

Národní plán obnovy

Plán pro oživení a odolnost České republiky

Praha, duben 2021

Czech
Republic
The Country
For The Future

Národní plán obnovy

Plán pro oživení a odolnost České republiky

Praha, duben 2021

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Na Františku 32

110 15 Praha 1

www.mpo.cz

www.planobnovy.cz

VERZE PRO MEZIRESORTNÍ PŘIPOMÍNKOVÉ ŘÍZENÍ

Na přípravě spolupracovali:

Úřad vlády

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo financí

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo dopravy

Ministerstvo kultury

Obsah

Úvodem	7
Část I. Cíle a soudržnost plánu	12
1 Ekonomický výkon v kontextu pandemie koronaviru	13
2 Dlouhodobý pohled na ekonomický růst a strategický přístup k chytrému, udržitelnému a inkluzivnímu růstu 14	
3 Zhodnocení naplnění parametrů Nástroje pro oživení a odolnost	14
3.1 Zhodnocení reakce na hospodářskou a sociální situaci	14
3.2 Zhodnocení reakce na Doporučení Rady EU adresovaná ČR (CSRs).....	26
3.3 Zhodnocení posílení potenciálu růstu, tvorby pracovních míst, a hospodářské, sociální a institucionální odolnosti	39
3.4 Zhodnocení naplňování principu „významně nepoškozovat“	40
3.5 Zhodnocení naplňování zelené transformace	40
3.6 Zhodnocení naplňování digitální transformace.....	42
3.7 Zhodnocení naplňování kritéria kybernetické bezpečnosti.....	44
3.8 Zhodnocení realizace přeshraničního projektů	44
3.9 Zhodnocení příspěvku k plnění evropských vlajkových iniciativ	45
3.10 Zhodnocení příspěvku k politikám pro příští generaci, děti a mládež, včetně vzdělávání a dovedností 52	
3.11 Zhodnocení respektování rovnosti žen a mužů a rovných příležitostí pro všechny.....	53
4 Soudržnost plánu	53
Část II. Popis reforem a investic	58
1.1 Digitální služby občanům a firmám (MV)	60
1.2 Digitální systémy veřejné správy (MV)	74
1.3 Digitální vysokorychlostní síť (MPO)	91
1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie (MPO)	111
1.5 Digitální transformace podniků (MPO)	138
1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení (MMR).....	148
2.1 Udržitelná a bezpečná doprava (MD).....	158
2.2 Snižování spotřeby energie (MPO).....	173
2.3 Přejít na čistší zdroje energie (MPO)	183
2.4 Rozvoj čisté mobility (MPO)	199
2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší (MŽP)	209
2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu (MZe)	224
2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda (Ministerstvo životního prostředí/ Ministerstvo průmyslu a obchodu)	251
3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace (MŠMT).....	265
3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů (MŠMT).....	276
3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce (MPSV)	295
4.1. Systémová podpora veřejných investic (MMR)	314

4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního kapitálu (MPO)	336
4.3 Protikorupční reformy (MS)	353
4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy (MV)	366
4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru (MK)	372
5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví (MŠMT)	384
5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe (MPO)	397
6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče (MZČR)	418
6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče	435
Část III. Doplnkovost a provádění plánu	455
1 Žádost o předfinancování	456
2 Konzistence plánu s dalšími iniciativami	456
2.1 Soulad s Národním klimaticko-energetickým plánem	456
2.2 Soulad s Dohodou o partnerství a komplementarita plánu	457
2.3 Soulad s implementačním plánem Záruky pro mladé	457
3 Úrovně implementace Nástroje pro oživení a odolnost	457
3.1 Status subjektů implementace	458
3.2 Úroveň implementačních subjektů – Vlastníků komponent	458
3.3 Úroveň koordinačního subjektu – Odbor koordinace NPO (Delivery unit)	459
3.4 Úroveň odborných útvarů zapojených do provádění Nástroje	460
3.5 Úroveň externích subjektů	460
4 Finanční a informační toky implementace Nástroje pro oživení a odolnost (NPO)	460
5 Monitoring a implementace Nástroje pro oživení a odolnost (NPO)	464
5.1 Úrovně monitoringu a implementace a jejich propojení	464
5.2 Implementace na centrální úrovni - Odbor koordinace NPO (Delivery unit)	466
5.3 Implementace na úrovni vlastníků komponent	468
5.4 Zpracování souhrnné Žádosti o platbu	469
5.5 Monitoring	469
5.6 Kontrolní a auditní činnost implementace Nástroje pro oživení a odolnost (NPO)	470
5.7 Popis kontrol na centrální úrovni (mezi Odborem koordinace NPO/Delivery unit a vlastníkem komponenty)	471
5.8 Popis kontrol na úrovni komponent (mezi VK k žadateli/příjemci podpory)	472
5.9 Popis externích kontrol (mezi EK a MPO)	474
5.10 Kontrola ochrany finančních zájmů Unie (významných bodů ve vztahu k implementaci)	474
5.10.1 Doplnkovost a koordinace NPO a dalších zdrojů podpory	474
5.10.2 Kontrola dvojího financování	475
5.10.3 Kontrola střetu zájmů	476
5.10.4 Kontrola předcházení podvodů, korupce a jiných trestných činností	477
6 Komunikace provádění a výsledků Nástroje pro oživení a odolnost (NPO)	479
6.1 Publicita Národního plánu obnovy	479
6.2 Zpracování výročních zpráv	479

6.3	Pracovní skupina pro monitorování NPO	480
6.4	Řídící výbor Národního plánu obnovy (ŘV).....	480
7	Komunikační strategie pro Nástroj pro oživení a odolnost	480
7.1	Cíle komunikace.....	481
7.2	Popis implementační struktury v oblasti publicity	481
7.3	Webové prezentace NPO.....	482
7.4	Cílová skupina komunikace NPO	482
7.5	Komunikační kanály	482
7.6	Finanční a časový rámec zajištění publicity NPO	483

Seznam zkratk

CEDR	Centrální registr dotací
ČP	Čestné prohlášení
ČR	Česká republika
CSRs	Specifická doporučení Rady EU (Country Specific Recommendations)
DG ECFIN	Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti
DU	Delivery unit
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
FAQ	Frequently Asked Questions, často kladené otázky.
IČ	Identifikační číslo
KL	Kontrolní list
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MS	Ministerstvo spravedlnosti
Nařízení	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241, ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost
NKS	Národní komunikační strategie
NOZ	Občanský zákoník
NPO	Národní plán obnovy
OR	Obchodní rejstřík
PS	Pracovní skupina
RRF	Recovery and Resilience Facility
ŘV	Řídící výbor
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VK	Vlastník komponenty

Úvodem

V důsledku pandemie COVID-19 prochází česká ekonomika obdobím recese. Domácí a zahraniční ochranná opatření a nejistota ohledně budoucího vývoje zasáhly domácí i zahraniční ekonomiku. Hrubý domácí produkt české ekonomiky v roce 2020 klesl o 5,6 %

Společnou reakcí zemí Evropské unie je realizace politik, které pomohou zmírnit dopady a podpoří obnovu ekonomiky. Zásadním ekonomickým prvkem mezi nimi je Nástroj pro oživení a odolnost (Recovery and resilience facility, RRF)¹. Nástroj na podporu oživení a odolnosti je jedním z výsledků dohody, které dosáhli členové Evropské rady na svém zasedání ve dnech 17. až 21. července 2020 o víceletém finančním rámci EU a Next Generation EU na období let 2021–2027. Tento nástroj má pomoci zemím Evropské unie zotavit se z následků pandemie a podpořit investice do ekologické a digitální transformace evropské ekonomiky.

Vláda České republiky připravila Národní plán obnovy. Národní plán obnovy je strategickým dokumentem, kterým Česká republika požádá o finanční příspěvek z Nástroje pro oživení a odolnost ve výši přibližně 172 mld. Kč ve formě grantů a 20 mld. Kč formě půjček [přepočet na eurové vyjádření bude doplněn v návaznosti na zveřejnění dubnové makroekonomické predikce]. Plán podléhá schválení Evropskou komisí a Radou Evropské unie.

Národní plán obnovy obsahuje priority vlády ČR a jeho jednotlivé komponenty, vč. finančních alokací jsou navrženy tak, aby pomohly vyvést českou ekonomiku z krize vyvolané pandemií COVID-19 a přispět ke splnění reformních a investičních požadavků.

Plán reflektuje specifická doporučení Rady pro ČR z let 2019 a 2020 v rámci tzv. evropského semestru a jeho opatření přispívají k budování odolnosti, k digitální a zelené transformaci. Rovněž reflektuje požadavek evropské legislativy, kdy celkem 37 % výdajů má podporovat klimatickou tranzici a dalších 20 % pak digitální transformaci.

Investice zahrnuté v rámci Národního plánu obnovy jsou rozčleněny do 6 pilířů, které se dále dělí na komponenty a konkrétní reformy a investiční akce. Alokace do jednotlivých pilířů plánu jsou následující:

— Digitální transformace	28 448 mil. Kč
— Fyzická infrastruktura a zelená tranzice	79 994 mil. Kč
— Vzdělávání a trh práce	40 985 mil. Kč
— Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19	14 691 mil. Kč
— Výzkum, vývoj a inovace	13 200 mil. Kč
— Zdraví a odolnost obyvatelstva	14 950 mil. Kč

Pilíře Národního plánu obnovy vycházejí ze stávající situace českého hospodářství, dlouhodobých trendů a dopadů aktuálně probíhající recese. Vychází rovněž z řady existujících vládních strategických dokumentů, kterými jsou např.:

- Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030;
- Inovační strategie ČR 2019-2030: Czech Republic - The Country For The Future;
- Národní investiční plán České republiky do roku 2050;
- Strategický rámec Česká republika 2030;
- Digitální Česko;
- Rozvoj dopravní infrastruktury do roku 2050;

¹ Viz. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241, ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

- Národní akční plán čisté mobility;
- Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu;
- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+;
- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+;
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+;
- Zdraví 2030;
- Politika ochrany klimatu v ČR;
- Národní program reforem
- a další.

Členské státy mohou o podporu žádat formou předložení národních plánů na podporu oživení a odolnosti jako součásti evropského semestru, tedy každoročního cyklu koordinace hospodářských a sociálních politik. Dle aktuálního návrhu nařízení bude plán připraven na roky 2021–2023, s možností revize v roce 2022, kdy bude známa přesná alokace na rok 2023.

Plán pro oživení a odolnost, resp. Národní plán obnovy představuje komplexní a přiměřeně vyváženou reakci na hospodářskou a sociální situaci České republiky a přispívá:

- zelené transformaci;
- digitální transformaci;
- inteligentnímu a udržitelnému růstu podporujícího začleňování, včetně hospodářské soudržnosti, pracovních míst, produktivity, konkurenceschopnosti, výzkumu, vývoji a inovací a dobře fungujícího vnitřního trhu se silnými malými a středními podniky;
- sociální a územní soudržnosti;
- zdravotnictví a hospodářské, sociální a institucionální odolnosti, s cílem mimo jiné zvyšovat připravenost a schopnost reakce na krize, a
- politikám pro příští generaci, děti a mládež, jako je vzdělávání a rozvoj dovedností.

Plán vysvětluje, jak přispívá k účinnému řešení výzev identifikovaných v doporučeních Rady EU pro Českou republiku z let 2019 a 2020 v rámci tzv. evropského semestru. Plán posiluje potenciál růstu, tvorbu pracovních míst a hospodářskou, sociální a institucionální odolnost dotčeného členského státu, mimo jiné podporou politik ve prospěch dětí a mládeže, a zmírňuje hospodářský a sociální dopad krize způsobené onemocněním COVID-19, čímž přispívá k provádění evropského pilíře sociálních práv a k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti a konvergence v Evropské unii.

Plán zajišťuje, aby žádné opatření k provádění reforem a investic, které je v něm zahrnuto, významně nepoškozovalo environmentální cíle ve smyslu článku 17 nařízení (EU) 2020/852 (zásada „významně nepoškozovat“). Dále plán uvádí výši a vysvětlení očekávaného příspěvku opatření uvedených v tomto plánu k digitální a zelené transformaci, včetně biologické rozmanitosti.

Pro investice do digitálních kapacit a konektivity, shrnuje plán vlastní bezpečnostní hodnocení. Plán rovněž uvádí, které přeshraniční projekty Česká republika hodlá financovat prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost.

Národní plán obnovy obsahuje milníky, cíle a orientační harmonogram pro provádění reforem a investic; předpokládané investiční projekty a související dobu investic; odhadované celkové náklady reforem a investic, včetně náležitého odůvodnění a vysvětlení jejich souladu se zásadou nákladové efektivity a úměrnosti očekávanému účinku na hospodářství a společnost.

Plán rovněž vysvětluje vysvětlení očekávaný příspěvek opatření uvedených v tomto plánu k rovnosti žen a mužů, k rovným příležitostem pro všechny a k začleňování těchto cílů v souladu se zásadami č. 2 a 3 evropského pilíře sociálních práv, s cílem udržitelného rozvoje OSN č. 5 a s případnou vnitrostátní strategií pro rovnost žen a mužů.

Významnou součástí plánu je přehled opatření pro účinné sledování a provádění tohoto plánu, včetně navržených milníků a cílů a souvisejících ukazatelů; systému České republiky k prevenci, odhalování a nápravě korupce, podvodů a střetu zájmů při využívání finančních prostředků získaných v rámci tohoto nástroje a opatření, jejichž cílem je zabránit dvojímu financování z tohoto nástroje a jiných programů Evropské unie.

V ČR se na plánování využití finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost začalo pracovat již na počátku srpna roku 2020. Do projektu se zapojilo víc než 50 osob nejen z jednotlivých resortů, ale také z Národní ekonomické rady vlády a dalších organizací. Od začátku srpna bylo napříč ministerstvy poskytnuto víc než 400 iniciativ, ze kterých byly vypracovány více než dvě desítky komponent, které vytvářejí šest zmíněných pilířů. V říjnu roku 2020 pak předseda vlády předal úvodní materiál Východiska Národního plánu obnovy předsedkyni Evropské komise k zahájení konzultací.

V rámci přípravy plánu uspořádalo Ministerstvo průmyslu a obchodu v listopadu a prosinci 2020 sadu kulatých stolů formou videokonference k jednotlivým pilířům NPO. Vedle zástupců státní správy se videokonferencí zúčastnili také např. zástupci samospráv, hospodářských a sociálních partnerů, neziskových organizací a dalších organizací.

Plán byl v průběhu přípravy projednáván v rámci kulatého stolu Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Opakovaně pak byl plán projednáván Radou hospodářské a sociální dohody, Radou pro výzkum, vývoj a inovace, Národní ekonomickou radou vlády, Radou vlády pro informační společnost a informace byly podány rovněž Radě vlády pro rovnost žen a mužů. Obsah plánu by rovněž předmětem jednání výborů Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR.

Z hlediska zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen, lze konstatovat, že navrhované komponenty jsou z tohoto pohledu neutrální a tam, kde bylo relevantní, byly zapracovány prvky pro uplatnění podmínky genderové rovnosti a rovných příležitostí pro všechny.

Plán má následující strukturu: Část I. Cíle a soudržnost plánu popisuje hlavní parametry plánu, vazbu na tzv. Evropský semestr, jak plán zajišťuje rovné příležitosti pro všechny a jak je zajištěna soudržnost celého plánu. Část II. Popis reforem a investic je členěna podle jednotlivých komponent plánu a pro všechny komponenty udržuje jednotnou strukturu. Část III. Doplněk a provádění plánu popisuje parametry žádosti o předfinancování plánu, věnuje se souladu a doplňkovosti plánu s ostatními iniciativami, samotným principům provádění plánu, shrnuje výsledek konzultací plánu při jeho přípravě, a stanovuje parametry kontrolních, auditních a komunikačních mechanismů při provádění plánu. Část IV. Celkové dopady je věnována zhodnocení makroekonomických a sociálních dopadů plánu.

Vize: Česká republika odolná a konkurenceschopná

Mise NPO:

Vyvést českou ekonomiku z krize vyvolané pandemií COVID-19

Akcelarovat digitální a zelenou tranzici ekonomiky

Zvýšit ekonomickou prosperitu a kvalitu života

Posilovat produktivitu, konkurenceschopnost a odolnost ekonomiky

Udržet zaměstnanost a zlepšit podmínky pro vzdělávání

Zlepšit efektivitu státní správy

Budovat znalostní ekonomiku

Pilíř	Komponenta	Alokace (v mil. Kč)	Úroveň splnění zelené agendy	Úroveň splnění digitální agendy	Úroveň plnění zelené agendy	Úroveň plnění digitální agendy
1. Digitální transformace (28 448 mil. Kč)	1.1 Digitální služby občanům a firmám	2 955	0	2 955	0 %	100 %
	1.2 Digitální systémy státní správy	7 133	0	7 133	0 %	100 %
	1.3 Digitální vysokorychlostní sítě	5 900	390	5 900	7 %	100 %
	1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie	5 710	0	5 491	0 %	96 %
	1.5 Digitální transformace podniků	5 000	1 864	5 000	37 %	100 %
	1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	1 750	0	1 750	0 %	100 %
2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice (79 994 mil. Kč)	2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	22 000	13 189	955	60 %	4 %
	2.2 Snižování spotřeby energie	6 000	6 000	0	100 %	0 %
	2.3 Přechod na čistší zdroje energie	6 660	6 660	0	100 %	0 %
	2.4 Rozvoj čisté mobility	6 934	6 934	0	100 %	0 %
	2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší	19 000	13 600	0	72 %	0 %
	2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu	15 000	15 000	0	100 %	0 %
	2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda	4 400	2 400	0	55 %	0 %
3. Vzdělávání a trh práce (40 985 mil. Kč)	3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace	4 857	0	4 857	0 %	100 %
	3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů	13 135	0	0	0 %	0 %
	3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce	22 993	0	7 000	0 %	30 %
4. Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19 (14 691 mil. Kč)	4.1 Systémová podpora veřejných investic	2 490	982	41	39 %	2 %
	4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání, rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního	4 000	4 000	1 600	100 %	40 %
	4.3 Proti korupční opatření	0	0	0	0 %	0 %
	4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy	51	0	0	0 %	0 %
	4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	8 150	0	2 342	0 %	29 %
5. Výzkum, vývoj a inovace (13 200 mil. Kč)	5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví	5 000	0	0	0 %	0 %
	5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe	8 200	200	3 200	2 %	39 %
6. Zdraví a odolnost obyvatel (14 950 mil. Kč)	6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	4 700	0	640	0 %	14 %
	6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče	10 250	0	0	0 %	0 %
		192 267,6	71 219,1	48 864,0	37,0%	25,4%

ČÁST I. CÍLE A SOUDRŽNOST PLÁNU

1 Ekonomický výkon v kontextu pandemie koronaviru

Základními východisky při přípravě Národního plánu obnovy bylo zhodnocení fluktuací výkonu české ekonomiky v kontextu pandemie koronaviru, zhodnocení stavu veřejných financí a analýza dlouhodobějších tendencí ekonomiky v oblastech produktivity a konkurenceschopnosti.

V roce 2020 byla tuzemská ekonomika významně zasažena pandemií COVID-19. Opatření přijatá k zamezení šíření nákazy a jejich doprovodné efekty způsobily nejhlubší pokles výkonu ekonomiky v historii samostatné České republiky. Hrubý domácí produkt (HDP) očištěný o cenové vlivy a sezónnost propadl meziročně o 5,6 %, když předtím šest let v řadě rostl. Za posledních dvacet let klesla tuzemská ekonomika kromě loňského roku pouze dvakrát, a to v roce 2009 a v roce 2012.

Česká ekonomika oslabovala meziročně v každém čtvrtletí (-1,8 %; -10,8 %; -4,9 %; -4,7 %). Výrazný propad HDP byl ovlivněn především sníženou spotřebou domácností, nižšími investicemi, ale i hlubokým propadem zahraniční poptávky v první polovině roku. Růst zaznamenaly pouze výdaje vládních institucí. Pokles hrubé přidané hodnoty v jarní vlně pandemie COVID-19 nejvýrazněji ovlivnil vývoj ve službách, a sice v odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství, nedařilo se rovněž průmyslu i stavebnictví a většině služeb.

Dopady podzimní vlny pandemie COVID-19 na českou ekonomiku pak byly menší než během jara, a to především díky dobrému výkonu průmyslu, který nebyl tak výrazně zasažen vládními opatřeními a odolával zhoršující se epidemické situaci. Jednalo se zejména o vývozně orientovaná odvětví, která profitovala z doposud solidně fungujících globálních výrobních řetězců a plně prostupných hranic. Ve třetím a posledním čtvrtletí roku 2020 tak česká ekonomika stoupla mezičtvrtletně o 7,1 %, resp. o 0,6 %, a to hlavně díky výsledkům průmyslu. Ty se odrazily také v rekordních přebytcích zahraničního obchodu a lze předpokládat, že k mezičtvrtletnímu růstu tuzemské ekonomiky přispěl hlavně čistý vývoz. Kladně zapůsobilo i rozvolnění protiepidemických opatření v předvánočním období, které podpořilo spotřebu domácností a následně vedlo k nárůstu tržeb v maloobchodu a ve službách. Toto rozvolnění však opět zhoršilo epidemiologickou situaci, tudíž na přelomu roku 2020/2021 se znovu řada provozů uzavřela.

Průmyslová produkce v průměru za rok 2020 (kal. oč. data) klesla meziročně o 8,0 %, což bylo primárně způsobeno „lockdownem“ na přelomu března a dubna. Silně zasažen byl zpracovatelský průmysl (-8 %), a to především vlivem propadu automobilového sektoru, který byl v předchozích letech jeho hlavním tahounem. Kromě určitého nasycení trhu se projevila především jarní uzávěra tuzemských výrobních závodů, odvětví výroby motorových vozidel snížilo svou produkci až o 12,2 % (v roce 2019 růst o 0,2 %).

Výrazně kladný příspěvek čistého vývozu odmazal část ztráty ekonomického výkonu. V úhrnu za celý rok 2020 dosáhl tuzemský zahraniční obchod historický přebytek, který byl však z velké části způsoben výrazným utlumením dovozů z důvodu probíhající pandemie. Nejistoty spjaté se šířením nákazy se promítly do nízké ochoty firem investovat. Na straně vývozu se příznivě projevilo oslabení koruny, které umožnilo tuzemským vývozcům upevnit konkurenceschopnost na zahraničních trzích. Obchodní bilance skončila rekordním přebytkem ve výši 190,0 mld. Kč, což je o 44,3 mld. Kč více než v roce 2019. Vývoz se meziročně snížil o 4,5 % a dovoz o 5,9 %.

Značný podíl na tom, že celkově nedopadl výsledek ekonomiky hůře, měla vládní podpora v podobě programu Antivirus, který brzdil propouštění ve firmách a nezaměstnanost se tak i přes určitý nárůst pohybovala na podstatně nižší úrovni, než by odpovídalo současné cyklické pozici ekonomiky. V prosinci dosáhla obecná míra nezaměstnanosti 3,2 % (z 2 % v roce 2019), zejména z důvodu poklesu počtu pracovníků ve službách a zůstala tak na nejnižší úrovni v rámci zemí EU. Pomohly i další vládní dotace, které ovšem srazily státní rozpočet do rekordního deficitu na -367,4 mld. Kč. Pokles ekonomické aktivity s sebou nesl jak pokles dynamiky daňových příjmů, tak i růst výdajů vynaložených na boj proti šíření epidemie, posílení veřejného zdravotního systému a zmírnění ekonomických a sociálních dopadů. Propad státního rozpočtu měl za následek zhoršení hospodaření veřejných financí, které v roce 2020 skončilo podle odhadu MF deficitem ve výši 5,8 % HDP a zadlužení se zvýšilo přibližně o 8 p. b. na 38,3 % HDP. Nižší daňové příjmy a vyšší výdaje spojené s pokračováním protiepidemických opatření, vakcinací a kompenzacemi firem by měly v letošním roce prohloubit deficit veřejných financí na 7,6 % HDP a zadlužení na 45 % HDP.

V reakci na propuknutí pandemie COVID-19 a následná opatření v tuzemské i zahraniční ekonomice přistoupila ČNB od března 2020 ke snížení úrokové sazby, což bylo doprovázeno oslabením kurzu koruny. Tím došlo k výraznému uvolnění měnových podmínek. Za celý rok 2020 průměrný kurz meziročně oslabil o 3,0 % na 26,4 CZK/EUR. Vývoj kurzu koruny byl v průběhu roku volatilní, pravděpodobně vlivem výrazně proměnlivého

sentimentu na mezinárodních finančních trzích. Spekulace na jeho zpevnění v letošním roce se bude odvíjet od vývoje inflace. Ta v průměru za rok sice dosáhla 3,2 %, zejména díky dražším potravinám, alkoholu a bydlení, ale v závěru roku výrazně zpomalila (v prosinci na 2,3 %).

Předpokládáme, že současné restriktce svazující ekonomiku budou v průběhu letošního roku postupně odeznívat, což nastartuje ekonomický růst. Ten by měl být tažen zejména spotřebou domácností a čistým vývozem, připojí se i investice. Do značné míry jej podpoří i nízká srovnávací základna roku 2020. Odhady míry růstu HDP se mezi relevantními institucemi liší², což je vzhledem k tomu, že nevíme, jak se bude vyvíjet pandemie COVID-19 ani u nás, natož u našich obchodních partnerů, více než očekávatelné.

Predikce vychází z předpokladu, že k významnějšímu a déletrvajícím uvolnění restriktivních opatření dojde nejdříve koncem 2. čtvrtletí 2021. S postupně rostoucí proočkovanosť a důsledným testováním společnosti by již omezení ve 2. polovině roku nemusela být makroekonomicky významná. K předkrizovým úrovním se výkon ekonomiky vrátí až koncem roku 2022. Nelze ale přehlížet, že i před koronavirem byla naše ekonomika na sestupné fázi hospodářského cyklu.

2 Dlouhodobý pohled na ekonomický růst a strategický přístup k chytrému, udržitelnému a inkluzivnímu růstu

V dlouhodobé perspektivě se ČR přibližuje průměrné ekonomické úrovni EU. Pokračovat dále v konvergenci a dosáhnout průměru HDP na osobu původních členských zemí EU15 ale není možné bez kvalitativního skoku ekonomiky na vyšší výkonnostní úroveň. To je možné pouze za předpokladu výrazných strukturálních změn doprovázených růstem produktivity a přidané hodnoty. Růst české ekonomiky dosud spočíval především na vnějších zdrojích, na masivním přílivu přímých zahraničních investic. V zastřešující rozvojové strategii nazvané Strategický rámec Česká republika 2030 je definován základní směr hospodářské politiky: udržení a prohloubení přínosů přímých zahraničních investic a současné nalezení a aktivizování vnitřních zdrojů růstu. A to (1) podporou podnikání; (2) prováděním prorůstových opatření se zaměřením na oblasti výzkumu, vývoje a inovací včetně infrastruktur; a (3) zaměřením na efektivitu využívání zdrojů a snižování škod, které spotřeba přírodních zdrojů způsobuje.

Tento směr hospodářské politiky byl zásadním způsobem rozpracován ve vládních strategických dokumentech Inovační strategie České republiky 2019–2030 a Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030. Klíčovým motorem chytrého, udržitelného a inkluzivního růstu budou inovace. ČR usiluje prostřednictvím zelené a digitální transformace o udržení své silné průmyslové základny a energeticky soběstačné ekonomiky s vysokou přidanou hodnotou, která bude využívat nejpokročilejší technologie. Využití nejpokročilejších technologií podpořené reformami a veřejnými investicemi posílí vzestupnou hospodářskou a sociální konvergenci: posilování konkurenceschopnosti a růst kvality života.

Národohospodářské priority ČR jsou v souladu s celoevropskými prioritami popsány rovněž v Roční strategii pro udržitelný růst 2021.

3 Zhodnocení naplnění parametrů Nástroje pro oživení a odolnost

Kapitola 3 se věnuje zhodnocení plánu jako celku a jeho souladu s průřezovými kritérii, které musí Národní plán obnovy splnit dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

3.1 Zhodnocení reakce na hospodářskou a sociální situaci

Kapitola vysvětluje, jak tento plán, s přihlédnutím k opatřením do něj zahrnutým, představuje komplexní a přiměřeně vyváženou reakci na hospodářskou a sociální situaci členského státu, čímž vhodně přispívá ke všem šesti pilířům uvedeným v článku 3 nařízení se zohledněním specifických výzev dotčeného členského státu.

Opatření v plánu byla v rámci přípravy prvotně založena na zhodnocení ekonomického výkonu, fiskální situace, situace v oblasti konkurenceschopnosti a produktivity české ekonomiky a jejích silných a slabých stránek (viz

² Ministerstvo financí ve své lednové prognóze očekávala růst HDP v roce 2021 o 3,1 %, ČNB na začátku února odhadovala růst o 2,2 %.

podrobněji úvodní části materiálu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020: Východiska Národního plánu obnovy).

Předložený NPO vychází z národních hospodářských priorit, jak jsou definovány ve strategických dokumentech vlády.³ Pro zřetelné provázání plánu s hospodářskou strategií ČR jsou komponenty plánu seskupeny do pilířů navazujících na pilíře definované v dokumentu Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030.

- Plán je komplexní – šest pilířů plánu je koncipováno jako převážně sektorově agnostických a zahrnuje oblasti, které jsou pravidelně hodnoceny jako stěžejní „drivery“ pro rozvoj konkurenceschopnosti ekonomiky. Obsahuje rovněž opatření pro posilování odolnosti, viz. např. komponenta 6.1 – zvýšení odolnosti systému zdravotní péče, která rovněž bezprostředně reaguje na potřeby v souvislosti s následky pandemie COVID-19. Plán zahrnuje jak opatření prováděná na úrovni veřejného sektoru, tak i podporu soukromého sektoru.
- Plán je vyvážený – kromě opatření pro posilování konkurenceschopnosti zahrnuje i opatření v sociální oblasti a trhu práce, vč. rovného postavení žen a mužů (komponenta 3.3 - investice do zařízení pro zajištění předškolní péče o děti). Rovněž přispívá rozvoji regionů, a to podporou přípravy investičních projektů v regionech (komponenta 4.1).
- Plán komplexně a přiměřeně přispívá plnění ke všem šesti pilířům uvedeným v článku 3 Nařízení.

Pilíře uvedené v článku 3 Nařízení	Naplnění pilíře v rámci NPO
Zelená transformace	37 % opatření přispívá k plnění cílů v oblasti klimatu.
Digitální transformace	25,4 % investičních opatření přispívá k plnění dílů v oblasti digitální transformace
Inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, včetně hospodářské soudržnosti, pracovních míst, produktivity, konkurenceschopnosti, výzkumu, vývoje a inovací a dobře fungujícího vnitřního trhu se silnými malými a středními podniky	Opatření pilíře 1, 2, 3, 4, 5 Opatření pilíře 1, 2 Opatření pilíře 3 Opatření pilíře 1, 2, 3, 4, 5, 6 Opatření pilíře 1, 2, 3, 4, 5, 6 Opatření pilíře 5 Opatření pilíře 1, 2, 4, 5
Sociální a územní soudržnost	Opatření pilíře 1, 2.5, 3 Opatření pilíře 2.1, 2.4, 4.1, 4.5
Zdravotnictví a hospodářská, sociální a institucionální odolnost, s cílem mimo jiné zvyšovat připravenost a schopnost reakce na krize, a	Opatření pilíře 1, 6
Politiky pro příští generaci, děti a mládež, jako je vzdělávání a rozvoj dovedností	Opatření pilíře 3

3.1.1 Podpora produktivity, konkurenceschopnosti a makroekonomické stability

V souladu s národními strategickými východisky přispěje NPO k vytvoření zdravého podnikatelského prostředí pro inovace a tedy i růst produktivity a konkurenceschopnosti. Komponenty 1.1 Digitální služby občanům

³ Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030; Inovační strategie ČR 2019-2030: Czech Republic - The Country For The Future; Národní investiční plán České republiky do roku 2050; Strategický rámec Česká republika 2030; Digitální Česko; Rozvoj dopravní infrastruktury do roku 2050; Národní akční plán čisté mobility; Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu; Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+; Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+; Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+; Zdraví 2030; Politika ochrany klimatu v ČR; Národní program reformy a další.

a firmám a 1.2 Digitální systémy státní správy zefektivní veřejnou správu a nabídnou kvalitní digitální služby koncovým uživatelům - občanům i podnikatelským subjektům. Přispějí tak ke snížení administrativní zátěže podnikatelského sektoru - stejně jako komponenta 1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení. Komponenta 1.6 adresuje konkrétní dlouhodobou překážku růstu v podobě velmi dlouhé průměrné délky stavebního řízení v ČR. K posílení konkurenceschopnosti napomohou též komponenty pilíře 2 Fyzická infrastruktura a zelená tranzice.

K prostředí vhodnému pro růst produktivity a posilování udržitelné konkurenceschopnosti přispěje také budování vysokokapacitního připojení a podpora rozvoje ekosystému sítí 5G, které jsou obsaženy v komponentě 1.3 Digitální vysokorychlostní sítě.

NPO však vedle vytváření vhodného prostředí zahrnuje také přímou podporu podnikatelskému sektoru, se zvláštním zřetelem na malé a střední podniky, pro aktivizování vnitřních zdrojů růstu a podporu inovací. Komponenty 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie, 1.5 Digitální transformace podniků a 1.6 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru podpoří inovativnost firem, přímo přispějí k provedení digitální transformace podniků a podpoří kreativní sektor, který přináší vedle další společenských benefitů také vysokou přidanou hodnotu.

Posílení produktivity a konkurenceschopnosti české ekonomiky může mít pozitivní dopady na makroekonomickou stabilitu. K té také přispějí komponenty NPO podporující zelenou transformaci: snížením spotřeby energie, rozvojem čisté mobility a transformací průmyslu se omezí závislost ČR na dovozu fosilních paliv, zejména ropných produktů. Komponenty 2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu a 2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda napomohou ke zvýšení odolnosti české ekonomiky, která může být výrazně postižena dopady změny klimatu, zejména suchem.

Komponenty pilíře 3 Vzdělávání a trh práce podpoří stabilitu na trhu práce s jejím pozitivním dopadem na makroekonomickou stabilitu. Komponenty pilíře VI. Zdraví a odolnost obyvatel přispějí ke zlepšení zdravotního stavu obyvatel ČR a ke zvýšení odolnosti zdravotnického systému čelit krizím podobným pandemii onemocnění COVID-19.

Dopady na makroekonomické úrovni jsou popsány blíže v Části IV materiálu.

3.1.2 Inkluzivní růst a soulad s Evropským pilířem sociálních práv

NPO přistupuje k trhu práce komplexně. Jednotlivá opatření zahrnutá do NPO předně adresují dlouhodobé strukturální problémy trhu práce v ČR a podpoří větší a inkluzivnější participaci skupin dosud znevýhodněných na trhu práce. NPO dále podpoří zkvalitňování veřejných služeb zaměstnanosti, sociální ochrany a zdravotnictví. V kontextu dopadů pandemie COVID-19 a především zelené a digitální transformace na českou ekonomiku NPO provázanými opatřeními podpoří tvorbu nových pracovních míst s vysokou mírou kreativity a přidané hodnoty. NPO jednak investicemi do rekvalifikací a dalšího vzdělávání podpoří posílení kapacity pracovních sil a na druhé straně podporou inovativních a kreativních firem podpoří nabídku nových pracovních míst.

ČR dlouhodobě vykazuje velmi nízkou míru nezaměstnanosti, ale trh práce čelí určitým strukturálním výzvám. Jedná se především o genderové nerovnosti na trhu práce související mj. s nerovnostmi v odměňování (gender pay gap) i následné ve výši důchodů (gender pension gap). Rozdíl v průměrné mzdě žen a mužů patří v ČR (18,9 %) k nejvyšším v rámci EU (průměr 14,1 %). Jednou z příčin je dlouhodobě místní a finanční nedostupnost kvalitních služeb péče o děti předškolního věku kvůli nedostatečné kapacitě zařízení předškolní péče o děti, zejm. těch do 3 let věku. Podíl dětí do 3 let navštěvujících takovéto zařízení je v ČR (cca 9 %) značně pod průměrem EU (cca 35 %). Mnoho žádostí o přijetí do předškolního vzdělávání je zamítnuto (cca 20 tis. dětí do 3 let věku). Nedostupnost a finanční náročnost služeb předškolní péče o malé děti je rovněž jednou z příčin, proč není využívána chudšími rodinami a rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí, což dále ztěžuje jejich zapojení na trhu práce. NPO proto ve své komponentě 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce cílí opatřeními Budování kapacit předškolních zařízení na navýšení kapacity míst pro děti do 3 let věku v zařízeních předškolní péče, zajištění jejich finanční i místní dostupnosti a zvýšení kvality poskytovaných služeb.

ČR jako průmyslově a exportně orientovaná ekonomika patří k nejohroženějším co do dopadů zelené a digitální transformace. Proces robotizace a digitalizace v příštích letech povede k nahrazení méně kvalifikovaných pracovních pozic. Komponenta 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce proto zamýšlí více podpořit formou rekvalifikací oblast rozvoje (zejm. digitálních) dovedností a adaptabilitu pracovní síly v kontextu měnících se podmínek na trhu práce.

Symetricky v rozvoji kvalifikace pracovníků bude NPO podporovat investice do růstu produktivity a konkurenceschopnosti prostřednictvím podpory inovativních a kreativních odvětví, jak je popsáno výše v podkapitole Podpora produktivity, konkurenceschopnosti a makroekonomické stability.

3.1.3 Reformy a investice pro podporu výzkumu a inovací

Pro výše popsaný základní směr hospodářské politiky usilující o podporu inovací a využívání nejpokročilejších technologií je nezbytným předpokladem fungující ekosystém výzkumu, vývoje a inovací. NPO proto obsahuje komponenty 5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví a 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe. Opatření, která budou uskutečněna s podporou Nástroje pro oživení a odolnost, jsou pouze dílčí součástí širšího úsilí o reformy a investice do výzkumu, vývoje a inovací, jak jsou nastíněny v Inovační strategii České republiky 2019 – 2030, Národní RIS3 strategie pro období 2021–2027 a Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+.

Investice definované v komponentě 5.1 podpoří primárně základní výzkum v konkrétních, státem vymezených zdravotnických oborech s cílem vybudováním excelentní vědecké platformy, nezbytné pro inovace i pro zvyšování odolnosti celého zdravotnického systému. Komponenta 5.2 se zaměří zejména na malé a střední podniky s cílem zvýšit inovační výkonnosti endogenních podnikatelských subjektů. Takto přispěje ke zkvalitnění spolupráce v rámci inovačního ekosystému ČR. Toho bude dosaženo prostřednictvím podpory výzkumu a vývoje realizovaného ve spolupráci soukromého a veřejného sektoru a podporou inovativních podniků v rychlém zavádění inovací, se zvláštním zřetelem na rozvoj digitalizace v oblasti inovací postupů a organizačních inovací a s důrazem na mezinárodní spolupráci a synergické efekty s rámcovým programem na podporu výzkumu a inovací.

3.1.4 Územní soudržnost

Národní plán obnovy (NPO) České republiky reaguje v oblasti územní soudržnosti na dlouhodobé negativní trendy, které byly v mnoha ohledech ještě zesíleny v důsledku krizové situace iniciované pandemií nemoci COVID-19. Nové specifické výzvy, které s sebou pandemie přinese, lze však zatím pouze odhadovat. Lze předpokládat, že empiricky měřitelné dopady krize na teritoriální kohezi se projeví v delším časovém horizontu, jelikož pandemie na území ČR nebyla dosud efektivně potlačena a naopak paralelně gradovala s procesem tvorby Národního plánu obnovy. Ani v okamžiku oficiálního předložení dokumentu Evropské komisi nebude krize kolem onemocnění COVID-19 zdaleka vyřešena.

3.1.4.1 Východiska potřeb zlepšení územní soudržnosti při tvorbě plánu

V rámci návrhu zaměření NPO a jeho jednotlivých komponent se pro oblast posilování územní soudržnosti především přihlíželo k aktuálním národním strategiím, koncepcím, akčním plánům a dalším relevantním dokumentům, které byly k dispozici jednotlivým vlastníkům komponent:

- Za základní podklad pro uvažování nad způsobem zlepšení soudržnosti lze považovat Strategický rámec Česká republika 2030 (<https://www.cr2030.cz/strategie/dokumenty-ke-stazeni/>) z roku 2017. Jedná se o dokument, který udává směr, jímž by se rozvoj země a společnosti měl vydat v tomto desetiletí. Jeho naplnění by mělo zvýšit kvalitu života v ČR a nasměrovat zemi k rozvoji, který bude udržitelný po sociální, ekonomické i environmentální stránce. Dokument vytváří základní rámec pro ostatní strategické dokumenty na národní, krajské i místní úrovni. Za tímto účelem formuluje v šesti klíčových oblastech (Lidé a společnost, Hospodářský model, Odolné ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj a Dobré vládnutí.) 27 strategických cílů rozdělených do 97 specifických cílů. Ty byly stanoveny s ohledem na vyvážené zastoupení ekonomické, sociální a environmentální složky rozvoje a z hlediska přínosů pro občany a kvalitu života jejich i budoucích generací. Na Strategický rámec pak navazuje Implementační plán Strategického rámce Česká republika 2030 (<https://www.cr2030.cz/strategie/dokumenty-ke-stazeni/>) z roku 2018, který rozpracovává Strategický rámec Česká republika 2030 schválený vládou s cílem zajistit provázanost cílů České republiky 2030 s dalšími strategickými a koncepčními materiály a představit soubor opatření a doporučení, jejichž prostřednictvím bude tato vize uváděna v praxi.
- Za druhý zásadní dokument pro posílení územní soudržnosti lze označit Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR, <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>), jejíž ambicí je stanovit hlavní cíle regionálního rozvoje v horizontu 7 let, resp. definovat hlavní cíle regionální politiky státu v období let 2021–2027. Hlavním smyslem SRR je identifikace tematických oblastí, kde je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, definice (odlišných) intervencí, které by

měly být realizovány v odlišných územních kontextech tak, aby byla podporována konkurenceschopnost, snižovány regionální disparity a nalézána řešení podporující udržitelný rozvoj území.

- Z dalších dokumentů věnujících se kohezi lze zmínit především Koncept rozvoje venkova 2021-2027 (KRV, <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/koncepce-rozvoje-venkova>), která nastavuje jednotné národní pojetí rozvoje venkovských oblastí ČR a je základním koncepčním materiálem pro strategické řízení rozvoje venkova ze strany Ministerstva pro místní rozvoj. Odstraňuje deficit ve strategickém a systémovém přístupu k rozvoji venkova a jasně určuje, jakým směrem se má rozvoj českého venkova ubírat. KRV je v souladu s programovým obdobím EU a dobou platnosti Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ (viz výše) platná pro období let 2021–2027.
- Pro zajištění komplementarity NPO s ESIF bylo při návrhu zaměření a v procesu zpracovávání plánu přihlíženo rovněž k dokumentu Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (NPR, <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/koncepce-cr-pro-politiku-soudrznosti-2021>), který je podkladem pro Dohodu o partnerství pro období 2021- 2027. Stěžejním cílem tohoto dokumentu je určit hlavní věcné oblasti pro financování po roce 2020 a na jejich základě navrhnout architekturu implementace politiky soudržnosti v ČR.

3.1.4.2 Situace před krizí způsobenou pandemií nemoci COVID-19 a hlavní výzvy v oblasti územní soudržnosti

V lednu 2018 byl v ČR publikován Analytický podklad k přípravě Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ strukturovaný do šesti základních okruhů (oblastí), které mají největší dopad na regionální politiku (1. Ekonomický rozvoj v regionálním pohledu, 2. Kvalita života a občanské společnosti v regionálním pohledu, 3. Síť, 4. Kvalita prostředí - životní prostředí a krajina, 5. Veřejná správa a regionální rozvoj a 6. Sídelní struktura). Ze zjištění analýzy vyplynula řada výzev v oblasti územní soudržnosti, především pak přetrvávající strukturální rozdíly mezi (i) metropolemi a (ii) jejich aglomeracemi, (iii) regionálními centry a (iv) jejich venkovskými zázemími, (v) strukturálně postiženými kraji a hospodářsky a sociálně ohroženými územími. Byť nejsou vzhledem k přetrvávající krizi k dispozici nějaká robustní data, lze implicitně očekávat, že důsledky pandemie nemoci COVID-19 a s ní nevyhnutelně spojená hospodářská a sociální krize budou mít mimořádně nepříznivý dopad zejména na skupinu posledně zmíněných územních celků.

Jednotlivým územím lze s určitou mírou zjednodušení charakterizovat skrze následující výzvy, kterým čelí:

Metropole (Praha, Brno, Ostrava) a jejich zázemí

- Čelí velkému tlaku na svůj rozvoj a růst, na který se budou muset adaptovat. Tyto tlaky jsou zejména environmentální (tlak na zábor půdy, snižování ploch zeleně) a sociální (tlak na dostatečnou kapacitu veřejných služeb, a to zejména v zázemí velkých měst).
- Nedostatečně využívají svůj potenciál pro ekonomický a sociální rozvoj v porovnání se srovnatelnými metropolitními oblastmi Evropy.
- Přetrvávají nízké ambice firem a jejich nedostatečné strategické řízení ve smyslu růstu a konkurenceschopnosti založené na inovacích a posouvání technologických hranic.
- Je patrný nízký stupeň internacionalizace výzkumných institucí v metropolitních regionech a s tím spojená omezená interdisciplinarita témat a řešení výzev 21. století.
- Panuje omezená spolupráce výzkumných institucí a firem (smluvní i kolaborativní výzkum) a nízká důvěra hlavních aktérů a jsou nepřipravené procesy na posílení aplikačního výzkumu a komercializace.

Aglomerace (10 krajských měst) a jejich zázemí

- Na rozdíl od jiných metropolitních oblastí (Prahy, Brna, Ostravy) vykazují pomalejší konvergenci/stagnaci v porovnání s evropským průměrem (např. prostřednictvím HDP/obyv.). Výjimkou je Plzeňský kraj, který vykazuje lepší výsledky v rámci konvergence k evropskému průměru.
- Tato území mají slabší vazby na silná a rychle rostoucí metropolitní území (Praha, Brno, Ostrava), a to ve smyslu dopravního napojení i ve smyslu spolupráce v oblasti vědy a výzkumu.

- Výkonnost výzkumu a vývoje i inovační výkonnost těchto území je nižší než výkonnost rostoucích metropolí.
- Území aglomerací musí řešit problém populačního růstu v zázemí měst, tzv. projevy suburbanizace, stejně jako velké rostoucí metropole. Projevy a dopady suburbanizace na fyzické a sociální prostředí obcí v zázemí měst je stejné jako u metropolí, liší se jen mírou intenzity tlaku na přírodní prostředí a změnu využití krajiny (od tlaku na zábor půdního fondu, rostoucí intenzity individuální automobilové dopravy, tlaku na dostatečnou kapacitu veřejných služeb, dopravní a technickou infrastrukturu jak v příměstských obcích, tak i v samotných městech).
- Růst individuální automobilové dopravy a nedostatečná kapacita dopravní infrastruktury (např. nevybudované či nedobudované městské obchvaty) a různé četné lokální problémy v dopravě mají také souvislost s různě rozvinutými systémy veřejné hromadné dopravy, a to zejména v případě integrace veřejné dopravy v bližším a širším zázemí města, popř. v celém kraji (regionu). Absence obchvatů města s sebou nese i zvýšené koncentrace emisí a hluku.
- Přinejmenším v některých krajských centrech dochází k rostoucí sociální segregaci. To se týká například Ústí nad Labem (a obecně severních Čech a severní Moravy a Slezska), kde se koncentrují jevy spojované se sociálním vyloučením – tj. příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, trestná činnost nezletilých, nezaměstnanost.
- V řadě měst spadajících do této kategorie je dílčím problémem (výzvou) existence brownfieldů, a to často v centrech měst.

Regionální centra a jejich venkovské zázemí

- Mají menší potenciál endogenního rozvoje, a to často vzhledem ke své poloze (mimo hlavní rozvojové osy), nedostatku pracovních sil, nevhodné kvalifikaci zaměstnanců nutné pro růst firem, nevyhovující infrastrukturu a nedostatku služeb.
- Existuje nedostatek kvalifikovaných lidí pro místní společnosti.
- Patrná je nedostatečná diverzita a heterogenita ekonomické základny, kdy je dané město často závislé na jednom či několika zaměstnavatelích – přičemž s klesající velikostí města klesá i diverzita zaměstnavatelů. To přináší potenciální ohrožení v případě útlumu daného odvětví, potažmo podniku.
- Potýkají se s nedostatečnou dostupností a kvalitou veřejných i komerčních služeb a kvalitou dopravní infrastruktury.
- V této kategorii měst (a jejich zázemí) se s větší dynamikou než jinde zvyšuje počet sociálně vyloučených, resp. osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou.

Strukturálně postižené kraje (Ústecký, Moravskoslezský, Karlovarský)

- Společným problémem strukturálně postižených krajů je nízká míra ekonomického růstu a zaostávání za ostatními regiony ČR.
- Přímo součástí ekonomických problémů je nízká atraktivita krajů pro život obyvatel, menší nabídka perspektivních pracovních a kariérních vyhlídek nejen pro mladé a kvalifikované odborníky (působící negativně na obyvatele kraje i na přilákání lidí z prostředí mimo kraj). Dílčím problémem je nízká kvalita lidských zdrojů, horší podmínky a nízká atraktivita pro podnikání.
- Původně významná specializace na tradiční odvětví těžby, energetiky, chemického, těžkého hutního průmyslu a mimo Moravskoslezský kraj i výroby nekovových minerálních výrobků. V období transformace a návratu tržního prostředí byly tradiční odvětví a firmy v nich působící vystaveny rychlé změně vnějšího prostředí (podmínek na trhu, konkurence, zákazníků, technologií), ale i zásadním vnitřním změnám (především proměně vlastnických poměrů vyvolávající změny ve strategiích firem, cílech vlastníků i jejich kapitálové síle). Řada z nich byla nucena kvůli rozpadu původních hodnotových řetězců přeorientovat své aktivity na jiné trhy (v geografickém i produktovém smyslu), což bylo v některých případech doprovázeno i tzv. downgradem ekonomických aktivit a značným omezováním rozsahu výroby (a tím i poklesem počtu zaměstnanců).

- V krajích nejsou příliš (v případě Karlovarského kraje téměř vůbec) rozvinuty veřejné kapacity vědy a výzkumu. Ačkoliv zejména investice ze strukturálních fondů toto postupně mění, jejich příspěvek k ekonomickému rozvoji regionu a přenosu znalostí a aplikací do podnikatelského sektoru je zatím malý.

Hospodářsky a sociálně ohrožená území

- Mezi hlavní problémy území patří celkově slabý hospodářský výkon.
- Pro určité typy hospodářsky a sociálně ohrožených území je důležitým problémem zhoršující se sociální struktura (věková, vzdělanostní, sociální), což platí zejména pro území bývalých Sudet. V oblastech je problém sociálního vyloučení, které přestalo mít v posledních desetiletích svůj dominantně městský charakter a sociálně vyloučení se přesouvali/byli přesouváni do odlehlých obcí s málo funkční infrastrukturou.
- V územích je horší dostupnost (kvalitních) veřejných služeb, kultury a v širším smyslu i občanské vybavenosti a komerčních služeb (školské, zdravotnické, sociální služby, maloobchod, využití volného času pro zejména děti a mládež).
- Hospodářsky a sociálně ztrátová území jsou ohrožena rovněž změnou klimatu. Byť změna klimatu ohrožuje i metropolitní území a aglomerace, ve venkovských oblastech, tím spíše v periferní poloze, může mít změna klimatu také významný dopad.
- Podíl zemědělství hraje často stále významnou roli. Zemědělské a lesní hospodaření svou činností zajišťuje i podstatnou část managementu kulturní krajiny ČR.
- V mnohých hospodářsky a sociálně ohrožených územích lze jako důležitý problém identifikovat nedostupnost vysokorychlostního internetu, která může být negativním faktorem při rozvoji místních firem a obecně snižuje kvalitu života v dané lokalitě.
- Jedním z častých důležitých problémů jsou také nedokončené pozemkové úpravy, které mohou hlavně v příhraničních oblastech koncentrovat problémy s vlastnickými vztahy.

3.1.4.3 Hlavní přínosy reforem a investic v oblasti územní soudržnosti dle jednotlivých pilířů Národního plánu obnovy

I. Digitální transformace:

Digitální transformace v nejširším slova smyslu patří mezi klíčové politiky posilující teritoriální kohezi jednak díky výraznému snížení významu vzdálenosti mezi centry, regiony a periferiemi a zároveň dává impuls pro ekonomický, sociální a de facto i kulturní rozvoj.

Digitalizovaná veřejná správa umožní nediskriminační přístup ke službám poskytovaným státem jak ze strany občanů, tak firem a to bez ohledu na místo kde žijí nebo podnikají. Sdílení znalostí, kompetencí, metodik a standardů poskytovaných prostřednictvím kompetenčních center vč. jejich přenosu na jednotlivé úřady a instituce dále zvýší atraktivitu veřejné správy daného kraje, regionu či obce. Digitalizace a s ní spojený rozvoj digitální infrastruktury tak může účinně zamezit odlivu kvalifikované pracovní síly do atraktivnějších ekonomických center země a zároveň má ambice z těchto rozvinutých oblastí přilákat investice z atraktivnějším podnikatelského prostředí.

Plánovaný rozvoj digitální infrastruktury skrze síť s velmi vysokou kapacitou (síť VHCN) pak umožní přístup k datovým službám prostřednictvím připojení k internetu pro obyvatele, podnikatele, veřejnou správu a socioekonomické aktéry a to zejména ve venkovských oblastech. Díky Národnímu plánu obnovy se tak dosáhne stavu, kdy bude možné fakticky bez omezení využívat potenciál technologického vývoje a digitalizace na celém území ČR. O stupeň výš pak budou mířit snahy o vytvoření podmínek podporující rozvoj bezdrátových sítí a služeb 5. generace (5G). Rozvoj konektivity v konečném důsledku zajistí vazby mezi průmyslovými, dopravními, energetickými systémy, sociálními a finančními systémy a také oblastmi služeb a obchodu. Synergicky vznikající proces konvergence pevných a mobilních sítí elektronických komunikací vytvoří příležitosti pro nové obchodní modely a moderní digitální služby a aplikace v regionech napříč zemí bez ohledu na to, zda jsou v nynějším stavu považovány za metropole a jejich aglomerace na jedné straně nebo strukturálně postižené regiony či sociálně a hospodářsky ohrožená území na straně druhé. Beneficiáři budou tudíž všichni bez rozdílu.

Digitální transformaci kromě veřejného sektoru projdou paralelně i podniky, především ty malé a střední, jejichž dostatečné množství a rovnoměrné rozprostření v území státu, funkčnost a především konkurenceschopnost jsou považovány za esenciální podmínku hospodářské a v návaznosti na to i společenské vyspělosti a odolnosti jak dílčího regionu, tak státu jako celku. Národní plán obnovy umožní v tomto segmentu podnikání skokově posunout českou ekonomiku v oblasti moderních digitálních technologií, které budou motorem hospodářského oživení a návratu k hospodářskému růstu. Podporován přitom bude jak výzkum a vývoj v oblasti digitalizace, tak digitalizace průmyslu přes jednotlivé investice, přičemž jasné a logické provázání investic umožní zreformovat ekosystém podpory digitální transformace průmyslu. Národní plán obnovy reaguje a i na identifikované nedostatky v oblasti internacionalizace a spolupráce výzkumných institucí a firem.

V neposlední řadě digitální pilíř implementuje reformu stavebního práva, kterou lze považovat za *condicio sine qua non* rozvoje krajů a obcí napříč ČR směrem k posílení teritoriální kohezi. Zjednodušení, zrychlení a zefektivnění procesů přípravy, umísťování a povolování staveb v konečném důsledku povede ke zlepšení investičního prostředí a ke zrychlení výstavby a k větší propojenosti územních celků. Paralelně přitom budou řešeny podmínky pro řádné zavedení digitalizace stavebního řízení a územního plánování.

Uvedená opatření, tedy mix reforem a investic, jsou designována tak, aby žádné území nezůstalo vně digitalizačních snah a přínosy digitální transformace pocítili hospodářští i sociální aktéři a společnost jako taková bez výjimky.

II. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice:

Požadavky na rozvoj a zkvalitňování dopravní obslužnosti územních celků jsou nedílnou a trvalou součástí minulých i současných národních strategií, koncepcí či akčních plánů regionálního rozvoje a územní soudržnosti. Národní plán obnovy cíleně míří na modernizaci železniční dopravy jako efektivní a ekologické varianty nákladní i osobní dopravy s rostoucím potenciálem i významem jak pro hospodářský rozvoj, tak s ohledem na potřeby společnosti. Ať už se jedná o výzvy spojené s nedostatečným napojením strukturálně postižených a znevýhodněných regionů na regionální hospodářská centra a metropole, pokračující sub-urbanizací, přetížeností silniční dopravy vlivem nárůstu osobní a nákladní dopravy na nedokončené páteřní síť silnic a dálnic, ekologii dopravy, moderní železniční síť nabízí předpoklady pro zlepšení i samotné řešení. Národní plán obnovy do mozaiky probíhající modernizace železniční sítě přispěje zlepšením funkčnosti železničních uzlů a multimodálních terminálů pro osobní dopravu, posílením mezinárodní interoperability, zkvalitněním poskytovaných služeb, optimalizací kapacity a zvýšením bezpečnosti provozu.

Znečištění ovzduší silniční dopravou je společným jmenovatelem pro metropole, jejich aglomerace i regionální centra a města a obce v méně rozvinutých regionech. Komplementárně k modernizaci železniční dopravy tak implementace Národního plánu obnovy přinese i rozvoj infrastruktury dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní paliva napříč regiony doplněný o pořízení nízkoemisních a bezemisních vozidel na alternativní paliva. Aktivita bude vítaným impulsem ke zlepšení kvality ovzduší v regionech se stále aktivním těžkým průmyslem ať už ve strukturálně postižených krajích nebo hospodářsky ohrožených území, které by jinak pro přechod dopravy k té nízkoemisní hledaly zdroje jen velmi obtížně, či by na tuto tranzici rezignovaly.

Národní plán obnovy si dále klade ambiciózní cíle v oblasti zlepšení kvality ovzduší, která je jedním z parametrů měření kvality života v daném regionu a může být jedním z rozhodujících prvků pro přilákání investic a lidského kapitálu nebo alespoň při snaze o zamezení jejich odlivu. Další rozvoj fotovoltaických zdrojů a související náhrada fosilních zdrojů energie s cílem snížení emisní náročnosti hospodářství dále přispěje ke zvýšení atraktivity územních celků historicky postiženými nízkou kvalitou ovzduší pro život obyvatel a zamezí tak jejich odlivu do jiných regionů ČR případně i vně hranice státu. Ke zlepšení stavu ovzduší snížením emisí skleníkových plynů a dalších škodlivých látek přispěje energetické zefektivnění a adaptace budov spolu s celkovým zlepšením kvality bydlení v daném místě, což povede ke zkvalitnění života v jednotlivých regionech. Za tímto účelem budou podporovány energetické renovace bytových domů, výstavba nových budov pro bydlení v pasivním standardu a třeba také adaptační a mitigační opatření na budovách rezidenčního sektoru.

Zásadním momentem pro zkvalitnění ovzduší a snížení emisí skleníkových plynů ve městech a obcích, které patří zejména do skupiny strukturálně postižených a hospodářsky znevýhodněných oblastí, přinese implementace aktivit zaměřených na výměnu nevyhovujících zdrojů vytápění v domácnostech na pevná paliva za zdroje nízkoemisní (tepelná čerpadla, plynové kondenzační kotle, kotle na biomasu) a optimalizace jejich provozu. Vytápění domácností je v současné době jedním z hlavních zdrojů znečištění ovzduší. Zároveň absolutní většina takovýchto domácností nemá dostatek vlastních prostředků na výměnu zdrojů vytápění a finanční motivace je

tudíž zásadní nejen k úspoře energie zvýšením energetické účinnosti topných jednotek, ale i ke snížení emisí skleníkových plynů a přeneseně ke zlepšení stavu životního prostředí v blízkém okolí.

Podmínky života ve venkovských oblastech pak Národní plán obnovylepší implementací řady environmentálních opatření zaměřených jak na samotnou ochranu přírody, tak na adaptace na klimatickou změnu. Udržitelnost zemědělské a lesnické krajiny z pohledu hospodářského a ekologického v kontextu klimatické změny, zejména zadržováním vody v krajině, zvýšením biodiverzity a zlepšením stavu lesnických ekosystémů, atraktivní život na vesnicích a účinně přispěje ke snaze zamezit vylidňování českého venkova. Druhou komplementární větví environmentálních snah pak bude podpora urychlení přechodu na oběhové hospodářství v České republice (předcházení vzniku odpadů, navýšení recyklační infrastruktury a omezení plýtvání druhotnými surovinami spolu se zvýšením obsahu recyklovaných materiálů ve výrobcích a zajištění surovinové bezpečnosti ČR).

Zejména z pohledu strukturálně postižených krajů a hospodářsky ohrožených území bude zásadní iniciativou Národního plánu obnovy regenerace brownfieldů. Tyto již nevyužívané plochy často umístěné v (relativně) atraktivních lokalitách nejsou kumulovány výhradně v těchto územních oblastech, ale jsou identifikovatelné v různé míře napříč všemi územními celky od metropolí a jejich aglomerací, přes regionální centra až po zmíněné hospodářsky méně rozvinuté regiony. Kromě environmentálních přínosů komplexní přeměny lokalit prostřednictvím posílení ekologické stability území, omezení záboru nové zemědělské půdy a zahušťování města, přinese regenerace brownfieldů podstatný impuls pro rozvoj lokálních investic a kvalitu života v daném městě či obci. Přeměnou projdou jak specifické rozlehlé areály brownfieldů spolu s realizací následných investičních projektů, tak menší brownfieldy ve vlastnictví obcí a krajů. Takto transformované území najde využití jak v nepodnikatelské sféře související se vznikem občanské vybavenosti, tak dojde k přeměně na infrastrukturu pro budoucí podnikatelskou aktivitu s cílem přitáhnout investice do územní jednotky.

III. Vzdělávání a trh práce

Tento pilíř Národního plánu obnovy reflektuje v oblasti územní soudržnosti především nerovnoměrnou kvalitu vzdělávacího systému a podmínek pro up-skilling a re-skilling v jednotlivých regionech ČR s výše uvedenou charakteristikou. Kvalitní vzdělání a rozvoj lidského kapitálu je přitom předpokladem pro hospodářský i sociální rozvoj jak z lokálního pohledu uvnitř státu, tak ČR jako celku. Díky pokročilé digitalizaci, kterou mj. Národní plán obnovy posune kvalitativním i kvantitativním skokem kupředu (viz výše), a s ní spojené transformaci vzdělávacího systému lze předpokládat, že se bude zvyšovat podíl pracovních míst v sektorech s vyšší přidanou hodnotou, a naopak se bude snižovat podíl pracovních míst v sekundárním sektoru hospodářství, především v těžkém průmyslu. Tomuto driftu je nutné aktivně přizpůsobit i vzdělávací systém, aby tlaku na změnu ekonomické skladby daného regionu vycházela vstříc nabídka pracovní síly disponující adekvátními znalostmi a dovednostmi. V opačném případě hrozí další rozevírání nůžek mezi vyspělými regiony s metropolitními aglomeracemi na jedné straně a ostatními částmi země. Mimořádně naléhavá je pak v tomto ohledu situace v méně rozvinutých oblastech, zejm. pokud jde o strukturálně postižené kraje a hospodářsky a sociálně ohrožená území.

Zásadní podpora tudíž bude zaměřena na zvýšení digitálních dovedností žáků i pedagogů a v souladu se Strategii vzdělávací politiky do roku 2030+ se bude soustředit na proměnu obsahu, podporu digitální a informační gramotnosti a informatického myšlení. Nezbytným komplementárním krokem pak bude prevence tzv. digitální propasti skrze zlepšení úrovně vybavení škol či založení fondu mobilních digitálních zařízení, spolu s podporou digitálních kompetencí pedagogů jako esenciálním předpokladem pro inovaci výuky a získání potřebných dovedností ze strany studentů. Díky pokročilým digitálním dovednostem žáků a studentů lze očekávat, že se naplno rozvine potenciál pro tvorbu inovací i v oblasti trvale udržitelného podnikání. Zároveň, pokud budou digitální technologie dostupné a budou ve vzdělávání na všech školách využívány vhodným způsobem, pomohou účinně v mitigaci vzdělávacích nerovností.

Ruku v ruce s digitálním vzděláváním Národní plán obnovy usiluje o rozšíření výukových kapacit a podmínek pro další vzdělávání a celoživotní učení pro reskilling a upskilling. Stejně jako samotná digitalizace je celoživotní vzdělávání napomáhající uplatnitelnosti zaměstnanců na trhu práce klíčové pro transformaci ekonomiky daného regionu. A je tudíž předpokladem konvergence zaostávajících měst, obcí či krajů s těmi rozvinutými, ať v rámci ČR nebo hospodářsky vyspělé části EU. Národní plán obnovy mj. reaguje i na doporučení Rady EU k Národnímu programu reforem a přinese zvýšení kvality a inkluzivnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání. Podpořena tak bude modernizace výukových kapacit s cílem vytvořit podmínky pro další vzdělávání napříč českou vzdělávací soustavou v rámci tvorby podmínek pro realizaci upskillingu a reskillingu v oblastech rychle se rozvíjejících odvětví a oborů s vazbou na Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci ČR. Investice

poplynou do škol, vysokých škol a vybraných klíčových akademických pracovišť, aby byly všechny regiony země a jejich obyvatelstvo bez výjimky připraveny čelit výzvám spojeným s nevyhnutelnými strukturálními změnami v ekonomice, především v souvislosti s technologickými změnami, které budou doprovázet nástup průmyslu 4.0.

IV. Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19

Jendou z možností jak podpořit teritoriální kohezi, je vytvořit podmínky pro hospodářskou konvergenci méně rozvinutých oblastí s těmi, které jsou v tomto ohledu na čele. Národní plán obnovy za tímto účelem přinese podstatný impuls v oblasti veřejného investování s cílem připravit regionální investory na přechod na zelenou a digitální ekonomiku pomocí cíleného upskillingu a kvalitní přípravy projektů, dále s cílem zvýšit efektivitu veřejných investic, posílit investiční připravenost, respektive absorpční kapacitu a navýšit podíl PPP projektů napříč regiony ČR. Řada obcí, měst a vyšších územních celků disponuje relevantní vizí, jak napomoci svému rozvoji, ale chybí jí projektový jazyk, který by vize překlopil v realizaci. Národní plán obnovy toto napomůže změnit.

V. Výzkum, vývoj a inovace

Spolu s digitalizací usiluje Národní plán obnovy o zvýšení konkurenceschopnosti a flexibility podniků, zejména těch malých a středních, i v rámci podpory výzkumu, vývoje a inovací. Specificky se plán soustředí na zvýšení inovační výkonnosti podnikatelských subjektů a zkvalitnění spolupráce v rámci inovačního ekosystému ČR. Prostřednictvím podpory výzkumu a vývoje realizovaného ve spolupráci soukromého a veřejného sektoru a motivováním podniků do rychlého zavádění inovací (se zvláštním zřetelem na rozvoj digitalizace v oblasti inovací postupů a organizačních inovací a s důrazem na mezinárodní spolupráci) bude zajištěna jak mezinárodní konkurenceschopnost podniků, tak jejich schopnost vypořádat se se strukturálními změnami v ekonomice s nástupem průmyslu 4.0 v rámci ČR. Inovace budou hrát mimořádně důležitou roli pro malé a střední podniky z regionálních center, strukturálně postižených krajů i hospodářsky znevýhodněné regiony, u kterých budou strukturální změny nejvíce citelné s ohledem na stávající charakter průmyslu, přetrvávající specializaci na tradiční odvětví těžby, energetiky, chemického, těžkého hutního průmyslu a produkci výrobků s malou přidanou hodnotou, kde je konkurenční výhodou pouze ubývající levná pracovní síla. Národní plán obnovy tak má ambice zabránit prohloubení strukturálních deficitů těchto územních celků a zároveň je naopak postavit na dráhu konvergence s vyspělými metropolemi a jejich aglomeracemi.

VI. Zdraví a odolnost obyvatel

Dostupnost a kvalita zdravotní péče patří mezi základní benchmarky kvality a spokojenosti života v daném regionu. Zároveň jsou oba ukazatele nepřímým indikátorem rozvinutosti oblasti s ohledem na to, že dostupná a kvalitní zdravotní péče vyžaduje minimálně dostatečnou alokaci finančních prostředků z veřejných rozpočtů, kvalitní infrastrukturu a zároveň dostupnost odborného zdravotnického personálu. Nedostatky ve zdravotní péči významně snižují atraktivitu obce, města či kraje a mohou být i rozhodujícím faktorem pro odliv obyvatelstva a přeneseně i podnikatelských subjektů či mít vliv na nízký až mizivý příliv investic do daného území. Z tohoto pohledu je tudíž fungující zdravotnictví další podmínkou posílení územní soudržnosti.

Národní plán obnovy je součástí širších snah o zvýšení odolnosti systému zdravotní péče i o zvýšení dostupnosti zdravotnických pracovníků. Podporovány budou investice jak do zdravotnické infrastruktury, tak do zvýšení systému odolnosti zdravotní péče prostřednictvím systému vzdělávání zdravotnických pracovníků a plánování personálních kapacit, které představují hlavní předpoklady pro navýšení počtu pracovníků ve zdravotnictví. Specificky dojde ke zvýšení dostupnosti a k rozvoji komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech, ke zlepšení možností plánování personálních kapacit na národní i regionální úrovni, k efektivní organizaci a usnadnění průchodnosti postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků a ke zkvalitnění infrastruktury pro zajištění specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků.

Pilíř věnovaný zdravotnictví nad rámec opatření snižující regionální rozdíly přinese mimořádný rozvoj vysoce specializované péče související s vybudováním centra kardiovaskulární a transplantační medicíny, posílení systému onkologické prevence a péče skrze několik provázaných opatření (vypracování národního onkologického programu ČR, zvýšení kvality preventivních screeningových programů, vznik Českého onkologického institutu a Centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči v Masarykově onkologickém ústavu a rozvoj sítě inovativních center vysoce specializované onkologické a hematoonkologické péče).

3.1.5 Sociální soudržnost

Opatření pandemie COVID-19 dopadla na nejvíce socio-ekonomicky znevýhodněné skupiny. Mezi ty patří také matky s malými dětmi, zejm. samoživitelky. Dlouhodobým problémem v ČR jsou genderové nerovnosti na trhu práce, zejm. ty v odměňování (gender pay gap) i následné ve výši důchodů (gender pension gap). Rozdíl v průměrné mzdě žen a mužů patří v ČR (18,9 %) k nejvyšším v rámci EU (průměr 14,1 %). Důvodem těchto rozdílů je nemožnost sladování soukromého/rodinného a pracovního života (work-life balance).

Jednou z příčin je dlouhodobě místní a finanční nedostupnost kvalitních služeb péče o děti předškolního věku kvůli nedostatečné kapacitě zařízení předškolní péče o děti, zejm. těch do 3 let věku. Podíl dětí do 3 let navštěvujících takovéto zařízení je v ČR (cca 9 %) značně pod průměrem EU (cca 35 %). Mnoho žádostí o přijetí do předškolního vzdělávání je zamítnuto (cca 20 tis. dětí do 3 let věku). Nedostupnost a finanční náročnost služeb předškolní péče o malé děti je rovněž jednou z příčin, proč není využívána chudšími rodinami a rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí, což dále prohlubuje riziko sociálního vyloučení a menší připravenosti dětí z tohoto prostředí na školní výuku.

Podpora těchto předškolních zařízení je tedy prevencí ohrožení příjmovou chudobou a sociálním vyloučením, a to i díky podpoře dřívějšího návratu rodičů na trh práce. To má přínos i pro zaměstnavatele, který tím šetří transakční náklady (za nábor a školení náhradních zaměstnanců na dobu určitou), i stát z hlediska výběru daní a odvodů na veřejném pojištění. Problémem jsou ale nízké investice do kapacity předškolních zařízení, ačkoli jsou zásadní pro sladování rodinného a pracovního života rodičů, především žen, jelikož přispívají ke snižování stávajících genderových nerovností na trhu práce.

NPO proto ve své komponentě 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce cílí opatřením Budování kapacit předškolních zařízení na navýšení kapacity míst pro děti do 3 let věku v zařízeních předškolní péče, zajištění jejich finanční i místní dostupnosti a zvýšení kvality poskytovaných služeb, což dlouhodobě přispěje ke snížení stávajících genderových nerovností na trhu práce a k prevenci před pádem nízkopříjmových rodin a dětí do chudoby. (Investice budou pokrývat realizaci stavebních úprav pro splnění hygienických norem, výstavby zcela nových objektů nebo nákupů stávajících objektů a jejich následné adaptace.)

3.1.6 Institucionální odolnost

Pandemie nemoci COVID-19 explicitně ukázala, že ČR zásadním způsobem zaostává v procesu digitalizace veřejného sektoru, ať už se jednalo o státní správu, zdravotnictví nebo školství. Tento deficit naplno obnažil neschopnost jednotlivých sektorů dostatečně efektivně a adekvátně reagovat na mimořádnou situaci, které postihla celé území státu naráz a současně s dlouhou dobou trvání. Digitalizace přirozeně stojí v popředí zájmu Národního plánu obnovy a z jeho rozpočtu je tímto směrem alokována podstatná část finančních prostředků.

Dostupnost služeb státu při mimořádných událostech je předpokladem pro jejich zvládnutí a je klíčovým znakem institucionální odolnosti. Nezbytným předpokladem dalšího posílení institucionální odolnosti bude rozvoj digitální infrastruktury skrze sítě s velmi vysokou kapacitou (sítě VHCN), které v maximální možné míře usnadní přístup k datovým službám prostřednictvím připojení k internetu pro obyvatele, podnikatele, veřejnou správu a socioekonomické aktéry. Paralelně se vytvoří podmínky podporující rozvoj sítí a služeb 5. generace (5G). Spolu s budováním infrastruktury bude probíhat digitalizace jednotlivých agend vykonávaných státem a veřejnou správou (včetně zdravotnictví) s cílem umožnit uživatelům řešit nejrůznější situace vzdáleně a prostřednictvím jednoho místa pod jedním přihlášením a v identickém rozhraní. Zároveň je ambicí v oblasti digitalizace poskytnout občanům a podnikatelským subjektům přístup k datům v rámci státní a veřejné správy. Ve zdravotnictví bude zahájena koordinovaná digitální transformace sloužící k reformě zdravotních služeb a přístupu k nim prostřednictvím nově realizovaných digitálních služeb včetně zavádění telemedicínských postupů a služeb ePreskripce. Ve sféře školství a vzdělávání obecně bude Národní plán obnovy cílit na prevenci tzv. digitální propasti. Dojde ke zlepšení úrovně vybavení škol jako nezbytného předpokladu digitalizace vzdělávání a paralelně bude podporováno zvyšování digitálních kompetencí studentů i pedagogů. Pro schopnost těžit z digitalizované státní správy je předpokladem i zvyšování digitálních znalostí populace v rámci celoživotního učení pro re-skilling a up-skilling.

3.1.7 Hospodářská odolnost

Ekonomické subjekty často chápou krizi nikoliv jen jako omezení, ale i jako jedinečnou příležitost se posunout kupředu (byť za cenu zvýšených nákladů), ke které by za standardní situace fungování nebyly motivovány. Probíhající pandemie je přesně takovouto příležitostí a Národní plán obnovy dodatečným motivačním prvkem.

Obdobně jako v případě veřejné správy nabídne soukromému sektoru digitální skok kupředu. Paralelně podpoří výzkum a vývoj realizovaný ve spolupráci obou sektorů a bude motivovat podniky do rychlého zavádění inovací. Lze očekávat, že globální nástup průmyslu 4.0 bude v souvislosti s pandemií urychlen a Národní plán obnovy připraví půdu tak, aby ekonomické subjekty byly na transformaci hospodářství připraveny, byly v tomto ohledu odolné a ČR tímto procesem prošla bez výrazných turbulencí.

Ruku v ruce s adaptací firem na digitální ekonomiku a na tvorbu produktů s vysokou přidanou hodnotou musí jít adekvátní zvyšování znalostí a dovedností pracovní síly. Kromě výše zmíněné reformy školního vzdělávání je Národní plán obnovy připraven zefektivnit, zkvalitnit a zadaptovat celoživotní učení pro re-skilling a up-skilling v souvislosti s očekávanými ekonomickými výzvami.

3.1.8 Zdravotnictví

ČR patří mezi nejvíce zasažené země světa pandemií COVID-19. Nejrobustnějším ukazatelem je v tomto ohledu počet nakažených osob a počet úmrtí vztahených na určitý číselný podíl obyvatelstva (nejčastěji 100 tisíc obyvatel). České zdravotnictví se ukázalo jako velmi robustní systém se značnou kapacitou infrastruktury a zdravotního personálu, který je schopen poskytovat léčbu neselektivně všem nakaženým. Nicméně pandemie COVID-19 připomněla, že je nezbytné se důsledněji zaměřit na podporu a ochranu veřejného zdraví a zajistit zvýšení odolnosti systému zdravotní péče tak, aby zdravotnictví bylo mj. připraveno flexibilně reagovat na nově se objevující hrozby. Kromě vlastní odborné a kapacitní připravenosti zdravotnického systému je nezbytná připravenost datová (pokulhávající digitalizace bude rovněž náležitě adresována podporou z Národního plánu obnovy) a infrastrukturní. Zvýšení odolnosti systému je nutné realizovat jak v rámci akutní péče, tak v rámci péče následné, kdy velká část pacientů si nese následky onemocnění a očekává se přetížení zdravotního systému i v tomto směru. Jako rizikové do budoucna se jeví důsledky odkladu preventivní a neakutní péče z důvodu mimořádné koncentrace zdravotního systému na boj s pandemií COVID-19. Zdravotní odolnost je dále zcela závislá na dostatečné kapacitě a kvalifikovaném personálu a je ve velké míře ovlivněna systémem vzdělávání zdravotnických pracovníků. Zároveň je v ČR značný prostor pro rozvoj super-specializované péče a výzkumu, který spoludotváří zdravotní odolnost nejen v krizových obdobích.

Národní plán obnovy v oblasti zdravotnictví byl sestaven s vědomím všech dlouhodobých nedostatků i aktuálních výzev spojených s pandemií. Je tudíž součástí širších snah o zvýšení odolnosti systému zdravotní péče i o zvýšení dostupnosti zdravotnických pracovníků. S jeho přispěním dojde k rozvoji systému vzdělávání lékařského a nelékařského personálu v oblasti intenzivní medicíny, ke zvýšení dostupnosti a rozvoje komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech, k efektivnímu plánování personálních kapacit na národní i regionální úrovni, ke zlepšení organizace a průchodnosti postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků, k rozvoji infrastruktury pro zajištění specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků a vysoce specializované péče vybudováním centra kardiovaskulární a transplantační medicíny.

V souvislosti s dlouhodobými trendy i riziky plynoucími z odkladu neakutní péče bude dále mimořádně posílen systém onkologické prevence a péče skrze několik provázaných opatření jako zpracování národního onkologického programu ČR, zvýšení kvality preventivních screeningových programů, vznik Českého onkologického institutu a Centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči v Masarykově onkologickém ústavu a rozvoj sítě inovativních center vysoce specializované onkologické a hematoonkologické péče.

3.1.9 Sociální odolnost

V kontextu dopadů pandemie COVID-19 i zelené a digitální transformace je potřeba podpořit rozvoj dovedností v rámci dalšího vzdělávání a celoživotního učení, zejm. základních digitálních dovedností, ale i měkkých dovedností potřebných pro schopnost adaptace na dané změny. Navýšení jejich podílu v populaci produktivního věku je cílem do roku 2025 Evropské agendy dovedností i cílem do roku 2030 nového Akčního plánu Evropského pilíře sociálních práv. Účast na dalším vzdělávání je ovšem v ČR dlouhodobě nízká 8,1 % (oproti 11,3 % průměru EU), navíc dokonce klesá v posledních letech.

ČR ovšem jako průmyslově a exportně orientovaná ekonomika patří k nejohroženějším co do dopadů zelené a digitální transformace. Proces robotizace/automatizace a digitalizace v příštích letech povede k nahrazení méně kvalifikovaných pracovních pozic (s rutinními dovednostmi) technologiemi umělé inteligence - do pěti let u více než jednoho milionu zaměstnanců, do patnácti let u více než dvou milionů a do třiceti let pak u více než tří milionů. Vytvářejí se nové kategorie zaměstnání, které mění či zcela nahrazují ty tradiční. Změny jsou tak dynamické, že na ně musí být připraveni všichni v průběhu celého života.

Komponenta 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce proto zamýšlí více podpořit oblast rozvoje (zejm. digitálních) dovedností a adaptabilitu pracovní síly v kontextu měnících se podmínek na trhu práce. Bude podpořena rekvalifikace (reskilling) a další profesní vzdělávání (upskilling) – zejm. v malých a středních podnicích a v oblasti digitálních dovedností. Dále budou podpořeny nové způsoby zvýšení digitálních dovedností mj. vznikem a rozvojem sítě moderních vzdělávacích center v jednotlivých krajích dle tamějších specifických potřeb. Tato centra budou svým technickým vybavením odpovídat technologickým výzvám procesů digitalizace a robotizace/automatizace.

Nápomocny v rámci celoživotního učení a dalšího vzdělávání vč. jejich distanční online formy budou i vysoké školy. Je však nutné zajistit pro tento účel nejen jejich personální kapacity a materiální zázemí, ale i proměnu nastavení jejich vnitřních procesů, ačkoli vysoké školy disponují potřebnou kompetenční základnou. Komponenta 3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů se proto zaměřuje na transformaci vysokých škol s cílem jejich adaptace na nové formy učení v reakci na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově.

Bude podpořeno využívání kombinace prezenčních a distančních forem výuky i online metod v těch prezenčních, rozvoj kapacit upskillingu pracovníků v intenzivně znalostních oborech pro lepší přenos znalostí mezi akademickou a aplikační sférou. A dále, příprava a rozvoj online studijních programů, těch z rychle rozvíjejících se prioritních odvětví s vysokou přidanou hodnotou a nedostatkem kvalifikovaných pracovníků či těch prakticky orientovaných potřebných na trhu práce.

Na vyšší míru sociální odolnosti a provádění naplňování zásad evropského pilíře sociálních práv cílí i komponenta 1.6 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru svým reformním opatřením zavádějícím tzv. status umělce/umělkyně. Dopady pandemie COVID-19 zásadně poškodily celý kulturní a kreativní sektor (KKS) a poničily existující síť a vazby. Prohloubily se tak rozdíly mezi KKS a jinými oblastmi zaměstnanosti. Přitom struktura zaměstnanosti KKS je postavena značně na mladých lidech, je proto třeba zabránit ztrátě nové kreativní generace. Absence opatření by totiž mohla vést k odlivu lidského kapitálu z KKS. Přijetím legislativy zavádějící status umělce/umělkyně, spolu s investicemi do rozvoje jejich klíčových dovedností (vč. ekonomických dovedností) i obnovy narušených sítí spolupráce v KKS, dojde ke zlepšení pracovních podmínek umělců/umělekyně.

3.2 Zhodnocení reakce na Doporučení Rady EU adresovaná ČR (CSRs)

České republice byla v rámci evropského semestru v letech 2019 a 2020 adresována níže uvedená doporučení Rady EU (Country Specific Recommendations, CSRs). Reformy a veřejné investice zahrnuté v NPO tato CSRs reflektují. Níže uvedená tabulka detailně specifikuje, jak k plnění jednotlivých segmentů CSRs 2019 a 2020 konkrétní reformy a veřejné investice přispívají.

V roce 2019 obdržela ČR doporučení Rady EU:

- Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému a systému zdravotní péče. Přijmout projednávaná protikorupční opatření.
- Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin. Zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání.
- Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na dopravu, a zejména její udržitelnost, na digitální infrastrukturu a na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky včetně zvýšení energetické účinnosti, a to s ohledem na regionální rozdíly. Snížit administrativní zátěž pro investice a v oblasti zadávání veřejných zakázek podporovat soutěž více založenou na kritériích kvality. Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému.

V roce 2020 obdržela ČR doporučení Rady EU:

- V souladu s obecnou únikovou doložkou Paktu o stabilitě a růstu přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení omezitelných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice. Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví.

- Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení.
- Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity, snížením administrativní zátěže a zlepšením elektronické veřejné správy. Předstoupit veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení. Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uheľných regionech. Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

Požadavek CSR	Zahrnutí v NPO nebo jiných intervencích ČR (NPR)
Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému	V únoru 2019 zahájila svou činnost Komise pro spravedlivé důchody jako poradní orgán ministryně práce asociálních věcí. Komise se během svých jednání věnovala řadě závažných problémů českého důchodového systému - rozdílu mezi důchody žen a mužů, zajištění dřívějších důchodů osobám ve fyzicky náročných profesích a nízké efektivitě doplňkových penzijních schémat. Od září 2019 je činnost komise téměř plně věnována výraznější parametrické reformě důchodového systému, která spočívá ve vytvoření robustního - nultého - solidárního pilíře a plně pojistného - prvního - pilíře důchodového systému. V lednu 2020 byly představeny tři možné varianty nastavení, které se liší nastavením jednotlivých parametrů a také očekávaným dopadem na veřejné finance. Dlouhodobé dopady uvažovaných variant se pohybovaly od poklesu výdajů v rozsahu přibližně 0,5 % HDP po zvýšení výdajů o 1,5 % HDP. OECD zpracovala studii mapující situaci v českém důchodovém systému včetně návrhu jeho reformy. V lednu 2020 proběhla v ČR mise OECD, která si kladla za cíl seznámit se s představami všech zúčastněných stran, výsledky doporučení byly prezentovány v závěrečné zprávě v listopadu 2020. V souvislosti s poklesem poměru průměrné penze a průměrné mzdy v posledních letech a zejména v souvislosti s dopady epidemie na příjmovou a sociální situaci penzistů vláda dne 2. 9. 2020 schválila návrh zákona, který přinesl pro všechny starobní důchodce i osoby s invalidní či pozůstalostní penzí mimořádný příspěvek ve výši 5000 Kč, který obdrželi v prosinci 2020. Zákon byl schválen Parlamentem a vydán ve sbírce zákonů dne 23. 11. 2020.
Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost systému zdravotní péče	Financování českého zdravotnictví závisí převážně na příjmech, jejichž zdrojem jsou mzdy. To jej činí zranitelným vůči ekonomickým cyklům a představuje riziko pro jeho dlouhodobou udržitelnost, a to i s ohledem na stárnutí populace. Česká republika provádí klíčové strukturální reformy ke zlepšení efektivity poskytování zdravotních služeb, potažmo k finanční udržitelnosti systému, jedná se především o: — zajištění maximálního pokrytí, kvality a dostupnosti primární péče prostřednictvím probíhající reformy primární péče, — nastavení cen zdravotních služeb, monitoringu a úhrad, produktivity a ekonomického srovnávání skrze nový CZ-DRG systém, — podporu sdílení zdravotních údajů v souladu s pravidly o jejich dostupnosti a použití a zajištění datové interoperability v rámci digitalizace zdravotnického systému ČR.

	Pro úspěšné hodnocení a měření dopadů výše uvedených aktivit podniká ČR kroky vedoucí k vytvoření systému hodnocení výkonnosti systému zdravotní péče v ČR (HSPA).
Přijmout projednávaná protikorupční opatření	V rámci NPO je pokryto v komponentě 4.3 Protikorupční reformy. Návrh zákona o lobbování a související změnový zákon (sněmovní tisky č. 565 a 566) byly po schválení vládou postoupeny Poslanecké sněmovně, dne 10. prosince 2020 projednány v 1. čtení a postoupeny Ústavně právnímu výboru a Stálé komisi pro Ústavu, ve kterých jsou nyní projednávány. Návrh zákona o ochraně oznamovatelů a související změnový zákon (sněmovní tisky č. 1150 a 1151) byly dne 1. února 2021 schváleny vládou, dne 9. února 2021 předloženy Poslanecké sněmovně a nyní čekají na své 1. čtení. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk č. 630, senátní tisk č. 51) byl po schválení Poslaneckou sněmovnou ve 3. čtení dne 22. února 2021 postoupen Senátu, kde jej po projednání Ústavněprávním výborem dne 10. března 2021 nyní čeká projednání na plénu. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, (sněmovní tisk č. 683) byl dne 10. 12. 2020 projednán v 1. čtení Poslaneckou sněmovnou a postoupen Ústavně právnímu výboru, kde je nyní projednáván.
Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin	V rámci NPO je pokryto v komponentě 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce Trh práce v ČR i v době před pandemií vykazoval relativně nízkou zaměstnanost žen s dětmi – jak kvůli nízké nabídce služeb péče o děti do 3 let, tak genderovým rozdílem v zaměstnanosti a odměňování. Opatření vlády se zaměřují na podporu dostupnosti služeb předškolní péče, rovného odměňování, zvýšení flexibility rodičovského příspěvku a zlepšení nabídky pružných forem zaměstnávání. ČR/MPSV dlouhodobě podporuje zaměstnanost rodičů, žen s malými dětmi zejména prostřednictvím zvýšování kapacit a místní i finanční dostupnosti předškolních služeb péče o děti. I přes postupný nárůst kapacit v dané oblasti však zůstává nedostatek míst v předškolních zařízeních zejména pro děti mladší 3 let a také pro děti starší v oblastech kolem velkých měst. MPSV podporuje službu péče o dítě v dětské skupině (zákon č. 247/2014 Sb. o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů), od roku 2016 je rovněž realizován projekt Podpora implementace dětských skupin v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OP Z). V dětských skupinách je zaručena kvalita poskytované péče, neboť je stanoven například maximální počet dětí ve třídě i na pečující osobu, odborná kvalifikace pečujících osob, plán výchovy a péče, či hygienické požadavky. Aktuálně je připravena novela zákona o dětské skupině, která je projednávána v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (PSP). Novela má zavést změnu názvu dětské skupiny na „jesle“, financování ze státního rozpočtu a nastavit závazné ukazatele kvality péče pomocí standardů kvality. MPSV eviduje cca 1130 dětských skupin s počtem cca 16 000 míst. Celkový objem financí čerpaných z Evropského sociálního fondu na rozvoj dětských skupin činil v roce 2019 celkem 921,3 mil. Kč. K 31.12. 2020 byl dokončen systémový projekt MPSV „Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“, který byl financován z Evropského sociálního fondu v rámci OP Z. Mikrojesle jsou veřejným zařízením péče oděti od šesti měsíců do čtyř let v malém

	kolektivu maximálně čtyř dětí. Poskytovatelem mikrojeslí může být obec, příspěvková organizace obce či nestátní nezisková organizace. Mikrojesle však po celé České republice fungují dál a jejich provoz je podporován financemi z Evropského sociálního fondu (ESF). V r. 2016 z Evropského sociálního fondu OP Z bylo podpořeno 72 mikrojeslí v celkové částce 135 milionů korun. Díky novým výzvám č. 69 a 70 na zač. r. 2019 bylo celkově podpořeno 102 mikrojeslí v částce 253 milionů korun, převážná většina pokračuje z výzvy č. 126 a 127 a navíc vzniklo 40 nových zařízení. OP Z podporuje také mimoškolní péči o děti mladšího školního věku, která je důležitým prvkem pro integraci dětí ze znevýhodněného prostředí a působí jako prevence negativních sociálních jevů. Daná opatření jsou v souladu s platnou Konceptí rodinné politiky z roku 2017. K podpoře zaměstnávání žen s malými dětmi bude sloužit i Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030, kterou vláda ČR schválila 8. března 2021. Kromě podpory rovnosti žen a mužů na trhu práce se strategie zaměřuje mj. na potírání genderových stereotypů, zvyšování zastoupení žen v rozhodovacích pozicích, podporu dostupnosti služeb péče o děti či prevenci domácího a sexuálního násilí. V roce 2021 bude Úřad vlády ČR koordinovat plnění strategie. K financování opatření strategie budou sloužit mj. nové operační programy pro programové období 2021-2027 v rámci Evropského sociálního fondu Plus (ESF+) např. OPZ+, OP JAK či EHP/Norské fondy.
Zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání	V rámci NPO je pokryto v komponentě 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace a také v komponentě NPO 3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů. Dne 19. 10. 2020 vláda schválila Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (Strategie 2030+). Úkolem Strategie 2030+ je jasně stanovit směr rozvoje školství a priority investic na dalších deset let. Cílem je modernizovat vzdělávací systém Česka v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Strategie 2030+ má dva hlavní strategické cíle. První se zaměřuje na proměnu obsahu a způsobu vzdělávání, druhý na snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání a rozvoj potenciálu všech dětí. Cesty k realizaci těchto cílů představují jednotlivé strategické linie, kterých je celkem pět – proměna samotného vzdělávání, problematika nerovností, podpora pedagogů, zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce a zajištění stabilního financování. Kvalita a inkluzivnost vzdělávání bude naplňována pokračováním procesu společného vzdělávání. Zároveň probíhá revize kurikulárních dokumentů od pre-primární až po vyšší sekundární úroveň. Strategie 2030+ se mj. zaměřuje na podporu digitálních kompetencí žáků a učitelů a snižování digitální propasti. V rámci zvyšování kvality a atraktivity odborného vzdělávání dojde k inovaci oborové soustavy. Atraktivita učitelského povolání je podporována jednak zvyšováním objemu prostředků na platy učitelů (v roce 2021 o 9 % včetně 4 % do tarifu a 5 % do nadtarifní složky). Dále pokračuje projekt SYPO, který se zaměřuje na metodickou podporu učitelů. Rovněž je připravována novela zákona o pedagogických pracovnících, která se zaměřuje na mentoring pro začínající učitele a na vymezení podmínek pro působení odborníků z praxe při výuce na školách. Aktivita vedoucí k naplňování CSRů budou podporovány také z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) (2021-2027).
Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na dopravu,	V rámci NPO je pokryto v komponentě 2.1 Udržitelná a bezpečná doprava Prvním krokem je multimodální přístup, který je hlavním nástrojem k udržitelné mobilitě. V případě pravidelných a silných přepravních proudů je proto nezbytné

a zejména udržitelnost její	v první řadě zajistit využívání kolejové dopravy s elektrickou vozbou, a to jak v osobní, tak nákladní dopravě. Multimodální přístup musí být přitom výhodný nejen z pohledu životního prostředí, udržitelného vývoje a veřejného zdraví, ale rovněž jako ekonomicky výhodná alternativa. Proto musí být kladen důraz na mezioborovou spolupráci. V časovém rámci roku 2030 je cílem zdvojnásobit výkony železniční nákladní dopravy nad 300 km na úkor přímé silniční dopravy (na základě spolupráce mezi silničními a železničními dopravci). Podmínkou je dokončení hlavní sítě Transevropské dopravní sítě pro nákladní dopravu do roku 2030, zajištění modernizace terminálů intermodální dopravy, a to v parametrech definovaných v rámci technické specifikace pro interoperabilitu a nařízení č. 1315/2013/EU. Obdobný cíl v osobní v dálkové dopravě je vázán na vybudování hlavních tras vysokorychlostních tratí, tzn. až k roku 2040. Specifický přístup je nezbytný při řešení dopravy ve městech. Cíle v této oblasti jsou tedy dlouhodobého charakteru a financování těchto oblastí je zajišťováno na bázi komplementarity ve využívání z různých zdrojů: Fondu soudržnosti, Nástroje pro propojení Evropy (CEF), Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), RRF (NPO – komponenta Udržitelná a bezpečná doprava), státního rozpočtu, rozpočtů samosprávy a soukromých zdrojů – partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). Druhým krokem je optimalizace jednotlivých druhů dopravy, a to z hlediska zkvalitnění služeb a zvýšení bezpečnosti provozu, a to prostřednictvím zaváděním digitálních technologií a postupným zaváděním alternativních pohonů ve všech druzích dopravy s cílem postupného dosažení uhlíkové neutrality. Opatření se budou zavádět jak na dopravní infrastrukturu, tak v rámci obnovy a modernizace dopravních prostředků. Proto budou na bázi komplementarity rovněž využívány různé zdroje financování: Fond soudržnosti, CEF, EFRR, RRF (NPO – komponenta Udržitelná a bezpečná doprava a komponenta Rozvoj čisté mobility), Státní rozpočet, rozpočty samosprávy
Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na digitální infrastrukturu	V NPO pokryto v komponentě 1.3 Digitální vysokorychlostní síť: Budování sítí s velmi vysokou kapacitou (sítí VHCN) je základním předpokladem pro rozvoj digitální ekonomiky jako celku a také pro budování jednotného vnitřního trhu EU, v rámci čehož se plánuje: — Připojení adresních míst k sítím VHCN, včetně připojení socioekonomických aktérů (konkrétně zvýšení počtu adresních míst a socioekonomických aktérů připojených pomocí sítě VHCN o 21 000); — Připojení obcí a připojení jejich místních částí (konkrétně zvýšení počtu obcí připojených pomocí vysokokapacitní přípojní sítě, tj. backhaulem, o 300); Je v zájmu státu dosáhnout stavu, aby byly vybrané dopravní koridory kontinuálně a v potřebných parametrech, v plném rozsahu a přednostně pokryty signálem 5G jednak pro cestující, ale zejména pro aplikace propojené a automatizované mobility CAM. Paralelně bude potřebné v omezeném rozsahu odzkoušet v síti 5G nasazení inteligentního dopravního systému (C-ITS) a cíleně směřovanou veřejnou podporou podpořit: — vývoj aplikací pro vertikály dopravních koridorů ekosystému sítí 5G, — vědeckovýzkumné aktivity spojené s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G včetně přípravy na přechod na jeho vyšší generaci.

Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky, včetně zvýšení energetické účinnosti, a to s ohledem na regionální rozdíly	<u>V NPO pokryto v komponentách 2.2 Snižování spotřeby energie, 2.3 Přechod na čistší zdroje energie, 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší a 2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda</u> NPO komponenta 2.2 Snižování spotřeby energie je zaměřena na renovace státních budov a veřejného osvětlení. Komponenta je v současnosti připravována. Cílem komponenty 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší je urychlit renovaci budov domácností, podpora adaptace budov na klimatickou změnu a opatření na ochranu ovzduší - výměna zastaralých a nevyhovujících zdrojů tepla. Opatření povede k zásadnímu zvýšení energetických úspor (8,4 PJ), snížení emisí skleníkových plynů (1350 kt CO₂) a emisí znečišťujících látek do ovzduší a také ke zvýšení adaptace a odolnosti domácností na klimatickou změnu. V rámci komponenty jsou realizovány reformy na zefektivnění programu podpory renovací (Nová Zelená úsporám, NZÚ), zkvalitnění právního rámce na podporu obnovitelných zdrojů energie (OZE) a podpora komunitní energetiky se zapojením domácností. Cílem komponenty 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda je v souladu se strategickými dokumenty EU podpořit urychlení přechodu na oběhové hospodářství v ČR, vedoucí k dosažení udržitelného rozvoje společnosti a přiblížení se k evropské „recyklační společnosti“. V rámci komponenty jsou plánovány investice do: — budování recyklační infrastruktury, zejména do rozvoje cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady — budování infrastruktury na energetické využívání zejména nerecyklovatelných, nebezpečných a zdravotnických odpadů. — podpory a rozvoje cirkulárních řešení u podnikatelských subjektů — podpory projektů zaměřených na úsporné využívání vody v průmyslu Plánované investice do posilování principů cirkulární ekonomiky přispějí k: — navrácení upravených odpadů jako druhotných surovin do ekonomiky a úspoře primárních zdrojů — zvýšení soběstačnosti v zajištění deficitních surovinových zdrojů, — snížení závislosti na importu surovin, — snížení energetické a materiálové náročnosti výroby, — snížení provozních nákladů, — snížení produkce odpadů a jejich skládkování, — vytvoření nových pracovních míst, — vytvoření nových obchodních modelů, redukce skleníkových plynů, — vytváření nových recyklačních kapacit, — získávání kritických surovin zpět do ekonomiky, — inovací odpadového a recyklačního sektoru. Doporučení v oblasti investic do zvyšování energetické účinnosti je plněno prostřednictvím programů financovaných z národních prostředků a zdrojů EU. Jedná se o národní programy, operační programy, Modernizační fond a NPO. Nastavení podpory v současnosti probíhá.

Snížit administrativní zátěž pro investice a v oblasti zadávání veřejných zakázek podporovat soutěž více založenou na kritériích kvality	V NPO Pokryto v komponentě 1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení, včetně podmínek širší digitalizace veřejné správy. Podpora soutěže více založené na kritériích kvality oblasti zadávání veřejných zakázek - jsou uveřejňovány metodiky pro zadavatele, týkající se hodnocení nabídek na více kritérií, jsou zpracovávány metodiky sociálně zodpovědného zadávání, které je postaveno na vícekritériálním hodnocení. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) také provádí vzdělávací program k veřejným zakázkám, kde je veřejnosti (zadavatelům a dodavatelům) na seminářích vysvětlováno a prezentováno vícekritériální hodnocení nabídek – a to jak v běžných seminářích k zadávání veřejných zakázek, tak ve speciálním bloku, který je věnován ekonomickému hodnocení nabídek. Česká republika využila možnosti podle zadávacích směrnic a znemožnila v některých kategoriích veřejných zakázek soutěž na cenu. Pokrok dosažený Českou republikou také v oblasti zohledňování kvality ve veřejných zakázkách tedy je významný.
Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému	V rámci NPO pokryto v komponentě 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe. Strategickým rámcovým plánem, který má pomoci ČR se během dvanácti let posunout mezi nejnovativnější země Evropy, je Inovační strategie ČR 2019–2030 (IS). Formuluje význam dvou základních instrumentů budoucí prosperity – výzkumu, vývoje a inovací na jedné straně a digitalizace na druhé straně a jejich podporou směřuje hospodářství ČR k budoucí prosperitě. Podstata IS spočívá v průniku resortních koncepcí a strategií, kterými stát definuje konkrétní cíle v oblastech jako digitalizace, strategie chytré specializace, infrastruktura, ochrana duševního vlastnictví a dalších. Jednotlivé pilíře představují soubor opatření v konkrétní problematické oblasti, přičemž skutečně klíčové a průřezové nástroje protínají více pilířů. V prosinci 2019 vláda schválila systém řízení a koordinace IS, který je postaven na konkrétních opatřeních u každého z pilířů, nastiňuje termíny jejich postupné realizace a zároveň obsahuje souhrn již realizovaných projektů. Dokument také konstatuje rozdělení kompetencí u dvou hlavních aktérů IS, kde Radě vlády pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) připadá řídicí a koncepční role, MPO role výkonná a koordinační. Mezi realizované projekty patří například snižování administrativní zátěže v systému podpory výzkumu, vývoje a inovací (k této problematice byla ustavena pracovní skupina pod vedením místopředsedy RVVI, která probírá potřebná opatření), program The Country For The Future cílící na vznik inovativních firem - high-tech start-upů (MPO); realizace Národní strategie umělé inteligence (MPO); novela pro pravidla daňových odpočtů na výzkum a vývoj (VaV) (MF); další projekty realizované MŠMT, MD, ÚPV, Úřadem průmyslového vlastnictví, Technologickou agenturou (TA ČR) a dalšími. Strategický rámec pro rozvoj všech složek výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) v ČR představuje národní politika VaVal. V období 2019 – 2020 probíhala průběžně realizace opatření aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR pro období 2019–2020 (aktualizace 2018). Současně byla připravována nová Národní politika na období 2021+, která ve struktuře IS představuje jeden z nástrojů plnění cílů v pilíři Financování a hodnocení výzkumu a vývoje. Nová Národní politika VaVal 2021+ byla vládou schválena v červenci 2020 a reaguje rovněž na rizika a hrozby globální povahy 21. století prostřednictvím nově navrženého opatření s cílem podpořit specifické výzkumné programy relevantní pro oblasti definovaných hrozeb s celospolečenským dopadem. Jeden z hlavních nástrojů řízení systému VaVal představuje Metodika 17+, schválená vládou v únoru 2017, jejímž smyslem je změna systému hodnocení výzkumných organizací spočívající v přechodu ze systému založeného na kvantitě

	k hodnocení kvality a dopadů výsledků výzkumu a vývoje. Metodika 17+ byla dopracována pro všechny moduly hodnocení v segmentu vysokých škol a byla zahájena implementace prvního komplexního hodnocení počínající na podzim 2019 a končící v roce 2021. Národní RIS3 strategie ČR 2021-2027, která byla schválena vládou 25. 1. 2021, je založena na zrevidovaných východiscích. Analytická a návrhová část vychází z provedených analýz a je kladen důraz na přehlednou strukturu klíčových oblastí změn a cílů. Strategie prioritizuje témata VaVal podle národních potřeb mimo jiné na základě diskuse národních inovačních platforem a s přihlédnutím k probíhajícím megatrendům, společenským výzvám a novým technologiím. V první polovině roku 2020 byla dokončena příprava rozsáhlé novely zákona o podpoře VaVal, která zakotvuje mj. podporu inovací, zavedení i jiných než dotačních nástrojů podpory VaVal, zjednodušení a zvýšení flexibility systému podpory VaVal, atd. Novela zákona byla schválena vládou v prosinci 2020, následně předložena PSP a rozeslána poslancům jako tisk 1118/0. Tisk byl zařazen na pořad 87. schůze PSP, kde bude projednán v1. čtení. Zároveň vláda schválila Radou pro výzkum, vývoj a inovace připravené metodické doporučení Identifikace hospodářských a nehopodářských činností výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur ve výzkumu, vývoji a inovacích, které má zvýšit spolupráci výzkumných organizací s firmami odstraněním právních nejasností u limitu spolupráce. Vláda projednala též Radou pro výzkum, vývoj a inovace vypracované Vyhodnocení plnění Akčního plánu pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu ČR k vědeckým informacím na léta 2017 – 2020 za celé období jeho platnosti. Aktivita vedoucí k naplňování CSRs jsou podporovány z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) (2014-2020) a budou podporovány také z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) (2021-2027).
V souladu s obecnou únikovou doložkou Paktu o stabilitě a růstu přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení	ČR přijala celou řadu opatření směřujících k mitigaci zdravotních a hospodářských dopadů pandemie COVID-19 a jí vyvolaných celospolečenských socioekonomických důsledků. Z přímé pomoci bylo alokováno téměř 250 mld. Kč, tj. 4,5 % HDP, ve formě: — daňových opatření včetně pojistného (kompenzační bonusy pro OSVČ, osoby na DPP/DPČ, malá s.r.o., loss carryback, plošné prominutí záloh, snížení DPH a silniční daně, prominutí záloh na sociální a zdravotní pojistné pro OSVČ, prominutí pojistného na sociální pojištění placeného zaměstnavatelem pro menší podnikatele ...), — transferů a plateb souvisejících se zdravotnictvím (stabilizace systému veřejného zdravotního pojištění prostřednictvím navýšení platby za státního pojištěnce, centrální nákupy ochranných pomůcek a zdravotnického materiálu apod.), — sociálních transferů (prodloužení a zvýšení ošetřovného včetně ošetřovného OSVČ, cenová kompenzace uživatelů dávek důchodového pojištění), — přímé podpory firem (programy Antivirus A, A plus, B, program COVID-nájemné, COVID-Ubytování, COVID-Ubytování II – HUZ a IUZ, COVID Záruka CK, úvěry z PGRLF, COVID-Lázně, COVID-Podpora cestovního ruchu, COVID-Školy v přírodě) K tomu byly provedeny individuální úpravy záloh na daně z příjmu fyzických osob a daně z příjmu právnických osob a faktické posuny splatností (v odhadované výši

	cca 13 mld. Kč), či odklad EET. Dále byly odloženy splátky jistiny, případně i úroků u úvěrů v objemu 300 mld. Kč. A v neposlední řadě byly schváleny dva velké záruční programy (COVID III a COVID Plus), které dohromady s dalšími produkty Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB) a pojistnou kapacitou Exportní garanční a pojišťovací společnosti tvoří 860 mld. Kč (15,5 % HDP). Důsledkem schválených opatření je nejenom omezený odhadovaný propad ekonomiky, ale i jeho efekty do rozpočtů domácností, firem, stejně jako řady dílčích částí veřejných. Připravováno je zavedení systémového opatření short-time work (kurzarbeit), a to v podobě samostatného opatření politiky zaměstnanosti ukotveného v zákoně o zaměstnanosti.
Pokud to hospodářské podmínky povolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice	Již pro rok 2020 byla novelami zákona o státním rozpočtu ČR postupně navyšována částka kapitálových výdajů na rekordní úroveň. Dne 22. prosince byl přijat zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, účinný od 1. ledna 2021. Ten mimo jiné upravil zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti způsobem, jenž umožňuje provedení fiskální expanze v roce 2021 v souladu s potřebami epidemiologické situace i potřebou oživení ekonomiky. Následně zaručuje kompatibilní trajektorii konsolidace veřejných financí ČR s nařízeními Rady, kterými se provádí evropský Pakt o stabilitě a růstu. Konsolidace strukturálního salda sektoru vládních institucí bude probíhat alespoň o 0,5 procentního bodu meziročně, dokud nebude dosaženo střednědobého rozpočtového cíle, platného pro ČR. Tím by se nemělo narušit křehké oživení české ekonomiky ve světě celosvětových rizik a nejistot. Současně to ale nevylučuje ani rychlejší konsolidaci, pokud to celková situace bude umožňovat nebo případně i okolnosti vyžadovat. Oživení a zvýšení investic se plánuje podpořit mj. prostředky z Next Generation EU.
Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví	<u>V rámci NPO pokryto v komponentách 6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče, 6.2 Prevence onkologických onemocnění a 1.1 Digitální služby občanům a firmám (e-Health)</u> Centra vysoce specializované onkologické péče (KOC) se významně podílí na prevenci onkologických onemocnění. V roce 2019 byla vyhlášena nová výzva k žádosti o udělení statutu centra vysoce specializované onkologické péče podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Všechna stávající KOC získala statut na dalších 5 let, tedy do roku 2024. V ČR jsou dostupné všechny metody primární i sekundární prevence karcinomu děložního hrdla. Zavedenými opatření v této oblasti jsou například hrazené očkování proti infekci lidského papilomaviru (HPV) u 13letých dětí či dostupnost vysoce citlivých testů na zjištění HPV infekce. Preventivní testy HPV DNA pro všechny ženy po dovršení 35 a 45 let budou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. Dále v roce 2020 byla v rámci preventivní prohlídky u registrujícího praktického lékaře snížena věková hranice na stanovení okultního krvácení ve stolici speciálním testem u osob z 55 na 50 let věku. Toto opatření přispěje k včasnému zachytu karcinomu kolorekta. Součástí plnění doporučení v oblasti odolnosti a efektivity zdravotního systému je také činnost Národního screeningového centra Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) v oblasti koordinace optimalizace programů screeningu a časného zachytu onkologických i jiných závažných onemocnění a to ve smyslu jejich průběžného hodnocení a zvyšování jejich efektivity a ekvity (populační programy screeningu zhoubných nádorů), a také podpora zavádění nových

	programů (např. program časného zachytu karcinomu plic, screening spinální svalové atrofie u novorozenců, pilotní projekty časného zachytu dalších onemocnění). V rámci reformy primární péče je aktuálně řešena především problematika uvolnění preskripčních omezení u některých druhů léčivých přípravků pro praktické lékaře. V rámci komponenty 1.1 Digitální služby občanům a firmám (Rozvoj elektronizace zdravotnictví - eHealth) je plánováno vybudování a rozvoj infrastruktury elektronického zdravotnictví, která je nezbytným předpokladem pro zavádění centrálních digitálních služeb pro poskytovatele zdravotních služeb, zdravotníky, ale i pacienty. Infrastruktura sestává zejména z referenčních registrů poskytovatelů zdravotních služeb. Tato opatření jsou v souladu s Národní strategií elektronického zdravotnictví a strategií Zdraví 2030 přijatých vládou ČR. Prvořadým cílem je řešení interoperability a standardizace, výměny zdravotnických záznamů; rozvoj portálu elektronického zdravotnictví, sekundární využití zdravotních dat, poskytování informací z centrálních registrů; podporu inovačních projektů zejména telemedicíny, která přináší do zdravotnictví nové efektivnější postupy, které se osvědčily zejména v době pandemie. Zcela nezbytnou komplementární komponentou určenou pro poskytovatele zdravotních služeb je zajištění kybernetické bezpečnosti a ochrana osobních údajů.
Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností a přístupem k digitálnímu učení	V rámci NPO je pokryto v komponentě 3.3.Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce Opatření je naplňováno v souladu se Strategií politiky zaměstnanosti do roku 2020 prostřednictvím realizace aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) av rámci plnění opatření Analýzy nabídky a poptávky na trhu práce. Nástroje a opatření APZ jsou dlouhodobě součástí politiky zaměstnanosti, vymezené v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a rovněž jsou pilotovány nové či inovativní nástroje APZ. Zacílení nástrojů APZ je mj. v rámci OP Z či nově navrhovaném OP Z+. Dochází k jejich modernizaci a lepšímu zacílení ve prospěch nejvíce znevýhodněných osob. Oblast rozvoje dovedností je podporována konkrétně prostřednictvím realizace rekvalifikací a projektů podporujících vzdělávání zaměstnanců ve firmách. Rozvoj digitálních kompetencí je podporován prostřednictvím implementace opatření Akčního plánu Strategie digitální gramotnosti České republiky na období 2015 až 2020. Jedním z konkrétních realizovaných projektů v oblasti podpory rozvoje digitálních kompetencí, je projekt DigiKatalog, v rámci kterého je vytvářen smart online systém, který umožní každému ověřit si úroveň přenositelných digitálních kompetencí a na základě toho mu budou nabídnuty relevantní vzdělávací kurzy. Připravováno je posílení podpory dalšího vzdělávání, zejména s ohledem na potřeby průmyslu 4.0, jeho dopady a dopady digitalizace (součástí komponenty v NPO), a to včetně vytvoření rekvalifikačních středisek využívajících moderních technologií (virtuální reality) aumožňujících zapracování/rekvalifikaci pro potřeby moderních pracovišť, posílení tripartitní koordinace dalšího vzdělávání a zpřístupnění dalšího vzdělávání širšímu okruhu osob (např. ověření pilotního zavedení vzdělávacích kont apod.)
Podpořit malé a střední podniky zajištěním podpory likvidity využíváním finančních nástrojů, snížením administrativní zátěže	Projekty digitalizace v oblasti snižování administrativní zátěže jsou pokryty v komponentě 1.2 Digitální systémy veřejné správy. Zefektivnění činnosti jednotlivých orgánů veřejné správy jako takových, posílení koordinace centrálních orgánů vůči území i posílení koordinace mezi jednotlivými centrálními orgány veřejné správy navzájem se pak věnuje komponenta 4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy. Konkrétně se reformy v rámci této komponenty zaměřují na <i>a) posílení uplatňování evidence-informed přístupu ve veřejné správě</i> (Součástí řešení

	této dílčí části reformy je nastavení činnosti nově zřízeného centrálního analytického útvaru, který bude jednak šířit povědomí o důležitosti evidence-informed principů mezi všemi relevantními stakeholdery veřejné správy, a zároveň bude poskytovat věcným útvarům ve veřejné správě poradenství a metodické vedení v oblasti správné aplikace kvalitativních i kvantitativních analytických metod) a b) <i>zlepšení pro-klientského způsobu výkonu veřejné správy v ČR</i> (Cílem této části reformy je realizovat cílené vzdělávací programy a obcím v této oblasti poskytnout metodickou podporu - v návaznosti na realizovaný vzdělávací program pro úředníky územních samosprávních celků v rámci projektu PGR). Opatření, které připravila vláda ČR, byla zaměřená jak na přímou podporu, tak i na zajištění likvidity (viz text výše). V rámci spolupráce MPO a MV byla na Portálu občana zpřístupněna služba Jednotný registrační formulář (JRF) MPO umožňující vytvořit elektronické podání živnostenskému úřadu. Prostřednictvím JRF lze učinit i podání vůči správci daně z příjmů, resp. silniční daně, správě sociálního zabezpečení, Úřadu práce ČR a zdravotní pojišťovně. V aplikaci JRF je možno využít online služby elektronické identifikace uživatele z identifikačního portálu elidentita.cz. V případě přihlášeného uživatele lze tak získat údaje o jeho osobě ze základních registrů a využít je pro vyplnění formuláře JRF. V roce 2020 MPO a MV realizovaly další propojení Živnostenského rejstříku (informačního systému Registru živnostenského podnikání) s Portálem občana. Podnikatelé mají možnost prostřednictvím Portálu občana činit komfortnější elektronické podání ve věcech živnostenského podnikání (ohlásit živnost, oznámit změnu údajů apod.), a to přesměrováním na interaktivní formulář webové aplikace JRF s možností automatického vyplnění údajů o podateli vedených v živnostenském rejstříku a základních registrech s ověřením identity podatele prostřednictvím Národního bodu pro identifikaci a autentizaci. Průběžné rozšiřování funkcí informačního systému Registru živnostenského podnikání přináší podnikatelům nemalé úspory nákladů a snižuje jejich administrativní zatížení.
Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity, snížením administrativní zátěže a zlepšením elektronické veřejné správy	Část opatření vztahujících se ke zlepšení v oblasti eGovernmentu je pokryto v NPO, konkrétně v komponentách 1.1 Digitální služby občanům a firmám, 1.2 Digitální systémy veřejné správy, 1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení. Provádění strategických materiálů vlády v oblasti eGovernmentu probíhá v souladu s akčními plány pro implementaci. Strategie Digitální Česko, resp. její 2. pilíř Informační koncepce ČR udává cíle ČR v oblasti digitalizace veřejné správy ČR. Integrálními součástmi Informační koncepce ČR jsou Národní architektonický rámec a Národní architektonický plán. ČR implementuje vedle strategie Digitální Česko i další strategické materiály týkající se digitalizace veřejné správy. V posledních dvou letech došlo k významným posunům spočívajícím v zavedení nových nástrojů a rozvoji digitálně přátelského legislativního rámce se zaměřením na budování kapacit a zvyšování odborných kompetencí zaměstnanců státní správy. Prováděná opatření vedou ke zkvalitňování poskytování digitálních služeb veřejné správy. V roce 2020 byla aktualizována strategie Digitální Česko, mj. v souladu s prioritami na úrovni EU. Schváleny byly nové implementační plány a předložena Zpráva o plnění programu Digitální Česko za rok 2020.

	V lednu 2020 přijala ČR tzv. Digitální ústavu, zákon o právu na digitální služby. Díky této nové legislativě budou moci do pěti let fyzické i právnické osoby provádět digitální úkony a orgánů veřejné moci budou povinny poskytovat digitální služby. Tento zákon upravuje právo fyzických a právnických osob, které budou mít možnost vystupovat ve vztahu k orgánům veřejné moci výhradně digitální formou. To přispěje k efektivnější komunikaci s veřejnou správou na všech úrovních. V průběhu roku 2020 byl projednáván vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci. Poslanecká sněmovna tento vládní návrh dne 5. 3. 2021 schválila. ČR postupně zapojuje služby eGovernmentu poskytované různými orgány veřejné správy do “samoobslužného portálu” veřejné správy – Portálu občana. Jsou připravovány projekty jako digitalizace stavebního řízení, Moje daně, eJustice a další. V lednu 2021 byl spuštěn projekt bankovní identity. V souvislosti s tímto projektem byl novelizován zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, díky němuž mohou banky nabízet službu bankovní identity po úspěšném absolvování akreditačního procesu. Zároveň pokračují práce na rozšiřování služeb pro občany i firmy na Portálu občana. Například nová funkcionálita Formuláře služeb nabízí seznam odkazů na formuláře umístěné na portálech spolupracujících úřadů, který se postupně rozšiřuje. V rámci komponenty 4.2 <u>Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky</u> dojde k rozšíření produktové řady podpůrných programů skupiny ČMZRB o nové kvazikapitálové produkty; nastavení produktových parametrů motivujících projekty v oblasti úspor energie, snížení emisí a digitalizace; podpora firem prostřednictvím kvazikapitálových nástrojů; aktivizaci soukromého kapitálu v rámci koinvestic a návazného financování v podpořených projektech a firmách; vytvoření institucionálních a personálních předpokladů pro zajištění efektivní správy nových finančních nástrojů; navrácení prostředků a jejich znovupoužití na navýšení základního kapitálu ČMZRB.
Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení	Pokryto v komponentě 4.1 Systematická podpora veřejných investic Komponenta 4.1 je postavena na alokaci ve výši 2,4 mld. Kč určené na podporu přípravy projektů a PPP projektů, což umožní následnou realizaci projektů – a napomůže k hospodářskému oživení – resp. pomáhá brzdit případné problémy způsobené útlumem přípravy dané poklesem příjmů jednotlivých veřejných investorů. Komponenta cílí na zvýšení počtu realizovaných PPP projektů, a to pomocí metodickou a personální, ale samozřejmě především finanční při přípravě tohoto typu projektů.
Zaměřit investice na digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie	Pokryto v komponentě 1.3 Digitální vysokorychlostní sítě Budování sítí s velmi vysokou kapacitou (sítí VHCN) je základním předpokladem pro rozvoj digitální ekonomiky jako celku a také pro budování jednotného vnitřního trhu EU, v rámci čehož se plánuje: — Připojení adresních míst k sítím VHCN, včetně připojení socioekonomických aktérů (konkrétně zvýšení počtu adresních míst a socioekonomických aktérů připojených pomocí sítě VHCN o 21 000); — Připojení obcí a připojení jejich místních částí (konkrétně zvýšení počtu obcí připojených pomocí vysokokapacitní přípojní sítě, tj. backhaulem, o 300).

	Je v zájmu státu dosáhnout stavu, aby byly vybrané dopravní koridory kontinuálně a v potřebných parametrech, v plném rozsahu a přednostně pokryty signálem 5G jednak pro cestující, ale zejména pro aplikace propojené a automatizované mobility CAM. Paralelně bude potřebné v omezeném rozsahu odzkoušet v síti 5G nasazení inteligentního dopravního systému (C-ITS) a cíleně směřovanou veřejnou podporou podpořit: — vývoj aplikací pro vertikály dopravních koridorů ekosystému sítí 5G, — vědeckovýzkumné aktivity spojené s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G včetně přípravy na přechod na jeho vyšší generaci.
Zaměřit investice na ekologickou transformaci, zejména na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uhelných regionech	<u>Pokryto v komponentách 2.1 Udržitelná a bezpečná doprava, 2.2 Snižování spotřeby energie, 2.3 Přechod na čistší zdroje energie, 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší a 2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda</u> NPO komponenta 2.2 Snižování spotřeby energie je zaměřena na renovace státních budov a veřejného osvětlení. Komponenta je v současnosti připravována. Doporučení v oblasti investic do zvyšování energetické účinnosti je plněno prostřednictvím programů financovaných z národních prostředků a zdrojů EU. Jedná se o národní programy, operační programy, Modernizační fond a NPO. Nastavení podpory v současnosti probíhá. MPO v rámci přípravy NPO/RRF v komponentě 2.4 Rozvoj čisté mobility navrhuje podporu budování infrastruktury a pořízování vozidel na alternativní paliva (elektro, H₂) v souladu s Nařízením o RRF. Bohužel, nařízení o RRF neumožňuje podpořit využití jiných alternativních paliv, jako je LNG, CNG a bioCNG. Další opatření zaměřená na budování infrastruktury a pořízování vozidel na alternativní paliva (elektro, H₂, LNG, CNG) jsou obsažena v aktualizovaném Národním plánu čisté mobility, který byl vytvořen na základě požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU z 22. 10. 2014 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva. Aktualizaci vláda ČR schválila v dubnu 2020. V ní se předpokládá, že podpora rozvoje infrastruktury pro alternativní paliva bude pokračovat i v příštích letech tak, aby se podařilo naplnit příslušné strategické cíle tohoto dokumentu, ať už jde o počty vozidel na jednotlivé typy alternativních paliv, tak i o počty příslušných typů dobíjecích či plnicích stanic do roku 2030. Cílem komponenty 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší je urychlit renovaci budov domácností, podpora adaptace budov na klimatickou změnu a opatření na ochranu ovzduší - výměna zastaralých a nevyhovujících zdrojů tepla. Opatření povede k zásadnímu zvýšení energetických úspor (8,4 PJ), snížení emisí skleníkových plynů (1350 kt CO₂) a emisí znečišťujících látek do ovzduší a také ke zvýšení adaptace a odolnosti domácností na klimatickou změnu. V rámci komponenty jsou realizovány reformy na zefektivnění programu podpory renovací (NZÚ), zkvalitnění právního rámce na podporu OZE a podpora komunitní energetiky se zapojením domácností. Podpora oběhového hospodářství, čisté energie a energetických úspor a rekultivací včetně nového využití území zejména v uhelných regionech je zakotvena v OP Spravedlivá transformace 2021-2027. Komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda zásadně propojuje zelenou i digitální agendu a v rámci plánovaných investic tak bude přispívat k transformačnímu procesu společnosti na principy cirkulární ekonomiky v kontextu Zelené dohody pro Evropu. Plánované investice na budování recyklační infrastruktury jsou v souladu s klimatickou politikou a přispívají tak k cíli zelené transformace. Investice do

	energetické infrastruktury zejména pro nerecyklovatelné, nebezpečné a zdravotnické odpady jsou v souladu s principem „zásadně neškodit“ (<i>do no significant harm</i>) a přispívají k plnění cílů EU v oblasti omezování skládkování odpadů. V rámci komponenty budou rovněž podporovány investice do funkčních a šetrných řešení pro nakládání se zdroji v podnicích; předcházení vzniku odpadů; optimalizace procesů výroby a úsporná řešení pro nakládání s vodou.
Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje	<u>Pokryto v komponentě 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie a v komponentě 5.2. Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe</u> (komponenta bude naplněna realizací konkrétních podpořených projektů výzkumu, vývoje a inovací v několika schválených programech podpory či v mezinárodních výzvách). Dále pokrývá komponenta 4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky, která vychází z předpokladu, že MSP hrají klíčovou roli z pohledu růstu české ekonomiky, tvorby pracovních míst či inovativnosti v následujícím období. Zatímco velké společnosti si mohou dovolit investovat více finančních prostředků do systematického zvyšování přidané hodnoty, v případě MSP je jejich investiční kapacita limitována řadou bariér. Rozšíření produktové řady ČMZRB o nové kvazikapitálové nástroje bude provázeno též posílením kapacit ČMZRB pro jejich realizaci, včetně nastavení vnitřních předpisů a IT systémů. Bude se tak jednat o další institucionální posílení skupiny ČMZRB v roli národní rozvojové banky ČR, v souladu se střednědobou strategií rozvoje banky na období 2020-23, ve které plní klíčovou funkci rozvojové finanční instituce ve vztahu k podnikatelům i veřejnému sektoru včetně municipalit a krajů. Konkrétně jsou v rámci komponenty zamýšleny následující aktivity: 1. Rozšíření produktové řady skupiny ČMZRB o kvazikapitálové produkty; 2. Vytvoření institucionálních a personálních předpokladů pro zajištění efektivní správy nových finančních nástrojů v rámci skupiny ČMZRB; 3. Nastavení produktových parametrů motivujících projekty v oblasti úspor energie, snížení emisí a digitalizace; 4. Podpora min. [125] firem prostřednictvím kvazikapitálových nástrojů; 5. Návratnost prostředků a jejich znovupoužití na navýšení základního kapitálu ČMZRB.

3.3 Zhodnocení posílení potenciálu růstu, tvorby pracovních míst, a hospodářské, sociální a institucionální odolnosti

Viz zhodnocení v kapitole 3.1.

Konkrétní kvantifikace makroekonomického rozměru a dopadů dopadů NPO je obsaženo v Části IV. materiálu.

3.4 Zhodnocení naplňování principu „významně nepoškozovat“

Žádné opatření pro provádění reforem a investičních projektů zahrnuté v plánu pro oživení a odolnost významně nepoškozují environmentální cíle ve smyslu článku 17 nařízení (EU) 2020/852 (zásada „významně nepoškozovat“).

Česká republika provedla podrobné zhodnocení jednotlivých opatření, které je součástí tabulkové přílohy.

3.5 Zhodnocení naplňování zelené transformace

Provádění plánovaných opatření významně přispěje k zelené transformaci, včetně biologické rozmanitosti, a řešení výzev, které z této transformace vyplývají, která odpovídají částce, která představuje 37 % celkových finančních prostředků přidělených na tento plánčímž podpoří dosažení klimatických cílů Unie do roku 2030 a současně plnění cíle klimatické neutrality Unie do roku 2050.

Česká republika uplatnila metodiku, která spočívá v přidělení konkrétního koeficientu poskytované podpoře, který odráží rozsah, v jakém tato podpora přispívá k plnění cílů v oblasti klimatu. Koeficienty jsou založeny na rozměrech a kódech pro typy intervencí stanovených v příloze VI nařízení a v relevantních případech u jednotlivých investic byl zvýšen a řádně zdůvodněn.

Očekává se, že provádění veškerých plánovaných opatření bude mít trvalý účinek.

Konkrétní přiřazení koeficientům jednotlivým investicím je součástí tabulkové přílohy.

Na úrovni jednotlivých komponent mají největší vliv na naplňování zelené agendy opatření v rámci **přílohy 2 – Fyzická infrastruktura a zelená tranzice**.

V rámci komponenty **2.1 Udržitelná a bezpečná doprava** dojde k posílení železniční elektromobility, Investice Elektrizace železnic je nejvýznamnějším prvkem elektromobility, neboť v případě použití střídavého systému 25 kV se dosahuje energetická účinnost dopravy až na úroveň 95 % (v případě spalovacího motoru se jedná jen kolem 30 %, v případě cyklu elektrolýza – palivový článek – baterie 40 %), neboť systému umožňuje rovněž rekuperaci brzděné energie.

Investice Zlepšení životního prostředí (podpora železniční infrastruktury) je zaměřena na projekty železniční infrastruktury, částečně se jedná o dílčí zlepšení tras TEN-T a částečně navazujících tratí na TEN-T s cílem zajistit napojení regionů ležících mimo síť TEN-T. Jde o dílčí zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy, které se plně projeví v synergii s realizací dalších projektů financovaných z CEF, Fondu soudržnosti a Státního rozpočtu. Zvýšení podílu železniční dopravy vede k úsporám v emisích znečišťujících látek, skleníkových plynů a trakční energie, proto má opatření mitigační charakter. Jedná se o modernizaci stávajících tratí, proto nedochází k další fragmentaci krajiny. Samotná výstavba bude realizována s ohledem na recyklovatelnost stavebního materiálu po ukončení životnosti stavby. Součástí investice je rovněž modernizace staničních budov včetně zateplování s pozitivními dopady na energetickou spotřebu.

V rámci komponenty **2.2 Snižování spotřeby energie** dojde ke snížení spotřeby energie ve státních budovách a snížení spotřeby energie o 216,64 TJ, dále dojde ke zvýšení počtu kvalitních středně hlubokých a hlubokých renovací ve státních budovách a ke snížení konečné spotřeby energie díky renovaci veřejného osvětlení ve výši 286,76 TJ.

Komponenta 2.3 Přejít na čistší zdroje energie je rozdělena do dvou investičních oblastí: i) stavba nových fotovoltaických zdrojů energie; ii) modernizace distribuce tepla v systémech dálkového vytápění.

Stavba nových fotovoltaických zdrojů energie by měla být plně v souladu s první dimenzí energetické unie snižování emisí skleníkových plynů nebo konkrétněji se zvyšováním OZE. Národní energetický a klimatický plán ČR (NECP CZ) stanovil cíl 22,0% OZE (na konečné spotřebě energie) do roku 2030. Podíl OZE v energetice by se měl do roku 2030 zvýšit na 16,9% (z cca 14,0% v roce 2019). Pokud jde o fotovoltaické zdroje, NECP CZ předpokládal zvýšení instalovaného výkonu na cca. 3 975 MWe do roku 2030 (z přibližně 2 086 MWe). Jak je vysvětleno v NECP CZ, nárůst může být větší než rozdíl kvůli možnému uzavření některých současných fotovoltaických zdrojů. Prostřednictvím této komponenty by mělo být realizováno cca 270 MW instalovaného výkonu fotovoltaických zdrojů. Tento výstup přispěje k překročení cíle stanoveného v Národním energetickém a klimatickém plánu České republiky. Tento instalovaný výkon dalších fotovoltaických zdrojů odpovídá cca. 972 TJ konečné spotřeby z obnovitelných zdrojů energie a to by mělo vést (za jinak stejných předpokladů) ke zvýšení

cíleného podílu OZE v energetice v roce 2030 ze 16,92% na 17,28% a ke zvýšení cíleného celkového podílu OZE z 22,00% na 22,09%. ČR plánuje v tomto ohledu zahrnout podrobné informace do pololetních monitorovacích zpráv základny pokroku OZE podle nařízení EU 2018/1999 a potenciálně zvýšit celkový cíl v aktualizaci NECP CZ (pokud by bylo rozhodnuto o přípravě této aktualizace na národní úrovni).

Modernizace distribuce tepla by měla být plně v souladu s druhou dimenzí energetické unie zvýšení energetické účinnosti. Investice by měly být primárně použity na rekonstrukci parních rozvodů tepla na systémy založené na horké vodě, což souvisí s podstatnými úsporami primární energie. Úspory primární energie by rovněž měly vést ke snížení emisí skleníkových plynů (a dalších znečišťujících látek). V České republice stále existuje 1 385 km parovodů. Investice prostřednictvím nástroje pro obnovu a odolnost by měla vést k rekonstrukci aplikace. 11,2% (115 km) současných parních systémů (úspory primární energie by byly také kvantifikovány v souladu s doporučením pro Evropskou komisi a použity jako hlavní indikátor pro monitorování). Rekonstrukce rozvodů tepla je součástí větší transformace soustavy dálkového vytápění ČR, která je stále převážně založena na spalování fosilních paliv. Další zdroje veřejných financí by se věnovaly modernizaci zdrojů CPH (dle našeho názoru není nutné dále velmi zvyšovat pozitivní přínos KVET pro hlavní dimenzi energetické unie), respektive nahrazení KVET výrazně nižší uhlíkovou stopou (včetně pokud možno Zdroje OZE, které by rovněž měly přispět k cíli průměrného ročního přírůstku OZE v sektoru vytápění a chlazení, který je rovněž stanoven v NECP CZ). Modernizaci distribuce tepla lze považovat za předpoklad celkové transformace sektoru dálkového vytápění. Je nutné zajistit, aby nová kogenerace byla dimenzována na vysoce účinný systém distribuce tepla. Celková strategie modernizace systému dálkového vytápění je k dispozici. Tato strategie zohledňuje také doporučení Uhlé komise ČR.

Komponenta **2.4 Rozvoj čisté mobility** napomáhá k dekarbonizaci dopravy a transformaci automobilového průmyslu směrem k zelené ekonomice. Zároveň přispívá k plnění závazku ČR vyplývajícího ze Směrnice EP a Rady 2018/2001, čl. 25, která zavádí pro každý členský stát povinný cíl do roku 2030 dosažení 14% podílu energie v dopravě z obnovitelných zdrojů a plnění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva. Podrobnější popis viz komponenta 2.4.

Komponenta **2.5 Renovace budova a ochrana ovzduší** obsahuje podporu investic pro segment domácností (rodinné domy a bytové domy), které napomohou k zvýšení energetické efektivity, snížení emisí skleníkových plynů a splnění národních cílů v oblasti energetických úspor a ochrany klimatu. Dále povede ke snížení znečištění ovzduší. Hlavní ambicí komponenty je snižování spotřeby energie a přechod na čistší zdroje energie v sektoru domácností. To znamená energetické rekonstrukce budov včetně výstavby nových budov a záměnu zdrojů vytápění na pevná převážně fosilní paliva za nízko-emisní zdroje, respektive bezemisní zdroje v rezidenčním sektoru. Tato komponenta je plně v souladu s energeticko-klimatickou politikou EU, která zakotvuje cíl snížení emisí skleníkových plynů o alespoň 40 % do roku 2030 v porovnání s rokem 1990, zvýšení podílu OZE na 32 % a zvýšení energetické účinnosti na 32,5 %.

Cílem je dosáhnout 35 705 komplexních a středně hlubokých energetických renovací, využití OZE, výstavby nových budov s velmi nízkou energetickou náročností a podporou adaptačních a mitigačních opatření a 72 500 výměn nevyhovujících spalovacích zdrojů tepla s předpokládanou dosaženou úsporou energie 8,4 PJ/rok a snížení emisí CO₂ ve výši 1 350 kt/rok.

Komponenta 2.5 je rozdělena do 3 částí souvisejících s reformou nebo investicí:

1. Renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu, novostaveb v pasivu, OZE a adaptace na změnu klimatu vč. hospodaření s vodou
2. Výměna nevyhovujících zdrojů tepla v domácnostech
3. Podpora předprojektové přípravy a osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie a snižování emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek v ovzduší

ad 1.

Sektor bydlení je jedním ze základních sektorů, na které jsou zaměřeny cíle v oblasti snižování konečné spotřeby energie. Konečná spotřeba energie v domácnostech činila v roce 2018 celkem 300 PJ, což odpovídá 29 % konečné spotřeby energie (KSE) v ČR. Hlavní ambicí je zvýšení energetické účinnosti v rámci celého národního hospodářství zejména ve vztahu ke stanoveným cílům vyplývajícím ze směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti v revizi směrnice 2018/2002. Podle pravidel této směrnice je stanoven cíl pro ČR dle čl. 7 pro období

2021-2030 ve výši 84 PJ nových úspor energie, tj. celkem 462 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2030. Kromě toho je velmi významným a základním cílem národní příspěvek k zajištění splnění cíle v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 ve výši 32,5 % celkové konečné spotřeby. Způsob plnění cílů je uveden ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu. Potřebné úpravy se projevují postupně v legislativě, konkrétně v aktualizaci zákona č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií.

ad 2.

Velmi významným problémem je oblast domácích topenišť i z hlediska mitigace a kvality ovzduší. Ačkoliv tuhá paliva využívá jen 15 % domácností, stojí za 39 % energetické spotřeby domácností, které spolu s dopravou významně přispívají ke znečištění ovzduší. Jen lokální vytápění domácností představuje v současné době 21 % celkových emisí oxidu siřičitého, více než 43 % celkových emisí VOC, téměř 59 % celkových emisí primárních částic PM₁₀, 74 % celkových emisí primárních částic PM_{2,5} a 98 % celkových emisí benzo(a)pyrenu. Nevýhovující staré spalovací zdroje vytápění v domácnostech jsou také vysoce neefektivní a energeticky náročné.

ad 3.

Prostřednictvím podpory předprojektové přípravy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie a využívání obnovitelných zdrojů energie v rezidenčním sektoru dosáhnout zvýšení počtu renovace budov v rezidenčním sektoru a snížení emisí skleníkových plynů a dalších škodlivin spojených s vytápěním těchto budov. Součástí reformního přístupu je vhodnější a účinnější využití nezbytného příspěvku pro rezidenční sektor na kvalitní předprojektovou přípravu energeticky úsporných renovací, výměn zdrojů tepla za energeticky efektivnější a zejména automatizací při řízení spotřeby energie v sektoru bydlení včetně osvěty výchovy a vzdělávání v těchto oblastech s cílem zvýšit procento uvedených realizací dle ambicí Renovační vlny.

Opatření v rámci komponenty **2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu** navazují na zastřešující strategie ČR a byla vybrána tak, aby v maximální možné míře kombinovala přínosy k adaptaci na klimatickou změnu a zároveň přinášela zásadní ekosystémové benefity pozitivně přispívající k druhové rozmanitosti. Jednotlivá opatření organicky spojují oblasti půdy, vody, sekvestrace uhlíku a biodiverzity, doplňují se vzájemně i s dalšími opatřeními mimo NPO tak, aby NPO maximálním způsobem přispěl k naplnění reformního úsilí ČR jak v oblasti adaptace na klimatickou změnu, tak zlepšování biodiverzity. Pro Českou republiku je ze strategického hlediska klíčové vyrovnat se především s problematikou sucha kombinovanou s úbytkem lesních porostů v důsledku postupu kůrovcové kalamity. Rozměr kůrovcové kalamity má takový rozsah, že systémově významně zasahuje do bilance emisí skleníkových plynů. Podrobněji viz komponenta 2.6.

Cílem komponenty **2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda** je v souladu se zásadními strategickými dokumenty Evropské unie (Akční plán EU pro oběhové hospodářství, Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství) podpořit urychlení přechodu na oběhové hospodářství v České republice, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu a omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovaných materiálů ve výrobcích, zvýšit surovinovou bezpečnost České republiky.

Komponenta se v souladu se strategickými dokumenty EU zaměřuje i na oblast udržitelného nakládání s vodou s cílem podpořit opatření na úspory vody a optimalizaci využívání vody v podnikatelské sféře jako součást zavádění principů oběhového hospodářství a adaptace hospodářství na změny klimatu.

3.6 Zhodnocení naplňování digitální transformace

2.6. Plán obsahuje opatření, která účinně přispívají k digitální transformaci nebo k řešení výzev, které z ní vyplývají, a která odpovídají částce, která představuje DOPLNIT % celkových finančních prostředků přidělených na tento plán, na základě metodiky pro digitální označování stanovené v příloze VII nařízení

Plánovaná opatření budou mít trvalý účinek.

Souhrnná tabulka s přehledem podílu digitálních investic je součástí přílohy.

Souhrnným cílem pilíře 1 Digitální transformace je posunout Českou republiku zásadně kupředu v oblasti digitální transformace, která je jednou z hlavních priorit Nástroje pro oživení a odolnost, a to jak ve veřejné, tak i v soukromé sféře. Zejména pak v souladu s Doporučením Rady k národnímu programu reformy Česka na rok 2020 a stanovisku Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2020: podpořit malé a střední podniky (SME) zlepšením elektronické veřejné správy, zaměřit investice na digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní

digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

Všechny části komponenty jsou vzájemně propojeny a navzájem na sebe navazují a doplňují se k dosažení výše uvedeného cíle. Komponenty 1.1 Digitální služby občanům a firmám a 1.2 Digitální systémy státní správy tvoří první polovinu komponenty a zaměřují se na dokončení digitalizace veřejné správy, která byla zahájena schválením koncepce Digitální Česko, a to se zvláštním zaměřením na kybernetickou bezpečnost a odolnost (resilience) zejména ve zdravotnictví, která se ukázala jako klíčová v době pandemie nemoci COVID-19. Komponenta 1.3 Digitální vysokorychlostní sítě pak propojuje obě části a má za cíl podpořit dobudování vysokorychlostních sítí (zejm. 5G) jakožto základní podmínku úspěšné digitální transformace ve veřejném i soukromém sektoru.

Komponenty **1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie** a **1.5 Digitální transformace podniků** tvoří propojený celek, který navazuje na koncepci Digitální Česko – pilíř Digitální ekonomika a společnost a posunuje ji směrem k rychlejší digitální transformaci českého hospodářství vzhledem k pandemii nemoci COVID-19 a jejím dopadům. A to od vývoje samotných průlomových technologií v čele s umělou inteligencí (AI), přes jejich přenos do podnikové sféry a podporu nadějných firem typu start-up a spin-off jakožto budoucích motorů prosperity, až po vybudování systému a podporu konkrétní transformace firem, především malých a středních. Většina aktivit je přímo navázaná na evropské projekty a komplexně řeší dané výzvy včetně například poskytnutí potřebné finanční likvidity SME prostřednictvím podpory celoevropského projektu na bázi DLT. Komponenty jsou zcela komplementární s dalšími částmi NPO, zejména částmi **3. Vzdělávání a trh práce, 4.2 Podpora investic v průmyslu a podnikání** a **5. Výzkum, vývoj a inovace**.

Komponenta **1.1 Digitální služby občanům a firmám** má digitalizovat jednotlivé agendy vykonávané státem a veřejnou správou (včetně zdravotnictví jako komplexního oboru ekonomiky státu, který je min. parciálně řízen prostřednictvím státu a financován z veřejných prostředků) a postupně tyto agendy řetězit do životních situací řešených z jednoho místa pod jedním přihlášením a v identickém rozhraní, a to především prostřednictvím federovaných portálů (Portál veřejné správy, Portál občana, Portál podnikatele, Portál justice, Portál zdravotnictví, ...). Dále obsahuje významný prvek digitalizace v justici.

Komponenta **1.2 Digitální systémy státní správy** má Vytvořit efektivní prostředí pro digitalizaci agend vykonávaných veřejnou správou (a zdravotnictvím jako komplexním oborem ekonomiky financovaným především z veřejných zdrojů), a to především z pohledu sdílení dat mezi systémy, posílení vnitřní digitalizace institucí, kybernetické bezpečnosti a sdílení znalostí.

Komponenta **1.3 Digitální vysokorychlostní sítě** má ambici naplnit základní předpoklad pro úspěšnou digitální transformaci veřejné správy i ekonomiky, a to dobudování vysokorychlostního připojení. Současná situace v této oblasti v segmentu domácností a podnikatelských subjektů v České republice a aktuální trendy jeho modernizace směřují k nezbytnosti zavádění spolehlivějšího a rychlejšího připojení k internetu, jaké dovolují jen sítě s velmi vysokou kapacitou (dále jen „vysokokapacitní sítě“ nebo „sítě VHCN“). Sítě VHCN společně s nastupujícím světovým fenoménem sítí 5G jsou nezbytné pro maximalizaci růstového potenciálu digitální ekonomiky České republiky zejména v období po svět po pandemii, kdy se očekává mohutný nástup digitalizace společnosti. Okamžitý přenos datových informací s velmi nízkou chybovostí a malým zpožděním a vysoká spolehlivost přenosu dat vytváří nové možnosti pro všechny průmyslové oblasti, telemedicínu nebo pro autonomní provoz dopravních prostředků. Ačkoli rozsah všech pozitivních dopadů ještě nelze ani odhadnout, je například zřejmé, že podpoří rozvoj inteligentních měst, dopravy, zdravotnictví a dalších služeb pro občany i podnikatele. Dále rozvoj těchto sítí podpoří tzv. digitální správu státu v rozsahu potřebném pro významné zvýšení dostupnosti digitálních služeb veřejné správy občanům a podnikatelským subjektům, i pro výměnu velkých datových sad mezi úřady navzájem.

Hlavním cílem komponenty **1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie** je rychlé společenské a ekonomické oživení z koronavirové krize prostřednictvím digitalizace, její využití jako příležitosti k digitální transformaci a jejím prostřednictvím naplnění cíle Inovační strategie ČR 2019-2030 - navrátit Česko do roku 2030 mezi nejvyspělejší inovační země světa. Logicky a systémově na sebe navazují s následující komponentou 1.5, přičemž 1.4 obsahuje řídicí a průřezové aktivity celé digitální transformace a podporu vzniku nových technologií a strategických technologií, tedy jakousi hlavu celé digitální transformace české ekonomiky. Reformy a investice tak cílí na vytvoření nového systému koordinace skokové digitální transformace české ekonomiky a dále podporu vývoje klíčových digitálních technologií v čele s AI. V případě tzv. klíčových a strategických technologií je pak podpořena jejich certifikace a další naplnění regulatorních

požadavků. Komponenta, a zvláště část podpory klíčových a strategických technologií se též opírá o Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci 2021-2027 (Národní RIS3 strategie), jež je výrazně orientována na identifikaci a difúzi technologií a inovací, které jsou zásadní pro transformaci perspektivních odvětví v ČR.

Navazující komponenta **1.5 Digitální transformace podniků** obsahuje konkrétní vznik infrastruktury pro přenos technologií do podnikové praxe, a to v podobě vybudování prvků Evropského digitálního ekosystému, společně s konkrétními programy přímé podpory digitální transformace podniků, se zvláštním zaměřením na kybernetickou bezpečnost. Komponenta tak obsahuje projekty podpory vzniku evropských a případně národních Center pro digitální inovace (Digital innovation hubs, DIH) a Referenčních a testovacích zařízení, které napomohou přenosu klíčových digitálních technologií podpořených zejména v komponentě 1.4 do podnikové sféry. K tomu pak slouží programy přímé podpory digitální transformace podniků s využitím kapacity nástrojů a institucí podpořených v rámci komponenty 1.4

Komponenta **1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení** představuje komplexní řešení dlouhodobého problému ČR s povolováním staveb, zejména s ohledem na složitost procesu, počet zainteresovaných subjektů a jejich dosud nízkou míru spolupráce. Jedná se o významný prvek posílení nejen podnikatelského prostředí v ČR a její celkové konkurenceschopnosti.

3.7 Zhodnocení naplňování kritéria kybernetické bezpečnosti

Posouzení je relevantní především ke komponentám 1.1, 1.2 a částečně 1.3.

Komponenta 1.1. je v souladu s aktuálními opatřeními v oblasti kybernetické bezpečnosti. Do příprav jednotlivých projektů jsou zapojeni bezpečnostní ředitelé jednotlivých úřadů a institucí. Pravidla pro strategickou autonomii v oblasti informačních systémů a digitálních služeb nejsou v současnosti jasně a závazně definována. Projekty využívající cloudové služby (příp. budou využívat) využívají výhradně cloudová centra provozovaná v rámci EU. V rámci komponenty 1.2 Digitální systémy veřejné správy bude realizován i projekt technologického rozšíření eGovernment Cloudu. Do tohoto prostředí pak budou následně přeneseny klíčové informační systémy veřejné správy v souladu s nově připravovanou národní cloudovou legislativou.

Součástí komponenty je i implementace Systému prověřování zahraničních investic (viz Příloha), který je zaměřen na prověřování zahraničních investic z bezpečnostních důvodů (dle zákona č.34/2021Sb.). Tento zákon poskytuje účinné nástroje na obranu kritické infrastruktury a moderních technologií s bezpečnostní aplikací před rizikovými investory. K efektivnímu fungování tohoto systému, který napomůže zvýšení odolnosti české ekonomiky a podpoří rozvíjení strategické autonomie, je nutné zajistit co nejnižší administrativní náročnost nejen pro státní orgány, ale i pro zahraniční investory a cílové firmy. Zároveň je nezbytné disponovat možností rychlé výměny informací v rámci státní správy, s ostatními členskými státy a Evropskou komisí.

Komponenta 1.2 jako celek je zcela v souladu s aktuálními opatřeními a trendy v oblasti kybernetické bezpečnosti a mnohé z nich rozvíjí a implementuje. Pravidla pro strategickou autonomii v oblasti informačních systémů a digitálních služeb nejsou v současnosti jasně a závazně definována. Projekty využívající (příp. budou využívat) cloudové služby tak využívají výhradně cloudová centra provozovaná v rámci EU. V rámci této komponenty bude realizován i projekt technologického rozšíření eGovernment Cloudu. Do tohoto prostředí pak budou následně přeneseny klíčové informační systémy veřejné správy v souladu s nově připravovanou národní cloudovou legislativou.

3.8 Zhodnocení realizace přeshraničního projektu

Části investice **1.3.4 Dokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje 5G** mají charakter přeshraniční spolupráce. Je však jasně rozlišeno, že:

- finanční prostředky RRF budou použity výhradně na spolufinancování vnitrostátního pokrytí koridorů signálem 5G, na nákup a montáž opakovačů do vybraných vagonů, na zřízení zkušebního polygonu, na vývoj aplikací pro vertikály dopravních koridorů ekosystému sítě 5G a na vědeckovýzkumné aktivity spojené s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G včetně přípravy na přechod na vyšší generace,
- finanční prostředky z jiných veřejných zdrojů budou použity výhradně na propojování systému C-ITS se zahraničními partnery a na vědeckovýzkumné práce mající přímo přeshraniční charakter.

Tímto způsobem bude dosaženo, že stejné projekty nebudou duplicitně financovány z veřejných zdrojů.

3.9 Zhodnocení příspěvku k plnění evropských vlajkových iniciativ

NPO se kromě specifických národních priorit věnuje rovněž potřebě některých společných unijních výzev, které vyžadují koordinované investice a reformy všech zemí, podporují růst, vytvářejí nová pracovní místa a jsou potřebné pro souběžnou transformaci. Jedná se tzv. evropské stěžejní iniciativy, které přispějí k tomu, že se Evropa stane digitálním a ekologickým kontinentem se zřejmými přínosy pro ekonomiku i obyvatele. Česká republika se tak v plánu snaží reflektovat společné celounijní výzvy, které EK stanovila v Roční strategii pro udržitelný růst 2021. Hlavní ambicí Evropy je dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a hodlá výrazně zvýšit svůj podíl v oblasti snižování emisí skleníkových plynů pro rok 2030. NPO ČR se zapojí do těchto společných iniciativ:

- Nabírání na síle (*Power up*)
- Renovace (*Renovate*) – zlepšení energetické účinnosti budov;
- Dobíjení a doplňování paliva (*Recharge and Refuel*) – urychlení rozvoje čisté mobility;
- Připojení (*Connect*) – budování vysokorychlostního internetu;
- Modernizovat (*Modernise*) – EU-ID a modernizace klíčových digitálních veřejných služeb;
- Rozšíření (*Scale-up*) – vytváření evropského průmyslového cloudu;
- Změna kvalifikace a prohlubování dovedností (*Reskill and Upskill*).

3.9.1 Nabírání na síle (Power up)

Účelem iniciativy „**Nabírání na síle**“ je obecně vývoj čistých technologií, jež ob stojí i v budoucnosti, urychlení vývoje a využívání obnovitelných zdrojů energie, jakož i jejich integrace prostřednictvím modernizovaných sítí a lepšího propojení. Tato stěžejní iniciativa by měla položit základy pro rozhodující trhy s vodíkem v Evropě a související infrastrukturu. Jejím cílem je podpořit vybudování a odvětvovou integraci téměř 40 % z 500 GW vyrobených z energie z obnovitelných zdrojů potřebných do roku 2030, podpořit vybudování kapacity elektrolyzérů o výkonu 6 GW a výrobu a přepravu 1 milionu tun vodíku z obnovitelných zdrojů v celé EU do roku 2025.

V rámci komponenty **2.3 Přejchod na čistší zdroje energie** bude podpořen rozvoj fotovoltaických zdrojů a související náhrada fosilních zdrojů energie s cílem snížení emisní náročnosti ČR a snížení emisí znečišťujících látek. Rozvoj fotovoltaických zdrojů je zasazen do širšího rámce strategie transformace energetického sektoru. Jednou z hlavních součástí celkové reformy energetického sektoru je příprava nového zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích. Národní strategie je popsána v rámci Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, který byl zpracován na základě nařízení EU 2018/1999.

Ve střednědobém období bude docházet k relativně významnému útlumu konvenčních energetických zdrojů, ke kterému již částečně dochází. Tento útlum je spojen s postupným „dosluháváním“ zejména uhelných elektráren, které byly spuštěny v 70.-80. letech 20. století, a to i v kontextu zpřísnujících se požadavků na emise znečišťujících látek, ale i ekonomického tlaku skrze emisní povolenky. V tomto smyslu je nutné zajistit dostatečnou náhradu zdrojů tak, aby byla zachována alespoň dílčí soběstačnost ČR a zejména bezpečnost provozu elektrizační soustavy ČR.

Projekty v rámci této iniciativy by měly být zaměřeny na výstavbu fotovoltaických elektráren na podnikatelských budovách včetně přístřešků (např. pro automobily, stavební techniku, skladování materiálu atp.). Reforma by měla vést k výstavbě 270 MWp nových fotovoltaických elektráren zejména pro účely lokální spotřeby. Implementace by měla být uskutečněna skrze soukromé investory a dodavatelské subjekty v sektoru teplárenství.

Předpokládáme, že investice se dotkne přímo privátních subjektů, které budou investici realizovat. Nepřímo se však investice dotkne zejména spotřebitelů elektrické energie přispěním k nižší ceně (případně nižšímu nárůstu ceny) elektrické energie a obecně celkově populace v ČR ve smyslu nižšího vystavení emisím znečišťujících látek a nižšího rizika dopadů změny klimatu.

K plnění přispěje rovněž komponenta **2.4 rozvoj čisté mobility**, která podpoří jak infrastrukturní projekty, tak i nákup bateriových a vodíkových vozidel.

3.9.2 Renovace (Renovate)

Záměrem iniciativy „**Renovace**“ je zlepšení energetické účinnosti veřejných a soukromých budov, které významně přispěje k dosažení cílů v oblasti klimatu, vytvoří velký počet pracovních míst ve stavebnictví, úspory nákladů na energii, zdravější životní podmínky, podpoří digitální rozvoj prostřednictvím inteligentního bydlení. Programy renovace budov tak budou mít zásadní význam pro podporu ekonomického růstu. Iniciativa by měla do roku 2025 přispět ke zdvojnásobení míry renovací a k podpoře rozsáhlých renovací.

Výše uvedených cílů by chtěla ČR dosáhnout zejména prostřednictvím komponenty 2.2 **Snižování spotřeby energie**, zejména ve vztahu k cílům vyplývajících ze směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti a směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov (Dlouhodobá strategie na podporu renovace vnitrostátního fondu obytných a jiných než obytných budov, veřejných i soukromých). Základním cílem je příspěvek k zajištění splnění cíle EU v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 (32,5% snížení celkové konečné spotřeby oproti scénáři PRIMES 2007) a dekarbonizace fondu budov do roku 2050. Výše uvedené (politiky v oblasti zvyšování energetické účinnosti) se promítly roce 2020 do Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu.

ČR je aktuálně na cestě naplnit cíl energetické účinnosti, tzn. cíl snížení konečné spotřeby energie. Investice do této oblasti by měla přispět k plnění následujících cílů a závazků, a to

1. Naplnit příspěvek ČR k dosažení cíle EU v oblasti snižování spotřeby energie

Vnitrostátní cíl ČR do roku 2030 odpovídá snížení energetické intenzity tvorby HDP na úroveň 0,157 MJ/Kč a tvorby HPH na úroveň 0,174 MJ/Kč. S ohledem na povinnost vyplývající z čl. 3 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti je vnitrostátní cíl ČR vyjádřen i v konečné spotřebě energie, která by neměla přesáhnout 990 PJ resp. 1 735 PJ ve spotřebě primární energie.

2. Splnit závazek ČR kumulovaných úspor energie dle čl. 7 směrnice 2012/27/EU pro období 2021–2030

V souladu se zněním revize směrnice 2012/27/EU a pravidel pro stanovení závazku byl stanoven cíl ČR dle čl. 7 pro období 2021–2030 ve výši 84 PJ nových úspor energie, tj. celkem 462 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2030. Výše závazku respektuje požadavek dodržení minimální úrovně roční úspory energie ve výši 0,8 % konečné spotřeby energie v souladu s čl. 7 odst. 1(b).

3. Naplnit závazek příkladné úlohy budov veřejných subjektů dle čl. 5 směrnice 2012/27/EU

Členský stát zajistí, aby byly počínaje 1. lednem 2014 každoročně v renovaci alespoň 3 % celkové plochy budov s energeticky vztaznou plochou větší než 250 m², které vlastní a užívají ústřední instituce a které současně nesplňují požadavky na energetickou náročnost budov, klasifikační třídu C-úsporná.

4. Plnění milníků stanovených v Dlouhodobé strategii renovace budov podle čl. 2a směrnice o energetické náročnosti budov

Na základě dat projektů operačního programu OP ŽP za období 2014–09/2020, konkrétně průměrné nákladovosti způsobilých nákladů na úsporu energie, je očekáváno snížení konečné spotřeby energie v budovách organizačních složek státu ve výši 216,64 TJ při alokaci 3,5 mld. Kč. Dále na základě dat projektů národního programu EFEKT za období 2019–09/2020, konkrétně průměrné nákladovosti způsobilých nákladů na úsporu energie, je očekáváno snížení konečné spotřeby energie díky renovaci veřejného osvětlení ve výši 286,76 TJ při alokaci 2,5 mld. Kč.

Přínos investic komponenty představuje snížení konečné spotřeby energie ve výši 503,7 TJ.

Dalšími strategickými dokumenty zohledňující závazky v oblasti zvyšování energetické účinnosti patří zejména: Státní energetická koncepce ČR, Národní program reforem ČR (NPR), Státní politika životního prostředí, Politika ochrany klimatu v ČR, Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, dopravní politika ČR pro období 2014–2020 s výhledem do roku 2050.

Navazující iniciativou, která by měla naplnit cíl EK je komponenta 2.5 **Renovace budov a ochrana ovzduší**, která vychází z Dlouhodobé strategie renovací na podporu renovace vnitrostátního fondu obytných a jiných než obytných budov, veřejných i soukromých, Vnitrostátního plánu pro energii a klima 2030, Politiky ochrany klimatu

v ČR, Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (též „Adaptační strategie“), Národního programu snižování emisí ČR, Státní politiky životního prostředí ČR, Národního programu reforem ČR, Strategického rámce ČR 2030, Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a Státní energetické koncepce.

Tato iniciativa by měla zajistit energeticky efektivní a adaptované budovy a zlepšit kvalitu bydlení v těchto budovách, snížit emise skleníkových plynů a dalších škodlivých látek v ovzduší. Reforma by měla být směřována na rekonstrukci bytových budov za účelem dosažení energetických úspor a podpořena investicemi, neboť rychlá adaptace zejména v zastavěném prostředí je zásadní pro udržitelný rozvoj i kvalitu života a uchování hospodářského potenciálu pro příští generace.

Reforem bude dosaženo úpravami zákonů, např. zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů (znění platné od 1. 1. 2021), který stanoví zejména podmínky a způsoby využití příjmů z povolenek na emise skleníkových plynů, dále zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (stanoví celkový rámec energetiky). Nyní se také připravuje zcela nový energetický zákon (v prosinci 2020 schválen jeho věcný záměr), který přinese poměrně významné změny v celém sektoru energetiky, bude mj. zakotvena komunitní energetika, akumulace energie atd., dále zákon č. 165/2012 Sb., zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (stanoví celkový rámec pro hospodaření energií a cíle ČR v této oblasti), zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (stanoví například zákaz využívání kotlů na pevná paliva 1. a 2. třídy), vyhláška č. 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov, ve znění pozdějších předpisů (stanoví požadavky na energetickou náročnost budov.

Cíle v oblasti úspor energie jsou stanovené dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES; změněna Směrnicí 2018/844 ze dne 30. května 2018 (zejména cíle dle článku 7 a článku 3), Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov (změněna Směrnicí 2018/844 ze dne 30. května 2018), cíle v oblasti snižování emisí skleníkových plynů dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030, Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814 a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu a také Zelené dohody pro Evropu (klimatická neutralita v roce 2050, snížení emisí v roce 2030 o 55 %) a také cíle v oblasti snižování emisí do ovzduší (např. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší).

3.9.3 Dobíjení a doplňování paliva (Recharge and Refuel)

Účelem iniciativy „**Dobíjení a doplňování paliva**“ je podpora čistých technologií, jež ob stojí i v budoucnu s cílem urychlit využívání udržitelné, dostupné a inteligentní dopravy, dobíjecích stanic a plnicích stanic a rozšíření veřejné dopravy. Tyto aktivity učiní evropská města a regiony čistší, urychlí transformaci průmyslu a přispějí k dosažení pařížských cílů v oblasti klimatu. Cílem této stěžejní iniciativy bude do roku 2025 vybudovat jeden ze tří milionů dobíjecích stanic potřebných v roce 2030 a polovinu z 1 000 potřebných vodíkových stanic.

Výše uvedených cílů EU by chtěla ČR dosáhnout prostřednictvím komponenty 2.4 **Rozvoj čisté mobility**. Pro zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí z dopravy je žádoucí posílit zastoupení nízkoemisních způsobů dopravy, tedy čistou mobilitu. Tuto skutečnost zmiňují strategické dokumenty např. Státní politika životního prostředí ČR, Politika ochrany klimatu v ČR, Národní program snižování emisí ČR.

Cílem ČR je zvýšit počet dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní paliva a počet vozidel s nulovými a nízkými emisemi v ČR, zrychlit využívání udržitelné dopravy a podpořit rozvoj čistší, silnější a rozsáhlejší veřejné dopravy.

Vazba tohoto cíle je i v doporučeních EU pro ČR v rámci udržitelné dopravní infrastruktury. Snahou ČR je snížení emisí v dopravě prostřednictvím opatření uvedených v Aktualizaci Národního akčního plánu čisté mobility (NAP CM), který vznikl na základě požadavku směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva. Aktualizace tohoto dokumentu reaguje na dosavadní postup plnění a některé nové výzvy v této oblasti a reflektuje mj. nejnovější vývoj legislativy EU.

V současnosti je v ČR (k 31.12.2020) dle statistiky Ministerstva průmyslu a obchodu 734 stanic, 1 516 dobíjecích bodů a 7 109 bateriových elektrických vozidel kategorie M1. Dle NAP CM je cílem pro rok 2030 - 220 000 – 500 000 elektromobilů a 19 000-35 000 dobíjecích bodů.

Investice zahrnuté v této komponentě pomůže k urychlení výstavby infrastruktury a rychlejšímu rozšíření elektrických vozidel, aby tato infrastruktura byla využívána. To pomůže nastartování výroby a prodeje vozidel na alternativní paliva a výrazně podpoří oživení. Opatření by měla přinést významné snížení emisí skleníkových plynů a zlepšit kvalitu ovzduší. Investiční podpora výstavby dobíjecích a plnicích stanic a tím spojená podpora nákupu nízkoemisních a bezemisních vozidel má za cíl zvýšit motivaci subjektů investovat do výstavby infrastruktury pro alternativní paliva. Tyto aktivity jsou v současnosti zatím ztrátové. Podpora nákupu vozidel na alternativní paliva má za cíl kompenzovat vyšší pořizovací cenu těchto vozidel, a tak zvýšit motivaci potenciálních zájemců ke koupi o tato vozidla.

Sektor dopravy je v ČR druhým největším zdrojem emisí skleníkových plynů. V období 2000–2018 se emise CO₂ z dopravy zvýšily o 66 %. V rámci sektoru dopravy je pak největším producentem emisí CO₂ individuální automobilová doprava, následovaná silniční nákladní dopravou a silniční veřejnou dopravou. Doprava je v ČR i významným zdrojem dalších znečišťujících látek (pevné částice frakce PM_{2,5}, PM₁₀, dále NO₂). Problém znečištění ze silniční dopravy se týká zejména velkých měst a aglomerací, ale nevyhýbá se také menším sídlům s vysokou intenzitou dopravy. ČR je rovněž významnou tranzitní zemí. Např. v Praze se doprava v roce 2016 podílela na celkových emisích PM_{2,5} téměř 50 % a na celkových emisích oxidů dusíku cca 75 %.

3.9.4 Připojení (Connect)

Iniciativa „**Připojení**“ by měla občanům a podnikům v Evropě umožnit přístup k rychlým širokopásmovým službám. Zavádění rychlých širokopásmových služeb do všech regionů a domácností, včetně optických sítí a sítí 5G, jakož i rozvoj kvantové kryptografické komunikace bude mít zásadní význam pro zajištění co nejširšího územního pokrytí v oblastech, které nejsou pokryty trhem, a zároveň pro zachování otevřené strategické autonomie EU. Zatímco se očekává, že městské oblasti a hlavní pozemní dopravní trasy budou rychleji pokryty ze soukromých zdrojů, facilita na podporu oživení a odolnosti by měla zajistit, aby do roku 2025 bylo pro všechny oblasti zajištěno co nejširší nepřerušené pokrytí sítí 5G.

Výše uvedených cílů by měla ČR dosáhnout prostřednictvím iniciativy v rámci komponenty **1.3 digitální vysokorychlostní sítě**. Zásadním strategickým dokumentem je Národní plán rozvoje sítí s velmi vysokou kapacitou. Tento dokument je součástí koncepce Digitální Česko a Inovační strategie ČR 2019-2030. Národní plán rozvoje sítí s velmi vysokou kapacitou shrnuje analýzu současného stavu, vytyčuje postupy a nástroje a jeho implementace v dlouhodobém horizontu vytvoří podmínky pro rozvoj vysokorychlostního připojení k internetu, a to v kvalitě a spolehlivosti podle parametrů vymezených v regulačním rámci EU pro sítě s velmi vysokou kapacitou.

Pokrytí českých domácností pevnými sítěmi VHCN dosáhlo podle Strategie DESI 2020 jen 29 % (průměr EU je 44 %). Hlavní ambicí je proto skrz sítě s vysokou kapacitou (sítě VHCN) zajistit v maximální možné míře přístup k datovým službám prostřednictvím připojení k internetu pro obyvatele, podnikatele, veřejnou správu a socioekonomické aktéry, zejména ve venkovských oblastech a využívat tento potenciál na celém území. Mělo by jít rovněž o urychlení a zlevnění výstavby sítí VHCN. Zároveň je nutné vytvořit podmínky podporující rozvoj sítí a služeb 5. generace (5G), zejména v oblastech doplňujících rozvojová kritéria stanovená aukcí kmitočtů.

Reformy v této oblasti se tak zaměří na zlepšování prostředí pro budování sítí elektronických komunikací, podporu rozvoje ekosystému sítí 5G a podporu prostředí pro další generace. Investice budou směřovány do vybudování vysokokapacitního připojení, dokrytí koridorů sítěmi 5G a podpory jejich rozvoje. Do rámce investic vynaložených do sítí VHCN lze zařadit vznik a vývoj digitálních technických map, připojení adresních míst k sítím VHCN, připojení obcí a jejich místních částí, připojení socioekonomických aktérů, rozvoj ekosystému sítí 5G ve významných národohospodářských sektorech, oblastí a podpory rozvoje sítí 5G v koridorech a prostřednictvím aplikací vertikál ekosystému sítí 5G.

Strategickým dokumentem Implementace a rozvoj sítí 5G v ČR by měla být podpořena reforma rozvoje ekosystému sítí 5G. Budou rozpracovány rozvojové koncepce a strategie jednotlivých národohospodářských sektorů (průmysl, doprava, zdravotnictví, zemědělství, životní prostředí, bezpečnost a IZS, atd.) včetně definování souvisejících procesů, postupů a kroků. Bude nezbytné vymezit a rozpracovat úkoly vyplývající z oblasti kybernetické bezpečnosti, výstavby sítí elektronických komunikací v intravilánu obcí a měst, rozvoje chytrých měst/obcí/regionů a taky koncepčně a operativně řešit problémy spojené bojem s dezinformacemi o 5G sítích.

1. S využitím veřejných zdrojů je nutné železniční a silniční koridory v plném rozsahu pokrýt mobilními službami 5G (jedná se o lokality, kde pokrytí lze dosáhnout pouze za předpokladu neúměrně vysokých investičních nákladů).

2. Cíleně směřovanou veřejnou podporou je nutné podpořit vývoj nedostatkových aplikací vertikál ekosystému sítí 5G a tím způsobem ve skutečnosti urychlit rozvoj sítí 5G.

3. Cílené řešení problémů rozvoje sítí 5G v úzce specifických oblastech (kybernetická bezpečnost na sítích 5G, kompaktní boj s dezinformacemi o sítích 5G apod.).

Investice by měly směřovat na koridory a podporu rozvoje sítí 5G, čímž by mělo být dosaženo cílů EK, týkajících se rozvoje sítí 5G v investičně těžkých lokalitách, ve kterých lze dosáhnout doplňkové synergické efekty (rozvoj a zkvalitnění služeb poskytovaných v dopravních koridorech), a paralelní podpory a rozvoje aplikací vertikál ekosystému sítí 5G. Investováno by mělo rovněž na dokrytí 5G koridorů. Naplnění cílů EK bude dosaženo zajištěním v maximální míře pokrytí signálem 5G vybraných koridorů, montáže opakovačů do vagonů, odzkoušení nasazení inteligentního dopravního systému (C-ITS) v 5G sítích na zkušebním polygonu a podporou vědeckovýzkumných aktivit spojených s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G.

3.9.5 Modernizovat (Modernise)

Záměrem iniciativy „**Modernizovat**“ je zajistit modernizované klíčové digitální veřejné služby přístupné všem. Bezpečný celoevropský elektronický systém pro elektronickou identifikaci a autentizaci ve vztahu k vládám a soukromým subjektům a přístup k jejich službám poskytnou občanům kontrolu nad jejich online identitou a údaji, a umožní přístup k digitálním službám on-line. Digitalizace veřejné správy a služeb zvýší účinnost obojího. Patří sem i soudnictví a systém zdravotní péče. Do roku 2025 by členské státy měly zajistit poskytování evropské digitální identity (e-ID) a orgány veřejné správy by měly poskytovat interoperabilní, personalizované a uživatelsky vstřícné digitální veřejné služby.

Naplnování a přispívání k této iniciativě je obsaženo v komponentách **1.1 Digitální služby občanům a firmám** a **1.2 Digitální systémy státní správy**. Cílem komponenty 1.1 je digitalizovat jednotlivé agendy vykonávané státem a veřejnou správou (včetně zdravotnictví jako komplexního oboru ekonomiky státu, který je min. parciálně řízen prostřednictvím státu a financován z veřejných prostředků) a postupně tyto agendy řetězit do životních situací řešených z jednoho místa pod jedním přihlášením a v identickém rozhraní, a to především prostřednictvím federovaných portálů (Portál veřejné správy, Portál občana, Portál podnikatele, Portál justice, Portál zdravotnictví, ...). Zároveň poskytnout občanům a podnikatelským subjektům přístup k datům v rámci státní a veřejné správy umožňující řešení životních situací, a to včetně neveřejných dat přístupných kvalifikovaným subjektům pomocí řízeného přístupu při zachování principů bezpečnosti, ochrany osobních údajů, ochrany autorských práv apod. V neposlední řadě v rámci tohoto cíle vzniknou komplexní závazná pravidla pro správu dat institucemi státní a veřejné správy. Tento cíl má generovat roční úsporu na straně klientů až ve výši 25 mld. Kč ročně (občané a podnikatelé – viz důvodová zpráva k zákonu č. 12/2020 Sb. o právu na digitální služby). Cíl dále zvyšuje odolnost ČR především v oblasti dostupnosti služeb státu při mimořádných událostech a je v souladu s doporučeními EU pro r. 2019-2021 především v oblastech digitální transformace a infrastruktury a snižování administrativní zátěže. Cíl zároveň posiluje schopnosti a možnosti evidence based government policy.

Cílem komponenty 1.2 je vytvořit efektivní prostředí pro digitalizaci agend vykonávaných veřejnou správou (a zdravotnictvím jako komplexním oborem ekonomiky financovaným především z veřejných zdrojů), a to především z pohledu: (i) Sdílení dat mezi jednotlivými systémy (orgány a institucemi) prostřednictvím základních registrů, propojeného datového fondu a Informačního systému sdílené služby (eGovernment SBus), (ii) Vytvoření či rozvoj stávajících či nových funkcionalit backendových informačních systémů jednotlivých orgánů a institucí, které slouží především k vlastnímu výkonu agend. Hlavní důraz je zde kladen na vzájemnou spolupráci umožňující vyšší míru vnitřní digitalizace úřadů a institucí, (iii) Kybernetické bezpečnosti vybraných centrálních orgánů a poskytovatelů zdravotnických služeb především v regionu Prahy, (iv) Sdílení znalostí, kompetencí, metodik a standardů poskytovaných prostřednictvím kompetenčních center vč. jejich přenosu na jednotlivé úřady a instituce.

3.9.6 Rozšíření (Scale-up)

Iniciativa „**Rozšíření**“ - digitální transformace EU závisí na zvýšení kapacit evropského průmyslového cloudu dat a na schopnosti rozvíjet nejvýkonnější, nejmodernější a nejudržitelnější procesory. Do roku 2025 bude cílem stěžejní iniciativy zdvojnásobit výrobu polovodičů v Evropě a desetkrát zvýšit výrobu energeticky účinnějších

procesorů. To například umožní rychlé zavádění propojených automobilů a zdvojnásobení podílu společnosti v EU, které využívají pokročilé cloudové služby a data velkého objemu (ze současných 16 %).

Na základě strategie Digitální Česko, Inovační strategie 2020–2030 a Národní strategie AI plánuje ČR prostřednictvím své komponenty **1.5 digitální transformace podniků** vytvořit propojený a udržitelný digitální ekosystém. Tento ekosystém zahrnuje všechny důležité nové a vznikající technologie, jako je umělá inteligence, vysoce výkonná výpočetní technika, kybernetická bezpečnost či cloudové služby. Cílem plně fungujícího ekosystému je zabezpečit komplexní provázanost všech aktérů v systému a jejich aktivní nabídku vůči ostatním subjektům tak, aby došlo k pokrytí potřeb trhu.

Jedním z hlavních cílů propojeného digitálního ekosystému je vytvoření sítě EDIH. EDIHy budou pomáhat malým a středním podnikům s využíváním nových digitálních technologií, nebo například i cloudových služeb. Přechod na Cloud může hrát významnou roli v boji s pandemií.

Naplněním cílů EK bude využívání BidDat a Cloudových služeb, které jsou zásadním faktorem v boji s pandemií, posílením průmyslu a dlouhodobě udržitelného růstu. EDIHy ve spolupráci s národní sítí DIH může pomoci k většímu využívání těchto nových technologií.

V rámci Národní strategie cloud-computingu vznikne technologická platforma pro digitální transformaci, která obsahuje všechny dostupné a potřebné informace o cloud computingu. Investice by měly být směřovány do podpory využívání cloudových služeb a zpracování dat českými podniky. Cílem je podpořit procentuální nárůst podniků využívajících cloudové služby a datovou analytiku.

3.9.7 Změna kvalifikace a prohlubování dovedností (Re-skill and Up-skill)

Tato evropská iniciativa předpokládá značné investice do změny kvalifikace a prohlubování dovedností, má zásadní význam pro podporu ekologické a digitální transformace, zvýšení inovačního a růstového potenciálu, posílení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění kvalitní zaměstnanosti a sociálního začlenění. Investice a reformy by se měly zaměřit na digitální dovednosti a vzdělávání a odbornou přípravu pro všechny věkové skupiny. Do roku 2025 by se měl podíl Evropanů ve věku 16–74 let se základními digitálními dovednostmi zvýšit na 70 %. Cílem je zajistit výrazné zlepšení digitálních kompetencí žáků, zvláštní pozornost by se měla věnovat znevýhodněným skupinám, ženám a zejména mladým lidem vstupujícím na trh práce, a to vytvářením kvalitních pracovních příležitostí a podporou odpovídající nabídky učňovské přípravy a posilováním odborného vzdělávání a přípravy. Členské státy by měly zajistit výrazné zlepšení digitálních kompetencí žáků, aby se snížil podíl 13–14letých studentů, kteří v počítačové a informační gramotnosti zaostávají, na méně než 15 %. Do roku 2025 by alespoň čtyři z pěti absolventů odborného vzdělávání a přípravy měli být zaměstnáni a tři z pěti by měli využít profesní přípravu na pracovišti.

Výše uvedených cílů EU by ČR chtěla dosáhnout prostřednictvím své komponenty **3.1 inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace**, která je součástí Strategie digitální Česko a Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Ta si klade za cíl přispět k masivnímu využívání digitálních technologií, které jsou nedílnou součástí všech oblastí vzdělávání. Moderní technologie by se měly stát smysluplnou součástí výuky, podporovat počítačové myšlení a digitální gramotnost žáků. Aby byla zajištěna vysoká kvalita digitálního vzdělávání, je důležité se zaměřit na 3 aspekty: i) vnitřní a externí konektivitu škol, školského vybavení a služby IT; ii) digitální kompetence učitelů a žáků; iii) kvalitní digitální obsah, kurikulum. Tyto tři aspekty jsou propojeny a bez jejich komplementarity nemůže být zajištěno vysoce kvalitní vzdělávání v souvislosti s dynamickými změnami ve společnosti. Tento předpoklad je v souladu s nově publikovaným akčním plánem pro digitální vzdělávání Evropské komise (DeAP).

Vzhledem k dynamickému vývoji digitálních technologií je nutné zabezpečit, aby měli jedinci stejný přístup k digitálním technologiím. Pokud student nemá dostatečné digitální kompetence, přístup k digitálním technologiím nebo internetovým připojením, je ohrožen takzvaným digitálním vyloučením. Úkolem vzdělávacího systému je minimalizovat nebo zabránit digitálním nerovnostem mezi žáky bez ohledu na své socioekonomické, zdravotní nebo jiné nevýhody, a to podporou nediskriminačního přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a vytváření podmínek pro zvýšení jejich digitálních kompetencí ve škole, nejen v rámci výuky (například školní kluby, přístupné technologie pro žáky atd.).

Výše uvedenou problematiku chce ČR realizovat prostřednictvím 1) reformy kurikula a 2) DigCompEdu a jejich implementace do vzdělávacího systému. Tyto reformy by se měly realizovat z vytvořeného „Fondy mobilních digitálních zařízení pro znevýhodněné žáky a digitalizace škol“.

Příspěvkem k dosažení cílů EU pak bude jedinec vybavený základními kompetencemi a dovednostmi, schopný reagovat na výzvy dnešního dynamického světa. Doporučené reformy mají ambici významně podpořit digitální vzdělávání a zvýšit počet občanů vybavených základními digitálními dovednostmi. Je také zaměřen na zvýšení pokročilých digitálních kompetencí žáků a studentů. Návazně pak díky pokročilé digitalizaci a související transformaci vzdělávacího systému očekáváme významnější podíl pracovních míst ve sektorech s vyšší přidanou hodnotou. Zároveň předpokládáme, že díky pokročilým digitálním dovednostem žáků a studentů bude potenciál pro vytváření inovací v oblasti udržitelného podnikání plně vyvinut. Navýšení počtu odborníků v této oblasti je zcela zásadní pro další rozvoj ekonomiky jak na národní, tak na evropské úrovni. Jejich současný nedostatek zapříčiňuje nedostatečné investice firem do výzkumu, vývoje a inovací. Reformou vzdělávacího systému a propojení ekosystému bude vést k posílení ekonomiky a dalšího rozvoje v oblasti digitalizace.

Další velmi důležitou oblastí, kterou by ČR chtěla reformovat, je **adaptace kapacity a zaměření školních programů v rámci komponenty 3.2**. Jedná se zejména o kapacity ve vysokoškolském vzdělávání pro on-line výuku, re-skilling a up-skillping. 1) Instituce vysokoškolského vzdělávání mají omezené kapacity pro poskytování výuky online. V některých rozvíjejících se technologických oborech a disciplínách existuje příliš málo studijních programů s omezeným počtem studijních míst, což má za následek nedostatek odborníků pro soukromý i veřejný sektor. 2) Instituce vysokoškolského vzdělávání mají pouze omezené kapacity pro rekvalifikaci a up-skill. Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+ stanoví jako jeden ze svých strategických cílů snížení nerovností při zvyšování kvality vzdělávání. Cílem je zajistit spravedlivou šanci na přístup ke kvalitnímu vzdělávání pro všechny žáky a zvýšit kvalitu vzdělávání ve školách a regionech zaostávajících za jinými částmi vzdělávacího systému. Podporováním učitelů rozvíjet potenciál všech žáků.

Výše uvedenou problematiku by ČR chtěla realizovat prostřednictvím reformy, týkající se 1) zajištění kapacity ve vysokoškolském vzdělávání pro online výuku, re-skilling a up-skillping, 2) zajištění kvalifikace a zvyšování kompetencí pedagogického personálu pro práci s heterogenní skupinou dětí a žáků ve všech regionech a 3) doučování žáků základních škol. Realizaci uvedených reform by chtěla řešit prostřednictvím investic do vývoje vybraných klíčových akademických pracovišť.

Investice do vývoje vybraných klíčových akademických pracovišť představuje budování moderního zařízení pomocí synergistických efektů z již postavené infrastruktury vysokých škol v rámci univerzitních kampusů s úzkým odkazem na další fakulty umožní multidisciplinární rozvoj vzdělávání v oblasti medicíny, biomedicíny, biotechnologie. Ve spolupráci s ostatními bude také podporováno vzdělávání v oblastech, jako je virologie. Bude tedy možné modernizovat zásadně koncept (de facto vytvořit nový koncept) vzdělávání v kritických oblastech odrážejících potřeby odolnosti ČR na současné hrozby.

Příspěvkem k cílům vytyčeným EU je přizpůsobení vysokoškolských institucí výzvám 21. století tím, že rozvíjí jejich kapacitu pro online vzdělávání a učení a vývoj kapacity vysokoškolských institucí pro poskytování re-skillingu a up-skillingu s ohledem na měnící se potřeby trhu práce. Soubor těchto reform povede k větší dostupnosti a flexibilitě vysokoškolského vzdělávání, což vytvoří předpoklady a tím i lepší zaměstnatelnost pro skupiny v ohrožení nezaměstnanosti.

Oblast podpory a rozvoje systému celoživotního učení, resp. dalšího vzdělávání, je pro Českou republiku velkou a dlouhodobou výzvou. Participace na dalším vzdělávání je zde dlouhodobě nízká (8,1 % oproti 11,3 % v EU), alarmující je zejména klesající podíl účasti v dalším vzdělávání v České republice v posledních letech.

Proto hlavním cílem **komponenty 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce** je výrazně podpořit rozvoj oblasti celoživotního učení a rozvinout systémové prostředí v oblasti dalšího vzdělávání a v souladu s cíli Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost zvýšit participaci v dalším vzdělávání. MPSV se hodlá v souladu s Doporučením Rady k národnímu programu reformy Česka na rok 2020 a stanoviskem Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2020, kde je jako jedno z doporučení pro ČR uvedeno: „Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení“ a v souladu s Akčním plánem pro evropský pilíř sociálních práv a aktuálně zveřejněným Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade“ zaměřit především na problematiku rozvoje digitálních dovedností a dovedností potřebných z hlediska potřeb a dopadů 4. průmyslové revoluce. Rozvoj těchto aktivit je akcentován taktéž v rámci plánovaných aktivit navázaných na Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030, který bude v následujících letech hlavním strategickým dokumentem pro oblast politiky zaměstnanosti v České republice.

MPSV proto v souladu s výše uvedenými doporučeními EK hodlá v rámci Národního plánu obnovy podpořit nejen investice do oblasti celoživotního učení a rozvoje dovedností, ale též realizovat reformní kroky, které by rozvoj oblasti celoživotního učení podpořili ze systémového hlediska. Tyto reformy se budou zaměřovat na vytvoření koordinačního mechanismu na tripartitní bázi pro oblast dalšího vzdělávání a vytvoření přehledné databáze nabídky rekvalifikací a dalšího vzdělávání, jež by umožňovala lepší párování nabídky a poptávky v oblasti rekvalifikací a dalšího vzdělávání. Dále se rozšíří cílové skupiny osob v produktivním věku, které se mohou účastnit rekvalifikací a dalších vzdělávacích aktivit pro zlepšení jejich zaměstnatelnosti a odstranění nedostatků v oblasti digitálních dovedností a dojde k rozšíření nabídky možností vzdělávání z obsahového hlediska a podporu vzniku a rozvoje sítě moderních vzdělávacích center, která by svým materiálně technickým vybavením odpovídala technologickým výzvám spojeným s procesy digitalizace a potřebami průmyslu 4.0.

3.10 Zhodnocení příspěvku k politikám pro příští generaci, děti a mládež, včetně vzdělávání a dovedností

Z pohledu politik pro příští generace, děti a mládež je důležité uvést širší kontext. Dne 19. října 2020 byla schválena Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která je klíčovým dokumentem pro rozvoj vzdělávací soustavy České republiky v dekádě 2020-2030, kdy je jejím hlavním cílem modernizovat vzdělávací systém v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Strategie má své dva hlavní strategické cíle: 1) Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život a 2) Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů. Zároveň má tato Strategie pět svých strategických linií, které se věnují proměnám kurikula, rovnému přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, podpoře pedagogických pracovníků a pak také podpora v co nejširším slova smyslu směřující do pedagogického sboru a do oblasti financování.

Strategie si mimo jiné vytyčila také zajistit podporu rozvoje digitální gramotnosti všech žáků, neboť úroveň jejich digitálních dovedností je nedostačující. Digitální technologie všeobecně nemají být omezeny jen na výuku informatiky nebo jí blízké oblasti, ale mají se stát integrální součástí všech vzdělávacích oblastí, které jsou na základní škole vyučovány. Při tak dynamickém vývoji digitálních technologií a zvyšování jejich výskytu v každodenním životě školy také potřebují podporu především v oblasti IT správy a při integraci digitálních technologií do života školy. Je zapotřebí nejen dostatečně školy vybavit náležitými technickými zařízeními, ale pozornost se musí soustředit na proměnu vzdělávacích obsahů, podporu již zmíněné samotné digitální a informační gramotnosti a infromatického myšlení. Zlepšení úrovně vybavení škol a založení fondu mobilních digitálních zařízení přispěje k prevenci tzv. digitální propasti. V neposlední řadě cílí Strategie na podporu digitálních kompetencí pedagogů jako nutný předpoklad pro inovaci výuky a získání potřebných dovedností žáky. V blízké budoucnosti 90 % pracovních míst ve všech odvětvích bude v budoucnosti vyžadovat určitou formu digitálních dovedností, je nutné se těmto otázkám intenzivněji věnovat. Školy by však měly motivovat žáky k získání dalších pokročilých dovedností, které budou v průběhu života rozvíjet. V budoucnosti bude čím dál akutnější nedostatek ICT specialistů s pokročilými digitálními dovednostmi, například z oblasti umělé inteligence nebo kyberbezpečnosti. Tento problém firmy pociťují již teď, kdy v roce 2019 mělo problémy s najmutím ICT odborníků 80 % českých firem (2. nejhorší místo v EU).

Dalším kritickým bodem české vzdělávací soustavy jsou stále se zvyšující nerovnosti ve vzdělávání, které byly ještě kvůli panující tíživé epidemiologické situaci z důvodu viru COVID-19 dopadající velmi intenzivně na chod všech škol prohloubeny. Více se ukazují nerovnosti spojené s ekonomickými problémy mnohých rodin, které se při distanční výuce více odkryly. Česká republika si tyto problémy uvědomuje, a kromě toho, že si v rámci Strategie vytyčila v rámci třech implementačních období postupné intervence do této oblasti, snaha o eliminaci vlivu nepodnětného rodinného prostředí je zároveň postupně posilována i z pozice škol, nikoliv pouze státu. Přímoú návaznost má již výše zmíněný Strategický cíl 2, jehož cílem je zajistit žákům spravedlivé šance na přístup ke kvalitnímu vzdělání a zvýšit kvalitu vzdělávání ve školách a regionech, které zaostávají za ostatními částmi vzdělávací soustavy, a to prostřednictvím podpory učitelů, aby dokázali rozvíjet potenciál žáků. Další podporou je vzdělávání heterogenních kolektivů žáků, které přináší silnější společenskou soudržnost, občanskou angažovanost i větší flexibilitu v další profesní kariéře. Veškerá zmíněná opatření v oblasti regionálního školství, které jsou do Strategie jako do stěžejního dokumentu české vzdělávací politiky propsána, navazují i na doporučení Rady Evropské unie k Národnímu programu reform.

Ve stejném roce, konkrétně dne 30. června 2020, byl schválen Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokého školství pro období od roku 2021, který navazuje do jisté míry na Strategii, a to v otázkách potřeby

připravovat jedince na rychle se měnící svět, na který působí již digitalizace téměř všech sektorů společnosti včetně očekávané postupné obměny trhu práce. Záměr se věnuje terciárnímu sektoru, který je tím hlavním poskytovatelem re-skillingových a up-skillingových služeb. S respektem k vysoké autonomii vysokých škol má však záměr hájit veřejné zájmy, moderovat diskuzi mezi vysokými školami a dalšími společenskými aktéry a vytvářet podmínky pro efektivní činnosti spolu s přinášáním impulzů pro jejich rozvoj směrem k vyšší kvalitě, otevřenosti a mezinárodní konkurenceschopnosti.

Česká republika v rámci NPO dále rozvíjí politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání) navazuje na „flagship“ Reskill and upskill. Cílem NPO je v souladu s touto vlajkovou iniciativou EU podpořit oblast rozvoje dovedností občanů ČR v celoživotní perspektivě, a to se zaměřením na rozvoj základních digitálních dovedností (v souladu s následujícími cíli EU: „By 2025, the share of Europeans aged from 16 to 74 with basic digital skills should increase to reach 70 %. Education systems needs to be further adapted to the challenges of the 21st century“) a dále navazuje též na cíle Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.

V rámci Národního plánu obnovy je jsou tedy politiky pro příští generaci, děti a mládež, včetně vzdělávání a dovedností primárně naplňovány komponentami **3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace** a **3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů**. V oblasti dovedností, zvyšování a prohlubování kvalifikací je pak silně zastoupena v rámci plánu komponenta **3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce**.

3.11 Zhodnocení respektování rovnosti žen a mužů a rovných příležitosti pro všechny

Úkolem této podkapitoly je popsat stávající vnitrostátní výzvy a jejich začlenění do plánu, pokud jde o rovnost žen a mužů a rovné příležitosti pro všechny, bez ohledu na pohlaví, rasový nebo etnický původ, náboženství nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, v souladu s principy 2 a 3 evropského Pilíře sociálních práv.

Bude doplněno

4 Soudržnost plánu

Česká republika připravila Národní plán obnovy, který představuje soudržný balík reforem a investic, které jsou navzájem provázané. Na úrovni celku je plán tvořen investicemi a reformami přehledně učenými do 6 hlavních pilířů plánu.

Následující tabulka uvádí přehled reforem v rámci jednotlivých pilířů a na ně navazující investice. Jsou uvedeny pouze ty investiční oblasti, které mají přímý nebo velice blízký vztah k v plánu obsaženým reformám.

Pilíř	Komponenta	Reformy v rámci komponenty	Doprovodné investice k reformám	Naplnění vazby na CSR (vysoká, střední, nízká)	Soulad s Národním plánem v oblasti energetiky a klimatu	Opatření podporující Zelenou dohodu pro Evropu
1. Digitální transformace	1.1 Digitální služby občanům a firmám	- Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a Zajištění řízeného přístupu k datům - Elektronizace zdravotnictví (eHealth)	- Digitální služby pro koncové uživatele - Rozvoj otevřených dat a veřejného datového fondu - Digitální služby v resortu justice	Vysoká		Ano
	1.2 Digitální systémy státní správy	- Kompetenční centra pro podporu eGovernmentu - Budování a rozvoj systémů podporujících elektronizaci zdravotnictví	- Budování a rozvoj základních registrů a zázemí pro eGovernment - Budování a rozvoj agendových informačních systémů - Kybernetická bezpečnost - Vytvoření předpokladů pro digitální justici	Vysoká		Ano
	1.3 Digitální vysokorychlostní sítě	- Zlepšení prostředí pro budování sítí elektronických komunikací - Podpora rozvoje	- Vybudování vysokokapacitního připojení - Dokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje 5G	Vysoká		Ano

Pilíř	Komponenta	Reformy v rámci komponenty	Doprovodné investice k reformám	Naplnění vazby na CSR (vysoká, střední, nízká)	Soulad s Národním plánem v oblasti energetiky a klimatu	Opatření podporující Zelenou dohodu pro Evropu
		ekosystému sítí 5G a dalšího rozvoje těchto sítí				
	1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie	- Institucionální reforma systému koordinace a podpory digitální agendy a digitální transformace, vč. RIS 3 - řídící aktivita - Nastavení uceleného systému institucionální podpory investic a rozvoje inovativních firem, start-upů, a nových technologií - Podpora strategických odvětví – společná skupina pro podporu a certifikace strategických technologií s Radou pro strategické technologie	- Evropské centrum excelence v AI "pro bezpečnější společnost" - Evropský projekt pro boj s COVID fake news (European Digital Media Observatory Hub - EDMO) - Přenos zahraniční nejlepší praxe a know-how pro digitální transformaci, monitoring a výzkum socio-ekonomických dopadů krize (vznik Samuel Niemann Institute) - Platforma pro vzdělávání managementu SME pro post-COVID-19 digitální transformaci - Evropský projekt pro DLT financování digitalizace SME pro překonání krize (European Blockchain Services Infrastructure – EBSI) - Demonstrativní projekty rozvoje aplikací pro města a průmyslové oblasti (např. 5G) - Programy Czech Rise-Up - Podpora podnikavosti, podnikání a inovativních firem po COVID-19 - Fondy pro rozvoj pre/seedových investic, strategických technologií a univerzitních spin-offů v rámci Evropských center excelence - Internacionalizace start-ups - Vznik sandboxů v regulovaných odvětvích v souladu s EU prioritami - Vybudování kvantové komunikační infrastruktury - Podpora VVI v zasažených strategických odvětvích – letecký průmysl	Střední		Ano
	1.5 Digitální transformace podniků	- Vytvoření infrastruktury pro digitální transformaci	- Evropská a národní centra digitálních inovací (e/DIH) - Evropská referenční testovací centra - Programy přímé podpory digitální transformace podniků	Střední		Ano
	1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	- Zavedení rekodifikace stavebního práva do praxe	- Vytvoření „Agendového informačního systému“ (AIS) - Rozvoj a využití datového fondu veřejné správy v územním plánování - Plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení	Vysoká		Ano
2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice	2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	- Opatření pro rozvoj bezpečnosti, udržitelnosti a rozvoje intermodální dopravy	- Nové technologie a digitalizace na železniční infrastruktuře - Elektrizace železnic - Zlepšení životního prostředí (podpora železniční infrastruktury) - Zlepšení životního prostředí – protihluková opatření na silniční síti - Bezpečnost silniční a železniční dopravy (železniční přejezdy, mosty,	Vysoká		Ano

Pilíř	Komponenta	Reformy v rámci komponenty	Doprovodné investice k reformám	Naplnění vazby na CSR (vysoká, střední, nízká)	Soulad s Národním plánem v oblasti energetiky a klimatu	Opatření podporující Zelenou dohodu pro Evropu
			tunely, cyklostezky a bezbariérové trasy)			
	2.2 Snižování spotřeby energie	Reformy řešeny mimo NPO	-	Vysoká	Ano	Ano
	2.3 Transformace průmyslu a přechod na čistší zdroje energie	- Opatření pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie - Opatření pro transformaci a modernizaci sektoru tepelárství	- Výstavba nových fotovoltaických zdrojů energie - Modernizace distribuce tepla	Vysoká	Ano	Ano
	2.4 Rozvoj čisté mobility	Reformy řešeny mimo NPO	-	Vysoká	Ano	Ano
	2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší	- Opatření pro realizaci renovační vlny v sektoru domácností - Zkvalitnění právního, správního a ekonomického rámce pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie - Opatření pro podporu komunitní energetiky (vytváření místních energetických komunit a místních komunit OZE)	- Nová zelená úsporám - Kotlíkové dotace	Vysoká	Ano	Ano
	2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu	Reformy řešeny mimo NPO	-	Vysoká	Ano	Ano
	2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda	- Implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR - Dopracování a implementace strategie Cirkulární Česko 2040	- Budování recyklační infrastruktury; - Budování odpadové - Energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů - Cirkulární řešení v podnicích - Úspora vody v průmyslu	Vysoká	Ano	Ano
3. Vzdělávání a trh práce	3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace	- Reforma kurikula a její implementace		Vysoká		
	3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů	- Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a v odpovědi na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově - Zavedení opatření pro podporu škol s vyšším počtem vyloučených lokalit - Zavedení opatření pro doučování žáků a cílenou přípravu na vyučování		Vysoká		
	3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce	Reformy řešeny mimo NPO		Vysoká		
4. Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19	4.1 Systémová podpora veřejných investic	- Zavedení systémové podpory přípravy investičních projektů - Zavedení analyticko-metodická podpory přípravy projektů	- Systémová podpora přípravy investičních projektů	Vysoká		
	4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj	- Posílení fungování skupiny ČMZRB v roli národní rozvojové banky	- Kvazikapitálové nástroje ČMZRB	Vysoká		Ano

Pilíř	Komponenta	Reformy v rámci komponenty	Doprovodné investice k reformám	Naplnění vazby na CSR (vysoká, střední, nízká)	Soulad s Národním plánem v oblasti energetiky a klimatu	Opatření podporující Zelenou dohodu pro Evropu
	ČMZRB v roli národní rozvojové banky					
	4.3 Protikorupční opatření	- Zlepšení postavení oznamovatelů - Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů - Sběr dat o korupci		Vysoká		
	4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy	- Zvýšení efektivity, pro-klientské orientace a využití principů evidence-informed ve veřejné správě		Střední		
	4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	- Zavedení statusu umělce - Transformace Státního fondu kinematografie na Fond Audiovize		Nízká		
5. Výzkum, vývoj a inovace	5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví	Reformy řešeny mimo NPO		Střední		
	5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe	- Řešení nových příležitostí a výzev prostřednictvím posilování výkonnosti českých podniků v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (VaVal)	- Podpora výzkumu a vývoje v podnicích podle RIS3 strategie - Podpora zavádění inovací do podnikové praxe - Podpora spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje (v souladu s RIS3 strategií) - Podpora výzkumu a vývoje v oblasti životního prostředí - Podpora výzkumu a vývoje v oblasti dopravy - Podpora výzkumu a vývoje v synergických efektech s rámcovým programem pro výzkum a inovace	Vysoká		Ano
6. Zdraví a odolnost obyvatel	6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	Reformy řešeny mimo NPO		Střední		
	6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče	- Národní onkologický program ČR – NOP ČR 2030 - Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů	- Vybudování Českého onkologického institutu - Rozvoj vysoce specializované hematoonkologické a onkologické péče - Vznik a rozvoj Centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči v Masarykově onkologickém ústavu	Střední		

Národní plán obnovy je rovněž v souladu s Národním programem reforem. Příprava materiálů byla vzájemně koordinována.

Výše uvedená tabulka rovněž ukazuje, které komponenty mají vazbu na Národní klimaticko-energetický plán. Podrobněji je příspěvek k plnění klimatických cílů a soulad s Národním klimaticko-energetickým plánem popsán v kapitole Zhodnocení naplňování zelené transformace a konkrétně poté také v rámci jednotlivých relevantních komponent.

Co se týče vazby na další finanční zdroje – tyto jsou popsány v části věnující se komplementaritě plánu.

ČÁST II. POPIS REFOREM A INVESTIC

Pilíř	Komponenta	Alokace (v mil. Kč)	Úroveň splnění zelené agendy	Úroveň splnění digitální agendy	Úroveň plnění zelené agendy	Úroveň plnění digitální agendy
1. Digitální transformace (28 448 mil. Kč)	1.1 Digitální služby občanům a firmám	2 955	0	2 955	0 %	100 %
	1.2 Digitální systémy státní správy	7 133	0	7 133	0 %	100 %
	1.3 Digitální vysokorychlostní sítě	5 900	390	5 900	7 %	100 %
	1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie	5 710	0	5 491	0 %	96 %
	1.5 Digitální transformace podniků	5 000	1 864	5 000	37 %	100 %
	1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	1 750	0	1 750	0 %	100 %
2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice (79 994 mil. Kč)	2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	22 000	13 189	955	60 %	4 %
	2.2 Snižování spotřeby energie	6 000	6 000	0	100 %	0 %
	2.3 Přechod na čistší zdroje energie	6 660	6 660	0	100 %	0 %
	2.4 Rozvoj čisté mobility	6 934	6 934	0	100 %	0 %
	2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší	19 000	13 600	0	72 %	0 %
	2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu	15 000	15 000	0	100 %	0 %
	2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda	4 400	2 400	0	55 %	0 %
3. Vzdělávání a trh práce (40 985 mil. Kč)	3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace	4 857	0	4 857	0 %	100 %
	3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů	13 135	0	0	0 %	0 %
	3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce	22 993	0	7 000	0 %	30 %
4. Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19 (14 691 mil. Kč)	4.1 Systémová podpora veřejných investic	2 490	982	41	39 %	2 %
	4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání, rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního	4 000	4 000	1 600	100 %	40 %
	4.3 Proti korupční opatření	0	0	0	0 %	0 %
	4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy	51	0	0	0 %	0 %
	4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	8 150	0	2 342	0 %	29 %
5. Výzkum, vývoj a inovace (13 200 mil. Kč)	5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví	5 000	0	0	0 %	0 %
	5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe	8 200	200	3 200	2 %	39 %
6. Zdraví a odolnost obyvatel (14 950 mil. Kč)	6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	4 700	0	640	0 %	14 %
	6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče	10 250	0	0	0 %	0 %
		192 267,6	71 219,1	48 864,0	37,0%	25,4%

1.1 Digitální služby občanům a firmám (MV)

1. Popis komponenty

Digitální služby občanům a firmám

Oblast politiky: Digitalizace, eGovernment, veřejná správa

Cíl:

Cílem je digitalizovat jednotlivé agendy vykonávané státem a veřejnou správou (včetně zdravotnictví jako komplexního oboru ekonomiky státu, který je min. parciálně řízen prostřednictvím státu a financován z veřejných prostředků) a postupně tyto agendy řetězit do životních situací řešených z jednoho místa pod jedním přihlášením a v identickém rozhraní, a to především prostřednictvím federovaných portálů (Portál veřejné správy, Portál občana, Portál podnikatele, Portál justice, Portál zdravotnictví, ...). Zároveň je cílem poskytnout občanům a podnikatelským subjektům přístup k datům v rámci státní a veřejné správy umožňující řešení životních situací, a to včetně neveřejných dat přístupných kvalifikovaným subjektům pomocí řízeného přístupu při zachování principů bezpečnosti, ochrany osobních údajů, ochrany autorských práv apod. V neposlední řadě v rámci tohoto cíle vzniknou komplexní závazná pravidla pro správu dat institucemi státní a veřejné správy. Tento cíl má generovat roční úsporu na straně klientů až ve výši 25 mld. Kč ročně (občané a podnikatelé – viz důvodová zpráva k zákonu č. 12/2020 Sb. o právu na digitální služby). Cíl dále zvyšuje odolnost ČR především v oblasti dostupnosti služeb státu při mimořádných událostech a je v souladu s doporučeními EU pro r. 2019-2021 především v oblastech digitální transformace a infrastruktury a snižování administrativní zátěže. Cíl zároveň posiluje schopnosti a možnosti evidence based government policy.

Reformy a investice:

Reformy

- Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a zajištění řízeného přístupu k datům (COFOG 01.60)
- Elektronizace zdravotnictví – eHealth (COFOG 01.60)

Investice

- Digitální služby pro koncové uživatele (COFOG 01.60)
- Rozvoj otevřených dat a veřejného datového fondu (COFOG 01.60)
- Digitální služby v resortu justice (COFOG 01.60)

Odhadované náklady:

2 955 mil. Kč

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Česká republika je dlouhodobě hodnocena pod průměrem EU v indexu DESI, a to jak celkově, tak především v rámci dimenze eGovernment. Pouze omezené spektrum služeb pro koncové klienty je v současné době plně digitalizováno. Omezené množství formulářů je předvyplněno tak, aby umožnilo klientovi snadné a rychlé podání. Získání digitální identity je pro uživatele poměrně administrativně a časově náročné. K digitálním službám státu v současnosti přistupují především „early adopters“. Pro většinu skupin obyvatelstva je pak využívání těchto služeb spojeno s představou byrokratických procedur a získáním nových znalostí a dovedností. Česká republika se v r. 2019 umístila v hodnocení EK Open data maturity model jako 19.

Výzvou pro zdravotnictví je zahájení koordinované digitální transformace sloužící k reformě zdravotních služeb a přístupu k nim prostřednictvím nově realizovaných digitálních služeb. Zásadní výzvou je standardizace výměny zdravotnických záznamů a její zavádění v praxi. ČR musí vybudovat sdílené centrální služby, které budou

poskytovat a propojovat data z centrálního datového fondu ČR a usnadní koncovým uživatelům efektivnější využívání služeb státem financovaného zdravotnictví.

V resortu justice je v současnosti technologicky nevyhovující webový portál, který není dostatečně uzpůsobený pro digitalizaci dalších služeb. V případě absence moderního portálu, naplňujícího požadavky kybernetické bezpečnosti, může dojít ke zpomalení vzniku komplexního řešení digitalizace justice v rámci České republiky a tím i celkového eGovernmentu. V souvislosti s dalším rozvojem digitalizace je vhodné kromě digitalizace služeb pro koncové uživatele digitalizovat i záznamy ze soudních jednání, které přispějí k vyšší transparentnosti justice a ulehčí administrativnímu aparátu soudů jak po stránce časové, tak i finanční. Zároveň se tak zrychlí i přístup zainteresovaných stran (právní zástupci, účastníci řízení apod.) k těmto materiálům. K naplnění těchto výzev je třeba rovněž adekvátně dovybavit instituce příslušným ICT vybavením.

Komponenta jako celek i její jednotlivé reformy a investice (a na ně navázané programy a projekty) odpovídají na CSRs především v následujících oblastech:

- Investice do digitální infrastruktury (CSRs 2019/2020)
- Snížení administrativní zátěže (CSRs 2020/2021)
- Zlepšení elektronické veřejné správy (CSRs 2020/2021)
- Investice do digitální transformace (CSRs 2019/2020)
- Zlepšení spolupráce veřejného a soukromého sektoru (CSRs 2019/2020)

b) Cíle

Hlavním cílem je poskytnout občanům a firmám uživatelsky přívětivé digitální nástroje a služby pro komunikaci se státem jako celkem i jeho jednotlivými složkami. Vzhledem k relativně nízkému počtu digitálních služeb je i odolnost České republiky při mimořádných událostech nižší a pro zajištění nezbytných služeb je tak nutná osobní účast klientů na úřadě. Dále pak je cílem poskytnout se zajištěním FAIR principů maximální množství dat pro využití v komerčním i nekomerčním sektoru, a to jako otevřená data či v rámci řízeného přístupu při zachování principů bezpečnosti, ochrany osobních údajů, ochrany autorských práv apod. Masivním způsobem je třeba otevřít data vznikající v rámci činnosti státní a veřejné správy pro občany i firmy a tím umožnit budování pokročilých služeb vedoucích ke znalostní společnosti. Základní ambicí je navýšení stávajícího počtu poskytovatelů publikujících otevřené datové sady ze současných 41 za rok 2020 na 200 do konce roku 2025 a vytvořit tak závazný a vymahatelný legislativní rámec obsahující pravidla pro kvalitní správu dat, jakožto jedno z nejceněnějších aktiv, které státní a veřejná správa má. Na tento právní rámec je navázána tvorba nutné SW a HW infrastruktury, prováděcích předpisů a metodických a jiných dokumentů.

Je třeba digitalizovat jednotlivé agendy vykonávané státem (a zdravotnictvím jako komplexním oborem ekonomiky státu) a postupně tyto agendy řetěžit do životních situací, řešených z jednoho místa, pod jedním přihlášením a v identickém rozhraní. Tento cíl má, dle dříve realizovaných analýz přínosů (RIAa důvodová zpráva k zákonu č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby), generovat roční úsporu na straně klientů ve výši 25 mld. Kč ročně (občané a podnikatelé). Cíl dále zvyšuje odolnost České republiky především v oblasti dostupnosti služeb státu při mimořádných událostech a je zcela v souladu s doporučeními EU pro r. 2019-2021 především v oblastech digitální transformace a infrastruktury a snižování administrativní zátěže.

V oblasti eHealth je cílem reformy naplnění Národní strategie elektronizace zdravotnictví a strategie Zdraví 2030 přijatých vládou ČR. Prvořadým cílem je řešení interoperability a standardizace (výměny zdravotnických záznamů) ve zdravotnictví mající zásadní dopad na kvalitu a efektivitu poskytovaných zdravotních služeb. Tato reforma je v souladu se zásadním doporučením Evropské komise „Commission Recommendation on Electronic Health Record Exchange Format“ a „Investment Guideline“, které jsou naplňovány projektem EHRxP, kde ČR aktivně pracuje.

Poskytování kvalitních digitálních služeb v justici stakeholderům je základním cílem samotné digitalizace resortu. Postupné budování digitálního přístupu ke službám pro veřejnost v podobě dílčích služeb bude mít nejen dopad na kvalitu fungování justice ve smyslu zvýšení efektivity a přístupnosti služeb, ale také ve smyslu zajištění základních lidských práv a svobod, a zvýšení přístupu ke spravedlnosti.

c) Národní strategický kontext

Komponenta „Digitální služby pro občany a firmy“ úzce navazuje na strategii The Country for The Future. Tato strategie je postavena na devíti pilířích. Jedním ze stěžejních pilířů je digitalizace, a to jak ve smyslu digitalizace služeb poskytovaných veřejnými úřady a institucemi, tak i digitalizace průmyslu a rozvoj sítí s vysokou přenosovou kapacitou. Digitalizace má dále významnou oporu ve vládním programu Digitální Česko, mezi jehož hlavní cíle patří digitalizace a digitální transformace státní a veřejné správy. Program Digitální Česko je koordinačním místem a znalostním centrem (ve spolupráci s jednotlivými útvary Ministerstva vnitra) digitalizace a digitální transformace. Podpora digitalizace ze strany Vlády ČR je zakotvena v Programovém prohlášení vlády. Na politické úrovni je pak prezentována širokou shodou vládních i opozičních stran při přijímání legislativy podporující digitální aktivity. V lednu 2020 byl schválen zákon č. 12/2020 Sb. o právu na digitální služby, který nastavuje povinnost všem veřejným úřadům a institucím vytvořit Katalog služeb a digitalizovat své (digitalizovatelné) služby do roku 2025. Jednotlivé projekty úřadů pak vychází z jejich vlastních strategických dokumentů, Informační koncepce České republiky a na ní navázanými informačními koncepcemi úřadů. V případě otevřených dat pak mimo výše uvedené navazují na Strategický rámec Česká republika 2030, Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2016-2020, Strategii rozvoje ICT služeb veřejné správy apod. Národní plán obnovy veškeré stávající digitalizační aktivity dále akceleruje a umožňuje v souladu s absorpčními kapacitami jednotlivých úřadů a institucí zrychlit tempo digitalizace v ČR.

Rozvoj elektronizace zdravotnictví na národní úrovni je řízen strategiemi:

- Strategii Zdraví 2030,
- Národní strategii elektronického zdravotnictví.

Rozvoj elektronizace justice je na národní úrovni řízen strategiemi:

- Resortní strategie pro rozvoj eJustice 2016-2020
- Resortní strategie pro rozvoj eJustice 2021 – 2027 (před schválením)

Přidružené programy komponenty:

- Investice do digitálních a transformačních projektů prostřednictvím IROP 2014-2020 např. Digitalizace stavebního řízení a územního plánování, vč. projektu Digitální mapy veřejné správy (cca 1 mld. Kč), kybernetická bezpečnost apod.
- Investice prostřednictvím OP PIK 2014-2020 do digitálních a transformačních projektů např. Digitální technické mapy (cca 2,5 mld. Kč).
- Investice do prioritních projektů prostřednictvím státního rozpočtu v rámci programu Digitální Česko (cca 490 mil. Kč v r. 2019, cca 1,2 mld. v r. 2020).
- Investice do digitálních a transformačních projektů prostřednictvím IROP 2021+, předpokládané investice do oblasti kybernetické bezpečnosti jednotlivých centrálních i lokálních úřadů, poskytovatelů zdravotní péče v regionech apod.
- komponenta 1.2 Digitální systémy veřejné správy (RRF – pilíř Digitální transformace) v spbě zahrnující rozvoj základních registrů, propojeného datového fondu a rozvoj některých agendových informačních systémů vč. jejich napojení do propojeného datového fondu.
- komponenta 1.3 Digitální vysokorychlostní sítě (RRF – pilíř Digitální transformace), která zahrnuje také Vybudování vysokorychlostního připojení pro další socioekonomické aktéry, vč. objektů státní správy a územní samosprávy.
- komponenta 1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení (RRF – pilíř Digitální transformace), která zahrnuje vytvoření potřebných informačních systémů, zajištění migrace dat do nových informačních systémů a konsolidace dat spočívající ve vybudování databáze územně analytických podkladů v jednotném standardu pro zajištění potřeb veřejné správy.

- komponenta 1.9 Digitální přístup k archiváliím (RRF – pilíř Digitální transformace), která zahrnuje zajištění podmínek přístupu širší veřejnosti i orgánů státní správy a samosprávy k uloženým archiváliím v digitální podobě a zajištění řádné péče státu o archiválie v digitální podobě.

d) Předchozí snahy

V minulých obdobích směřovaly investice do oblasti digitalizace a digitální transformace především ze státního rozpočtu (např. Portál občana, Portál veřejné správy, budování Základních registrů, ...) a to jak prostřednictvím financování jednotlivých projektů přímo ze státního rozpočtu, tak prostřednictvím programu Digitální Česko. Velmi výrazný objem investic byl do této oblasti směřován také z prostředků ESF, především z IROP (investice do rozvoje technologií, informačních systémů a služeb – např. Digitalizace stavebního řízení, Portál justice, ...) a OPZ (především investice do lidského kapitálu – vzdělávání, nastavení procesů, kvality apod.), a to jak v období 2014-2020, tak i předcházejícím. V těchto „historických“ projektech byl vytvořen kvalitní základ pro digitalizaci a digitální transformaci veřejné správy. Komponenta 1.1. Digitální služby pro občany a firmy akceleruje minulé snahy a výrazně přispívá k dalšímu rozvoji např. vytvářením předpokladů pro realizaci projektů v rámci výzev (především IROP) nového období 2021-2027.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reformy

Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a zajištění řízeného přístupu k datům

Výzva	V České republice není v současné době vybudován legislativní rámec pro sdílení neveřejných údajů jak mezi orgány veřejné moci v rámci mimoagendové činnosti, tak sdílení s veřejností. Potřebu tohoto jednotného nástroje ilustruje velmi názorně příklad z podzimu 2020, kdy šlo o sdílení údajů o počtu nakažených osob v rámci jednotlivých samosprávných územních celků. Starostům nebyla tato data systematicky poskytována a pro svá rozhodnutí byli nuceni používat namísto kvalitních dat od ÚZIS data v rozličné kvalitě od krajů, hygienických stanic apod. Reforma je zaměřena na vytvoření komplexního legislativního (vč. vnitřní předpisové základny úřadů), standardizačního a organizačního rámce pro kvalitní správu dat státní a veřejné správy a vytvoření nástroje tzv. řízeného přístupu, který umožní se zajištěním FAIR principů po splnění kvalifikačních kritérií, přístup k neveřejným datům státní a veřejné správy pro využití orgánů státní správy i veřejností, a to především ve vědeckém a komerčním sektoru, kde vnímáme vysokou přidanou hodnotu těchto dat a jejich velký potenciál.
Cíl	Vytvoření věcného návrhu právního rámce, jeho projednání s dotčenými subjekty. Vytvoření odborného týmu pro věcnou gesci, který by měl zahrnovat odborníky na legislativu, architekturu, data, interoperabilitu, sémantiku, UX, komunikaci a další. Vytvoření a schválení právního rámce. Zajištění v rámci legisvakanní doby metodické podpory orgánům veřejné správy. Součástí podpory je vytvoření nezbytných standardů a metodik. Nejpozději k datu účinnosti zákona vybudovat potřebnou SW a HW infrastrukturu.
Implementace	Reforma je složena z jednoho programu představujícího legislativní, procesní, standardizační a implementační projekty, které jdou napříč veřejnou správou. Jeho koordinaci bude vykonávat programová kancelář Digitální Česko ve spolupráci s Ministerstvem vnitra (odborem hlavního architekta) jako gestorem datových politik veřejné správy. Programová kancelář a Ministerstvo vnitra budou mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu

	v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře a Ministerstvo vnitra budou o běhu projektu informovány na pravidelné cca měsíční bázi. Detailní popis programu je součástí Přílohy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavním nositelem programu je Ministerstvo vnitra. Věcný záměr bude konzultován se všemi dotčenými institucemi veřejné a státní správy v rámci mezirezortního připomínkového řízení k věcnému záměru navrhované úpravy a následně také k paragrafovému znění.
Překážky a rizika	Skluz při tvorbě a schvalování legislativního rámce. Neochota jednotlivých původců dat se řídit nově schváleným rámcem a implementovat potřebné mechanismy v plné šíři. Omezené schopnosti a možnosti práce s daty a jejich vzájemného propojování v rámci jednoho resortu. Veřejné zakázky (prodlevy v realizaci VZ, nekvalitní zakázková dokumentace generující dotazy uchazečů, odvolání uchazečů proti rozhodnutí o výběru, výběr nekvalitního dodavatele, nutnost změny dodavatele v průběhu realizace projektu, ...). Organizační (problematické ustanovení rozhodovacích struktur, odliv kvalifikovaného personálu do komerčního sektoru, ...).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Primární cílové skupiny (přímí konzumenti služeb): Orgány státní a veřejné správy využívající data pro výkon svých agendových i neagendových činností a k vývoji nových či zlepšení stávajících služeb. Politické vedení využívající data pro kvalitní rozhodování založené na faktech (evidence-based policy). Vědecké instituce a univerzity využívající data pro vědecké účely. Komerční subjekty využívající data k vývoji nových či zlepšení stávajících služeb. Nekomerční subjekty využívající data k vývoji nových či zlepšení stávajících služeb. Široká odborná veřejnost. Sekundární cílové skupiny (konzumenti, jimž služby přináší užitek, ale nemohou je sami vykonávat): Občané ČR, příjemci nových či inovovaných služeb a vědeckých poznatků realizovaných na základě využití anonymizovaných individuálních dat. Občané ostatních zemí, příjemci nových či inovovaných služeb a vědeckých poznatků realizovaných na základě využití anonymizovaných individuálních dat.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady reformy hrazené z RRF jsou 63 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Reforma jako celek a ani žádná z jejích částí (program či projekty) nebudou zakládat veřejnou podporu.

Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 58 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2025.

Elektronizace zdravotnictví – eHealth

Výzva	Mezi prioritní oblasti, které mají v současné době nejvyšší potenciál pro zlepšení zdraví obyvatel ČR a zároveň jsou klíčové pro vyrovnání se rychlým technickým a technologickým pokrokem, patří digitalizace zdravotnictví. Výzvou pro zdravotnictví je zahájení koordinované digitální transformace sloužící k reformě zdravotních služeb a přístupu k nim prostřednictvím nově realizovaných digitálních služeb. Zásadní výzvou je standardizace výměny zdravotnických záznamů a její zavádění v praxi. ČR musí vybudovat sdílené centrální služby, které budou poskytovat a propojovat data z centrálního datového fondu ČR a usnadní koncovým uživatelům efektivnější využívání služeb státem financovaného zdravotnictví. Do řady dalších výzev je potřeba uvést zavádění telemedicínských postupů a služeb ePreskripce, což se osvědčilo v době pandemie COVID-19. Zároveň je nutné konstatovat výraznou absenci centrální koordinace a řízení elektronizace zdravotnictví. Z pohledu krizové připravenosti zdravotnictví je digitalizace klíčovou oblastí pro zvládnutí krizových stavů, jako jsou pandemie, kybernetické útoky. Cíle digitalizace zdravotnictví a hlavní opatření jsou uvedeny ve Strategickém rámci rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030, „Zdraví 2030“ schváleného Vládou ČR.
Cíl	• Digitální transformace ve zdravotnictví – podpora interoperability dle „<i>Commission Recommendation on Electronic Health Record Exchange Format</i>“. Napojení 80 % poskytovatelů zdravotních služeb do systému výměny zdravotních záznamů do 30. 11. 2025 • Tvorba a implementace digitálních služeb ve zdravotnictví a vytvoření katalogu služeb. • Zavedení minimálně 10 nových centrálních digitálních služeb do 30. 11. 2025 • Reforma zpřístupnění digitálních služeb a dat realizací propojeného portálového řešení elektronického zdravotnictví s datovým fondem základních registrů a portálem občana ČR. Zpřístupnění služeb personalizovaného portálu prostřednictvím identitních prostředků uznávaných státem. • Záměrem reformy je stanovit obecně respektovaná pravidla pro podporu inovačních technologie ve zdravotnictví telemedicíny. • Sekundární využití zdravotních dat. • Kybernetická bezpečnost nemocnic v Praze. • Nezbytnou podmínkou pro realizaci cílů je provedení reformy posílení kompetencí Národního centra elektronizace zdravotnictví nejpozději v 3Q 2021.
Implementace	Reforma je složena z třech programů a tří projektů vzájemně propojených či na sebe navazujících. Jejich koordinaci bude vykonávat nově ustanovené Národní centrum elektronizace zdravotnictví. Podpora interoperability

	Reforma bude respektovat zpřesněný (refined) Evropský rámec interoperability pro eHealth, který doporučuje v prvé řadě provést identifikaci scénářů (Use Cases), preferovaných v „<i>Commission Recommendation on Electronic Health Record Exchange Format</i>“. Jsou jimi: (a) Pacientské souhrny; (b) Elektronické lékařské předpisy a informace o výdeji; (c) Laboratorní výsledky; (d) Lékařské zobrazování a zprávy; (e) Propouštěcí zprávy. Nově je tato oblast rozšířena např. o vzácná onemocnění. Projekt podpoří společný přístup k řešení výměny zdravotnických záznamů a pochopení: (i) funkčních požadavků a specifikací; (ii) technických specifikací, norem a profilů; (iii) podmínek veřejného financování, které musí příjemci naplnit, aby byl dosažen udržitelný interoperabilní ekosystém. Dílní projekty budou realizovány poskytovateli zdravotních služeb ve spolupráci se specializovanými organizacemi za podmínek KPI stanovených Národním centrem elektronického zdravotnictví. <i>Tvorba a implementace digitálních služeb ve zdravotnictví a vytvoření katalogu služeb.</i> Vývoj a implementace nových elektronických služeb pro občany, zdravotnické pracovníky a poskytovatele zdravotních služeb. Bude provedena konsolidace roztržštěných datových zdrojů, a nad nimi vytvořeny digitální služby, které budou podporovat klíčové use case zdravotnictví a také digitalizovat řešení životních situací. Bude provedena konsolidace infrastruktury, realizace informatických systémů pro správu digitálních služeb a standardizace v prostředí elektronického zdravotnictví. Katalog služeb bude soubor poskytovaných, připravovaných a zaniklých služeb resortu. Sdílená Služba elektronického zdravotnictví je služba schválená a zavedená do Katalogu Služeb elektronického Zdravotnictví, s předem definovanými parametry a jejich konkrétními hodnotami (SLA). Katalog služeb pokrývá celý proces od návrhu služby, propojení na další informatické služby eGovernmentu a resortu zdravotnictví (včetně zdravotnických zařízení mimo resort zdravotnictví). <i>Portálové řešení elektronického zdravotnictví</i> Rozšíření funkcionalit Národního zdravotnického informačního portálu o další funkcionality pro veřejnost, pacienty, poskytovatele zdravotnických služeb a další oprávněné subjekty. Portál bude propojen se systémy eGovernmentu a centrálními evidencemi státu. Občanům bude umožněn přístup prostřednictvím identitních prostředků uznávaných státem. Obsah portálu bude integrovat a zprostředkovávat data z dalších projektů elektronizace. Projekt bude realizován Ministerstvem zdravotnictví ve spolupráci s ÚZIS za podmínek KPI stanovených Národním centrem elektronického zdravotnictví. <i>Telemedicína</i> Záměrem reformy je stanovit obecně respektovaná pravidla pro: (i) indikaci telemedicínských aplikací ve vazbě na diagnostické skupiny; (ii) ustanovit pravidla pro certifikaci přístrojů (zdravotnických prostředků) spolu s pravidly aplikace u klienta, zpracování a přenosu údajů; (iii) ocenění ucelených nákladů. Aplikací v kalkulacích výkonů a návrh jejich začlenění do úhradových pravidel zdravotních pojišťoven.

	Díličí projekty budou realizovány specializovanými telemedicínskými centry ve spolupráci se zřizovateli poskytovatelů zdravotních služeb za podmínek KPI stanovených Národním centrem elektronického zdravotnictví. Sekundární využití zdravotních dat V rámci víceletého pracovního programu na roky 2018-2021 „eHealth na podporu zlepšení zdraví“ vyhlásila platforma EU eHealth Network jako jednu z priorit Inovativní využití zdravotních dat. Informační systémy poskytovatelů zdravotních služeb uchovávají významnou sadu cenných informací, týkajících se zdraví populace ČR. Uchováváno je množství klinických a genetických záznamů, údajů o stavu životního prostředí i o chování populace jako takové. Vznikají elektronické zdravotní záznamy, zachycující množství údajů z výstupů laboratorních nebo genetických analyzátorů, specifických registrů, sociálních sítí a aplikací pro chytré telefony monitorujících zdraví pacientů. Slabinou systému je skutečnost, že jednotlivé datové kolekce jsou uchovány na izolovaných platformách a nejsou vzájemně propojeny. Pozitivním dopadem reformy bude zpřístupnění podkladů ke zvýšení kvality služeb, bezpečí pacientů, sledování ukazatelů o zdraví obyvatel, řízení procesů na úrovni státní správy a pro výzkum, vývoj a inovace. Inovativnost reformy spočívá v: (i) v zapojení široké skupiny poskytovatelů, připravených zpřístupnit údaje v rozsáhlých kolekcích; (ii) v konsenzuálním návrhu Use Cases, přinášejících nejvyšší přidanou hodnotu pro stakeholdery; (iii) v přípravě integrovaných datových sad k formulaci kontextů, které dosud nebyly dostupné; (iv) k návrhu prediktivních modelů na podporu rozhodování a řízení na úrovni velkých celků, k analýzám v dlouhých časových řadách. Detailní popis jednotlivých programů a projektů je součástí Přílohy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	• Ministerstvo zdravotnictví • Správa základních registrů • Poskytovatelé zdravotních služeb a organizace rezortu zdravotnictví • Krajské úřady • Municipality • Zdravotní pojišťovny • Dodavatelé informačních systémů ve zdravotnictví • NÚKIB – Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost
Překážky a rizika	• Legislativní (legislativa v přípravě, posun v čase vlivem dlouhého schvalování, možnost změny rozsahu implementace v závislosti na finálním znění legislativy, ...). • Časové (prodlevy při přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací, zahlcení OHA při vydávání stanovisek a s tím související delší vydávání souhlasných stanovisek, nekvalitní architektonické návrhy, které si vyžádají opakované projednávání, problémy při zadávání veřejných zakázek, časový posun v implementaci bankovní identity, ...).

	• Finanční (nedostatek finančních prostředků státního rozpočtu na předfinancování programu a projektů, ...). • Veřejné zakázky (prodlevy v realizaci VZ, nekvalitní zakázková dokumentace generující dotazy uchazečů, odvolání uchazečů proti rozhodnutí o výběru, výběr nekvalitního dodavatele, nutnost změny dodavatele v průběhu realizace projektu, ...). • Organizační (ustanovení Národního centra elektronizace zdravotnictví, odliv kvalifikovaného personálu do komerčního sektoru, ...).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	• Občané ČR a profesní skupiny. • Občané ze zemí EU využívající zdravotnické služby v ČR. • Poskytovatelé zdravotnických služeb.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady reformy hrazené z RRF jsou 1423 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Reforma ani žádná její část (programy nebo projekty) nezakládají veřejnou podporu.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 59 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2025.

b) Popis investic

Digitální služby pro koncové uživatele

Výzva	Česká republika je dlouhodobě v indexu DESI hodnocena pod průměrem EU, a to jak celkově, tak především v rámci dimenze eGovernment. Pouze omezené spektrum služeb pro koncové klienty je v současné době plně digitalizováno. Služby jsou občanům a firmám poskytovány ve fragmentované podobě – tedy jako jednotlivé služby bez toho, aby v rámci jednoho přihlášení bylo možné operace těchto služeb zřetěžit do řešení životní či podnikatelské situace. Omezené spektrum formulářů, které vyplňují uživatelé eGovernmentu je předvyplňováno relevantními daty, a to jak daty ze základních registrů, tak i daty ze specifických agendových systémů. Princip „only once“ tedy není široce aplikován. Na výrazné zlepšení individuálních indikátorů 5a1 Uživatelé eGovernmentu a 5a2 Předvyplněné formuláře se zaměřuje tato reforma.
Cíl	• Do 30. 11. 2024 zvýšit hodnotu DESI v individuálním indikátoru 5 a 2 Předvyplňované formuláře ze stávající hodnoty 52,5 min. na 65 bodů. • Nárůst počtu elektronických podání vůči státním úřadům a organizacím v termínu do 31.10. 2025 o 100 % oproti počtu k 31. 12. 2019.
Implementace	Investice je složena z dvaceti tří projektů, které jsou mezi sebou částečně vzájemně propojené či na sebe navazující. Jejich koordinaci bude vykonávat programová kancelář Digitální Česko ve spolupráci s Ministerstvem vnitra jako gestorem digitalizace veřejné správy a v případě projektů zaměřených na oblast turismu pak s Ministerstvem pro místní rozvoj a agenturou Czech Tourism. Programová kancelář bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi. Jednotlivými nositeli projektů v rámci této komponenty jsou:

	• Ministerstvo financí • Ministerstvo práce a sociálních věcí • Ministerstvo pro místní rozvoj • Ministerstvo průmyslu a obchodu • Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy • Ministerstvo vnitra • Ministerstvo životního prostředí • Czech Tourism • Česká správa sociálního zabezpečení • Český statistický úřad • Český úřad zeměměřičský a katastrální • Státní správa hmotných rezerv • Úřad průmyslového vlastnictví Jednotlivé projekty jsou v různých fázích přípravy. Vždy však mají připravenou a schválenou interní projektovou dokumentaci. Většina projektů je pak ve stádiu příprav zadávací dokumentace a dalších nezbytných administrativních prvků v podobě dokumentace architektonického modelu služby či systému (Schválení na základě formuláře odboru hlavního architekta eGovernmentu) a informace na vládu o záměru učinit výdaj (na základě Usnesení vlády č. 86/2020). Detailní popis jednotlivých projektů je součástí Přílohy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Do realizace projektů budou dále zapojeni: • Jednotlivé krajské úřady • Municipality • Zaměstnanecká a odborná sdružení • Neziskový sektor a občanské iniciativy
Překážky a rizika	• Časové (prodlevy při přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací, zahlcení OHA při vydávání stanovisek a s tím související delší vydávání souhlasných stanovisek, nekvalitní architektonické návrhy, které si vyžádají opakované projednávání, problémy při zadávání veřejných zakázek, časový posun v implementaci bankovní identity, ...). • Finanční (nedostatek finančních prostředků státního rozpočtu na předfinancování programu a projektů, ...). • Veřejné zakázky (prodlevy v realizaci VZ, nekvalitní zakázková dokumentace generující dotazy uchazečů, odvolání uchazečů proti rozhodnutí o výběru, výběr nekvalitního dodavatele, nutnost změny dodavatele v průběhu realizace projektu, ...). • Organizační (odliv kvalifikovaného personálu do komerčního sektoru, ...).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Primární cílové skupiny (přímí konzumenti služeb): • Občané ČR (způsobilí k právním úkonům) • Statutární zástupci ekonomických subjektů, a to jak se sídlem v ČR, tak EU

	• Živnostníci • Občané členských států EU (způsobilí k právním úkonům) Sekundární cílové skupiny (konzumenti, jimž služby přináší užitek, ale nemohou je sami vykonávat): • Občané ČR, nezpůsobilí k právním úkonům • Občané členských států EU, nezpůsobilí k právním úkonům
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady investice hrazené z RRF jsou 1078 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Investice jako celek, ani žádná její část (program či projekt) nezakládá veřejnou podporu.
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 58 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2025.

Rozvoj otevřených dat a veřejného datového fondu

Výzva	Česká republika je dlouhodobě hodnocena v indexu DESI pod průměrem EU, a to jak celkově, tak především v rámci dimenze eGovernment. V rámci Národního katalogu otevřených dat (i v rámci katalogů jednotlivých veřejných úřadů a institucí) je publikováno velmi omezené množství otevřených, příp. veřejných datových sad. Vnímáme, že otevřená data mohou akcelarovat stávající ekonomické obory a přispět k rozvoji zcela nových.
Cíl	Navýšit stávající počet subjektů poskytujících otevřená data ze současných 41 na 200 s ohledem na zvýšení kvality poskytovaných datových sad včetně kvality metadatových záznamů registrovaných v Národním katalogu otevřených dat.
Implementace	Investice je složena z jednoho programu (na podporu publikování otevřených dat v rámci veřejné správy) a čtyř vzájemně propojených či na sebe navazujících projektů (detailněji viz Příloha). Jejich koordinaci bude vykonávat programová kancelář Digitální Česko ve spolupráci s Ministerstvem vnitra z pozice gestora digitalizace veřejné správy a současně prostřednictvím Odboru hlavního architekta jakožto gestorem otevřených dat ve veřejné správě. Program, jehož nositelem je Ministerstvo vnitra jako gestorem digitalizace veřejné správy, předpokládá podporu realizace min. 20 projektů otevírání nových datových sad na jednotlivých orgánech veřejné správy, kdy na základě předložené projektové dokumentace vyhodnotí Pracovní skupina pro otevřená data v rámci Rady vlády pro informační společnost relevanci projektu, jeho přínos z pohledu otevřených dat a finanční náročnosti. Na základě vyhodnocení budou jednotlivým projektům přiděleny finanční prostředky. Programová kancelář bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektu svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi. Detailní popis jednotlivých projektů je součástí Přílohy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavním nositelem programu na podporu publikace otevřených dat ve veřejné správě bude Ministerstvo vnitra. Nositeli projektů v rámci programu pak budou jednotlivá ministerstva a veřejné úřady a instituce. Hlavním nositelem programu je Ministerstvo vnitra.

	Hlavními nositeli jednotlivých projektů jsou: • Český statistický úřad • Jednotlivá ministerstva • Orgány veřejné správy Do realizace reformy budou dále zapojeni: • Univerzity, vysoké školy, vědecká pracoviště • Zaměstnanecká a odborná sdružení • Neziskový sektor a občanské iniciativy
Překážky a rizika	• Legislativní (legislativa v přípravě, posun v čase vlivem dlouhého schvalování, možnost změny rozsahu implementace v závislosti na finálním znění legislativy, ...). • Časové (prodlevy při přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací, zahlcení OHA při vydávání stanovisek a s tím související delší vydávání souhlasných stanovisek, nekvalitní architektonické návrhy, které si vyžádají opakované projednávání, problémy při zadávání veřejných zakázek, časový posun v implementaci bankovní identity, ...). • Finanční (nedostatek finančních prostředků státního rozpočtu na předfinancování programu a projektů, ...). • Veřejné zakázky (prodlevy v realizaci VZ, nekvalitní zakázková dokumentace generující dotazy uchazečů, odvolání uchazečů proti rozhodnutí o výběru, výběr nekvalitního dodavatele, nutnost změny dodavatele v průběhu realizace projektu, ...). • Organizační (neochota jednotlivých organizací publikovat část svých dat jako otevřená či veřejná data, nedostatek kvalitních kvalifikovaných pracovníků, odliv kvalifikovaného personálu do komerčního sektoru, ...).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílové skupiny: • Zájemci o další zpracování otevřených, příp. veřejných dat z řad široké veřejnosti, veřejného, vědeckého a podnikatelského sektoru i ze strany neziskových institucí. • Z nových aplikací otevřených dat pak bude mít užitek především veřejnost v podobě nových služeb příp. další ekonomické subjekty.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady investice hrazené z RRF jsou 162 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Nezakládají veřejnou podporu.
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 49 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2024.

Digitální služby v resortu justice

Výzva	V resortu justice je v současnosti technologicky nevyhovující webový portál, který není dostatečně uzpůsobený pro digitalizaci dalších služeb. V případě absence moderního portálu, naplňujícího požadavky kybernetické bezpečnosti, může dojít ke zpomalení vzniku komplexního řešení digitalizace justice v rámci České republiky a tím i celkového eGovernmentu. V souvislosti s dalším rozvojem

	digitalizace je vhodné kromě digitalizace služeb pro koncové uživatele digitalizovat i záznamy ze soudních jednání, které přispějí k vyšší transparentnosti justice a ulehčí administrativnímu aparátu soudů jak po stránce časové, tak i finanční. Zároveň se tak zrychlí i přístup zainteresovaných stran (právní zástupci, účastníci řízení apod.) k těmto materiálům.
Cíl	Cílem projektu je zvýšení transparentnosti soudních jednání a dostupnosti informací z oblasti spravedlnosti prostřednictvím uživatelsky přívětivého webového portálu Justice.cz, který je předpokladem pro bezpečné poskytování základních informací a digitálních služeb (jako jsou rozličná podání, přístupy a nahlížení do evidencí apod.) zainteresovaným stranám i široké veřejnosti.
Implementace	Hlavním implementátorem investice bude Odbor informatiky Ministerstva spravedlnosti. Detailní popis jednotlivých projektů je součástí Přílohy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	• Vysoutěžený dodavatel platformy, vysoutěžený dodavatel uživatelského průzkumu, vysoutěžený dodavatel audio záznamových zařízení. • Všechny zapojené soudy.
Překážky a rizika	Zvolený způsob zadávacího řízení; dostatečně detailně vypracované zadávací dokumentace; Kvalita uživatelského průzkumu; Identifikace cílových skupin; součinnost stakeholderů; zaškolení uživatelů. Stavebně-technická specifika při implementaci audiozáznamových zařízení.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Kromě zaměstnanců resortu justice a všech podřízených organizací též všichni občané ČR a firmy a další účastníci soudních jednání. Cílovou skupinou je jak odborná, tak laická veřejnost.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady investice hrazené z RRF jsou 229 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Investice jako celek ani žádná její část nezakládají veřejnou podporu.
Uvedte dobu implementace	31 měsíců, do 30. 06. 2023

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Komponenta je v souladu s aktuálními opatřeními v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Do příprav jednotlivých projektů jsou zapojeni bezpečnostní ředitelé jednotlivých úřadů a institucí. Pravidla pro strategickou autonomii v oblasti informačních systémů a digitálních služeb nejsou v současnosti jasně a závazně definována. Projekty využívající cloudové služby (příp. budou využívat) využívají výhradně cloudová centra provozovaná v rámci EU. V rámci komponenty 1.2 Digitální systémy veřejné správy bude realizován i projekt technologického rozšíření eGovernment Cloudu. Do tohoto prostředí pak budou následně přeneseny klíčové informační systémy veřejné správy v souladu s nově připravovanou národní cloudovou legislativou.

Součástí komponenty je i implementace Systému prověřování zahraničních investic (viz Příloha), který je zaměřen na prověřování zahraničních investic z bezpečnostních důvodů (dle zákona č.34/2021Sb.). Tento zákon poskytuje účinné nástroje na obranu kritické infrastruktury a moderních technologií s bezpečnostní aplikací před rizikovými investory. K efektivnímu fungování tohoto systému, který napomůže zvýšení odolnosti české ekonomiky a podpoří rozvíjení strategické autonomie, je nutné zajistit co nejnižší administrativní náročnost nejen pro státní orgány, ale i pro zahraniční investory a cílové firmy. Zároveň je nezbytné disponovat možností rychlé výměny informací v rámci státní správy, s ostatními členskými státy a Evropskou komisí.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Investice a reformy ani jejich jednotlivé části nemají charakter přeshraniční spolupráce. Výjimkou je zde program Implementace SDG, který je významným projektem EU, do něhož jsou zapojeny jednotlivé členské státy. Zahrnuje sjednocení postupů ve vybraných situacích (životních situacích) jak po stránce informační, tak i procesní (detaily programu viz Příloha).

Další aktivitou s obecně nadnárodním charakterem je Interoperabilita ve zdravotnictví. V pojetí zde představované reformy je však poměrně omezený spočívající v napojení národního bodu pro přeshraniční výměnu zdravotnické dokumentace, a to u use case „ePrescripce“ a „Patient Summary“. Implementace dalších use case není, vzhledem k časovému rozsahu reálná. Další use case z oblasti interoperability ve zdravotnictví, předpokládáme realizovat po r. 2025 z prostředků státního rozpočtu.

6. Zelený rozměr komponenty

Veškeré reformy a investice v rámci komponenty je možné považovat z pohledu zelené tranzice za neutrální. Nemají tedy měřitelný vliv na cíle zohledňování klimatických změn. V obecné rovině pak lze konstatovat, že svým zaměřením přispívají ke snižování emisí skleníkových plynů. Reformy a investice v této komponentě budou mít pozitivní dopad na životní prostředí v tom smyslu, že dojde k omezení mobility obyvatelstva v souvislosti s cestami na úřad. Navrhovaná opatření jsou tak v souladu s požadavkem na zavádění nových technologií pro dosažení cílů zelené agendy. Dle stanovených vzorců ve formuláři však tyto reformy a investice naplňují zelené výzvy z 0 %.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta je zcela zaměřena na digitální tranzici veřejného sektoru. Cíle jednotlivých reforem a investic jsou nastaveny v souladu s DESI. Zde uvedené reformy a investice výrazně přispívají k rozšíření možností cílové skupiny komunikovat s veřejnou správou plně elektronicky – tedy s minimálními nároky na fyzickou účast při jednání na úřadě či instituci. Tímto postupem dochází k výraznému posílení odolnosti státní a veřejné správy a celkovému zrychlení procesu odbavení úředních záležitostí. Významným uživatelským přínosem komponenty je pak řetězení jednotlivých služeb poskytovaných různými úřady a institucemi do komplexních životních událostí.

Komponenta naplňuje Digitální agendu a výrazně rozvíjí eGovernment v ČR. Její obsah je zcela v souladu s programem Digitální Česko jako základního kamene národního digitálního plánu. Jednotlivé reformy jsou tematickým souhrnem vybraných digitálních záměrů a projektů. Investice popsané v příložené tabulce jsou pak, s ohledem na parametry RRF, vybranými záměry a projekty

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Veškeré reformy a investice vzhledem ke svému charakteru princip „významně nepoškozovat“ naplňují zcela.

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

1.2 Digitální systémy veřejné správy (MV)

1. Popis komponenty

Digitální systémy veřejné správy

Oblast politiky: Digitalizace, eGovernment, veřejná správa

Cíl:

Vytvořit efektivní prostředí pro digitalizaci agend vykonávaných veřejnou správou (a zdravotnictvím jako komplexním oborem ekonomiky financovaným především z veřejných zdrojů), a to především z pohledu:

Sdílení dat mezi jednotlivými systémy (orgány a institucemi) prostřednictvím základních registrů, propojeného datového fondu a Informačního systému sdílené služby (eGovernment SBus),

Vytvoření či rozvoj stávajících či nových funkcionalit backendových informačních systémů jednotlivých orgánů a institucí, které slouží především k vlastnímu výkonu agend. Hlavní důraz je zde kladen na vzájemnou spolupráci umožňující vyšší míru vnitřní digitalizace úřadů a institucí,

Kybernetické bezpečnosti vybraných centrálních orgánů a poskytovatelů zdravotnických služeb především v regionu Prahy,

Sdílení znalostí, kompetencí, metodik a standardů poskytovaných prostřednictvím kompetenčních center vč. jejich přenosu na jednotlivé úřady a instituce.

Reformy a investice:

Reformy

- Kompetenční centra pro podporu eGovernmentu a elektronizace zdravotnictví (COFOG 01.60)
- Budování a rozvoj systémů podporujících elektronizaci zdravotnictví (COFOG 01.60)

Investice

- Budování a rozvoj agendových informačních systémů (COFOG 01.60)
- Budování a rozvoj základních registrů a zázemí pro eGovernment (COFOG 01.60)
- Kybernetická bezpečnost (COFOG 01.60)
- Vytvoření předpokladů pro digitální justici (COFOG 01.60)

Odhadované náklady:

7133 mil. Kč.

Komponenta se primárně zaměřuje na úřady vykonávající veřejnou správu na centrální i lokální úrovni a podporuje práci jednotlivých úředníků, a to jak v oblasti služeb klientům, kdy zajišťuje digitální odbavení klienta v rámci interních informačních systémů, tak i zajištění vnitřního fungování úřadu. Souběžně pak vytváří předpoklady pro realizaci komponenty Digitální služby pro občany a firmy. Základními předpoklady pro realizaci komponenty je rozvoj základních registrů (a zdravotnických registrů) a propojeného datového fondu umožňující on-line přístup k informacím o občanovi či podnikateli, které se vyskytují v informačních systémech státu v tom nejširším možném kontextu, ale při zachování bezpečnostních rolí a oprávnění pro jednotlivé úředníky.

Součástí komponenty je i vytvoření realizačního prostředí pro úspěšné dokončení jednotlivých programů a projektů v podobě vybudování nového a rozvoje stávajících kompetenčních center. Zároveň dojde k vyšší standardizaci vykonávaných agend v rámci přenesené a lokální působnosti.

Vytvoření propojeného datového fondu a eGovernment Service Bus v rámci této komponenty bude spočívat v generační obměně eGovernment Service Bus, vytvoření Informačního systému sdílené služby a napojení jednotlivých klíčových informačních systémů do ISSS tak, aby bylo možné si v rámci veřejné správy vyměňovat

zabezpečeně data a na jejich základě pak předvyplňovat jednotlivé formuláře a podání při zachování zásady „only once“. Tedy klient poskytne příslušná data státní správě pouze jedenkrát.

Vybudování informační a komunikační infrastruktury v resortu justice umožní z technologického a hmotného hlediska budoucí poskytování digitálních služeb, včetně fungování justice vzdáleně v dobách běžných i v krizových situacích. Publikace nových služeb a zpřístupnění již existujících služeb a dat z oblasti justice ve webovém prostoru (prostřednictvím Portálu justice) umožní široké veřejnosti využít služeb justice online.

Vytvoření komplexně digitalizovaných – bezpapírových úřadů spočívá v zásadní transformaci úřadů a jejich agend dle principu digital first, vytváření maticových týmů pro řešení potřeb vnitřních i vnějších klientů a vývoje, příp. úprav stávajících agendových i podpůrných informačních systémů, digitální transformace je zároveň podporována prací kompetenčních center, která budou nastavovat principy vývoje nových digitálních systémů a služeb vč. konzultační podpory a to především v oblastech analýz, procesních analýz, enterprise architektury, návrhu UX a UI, kybernetické bezpečnosti, portálových řešení a agilního a projektového řízení v rámci implementace informačních systémů a změn do ekosystému úřadu.

Redukce technologického dluhu na úrovni jednotlivých systémů centrálních úřadů (vč. přenesené působnosti) příp. krajů a obcí, zejména prostřednictvím aktualizace a budování nových informačních systémů úřadu.

Průřezově všemi oblastmi bude řešena otázka zajištění kybernetické bezpečnosti a ochrany osobních údajů.

2. Hlavní výzvy a cíle

Vytvořit efektivní systémové, technologické a znalostní prostředí pro digitalizaci agend vykonávaných státem (a zdravotnictvím) jako komplexním oborem ekonomiky, s výrazným zastoupením státních institucí. Cílem je vytvoření příp. úpravy systémů sloužících ke sdílení dat mezi jednotlivými informačními systémy (orgánů a institucí) prostřednictvím základních (a zdravotnických) registrů, propojeného datového fondu a Informačního systému sdílené služby (eGovernment Service Bus). Dále vytvoření nebo rozvoj stávajících či nových funkcionalit backendových informačních systémů jednotlivých orgánů a institucí sloužící především k vlastnímu výkonu agend tak, aby agendy byly vykonávány jako plně digitální a úřady se tak postupně stávaly zcela bezpapírovými. Hlavní důraz je zde kladen na vzájemnou spolupráci umožňující vyšší míru vnitřní digitalizace úřadů a institucí s přechodem na tzv. bezpapírový úřad. V souvislosti s nedávno proběhlými kybernetickými útoky na některé centrální úřady a poskytovatele zdravotnických služeb je cílem masivní posílení zejména oblasti kybernetické bezpečnosti, a to jak na úrovni centrálního řízení (CMS 2.0), tak na úrovni konkrétních institucí a poskytovatelů zdravotnických služeb.

Rozvoje a sdílení znalostí, kompetencí, metodik a standardů poskytovaných prostřednictvím kompetenčních center a center excellence pro úřady a instituce.

a) Hlavní výzvy

Česká republika má dlouhodobý technologický deficit, který mj. spočívá i ve velmi omezeném sdílení dat v rámci veřejné správy. Do stávajícího systému eGovernment Service Bus je připojeno velmi omezené množství informačních systémů a vzájemná výměna dat je minimální. Výměna dat je tak mnohdy řešena prostřednictvím vzájemného propojení jednotlivých systémů, a to především na úrovni resortu. Tyto agendové informační systémy jsou pak obtížně rozšiřitelné příp. napojitelné na moderní sběrnice služeb. Výkon agend jednotlivými úřady a institucemi je tak digitální pouze částečně a je tedy vykonávána v kombinované podobě. Další velkou výzvou v rámci komponenty je kybernetická bezpečnost. I přes existenci zákona o Kybernetické bezpečnosti a na něj navazujících předpisů trpí veřejná správa (i zdravotnictví, a to ještě ve větší míře) velkým technologickým dluhem. Úřady (a poskytovatelé zdravotních služeb) jsou velmi málo odolné vůči i méně sofistikovaným útokům. Zároveň je veřejná správa velmi omezená v oblasti vysoce kvalitních a kvalifikovaných odborníků z prostředí IT (architektura, služby, kybernetická bezpečnost, vývoj, řízení, ...).

Komponenta jako celek i její jednotlivé investice a reformy (a na ně navázané programy a projekty) odpovídají na CSRs především v následujících oblastech:

- Investice do digitální infrastruktury (CSRs 2019/2020)
- Snížení administrativní zátěže (CSRs 2020/2021)
- Zlepšení elektronické veřejné správy (CSRs 2020/2021)

— Investice do digitální transformace (CSRs 2020/2021)

Jednotlivé projekty pak podporují i zaměstnávání žen s malými dětmi např. prostřednictvím umožnění plnohodnotné práce na dálku (CSRs 2019/2020)

b) Cíle

Vytvořit propojený datový fond a eGovernment Service Bus jako základní prvek pro vysoce bezpečné sdílení infrastruktury, služeb a dat. Vytvoření komplexně digitalizovaných – bezpapírových úřadů. Redukce technologického dluhu na úrovni jednotlivých systémů centrálních úřadů (vč. přenesené působnosti), příp. krajů. Zajištění odpovídající úrovně sdílených znalostí a kompetencí tak, aby byly dostupné všem veřejným úřadům a institucím. Komponenta zároveň zcela naplňuje Doporučení 2020/2021 v oblasti digitální transformace vnitřního chodu úřadů.

c) Národní strategický kontext

Komponenta „Digitální systémy veřejné správy“ úzce navazuje na strategii The Country for The Future. Tato strategie je postavena na devíti pilířích. Jedním ze stěžejních pilířů je pak digitalizace, a to jak ve smyslu digitalizace služeb poskytovaných veřejnými úřady a institucemi vč. jejich vnitřní digitalizace, tak i digitalizace průmyslu a rozvoje sítí s vysokou přenosovou kapacitou. Digitalizace má dále významnou oporu ve vládním programu Digitální Česko, mezi jehož hlavní cíle patří digitalizace a digitální transformace státní a veřejné správy. Program Digitální Česko je koordinačním místem a znalostním centrem (ve spolupráci s jednotlivými útvary Ministerstva vnitra) digitalizace a digitální transformace. Součástí programu Digitální Česko je Informační koncepce ČR, která udává základní směry v oblasti digitalizace veřejné správy a jejího technologického rozvoje. Na Informační koncepci ČR následně navazují informační koncepce jednotlivých úřadů a institucí (povinností je soulad s Informační koncepcí ČR), které identifikují jejich digitalizační a technologické výzvy. Mimo informačních koncepcí jednotlivých úřadů a institucí pak existují i další resortní strategické dokumenty, které se dotýkají oblastí rozvoje technologií a digitalizace. V oblasti zdravotnictví se v tomto ohledu jedná především o Strategii Zdraví 2030 a Národní strategii elektronického zdravotnictví. V oblasti justice se pak jedná o Resortní strategii pro rozvoj eJustice 2016-2020 a Resortní strategii pro rozvoj eJustice 2021–2027, která je aktuálně před schválením reflektující naplnění cílů předchozí resortní strategie a rozpracovává nové základní strategické cíle: digitální služby pro občany a společnosti; podpora a rozvoj digitálních technologií v justici; vytvoření robustního a bezpečného IT prostředí; podpora podmínek pro digitalizaci justice. Veškeré zde prezentované projekty z ní pak vychází.

Podpora digitalizace je ze strany Vlády ČR zakotvena v Programovém prohlášení vlády. Na politické úrovni je pak prezentována širokou shodou vládních i opozičních stran při přijímání legislativy podporující digitální aktivity.

Národní plán obnovy veškeré stávající digitalizační aktivity dále akceleruje a umožňuje v souladu s absorpčními kapacitami jednotlivých úřadů a institucí zrychlit tempo digitalizace v ČR.

Z legislativního hlediska Česká republika v letošním roce přijala, kromě řady dílčích digitálně přívětivých právních aktů, také zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, který má za cíl urychlit digitalizační snahy a stanovit časový rámec, ve kterém budou jednotlivé veřejné služby poskytované občanům, ze strany veřejné správy, plně digitalizované. Tento legislativní akt je tedy možné považovat za výrazný strategický prvek v digitalizaci české veřejné správy.

Přidružené programy:

- Investice do digitalizačních a transformačních projektů prostřednictvím IROP 2014-2020, např. Digitalizace stavebního řízení a územního plánování, vč. projektu Digitální mapy veřejné správy, kybernetická bezpečnost apod.
- Investice do prioritních projektů prostřednictvím státního rozpočtu v rámci programu Digitální Česko (cca 490 mil. Kč v r. 2019, cca 1,2 mld. v r. 2020).
- Investice prostřednictvím OP PIK 2014-2020 do digitalizačních a transformačních projektů, např. Digitální technické mapy.

- Investice do digitalizačních a transformačních projektů prostřednictvím IROP 2021+, předpokládané investice do oblasti kybernetické bezpečnosti jednotlivých centrálních i lokálních úřadů, poskytovatelů zdravotní péče apod.
- komponenta 1.1 Digitální systémy státní správy (RRF – pilíř Digitální infrastruktura), která zahrnuje rozvoj služeb poskytovaných koncovým zákazníkům, služby poskytované na centrální úrovni, nástroje pro publikaci otevřených dat vč. tvorby otevřených a veřejných datových sad a služby elektronického zdravotnictví.
- komponenta 1.3 Digitální vysokorychlostní sítě (RRF – pilíř Digitální infrastruktura), která zahrnuje také Vybudování vysokorychlostního připojení pro další socioekonomické aktéry, vč. objektů státní správy a územní samosprávy.
- komponenta 1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení (RRF – pilíř Digitální transformace), která zahrnuje vytvoření potřebných informačních systémů, zajištění migrace dat do nových informačních systémů a konsolidace dat spočívající ve vybudování databáze územně analytických podkladů v jednotném standardu pro zajištění potřeb veřejné správy.

d) Předchozí snahy

V minulých obdobích směřovaly investice do oblasti IT infrastruktury, digitalizace a digitální transformace veřejné správy, elektronizace zdravotnictví, kybernetické bezpečnosti apod. především ze státního rozpočtu. Od r. 2018 se stává významným koordinačním prvkem těchto investic program Digitální Česko, v jehož portfoliu jsou tyto jednotlivé projekty evidovány, prioritizovány a následně doporučovány k financování. Velmi výrazný objem investic byl do této oblasti směřován také z prostředků ESF, především z IROP (investice do rozvoje eGovernmentu, elektronického zdravotnictví, kybernetické bezpečnosti, komunikační infrastruktury apod.). Celkově bylo v období 2014-2020 podpořeno 226 projektů v celkovém objemu 2,5 mld. Kč. Významnými projekty podpořenými z IROP bylo Zvyšování kybernetické bezpečnosti nemocnic v jednotlivých regionech ČR (např. FN Brno, FN Ostrava, FN Plzeň, Městská nemocnice Ostrava, ...). Mezi významné infrastrukturní projekty patří např. Vybudování základní resortní infrastruktury eHealth – Informační a datové resortní rozhraní, na jehož základech staví i některé projekty Národního plánu obnovy. V těchto „historických“ projektech byly položeny kvalitní základy pro další rozvoj. Komponenta 1.2 Digitální systémy veřejné správy tyto dřívější snahy akcelerovala a výrazně přispívá k dalšímu rozvoji např. vytvářením předpokladů pro realizaci projektů v rámci výzev (především IROP) nového období 2021-2027.

3. Popis reformy a investic komponenty

a) Popis reformy

Kompetenční centra pro podporu eGovernmentu

Výzva	Nedostatečně koordinovaný rozvoj digitalizace veřejné správy vedoucí k zdlouhavé realizaci a neefektivnímu vynakládání státních a dotačních prostředků. Nepřipravenost či omezená připravenost centrálních institucí na výzvy a požadavky digitalizace a zaostávání ČR vůči EU ve vytváření digitálních služeb a jejich adopci konečnými uživateli. Nedostatečná metodická podpora úřadů a institucí veřejné správy před, v průběhu a po implementaci digitální služby. Tato podpora poskytne návody pro realizaci a vytvoří povinné standardy. Vytváření propojeného datového fondu ČR a propojení mezirezortních průřezových agend, tak aby občan nemusel obíhat úřady, ale data putovala napříč úřady. Nedostatek vysoce kvalifikovaných specialistů v IT na jednotlivých úřadech a institucích.
Cíl	Zajistit absorpční kapacitu a úspěšnost realizace programů NPO, projektů komponent 1.1 Digitální služby pro občany a firmy a 1.2 Digitální systémy veřejné správy Národního plánu obnovy prostřednictvím vysoce odborných služeb poskytovaných v oblastech, kde jednotlivým institucím či úřadům chybí příslušné kompetence a vysoce kvalifikovaní specialisté (a to především v oblastech architektury, kybernetické bezpečnosti, UX/UI a projektového managementu). Zajistit naplnění cílů strategických programů digitalizace a digitální transformace (především programu Digitální Česko, Strategie Zdraví 2030 a Resortní strategie pro rozvoj eJustice). Vyřešit výše definované výzvy ukotvením kompetenčních center do struktur veřejné správy tak, aby mohly poskytovat své služby širokému spektru úřadů a institucí. Kapacitně rozšířit možnosti poskytovaných služeb těmito centry. Zajistit odpovídající standardizační a metodickou základnu vč. podpory její implementace na jednotlivých orgánech veřejné správy a vytvořit nezbytnou podporu pro realizaci cílů jednotlivých resortů ČR. Oblast resortu zdravotnictví: Vytvořit funkční ekosystém elektronizace zdravotnictví v ČR prostřednictvím posílení kompetencí Národního centra elektronického zdravotnictví (NCeZ) dle doporučení Evropské eHealth Network EHEALTH NETWORK RECOMMENDATIONS for the Development of National Digital Health Networks in the EU Member States z listopadu 2020 a dle strategie WHO vytvořit společný rámec „National eHealth Strategy Toolkit“ pro rozvoj interoperability systémů ve zdravotnictví.
Implementace	Reforma je složena z pěti vzájemně propojených projektů. Jejich koordinaci bude vykonávat programová kancelář Digitální Česko ve spolupráci s Ministerstvem vnitra jako gestorem digitalizace veřejné správy a Ministerstvem zdravotnictví jako gestorem elektronizace zdravotnictví. Programová kancelář bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň

	vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi. Oblast zdravotnictví: Projekt NCeZ je vyčleněn z ostatních kompetenčních center především z důvodu výrazné odlišnosti oproti ostatním kompetenčním centrům, neboť zdravotnictví je svým charakterem výrazně odlišné od eGovernmentu zvláště pak v širokém propojení státních, veřejných a komerčních subjektů a vyžaduje výrazné specifické kompetence. Ministerstvo zdravotnictví posílí svou kompetenci zřízením externí organizace, která následně zajistí odborné a projektové kapacity. Tato organizace bude součástí ekosystému rozvoje elektronizace, bude řízena Ministerstvem zdravotnictví, které bude prostřednictvím této organizace poskytovat podporu jednotlivých organizací ve své přímé působnosti i poskytovatelům zdravotních služeb při realizaci programů a projektů Národního plánu obnovy (následně pak i IROP) a realizaci akčních plánů elektronizace zdravotnictví, které jsou v souladu s nadřazenými strategiemi. V rámci NPO se předpokládá zapojení většiny poskytovatelů zdravotních služeb, což vyžaduje značnou přípravu a koordinaci těchto subjektů, tak aby byly dosaženy nastavené cíle a parametry. Pro zajištění chodu této organizace předpokládáme nábor cca 15 seniorních expertů v oblastech zdravotnické informatiky, Enterprise Architektury, vytváření národních standardů elektronizace, UX/UI, kybernetické bezpečnosti, projektového řízení, legislativy apod. Tito pracovníci budou své služby poskytovat Ministerstvu zdravotnictví, jím zřizovaným organizacím a poskytovatelům zdravotních služeb. Nebudou však administrátory ani administrativní podporou pro Národní plán obnovy. Výstupy práce NCeZ bude specifikace návrhů na elektronizaci agend a postupů v resortu zdravotnictví, podpora řízení procesů standardizace elektronického zdravotnictví pro zajištění interoperability a specifikaci rozhraní, use case profilů a vytváření architektur v souladu s pravidly stanovenými Národním architektonickým plánem ČR. NCeZ bude začleněno do ekosystému elektronizace vedené klíčovými stakeholdery a autoritami v čele s Ministerstvem zdravotnictví, tyto autority se budou podílet na rozhodování o realizaci předkládaných návrhů. NCeZ bude provádět dohled nad implementací jednotlivých projektů a elektronických služeb a naplňováním stanovených cílů dle akčních plánů. Součástí vykonávaných činností bude zajištění udržitelné a kontinuální mezinárodní spolupráce dle doporučení a regulací stanovených EU. Projekt Kompetenčního centra kybernetické bezpečnosti se zaměřuje na rozvoj již existujících bezpečnostních struktur v MVČR a NAKIT, s.p. s cílem podpořit zajištění strategických cílů kybernetické bezpečnosti v rámci digitalizace státní správy/eGovernmentu. Jedná se o pořízení nových moderních bezpečnostních a dohledových technologií a nástrojů a vytvoření nových kapacit a rozvoj nových kompetencí v oblasti zajištění bezpečné infrastruktury státních systémů. V rámci rozvoje schopností a kapacit kompetenčního centra se projekt zaměřuje také na rozvoj v oblasti personální v podobě navýšení počtu bezpečnostních specialistů, jejich specializaci, a především zajištění potřebných kompetencí v oblasti kybernetické bezpečnosti včetně vzdělávání. Součástí rozvoje bude i oblast řešení DevSecOps. Projekt Kompetenčního centra eGovernmentu je zaměřen především na personální posílení již existujícího kompetenčního centra, které se aktuálně zaměřuje dominantně na poradenství v oblasti informačních koncepcí jednotlivých orgánů veřejné správy. Kompetence centra budou výrazně posíleny v oblasti architektury (enterprise, business a solution), uživatelské přívětivosti

	(UX/UI) a projektového řízení. Centrum pak bude schopné poskytovat konzultační kapacity při realizaci jednotlivých projektů a zároveň i jednotlivé projekty řídit (v případě orgánů, kde interní kapacity nejsou dostatečné). V rámci Národního plánu obnovy je předloženo v jednotlivých komponentách reformách a investicích více jak 100 projektů. Na základě konzultací s jednotlivými gestory je vhodné u cca 30% projektů poskytnout konzultační či realizační podporu. Tuto podporu je možné nakoupit na volném trhu. V okamžiku ukončení projektu či jeho části pak získané know how zůstává u daného komerčního subjektu a není zpět přeneseno do veřejné správy. Na tomto základě nedochází k růstu kompetencí, ale je naopak v oblasti konzultací vytvářen vendor lock-in a omezována suverenity veřejné správy. Seznam jednotlivých projektů reformy viz Příloha
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavními nositeli jednotlivých projektů jsou: • Ministerstvo vnitra • Ministerstvo zdravotnictví • NAKIT, s.p. • Do realizace projektů budou dále zapojeni: • Ministerstvo dopravy • Ministerstvo financí • Ministerstvo kultury • Ministerstvo práce a sociálních věcí • Ministerstvo pro místní rozvoj • Ministerstvo průmyslu a obchodu • Ministerstvo spravedlnosti • Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy • Ministerstvo zahraničních věcí • Ministerstvo zdravotnictví • Ministerstvo zemědělství • Ministerstvo životního prostředí • Jednotlivé krajské úřady • Municipality • Poskytovatelé zdravotnických služeb
Překážky a rizika	Rizikem je nedostatečná koordinace ústředních orgánů při schvalování vzniku doposud neexistujících kompetenčních center (zejména v období přetrvávající pandemie). - Eliminace tohoto rizika je možná vyžadováním plnění vládních usnesení v oblasti digitalizace a zlepšením podmínek pro najímání expertů. Nevhodné nastavení governance modelů jednotlivých kompetenčních center. - Eliminace tohoto rizika je možná zajištěním koordinační a řídicí role prostřednictvím Rady vlády pro informační společnost.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Ministerstva a další centrální orgány státní a veřejné správy Krajské úřady

	Municipality Poskytovatelé zdravotnických služeb
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady reformy hrazené z RRF jsou 314 mil Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Žádný z projektů v rámci reformy nezakládá veřejnou podporu
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 47 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2024

Budování a rozvoj systémů podporujících elektronizaci zdravotnictví

Výzva	Urychlit a usnadnit zavádění elektronických služeb prostřednictvím propojené a systematicky vytvářené infrastruktury elektronizace zdravotnictví včetně stabilizace a standardizace datového fondu zdravotnictví.
Cíl	- Rozvoj resortní infrastruktury elektronického zdravotnictví ČR. Infrastruktura sestává zejména z referenčních registrů Poskytovatelů zdravotních služeb, zdravotníků a pacientů, vzájemně propojených s referenčními registry eGovernmentu a dalšími systémy jako například správa souhlasů. - Vybudování a rozvoj zdravotnických registrů (Hygienické registry, registry NZIS). Jedná se o zdravotnické registry hygienické služby a informační systémy související s řešením pandemických situací, zdravotnické registry onkologických, kardiovaskulárních a dalších onemocnění). - Vybudování a rozvoj informačního systému pro podporu řízení hygienické služby ve čtrnácti regionech ČR (Informační systém KHS). - Rozšíření stávající funkcionality eReceptů o recepty na omamné a psychotropní látky. Druhým cílem je zavádění služby elektronické poukazy, v nepovinném režimu umožnit elektronické předepisování poukazů na zdravotnické prostředky pro všechny osoby oprávněné předepisovat a umožnit i výdej takto předepsaných prostředků u poskytovatelů zdravotních služeb i smluvních výdejen. - Vybudování infrastruktury pro podporu systému péče o pacienty se vzácnými chorobami a zajištění odborných kapacit. - Zajištění vzdělávacích programů pro rozšíření využívání elektronických zdravotnických služeb a digitálních služeb ve zdravotnictví zaměřených především na zdravotnický personál.
Implementace	Reforma je složena ze sedmi vzájemně propojených či na sebe navazujících projektů majících společného jmenovatele – vytvoření provázané infrastruktury využívající společná data a sdílené funkcionality. Projekty jsou realizovány organizacemi zřizovanými Ministerstvem zdravotnictví – ÚZIS, SÚKL ve spolupráci s krajskými hygienickými stanicemi a Všeobecnou fakultní nemocnicí. Jejich koordinaci bude vykonávat Národní centrum elektronizace zdravotnictví (NCeZ) ve spolupráci s programovou kanceláří Digitální Česko a Ministerstvem vnitra jako gestorem digitalizace veřejné správy. NCeZ bude úzce spolupracovat s programovou kanceláří programu Digitální Česko, která bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj

	projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavními nositeli jednotlivých projektů jsou: • Ministerstvo zdravotnictví • Národní centrum elektronického zdravotnictví • krajské hygienické stanice • Ústav zdravotnických informací a statistiky • Státní ústav pro kontrolu léčiv Do realizace projektů budou dále zapojeni: • Poskytovatelé zdravotních služeb • Kraje, které jsou zřizovateli nebo zakladateli poskytovatelů zdravotních služeb. • Municipality, které jsou zřizovateli nebo zakladateli poskytovatelů zdravotních služeb.
Překážky a rizika	Skluz v přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací - Eliminace tohoto rizika spočívá v eskalaci na NCeZ, příp. na programovou kancelář Digitální Česko a v následném zapojení specialistů NCeZ na jednotlivé problémové domény případně specialistů z dalších kompetenčních center. Zahlčení OHA při vydávání stanovisek a s tím související delší vydávání souhlasných stanovisek - Zahlčení OHA bude prostřednictvím NCeZ eskalováno na Radu vlády pro informační společnost s požadavkem na navýšení kapacit OHA. Nekvalitní architektonické návrhy, které si vyžádají opakované projednávání - Eliminace tohoto rizika spočívá v zapojení architektů NCeZ, příp. specialistů z dalších kompetenčních center do příprav, předkonzultací a konzultací architektonických návrhů. Posun v realizaci zadávacích řízení vč. rozhodování ÚOHS - Riziko je nutné akceptovat. Skluz v implementaci jednotlivých systémů a služeb - K eliminaci rizika slouží vícestupňový dohled nad realizací jednotlivých projektů a současně personální kapacity NCeZ příp. dalších kompetenčních center, která budou moci poskytnout specialisty pro řešení situace.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Primární cílovou skupinou jsou poskytovatelé zdravotnických služeb, ministerstvo zdravotnictví a Krajské hygienické stanice. Sekundární cílovou skupinou je široká veřejnost využívající služby elektronického zdravotnictví.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady reformy hrazené z RRF jsou 325 mil. Kč.

Dodržování pravidel státní podpory	Reforma nezakládá veřejnou podporu.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 58 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2025.

b) Popis investic

Budování a rozvoj základních registrů a zázemí pro eGovernment

Výzva	Vytvořit efektivní systémové, technologické a znalostní prostředí pro digitalizaci agend vykonávaných veřejnou správou.
Cíl	Rozvoj základních registrů (Registr osob, Registr obyvatel, Registr práv a povinností, Registr územní identifikace, adres a nemovitostí, Informační systém ORG), jejich modernizace a rozšíření v souladu novými požadavky na rozsah jimi poskytovaných referenčních údajů. Součástí je i budování Informačního systému sdílené služby, který propojuje data z jednotlivých agendových systémů, a tak vytváří základ propojeného datového fondu. Rozvoj technologické infrastruktury veřejné správy včetně radikálního navýšení její přenosové kapacity v souvislosti s rozvojem sítí nové generace, implementací nových zákaznických služeb a služeb vysoce náročných na přenosovou kapacitu a propustnost infrastruktury (např. v souvislosti s digitalizací stavebního řízení je předpokládáno desetinásobné navýšení datového toku na centrálním uzlu oproti stavu r. 2020).
Implementace	Investice je složena ze dvaceti vzájemně propojených a na sebe navazujících projektů (detailnější informace o jednotlivých projektech viz Příloha). Celkovou koordinaci bude vykonávat programová kancelář Digitální Česko ve spolupráci s Ministerstvem vnitra jako gestorem digitalizace veřejné správy a Radou základních registrů – pracovní skupinou Rady vlády pro informační společnost. Koordinaci projektů na rozvoji Základních registrů (jako celku) na operativní úrovni pak bude realizovat Rada základních registrů. Programová kancelář bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavními nositeli jednotlivých projektů jsou: • Český statistický úřad • Český úřad zeměměřičský a katastrální • Ministerstvo práce a sociálních věcí • Ministerstvo vnitra • Správa základních registrů • Úřad pro ochranu osobních údajů Do realizace projektů budou dále zapojeni: • Orgány veřejné správy • Krajské úřady • Municipality
Překážky a rizika	Skluz v přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací

	- Pro eliminaci rizika budou při hrozícím skluzu v přípravě zadávacích dokumentací využity eskalační procedury na programovou kancelář Digitální Česko a následně využity personální kapacity kompetenčních center v závislosti na potřebných odbornostech. Posun v realizaci zadávacích řízení vč. rozhodování ÚOHS - Riziko je nutné akceptovat. Skluz v implementaci jednotlivých systémů a služeb - K eliminaci rizika slouží vícestupňový dohled nad realizací jednotlivých projektů a současně personální kapacity kompetenčních center, která budou moci poskytnout specialisty pro řešení situace.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Primární cílovou skupinou jsou orgány veřejné správy využívající data základních registrů a propojeného datového fondu vč. krajských úřadů a municipalit. Sekundární cílovou skupinou je široká veřejnost využívající služby jejichž součástí jsou data ze základních registrů či propojeného datového fondu. Základním přínosem je princip „only once“.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady investic hrazené z RRF jsou 2718 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Investice nezakládá veřejnou podporu.
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 58 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2025.

Budování a rozvoj agendových informačních systémů

Výzva	V rámci veřejné správy existuje výrazný technologický deficit u jednotlivých agendových informačních systémů, které jsou v mnoha případech staré i více jak 10 let, postavené na dnes již nepodporovaných technologiích, budované jako monolitické a velice obtížně propojitelné či připojitelné k centrálním službám. Tyto systémy pak brání plné digitalizaci jednotlivých úřadů a institucí.
Cíl	Vybudovat moderní informační systémy postavené na modulární architektuře podporující snadnou propojitelnost jednotlivých systémů a digitalizaci úřadů a institucí. Vytvoření a rozvoj stávajících či nových funkcionalit backendových informačních systémů jednotlivých orgánů a institucí, které slouží především k vlastnímu výkonu agend. Hlavní důraz je zde kladen na komplexní digitalizaci těchto systémů, a tedy i úřadů a vzájemné předávání dat mezi systémy prostřednictvím propojeného datového fondu.
Implementace	Investice je složena z devatenácti projektů, které jsou částečně vzájemně propojené či na sebe navazující (detailnější informace o jednotlivých projektech viz Příloha). Jejich koordinaci bude vykonávat programová kancelář Digitální Česko ve spolupráci s Ministerstvem vnitra jako gestorem digitalizace veřejné správy a jednotlivými gestory projektů. Programová kancelář programu Digitální Česko bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi.

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavními nositeli jednotlivých projektů jsou: • Česká správa sociálního zabezpečení • Ministerstvo kultury • Ministerstvo vnitra • Ministerstvo zahraničních věcí Do realizace projektů budou dále zapojeni: • Jednotlivé krajské úřady • Municipality • Muzea
Překážky a rizika	Skluz v rámci schvalování nové legislativy - Riziko je nutné akceptovat. Rychlé ustanovení vlády po volbách v 10/2021 - Riziko je nutné akceptovat. Skluz v přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací - Pro eliminaci rizika budou při hrozícím skluzu v přípravě zadávacích dokumentací využity eskalační procedury na programovou kancelář Digitální Česko a následně využity personální kapacity kompetenčních center v závislosti na potřebných odbornostech. Zahlcení OHA při vydávání stanovisek a s tím související delší vydávání souhlasných stanovisek - Pro eliminaci rizika budou při hrozícím skluzu v přípravě vydávání stanovisek OHA využity eskalační procedury na programovou kancelář Digitální Česko a Radu vlády pro informační společnost s požadavkem na doplnění kapacit OHA. Nekvalitní architektonické návrhy, které si vyžádají opakované projednávání - Pro eliminaci rizika budou využívány konzultace architektonických návrhů s příslušnými pracovníky kompetenčních center. Posun v realizaci zadávacích řízení vč. rozhodování ÚOHS - Riziko je nutné akceptovat. Skluz v implementaci jednotlivých systémů a služeb - K eliminaci rizika slouží vícestupňový dohled nad realizací jednotlivých projektů a současně personální kapacity kompetenčních center, která budou moci poskytnout specialisty pro řešení situace.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Primární cílovou skupinou jsou hlavní nositelé projektů, neboť se jedná především o systémy zaměřené na digitalizaci vnitřního chodu úřadu, příp. výkonu agend vykonávaných v rámci přenesené působnosti. Sekundární cílovou skupinou je široká veřejnost využívající služby hlavních nositelů projektů.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady investic hrazené z RRF jsou 950 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Investice nezakládá veřejnou podporu.

Uved'te dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 58 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2025.

Kybernetická bezpečnost

Výzva	Nedostatečné zajištění kybernetické bezpečnosti centrálních úřadů, institucí a poskytovatelů zdravotnických služeb. V posledních cca 2 letech neustále narůstá počet bezpečnostních incidentů vč. přímého napadení centrálních úřadů a institucí a poskytovatelů zdravotnických služeb. Tento trend má v čase rostoucí tendenci.
Cíl	Zvýšení kybernetické bezpečnosti centrálních úřadů, institucí poskytovatelů zdravotnických služeb.
Implementace	Investice je složena ze sedmi částečně vzájemně propojených projektů a jednoho samostatného programu (detailněji viz Příloha). Jejich koordinaci bude vykonávat programová kancelář Digitální Česko ve spolupráci s Národním centrem elektronizace zdravotnictví, Ministerstvem vnitra jako gestorem kybernetické bezpečnosti veřejné správy a centrálních systémů kybernetické bezpečnosti a Ministerstvem zahraničních věcí. Programová kancelář programu Digitální Česko bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi. Nositelům programu Kybernetické bezpečnosti poskytovatelů zdravotní péče v Praze je Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Národním centrem elektronizace zdravotnictví. NCeZ vytvoří standardy kybernetické bezpečnosti. Investice do oblasti kybernetické bezpečnosti je zaměřena především na centrální orgány státní správy v resortu Ministerstva zdravotnictví a na poskytovatele zdravotních služeb ve smyslu zákona č. 372/2011 Sb., působící na území hl. m. Prahy, přičemž cílem investice je zajištění rozvoje kybernetické bezpečnosti těchto organizací a jimi provozovaných informačních systémů a obecně zvýšení odolnosti státní správy a organizací poskytujících zdravotní služby. Inovativnost investice spočívá v nastolení komplexního přístupu k zajištění kybernetické bezpečnosti napříč sektorem zdravotních služeb, přičemž bude pokrývat výraznou většinu komponent jak centrální, tak i lokální ICT infrastruktury ve zdravotnictví v cílovém regionu. Zaměří se na (i) zajištění podmínek pro bezproblémové fungování a rozvoj informačních služeb; (ii) budování a rozvoj znalostní základny, umožňující prevenci a detekci hrozeb, včetně definice účelného postupu pro jejich předcházení a mitigaci; (iii) podporu partnerů a plnění závazků v oblasti eHealth v souladu s národní legislativou, legislativou EU a přijatými strategiemi v této oblasti; (iv) zajištění rozvoje bezpečnostních infrastruktury informačních systémů provozovatelů základní služby a celkové bezpečnosti informační a komunikační infrastruktury v sektoru zdravotnictví; (v) budování důvěry a efektivního modelu spolupráce s národním CERT (národním koordinačním místem pro okamžitou reakci na kybernetické bezpečnostní incidenty provozovaným Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost) a resortním kompetenčním centrem kybernetické bezpečnosti (součást Národního centra elektronického zdravotnictví). Dílní projekty budou realizovány poskytovateli zdravotních služeb ve spolupráci se specializovanými organizacemi za podmínek KPI stanovených Národním centrem elektronického zdravotnictví.

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavními nositeli jednotlivých programů jsou: • Ministerstvo vnitra • Ministerstvo zdravotnictví Hlavními nositeli jednotlivých projektů jsou: • Ministerstvo vnitra a jím zřizované organizace • Ministerstvo zahraničních věcí • Národní centrum elektronizace zdravotnictví • Poskytovatelé zdravotnických služeb Do realizace projektů budou dále zapojeni: • Krajské úřady, které jsou zřizovateli poskytovatelů zdravotnických služeb • Municipality, které jsou zřizovateli poskytovatelů zdravotnických služeb
Překážky a rizika	Skluz v přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací - Pro eliminaci rizika budou při hrozícím skluzu v přípravě zadávacích dokumentací využity eskalační procedury na NCeZ, příp. na programovou kancelář Digitální Česko a následně využity personální kapacity NCeZ, příp. dalších kompetenčních center v závislosti na potřebných odbornostech. Zahlcení OHA při vydávání stanovisek a s tím související delší vydávání souhlasných stanovisek - Pro eliminaci rizika budou při hrozícím skluzu v přípravě vydávání stanovisek OHA využity eskalační procedury na NCeZ, příp. na programovou kancelář Digitální Česko a Radu vlády pro informační společnost s požadavkem na doplnění kapacit OHA. Nekvalitní architektonické návrhy, které si vyžádají opakované projednávání - Pro eliminaci rizika budou využívány konzultace architektonických návrhů s příslušnými pracovníky NCeZ. Posun v realizaci zadávacích řízení vč. rozhodování ÚOHS - Riziko je nutné akceptovat. Skluz v implementaci jednotlivých systémů a služeb - K eliminaci rizika slouží vícestupňový dohled nad realizací jednotlivých projektů a současně personální kapacity NCeZ, příp. dalších kompetenčních center, která budou moci poskytnout specialisty pro řešení situace.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Primární cílovou skupinou jsou hlavní nositelé projektů, neboť se jedná především o systémy zaměřené na digitalizaci vnitřního chodu úřadu, příp. výkonu agend vykonávaných v rámci přenesené působnosti. Sekundární cílovou skupinou je široká veřejnost využívající služby hlavních nositelů projektů.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady investice hrazené z RRF jsou 2639 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Investice nezakládá veřejnou podporu.

Uved'te dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 58 měsíců. Předpokládané dokončení je ve 4Q 2025.

Vytvoření předpokladů pro digitální justici

Výzva	V současnosti resort justice nedisponuje dostačujícími technickými prostředky a infrastrukturou, aby byl schopen poskytovat své služby i v době omezení fyzických kontaktů na požadované úrovni. Z tohoto důvodu je třeba posílit a modernizovat pracovní zázemí.
Cíl	Cílem projektu je zajištění moderního pracovního prostředí pro zaměstnance resortu justice na takové úrovni, aby v krizových situacích, jakou je například pandemie Covid-19, nedocházelo k omezování přesnosti a snižování kvality poskytovaných služeb. Rozšířením mobilních pracovních stanic a videokonferenčních setů v resortu justice chceme dosáhnout vyšší odolnosti a flexibility veškerých pracovních procesů. Zároveň bude podpořena možnost flexibility práce z hlediska místa výkonu práce, času a množství práce (částečné úvazky, HO, sdílené pozice aj.), a to např. z důvodu sladění zaměstnání s péčí o děti a rodinu, změny zdravotního stavu, studia při práci apod. Vzhledem k vyššímu využití distanční práce je nezbytné posílení centrální infrastruktury, a to z důvodu její nedostatečné kapacity pro souběžné zapojení potřebného počtu zaměstnanců v resortu.
Implementace	Investice je složena ze čtyř vzájemně propojených projektů (detailnější informace o jednotlivých projektech viz Příloha). Jejich koordinaci bude vykonávat Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s programovou kanceláří Digitální Česko a Ministerstvem vnitra jako gestorem digitalizace veřejné správy. Programová kancelář programu Digitální Česko bude mít ve vrcholných řídicích strukturách projektů svého zástupce, který bude monitorovat vývoj projektu v čase vč. stavu naplňování jeho indikátorů a v případě problémů je bude neprodleně eskalovat na úroveň vládního zmocněnce pro IT a digitalizaci. Vedení programové kanceláře bude o běhu projektu informováno na pravidelné cca měsíční bázi.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavním nositelem investice je Ministerstvo spravedlnosti – odbor informatiky. Spolupracujícími útvary jsou pak odbor investic a majetku Ministerstva spravedlnosti ČR s ostatními věcně příslušnými odbory dotčených složek.
Překážky a rizika	Skluz v přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací - Pro eliminaci rizika budou při hrozícím skluzu v přípravě zadávacích dokumentací využity eskalační procedury na programovou kancelář Digitální Česko a následně využity personální kapacity kompetenčních center v závislosti na potřebných odbornostech. Nedostatečně detailní vypracování technických specifikací a zadávacích dokumentací; identifikace hodnotících kritérií u analýzy - Příprava detailní zadávací dokumentace na široké multioborové základně, příp. i s využitím externích specialistů. Potenciální nutnost úpravy legislativy - Provedení interní legislativní analýzy jako jednoho z prvních kroků realizace projektu a na jejím základě provést případné úpravy scope projektu a jeho harmonogramu.

	Zajištění bezpečnosti a ochrany osobních údajů - Již v rámci návrhu budou do projektu zapojeni specialisté na kybernetickou bezpečnost a ochranu osobních údajů, v případě nedostatečných interních kapacit pak s využitím kompetenčních center. Nekvalitní architektonické návrhy, které si vyžádají opakované projednávání - Pro eliminaci rizika budou využívány konzultace architektonických návrhů s příslušnými pracovníky kompetenčních center. Posun v realizaci zadávacích řízení vč. rozhodování ÚOHS. - Při zachování výše uvedených principů je riziko je nutné akceptovat Skluz v implementaci jednotlivých systémů a služeb - K eliminaci rizika slouží vícestupňový dohled nad realizací jednotlivých projektů a současně personální kapacity kompetenčních center, která budou moci poskytnout specialisty pro řešení situace.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Zaměstnanci resortu justice, právní zástupci, notáři, soudci, státní zástupci, občané a firmy.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Celkové náklady investice hrazené z RRF jsou 188 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Investice nezakládá veřejnou podporu.
Uveďte dobu implementace	36 měsíců; do 31. 12. 2023.

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Komponenta jako celek je zcela v souladu s aktuálními opatřeními a trendy v oblasti kybernetické bezpečnosti a mnohé z nich rozvíjí a implementuje. Pravidla pro strategickou autonomii v oblasti informačních systémů a digitálních služeb nejsou v současnosti jasně a závazně definována. Projekty využívající (příp. budou využívat) cloudové služby tak využívají výhradně cloudová centra provozovaná v rámci EU. V rámci této komponenty bude realizován i projekt technologického rozšíření eGovernment Cloudu. Do tohoto prostředí pak budou následně přeneseny klíčové informační systémy veřejné správy v souladu s nově připravovanou národní cloudovou legislativou.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Investice a reformy ani jejich jednotlivé části nemají charakter přeshraniční spolupráce. Jednotlivé projekty pak vytvářejí prostředí pro realizaci projektů s přeshraniční spoluprací (např. projekt Interoperabilita ve zdravotnictví).

6. Zelený rozměr komponenty

Veškeré reformy a investice v rámci komponenty je možné považovat z pohledu zelené tranzice za neutrální. Nemají tedy měřitelný vliv na cíle zohledňování klimatických změn. V obecné rovině pak lze konstatovat, že svým zaměřením přispívají ke snižování emisí skleníkových plynů. Velká část reformy a investic v této komponentě vytváří prostředí pro tvorbu a realizaci služeb snižujících mobilitu obyvatelstva v souvislosti s cestami na úřad. Navrhovaná opatření jsou tak v souladu s požadavkem na zavádění nových technologií pro dosažení cílů zelené agendy. Dle stanovených vzorců ve formuláři však tyto reformy a investice naplňují zelené výzvy z 0 %.

Dopad na zelený přechod je popsán v tabulce v příloze.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta je zcela zaměřena na digitální tranzici veřejného sektoru, především pak na vytváření předpokladů pro digitální tranzici. Cíle jednotlivých reforem a investic nejsou ve své podstatě přímo měřitelné prostřednictvím DESI, ale vytvářením prostředí pro poskytování služeb občanům a firmám, které umožňuje jednoduchou a uživatelsky přívětivou komunikaci s veřejnými orgány a institucemi. Tímto postupem pak reformy a investice této komponenty výrazně posilují odolnost státní a veřejné správy a celkově urychlují proces odbavení úřední záležitosti, tudíž přispívají k vyšší ekonomické efektivitě a snižování administrativních nákladů jak na straně veřejné správy, tak u cílových skupin v podobě široké občanské a podnikatelské veřejnosti.

Komponenta naplňuje Digitální agendu, výrazně zlepšuje podmínky a předpoklady pro rozvoj eGovernmentu a v jednotlivých částech pak přímo přispívá k jeho rozvoji. Její obsah je zcela v souladu s programem Digitální Česko jako základního kamene národního digitálního plánu. Jednotlivé reformy jsou tematickým souhrnem vybraných digitálních záměrů a projektů. Investice a reformy popsané v jednotlivých přílohách jsou pak, s ohledem na parametry RRF, projekty programu Digitální Česko, jejichž realizaci akcelerovala možnost je financovat z prostředků Národního plánu obnovy.

Dopad na digitální přechod je popsán v tabulce v příloze.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Veškeré reformy a investice vyhovují principu „do not significant harm“.

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

1.3 Digitální vysokorychlostní síť (MPO)

1. Popis komponenty

Souhrnný box

Oblast politiky/obor zájmu: digitální

Cíl: Hlavní ambicí komponenty je prostřednictvím sítí s velmi vysokou kapacitou (sítě VHCN) zajistit v maximální možné míře přístup k datovým službám prostřednictvím připojení k internetu pro obyvatele, podnikatele, veřejnou správu a socioekonomické aktéry, zejména ve venkovských oblastech, a dosáhnout stavu, aby bylo možné fakticky bez omezení využívat potenciál technologického vývoje a digitalizace na celém území státu. Současně by se měly vytvořit podmínky podporující rozvoj sítí a služeb 5. generace (5G), zejména v oblastech doplňujících rozvojová kritéria stanovená aukcí kmitočtů.

Sítě VHCN představují životně důležité tepny zajišťující vazby mezi průmyslovými, dopravními, energetickými systémy, sociálními a finančními systémy a také oblastmi služeb a obchodu. Synergicky vznikající proces konvergence pevných a mobilních sítí elektronických komunikací napomůže růstu dynamické interakce uvedených systémů, které díky globálnímu nástupu nových technologií budou měnit celé hodnotové řetězce a vytvoří příležitosti pro nové obchodní modely a moderní digitální služby a aplikace.

Komponenta by měla dosáhnout završení skokového procesu, kdy Českou republiku bude možné zařadit mezi země plně připravené na gigabitovou společnost.

Reformy:

- 1) Zlepšení prostředí pro budování sítí elektronických komunikací.
- 2) Podpora rozvoje ekosystému sítí 5G a dalšího rozvoje těchto sítí.

Investice:

- 3) Vybudování vysokokapacitního připojení
- 4) Dokrytí koridorů sítěmi 5G a podpora rozvoje sítí 5G

Veškeré investice spadají do COFOG klasifikace 04.6.

Tato komponenta podporuje evropskou vlajkovou iniciativu „CONNECT“ zlepšením přístupu k sítím s velmi vysokou kapacitou a přispívá k zajištění toho, že do roku 2025 bude ve všech oblastech co nejširší nepřerušené pokrytí 5G, zejména v dopravních koridorech pro aplikace propojené a automatizované mobility (CAM). Zajistí tak, aby domácnosti, podniky a socioekonomičtí aktéři mohli využívat výhod digitální transformace.

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v Národním plánu obnovy činí 5900 mld. Kč

Budování digitální ekonomiky a společnosti patří dnes k hlavním prioritám vlády České republiky. Důležitost této priority byla podpořena také v krizovém období pandemie COVID-19, ve kterém sítě elektronických komunikací hrály, stále hrají, a i nadále budou hrát jednu z klíčových úloh. Výrazný nárůst internetového provozu souvisí s přesunem zaměstnanců, studentů a žáků do režimu „home-office“, a dále se změnou konzumace digitální zábavy a kultury. Vyšší nároky na datovou kapacitu lze jen stěží zajistit bez rozvoje moderních sítí elektronických komunikací, tj. sítí s velmi vysokou kapacitou, včetně sítí 5G.

Tato skutečnost byla vyjádřena v OECD, tj. že „...svět po COVID-19 bude digitálnější...“. V analýze OECD věnované možnosti práce z domova se uvádí, že „...skutečný počet pracovníků, kteří mohou pracovat z domova, bude proto ovlivněn rozsahem a kvalitou vysokorychlostního pokrytí v regionu.“

V souladu s vládní strategií Digitální Česko a jejími Implementační plány byl dlouhodobě akcelеровán rozvoj vysokokapacitních sítí elektronických komunikací ve venkovských a v městských oblastech České republiky.

Byly připraveny a postupně se realizují následující strategické a implementační dokumenty schválené vládou České republiky:

▪ **Národní plán rozvoje sítí s velmi vysokou kapacitou⁴ (2021)**

- představuje sektorovou strategii zaměřenou na rozvoj infrastruktury vysokokapacitních sítí elektronických komunikací budovaných s podporou z veřejných zdrojů a rozvíjí další aspekty, které brání snadnému a rychlému zavádění sítí,
- jedná se zásadní strategický dokument, který shrnuje analýzu současného stavu, vytyčuje postupy a nástroje a jehož implementace v dlouhodobém horizontu vytvoří podmínky pro rozvoj vysokorychlostního připojení k internetu pro občany, podnikatele a veřejné instituce, a to v kvalitě a spolehlivosti podle parametrů vymezených v regulačním rámci EU pro sítě s velmi vysokou kapacitou,
- navazuje na předchozí Národní plán rozvoje sítí nové generace,
- naplňuje základní podmínku „Vnitrostátní nebo regionální plán pro širokopásmový přístup“ dle návrhu tzv. obecného nařízení pro fondy EU. Splněním této základní podmínky bude umožněno čerpání finančních prostředků z fondů ERRF v programovém období 2021–2027.
- je součástí koncepce Digitální Česko a Inovační strategie ČR 2019–2030.

▪ **Akční plán 2.0 k provedení nedotačných opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací⁵ (2019)**

- vymezuje okruh existujících překážek a zvýšených finančních nároků, které negativně působí při plánování a výstavbě sítí elektronických komunikací, a dále existujících finančních bariér ovlivňujících provozování těchto sítí,
- vytyčuje opatření, která by měla vést k odstranění identifikovaných problémů v oblasti plánování, výstavby a provozu sítí elektronických komunikací,
- Akční plán 2.0 k provedení nedotačných opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací (dále jen Akční plán 2.0) navazuje na předchozí Akční plán z roku 2017.

▪ **Implementace a rozvoj sítí 5G v České republice⁶ (2020)**

- definuje strategický přístup České republiky k zavedení a využívání sítí páté generace (sítě 5G) a poskytovaných nových služeb elektronických komunikací.
- vymezuje základní implementační milníky rozvoje infrastruktury sítí 5G v České republice, základní

⁴Materiál schválen usnesením vlády ze dne 1. března 2021 č. 226.

⁵<https://www.mpo.cz/cz/e-komunikace-a-posta/elektronicke-komunikace/koncepce-a-strategie/narodni-plan-rozvoje-siti-nga/akcni-plan-2-0-byl-schvalen--250300/>

⁶https://www.mpo.cz/cz/e-komunikace-a-posta/elektronicke-komunikace/koncepce-a-strategie/narodni-plan-rozvoje-siti-nga/implementace-a-rozvoj-siti-5g-v-ceske-republice-_cesta-k-digitalni-ekonomice--252026/

předpoklady implementace těchto sítí včetně role státu při jejich budování.

V současnosti v České republice je v stádiu schvalování následující zákon:

▪ **novela zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů** *(dokument byl předložen Parlamentu České republiky ke schválení, sněmovní tisk 1084)*

- transponuje Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace.

Rozvoj elektronických komunikací v České republice byl paralelně podpořen následujícími institucionálními a organizačními aktivitami:

▪ **Vytvoření Broadband Competence Office Česká republika⁷ (BCO), který**

- podporuje zvýšení účinnosti a efektivnosti investic do rozvoje vysokokapacitních sítí, a to v celoevropském kontextu,
- poskytuje poradenství a expertní pomoc samosprávám obcí, podnikatelským subjektům, socioekonomickým aktérům a rovněž obyvatelstvu v oblasti rozvoje vysokokapacitních sítí,
- prosazuje a napomáhá koordinaci při výstavbě nebo rekonstrukci liniových staveb s rozvojem sítí elektronických komunikací (s cílem snížit investiční náklady),
- propaguje a prosazuje odstraňování existujících překážek a snižování investiční náročnosti liniových staveb elektronických komunikací,
- hledá způsoby, jak urychlit proces projektové přípravy a výstavby vysokokapacitních sítí při zachování zásad technologické neutrality.

▪ **Vytvoření Jednotného informačního místa⁸, který**

- poskytuje informace a údaje nezbytné pro účely výstavby vysokorychlostních sítí elektronických komunikací, tj. sítě s minimální přenosovou rychlostí 30 Mb/s
- řeší případné spory podle zákona č. 194/2017 Sb., o opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací a o změně některých souvisejících zákonů,
- podporuje zvýšení účinnosti a efektivnosti investic do rozvoje sítí VHCN, a to v celoevropském kontextu.

▪ **Vytvoření 5G aliance Česká republika⁹, která**

- představuje platformu, jenž tvoří zástupci soukromé, veřejné i akademické sféry, zaměřenou na podporu zavádění a rozvoje 5G sítí a navazujících služeb v České republice,
- věnuje se 5 klíčovým oblastem (Průmyslu 4.0, chytrým městům, kybernetické bezpečnosti, bojem s dezinformacemi, rozvojem vzdělávacího procesu a také dopravním koridorům), pro které vytvořila pět pracovních skupin s cílem rozvíjet celý ekosystém navázaný na síť 5G (další oblasti jsou v přípravě),
- rozvíjí vládní strategickou vizi „Implementace a rozvoj sítí 5G v České republice“ a „Inovační strategie ČR 2019-2030 - The Country for the Future“.

▪ **Realizace soutěže „5 měst pro 5G“¹⁰, v rámci které:**

- je podporován a rozvíjen koncept Smart Cities s využitím digitální infrastruktury,
- bude vypracován metodický postup zavádění 5G sítí do konceptu Smart Cities, který může být následně

⁷ www.bconetwork.cz

⁸ <https://www.ctu.cz/jim-jednotne-informacni-misto>

⁹ www.5galliance.cz

¹⁰ Viz <https://www.mmr.cz/cs/microsites/5g/5g-pro-5-mest>

využit i v dalších regionech České republiky,

- budou vyvíjeny aplikace,^{11[66]}.

▪ **Rozvíjení iniciativy „Obec 5G Ready“, která (v současnosti v procesu přípravy):**

- podpoří vytvoření vzájemné synergie měst a obcí s cílem snížit administrativní zátěž, zrychlit komunikaci jednotlivých stran při výstavbě sítí 5G v České republice,
- rozšíří osvětu o potřebě výstavby infrastruktury elektronických komunikací směrem k obyvatelům obce a voleným představitelům obcí tak, aby prostřednictvím moderních komunikačních technologií a digitálních služeb 21. století došlo ke zkvalitnění života obyvatelstva v dané lokalitě.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Robustní a spolehlivé sítě VHCN a ekosystém sítí 5G představují základní předpoklad pro přechod na rozsáhlejší digitalizaci v období po pandemii COVID-19.

V rámci přípravy Národního plánu rozvoje sítí VHCN (dále jen „Národní plán“), který byl zpracován na základě rozsáhlých analýz stavu sítí elektronických komunikací v České republice, se rovněž posuzovalo zajištění služeb a sítí elektronických komunikací v krizovém období pandemie COVID-19.

Vysokorychlostní připojení k internetu a kvalitní síť elektronických komunikací schopná spolehlivého přenosu vysokých objemů dat s nízkým zpožděním se stává pro spotřebitele stále nezbytnějším statkem a pro obec, město nebo region významným bonusem zvyšujícím jeho přidanou hodnotu a kvalitu života.

Mezi klíčové výzvy, které je třeba řešit v rámci opatření k zajištění investic do sítí VHCN v souladu s ambicemi České republiky rozvíjet gigabitovou společnost v rámci EU, lze zařadit:

▪ **Zlepšení prostředí pro budování sítí elektronických komunikací**

V programovém období 2014-2020 došlo při plnění cílů „Dohody o partnerství“ v oblasti rozvoje sítí pro vysokorychlostní přístup k internetu k poměrně značným obtížím. Rovněž zpráva EK COM(2018)492 o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/61/EU ze dne 15. května 2014 o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací upozornila na některé nedostatky. Některá opatření se již podařilo realizovat, další zásadní část institucionálních reforem právě probíhá nebo je předmětem souvisejících reforem (digitalizace stavebního řízení a rekodifikace stavebního práva). Pro optimální fungování prostředí byly v rámci kapitoly 7 Národního plánu identifikovány institucionální oblasti, které bude potřeba dále řešit, aby investice do rozvoje VHCN přinesly co největší efekt.

▪ **Vznik a rozvoj digitálních technických map**

V České republice dosud neexistuje jednotný digitální systém zprostředkovávající informace o umístění infrastruktury netelekomunikačního charakteru a o umístění fyzické infrastruktury neveřejných komunikačních sítí (vše ve vlastnictví státu a územních samospráv), což brání zjednodušení a digitalizaci úkonů spojených s územním plánováním, projekční a stavební činností a získávání informací o její dostupnosti.

Práce na vzniku a rozvoji digitálních technických map veřejnoprávních subjektů již byly zahájeny (byly přijaty nezbytné legislativní dokumenty). V plnění tohoto úkolu bude nezbytné pokračovat s cílem vytvoření

- digitálních technických map veřejnoprávních subjektů (DTM VPS),
- informačního systému pro digitální technické mapy veřejnoprávních subjektů (IS DTM VPS).

▪ **Připojení adresních míst k sítím VHCN**

Z výpočtu investiční mezery pro vybudování vysokokapacitních disponibilních přípojek v celé České republice vyplývá, že by do konce období let 2021-2027 nebylo za komerčních podmínek vybudováno, resp.

¹¹ Viz investici 1.4.1.2 Demonstrační projekty Národního plánu obnovy

zmodernizováno cca 470 000 přípojek do bytů¹². Při průměrné investici na jednu disponibilní vysokokapacitní přípojku ve výši cca 30 tis. Kč vychází investiční mezera na pokrytí sítěmi VHCN všech adresních míst v České republice ve výši cca 14,1 mld. Kč. Po zohlednění skutečnosti, že v odlehlých řídko osídlených lokalitách s nemožností krýt ani provozní náklady z výnosů nebude nikdy možné vybudovat síť VHCN s pevným připojením zákazníků, vychází odhad reálné investiční mezery na pokrytí **380 000 domácností** (237 000 adresních míst) na **cca 11,5 mld. Kč** (tj. cca 332 mil. EUR).

- **Připojení obcí a připojení jejich místních částí**

Analýza, prováděná při přípravě Národního plánu, potvrdila neexistenci, resp. nedostatečnou konkurenci, na úrovni přípojné infrastruktury (backhaul), zejména v obcích do 1 000 obyvatel, kdy celková investiční mezera na zajištění optického připojení cca 900 přístupových oblastí (optický backhaul) je kalkulována na **cca 2,2 mld. Kč**¹³.

- **Připojení socioekonomických aktérů**

V rámci analýzy GTA¹⁴ bylo prověřeno 9871 škol, které se nachází v 5 628 základních sídelních jednotkách (dále jen ZSJ). Pro výstavbu sítě v katastru obcí nad 5000 obyvatel by bylo potřeba vybudovat v 407 ZSJ předávací bod o celkové délce 372,87 km a průměrné délce 0,66 km na jeden subjekt. Pro výstavbu sítě v katastru obcí pod 5000 obyvatel by bylo potřeba vybudovat v 429 ZSJ předávací bod o celkové délce 885,09 km a průměrné délce 1,88 km na jeden subjekt. Tato simulace vznikla jako model výstavby sítě tak, aby byly pokryty všechny školy. V rámci analýzy bylo dále prověřeno 711 úřadů, které se nachází v 699 ZSJ. Pro výstavbu sítě v katastru obcí nad 5000 obyvatel by bylo potřeba vybudovat v 29 ZSJ předávací bod o celkové délce 17,3 km a průměrné délce 0,58 km na jeden úřad. Pro výstavbu sítě v katastru obcí pod 5000 obyvatel by bylo potřeba vybudovat v 8 ZSJ předávací bod o celkové délce 10,32 km a průměrné délce 1,29 km na jeden úřad.

- **Rozvoj ekosystému sítě 5G ve významných národohospodářských sektorech a oblastech**

Základní směr rozvoje sítě 5G byl stanoven ve vládní strategické vizi, v souladu se kterou byly vydražené kmitočty pro provozování těchto sítí. Nyní je nezbytné vymezit rozvojový rámec poskytování mobilních služeb 5G ve vazbě na významné národohospodářské sektory (průmysl, doprava, zdravotnictví, zemědělství, životní prostředí atd.) a na související oblasti (chytrá města/vesnice/regiony, kybernetická bezpečnost, boj s dezinformacemi o sítích 5G apod.). Vymezení musí akceptovat jednak světové trendy a rovněž potřeby a možnosti České republiky.

- **Podpora rozvoje sítě 5G v koridorech a prostřednictvím aplikací vertikál ekosystému sítě 5G**

Rozvojová kritéria aukce pro vybudování a provozování sítě 5G ukládají ve stanoveném rozsahu a termínech zajistit pokrytí hlavních a vedlejších dopravních koridorů. Nad rámec stanovené povinnosti je potřeba zajistit mobilní datové přenosy signálu 5G v pohybujících se objektech v otevřeném terénu i v tunelech splňující požadavky pro CAM aplikace, což lze dosáhnout pouze za předpokladu vysokých investičních nákladů. Je ve veřejném zájmu dosáhnout stavu, aby s využitím veřejných zdrojů byly uvedené dopravní koridory kontinuálně a v potřebných parametrech přednostně pokryty mobilním datovým signálem 5G. Nedostatečný počet aplikací pro vertikály ekosystému sítě 5G představuje další vážnou překážku, která brání potřebnému rozvoji a využívání služeb 5G. Cíleně směřovanou veřejnou podporou stát podpoří vývoj nedostatkových aplikací a tím způsobem ve skutečnosti urychlí rozvoj sítě 5G na svém území. Současně stát podpoří vědeckovýzkumné práce na systému 5G včetně přípravy na přechod na následující generaci tohoto systému.

¹² Výpočet vychází z Analýzy stavu rozvoje sítě NGA v ČR pro zajištění přístupu k vysokorychlostnímu internetu dostupnému v pevném místě (Grant Thornton Advisory, 2019).

¹³ <https://www.mpo.cz/cz/e-komunikace-a-posta/elektronicke-komunikace/koncepce-a-strategie/narodni-plan-rozvoje-siti-nga/analiza-stavu-rozvoje-siti-nga-v-cr---252745/>

¹⁴ Analýza stanovení odlehlosti předávacích bodů přípojných částí přístupových sítí (Grant Thornton Advisory, 2020).

b) Cíle

Tato komponenta je v souladu s doporučeními Evropské komise vyplývajícími ze Zpráv o ČR za rok 2019¹⁵ a za rok 2020¹⁶ (tzv. Country Report), které doporučují zaměřit investice a investiční reformy na vysokokapacitní digitální infrastrukturu. Zamýšlená **reforma zlepšit institucionální prostředí** a odstraní další bariéry pro budování VHCN; navrhované investice pak mají výslovně za cíl **zvýšit soukromé investice do infrastruktury** sítí s velmi vysokou kapacitou a zvýší pokrytí území.

Komponenta rovněž podporuje evropskou vlajkovou iniciativu „CONNECT“ zlepšením přístupu k sítím s velmi vysokou kapacitou a přispívá k zajištění toho, že do roku 2025 bude ve všech oblastech co nejširší nepřerušené pokrytí 5G zejména v dopravních koridorech pro CAM aplikace. To podpoří rozvoj služeb a zajistí, aby domácnosti i podniky mohly využívat výhody digitální transformace. Za tímto účelem musí členské státy zajistit, aby do roku 2025:

- měly všechny hlavní socioekonomické subjekty (např. školy, dopravní uzly a hlavní poskytovatelé veřejných služeb atp.) přístup ke gigabitovému internetovému připojení s rychlostí stahování a nahrávání minimálně 1 Gb/s;
- měly všechny domácnosti, venkovské nebo městské, přístup k optickým sítím nabízejícím rychlost stahování minimálně 100 Mb/s s možností upgrade na 1Gb/s v obou směrech;
- měly všechny městské oblasti, stejně jako hlavní silnice a železnice nepřetržité pokrytí mobilním datovým signálem 5G s možností provozování CAM služeb.

Zrychlené zavádění sítí s velmi vysokou kapacitou v městských a venkovských oblastech přinese významné synergické efekty v celé společnosti a ekonomice a poskytne potřebnou infrastrukturu pro zvládání vznikajících i budoucích procesů a aplikací. Poskytne průmyslu nové příležitosti, zvýší atraktivitu venkovských oblastí pro podniky a mladou generaci a zvýší digitální strategickou autonomii Evropy. Současně vytvoří pracovní příležitosti a příležitosti pro zvyšování kvalifikace v příslušném odvětví stavebnictví a stavebních prací.

Zvláštní pozornost bude věnována zajištění přístupu k digitálnímu připojení prostřednictvím sítí s velmi vysokou kapacitou v investičně náročných oblastech, tj. ve venkovských a odlehlých oblastech, ve kterých provozovatelům sítí elektronických komunikací provozní výnosy nedokážou krýt provozní náklady.

c) Národní strategický kontext

Komponenta je v souladu se strategickými dokumenty České republiky, a to především se strategií Digitální Česko, Inovační strategií České republiky 2019–2030, Národním plánem rozvoje sítí VHCN a Implementací a rozvojem sítí 5G v České republice.

Jejím cílem je zrychlit plnění vládních strategických dokumentů a dosáhnout završení procesu, kdy Českou republiku bude možné zařadit mezi země plně připravené na gigabitovou společnost.

V souladu s Národním plánem rozvoje sítí VHCN se plánuje, že celkový rozvoj sítí VHCN vyžaduje více než 140 mld. Kč, a bude realizován pomocí finančních prostředků ze soukromých zdrojů s participací veřejných prostředků z následujících zdrojů:

- z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFFR) - pro oblast digitalizace je v Operačním programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) v programovém období 2021 – 2027 připraveno 5 mld. Kč, což bude generovat dalších 1,6 mld. Kč soukromého spolufinancování;
- z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) – podpora realizace výhradně tzv. neveřejných sítí ve vlastnictví státu ;
- z programu Connecting Europe Facility (CEF) - zejména na přeshraniční projekty 5G koridorů jako komplementární nástroj k RRF;
- z programu Digital Europe (EU) – v pozdějším období, kdy se očekává zájem o výkonnou výpočetní techniku pro AI, jenž bude komplementárně doplňovat potenciál sítí VHCN;

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52019SC1002&qid=1612341054181>

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0502&from=EN>

- z Invest EU – výhradně prostřednictvím doplňujících finančních nástrojů.

Podmínky pro čerpání z výše uvedených zdrojů se v současné době upřesňují.

d) Předchozí snahy

V předcházejícím období byly vysokorychlostní sítě budovány prostřednictvím Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK). Pro žadatele byly připraveny dvě výzvy podporující budování sítí s kapacitou vyšší než 30 Mb/s a výzvy podporující aktivitu vytváření digitálně technických map. Pokud budou realizovány všechny projekty, kterým bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace, dojde ke zvýšení počtu disponibilních přípojek o více než 47 000.

Zkušenosti z OP PIK jsou využívány pro efektivní zacílení podpory v rámci OP TAK.

3. Popis reforem a investic komponenty

Popis reforem

Zlepšení prostředí pro budování sítí elektronických komunikací

Výzva	Pro budování sítí elektronických komunikací existují překážky, které negativně působí při jejich plánování a výstavbě a provozování těchto sítí. Na některé z nich mířila implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/61/EU ze dne 15. května 2014 o opatřeních ke snížení nákladů na budování vysokorychlostních sítí elektronických komunikací; na obtíže implementace poukazuje zpráva COM(2018) 492. <u>Akční plán 2.0</u> a další opatření podle Národního plánu identifikoval potřebná opatření pro urychlení investic do konektivity nezbytné pro sítě VHCN. Realizace těchto aktivit vyžaduje reformní úsilí mnohdy spojené s potřebou financování jednotlivých opatření na straně odpovědných orgánů veřejné správy. Jedním z klíčových problémů spojených se snižováním investičních nákladů a s urychlením výstavby liniových staveb elektronických komunikací je neexistence jednotných a úplných dat o umístění fyzické infrastruktury sítí elektronických komunikací, ale i o další infrastrukturu. K řešení v zásadní míře přispěje aktivita tvorby Digitálních technických map (DTM) financovaná z OP PIK. V rámci krátkého času však tato aktivita především konsoliduje existující data, ale neposkytne kompletní data o objektech v území, které dosud zaměřeny nejsou. Je proto potřeba navázat aktivitou, která co nejkompletněji <u>zmapuje komunikační sítě veřejné správy</u> a další technickou a dopravní infrastrukturu ve vlastnictví státu a územních samosprávných celků. Během přípravy výzev na podporu budování sítí se řídicí orgán setkává s rozporuplnými informacemi o kvalitě připojení od operátorů, místních samospráv, občanů. Vzhledem k technologické neutralitě mají být kritéria stanovena kvalitou služeb. Zároveň je prakticky velmi obtížné skutečně poskytovanou kvalitu ověřit. Pro dosažení významného posunu v rozvoji kvality poskytovaných služeb a lepšího zacílení podpory do míst, kde kvalita není dostatečná, je potřeba vybudovat robustní systém měření kvality infrastruktury a služeb, na což v současné době národní regulátor nemá dostatečné prostředky.
Cíl	Posílení principu sdílení a zlevnění budování infrastruktury elektronických komunikací díky přípravě a realizaci tří opatření (články 3.2 - Zřízení krajských databází záměrů investic do liniových staveb v intra i extravilánu ve smyslu zákona č. 194/2017 Sb., 3.12 - Problematika povinnosti vlastníka objektu umožnit uživateli domu připojení k veřejné komunikační síti a 3.13 - Příprava domů na vysokorychlostní infrastrukturu) Akčního plánu 2.0 nedotačných opatření, pořízení IS, případně dalších cílů obsažených v Národním plánu. Zlepšení technických podmínek pro urychlení a zlevnění předprojektové přípravy výstavby vysokorychlostních sítí pomocí digitalizace objektů DTM. Digitální technické mapy zajistí úplné a spolehlivé informace o existenci, prostorovém umístění a vlastnostech stavebních a technických objektů a zařízení, které jsou nezbytné pro přípravu a realizaci staveb, stavebních řízení, dále pro územní plánování, správu a rozvoj systémů dopravní a technické infrastruktury a pro další agendy veřejné správy a činnosti. Na základě zkušenosti s vytvářením DTM s podporou z OP PIK si MPO klade za cíl digitalizovat s alokací 1,4 mld. Kč 300 000 ha objektů základní prostorové situace – polohopisu a abstraktních objektů (ochranná pásma objektů dopravní a technické infrastruktury, oblasti působení správců technické a dopravní infrastruktury) a 33 000 km objektů sítí technické infrastruktury.

	Lepší informace o kvalitě sítí díky zvýšení počtu měření kvality sítí. Výrazné snížení doby ověřování pokrytí signálem mobilních sítí splňující parametry sítí 5G. Cílem je pokrytí 76 okresů České republiky a hlavního města měřením.
Implementace	V <u>první fázi</u> budou připraveny detailní plány pro realizaci opatření Akčního plánu 2.0, včetně potřebných koncepcí, legislativních úprav, technických specifikací a dalších potřebných dokumentů, včetně jejich projednání se zainteresovanými stranami. Zároveň národní regulátor pořídí měřicí vybavení nezbytný pro zlepšení měření kvality sítí. V <u>druhé fázi</u> budou realizována výběrová řízení, implementace potřebných informačních systémů, změny potřebných procesů, zaškolení a zavedení do užívání. V této fázi národní regulátor provede proměření kvality sítí, a vyvodí z toho příslušné důsledky, ať již v podobě nápravných opatření uložených operátorům, nebo v korekci údajů o reálně dostupné kvalitě připojení (což následně umožní lepší směřování podpory pro budování sítí). Podpora mapování infrastruktury z RRF naváže v roce 2023 na realizaci aktivit DTM, které byly podporovány v rámci OP PIK.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Příprava a realizace opatření bude na orgánech veřejné moci, zejména MPO, Český telekomunikační úřad, se zapojením krajů, obcí, Ministerstvo vnitra, organizačních složek státu, příspěvkových organizací a státních podniků. Do procesu přípravy opatření jsou zapojeny asociace zastřešující podnikatele v elektronických komunikacích, Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Asociace krajů ČR, Svaz měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR, a dotčené resorty, zejména Ministerstvo vnitra, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo financí, Český telekomunikační úřad a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Významnou roli bude při implementaci hrát národní kancelář BCO, jež v roce 2020 byla vytvořena se záměrem využít lokálních a regionálních znalostí územních koordinátorů a propojit je s celkovým přehledem, znalostmi a cíli orgánů státní správy, především MPO a ČTÚ, a to prostřednictvím centrály BCO. Prostřednictvím centrály a územních koordinátorů BCO působících především v oblasti předprojektové přípravy rozvoje sítí VHCN - reaguje na konkrétní podněty a pomáhá obcím, investorům do sítí elektronických komunikací a koncovým zákazníkům těchto sítí. Dále pro budoucí investiční výstavbu shromažďuje informace, jak přistupují jednotlivé obce a kraje k rozvoji infrastruktury sítí elektronických komunikací na svých územích a současně hledá možnosti, jak napomoci zjednodušení a urychlení samotné investiční výstavby sítí VHCN. BCO je v přímém kontaktu s MPO a s ČTÚ, spolupracuje se Svazem měst a obcí ČR, Sdružením místních samospráv ČR a s Asociací krajů ČR. BCO představitelům a orgánům územních samospráv vysvětluje aspekty výstavby sítí VHCN, usiluje o podporu nezastupitelného místa samospráv v rozvoji dané lokality a provádí stálou osvětu a propagaci na místní úrovni. BCO bude působit již ve fázi přípravy detailních opatření, zásadní však bude facilitace práce s územními partnery a dalšími subjekty při implementaci těchto opatření.
Překážky a rizika	- Skluz v přípravě jednotlivých zadávacích dokumentací. - Možné napadení jednotlivých výběrových řízení u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. - Skluz v implementaci jednotlivých opatření.

	- Nedostatečná implementační infrastruktura z hlediska personální kapacity a vysoké odbornosti. Na implementaci komponenty se předpokládá vytvořit alespoň 10 systemizovaných míst a na ně získat vysoce kvalifikované zaměstnance.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Realizace opatření Akčního plánu 2.0 a mapování přinese zlevnění a zrychlení investic na straně operátorů, a to na území celé ČR. V dopadu přinese užitek všem domácnostem a podnikům v podobě dostupnějšího internetu na celém území ČR. Cílově tak realizace opatření přinese užitek všem uživatelům služeb elektronických komunikací – zvláště domácnostem (jež dosud nemají účinnou možnost ověřovat kvalitu služeb). Znalost faktického stavu existující infrastruktury a její kvality umožní lepší regulační činnost národního regulátora.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1600 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Opatření nepředstavují veřejnou podporu.
Doba implementace	Detailní příprava opatření proběhne v letech 2021-2022. Jejich realizace bude následovat až do konce programu v roce 2026. Mapování sítí bude realizováno v letech 2023 až 2025. Výběrové řízení a následný nákup měřicí techniky proběhne do r. 2023, zabezpečení výsledků měření pak bude v rámci RRF probíhat do konce roku 2025 (měření ovšem bude pokračovat i po skončení podpory z RRF).

Podpora rozvoje ekosystému sítí 5G a dalšího rozvoje těchto sítí

Výzva	Základní podmínky a vize nezbytné pro výstavbu sítí 5G v České republice byly již vládou schváleny. Návazně byly přiděleny kmitočty potřebné pro provozování sítí 5G (přidělení kmitočtů v pásmu 26 GHz se připravuje). V současnosti se také vymezují úkoly, které pro Českou republiku vyplývají z EU Toolbox on 5G Cybersecurity. Jeden z klíčových problémů, před kterým stojí Česká republika, je provázanost základní vize rozvoje sítí 5G na přijaté nebo připravované rozvojové koncepce a strategie jednotlivých národohospodářských sektorů (průmysl, doprava, zdravotnictví, zemědělství, životní prostředí, bezpečnosti včetně IZS, kultury a vzdělávání, atd.) včetně definování souvisejících procesů, postupů kroků, atd. Kromě toho bude nezbytné vymezit a rozpracovat sekundární a terciální úkoly vyplývající z oblasti kybernetické bezpečnosti, výstavby sítí elektronických komunikací v intravilánu obcí a měst, rozvoje chytrých měst/obcí/regionů) a taky koncepčně a častokrát taky operativně řešit problémy spojené s bojem s dezinformacemi o 5G sítích. Současně bude potřeba navrhnout a analyzovat související technologická řešení, která vyplynou z dalšího rozvoje a kmitočtových nároků. Kromě toho bude nezbytné průběžně identifikovat vymezené okruhy existujících překážek, včetně zvýšených finančních nároků, které negativně působí při plánování a výstavbě sítí 5G, a dále existujících finančních bariér negativně ovlivňujících provozování těchto sítí. Současně budou vytyčeny návrhy opatření pro postupnou eliminaci uvedených negativních jevů obsahující nezbytné gesce a časové horizonty.

	Takovýto přístup k vypořádání se s klíčovými problémy ovlivňující rozvoj sítí 5G je potřeba exaktně rozpracovat s tím, že státní orgány pak realizují nezbytné postupy a kroky. Obdobné práce v České republice dosud nebyly realizovány, avšak v dohledné době jejich potřeba bude markantní. Lze očekávat, že v rámci členských zemí EU rovněž postupně dojde k vytvoření platformy, která umožní výměnu informací a best practice z dané oblasti.
Cíl	Vytvoření nové platformy, která bude začleněna do stávající struktury MPO, jenž umožní kontinuální provázanost rozvoje sítí 5G na specializované sektorové koncepce a strategie, a tak v různých odvětvích hospodářství plně využijí potenciál ekosystému sítí 5G (vysoká přenosová rychlost, minimální latence, velký počet senzorů, měřicích bodů apod.) při zohledňování relevantních zahraničních trendů a akceptování možností a požadavků České republiky.
Implementace	V <u>první fázi</u> bude vybrán subjekt (nebo subjekty), s kterým bude uzavřena rámcová smlouva na víceleté období, jejich předmětem bude vypracovávání jednotlivých souvisejících návrhů procesů, postupů kroků a opatření apod., které budou směřovat do následujících oblastí: ▪ síť 5G a Průmysl 4.0, ▪ síť 5G a chytrá města/vesnice/regiony, ▪ síť 5G a e-zdravotnictví, ▪ síť 5G a e-zemědělství, ▪ síť 5G a životní prostředí, ▪ síť 5G a dopravní koridory, ▪ síť 5G a kultura, ▪ síť 5G a média, ▪ síť 5G a bezpečnost (včetně Integrovaného záchranného systému, IZS), ▪ síť 5G a e-government, ▪ síť 5G a kybernetický bezpečnost, ▪ síť 5G a související dezinformace, ▪ síť 5G a jejich další technický rozvoj včetně přechodu z NSA na SA variantu. V <u>druhé fázi</u> výsledky prací včetně navržených doporučení budou návazně projednávány v rámci pracovních skupin 5G aliance, ve kterých mají zastoupení relevantní orgány státní správy, zástupci územních samospráv, zástupci provozovatelů sítí elektronických komunikací a zástupci akademické sféry. Ve <u>třetí fázi</u> budou výsledky prací včetně navržených doporučení projednané v pracovních skupinách 5G aliance předkládány relevantním orgánům státní správy nebo orgánům územních samospráv s doporučením přijmout odpovídající koncepční rozhodnutí. Pomocí uvedeného postupu bude dosaženo toho, že přijímání odpovídajících koncepčních opatření k rozvoji sítí 5G bude zcela otevřené a průhledné a územní samosprávy a podnikatelský sektor dostane prostor pro předkládání připomínek.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Příprava a realizace opatření bude na orgánech veřejné moci, zejm. MPO, ČTÚ, se zapojením krajů, obcí, MV, organizačních složek státu, příspěvkových organizací a státních podniků. Do procesu přípravy opatření budou zapojeny asociace zastřešující podnikatele v elektronických komunikacích, Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu

	a dopravy ČR, Asociace krajů ČR, Svaz měst a obcí, Sdružení místních samospráv, a dotčené resorty, zejm. Ministerstvo vnitra, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo financí, Český telekomunikační úřad a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Výše uvedené subjekty budou zapojeny do práce pracovních skupin 5G aliance; v případě potřeby budou postupně zřizovány ještě další pracovní skupiny.
Překážky a rizika	▪ Výběr subjektu (nebo subjektů), s kterým bude uzavřena rámcová smlouva na víceleté období; ▪ Vliv lobbystických aktivit; ▪ Nedostatečná implementační infrastruktura z hlediska personální kapacity a vysoké odbornosti. Na implementaci komponenty se předpokládá vytvořit alespoň 10 systemizovaných míst a na ně získat vysoce kvalifikované zaměstnance.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Přijímání odpovídajících koncepčních opatření k rozvoji sítí 5G přinese zlevnění a zrychlení investic na straně mobilních operátorů, a to na území celé České republiky. Současně budou postupně odstraňovány identifikované negativní jevy, které omezují rozvoj sítí a služeb 5G. Cílově tak realizace opatření přinese užitek všem uživatelům služeb 5G.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	25 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Opatření nepředstavuje veřejnou podporu; příjemcem finančních prostředků bude MPO, které v rámci veřejné zakázky (zakázek) vybere subjekt (subjekty) na realizaci.
Doba implementace	Bezprostředně po schválení Národního plánu obnovy, tj. v průběhu roku 2021 bude organizována veřejná zakázka (zakázky) včetně uzavření právních aktů. Doba plnění předmětu právních aktů bude až do konce programu v roce 2026.

Popis investic

Vybudování vysokokapacitního připojení

Výzva	Budování sítí VHCN je základním předpokladem pro rozvoj digitální ekonomiky jako celku a také pro budování jednotného vnitřního trhu EU. Sítě VHCN jsou nezbytné pro maximalizaci růstového potenciálu digitální ekonomiky České republiky. V souladu s DESI 2020 však pokrytí českých domácností pevnými VHCN dosáhlo jen 29 % (průměr EU je 44 %). Je úkolem státu podpořit výstavbu přístupových sítí VHCN tam, kde výstavba takových sítí na tržním principu není reálná. Jde typicky o vzdálenější oblasti s řidší zástavbou. Dalším z klíčových cílů na cestě ke gigabitové společnosti je také zabezpečení odpovídající konektivity socioekonomických aktérů (škol, nemocnic, úřadů atd.). Avšak schválený Národní plán rozvoje sítí VHCN uvádí, že: ▪ kvalita připojení je pro velkou část institucí veřejné správy mimo centrální a krajská sídla v současnosti nedostatečná. Mezi hlavní bariéry patří zejména nedostupnost dostatečně kapacitní infrastruktury a finanční možnosti těchto aktérů; ▪ současnou rychlost připojení základních, středních a vyšších odborných škol je zcela nedostatečná; kritická situace je zejména na základních školách.

	Tato investice reaguje na výzvy uvedené v reformě 1.3.1, jež se týkají - Připojení adresních míst k sítím VHCN, včetně připojení socioekonomických aktérů <i>Podpora se týká bez potřebné infrastruktury přístupových sítí, kde není pravděpodobné, že ji zajistí trh (tzv. bílá, popř. šedá místa).</i> <i>Podpora socioekonomických aktérů překlene nedostatek finančních možností zřizovatelů na budování sítí.</i> - Připojení obcí a připojení jejich místních částí <i>Podpora se týká lokalit bez potřebné infrastruktury přípojných sítí, kde není pravděpodobné, že ji zajistí trh;</i>
Cíl	T1) Zvýšení počtu adresních míst a socioekonomických aktérů připojených pomocí sítě VHCN o 21 000. T2) Zvýšení počtu obcí připojených pomocí vysokokapacitní přípojní sítě (backhaulem) o 300.
Implementace	Příprava příslušných schémat podpory probíhá paralelně s přípravou Národního plánu obnovy (dále jen NPO). ČR je připravena vyhlásit <u>první výzvu</u> bezprostředně po schválení finální podoby NPO. Jde o podporu budování přístupových sítí v bílých adresních místech, kde je veřejnou konzultací (dále "VK") ověřeno, že je podnikatelé v elektronických komunikacích (dále "operátoři") nepokryjí do 3 let na tržním principu. Výzva, včetně vymezení způsobilých výdajů, modelu hodnocení a kritérií pro výběr a hodnocení projektů, pravidel pro žadatele a příjemce, pokynů pro velkoobchodní nabídku a další přílohy v základu vycházející z Výzvy IV Vysokorychlostní internet Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Podmínky se budou lišit pouze v zahrnutí všech adresních míst (bez rozlišení na obytná a jiná) jako způsobilých výdajů. Další odlišnost bude spočívat již v podpoře sítí VHCN, zvláště pak pro socioekonomické aktéry o propustnosti 1Gb/s. Podmínky výzvy budou v souladu s čl. 52 GBER. Míra spolufinancování z RRF bude 75 %, zbývající část půjde ze soukromých zdrojů operátorů. Realizace těchto projektů se předpokládá do konce roku 2025. ČR již zahájila proces prenotifikace na podporu přípojných sítí (backhaul) pro připojení obcí a jejich místních částí. Pro toto schéma bude podle harmonogramu, který závisí na součinnosti EK, připravena <u>druhá výzva</u> vč. obvyklých příloh, jež vycházejí ze standardů OP PIK. Realizace těchto projektů se předpokládá do konce roku 2025. ČR rovněž připravuje koncepci pokrytí socioekonomických aktérů sítí VHCN sítěmi s propustností 1 Gb/s (rozšiřitelnou na 10 Gb/s), a to i v jiných než tzv. bílých místech. Jednotliví zřizovatelé by měli připravit komplexní projekty zabezpečující gigabitovou konektivitu všech jimi zřizovaných aktérů; potřebnou konektivitu pak nakoupí od operátorů vybraných na základě veřejných zakázek. Předpokládá se, že bude připravena <u>třetí výzva</u>, která zřizovatelům poskytne podporu na čerpání služeb využívajících VHCN sítě, například formou koupi dlouhodobého práva užívání optického vlákna (IRU). Toto bude představovat opatření na straně poptávky stimulující soukromé investice operátorů do budování potřebné konektivity. Realizace části těchto projektů se předpokládá do poloviny roku 2023, zbývající část do konce prvního čtvrtletí 2026. Alternativně je uvažována příprava výzvy, jež podpoří budování sítí VHCN o propustnosti 1Gb/s pro socioekonomické aktéry i v černých místech (step-change). Realizace projektů se předpokládá konce prvního čtvrtletí roku 2026.

	Pro implementaci je uvažováno využití existujícího monitorovacího systému MPO AIS. V souvislosti s administrací projektů je plánováno navýšení stávající administrativní kapacity v řádu jednotek zaměstnanců.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Do realizace projektů budou zapojeni podnikatelé v elektronických komunikacích a zřizovatelé socioekonomických aktérů. Do procesu přípravy výzev budou zapojeny asociace zastřešující podnikatele v elektronických komunikacích, Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Asociace krajů ČR, Svaz měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR a dotčené resorty, zejména Ministerstvo vnitra, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo financí, Český telekomunikační úřad a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Formou facilitace bude na místní úrovni působit BCO prostřednictvím územních koordinátorů úzce spolupracujících s centrálou národní kanceláře BCO obdobně jako u 1.3.1.
Překážky a rizika	▪ zdržení v souvislosti s posunem schválení NPO, ▪ zdržení v souvislosti s procesem notifikace u některých investic, ▪ měnící se stavební právo v České republice, ▪ nezájem investorů o prostředky z veřejných zdrojů, ▪ další vlna pandemie COVID-19, ▪ nedokončení stavebního řízení do stanoveného termínu, ▪ nedostatek finančních prostředků jednotlivých investorů, ▪ nedostatečná administrativní kapacita ▪ nevyjasněná situace ohledně monitorovacího systému pro administraci projektů. Uvedené překážky a rizika pak můžou vést k prodloužení doby realizace jednotlivých investičních akcí nebo k nečerpání finančních prostředků z veřejných zdrojů. Nedostatečná implementační infrastruktura z hlediska personální kapacity a vysoké odbornosti. Na implementaci komponenty se předpokládá vytvořit alespoň 10 systemizovaných míst a na ně získat vysoce kvalifikované zaměstnance.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Domácnosti, veřejný sektor, školy, nemocnice a další socioekonomičtí aktéři a podnikatelé, kteří dosud nemají možnost využívat vysokokapacitní přístup k internetu
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	3300 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	V maximální míře bude využit čl. 52 obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER) ve znění novelizovaném pro RRF. Podpora backhauulu bude předmětem notifikace (proces prenotifikace byl již zahájen). V závislosti na podobě GBER, která bude schválena, budou v případě potřeby notifikována také další schémata.
Doba implementace	Zahájení implementace bude přímo navázané na finální schválení podmínek RRF. Vzhledem k délce přípravy a realizace investic, je výstupy projektů možné očekávat na konci roku 2025 a v prvním čtvrtletí 2026.

Dokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje 5G

Výzva	Sítě 5G jsou důležitým prvkem vysokokapacitních sítí a jejich rozvoj představuje celosvětový fenomén. V České republice je rozvoj sítí 5G vymezen jednak vládní strategickou vizí implementace sítí 5G a rovněž výsledky výběrového řízení na rádiové kmitočty pro provozování těchto sítí. Rozvojová kritéria z výběrového řízení rádiových kmitočtů pro vybudování a provozování sítí 5G kromě jiného ukládají ve stanoveném rozsahu a termínech zajistit pokrytí dopravních koridorů. V současnosti však existuje veřejná potřeba zajistit mobilní datové přenosy signálů 5G v rychle pohybujících se objektech a v tunelech splňující požadavky pro CAM aplikace (jedná se o úkol nad rámec povinností uvedených v rozvojových kritériích výběrového řízení na rádiové kmitočty), což jednak vyžaduje lepší pokrytí koridorů, a dále zlepšení parametrů 5G sítí. Při podrobnější analýze problému lze dopravní koridory srovnat s „bílymi místy“, tj. s místy, které se pro pohybující se objekty jeví jako bez mobilního pokrytí, ačkoliv pokrytí mobilním signálem ve skutečnosti vně železničních vozů existuje, avšak pro účely vnitřního pokrytí a pro velmi rychle pohybující se objekty nemá toto pokrytí dostatečné kvalitativní parametry. Je v zájmu státu dosáhnout stavu, aby s využitím veřejných zdrojů byly uvedené dopravní koridory kontinuálně a v potřebných parametrech, v plném rozsahu a přednostně pokryty signálem 5G zejména pro aplikace propojené a automatizované mobility CAM. Kromě toho z hlediska propustnosti elektromagnetických vln se pohybující se objekty chovají jako Faradayova klec, a proto je potřebné sekundárně řešit přenos signálu přes vnější kovové pokrytí vagonů k účastníkům nacházejícím se uvnitř vagonů. Jako nejvhodnější forma se jeví montáž opakovačů mobilních signálů 5G do vybraných vagonů, které budou nasazovány na relevantních železničních koridorech (v rámci silničních koridorů se tento efekt tak silně neprojevuje). <i>Poznámka: Dodatečná montáž opakovačů se bude provádět jen do stávajících vagonů. Předpokládá se, že zadávající dokumentace pro nákup nových vagonů bude obsahovat požadavek, aby opakovače do těchto vagonů byly montovány již při jejich výrobě.</i> Paralelně s výše uvedenými body bude potřebné alespoň v omezeném rozsahu odzkoušet v síti 5G nasazení inteligentního dopravního systému (C-ITS). Dále bude potřebné cíleně směřovanou veřejnou podporou podpořit vývoj aplikací pro vertikály dopravních koridorů ekosystému sítí 5G, což urychlí rozvoj sítí a služeb 5G v dopravních koridorech na území České republiky. Obdobně bude potřebné podpořit vědeckovýzkumné aktivity spojené s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G včetně přípravy na přechod na jeho vyšší generaci.
Cíl	T1) V maximální míře zajištění pokrytí signálem 5G zejména železničního koridoru Praha – Ostrava, a dle možností také Praha – Ústí nad Labem (směr Berlín), Praha – Plzeň (směr Mnichov), Praha - Brno (směr Vídeň) Praha – České Budějovice (směr Linec) komplementárně k přeshraničním sekcím koridorů financovatelných z programu CEF. Kromě toho dle možnosti budou pokrývány i vybrané silniční dálnice.

	T2) Montáže opakovačů signálu 5G do stávajících vagonů, tak aby umožňovaly roaming na zahraničních tratích (v rámci přeshraničního použití). <i>Poznámka: Vzhledem k tomu, že ještě neexistují výsledky mapování a měření mobilního signálu LTE (výstupy z těchto měření budou k dispozici v polovině roku 2021 a bude možné je využít pro potřeby výpočtu teoretického pokrytí signálem 5G pro pohybující se objekty v dopravních koridorech), nelze v současnosti podrobněji kvantifikovat cíle T1) a T2).</i> T3) Vybudovat a odzkoušet nasazení inteligentního dopravního systému pro železniční koridory (C-ITS) v 5G sítích na zkušebním polygonu. Podpořit vývoj aplikací pro vertikály dopravních koridorů ekosystému sítí 5G – cca 5 až 10 aplikací <i>Poznámka: V současnosti nelze odhadnout investiční náklady spojené s nasazením a odzkoušením systému C-ITS, takže nelze podrobněji specifikovat počet dotovaných aplikací.</i> T4) Podpořit vědeckovýzkumné aktivity spojené s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G včetně přípravy na přechod na vyšší generace v rozsahu cca 20 vědeckovýzkumných projektů.
Implementace	Ad T1) V roce 2021 v souladu s vydanými rozvojovými podmínkami aukce kmitočtů pro LTE (tj. síť 4G) provede ČTÚ mapování a měření pokrytí signálem LTE a následně bude výsledek měření využit pro potřeby výpočtu pokrytí signálem 5G pro pohybující se objekty v dopravních koridorech splňující parametry pro CAM aplikace. Podle výsledků výpočtů budou navrženy intervenční oblasti, tj. oblasti, ve kterých investiční výstavba pokrytí koridorů signálem 5G bude spolufinancována z prostředků RRF prostřednictvím investičního modelu Private Design, Build and Operate. Samozřejmostí bude, že navržené intervenční oblasti budou veřejně konzultovány s odbornou veřejností. Paralelně bude vypracována a předložena žádost o notifikaci investice v rozsahu cílů T1) až T3). V závislosti na výsledcích notifikace bude vypracován text výzvy a samotná výzva bude vyhlášena v prvním čtvrtletí 2022. Žadatelé/investoři musí splňovat platné regulační podmínky pro výstavbu a provozování sítí 5G, tj. musí být držiteli přidělu na rádiové kmitočty využívané pro síť 5G nebo s těmito držiteli přidělů využívaných pro síť 5G musí mít uzavřenou smlouvu, která bude umožňovat využití dotované infrastruktury na výzvou požadované účely, a to alespoň po dobu trvání 10 let. Návrhy o dotaci v rámci této výzvy předložené žadateli/investory budou formálně a věcně vyhodnoceny. Následně žadatelé/investoři, kteří předložili akceptované návrhy o dotaci, budou vyzváni, aby ve stanoveném termínu vypracovali nezbytnou projektovou dokumentaci. Po splnění předepsaných podmínek budou v termínu do konce roku 2022 podepsány s úspěšnými žadateli právní akty o poskytnutí dotace z veřejných zdrojů. Spoluúčasť investorů bude minimálně 30 %, tj. míra spolufinancování z RRF bude až do výše 70 %. Žadatelé/investoři si můžou iniciativně upravit výši vlastních investic s tím, že nesmí přesáhnout stanovený limit výše dotace. Jednotlivá stavebně montážní činnost v koridorech bude realizována v souladu s podepsaným právním aktem a musí být ukončena a vyúčtována nejpozději do ukončení programu v roce 2026.

	Ad T2) V roce 2021 bude formou veřejné zakázky ze strany resortu Ministerstva dopravy zadáno zpracování studie o rozsahu a způsobech montáže opakovačů do existujících vagónů stávajících železničních dopraviců. Instalace opakovačů je nezbytným předpokladem pro vnitřní pokrytí železničních vagónů signálem sítě 5G. Posílení infrastruktury podél železnice v navrhovaném rozsahu (viz T1) bez opakovačů především u modernějších vagónů samotný problém nevyřeší. V souladu s výsledky zpracované studie a v návaznosti na výsledky notifikace (viz cíl T1) bude v 1. čtvrtletí 2022 vyhlášena výzva na provádění montáže opakovačů do vagónů; současně budou vypracována pravidla, kritéria hodnocení žádostí a text smluvních ujednání. Předpokládá se spoluúčast žadatelů, tj. podnikatelských subjektů, jenž budou montovat opakovače do vagónů ve výši od 0 do 30 % a míra spolufinancování z RRF bude 70 až 100 %. Předložené žádosti budou obsahovat typy a počty vagónů, do kterých budou montovány stanovené opakovače a vyčíslené náklady za montáž. K žádostem musí být přiložena smlouva s dopravcem (dopravci), ve které bude potvrzen závazek dopravce používat stanovený vagon v koridorech prezentovaných v cíli T1). Předpokládá se, že v 1. čtvrtletí 2023 budou uzavřeny nezbytné právní akty na montáž opakovačů do vagónů s tím, že po realizaci montáže opakovačů se následné vyúčtování dotace uskuteční nejpozději do konce roku 2025. Ad T3) Koncem roku 2021 budou společně s Ministerstvem dopravy, Správou železnic, a. s. a ŘSD vybrány zkušební polygony, které budou vhodné pro nasazení a odzkoušení inteligentních dopravních systémů pro železniční a silniční koridory (C-ITS). Do konce roku 2021 bude provedena předběžná technická konzultace s potenciálními dodavateli systémů C-ITS v 5G sítích tak, aby v 1. čtvrtletí 2022 bylo možné vyhlásit výběrové řízení na dodávky těchto systémů. Uzavření právních aktů na dodávky systémů C-ITS a jejich implementace by mělo být realizováno nejpozději ve 4. čtvrtletí 2022. Na vybraném železničním úseku se předpokládá, že dopravce společně se Správou železnic, a. s. zahájí testování daného systému C-ITS s tím, že budou pravidelně předkládat státní správě čtvrtletní zprávy o rozsahu testování a o získaných zkušenostech. Uvedené zprávy budou poskytovány rovněž ostatním dopravcům, kteří působí na železničních koridorech prezentovaných v rámci cíle T1). Obdobně se plánuje provést testování na vybraném dálničním úseku. V 1. čtvrtletí 2022 bude v rámci programu podpory TREND prostřednictvím Technologické agentury ČR vyhlášena výzva na vývoj aplikací pro vertikály dopravních koridorů ekosystému sítě 5G; současně budou vypracována pravidla, kritéria hodnocení žádostí a text právního aktu. Předpokládá se spoluúčast žadatelů, tj. výzkumných a vývojových subjektů, VŠ a univerzit, které budou vyvíjet potřebné aplikace. Míra spolufinancování z RRF bude stanovena v závislosti od výsledku notifikace. Nejpozději v 4. čtvrtletí 2022 budou uzavřeny nezbytné právní akty na vývoj aplikací s tím, že vývoj a vyúčtování dotace se uskuteční nejpozději do konce roku 2025. Ad T4)

	V 1. čtvrtletí 2022 bude v rámci programu podpory TREND prostřednictvím Technologické agentury ČR vyhlášena výzva na vědeckovýzkumné aktivity spojené s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G včetně přípravy na přechod na vyšší generace; současně budou vypracovány pravidla, kritéria hodnocení žádostí a text právního aktu. Předpokládá se spoluúčast žadatelů, tj. výzkumných a vývojových subjektů VŠ a univerzit, které budou vyvíjet potřebné/požadované aplikace. Míra spolufinancování z RRF bude stanovena v závislosti od výsledku notifikace. Nejpozději v 4. čtvrtletí 2022 budou uzavřeny nezbytné právní akty na vývoj aplikací s tím, že vývoj a vyúčtování dotace uskuteční nejpozději do konce roku 2025.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Do realizace projektů budou společně s MPO zapojeny Ministerstvo dopravy, České dráhy, Správa železnic, ŘSD, držitelé přidělů na kmitočty používané pro síť 5G, soukromé subjekty, které jsou schopny montovat opakovače do vagonů, subjekty, které se zabývají výzkumem a vývojem a rovněž vědecká a realizační centra vysokých škol a univerzit. Do procesu přípravy výzev bude zapojena asociace zastřešující mobilní operátory, případně Hospodářská komora České republiky a Svaz průmyslu a dopravy České republiky.
Překážky a rizika	▪ měnící se stavební právo v České republice, ▪ nezájem investorů o prostředky z veřejných zdrojů, ▪ nezajištění montáže opakovačů do vagonů, resp. nezájem vlastníků dopravních koridorů (např. z bezpečnostních důvodů), ▪ neumožnění přístupu na pozemky dopravních koridorů, ▪ další vlna pandemie COVID-19, ▪ nedokončení stavebního řízení do stanoveného termínu, ▪ nedostatečná administrativní kapacita, ▪ absence projektového řízení a koordinace aktivit jednotlivých dodavatelů, ▪ nevyjasněná situace ohledně monitorovacího systému pro administraci projektů. Uvedené překážky a rizika pak mohou vést k prodloužení doby realizace jednotlivých investičních akcí nebo k nečerpání finančních prostředků z veřejných zdrojů. Nedostatečná implementační infrastruktura z hlediska personální kapacity a vysoké odbornosti. Na implementaci komponenty se předpokládá vytvořit alespoň 10 systemizovaných míst a na ně získat vysoce kvalifikované zaměstnance.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Obyvatelé, veřejný a dopravní sektor, soukromé a státní podniky, školy, univerzity.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	0,975 mld. Kč (tj. 1,0 mld. Kč – včetně nákladů na reformu 1.3.2)
Dodržování pravidel státní podpory	Podmínky výzev a veřejných zakázek budou v souladu s pravidly veřejné podpory.
Doba implementace	Jednotlivé aktivity budou ukončeny nejpozději s koncem programu, tj. do konce roku 2026.

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Komponenta jako celek je v souladu s aktuálními opatřeními a trendy v oblasti kybernetické bezpečnosti a mnohé z nich rozvíjí a implementuje. Pravidla pro strategickou autonomii v oblasti informačních systémů a digitálních služeb nejsou v současnosti jasně a závazně definována.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Části investice 1.3.4 mají charakter přeshraniční spolupráce. Je však jasně rozlišeno, že:

- finanční prostředky RRF budou použity výhradně na spolufinancování vnitrostátního pokrytí koridorů signálem 5G, na nákup a montáž opakovačů do vybraných vagonů, na zřízení zkušebního polygonu, na vývoj aplikací pro vertikály dopravních koridorů ekosystému sítí 5G a na vědeckovýzkumné aktivity spojené s technickým rozvojem infrastruktury systému 5G včetně přípravy na přechod na vyšší generace,
- finanční prostředky z jiných veřejných zdrojů budou použity výhradně na propojování systému C-ITS se zahraničními partnery a na vědeckovýzkumné práce mající přímo přeshraniční charakter.

Tímto způsobem bude dosaženo, že stejné projekty nebudou duplicitně financovány z veřejných zdrojů.

6. Zelený rozměr komponenty

Srovnávací analýza spotřeby energie ve vysokokapacitních sítích elektronických komunikací ukázala, že optické sítě jsou energeticky nejúčinnějším řešením. Výměna měděných kabelů (které využívají mnohem větší množství aktivních komponent vyžadujících energii) a zavádění udržitelnějších prvků z optických vláken mohou přispět k digitálnímu přechodu a Zelené dohodě a doplnit úsilí o nahrazení jiné zastaralé nebo méně výkonné infrastruktury.

Opatření předložená v této komponentě navíc podpoří rozvoj digitálních řešení, která následně podpoří dekarbonizaci všech odvětví a sníží jejich ekologickou stopu, zvýšením pokrytí a rozšířením digitální infrastruktury s velmi vysokou kapacitou. Například se očekává, že řešení založená na 5G přinesou významné zvýšení efektivity ve výrobě a logistice.

Sítě 5G rovněž usnadní zavádění rozsáhlých senzorových sítí, které podpoří sběr údajů o životním prostředí a klimatu za účelem podpory prevence katastrof a lepší tvorby politiky. V méně hustě obydlených nebo nepřístupných oblastech (jako jsou lesy nebo hory) se také očekává, že sítě s velmi vysokou kapacitou založené na bezdrátových řešeních, jako je 5G, pomohou vyvinout nové místní podnikatelské modely (jako je venkovská turistika, inteligentní zemědělství, inteligentní odpadové hospodářství atd.), čímž přispějí k ekologickému přechodu místních ekonomik mimo jiné prostřednictvím zefektivnění dodavatelsko-odběratelských řetězců a snížením počtu „potravinových mil“.

Jednotlivé části komponenty navíc přispívají k zelené transformaci s přihlédnutím k šesti cílům v oblasti klimatu a životního prostředí, jak jsou definovány v nařízení (EU) 2020/852 (Nařízení o taxonomii).

7. Digitální rozměr komponenty

Investice představuje klíčový předpoklad pro rozvoj gigabitové společnosti. Dopad komponenty na Digitální agendu je přímý. Její obsah je zcela v souladu s vládní strategií Digitální Česko jako základního kamene národního digitálního plánu. Jednotlivé reformy jsou tematickým souhrnem vybraných digitálních záměrů a projektů. Investice popsané v příložené tabulce jsou pak záměry a projekty Programu Digitální Česko.

Na dostupnosti robustní a spolehlivé vysokorychlostní infrastruktury je závislá veškerá problematika spojená s Digitální agendou. Existence vysokokapacitní infrastruktury zároveň podporuje Zelenou agendu např. podporou hromadné dopravy (Dostupnost mobilních služeb pro cestující v železniční dopravě) či zvýšením pracovní flexibility (možnost práce z domova). Další využití se dosáhne v kombinaci s konceptem Smart City, Smart Village nebo Smart Region.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškodovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie (MPO)

1. Popis komponenty

Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie

Oblast politiky/obor zájmu: Digital

Cíl: Skokově posunout českou ekonomiku v oblasti moderních digitálních technologií, které budou motorem hospodářského oživení a návratu k hospodářskému růstu. Tyto technologie jsou základem digitální transformace podniků (navazující komponenta 1.5), především malých a středních (SME).

Reformy a/nebo investice¹⁷:

1. Koordinace digitální transformace ekonomiky zasažené koronavirovou krizí, přenos nejlepší praxe a know-how - řídicí aktivita digitální transformace české ekonomiky, zahrnuje proměnu systému koordinace podpory digitální ekonomiky a projekty, které propojí a zkoordinují veškeré aktéry v oblasti digitální agendy a digitální transformace, vytvoří samostatný institucionální a technologický základ pro skokovou transformaci a prostředky pro přenos dobré praxe, a to zejména v návaznosti na klíčové aktivity Evropské komise v této oblasti.

- navazující investice 1.1 až 1.6

2. Ucelená podpora investic a rozvoje inovativních firem, start-upů, projektů a nových technologií – zahrnuje koinvestiční a dotační programy a další podpůrné aktivity pro přímou podporu vzniku nových technologií ve firmách typu start-up a spin-off, a to včetně jejich inkubace, akcelerace a internacionalizace.

- navazující investice 2.1 až 2.5

3. Podpora strategických odvětví – obsahuje konkrétní podporu VVI ve strategických odvětvích, a to v oblastech, které byly buď zásadně zasaženy koronavirovou krizí a/nebo nabízí zásadní potenciál pro další budoucí růst. Součástí je flagship projekt pro podporu kvantové komunikační infrastruktury.

- navazující investice 3.1 a 3.2

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 5 710 mil. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 5 710 mil. Kč (vč. kofinancování)

Veškeré projekty uvedené projekty budou zasmulvněny nejpozději ve 2023.

Cca [tbc] % z celkové alokace bude čerpáno v roce 2025.

¹⁷ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

Česká ekonomika bude v následujících letech kriticky zasažena ekonomickou krizí s mimořádným dopadem na zaměstnanost a tvorbu přidané hodnoty. Pro co nejrychlejší návrat k dlouhodobému a udržitelnému růstu byl proto v souladu s Inovační strategií ČR vypracován tento komplexní plán reformy spočívajících v podpoře digitálních technologií a na nich založené digitální transformaci ekonomiky.

Reformy v rámci této (1.4) a navazující (1.5) komponenty proto obsahují komplexní soubor aktivit:

- a) Reforma a doplnění systému koordinace a podpory digitální ekonomiky a digitální transformace ekonomiky – zastřešující aktivita (1.4.1)
- b) Podpora vzniku nových moderních, především digitálních technologií a na nich postavených rychle rostoucích firem typu start-up a spin-off (1.4.2)
- c) Zvláštní podpora tzv. strategických digitálních technologií a jejich certifikace (1.4.3)
- d) Vytvoření infrastruktury pro přenos digitálních technologií do reálné ekonomiky (1.5.1 a 2)
- e) Přímá podpora digitální transformace samotných firem, především SME (1.5.3).

Logicky a systémově jsou pak obě navazující komponenty 1.4 a 1.5 rozděleny tak, že první obsahuje řídicí a průřezové aktivity celé digitální transformace, podporu vzniku nových technologií a strategických technologií, tedy jakousi hlavu celé digitální transformace české ekonomiky. Druhá pak konkrétní vznik infrastruktury pro přenos technologií do podnikové praxe, a to v podobě vybudování prvků Evropského digitálního ekosystému, společně s konkrétními programy přímé podpory digitální transformace podniků, se zvláštním zaměřením na kybernetickou bezpečnost. Obě komponenty se přirozeně opírají a navazují na budování komunikačních sítí v rámci komponenty 1.3 a jsou plně komplementární k dalším komponentám, především komponentě 5. Výzkum vývoj a inovace a 3. Vzdělávání a trh práce.

V obou komponentách (1.4 a 1.5) jsou pokryty pouze oblasti, kde dochází k tržnímu selhání a/nebo je průkazně zapotřebí veřejné ingerence k akceleraci a dosažení stanoveného cíle – skokově posunout českou ekonomiku v oblasti moderních digitálních technologií, které budou motorem hospodářského oživení a návratu k hospodářskému růstu. Příkladem je reforma Výboru pro digitální ekonomiku a společnost a na něj nově navázaných platform a pracovních skupin. Například platformy pro vzdělávání profesionálů v oboru digitální transformace, kteří dnes chybí v samotných firmách. Dále demonstrativní projekty, které ukáží potenciál technologií a navedou k jejich další realizaci ze soukromých i veřejných zdrojů. V oblasti financování je upřednostněno vytváření infrastruktury pro rozvoj kapitálového trhu a soukromých investic, jako je vytvoření evropského trhu pro financování SME založeného na decentralizovaných technologiích (DLT) v rámci projektu EBSI Evropské komise. Přímé dotační programy pak tyto aktivity primárně doplňují.

Zvláštní důraz je přitom napříč komponentami kladen na podporu klíčových a strategických technologií, Komponenta, a zvláště část podpory klíčových a strategických technologií se též opírá o Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci 2021-2027 (Národní RIS3 strategie), jež je výrazně orientována na identifikaci a difúzi technologií a inovací, které jsou zásadní pro transformaci perspektivních odvětví v ČR. Národní RIS3 strategie za tímto účelem nastavuje komplexní procesy, které též zahrnují identifikaci nově vznikajících technologií a trendů, a jsou provázány na průřezovou prioritu strategie, kterou je koncepční rozvoj digitálního ekosystému v ČR.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Po letech stabilního růstu, který zvýšil příjmy a životní úroveň, bude česká ekonomika tvrdě zasažena kovidovou krizí a, jak konstatovala v aktuální zprávě OECD¹⁸, bude se zotavovat jen pomalu. V souladu s touto zprávou by se tak měla vláda zaměřit na stimulaci růstu investic a produktivity. Dále pak najít způsoby, jak rychle zlepšit rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání, což by pomohlo obnovit produktivitu a růst a zcela odpovídá dlouhodobým prioritám Evropské komise na rozvoj digitálních dovedností. Klíčovou výzvou bude samozřejmě nadále podporovat životaschopné firmy a pracovní místa a současně umožňovat přerozdělování zdrojů napříč odvětvími, k čemuž digitalizace významně přispěje. Zásadní výzvou je dosáhnout oživení, které bude inkluzivní, udržitelné a odolné vůči budoucím šokům v rámci budování odolnosti (resilience) prostřednictvím moderních technologií.

OECD také konstatuje, že od vstupu Česka v roce 1995 zaznamenala země růst reálného HDP na obyvatele téměř o 90 % a těší se jedné z nejnižších úrovní chudoby, nezaměstnanosti a nerovnosti příjmů. Výzvy pro růst a blahobyt však existovaly už před pandemií především v oblasti produktivity práce a firemních inovací a investic do výzkumu a vývoje. Tyto oblasti jsou přímo pod vlivem megatrendů digitalizace a automatizace. Ekonomika tažená exportem je také citlivá na vnější otřesy a nízká celková nerovnost skrývá velké regionální rozdíly v příjmech, některé regiony neúměrně trpí stárnutím, nekvalifikovanou populací a také špatnou digitální konektivitou. Doporučení OECD se, krom jiného, zaměřují na lepší orientaci podpory výzkumu a vývoje na mladé firmy.

Evropská komise v novém Koordinovaném plánu pro AI přímo doporučuje financovat novou generaci umělé inteligence. Cílem má být, že se EU posune kupředu směrem k "bezpečnější, důvěryhodnější a ekologičtější AI a udrží Evropu na špici ve vývoji AI." Kromě vývoje podpůrných technologií mají programy EU také pomoci ukázat demonstrovat, "jak AI pomáhá transformovat hlavní hospodářská odvětví ve výrobě a službách a také řešit hlavní společenské výzvy v oblastech, jako je zdraví, civilní bezpečnost, klima, energetika, mobilita a zemědělství."

Česko také dlouhodobě postrádá schopnost vybudovat rychle rostoucí technologické šampiony, kteří jsou přitom základním znakem úspěšného inovačního prostředí schopného obstát v globální konkurenci. V Evropě přitom počet takových firem dosahuje vyšších desítek. Výzvou pro ČR je využití klíčových a nově vznikajících technologií jako katalyzátorů změny v perspektivních sektorech. Tyto strategické technologie napomohou průmyslové transformaci, generování nových příležitostí, vytváření vysoké přidané hodnoty a růstu endogenních českých firem s mezinárodně konkurenceschopnými konečnými produkty pro trh a v nově vznikajících technologicky a znalostně náročných odvětvích. Česká ekonomika je postavena na průmyslové výrobě. Jakákoli další diverzifikace průmyslu je nutná, ale zároveň je v době krize potřeba uvažovat nad změnou produkce s nízkými investičními náklady. Právě v důsledku dopadů aktuální krize došlo k významné změně v poptávce v některých strategických odvětvích, pro jejichž podporu byla, v rámci boje s následky pandemie nemoci COVID-19, vládou ČR ustavena Rada pro podporu strategických technologií a produktů. Cílem této reformy je tak podpořit digitální transformaci těchto strategických odvětví.

Především v letecké dopravě, která byla těžce zasažena a je tradiční a vysoce prestižní součástí české průmyslové tradice, je třeba podpořit radikální digitální transformaci a zefektivnění. Na základě existující poptávky ze strany velkých výrobců (Airbus), historické vysoké kvalifikaci pracovníků v leteckém průmyslu a analýzy struktury průmyslových výrobců v ČR by transformací části průmyslové výroby došlo ke zvýšení produkce s vysokým multiplikačním efektem na úrovni multiplikátoru 6 s vysokou přidanou hodnotou a vytvoření vysoce kvalifikovaných pracovních míst. Proto byla právě letecká technika jako strategické odvětví zvolena jako pilotní projekt s programem certifikací strategických technologií.

V rámci této komponenty bude podpořen i základní rozvoj kvantové infrastruktury, která je označena jako evropský flagship. S vybudováním kvantové infrastruktury dojde k možnosti dramatického zvýšení kvality a rychlosti výpočtů. V neposlední řadě tím dojde také k posílení celého průmyslového odvětví včetně obranného a bezpečnostního.

¹⁸ OECD předpokládá, že český HDP poklesne v roce 2020 o 6,8 %, poté v roce 2021 o 1,5 % a v roce 2022 o 3,3 %, HDP však v příštích dvou letech zůstane pod úrovní před krizí.

Aktuální pandemická situace přinesla řadu výzev nejen v podobě zdravotní, společenské a ekonomické krize, ale také v oblasti inovací. Mnoho inovativních firem se zároveň osvědčilo v první vlně pandemie na jaře 2020, že jejich řešení ulehčilo a zmírnilo nutná omezení a jimi dané překážky pro běžný život občanů.

Na základě výše uvedených doporučení a analýz byly v oblasti digitální ekonomiky, rozvoje moderních technologií a digitální transformace jasně identifikovány tři oblasti, kde je nutné přijmout reformy a investice v rámci Národního plánu obnovy:

- 1) Digitalizace podniků, zejména SME a infrastruktura nutná pro jejich digitální transformaci.
- 2) Podpora nových technologií a firem typu start-up a spin-off a budování digitálních šampionů.
- 3) Zvláštní důraz na rozvoj klíčových a strategických technologií, zejména AI.

b) Cíle

Hlavním cílem komponenty je rychlé společenské a ekonomické oživení z koronavirové krize prostřednictvím digitalizace, její využití jako příležitosti k digitální transformaci a naplnění cíle Inovační strategie ČR 2019-2030 - navrátit Česko do roku 2030 mezi nejvyspělejší inovační země světa.

Konkrétně komponenta plně reaguje a odpovídá na doporučení Evropské komise pro ČR v rámci Evropského semestru pro rok 2019 a 2020. Zejména pak v následujících bodech:

- Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na (...) digitální infrastrukturu.
- Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému.
- Přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení.
- Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity.
- Zaměřit investice na (...) digitální transformaci, zejména na (...) technologie.
- Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

Cíle komponenty proto odpovídají na hlavní obecné zaměření a na konkrétní doporučení EK. Komponenta je zaměřena na vznik a propojení digitálního ekosystému, a především je cílem:

- 1) Rapidně zvýšit intenzitu digitalizace a adopce nových technologií v podnicích, zejména SME,
- 2) Vybudovat řídicí a celkovou infrastrukturu umožňující skokovou digitální transformaci,
- 3) Otevřít nové formy financování digitální transformace podniků, zejména SME,
- 4) Monitorovat a reagovat na společenské dopady digitalizace,
- 5) Podpořit rozvoj klíčových a strategických technologií, zejména umělé inteligence,
- 6) Podpořit rozvoj inovačního ekosystému, zejména pak inovativních startupů,
- 7) Pomoci vybudovat v Česku nové digitální šampiony.

Cílem podpory strategického průmyslu je především diverzifikace silné závislosti na jednom průmyslovém oboru a zároveň využití silných stránek struktury výroby v ČR. Nutností je vybudování infrastruktury potřebné pro vytváření digitálních modelů výroby, aby došlo k efektivnímu nastavení výroby s vysokou produktivitou. Zároveň pro toto je nutné nastavení dalších podmínek umožňujících sběr dat pro vytváření a využívání modelů (digitálních dvojčat) do reálného světa. Zároveň s tím je nutno uvést, že komplementární produkci je vývoj a výroba dronů a podobných produktů pro civilní a vojenské účely, které mohou být využity pro řešení dalších společenských otázek jako např. sběr dat pro zachování vody v krajině, katastrální a další oblasti.

Díky této podpoře bude možné vytvářet velmi důležité a náročné 3D výpočty a celkově urychlit komplexní matematické simulace. Dále se očekává kvalitativní skok v počítačovém řízení a rychlé predikci na základě jeho modelu. Kvantové počítání může znamenat kvalitativní skok z dnešních výpočtů trvajících dlouho do náročných výpočtů v reálném čase. Kvalitativní skok pro model based control.

Tato a navazující komponenta také plně korespondují a úzce se doplňují s Programem Digitální Evropa, který pomůže evropským podnikům, zejména menším podnikům, využívat rozsáhlých příležitostí, jež s sebou přináší digitální transformace, rozvíjet se a získat konkurenční výhodu, a to zejména pokud jde o umělou inteligenci, vysoce výkonnou výpočetní techniku a cloud computing, analýzy velkých objemů dat a kybernetickou bezpečnost. Dále pak částečně koresponduje i s programem Horizont Evropa pro výzkum a inovace (2021–2027) k posílení vědeckotechnické základny EU a Evropského výzkumného prostoru, ke zvýšení inovační kapacity,

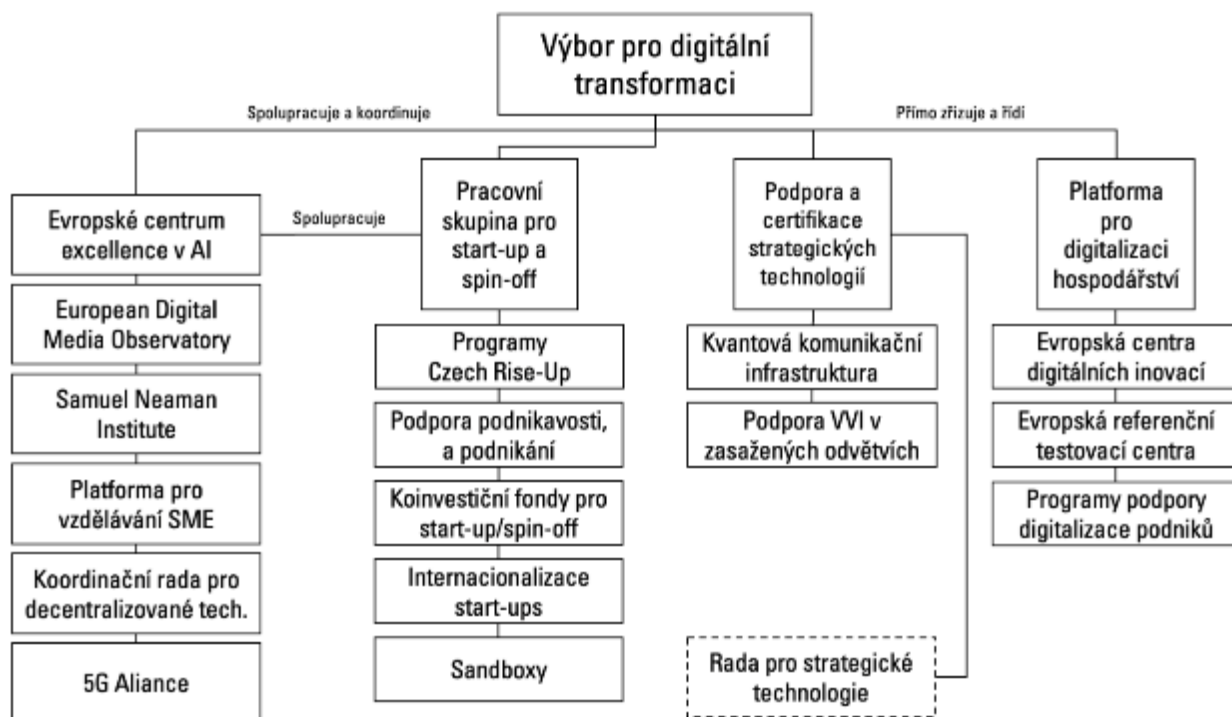
konkurenceschopnosti a tvorby pracovních míst v Evropě k plnění priorit občanů a udržení našeho sociálně-ekonomického modelu a hodnot.

c) Národní strategický kontext

- a. Inovační strategie ČR 2019-2030 a Program Country for the Future.
- b. Strategie Digitální Česko - koncepce Digitální ekonomika a společnost,
- c. Národní strategie umělé inteligence v ČR,
- d. Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021-2027,
- e. Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR,
- f. Strategie podpory malých a středních podniků v České republice pro období 2021–2027,
- g. Investice prostřednictvím OP PIK 2014-2020 a OP TAK do digitálních projektů.

Předchozí snahy

Komponenta nejen navazuje na již existující předkrizové iniciativy, ale především je rozvíjí s ohledem na ekonomické a sociální dopady, především s ohledem na pomoc SME. V oblasti podpory rozšíření klíčových a strategických technologií a koncepčního rozvoje digitálního ekosystému v ČR je komponenta též v souladu s Národní RIS3 strategií 2021-2027. Reformy v rámci komponenty zahrnují aktivity pro digitální transformaci – od vytvoření infrastruktury v rámci Evropského ekosystému až po samotné programy podpory digitalizace. Navazují přitom na aktivity a strategické dokumenty na úrovni ČR a EU, kromě prioritní podpory SME, pak především podporu příslušných technologií, v čele s umělou inteligencí. Komponenta tak plně navazuje na priority EU, především v oblasti digitální agendy.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

Společnou ambicí všech reforem v rámci komponenty je především pomoci rychlému znovuoživení ekonomiky. Trojice na sebe navazujících reforem v rámci této komponenty (1.4) a reforma v rámci následující komponenty (1.5) pokrývají celé spektrum digitální transformace ekonomiky, která je jedním z hlavních nástrojů obnovy a zvýšení konkurenceschopnosti podniků, především SME. Vzájemná návaznost reforem a investic je znázorněna na diagramu níže:

Institucionální reforma systému koordinace a podpory digitální agentury a digitální transformace, vč. RIS 3 - řídicí aktivita

Výzva	Cílem nástroje pro obnovu a odolnost (RRF) je zmírnit hospodářský a sociální dopad opatření přijatých proti pandemii koronavirů a zajistit, aby byly evropské ekonomiky a společnosti lépe připraveny na zelený a digitální přechod. Samotná Komise uvádí, že RRF má potenciál být "game changer" v oblasti umělé inteligence a automatizace podniků. Pro koordinaci jednotlivých kroků digitální transformace ekonomiky zasažené koronavirovou krizí je třeba reformovat existující systém a Výbor pro digitální ekonomiku a společnost řídící pilíř Digitální ekonomika a společnost – strategie Digitální Česko. Celý nově vzniklý robustní systém, digitální transformace ekonomiky musí být navázán na systém podpory identifikace a šíření perspektivních technologií, zvyšování digitálních dovedností a využívání inovačního potenciálu českého průmyslového i akademického prostředí.
Cíl	V reformě zaměřené na koncepční rozvoj digitálního ekosystému v ČR a na vytvoření infrastruktury pro digitální transformaci je hlavním cílem zajištění podmínek pro propojení aktérů napříč celým digitální ekosystémem. Tuto koordinační roli bude vykonávat Výbor pro digitální transformaci. Cílem je zvýšit povědomí nejen podniků a firem, ale i celé společnosti o možnostech využívání nových technologií a o postupné digitalizaci veškerých procesů. S tím souvisí rozvíjení komplexního systému podpory identifikace a šíření nových a klíčových technologií, které mají strategický význam pro transformaci klíčových odvětví ČR a jejich posun k vyšší přidané hodnotě založené na znalostech a inovacích. Součástí cíle je implementace optimálních a efektivních řešení a s nimi spojeného soustavného, vzdělávání v oblasti nových technologií. Cílem je také vytvoření mohutné znalostní báze na jednom místě, propojení všech aktérů a koordinovanému přístupu k digitální transformaci a zvyšování digitálních dovedností s důrazem na jejich interdisciplinaritu.
Implementace	Klíčovým prvkem bude reforma Výboru pro digitální ekonomiku a společnost a jeho proměna na Výbor pro digitální transformaci zastřešující celý systém (reformy 1.4.2, 1.4.3 a 1.5.1). Podstatou reformy je vytvoření flexibilnější a akceschopnější struktury koordinace a podpory digitální transformace ekonomiky, včetně redukce institucionálních stupňů, například sloučením s Výborem pro AI (v rámci revize Národní strategie umělé inteligence). Zásadní pro úspěch této reformy je pak doplnění o řídicí a podpůrné aktivity v navazujících investicích. Komplexní reforma bude implementována s navazujícími investicemi a provázáním celého systému v období do roku 2025, samotná redukce bude provedena v roce 2021 a 2022. Klíčovým nástrojem reformy je mimo jiné rozvoj komplexního systému podpory identifikace a difúze nových a klíčových technologií v rámci Národní RIS3 strategie 2021-2027, jejímž gestorem je MPO. V rámci implementace tak bude podpořeno fungování procesů vázaných na Národní RIS3 strategii, které umožní rozvíjení komplexního systému podpory identifikace a šíření nových a klíčových technologií. Tento systém napomůže mimo jiné identifikaci nových technologií a trendů a generování relevantních témat výzkumu, inovací a misí, které mají strategický význam pro transformaci klíčových odvětví v ČR a pro digitalizaci. Systém bude rozvíjen prostřednictvím zpracování analytických studií, facilitací jednání, developmentem transformačních aktivit, zaintegrovaním nejaktuálnějších postupů a best practices

	a aktualizací Národní RIS3 strategie o tyto vstupy. Výbor pro digitální transformaci bude spolupracovat s implementačními strukturami Národní RIS3 strategie. Komise také doporučuje sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy při vytváření vnitrostátních koalic pro digitalizaci, umělou inteligenci a automatizaci. Spolupráce a partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti umělé inteligence, dat a robotiky napomůže přeshraniční spolupráci.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Implementovat reformu bude Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR ve spolupráci s relevantními partnery z akademického a podnikového prostředí. Reforma předpokládá zapojení zaměstnavatelských svazů a asociací (SP ČR, AMSP), akademického sektoru (ČVUT, MUNI), výzkumných a inovačních center (IT4Innovations, regionální inovační centra) a dalších partnerů tak, aby došlo k propojení všech aspektů reformy.
Překážky a rizika	Rizikem může být nedostatek finančních prostředků a nevhodně zvolené způsoby financování reformy. Nedostatečná analýza a monitoring vývoje představují zásadní riziko pro naplňování reformy a účelné vynaložení investic v rámci Národního plánu obnovy. Nerealizace tohoto nástroje tak přímo ohrožuje celé naplnění komponenty a navazujících aktivit. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Reforma bude mít pozitivní dopad zejména na malé a střední podniky, ale také na stávající i nové zaměstnance či studenty a jejich připravenost využívat digitální nástroje pomocí zvyšování jejich digitálních dovedností.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Reforma předpokládá náklady 20 mil. Kč v období 2021-2025.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude v souladu s platnou právní úpravou, bez nutnosti notifikace konkrétních projektů a využití dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	2021 - 2025

Nastavení uceleného systému institucionální podpory investic a rozvoje inovativních firem, start-upů, a nových technologií

Výzva	Úspěšné české technologické společnosti, které se prosadily ve světovém kontextu, dosahují věkem až na počátek devadesátých let. Jedním z klíčových důvodů je přitom nedostatek likvidity, který se projevuje v určitých segmentech evropského i českého trhu v oblasti investic a podpory inovací. Navíc od počátku krize se objem investic rizikového kapitálu propadl zatím o 12 procent v meziměsíčním srovnání oproti roku 2019. Lze očekávat, že nedostatek likvidity v některých segmentech může krize jen prohloubit, a to především v oblasti úplného počátku technologických startupů, kde se míra selhání pohybuje minimálně na třetině zainvestovaných projektů. Je proto vhodné nabídnout alternativy k tradičnímu investičnímu financování, zejména s ohledem na snížení míry rizika, která může v nadcházejícím období vzrůst na úroveň, kdy nebude řada jinak potenciálně velmi úspěšných projektů financována, a to zejména právě v kapitálově náročných strategických odvětvích a oborech. Dle Analýzy potenciálu rozvoje umělé inteligence v ČR, kterou si nechal zhotovit Úřad vlády ČR v roce 2018 ve spolupráci s TAČR, je problémem českých start-upů nedostatek rizikového kapitálu a také výrazně větší financování aktivit z vlastních zdrojů oproti evropským start-upům. Z tohoto důvodu je efektivní motivovat soukromé investory

	k investicím do start-upů, stejně jako univerzitní/akademické prostředí do tvorby spin-offů. Je tedy třeba se zaměřit na příliv rizikového kapitálu do těchto segmentů. Na podporu začínajících podniků plánuje Evropská Komise spustit investiční schéma pro vybrané technologie, zejména AI a blockchain. První fáze programu proběhla v letech 2020–2021. Komise tak již poskytla 100 milionů euro v rámci programu Horizont 2020. Celkový objem investic v první fázi bude mezi 400–500 miliony euro.
Cíl	Hlavním cílem je pozitivní změna výše popsané situace a využití aktuálních příležitostí v ČR k podpoře až radikálních inovací, a to především v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou a klíčových/strategických digitálních technologiích, které mají buď význam pro zvládání a překonání krizových situací nebo potenciál uspět v mezinárodní konkurenci. Klíčové pro to je zaměřit se na následující problémy a jejich překonání: Selhání trhu z důvodu zejména vysokého rizika (především u klíčových/strategických technologií). Nedostatek likvidity potřebné pro podporu všech začínajících nadějných projektů. Dlouhodobý problém s technologickým transferem. Reforma naplní zejména cíle Strategie podpory malých a středních podniků v ČR pro období 2021–2027 a Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR. V souladu s cíli Evropské komise pak má zejména zlepšit přístup k financování, především ve formě vlastního kapitálu, inovativním a rizikovým společnostem zabývajícím se klíčovými technologiemi (EK jmenuje zejména AI a blockchain).
Implementace	Nejvhodnějším nástrojem pro překonání těchto problémů a dosažení vytyčeného cíle je nastavení spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem tak, aby se mohli soukromí investoři pohybovat v rámci státem předem vymezených kritérií pro využití veřejných prostředků. Zároveň je třeba analýza a náprava tržních selhání, například v oblasti pre-seedového financování. Z tohoto důvodu bude ustavena pracovní skupina pod Výborem pro digitální transformaci, která bude flexibilně koordinovat a nastavovat řešení pro potřeby podpory trhu v této dynamické oblasti. Bude také sloužit jako programová rada navazujících programů podpory. V návaznosti na reformu budou realizovány investice, například v souladu s doporučením NERV vznik koinvestičního fondového schématu, kde bude soukromá investice doplněna veřejnými prostředky. Je tak ponechána volnost specializovaných soukromých subjektů aplikovat své know-how v oboru při výběru investice s využitím veřejných zdrojů a zároveň jsou motivovány k maximální efektivitě zapojením vlastních finančních zdrojů. Investiční schémata budou doplněna programy přímé podpory. Metodou při nastavení a realizaci tohoto schématu je postupné spuštění pilotních projektů, ověření funkce v praxi a následnou úpravu nastavení na základě zkušeností z reálné praxe a jejího využití. Vzhledem ke specifikům různých oblastí (pre-seedových investic, transferu technologií, či kapitálové a regulační náročnosti klíčových strategických odvětví) se bude postupovat v jednotlivých investicích odděleně pro nejvhodnější nastavení nástroje pro danou oblast.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MPO, CzechInvest, vysoké školy, Evropský investiční fond.
Překážky a rizika	Klíčovou překážkou a zároveň rizikem může být radikální změna priorit a možností spolupráce ze strany soukromých partnerů. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Nadějné technologické podniky typu start-up a spin-off a další vysoce inovační soukromé společnosti.

Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Reforma předpokládá náklady 10 mil. Kč v období 2021-2025.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude projednána a popřípadě notifikována v závislosti na konkrétních projektech a změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	2021–2025

Podpora strategických odvětví – společná skupina pro podporu a certifikace strategických technologií s Radou pro strategické technologie

Výzva	České subjekty dlouhodobě ztrácejí konkurenceschopnost v náročných oborech, jako jsou letectví, vesmírné aplikace, výroba zdravotnických prostředků, ale i kosmetiky a potravin, které se vyznačují velkou mírou interakce s regulátory a akceptací společných standardů výrobních procesů a produktů. Certifikáty managementu jakosti jsou nyní v ČR zavedeny pouze u malého počtu podniků. Tuzemské firmy tak výrazně zaostávají za konkurencí z jiných evropských států (např. Francie, Německo, Belgie). Situace v posledních měsících navíc ukázala na problematiku notifikovaných osob a certifikace zdravotnických prostředků dle EU MDR 2017/745, IVDR 2017/746. Tato situace tedy znamená, že české subjekty nebudou moci od 26.5.2021 získat certifikáty pro zdravotnické prostředky (ZP) v ČR. Ti výrobci, kteří podají žádost po tomto datu, budou mít certifikáty v platnosti pouze do r. 2024. Druhým příkladem je letecký průmysl, který navíc krizí COVID19 značně poškozen. Cílem je tedy podpora těchto institucí v ČR, aby mohly mít zajištěnou kapacitu a potřebná oprávnění, a zároveň umožnit českým firmám, aby pro ně byla certifikace dostupnější. Oproti svým kolegům v jiných zemích mají tu nevýhodu, že veškerá dokumentace a zpracované podklady včetně překladů velmi prodražují náklady na certifikaci a jsou tak do značné míry znevýhodněny oproti firmám, které žádané certifikace ve svém domovském státu mají. Pandemie ukázala, že současný stav v ČR je nedostačující a české subjekty se museli obracet na instituce v zahraničí, což ale jednak nebylo někdy možné, jednak zde byly dlouhé čekací lhůty a jednak se značně prodražil celý certifikační proces (náklady na vysoce odborné překlady apod.). Navržená podpora včetně výše potřebné investice byla konzultována např. s Výzkumným a zkušebním leteckým ústavem (VZLÚ), Asociací leteckých a kosmických výrobců České republiky či Asociací výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků (AVDZP).
Cíl	Cílem reformy je zvýšení konkurenceschopnosti českých podniků na mezinárodních trzích a zlepšení managementu jakosti a procesů, a to prostřednictvím zajištění sítě akreditovaných laboratoří s dostatečnou kapacitou pro testování včetně zajištění kvalifikovaných pracovníků pro oblast certifikace a usnadnění implementace administrativně náročných produktových standardů a standardů systémů řízení, které nejsou v ČR majoritně rozšířeny. Prostřednictvím projektu budou vytvořeny podmínky pro vznik a rozvoj kvalifikovaných pracovních míst, firmám z ČR se rozšíří možnosti získání zakázek alepší výchozí pozice při podávání nabídek u náročné výroby a doje ke zlepšení dostupnosti znalostí, které se dosud ve velké míře objednávali mimo ČR. Konečným výstupem bude tedy uvedení větší množství produktů na trh, odstranění překážek při jejich uvádění na trh a odstranění překážek pro dodávky na bonitní trhy. V případě leteckého průmyslu se bude např. konkrétně jednat o zvýšení počtu firem certifikovaných dle NADCAP, ECSS, AS9100 a dle pravidel U.S.FDA (v případě leteckého průmyslu).
Implementace	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR ve spolupráci s Agenturou CzechInvest. Podporovány budou aktivity směřující k získání certifikátů managementu jakosti a produktových certifikátů a registrací vyžadovaných regulátorem pro uvedení na

	národní trh. Jedná se tedy o konzultační a poradenské služby, příprava dokumentace ke správné výrobní praxi, přípravu dokumentů včetně laboratorních zkoušek a překladů potřebných dokumentů a v neposlední řadě i podpora samotné certifikace. V případě samotné infrastruktury, tedy výzkumných center a laboratoří (vč. soukromé sféry), by šla podpora konkrétně na dovybavení laboratoří, proces akreditací a celkově nákupy hi-tech strojů. Podpora by byla zaměřena zejména na: a) Advanced materials and technologies (composites, additive manufacturing, laser applications...); b) Green technologies (hybrid/electric propulsion, decarbonization, noise reduction, biofuel, sustainability of air transport...); c) Automation and digitization; d) Unmanned Aerial Vehicle (UAV)/Unmanned Aircraft Systems (UAS); e) Urban Air Mobility (UAM); f) Software applications; g) Industry 4.0 in Aerospace (AI, IoT, Big Data). Podpora bude zaměřena též na zavádění prvků automatizace a robotizace a digitalizace podniku. Uvedené okruhy tedy zcela zapadají do cílů Recovery and Resilience Fondu.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zapojeny budou: výzkumné organizace, VZLÚ, průmysloví partneři v oboru
Překážky a rizika	Nedostatek finančních prostředků a prodloužení dodacích lhůt z důvodu vysoké technické náročnosti projektu. Technické komplikace vedoucí k prodloužení doby realizace. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Velcí průmysloví partneři a na ně navázané malé a střední podniky ve výrobním sektoru
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Reforma předpokládá náklady 110 mil. Kč v období 2021-2023.
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora bude poskytována podle rámce nebo de minimis. Veškerá veřejná podpora bude projednána a popřípadě notifikována v závislosti na konkrétních projektech a změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	2021 - 2023

b) Popis investic

Evropské centrum excelence v AI "pro bezpečnější společnost"

Výzva	V zájmu posílení excelence v umělé inteligenci (AI) a podpory jejího výzkumu v Evropě se Evropská komise snaží posílit spolupráci mezi nejlepšími výzkumnými týmy a účinněji řešit hlavní vědecké a technologické výzvy v oboru. Zároveň mobilizovat průmysl k integraci a najít jeho synergie s výzkumnými týmy. Za tímto účelem Evropská komise - prostřednictvím programu Horizont 2020 – již investovala 50 milionů EUR do vytvoření sítě propojených center excelence AI. Jako základ pro témata výzkumu AI a další sítě excelence využila také vstup z veřejné konzultace k Bílé knize o AI a cílené konzultace, na jejich základě pak rozšíří síť center excelence.
Cíl	Vznik Evropského centra excelence pro umělou inteligenci má za cíl zajistit dostatečnou výzkumnou kapacitu v oboru a umožnit tak dalším aktérům zavádění a testování nových aplikací umělé inteligence. Jako hlavní národní projekt v oblasti digitální agendy bude podpořen rozvoj technologií umělé inteligence přispívající k bezpečnější společnosti, a to v souladu s národním tématem vyhlášeným v oblasti umělé inteligence v roce 2019, v návaznosti na vládní Národní strategii umělé inteligence v ČR i strategické dokumenty EU (především Koordinovaný plán pro AI). Toto zaměření nabylo na mimořádném významu aktuálními společenskými potřebami danými koronavirovou krizí v globálním rozsahu a má proto reálnou ambici vytvořit z Česka

	jedno z hlavních mezinárodních center AI. Zaměření na technologie podporující bezpečnost odpovídá tradicím českého průmyslu a využívá mimořádnou vědeckou kapacitu v oblasti AI pro zaměření se na segment trhu, kde lze dosáhnout mezinárodní komparativní výhody díky národní a regionální specializaci. Podporuje tak dlouhodobou snahu Evropské komise o zvýšení konkurenceschopnosti a technologické suverenity celé EU. Díky zvýšeným investicím v rámci Národního plánu obnovy bude možné tento cíl zrychleně realizovat v krizové době, přičemž centrální aktivitou bude vybudování Evropského centra excelence v AI s tímto zaměřením v souladu s doporučením High-Level Expert Group on AI pro Evropskou komisi. Řada aktivit pak na tento cíl navazuje, především v oblasti socio-ekonomických dopadů digitální transformace ekonomiky a boje se souvisejícími negativními trendy, jako jsou fake-news.
Implementace	V zájmu dalšího posílení výzkumu AI Evropská komise zhodnotila investice v rámci programu Horizont 2020 a porovnala je se současnými výzkumnými trendy a potřebami identifikovat budoucí investiční příležitosti, zejména v programu Horizont Evropa. V rámci nového programu Horizont Evropa tak vypíše nové výzvy pro síť center excelence především v oblasti bezpečnosti, což je národním prioritním tématem České republiky v umělé inteligenci. V rámci této investice tak bude podpořen národní projekt na vybudování Evropského centra excelence v AI, který uspěje v příslušné výzvě programu Horizont Evropa, nebo alespoň získá Seal of Excellence. Realizátorem projektu bude konsorcium vysokých škol/vědecko-výzkumných organizací sdružených v rámci výzvy programu Horizont Evropa pro vybudování Evropského centra excelence v AI. Podporu a koordinaci poskytne MPO jako koordinátor a gestor Národní AI strategie.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Akademická sféra (konsorcium univerzit), zapojení dalších předních domácích i mezinárodních pracovišť v oboru.
Překážky a rizika	Nedostatečná koordinace, roztříštěnost vědecko-výzkumných institucí, vzájemná rivalita na národní úrovni, nedostatečná mobilizace vědecké excelence a propojení na excelentní partnery v rámci EU mohou zapříčinit neúspěch ve výzvě programu Horizont Evropa. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u koordinující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Veškeré zapojené subjekty ve státní správě i soukromé subjekty dotčené digitální transformací.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 240 mil. Kč v období 2021-2024.
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora je v souladu s pravidly platnými pro program Horizont Evropa a jeho financování.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 36 měsíců.

Evropský projekt pro boj s COVID fake news (European Digital Media Observatory Hub - EDMO)

Výzva	Na národní i středoevropské úrovni dnes neexistuje jednotná koordinační kapacita pro boj s dezinformacemi, především v oblastech spojených s digitalizací (zejména 5G) a nemocí COVID-19 v oblasti digitálních platforem, která by zároveň poskytovala klíčové technické zázemí, především zapojení NLP a dalších AI technologií pro veřejné i soukromé iniciativy boje s dezinformacemi.
Cíl	European Digital Media Observatory (EDMO) je jedním z prvků akčního plánu Evropské komise pro boj proti dezinformacím, zveřejněného dne 5. prosince 2018. Jeho cílem je

	posílit kapacity a spolupráci mezi členskými státy a EU ve čtyřech klíčových oblastech: zlepšování detekce, koordinace reakcí, práce s online platformami a průmyslem, zvyšování povědomí a posílení dovedností občanů k reakci na dezinformace online. EDMO spravuje konsorcium vedené Evropským univerzitním institutem ve Florencii a zahájilo svou činnost 1. června 2020. Cílem investice je podpořit vznik regionálního hubu/výzkumného centra EDMO, které především poskytne nástroje AI a metodiku pro boj s fake news v digitálním prostoru, a to nestranným způsobem. Základem pro to bude konsorcium Evropského centra excelence v AI, pod jehož téma bezpečnější společnosti nepochybně tato aktivita spadá. Cílem bude dle Komise zejména: a. Detekovat, analyzovat a zveřejňovat dezinformační kampaně na národní, nadnárodní a evropské úrovni a analyzovat dopad dezinformačních kampaní na společnost a demokracii; b. Podporovat aktivity v oblasti mediální gramotnosti; c. Ve spolupráci s národními úřady monitorovat pravidla online platform a ekosystém digitálních médií.
Implementace	Komise zveřejnila druhou výzvu k předkládání návrhů na regionální EDMO huby v druhé polovině 2020. Druhá fáze projektu bude financována částkou 9 milionů EUR prostřednictvím nástroje pro propojení Evropy (CEF). Tyto huby se zaměří na nově vznikající zranitelná místa digitálních médií, která mají zvláštní význam v rámci území a jazykové oblasti, ve které budou působit. Cílem investice je znásobit financování EDMO huby a urychlit jeho vznik a zvýšit jeho zásah, pokud uspěje projekt zaměřený na ČR a české jazykové prostředí. Výzkumná centra EDMO budou navíc vzájemně propojena za účelem sdílení osvědčených postupů a relevantního obsahu. Usnadní tak koordinaci výzkumných činností na úrovni EU a vytvoří komunitu akademických výzkumníků, ověřovatelů faktů, mediálních odborníků a dalších relevantních zapojených subjektů. Koordinaci a podporu EDMO huby poskytne Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Relevantní veřejné a soukromé subjekty.
Překážky a rizika	Neúspěch ve výzvě CEF projektů zaměřených na českou jazykovou oblast. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Široká populace.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 30 mil. Kč v období 2021-2023.
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora je v souladu s programem CEF a jeho kofinancováním.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 36 měsíců.

1.3 Přenos zahraniční nejlepší praxe a know-how pro digitální transformaci, monitoring a výzkum socio-ekonomických dopadů krize (vznik Samuel Niemann Institute)

Výzva	K provedení nutné digitální transformace a reformy ekonomiky po COVID-19 je třeba zajistit data pro evidence-based policy a přenos nejlepší praxe ze zahraničí. Dopady především automatizace ekonomiky a společnosti byly jednorázově kvantifikovány pouze ve Výzkumné zprávě potenciálu AI v ČR v roce 2018, v souladu s aktuálním trendem na úrovni EU, znásobeným dopady pandemie, bude podpořena kapacita na vyhodnocování, predikci trendů, a především předcházení negativním dopadům, především na SME. Dopad COVID-19 na globální ekonomiku ukázal potřebu vytvořit odolnější dodavatelské řetězce. Podle Evropské komise má především automatizace potenciál přesunout část výroby do Evropy a zvýšit její autonomii v kritických hodnotových řetězcích. Očekává se, že automatizace bude stále více podporovat pracovníky různými způsoby při plnění jejich úkolů a zlepšovat pracovní podmínky. Demografické výzvy v Evropě dále zvýší potřebu automatizace, zejména v odvětví služeb. Pandemie rovněž zdůraznila význam digitálně transformovaných nových způsobů práce. Na druhou stranu tento vývoj přináší řadu výzev, nejen otázky bezpečnosti, ale podporuje i potřebu monitorovat široké spektrum dopadů a budovat odolnost (resilienci) především v oborech citlivých na dopady na trh práce, nerovnost a celkový blahobyt obyvatel.
Cíl	Reakce na naléhavou potřebu průběžného vyhodnocování dopadů moderních technologií v jednotlivých sektorech, a především aplikace zahraničního know-how v oblasti digitalizace ekonomiky a predikce dopadů. Automatizace je oblastí politiky s velkým potenciálem hospodářských a sociálních dopadů, včetně klíčových oblastí na podporu zelené a digitální transformace Evropy. Expertní skupina na vysoké úrovni pro dopad digitální transformace na trhy práce v EU v roce 2019 vydala závěrečnou zprávu s doporučeními, včetně politických opatření pro Evropskou unii, členské státy, podniky a další zúčastněné strany v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu, a to s cílem formovat digitální transformaci světa práce a učinit je plynulý, inkluzivní a zaměřený na člověka. Cílem této investice je proto vybudovat kapacitu, která zajistí dostatečné monitorování, vyhodnocování a návrh řešení dopadů skokové digitální transformace. Dalším cílem je zmírnit hospodářský a sociální dopad opatření přijatých proti pandemii koronaviru a zajistit, aby byly česká ekonomika a společnosti lépe připraveny na zelený a digitální přechod. Pro další zvýšení a koordinaci investic je tato investice nezbytná.
Implementace	Především vytvoření pobočky strategického think-tanku Samuel Niemann Institute v ČR, napojeného jako nezávislé organizace přímo na Výbor pro digitální transformaci. Propojí se tak především podnikatelské svazy, zástupci zaměstnavatelů, akademická sféra a další stakeholdři společně s veřejnou správou k zajištění a koordinaci digitální transformace české ekonomiky s přenosem nejlepší zahraniční praxe a monitoringem a vyhodnocováním socio-ekonomických dopadů. Implementaci povede Výbor pro digitální transformaci, pobočka předního světového think-tanku pro přenos strategického know-how (Samuel Niemann Institute univerzity Technion) v návaznosti na Evropské centrum excelence v AI.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Akademická sféra (konsorcium univerzit), zapojení dalších předních domácích i mezinárodních pracovišť v oboru.
Překážky a rizika	Nedostatečná analýza a monitoring vývoje představují zásadní riziko pro naplňování reformy a účelné vynaložení investic v rámci Národního plánu obnovy. Nerealizace tohoto nástroje tak přímo ohrožuje celé naplnění komponenty a navazujících aktivit. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Veškeré zapojené subjekty ve státní správě i soukromé subjekty dotčené digitální transformací.

Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 170 mil. Kč v období 2021-2023.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude v rámci implementace vědecko-výzkumnými organizacemi, případně projednána a popřípadě notifikována v závislosti na konkrétních projektech a změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 40 měsíců.

Platforma pro vzdělávání managementu SME pro post-COVID-19 digitální transformaci

Výzva	K provedení nutné digitální transformace a reformy ekonomiky po COVID-19 je třeba nastavit řídicí a vzdělávací systém. Rozvoj nových technologií přináší nejen příležitosti, ale i výzvy. Je třeba průběžně vzdělávat nejen stávající zaměstnance, ale i management firem a podnikatele obecně tak, aby byli připraveni nové technologie naplno využívat, nepodceňovali kybernetickou bezpečnost a byli schopni nejen reagovat na měnící se situaci na trhu práce a požadavky, ale také, aby dokázali naplno využít příležitostí, které se díky novým technologiím objevují. Pro zdokonalení a implementaci digitálních dovedností je doporučuje Evropská komise zapracovat do národních strategií v oblasti umělé inteligence a dalších dokumentů a využít Nástroj pro obnovu a odolnost k podpoře tohoto cíle, například financovat kurzy celoživotního učení, zejména rekvalifikace lidí z netechnického prostředí, dále investice zaměřené na zvyšování kvalifikace stávající pracovní síly, například prostřednictvím specializovaných školení na univerzitách. Tyto aktivity je třeba zaměřit především jako komplementární k aktivitám směřujícím k reformě vzdělávání a trhu práce (Komponenta 3. Vzdělávání a trh práce) a zaměřit je jako vhodné doplnění pro firemní sféru, zejména pro SME.
Cíl	Cílem investice je vznik projektu Platformy pro digitální transformaci, jejímž smyslem je v první fázi vytvořit interaktivní one-stop-shop, dostupný 24/7/365, k němuž budou firmy schopny přistupovat odkudkoliv, a který jim pomůže zodpovědět všechny dotazy týkající se možnosti využívání nových technologií (AI, blockchain, cloud computing, robotizace a automatizace, kybernetická bezpečnost, high performance computing,...), digitalizace jejich procesů, implementace vybraných řešení, bude vzdělávat v oblasti nových technologií a řešení s nimi spojených a zároveň je bude schopen propojit s možnými dodavateli řešení. Pro rozvoj oblasti digitálních dovedností vznikne v druhé fázi pod technologickou platformou také vzdělávací platforma, jejíž obsah bude určován reálnými potřebami trhu. Opět se předpokládá zapojení širokého spektra partnerů, využití e-learningových řešení s přidanou hodnotou pro zaměstnavatele/zaměstnance. Systém vzdělávání bude založený na certifikaci/badge. V rámci rozšířených aktivit zaměřených na vzdělávání budou probíhat také osvětové akce zaměřené na studenty ZŠ, SŠ a VŠ. Dalším přínosem bude výzkum potřeb, motivace a překážek, které firmy přivádějí k používání digitálních služeb a nových technologií či je od nich odrazují. Získaná data budou využita k vytváření uživatelsky přívětivějších řešení a rozvoji nových služeb, které budou podporovat využití digitálních technologií v SME. Cílem investice je též úzce provázat projekt Technologické platformy pro digitální transformaci

	s implementací digitální agendy v Národní RIS3 strategii a s procesy, které jsou na tuto strategii vázány a mají za cíl podpořit difúzi nových a klíčových technologií v ČR.
Implementace	Platforma pro digitální transformaci ČR vznikne přímo pod koordinačním Výborem pro digitální transformaci. Jednotlivé na sebe navazující kroky jejího vzniku a implementace investice povedou k vytvoření unikátního ekosystému, který nemá v českém ani evropském prostředí obdoby. Unikátní řešení zajistí propojení komponent (technologie, financování, regulace, vzdělávání, sdílení dobré praxe, ...) nezbytných pro využití potenciálu digitální transformace, a to v provazbě na další investice v rámci této a navazující komponenty. Implementaci provede Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR ve spolupráci s partnery pod řízením Výboru pro digitální transformaci.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zapojeny budou: zaměstnavatelské svazy a asociace, akademický sektor, inovační centra a dalších partneři.
Překážky a rizika	Nedostatek finančních prostředků a nevhodně zvolené způsoby financování. Technické komplikace vedoucí k prodloužení doby realizace. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Malé a střední podniky, start-upy, zaměstnavatelé, zaměstnanci a studenti.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 110 mil. Kč v období 2021-2023.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude poskytnuta v závislosti na konkrétních projektech a také na změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 36 měsíců. Dokončení platformy je plánováno na 4Q 2022.

Evropský projekt pro DLT financování digitalizace SME pro překonání krize (European Blockchain Services Infrastructure – EBSI)

Výzva	Makroekonomický šok způsobený restrikcemi v důsledku epidemie COVID-19 podstatně prohlubuje problém nedostatečných provozních a investičních zdrojů pro SME. Již dnes se přitom často potýkají s nedostatkem provozního, a především investičního financování a nedostatečnými vlastními zdroji potřebnými pro modernizaci. Přes obrovskou potřebu kapitálu ze strany malých a středních podniků dosud neexistuje celoevropská platforma pro financování SME prostřednictvím emise cenných papírů, především z důvodu vysokých administrativních nákladů, zaměření investorů na emise velkého finančního objemu a také nedostatečně rozvinutým povědomím podnikatelů o možnosti využívání nových způsobů financování. Východiskem pro řešení těchto problémů je vytvoření platformy pro vydávání cenných papírů pomocí decentralizovaných technologií (DLT) při splnění všech regulatorních požadavků, a to v rámci Evropského blockchainového partnerství (European Blockchain Partnership – EBP) mezi Evropskou komisí a členskými státy. Pilotní projekty blockchainových bondů implementovalo již několik významných mezinárodních organizací a společností, např.

	Světová banka spolu s Commonwealth Bank of Australia v roce 2018 vydala Bond-i, ve stejném roce Erste Group a ASFINAG provedly první digitální vydání dluhopisů na blockchainu, Société Générale v roce 2019 vydala bondy v hodnotě 100 mil eur, BBVA a španělská pojišťovna MAPFRE minulý rok vydaly první “zelený dluhopis” blockchainu for EUR 35 million (2019).
Cíl	Hlavním cílem je pomoci SME zotavit se z následků krize způsobené pandemií onemocnění Covid-19 a především prostřednictvím investic udržet a obnovit jejich konkurenceschopnost. Využití DLT zjednoduší přístup SME k financování, a to snížením nákladů, zvýšením transparency a auditovatelnosti a zvýšením dostupnosti kapitálu a dluhu otevřením přímého přístupu na celoevropský trh. Investice tak naplní opatření Strategie na podporu malých a středních podniků v České republice pro období 2021-2027, specifického cíle Rozvoj investičního crowdfundingu a technologie blockchain v ČR a také cíle Koncepce rozvoje kapitálového trhu v České republice 2019–2023, a to v návaznosti na Strategii pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřenou na SME, která uvádí potřebu zahájení iniciativy založené na DLT, jež umožní vydávání a obchodování s dluhopisy SME v celé Evropě. Proto bude realizován projekt decentralizovaného trhu s cennými papíry SME postaveném na Evropské infrastruktuře pro blockchainové služby (European Blockchain Services Infrastructure – EBSI), který ČR, jako předsednická země skupiny V4, iniciovala v roce 2020 a vede jeho implementaci v rámci EBP. Projekt zároveň naplňuje koncepci Digitální Česko – Digitální ekonomika a společnost a Inovační strategii ČR 2019–2030.
Implementace	Realizace projektu dluhového financování SME na DLT otevře nové zdroje provozního a investičního financování českých SME a zahájí vznik celoevropské platformy pro bondy na DLT. Pilotní projekt bude součástí celoevropské platformy, kterou v květnu 2020 schválila European Blockchain Partnership a která vznikne v rámci European Blockchain Services Infrastructure. Díky svým vlastnostem nová platforma přináší zásadní změny: díky elektronické podobě je vydávání a nakládání s cennými papíry rychlejší a bezpečnější; díky automatizaci je platforma mnohem efektivnější a levnější, a proto dostupná velmi širokému, prakticky neomezenému okruhu investorů; transparentnost systému a dostupnost dat v reálném čase mohou usnadnit dohled, sledování ekonomických trendů, a tím zajistit stabilitu finančního systému a udržet rovnováhu v celkové ekonomice. Na Evropské úrovni je projekt veden Evropskou komisí a EBP, na národní úrovni bude koordinovat implementaci projektu nově zřízená Koordinační rada pro decentralizované technologie pod Výborem pro digitální transformaci. Tím bude zajištěno napojení na systém digitální transformace ekonomiky, pro kterou bude investice znamenat značné rozšíření a doplnění možností financování digitální transformace, a to především SME.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zapojeny budou podniky a profesní asociace působící zejména ve finančním sektoru.
Překážky a rizika	Technické a regulatorní komplikace vedoucí k prodloužení doby realizace.

Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Malé a střední podniky.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Projekt je součástí programu Digitální Evropa a z jeho prostředků bude podpořen. V rámci investice bude poskytnuto kofinancování potřebné pro naplnění výše uvedeného cíle, které počítá s náklady 225 mil. Kč v období 2021-2023.
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora bude poskytnuta v souladu s rámcem programu Digitální Evropa.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba implementace projektu je 36 měsíců.

Demonstrativní projekty rozvoje aplikací pro města a průmyslové oblasti (např. 5G)

Výzva	V současnosti chybí aplikace jednotlivých vertikál ekosystému sítí 5G. Na základě slibných výsledků probíhající soutěže „5 měst pro 5G“ bude vytvořena platforma pro další vývoj a nasazení těchto aplikací. Vytvořená platforma následně pozitivně ovlivní jednak zájem o využívání služeb poskytovaných na 5G sítích, a samozřejmě taky rozvoj těchto sítí.
Cíl	Cílem investice je kapitálová podpora a rozšíření 5G měst a navazujících iniciativ, která byla iniciována záměrem podpořit místní samosprávy při budování a rozvoji konceptu Smart Cities s využitím digitální infrastruktury. V rámci soutěže byly vyvinuty tzv. referenční aplikace, které budou mít významný dopad na zvýšení kvality života obyvatel a návštěvníků daného města, a rovněž na podnikatelskou atraktivitu tohoto města. Sekundárním efektem soutěže bude vytvoření metodického postupu pro zavádění aplikací pro vertikály Smart City (s možností rozšíření na Smart Village nebo Smart Region) ekosystému sítí 5G, který může být následně využit i v dalších regionech ČR.
Implementace	V následných milnících investice budou vyvinuté referenční aplikace nebo jejich dílčí části (způsob sběru dat a jejich vyhodnocení, monitorovací a řídicí procesy atd.) implementovány ve dvou směrech: 1. Jako aplikace vertikály Průmysl 4.0 zaměřené na digitalizované výrobní linky nebo robotizované systémy vybudované na rutinním využívání umělé inteligence, přímé komunikaci koncových zařízení mezi sebou (D2D); komplexy budou připojeny k 5G sítím nebo ke kampusovým 5G sítím. Přínos investice: i. snižování výrobních nákladů, ii. zkracování doby výroby, iii. eliminace ohrožení lidského faktoru ve výrobě (zejména ve zdraví škodlivých provozovnách). 2. Jako aplikace vertikály Smart City (Smart Village/Region) zaměřené na inteligentní dopravní systémy, pouliční osvětlení, odpadové/oběhové hospodářství, veřejná doprava, správa parkovacích míst, dále na koncepty snižování kriminality ve městě, zvyšování bezpečnosti občanů, monitorování ovzduší, snižování zdraví škodlivých emisí, hospodaření s vodou, monitorování přírodních jevů, predikce předpovědi srážek, monitorování lesů, vliv exhalací na lesy, monitorování půdy atd. Přínos investice: i. usnadnění života obyvatelům měst, obcí a regionů, ii. snížení nákladů souvisejících především s provozem městské infrastruktury, iii. monitorování životního prostředí.

	Implementaci povede Ministerstvo pro místní rozvoj ČR společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Krajské úřady a místní samosprávy, podnikatelský sektor a akademická sféra včetně inovačních center
Překážky a rizika	Omezené finanční prostředky na vývoj a na následné zavádění aplikací, což negativně může ovlivnit dobu realizace již vyvinutých aplikací. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	i. Krajské úřady a místní samosprávy, ii. Soukromé firmy včetně MSP zavádějící robotizaci a smart factory, iii. Vývojové centra akademické sféry
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 1100 mil. Kč v období 2021-2023. K této částce je potřebné přičíst finanční participaci ve výši 15 % (územní samosprávy a nepodnikatelský sektor) 30 % (velké podniky) 40 % (malé a středné podniky)
Dodržování pravidel státní podpory	Bude nezbytná notifikace pro danou investici. Podle výsledků notifikace budou stanoveny pravidla státní podpory.
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 2021 - 2025.

Programy Czech Rise-Up

Výzva	Program Czech Rise Up – Chytrá opatření proti COVID-19 v rekordním čase podpořil projekty pro medicínské i nemedicínské využití technologií v boji s pandemií a poskytl tak i podporu projektu hackathonu Hack the Crisis CZ organizovaném Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a agenturou CzechInvest, na který naváže Crisis Response Hub v rámci projektu Technologické inkubace (reforma komponenty 5.2).
Cíl	Navazující program Czech Rise Up 2.0 se v nových výzvách zaměří na boj s ekonomickými a společenskými dopady pandemie a způsobenou hospodářskou krizí. Podpoří tak technologickou proměnu zasažených odvětví, konkrétní technologické nástroje i rozvoj strategických technologií pro boj s případnou druhou vlnou, či další krizí. Program se také v souladu se strategií Digitální Česko a inovační strategií ČR zaměří na podporu technologií k digitální transformaci a automatizaci české ekonomiky, které budou využity zejména prostřednictvím sítě EDIH v českých SME.
Implementace	Program Czech Rise Up 2.0 bude obsahovat dvě části vyhlášené v samostatných výzvách s odlišnými podmínkami. První výzva Programu Czech Rise Up 2.0 – VÝZKUM proti COVID se již úzce zaměřuje na finální fázi dokončení výzkumu a vývoje, popř. certifikace a ochrany práv medicínských řešení v souladu se schválenou notifikací EK ze dne 7. května 2020 C (2020) 3098. Druhá výzva Programu Czech Rise Up 2.0 – CHYTRÁ ŘEŠENÍ PROTI DOPADŮM COVID-19 bude zaměřena na pokračování podpory formou de minimis pro projekty medicínských i nemedicínských technologických řešení pro zvládnutí ekonomických a společenských následků krize, přípravu na případnou druhou vlnu pandemie a podporu strategických technologií, a to ve střednědobém horizontu. Podpořeny budou zejména projekty s neziskovým a obecně prospěšným zaměřením z oblastí klíčových/strategických technologií a odvětví zdravotnictví, školství, vzdělávání, digitální transformace ekonomiky s důrazem na podporu malých a středních podniků a technologické proměny obchodních modelů tradičních odvětví (například média v návaznosti na cíle Evropské komise stanovené v Akčním plánu na podporu oživení a transformace mediálního a audiovizuálního odvětví).

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	K evaluaci žádostí bude využita odborná kapacita externích hodnotitelů.
Překážky a rizika	Nedostatečný počet projektů. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Malé a střední podniky a výzkumné organizace.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 600 mil. Kč v období 2021-2024.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude poskytnuta v rámci de minimis, nebo provedené notifikace v závislosti na změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 2021-2024.

Podpora podnikavosti, podnikání a inovativních firem po COVID-19

Výzva	Dle studií a průzkumů na středních a vysokých školách uvažuje o podnikání pouze něco mezi 2-8 % ¹⁹ studentů. V ČR není dostatečně rozvinutá síť tzv. pre-inkubačních aktivit, chybí dostatečná motivace k podnikání a podpora k zahájení podnikání. V současných (ani v plánovaných) programech podpory není počítáno s podporou této fáze, tedy tzv. IDEA STAGE. Programy na podpory vědy, výzkumu a inovací se zaměřují na buď na vysoce hi-tech oblasti již existujících firem, případně míří na podporu výzkumných pracovišť nebo minimálně spolupřešení projektu s některou z výzkumných organizací. Podpora podnikavosti je dlouhodobě v ČR podceňována a v rámci krize COVID-19 dojde ještě k většímu prohloubení v této oblasti. Krize COVID-19 také negativně ovlivnila uvažování lidí pustit se do vlastního podnikání z důvodů možných rizik, zavření podnikání z důvodu vládních nařízení a dalších nejistot v post-covid době.
Cíl	Cílem investice je poskytnout všem zájemcům o podnikání a začínajícím podnikům kvalitní „on-boarding“ podporu bez ohledu na jejich umístění v zemi, maximalizovat jejich šance na úspěšné spuštění a expanzi na lokálním trhu. Měl by tedy vzniknout dostatečně flexibilní a univerzální nástroj, který umožní validovat podnikatelský záměr, a to s koučovací podporou odborníků – tzv. projekt regionálních koordinátorů s celorepublikovým pokrytím.
Implementace	Navržené aktivity vycházejí ze zkušeností projektu CzechEkosystem realizovaný Agenturou CzechInvest v letech 2011-2015. Projekt nabízel začínajícím MSP specializované poradenství v oblasti inovačního podnikání, rozvoje byznysu a předávání praktických zkušeností se zahájením podnikání a jeho rozjezdem. Podpořeno bylo 111 firem. Cílová skupina u většiny projektů musí mít podmínku založení firmy (tedy IČ) a je zohledňováno finanční zdraví žadatelů. V rámci první validace v rozsahu cca 2-30 hodin bude posouzeno, zda má podnikatelský záměr byznysový potenciál a je vhodné např. doporučit služby mentora s odpovídající odborností/zkušeností a vstup do dalších programů podpory. Validace a konzultační služby by byly poskytovány prostřednictvím již existujících regionálních inovačních / obchodních center (spolufinancovaných regionálními vládami), kteří budou příjemci dotace a podporu budou dále poskytovat

¹⁹ Příklad: V Olomouckém kraji je 92 středních škol – pouze 2 % žáků uvažují podle průzkumu o podnikání (šetření proběhlo v roce 2019; viz údaje od zástupce Olomouckého inovačního centra)

	zájemcům o podnikání. Služby budou poskytovat jak interní zaměstnanci centra/inkubátoru, tak mentoři a experti z databáze daného centra, čím bude zabezpečena kvalita poskytovaných služeb), případně budou tyto osoby najímány až na základě specifických potřeb klientů identifikovaných při prvotní validaci. V praxi tedy dojde k založení firmy až po prvních konzultacích nebo bude podpory poskytováno nedávno založeným firmám, které ještě nemají zcela zhodnocený byznys potenciál svého podnikání. Dotace by tedy měla zahrnovat i režijní náklady inovačních center / inkubátorů, bez které není možné takovou podporu poskytovat dále zájemcům/firmám. Tato strategie odráží přesvědčení, že dobře fungující národní inovační ekosystém musí být založen na místním poskytování služeb (zásada subsidiarity, snadný přístup k začínajícím podnikatelům a vytvořená odpovídající kapacita po celé zemi). Podpora bude poskytnuta prostřednictvím dotačního programu pro subjekty, které chtějí provádět osvětu s podmínkou jednoho projektu na kraj, tedy regionální inovační centra a inkubátory.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	V kraji se vytvoří buď konsorcium subjektů inovačního ekosystému (nebo jeden žadatel, kde nebude možné konsorcium vytvořit), které podá žádost o víceletý grant na provozní financování. V rámci své žádosti si určí, jakých hodnot v jednotlivých kategoriích výsledků chce dosahovat. Od toho se bude dále odvíjet počet FTE a výše financování, které bude možné získat. Kontrolu poskytovaných služeb a přenos best practise mezi subjekty bude zajišťovat Agentura CzechInvest na základě Benchmarku inovačních infrastruktur, na kterém se nyní pracuje a bude spuštěn v roce 2021.
Překážky a rizika	Nedostatečně rozvinutá síť pre-inkubačních aktivit; Nedostatek kvalifikovaných konzultantů, odborníků, nedostatek vhodných partnerů v regionech, nedostatečná vůle ze strany místních samospráv a škol o spolupráci, Nepřehlednost systému podpory, kam se mohou začínající inovativní projekty obracet. Rozdrobenost know-how a jeho velmi různorodá kvalita napříč ČR.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Začínající podnikatelé, tedy lidé s potenciálem (studenti, zaměstnanci, manažeři, akademici apod.), kteří se mohou zajímat o podnikání (bez rozdílu). Cílem investice je podpora + 1500 podnikatelských nápadů ročně v rámci preinkubačních aktivit (max. 30 hodin konzultací/firmu/tým) a podpora 150 firem v rámci inkubačních aktivit (max. 0,5 mil. Kč na firmu).
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 150 mil. Kč v období 2021-2023.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude poskytnuta v rámci de minimis.
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 30 měsíců, tedy 6/2021 – 12/2023.

Fondy pro rozvoj pre/seedových investic, strategických technologií a univerzitních spin-offů v rámci Evropských center excelence

Výzva	V ČR dochází k tržnímu selhání v důležité oblasti pre/seedových investic, které jsou pro stávající investory příliš rizikové a poskytují nízkou návratnost. Jeho podpora výrazně kultivuje ekosystém rizikového kapitálu (venture capital – VC) v této oblasti, umožní vznik nových subjektů a podpoří nové projekty pro budoucí prosperitu ČR. Ve vybraných klíčových technologiích a technologiích strategické důležitosti je třeba podpořit projekty v prvotní fázi se zvýhodněnými podmínkami s cílem rozvoje a udržení těchto technologických firem v ČR/EU a podpořit cíle soběstačnosti, bezpečnosti a odolnosti (resilience). Evropská komise sama v revizi Koordinovaného plánu pro AI

	navrhuje posílit podporu a financování investičních fondů do AI a blockchainu. Druhá fáze od roku 2021-2027, se zaměří na rozvoj investiční platformy prostřednictvím programu InvestEU a většího partnerství s EK, členskými státy a případně dalšími veřejnými a soukromými finančními institucemi. Během druhé fáze se plánuje rozšířit investiční fond na plně rozvinutou investiční platformu s financováním 1–2 miliardy euro. Členské státy se pak mají zaměřit na podporu tohoto systému.
Cíl	Pro digitální transformaci ekonomiky je stěžejní rozvíjet trh s rizikovým kapitálem, proto je v ČR potřeba zajistit dostatečnou nabídku rizikového kapitálu také pro projekty a podniky v rané fázi rozvoje s vysokou mírou rizikovitosti (pre-seed, seed, startup a early stage) s cílem podpořit vznik nových inovativních a technologicky založených podniků, nápadů a inovací, což ve výsledku povede ke zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky. Rizikový kapitál přináší zainvestovaným společnostem nejen okamžitý příliv financí, ale díky zkušenostem investorů také jejich koučing a mentoring. Cílem investice tak je napomáhat zlepšení fungování trhu rizikového kapitálu prostřednictvím přímého zapojení veřejného kapitálu do investování, ať už prostřednictvím přes fondy rizikového kapitálu. Doplní tak soukromý kapitál na trhu a iniciuje rozvoj trhu a soukromých investičních týmů v podfinancovaných oblastech (typicky rizikové fáze seedového financování). Investice tak naváže na dosavadní projekty (Středoevropský fond fondů a Fond fondů OP PIK ve správě EIF, IPO Fond na podporu úpisů MSP na alternativních obchodních platformách). Kofinancování veřejných finančních prostředků by pak měl být soukromý kapitál zapojen v maximální možné míře, čímž bude umožněno fungování trhu i po snížení dostupných prostředků z evropských fondů. Investice tak naplní cíle Strategie podpory malých a středních podniků v ČR pro období 2021–2027, zejména specifického cíle Vytvoření příznivých podmínek pro financování začínajících a rostoucích podniků a také cíle Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR, strategie Digitální Česko a Inovační strategie ČR.
Implementace	Pilotním projektem k ověření systému státní koinvestice bude koinvestiční fond zaměřený na early stage projekty a společnosti typu technologických start-upů, a to na základě doporučení NERV. Cílem je umožnit dostatečnou investici kapitálu ve fázi pre-seed a seed kapitál do českých, technologických firem. Předpokladem je přitom realizace v období 2021-2022, čímž dojde k navýšení takto investovaných projektů, díky navýšení likvidity z veřejných zdrojů, a to o vyšší desítky procent. Hlavním cílem je tak navýšení kvalitních zainvestovaných projektů. Využije se přitom zahraniční zkušenost (např. Izrael) a reálně budou kofinancovány jen konkrétní projekty společně s předschválenými subjekty. Komplementárně k podpoře rozvoje seedového financování bude podpořen i vznik kapitálových nástrojů na transfer výsledků výzkumu z výzkumných organizací, především vysokých škol, do podnikatelské praxe, který napomůže rozvoji nadějných technologických firem typu start-up a spin-off a nástroje k podpoře klíčových/strategických technologií v souladu s prioritami stanovenými Evropskou komisí. Projekt pilotního fondu pro technologický transfer přímo naváže na projekt pre-seedového koinvestičního fondu a z něj získané poznatky pro praktické fungování. Vzhledem ke specifické oblasti akademického výzkumu a náročnému procesu transferu technologií však bude zvolena modifikovaná struktura oproti koinvestičnímu pre-seedovému fondu. Hlavním cílem tohoto pilotního projektu je také zvýšení počtu úspěšných zainvestovaných nových technologických firem (typu spin-off) v prvotní fázi existence. Namísto řešení problému nedostatku likvidity, je ale hlavním problémem, který bude tímto nástrojem překonán, administrativně, ekonomicky i časově náročný proces přenosu technologických inovací z akademického výzkumu do praxe. Vzhledem k dosavadní spolupráci a zkušenostem provede realizaci pilotních projektů Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Evropským investičním fondem (EIF).
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Správcem (popřípadě koinvestorem) fondů bude Evropský investiční fond (EIF).

Překážky a rizika	Klíčovou překážkou a rizikem je nevhodné nastavení celého systému, který nebude reagovat na potřeby trhu, je proto klíčové vhodně zvolit správce koinvestičního fondu. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Rychle rostoucí technologické podniky typu start-up a spin-off.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 1 400 mil. Kč v období 2021-2025.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude projednána a popřípadě notifikována v závislosti na konkrétních projektech a změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace je 2021-2025.

Internacionalizace start-ups

Výzva	Umět kvalifikovaně podpořit firmy ve fázi startup/scaleup. ČR je exportně zaměřená země, ve které bude technologický rozvoj tvořit základ ekonomického růstu v dalších obdobích. Ze zkušenosti ostatních vyspělých zemí je zřejmé, že sektor malých technologických firem je nutné podporovat a motivovat k dalšímu ekonomickému a technologickému růstu. Tento rozvoj je však poměrně nákladný a klade nároky i na odborné znalosti MSP. Většina současných světových technologických gigantů (např. Microsoft, Google, Dell, Facebook) vznikly jako začínající (start-up) firmy, které neměly možnost hned zpočátku svého působení na trhu dosáhnout na klasické finanční nástroje, neměly potřebné know-how, zkušenosti ani možnost představit své unikátní produkty širšímu trhu a potýkaly se s nedůvěrou potencionálních obchodních nebo technologických partnerů. V případě rozjezdu podnikání je řada firem navíc zatížena tím, že působí na malém českém trhu a nemají finanční možnosti k rychlému průniku na nové trhy. V současné době navíc není možné cestovat za podnikatelskými příležitostmi do zahraničí, a to jak na B2B meetingy, na akce, konference, veletrhy či je velmi komplikované prosazovat se na zahraničních trzích. Z tohoto důvodu klesá motivace startupů k zavádění nových inovací na zahraničních trzích, jelikož nemají dostatečné zázemí, kapacity či know-how jak oslovit potenciální zákazníky, partnery či investory.
Cíl	Cílem je umět kvalifikovaně podpořit firmy, které vyrostou v ČR ve scaleupy (rychle rostoucí a mezinárodně expandující podniky) ve specifických oblastech, které potřebují řešit (jak uřídit prudký růst, jak expandovat do zahraničí, jak pro to zajistit kvalifikované odborníky), a to především v oblastech: a) Majitelské (majetkové a vlastnické struktury, příprava na investici); b) Manažerské (budování manažerské struktury pro řízení expanze); c) Podnikatelské (byznys development do zahraničí, hledání nových trhů a odbytišť, budování (mezinárodních) partnerství.); d) další specializované služby (finanční, právní, regulatorní služby...). Podpora startupů bude spočívat v podpoře vstupu na nové zahraniční trhy, přístupu k vyspělým technologiím a kapitálové infrastruktury v zahraničí (tj. na míru ušitý akcelerační program) a povede též k navýšení soukromých investic do startupů a zajištění jejich další akcelerace.
Implementace	Investice reaguje na kritický nedostatek (v některých oborech až absenci) kvalifikovaných odborníků v ČR pro tuto fázi růstu (odborníci na vyjednávání podmínek s velkými investory, budování mez. obchodních týmů, mezinárodní IPR...). Zároveň budou v rámci projektu vyvíjeny nové digitální nástroje, tzv. „Digital promotion 4.0“, které umožní firmám pružněji reagovat na změny na trhu a přizpůsobit se digitálním trendům. Projekt umožňuje získání podnikatelských zkušeností a kontaktů, zvyšuje

	pravděpodobnost získání financování prostřednictvím rizikového kapitálu, umožňuje začínajícím podnikatelům seznámit se s trendy a podnikatelským ekosystémem vyspělého trhu, ze kterého čerpají znalosti. Ty jsou díky tomu schopny pružně reagovat na celosvětový vývoj v oblasti inovací, své podnikání dále akcelarovat, expandovat na zahraniční trhy a zvýšit tak míru internacionalizace mladých českých inovativních firem. Projekt bude zaměřen na systematické předávání zkušeností s řízením firmy, vč. souvisejících činností, zkušenými podnikateli a manažery a „pobyty“ manažerů v zahraničí a v kombinaci s přímou podporou přispějí k rozvoji podnikatelského prostředí v segmentu MSP, k získání praktických manažerských zkušeností na cílových trzích a rozvoji podnikatelského ducha mezi začínajícími podnikateli. Primární zaměření projektu bude na Key Enabling and Hi-tech technologies. Implementačním orgánem bude agentura CzechInvest, a to dle schválené Inovační strategie ČR 2030 i programu The Country for the Future schváleném vládou, která bude zajišťovat jak přímou, tak nepřímou podporu podpořeným firmám. V projektu bude docházet k přenosu podnikatelského know-how z vysoce rozvinutých startupových ekosystémů. Firmy budou moci validovat své produkty na zahraničním trhu, naučí se přizpůsobit obchodní modely na místní trhy a okolní podmínky a naučí se budovat globální byznys.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce s MPO a vyspělými zahraničními podnikatelskými inkubátory a huby, a investory v zahraničí.
Překážky a rizika	Nedostatečný počet vznikajících startupů; nedostatek soukromého co-fincování firem; nevhodný výběr lokalit, opakující se krize typu Covid19 (zavřené hranice a možnost fyzické přítomnosti v místě).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Startupy a rychle rostoucí inovativní firmy (tzv. scale-upy). Za inovativní se považuje firma, která vyvíjí produkt/službu za využití nových či zlepšených procesů, postupů a kreativity, přinášející nová řešení a takové výsledné technické a další kvalitativní parametry, u nichž má podložený důvod se domnívat, že předčí momentální srovnatelné produkty/služby na trhu ČR a minimálně se vyrovná srovnatelným produktům/službám na mezinárodní úrovni. Inovaci může firma přinášet jak v samotném produktu/službě, tak v rámci inovativního business modelu.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle je 215 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora bude poskytována v rámci režimu de minimis.
Uvedte dobu implementace	Projekt bude implementován po dobu 36 měsíců, tj. od 1/2021 do 12/2023

Vznik sandboxů v regulovaných odvětvích v souladu s EU prioritami

Výzva	Silná a velmi podrobná regulace některých odvětví bývá překážkou pro rychlé a bezpečné zavádění moderních technologií, služeb a postupů. Ve výsledku může docházet k nevyužití technologických řešení a nedostupnosti již vyvinutých, ale ještě administrativně ještě neschválených produktů a služeb, které by mohly podpořit konkurenceschopnost firem a kvalitnější služby pro spotřebitele. Dále také může docházet k omezení tržní konkurence a z toho plynoucích vyšších cen a horší nabídky pro spotřebitele. Zároveň rychlý technologický vývoj vede k velmi prudkému zaostávání právní úpravy, kdy zastaralá sektorová regulace omezuje rozvoj ekonomiky a firem, modernizaci jimi poskytovaných služeb a adekvátní ochranu spotřebitele.

	Pro rychlejší implementaci moderních technologií a rozvoj regulačního prostředí příznivého pro inovace Evropská komise navrhuje členským státům zřízení regulačních sandboxů. Výsledky v mnoha zemích a odvětvích již dle Komise ukázaly jejich pozitivní dopad na zavádění inovací do praxe a vznik nových podniků. Význam sandboxů zdůraznila Evropská komise např. ve své nedávné Strategii pro digitální finance. Mezi hlavní úkoly v této oblasti pak zmiňuje koordinaci činnosti sandboxů napříč členskými státy. V oblasti testování umělé inteligence a robotických technologií navrhuje Komise přímo zřízení regulačních sandboxů v revizi Koordinovaného plánu pro AI. Jsou doslova nezbytnou součástí podpory nutné zejména pro SME a start-upy v případě přijetí nové plánované horizontální regulace AI. V této souvislosti mají podporovat implementaci právě tohoto horizontálního rámce pro důvěryhodnou AI, poskytnout nezbytnou infrastrukturu pro posouzení toho, které aplikace představují vysoké riziko a identifikaci příslušných opatření. Horizontální regulace AI má vytvořit rámec EU pro regulační sandbox s cílem podpořit příslušné vnitrostátní orgány při zřizování těchto sandboxů na vnitrostátní a přeshraniční úrovni s cílem usnadnit vývoj a testování inovativních systémů AI pod okamžitým regulačním dohledem.
Cíl	Cílem investice je tvorba a provoz sandboxů (tj. testovacích prostředí) ve finančním sektoru a AI, jakožto nástrojů podpory pro (i) rychlé uvádění na trh dostupnějších, bezpečnějších a modernějších služeb v těchto oblastech; (ii) vznik a růst inovativních firem a (iii) digitalizaci ekonomiky: (i) Přístup k novým zdrojům financování, lepším a levnějším finančním službám a AI v souladu s návrhem koordinovaného plánu EK: tvorba a provoz sandboxů jsou nezbytným nástrojem, jak zajistit, aby každý český spotřebitel a firma získaly snazší přístup ke kvalitnějším a moderním službám a produktům. Testování pod dohledem regulatora zkrátí čas jejich uvádění a ve výsledku přinese odolnější ekonomiku schopnou pružněji reagovat na krizi; (ii) Vznik nových firem a míst práce s vysokou přidanou hodnotou: sandbox podpoří růst a škálování na evropský trh nových inovativních českých společností. Testováním v sandboxu mohou v nejbližších letech projít stovky firem, které vytvoří nová pracovní místa s vysokou přidanou hodnotou; (iii) digitalizace a automatizace ekonomiky: díky rychlejšímu testování moderních technologií dojde k jejich bezpečnému a snazší implementaci do obchodních modelů, služeb a produktů českých firem. Investice tak v regulovaných oblastech doplní systém Technologické inkubace (reforma komponenty 5.2).
Implementace	Sandboxy budou připraveny ve spolupráci regulátorů, relevantních orgánů a znalostních partnerů v dotyčném odvětví. Při tvorbě testovacích prostředí budou zohledněny doporučení a pokyny evropských institucí a orgánů. Implementace bude probíhat v následujících fázích: Analýza právního rámce fungování sandboxu v daném odvětví, Tvorba dokumentace a provozní struktury sandboxu, Zajištění technického a technologického prostředí pro testování, Otevření testovacích programů pro inovativní společnosti, první program bude spuštěn již v Q3 2021, dále budou programy otevírané pravidelně, Průběžné doplňování technologických prvků a infrastruktury testovacích prostředí dle aktuální poptávky firem, spotřebitelských trendů a vývoje technologií.

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Pro zajištění plnohodnotného fungování sandboxů budou do jeho aktivit přizvaný dohledové orgány v dotyčných sektorech a pro zabezpečení poptávky na straně inovativních společností se na jeho provozu budou podílet především profesní asociace sdružující inovativní společnosti v dotyčných sektorech.
Překážky a rizika	Překážkou v rychlé implementaci investice může být nutnost vyřešit právní záležitosti. Zapojení regulačních orgánů pomůže omezit možný negativní dopad. Rizikem je potenciálně menší počáteční zájem firem o vstup do testovacího prostředí. Zapojení profesních asociací inovativních firem pomůže snížit toto riziko.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Spotřebitelé, malé a střední podniky, startupy a inovativní společnosti v oblasti financí a umělé inteligence
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 150 mil. Kč v období 2021-2023 a to zejména na tvorbu a provoz technické a technologické infrastruktury potřebné pro testování v oblasti financí a AI.
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude projednána a popřípadě notifikována v závislosti na konkrétních projektech a změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba implementace projektu je 36 měsíců. První program v rámci sandboxu bude otevřen v Q3 2021.

Vybudování kvantové komunikační infrastruktury

Výzva	Předpokladem pro transformaci části průmyslové výroby je digitalizace tohoto odvětví na vysoké úrovni s požadavkem na rychlý přenos dat a jejich zpracování (metody tzv. quantum computing). Vzhledem k vysokým nákladům na vstupní investice a bezpečnost provozu např. leteckých motorů a dalších součástí, je nutné poskytnout dostupnou infrastrukturu producentům ke sběru a analýze dat, vytvoření digitálního dvojčete produktu a další testovací prostředí. Dostupnost v ČR a nastavené logistické vazby v rámci EU přinese i další přidanou hodnotu ostatním státům EU.
Cíl	Nezbytným prvním krokem je vytvoření páteřní optické kvantové sítě v ČR, která se napojí na okolní státy a včlení do Evropské kvantové komunikační infrastruktury. Toto umožní testování a provozování celoevropského systému kvantové komunikace a jeho integrace do stávajících telekomunikačních technologií v ČR, a to na základě podpory z příslušné kapitoly programu Digitální Evropa, kterému tato investice poskytne národní kofinancování.
Implementace	Vytvoření několika metropolitních vedlejších větví napojených přes páteřní síť na zbytek Evropské kvantové komunikační infrastruktury poskytne českému průmyslu infrastrukturu pro vývoj a testování komponent a softwaru kvantové komunikace, jakož i odbornou přípravu budoucích odborníků na optickou kvantovou komunikaci a operátorů kvantových linek. Provoz páteřní linky by se měl koncentrovat kolem kritické a bezpečnostní infrastruktury ČR. Pro podporu výzkumu a dalšího rozvoje technologií sehraje důležitou roli akademická pracoviště s rozsáhlými teoretickými znalostmi, dlouholetými experimentálními a technologickými zkušenostmi a relevantními doktorskými programy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, NÚKIB, Cybersecurity hub, partneři z výzkumných organizací, Ministerstvo obrany ČR, průmysloví partneři.
Překážky a rizika	Nedostatek finančních prostředků a prodloužení dodacích lhůt z důvodu vysoké technické náročnosti projektu. Technické komplikace vedoucí k prodloužení doby

	realizace. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Státní správa, výzkumné organizace, průmysloví partneři
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 180 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora bude poskytnuta v rámci spolufinancování programu Digitální Evropa.
Uvedte dobu implementace	2021 - 2025

Podpora VVI v zasažených strategických odvětvích – letecký průmysl

Výzva	Vytvoření infrastruktury v rámci pilotního projektu na základech výzkumného projektu vytvářející plně digitalizovaný testbed pro letecký průmysl, což je odvětví s vysokou přidanou hodnotou a velkým podílem digitalizace, a to přímo v oblasti vývoje, tak i s nároky na podpůrnou infrastrukturu (např. HPOC, kvantové výpočty a komunikace).
Cíl	Cílem podpory pilotního projektu je vybudování infrastruktury potřebné pro rozvoj produkce pro letecký průmysl, který je závislý na vývoji, vysoké přesnosti výroby a sběru dat pro vytváření a užívání modelů (digitálních dvojčat) do reálného světa. S propojením na kvantové technologie dojde k možnosti dramatickému zvýšení kvality a rychlosti počítání a komunikace, což je právě v tomto oboru velmi přínosné a zároveň následně přenositelné do dalších oborů. Cílem je urychlení simulace při návrhu letadel a jejich komponent, což právě v letecké dopravě je velmi důležité pro náročné 3D výpočty obtékání a proudění a celkové urychlení komplexních multifyzikálních simulací. Dále se očekává kvalitativní skok v počítačovém řízení letadel a rychlé predikce chování letadla na základě jeho modelu.
Implementace	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a partnery z výzkumných organizací, VZLÚ a průmyslových partnerů
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zapojeny budou: výzkumné organizace, VZLÚ, průmysloví partneři v oboru
Překážky a rizika	Nedostatek finančních prostředků a prodloužení dodacích lhůt z důvodu vysoké technické náročnosti projektu. Technické komplikace vedoucí k prodloužení doby realizace. Klíčovým rizikem jsou nedostatečné personální kapacity u implementující instituce (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Velcí průmysloví partneři a na ně navázaný malý a střední podniky ve výrobním sektoru
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Investice potřebná pro naplnění výše uvedeného cíle počítá s náklady 1 000 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Veškerá veřejná podpora bude projednána a popřípadě notifikována v závislosti na konkrétních projektech a změnách dočasného rámce a dalších pravidel v souvislosti s implementací RRF/NPO.
Uvedte dobu implementace	2021 - 2022

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Inovace v technologiích jsou klíčem k řešení globálních výzev změny klimatu, pomáhají podnikům a společnostem obecně bojovat a připravovat se na jejich dopady a přechodu k nízkouhlíkové budoucnosti. Pro mnoho společností je boj proti změně klimatu společenským i ekonomickým imperativem: snaží se budovat schopnosti, které potřebují pro udržitelnější výrobu zboží a služeb, podporovat jejich nízkouhlíkovou transformaci, ale také spravovat finanční problémy spojené s klimatem a rizika na ochranu životaschopnosti jejich podnikání. Plánujeme pomocí technologie a inovací podpořit nová řešení pro řešení obtížných environmentálních výzev. Řešení založená na datech a výpočetní výkon jsou klíčem k podpoře přechodu k udržitelnějším ekonomikám.

Zelený rozměr komponenty je dále popsán v tabulce v příloze.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta naplňuje Digitální agendu. Její obsah je zcela v souladu s Programem Digitální Česko - koncepcí Digitální ekonomika a společnost jako základních strategických dokumentů národního digitálního plánu.

Komponenta dále naplňuje veškeré cíle Národní strategie umělé inteligence ČR, jejímž hlavním cílem je vybudování AI ekosystému, který je součástí digitálního ekosystému. Inovační strategie 2019-2030 je také zásadním dokumentem, který zavádí potřebu vytvořit digitální ekosystém včetně všech důležitých aktérů, jako jsou Evropská centra pro digitální inovace, Centra excelence v AI či Testovacích a experimentálních zařízení. Je zcela evidentní, že propojení Národního plánu obnovy v oblasti digitalizace je v souladu se všemi významnými a klíčovými dokumenty České republiky.

Digitální rozměr komponenty je dále popsán v tabulce v příloze.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Vzhledem ke své povaze komponenta 1.4 naplňuje zásadu „významně nepoškozovat“.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

1.5 Digitální transformace podniků (MPO)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 1.5 Digitální transformace podniků

Oblast politiky/obor zájmu: Digital

Cíl: Cílem plně fungujícího ekosystému je komplexní provázanost všech aktérů v systému a jejich aktivní nabídka vůči ostatním subjektům tak, aby došlo k pokrytí potřeb trhu. Principem podpory je umožnit nabídku všem subjektům za účelem zvyšování digitální transformace a využití technologií. Kompetenta digitální transformace podniků reflektuje Country Specific Recommendations (CSR) a zaměřuje se na vznik propojeného a dlouhodobě udržitelného ekosystému, jehož fungování bude zastřešovat nově vzniklá Platforma pro digitalizaci hospodářství. Oproti komponentě 1.4, která je spíše zaměřená na výzkum a vývoj v oblasti digitalizace je komponenta 1.5 zacílena hlavně na podporu digitalizace průmyslu přes jednotlivé investice. Jasně a logicky provázání investic umožní zreformovat ekosystém podpory digitální transformace průmyslu.

Dalším cílem je umožnění podpory podniků zúčastněných v tzv. Významných projektech společného evropského zájmu, tzv. IPCEI – Important Projects of Common European Interest, zejména v oblasti Mikroelektronika a konektivita. Tato spolupráce je zmíněna v Deklaraci k evropské iniciativě o procesorech a polovodičových technologiích, kterou ČR podepsala. Součástí podpory podniků budou především projekty, které jsou zařazeny mezi tzv. Flagships, především v oblasti mikroprocesorů s vazbou na euroHPC. Zároveň je prioritou podpořit ekologickou transformaci zejména malých a středních podniků prostřednictvím digitálních technologií, a to v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu.

Tato komponenta konkrétně reflektuje následující CSR:

- In line with the general escape clause, take all necessary measures to effectively address the pandemic, sustain the economy and support the ensuing recovery.

- Ensure access to finance for innovative firms- Focus investment on the green and digital transition, in particular on high-capacity digital infrastructure and technologies, clean and efficient production and use of energy

- Ensure access to finance for innovative firms and improve public-private cooperation in research and development

Reformy a/nebo investice²⁰:

1. Vznik Platformy pro digitalizaci průmyslu, která bude provázána na Výbor pro digitální transformaci a jejímž cíle bude dohlížet na vznik dlouhodobě udržitelného a propojeného ekosystému.

- a. Evropská a národní centra digitálních inovací (e/DIH) - Propojená síť Evropských center pro digitální inovace vznikne v průběhu několika let a bude doplňována o další kvalitní projekty národního charakteru.

- b. Evropská referenční testovací centra – Experimentování a testování nejmodernějších technologií v reálných prostředích je důležitým krokem při uvádění technologie na trh a je součástí inovačního řetězce, kde evropský ekosystém AI potřebuje významnou podporu, aby zůstal globálně konkurenceschopný. Rozhodující role zkušebních a experimentálních zařízení byla potvrzena současnou krizí, protože mnoho dobrých řešení pro řešení současných potřeb.

- c. V investici zaměřené na programy přímé podpory digitální transformace podniků umožňuje převážně malým a středním podnikům, kteří nebudou spolupracovat se sítí Evropských center pro digitální inovace, digitalizovat své nevýrobní procesy prostřednictvím konkrétně zaměřených projektů. Programy digitální transformace výrobních i nevýrobních podniků a zvýšení odolnosti (vč. např. kybernetické bezpečnosti) - Příprava národních finančních programů na jednotlivé projekty digitalizace nevýrobních podniků. Může být provázáno na národní digitální ekosystém, ale zaměřeno na konkrétní projekty digitalizace. Zároveň se zaměřuje na podporu

²⁰ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

rozsáhlých inovativních průmyslových projektů ve formě IPCEI, zaměřených na rozvoj špičkových schopností a první průmyslové nasazení v kritických částech hodnotového řetězce.

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 5 000 mil. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 14 750 mil. Kč (vč. kofinancování).

Veškeré uvedené projekty budou zasmluvněny nejpozději ve 2024.

Cca 15 % z celkové alokace bude čerpáno v roce 2024.

Cílem Ministerstva průmyslu a obchodu je vytvořit propojený a soběstačný digitální ekosystém, jehož součástí bude síť **evropských a případně národních Center pro digitální inovace** ((European) Digital innovation hubs, e/DIH – investice a.). Hlavní aktivitou e/DIH bude šíření nových technologií a podpora digitální transformace malých a středních podniků. Pro doplnění celkové funkce kvalifikované, technologicky a infrastrukturně vybavené podpory pro digitální transformaci se předpokládají aktivity spojené s činností e/DIH.

Mezi další pilíře zmíněného evropského ekosystému patří síť kompetenčních center v oblastech superpočítání (HPC), kyberbezpečnosti a dalších pokročilých dovedností. Významnou roli v celém systému hrají také tzv. **Referenční a testovací zařízení** (investice b.), na testování nově vyvinuté technologie tak, aby mohly být šířeny přes síť eDIH mezi malé a střední podniky. Všechny subjekty v systému by měly mít svou specializaci, kterou prostřednictvím jednotlivých cílených nástrojů, s různou mírou expertízy a dalších subjektů přenesou až ke konečným uživatelům.

Různorodost zaměření DIH, a následně eDIH, je klíčová pro vytvoření co nejkvalitnější podnikatelské infrastruktury včetně využití brownfieldů a nejširšího portfolia služeb, které bude síť DIH schopna poskytovat co nejširší škále subjektů. Zároveň vzhledem ke geografické velikosti a infrastrukturní dostupnosti se předpokládá specializace jednotlivých e/DIH na určitou oblast.

Programy přímé podpory digitální transformace podniků (investice c.) podpoří budování ekosystému přes přímou podporu firem, čímž se zvýší využívání digitálních technologií napříč ekonomikou. Na vznik a logické provázání všech investic v rámci komponenty bude dohlížet Platforma pro digitalizaci hospodářství.

Cílem je také v rámci IPCEI podpořit významné inovační projekty v oblasti designu procesorů a čipů pro umělou inteligenci (AI), designu čipů pro komunikaci (5G, 6G a dalších) a konektivitu, rozvoj a výrobu těchto čipů v Evropě, pokročilých technologií pouzdrů pro heterogenní integraci a polovodičových substrátů pro radiofrekvenční a výkonová zařízení, které pomohou obnovit kapacitu v oblastech, ve kterých je Evropa silně závislá na dovozu surovin a technologií a zajistí konkurenceschopnost průmyslu EU na světových trzích. IPCEI umožňuje podpořit vybrané projekty od aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací až po první průmyslové nasazení. Prvním průmyslovým nasazením se rozumí činnosti, které zahrnují přechod od pilotního provozu k provozu většího rozsahu, nikoli však sériová výroba. Záměrem je podpořit výzkumnou a výrobní spolupráci v rámci Evropské unie.

V souladu s deklarací „A Green and Digital Transformation of the EU“ podepsanou dne 19. března 2021 je také cílem podpořit dvojí digitální a ekologickou transformaci, zejména malých a středních, ale i velkých podniků prostřednictvím digitálních technologií. A to zejména v souladu s průmyslovou strategií EU zajistit lepší využívání digitálních technologií pro redukci emisí skleníkových plynů a snížení dalších dopadů výroby a služeb na změny klimatu a ochranu životního prostředí.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Zcela zásadní výzvou bude koordinace stakeholderů v oblasti nových technologií. Všeobecný prospěch musí být prioritou oproti individuálnímu užitku. Tento fakt, a možné propojování jednotlivých aktérů ekosystému, může hrát opravdu zcela zásadní roli pro další výzkum v této oblasti. Platforma pro digitalizaci hospodářství bude

v tomto ohledu hlavním národním nástrojem pro koordinaci vzniku celého ekosystému a zajištění interkonektivity napříč všemi aktéry.

Budovaný digitální ekosystém je postaven tak, aby navazoval na digitální rozvoj celé Evropské unie a vychází tak z nejzásadnějších evropských dokumentů, jako jsou například Koordinovaný plán k AI z roku 2018, ze sdělení Digitalizace Evropského Průmyslu nebo například navazuje na vzniklé průmyslové ekosystémy z Průmyslové strategie z roku 2020.

V přípravě je také na národní úrovni Strategie malých a středních podniků nebo národní hospodářská strategie, na které navazují převážně investice, Programy přímé podpory digitální transformace podniků, ač tato investice není zaměřená pouze na MSP. Tyto strategie identifikují hlavní potřeby hospodářství [v anj „industry“], a z tohoto důvodu je jejich role a řádné provázání velmi důležité.

Další výzvou je v této komponentě vytvořit kvalitní a ucelený regulační rámec pro zavádění nových technologií s tím, že je zcela zásadní nezabrzdit výzkumné a vývojové kapacity. Evropská unie je v oblasti digitálních technologií až za Spojenými státy a Čínou. Z tohoto důvodu je jasné, že regulace umělé inteligence, či jiných technologií, nesmí zbrzdit výzkum a vývoj nových aplikací a technologického pokroku. Ministerstvo průmyslu a obchodu se skrze propojení stakeholderů v rámci Platformy pro digitalizaci průmyslu snaží hrát významnou roli při koordinaci plánované evropské legislativy, a to jak v návaznosti na Whitepaper on AI, tak v souvislosti se vznikající aktualizací Coordinated Plan on AI.

Další výzvou je připravit prostředí pro podniky usilující o účast v IPCEI, protože v této oblasti se ČR zatím zapojuje nebo snaží zapojit v rámci IPCEI Hydrogen, tudíž je tato problematika zatím nová.

b) Cíle

Cílem komponenty je ustanovit koordinační mechanismy na jednotlivé investice. Z tohoto důvodu vznikne Platforma pro digitalizaci hospodářství [v anj *používat industry*], která bude národním koordinátorem vzniku propojené sítě evropských a národních center pro digitální inovace, která umožní rozšíření nových technologií (umělá inteligence, HPC, kyberbezpečnost a digitální dovednosti) mezi malé a střední podniky a ostatní klienty. Různorodost zaměření e/DIH je klíčová pro vytvoření co nejširšího portfolia služeb, které bude síť e/DIH schopna poskytovat co nejširší škále subjektů. Celá síť bude napojená na ostatní pilíře inovačního/digitálního ekosystému. Zcela zásadní je také vztah k Evropským centrům excelence (z komponenty 1.4) a Testovacím a experimentálním zařízením (Testing and Experimentation Facility – TEF). Logické propojení všech aktérů ekosystému a zavádění vazeb umožní snazší zavádění nově vzniklých a otestovaných aplikací a technologií.

Testovací a experimentální zařízení mají být jakýsi mezistupeň mez výzkumem, tedy Centrem excelence, a rozšíření technologií převážně mezi malé a střední podniky, kteří dle CSR zmíněný druh podporu potřebují nejvíce. Na této úrovni by mělo být umožněno výzkumným kapacitám testování vyvinutých technologií a aplikací, tak aby mohly být využity převážně MSP. Vzhledem k logickým provázkům bude národní digitální ekosystém propojen na evropský, jehož vznik je koordinován skrze programy Digitální Evropa, Horizont Evropa a jiné, ze kterých našem koncepci zmíněného ekosystému vychází.

Evropská centra pro digitální inovace mají jako hlavní cíl podpořit digitalizaci převážně malých a středních podniků a/nebo státní správy, napomoci jim v boji s koronakrizí a umožnit díky expertíze v dané oblasti zavádění nových technologií, jako jsou například umělá inteligence, kyberbezpečnost, či využívání prvků superpočítání. Digitalizace hospodářství by ve své podstatě měla naplňovat primárně digitální cíle, ačkoli sekundárně může ovlivnit i cíle snížení emisí (nové technologie by měly pomoci snížit uhlíkové emise – týká se jiných komponent), ale také napomoci nastartovat oběhové hospodářství (využívání odpadů a recyklace - týká se jiných komponent). Skrze některé služby bude také zvyšovat digitální dovednosti zaměstnanců a ve spolupráci s dalšími subjekty, jako jsou například vysoké školy nebo kompetenční centra, připravovat různá školení a odborné semináře.

Dalším cílem této komponenty je podpora projektů vybraných v rámci výzvy MPO k vyjádření zájmu o účast v mezinárodních projektech IPCEI v oblasti mikroelektroniky a konektivity. Tato výzva identifikovala podniky a projekty, které se zabývají mikroelektronikou a konektivitou. Podpořeny také budou zejména projekty odpovídající Flagships, tedy výroba mikroprocesorů, a to zvláště s vazbou na euroHPC, jehož se ČR účastní.

c) Strategický kontext komponenty

- a. Program Digitální Evropa pomůže evropským podnikům, zejména menším podnikům, využívat rozsáhlých příležitostí, jež s sebou přináší digitální transformace, rozvíjet se a získat konkurenční výhodu. Současně bude mít i významný vliv na překlenutí digitální propasti, přičemž cílem je, aby každý

disponoval dovednostmi a znalostmi nezbytnými pro plné zapojení do digitalizované společnosti. Program bude rovněž podporovat větší profesionalitu s přihlédnutím k genderové vyváženosti, a to zejména pokud jde o vysoce výkonnou výpočetní techniku a cloud computing, analýzy velkých objemů dat a kybernetickou bezpečnost. Národní plán obnovy tak může sloužit buď jako nástroj pro kofinancování, nebo jako nástroj pro vznik navazujících subjektů a propojit tak národní a evropský digitální ekosystém.

- b. Cíl 2.9 koncepce Digitální Ekonomika a Společnost (Digitalizace průmyslu v souladu s iniciativou Průmysl 4.0, a v souladu s dalšími iniciativami 4.0, rozvoj center pro digitální inovace a sledování návazností do ostatních neprůmyslových odvětví ekonomiky a společnosti, které jsou relevantní pro rozvoj českého hospodářství)
- c. Krátkodobý cíl Národní Strategie umělé inteligence v ČR v rámci pilíře Podpora a koncentrace vědy, výzkumu a vývoje (Plně fungující Digital Innovation Hubs (DIH) jako významná část ekosystému pro transfer znalostí)
- d. OP TAK a služby podpory infrastruktury, které budou podporovat rozvoj národní sítě Center pro digitální inovace a ostatní regionálně zaměřených subjektů ekosystému.
- e. Program Country for the Future, jehož hlavním cílem je zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků prostřednictvím propojení spolupráce mezi akademickou sférou, podnikatelským sektorem, inovačním prostředím a většího využití výsledků výzkumu a vývoje do praxe, a to včetně usnadnění vstupu na nové trhy či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. Program je zaměřen na řadu aktivit směřujících ke zvýšení inovační výkonnosti české ekonomiky. V souladu s vizí Inovační strategie České republiky 2019–2030 je proto konečným cílem zařadit se mezi inovační lídry Evropy. Časově tak splnění tohoto cíle strategie koresponduje s plánovaným termínem hodnocením dopadů Programu v roce 2031.
- f. Horizontální priorita „D“ Strategie chytré specializace (Zvýšení využití nových technologií a digitalizace), která by měla vést u podniků k investicím do technologií, robotizace a automatizace a zavedení principů Průmyslu 4.0. Dále také k rozvoji systematické podpory malých a středních podniků v této oblasti, a to včetně potřebné infrastruktury a služeb.
- g. European Digital Innovation Hubs in Digital Europe Programme Draft Working dokument, který je hlavní evropskou metodikou vzniku dlouhodobě udržitelné a propojené sítě Evropských center pro digitální inovace.
- h. Evropská průmyslová strategie z roku 2020, která v rámci druhé kapitoly řeší digitální transformaci, s jejíž pomocí mohou průmysl a malé a střední podniky být aktivnější, poskytovat pracovníkům nové dovednosti a podporovat dekarbonizaci našeho hospodářství
- i. IPCEI jsou strategické projekty, kdy může podnik získat finanční podporu za předpokladu, že předmět splňuje kritéria stanovená v bodě 3 sdělení Evropské komise (EK 2014 / C 188/02). Projekt musí být buď vysoce inovativní a jít nad rámec současných technologií nebo musí výrazně přispívat k naplňování strategie Unie v oblasti životního prostředí, energetiky či dopravy (viz bod odstavce 14, 15, 21, 22, 23 sdělení EK). Projekt musí být realizován ve spolupráci s minimálně jedním zahraničním partnerem, který se účastní stejného IPCEI.
- j. Deklarace „A Green and Digital Transformation of the EU“ podepsaná dne 19. března 2021.

Předchozí snahy

Ministerstvo průmyslu a obchodu uskutečnilo v návaznosti na metodický dokument Evropské komise European Digital Innovation Hubs in Digital Europe Programme v červnu a červenci 2020 Národní screening k Evropským centrům pro digitální inovace (tzv. European Digital Innovation Hub - eDIH). Do šetření se zapojilo celkem 21 českých subjektů z jedenácti krajů. Šetření zmapovalo aktuální situaci v ČR pro budoucí nominaci zástupců do celoevropské sítě eDIH, které mají zásadně pomoci digitalizaci podnikatelů, především malých a středních firem. Síť Evropských center pro digitální inovace bude hrát také ústřední roli při plnění strategických cílů programu EU Digitální Evropa 2021–2027. V neposlední řadě MPO vyhlásilo národní nominační výzvu na EDIH a ve stávající

situaci probíhá proces vyhodnocení přijatých projektů. V rámci IPCEI se české podniky zúčastnily zatím pouze jako pozorovatelé.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

- Vytvoření infrastruktury pro digitální transformaci skrze Platformu pro digitalizaci hospodářství

Platforma pro digitalizaci hospodářství se bude podílet jak na vzniku dlouhodobě udržitelného a propojeného digitálního ekosystému, tak ohledně navazujících programů digitální transformace, které budou sloužit pro doplnění mezer v celém ekosystému. Vznik Platformy pro digitalizaci hospodářství je v souladu s národními strategiemi, jako jsou Národní strategie pro umělou inteligenci či například koncepce Digitální ekonomika a společnost, ze kterých mimo jiné tato komponenta vychází.

Investice v rámci komponenty 1.5 jsou plně v souladu s Národní strategií umělé inteligence v České republice, která byla schválena vládou České republiky (NAIS) v květnu roku 2019 a zavádí instrumenty k naplňování krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých cílů. NAIS nese veškeré potřebné reformní prvky a zavádí investice, které jsou v souladu s Národním plánem obnovy (NPO). V návaznosti na propojení NAIS s NPO a s přípravou nového evropského Koordinovaného plánu k umělé inteligenci plánuje vláda České republiky vyhodnotit stávající kroky a vyhodnotit priority na následující období, které budou pro rozvoj digitálního ekosystému zcela zásadní.

Konkrétní investice, jako jsou Evropská a národní centra pro digitální inovace, Referenční testovací centra či programy podpory digitální transformace, jsou zcela v souladu s NAIS a v rámci revize této strategie dojde ke zdůraznění jejich významu pro rozvoj celého ekosystému digitální transformace.

Vytvoření infrastruktury pro digitální transformaci

Výzva	Daná reforma řeší nedostatečnou digitalizaci MSP, státní správy či dalších subjektů a zvýšení resistance pro případné další krize. Sekundárně, v rámci vzdělávacích akcí e/DIH, řeší nedostatek odborníků v oblasti IT a nových technologií skrze semináře zvyšování digitálních dovedností.
Cíl	Cílem plně fungujícího ekosystému je komplexní provázanost všech aktérů v systému a jejich aktivní nabídka vůči ostatním subjektům tak, aby došlo k pokrytí potřeb trhu. Principem podpory je umožnit nabídku všem subjektům za účelem zvyšování digitální transformace a využití technologií. Funkční ekosystém a zapojení všech aktérů ekosystému dále umožní přilákat odborníky z oblasti nových technologií. Zvýšení celkové digitalizace MSP, státní správy a dalších subjektů bude vést k zajištění větší resistance průmyslu vůči potenciálním dalším krizím. Veškeré kroky budou koordinovány Platformou pro digitalizaci hospodářství.
Implementace	Platforma pro digitalizaci hospodářství. Testovací a experimentální zařízení ve spolupráci s Evropskými centry pro digitální inovace mají za úkol zvýšit povědomí o digitalizaci a poskytovat služby digitální transformace, aby převážně MSP zdigitalizovaly alespoň základní postupy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce napříč digitálním ekosystémem je zcela stěžejní pro výše uvedené implementační cíle a pro naplnění dříve zmíněných cílů. Na národní úrovni bude zcela zásadní role Ministerstva průmyslu a obchodu, jakožto gestora pro oblast digitalizace, programu Digitální Evropa a dalších se spolugestory, jako je například Úřad vlády České republiky. Dále je nutné zajistit koordinaci jednotlivých aktérů digitálního ekosystému skrze Platformu pro digitalizaci hospodářství, která bude sdružovat odborníky z oboru digitalizace a zajišťovat koordinaci mezi ekosystémem a národními gestory.

Překážky a rizika	Jako hlavní rizika považujeme nedostatečné personální kapacity pro zajištění implementace reforem a investic, nedostatečný počet Evropských center pro digitální inovace, který proto chceme doplnit o adekvátní množství regionálně zaměřených národních center. Další velkou hrozbou v tomto ohledu je značná fragmentizace a nedostatečná odbornost jednotlivých uchazečů.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílové skupiny jsou v tomto ohledu převážně malé a střední podniky a státní správa.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Reforma předpokládá náklady 10 milionů CZK.
Dodržování pravidel státní podpory	V rámci kofinancování programu Digitální Evropa jsou pravidla státní pravidla již řešena a mělo by dojít k nalezení způsobu financování všech aktérů digitálního ekosystému. Využity budou hlavně články 25, 27 a 28 GBER.
Uvedte dobu implementace	Vznik celého ekosystému bude vytvořen v roce 2021, ale jeho provoz bude hrazen po celé příští víceleté finanční období, a to i po ukončení NPO skrze podporu ESIF.

b) Popis investic

- Evropská a národní centra digitálních inovací (e/DIH)
- Evropská referenční testovací centra
- Programy přímé podpory digitální transformace podniků

Jednotlivé investice jsou logicky provázány a jejich hlavním cílem je vznik dlouhodobě udržitelného a propojeného digitálního ekosystému. Navazující programy digitální transformace budou sloužit pro doplnění mezer v celém ekosystému. Provázanost s komponentou 1.4, tedy s výzkumnou částí, je pro zajištění udržitelnosti zcela zásadní.

Testovací a experimentální zařízení mají být jakýsi mezistupeň mezi výzkumem, tedy Centrem excellence, a rozšířením technologií mezi malé a střední podniky. Na této úrovni by mělo být umožněno výzkumným kapacitám testování vyvinutých technologií a aplikací tak, aby mohly být využity MSP.

Evropská centra pro digitální inovace mají jako hlavní cíl podpořit digitalizaci malých a středních podniků, napomoci jim v boji s koronakrizí a umožnit, díky expertíze v dané oblasti, zavádění nových technologií, jako jsou například umělá inteligence, kyberbezpečnost, či využívání prvků superpočítání. Digitalizace průmyslu by ve své podstatě měla naplňovat primárně digitální cíle, ačkoli sekundárně může ovlivnit i cíle snížení emisí (nové technologie by měly pomoci snížit uhlíkové emise), ale také napomoci nastartovat oběhové hospodářství (využívání odpadů a recyklace). Vzhledem k tomu, že snižování emisí a oběhové hospodářství je v gesci jiného resortu a součástí jiné komponenty, jsou tyto cíle v rámci této komponenty řešeny pouze okrajově.

Jednotlivé projekty digitální transformace, které jsou plánované nad rámec celého ekosystému pro jednotlivé malé a střední podniky, navazují na celý ekosystém a doplňují jeho mezery. Celý ekosystém je tedy logicky provázán na podporu digitalizace průmyslu a zajištění větší resistance pro případné další krize, včetně zaměření na podporu rozsáhlých inovativních průmyslových projektů ve formě IPCEI, zaměřených na rozvoj špičkových schopností a první průmyslové nasazení v kritických částech hodnotového řetězce.

Stakeholderi v oblasti digitalizace budou jak součástí vznikajícího ekosystému, tak jsou sdruženi v několika významných výborech, jako je například již existujících Výbor pro umělou inteligenci NAIS, Výbor pro digitální ekonomiku a společnost či nově vznikající Výbor pro digitální transformaci, pod který bude spadat i Platforma pro digitalizaci hospodářství. Nedochozí tedy k nahodilému vzniku nových orgánů, nýbrž k logickému a koncepčnímu provázání všech aktérů s cílem zapojení co nejširší škály subjektů do procesu koordinace vzniku a podpory fungování ekosystému. Jednotlivé subjekty jsou také součástí různých svazů (např. Svaz průmyslu a dopravy ČR) či Hospodářských komor a asociací.

Jako hlavní rizika v této oblasti zaznamenáváme nedostatečný počet firem, které prošly procesem digitální transformace, a hlavně nedostatečný počet odborníků na dané technologie. Vznik celého ekosystému by měl za následek zvýšení podílu firem, které prošly procesem digitalizace.

Reagujeme tak tedy na základní výzvy a potřeby průmyslu, ale také trhu práce a všech navazujících oblastí.

Evropská a národní centra pro digitální inovace

Výzva	Evropská a národní centra pro digitální inovace jsou jedním ze základních instrumentů digitální transformace, které vznikají ve spolupráci s Evropskou komisí. V návaznosti na program Digitální Evropa plánujeme v prvních letech zajistit prostřednictvím NPO kofinancování vzniku sítě Evropských center pro digitální inovace. Vzhledem k dlouhotrvajícím pandemickým opatřením a vládním subvencím hrozí, že z národních zdrojů nebude Česká republika schopna zajistit kofinancování pro všechny vybrané kandidáty jiným způsobem. Využitím zdrojů z NPO zajistíme financování pro všechny Evropskou komisí vybrané subjekty na dobu prvních grantů, které jsou stanoveny na tři roky. Dle stávajících předpokladů by na MPO v dalším období mělo navázat financování z OP TAK. Díky využití NPO mohou být národní zdroje zaměřeny na financování národní sítě Center pro digitální inovace.
Cíl	Cílem plně fungující sítě evropských a národních center pro digitální inovace je podpora digitální transformace převážně malých a středních podniků a/nebo státní správy. Funkční síť a zapojení všech aktérů dále umožní přilákat odborníky z oblasti nových technologií. Zvýšení celkové digitalizace MSP a státní správy bude vést k zajištění větší resistance průmyslu vůči potenciálním dalším krizím.
Implementace	Jednotlivé investice budou implementované prostřednictvím aktérů digitálního ekosystému. Evropská centra pro digitální inovace mají za úkol zvýšit povědomí o digitalizaci a poskytovat služby digitální transformace, aby převážně MSP zdigitalizovaly alespoň základní postupy.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce napříč celou evropskou sítí Evropských center pro digitální inovace a sítí národních Center pro digitální inovace je zcela stěžejní pro výše uvedené implementační cíle a pro naplnění dříve zmíněných cílů.
Překážky a rizika	Jako hlavní rizika považujeme nedostatečné personální kapacity pro zajištění implementace reforem a investic, dále také nedostatečný počet Evropských center pro digitální inovace, který proto chceme doplnit o adekvátní množství regionálně zaměřených národních center. Další velkou hrozbou v tomto ohledu je značná fragmentizace a nedostatečná odbornost jednotlivých uchazečů.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílové skupiny jsou v tomto ohledu převážně jednotliví aktéři digitálního ekosystému – Evropská centra pro digitální inovace a jejich klienti.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	200 milionů CZK.
Dodržování pravidel státní podpory	V rámci kofinancování programu Digitální Evropa jsou státní pravidla již řešena a mělo by dojít k nalezení způsobu financování všech aktérů digitálního ekosystému. Jako nejpravděpodobnější se v současnosti jeví využití článků 25, 27 a 28 GBER, které by měly dostatečně pro zajištění financování vzniku celého digitálního ekosystému.
Uvedte dobu implementace	Vznik celého ekosystému bude vytvořen v roce 2021, ale jeho provoz bude hrazen po celé příští víceleté finanční období, a to i po ukončení NPO skrze podporu ESIF.

Testovací a experimentální zařízení

Výzva	Vznik digitálního ekosystému vychází z dokumentů Evropské komise. Role a vznik Testovacích a experimentálních zařízení vychází z Koordinovaného plánu k AI

	a z programu Digitální Evropa. Česká republika se dlouhodobě připravuje na vznik jednoho Testovacího a experimentálního zařízení. Národní strategie pro umělou inteligenci se vznikem tohoto nástroje počítá. Vzhledem k tomu, že původně nebylo od členských států vyžadováno kofinancování tohoto projektu, byla ČR připravena podpořit národní uchazeče. V aktualizaci Koordinovaného plánu je kofinancování vyžadováno. Abychom umožnili vznik alespoň jednoho Testovacího a experimentálního zařízení, ať už v rámci kofinancování programu Digitální Evropa nebo národního projektu, je potřeba zajistit financování skrze NPO.
Cíl	Cílem fungujícího evropského ekosystému Testovacích a experimentálních zařízení je zavést jakýsi mezistupeň mezi výzkumem, tedy Centrem excelence, a Evropskými a národními centry pro digitální inovace, tedy hospodářstvím. Na této úrovni by mělo být umožněno výzkumným kapacitám a malým a středním podnikům testování vyvinutých technologií a aplikací, tak aby mohly být využity v provozu.
Implementace	Jednotlivé investice budou implementované prostřednictvím aktérů digitálního ekosystému. Testovací a experimentální zařízení mají za úkol zvýšit povědomí o digitalizaci a umožnit testování nově vzniklých technologií a aplikací tak, aby mohly být co nejdříve zavedeny do provozu.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce napříč evropskou sítí Testovacích a experimentálních zařízení a jejich spolupráce s ostatními aktéry digitálního ekosystému je zcela stěžejní pro výše uvedené implementační cíle a pro naplnění dříve zmíněných cílů.
Překážky a rizika	Jako hlavní rizika považujeme nedostatečné personální kapacity pro zajištění implementace reforem a investic, dále také značnou fragmentizaci a nedostatečnou odbornost jednotlivých uchazečů o Testovací a experimentální zařízení. Na národní úrovni proto připravíme po vzoru Evropských center pro digitální inovace předvýběr, a tím zajistíme nejvhodnější kandidáty a spolupráci napříč stakeholdery.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílové skupiny jsou v tomto ohledu převážně jednotliví aktéři digitálního ekosystému – Testovací a experimentální zařízení a jejich klienty.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	130 milionů CZK.
Dodržování pravidel státní podpory	V rámci kofinancování programu Digitální Evropa jsou státní pravidla již řešena a mělo by dojít k nalezení způsobu financování všech aktérů digitálního ekosystému. Jako nejpravděpodobnější se v současnosti jeví využití článků 25, 27 a 28 GBER, které by měly dostatečné pro zajištění financování vzniku celého digitálního ekosystému.
Uvedte dobu implementace	Vznik celého ekosystému bude vytvořen v roce 2021, ale jeho provoz bude hrazen po celé příští víceleté finanční období, a to i po ukončení NPO skrze podporu ESIF.

Programy přímé podpory digitální transformace podniků

Výzva	Daná investice řeší nedostatky a mezery digitálního ekosystému ve vztahu k digitalizaci MSP. Podpora rozsáhlých inovativních průmyslových projektů ve formě IPCEI, zaměřených na rozvoj špičkových schopností a první průmyslové nasazení v kritických částech hodnotového řetězce. Podpora produkce mikroprocesorů v rámci Flagship projektů a podpora využívání digitálních technologií v souladu s kritérii pro snížení emisí skleníkových plynů nebo s kritérii energetické účinnosti.
Cíl	Cílem je tedy spuštění jednotlivých projektů digitalizace výrobních i nevýrobních podniků. Zacílením na MSP docílit zvýšení digitálních procesů. Cílem je také podpořit významné inovativní velké projekty v rámci IPCEI a projekty splňující kritéria Flagships, zejména v oblasti výroby mikroprocesorů. Cílem je podpořit zejména digitalizaci malých a středních, ale i velkých podniků, směřující k využití digitálních technologií pro snížení emisí skleníkových plynů a dopadů na změnu klimatu.

Implementace	Grantové programy na jednotlivé investice budou implementované prostřednictvím aktérů digitálního ekosystému. Ostatní aktéři ekosystému, jako jsou inovační centra či národní síť Center pro digitální inovace, budou pomáhat při naplňování projektů digitalizace výrobních a nevýrobních podniků.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce napříč digitálním ekosystémem je zcela stěžejní pro výše uvedené implementační cíle a pro naplnění dříve zmíněných cílů.
Překážky a rizika	Jako hlavní rizika považujeme nedostatečné personální kapacity pro zajištění implementace reforem a investic, dále také nedostatečný zájem ze strany MSP vzhledem k stávající krizi.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílové skupiny jsou výrobní i nevýrobní podniky.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	4 660 milionů CZK.
Dodržování pravidel státní podpory	Pravidla státní podpory budou dodržena a není potřeba uskutečňovat v tomto ohledu žádné další kroky. Programy přímé podpory digitální transformace podniků budou vycházet z pravidel, na jejichž základě fungují Operační programy Ministerstva průmyslu a obchodu. V případě IPCEI se jedná o výjimku z pravidel v souladu s legislativou EU.
Uvedte dobu implementace	V současné době jsou projekty plánované na roky 2021-2025.

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Digitalizace průmyslu by ve své podstatě měla naplňovat primárně digitální cíle, ačkoli sekundárně může ovlivnit i cíle snížení emisí (nové technologie by měly pomoci snížit uhlíkové emise - týká se jiných komponent), ale také napomoci nastartovat oběhové hospodářství (využívání odpadů a recyklace - týká se jiných komponent).

Zelený rozměr komponenty je dále popsán v tabulce v příloze.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta naplňuje Digitální agendu. Její obsah je zcela v souladu s Programem Digitální Česko jako základního kamene národního digitálního plánu. Jednotlivé reformy jsou tematickým souhrnem vybraných digitálních záměrů a projektů. Investice popsané v příložené tabulce jsou pak záměry a projekty Programu Digitální Česko.

Komponenta dále naplňuje veškeré cíle Národní strategie umělé inteligence ČR, jejímž hlavním cílem je vybudování AI ekosystému, který je součástí digitálního ekosystému. Inovační strategie 2019-2030 je také zásadním dokumentem, který zavádí potřebu vytvořit digitální ekosystém včetně všech důležitých aktérů, jako jsou Evropská centra pro digitální inovace, Centra excelence v AI či Testovacích a experimentálních zařízení. Je zcela evidentní, že propojení Národního plánu obnovy v oblasti digitalizace je v souladu se všemi významnými a klíčovými dokumenty České republiky.

Digitalizace průmyslu by ve své podstatě měla naplňovat primárně digitální cíle, ačkoli sekundárně může ovlivnit i cíle snížení emisí (nové technologie by měly pomoci snížit uhlíkové emise - týká se jiných komponent), ale také napomoci nastartovat oběhové hospodářství (využívání odpadů a recyklace - týká se jiných komponent).

Digitální rozměr komponenty je dále popsán v tabulce v příloze.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškodovat“

Vzhledem ke své povaze komponenta 1.5 naplňuje zásadu „významně nepoškodovat“.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení (MMR)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení

Oblast politiky/obor zájmu: *Digital; Public administration; Construction/housing*

Cíl: Implementace reformy stavebního práva do praxe dosáhnout zjednodušení, zrychlení a zefektivnění procesů přípravy, umístování a povolování staveb, což v konečném důsledku povede ke zlepšení investičního prostředí v ČR a zrychlení výstavby. Podle Hodnocení dopadu regulace (RIA) návrhu zákona na straně 149²¹ je odhadováno zkrácení povolenáčního řízení z 5,4 roku na 1,25 (tj. o 4,15 roku). Současné jsou řešeny podmínky pro řádné zavedení digitalizace stavebního řízení a územního plánování.

Reformy a/nebo investice²²:

Reformy

1. Zavedení rekodifikace stavebního práva do praxe – připravovaná rozsáhlá reforma veřejného stavebního práva zahrnuje kromě institucionálních a procesních změn i maximální digitalizaci této agendy. Právě v oblasti digitalizace bude navazovat na již probíhající implementaci zákona č. 47/2020 Sb., platného od 26. 2.2020, který v rámci novelizace zákona o zeměměřictví, stavebního zákona a dalších zákonů zavádí základní potřebné změny v této oblasti s postupným náběhem účinnosti do 1.7. 2023. Rekodifikace stavebního zákona na tuto právní úpravu věcně navazuje a zároveň ji dále rozvíjí tak, aby navržené digitální postupy odpovídaly nově inkorporovaným procesům.

Přijetí nového stavebního zákona a jeho prováděcích právních předpisů s sebou přinese změnu stavební struktury (tj. strukturu stavebních úřadů) a podmínek jejího fungování. Vytvoření a materiální zabezpečení nové struktury stavebních úřadů v působnosti státu umožní urychlení stavebního řízení a zefektivní povolenáčních procesů skrze jednotný úřad integrující v sobě velkou část dotčených orgánů, který bude nezatížený systémovou podjatostí, častou na úrovni stavebních úřadů jako součástí obecních úřadů. *Tento mix aktivit (nové procesy, nové informační systémy, nové organizační zřízení) znamená nutnost řádného zaškolení relevantních subjektů a zároveň zajištění potřebné osvěty, a to zejména s využitím široké on-line vzdělávací a informační platformy.*

V rámci nákladů je počítáno i s migrací dat ze stávajících spisů, provedení spisové rozluky, případně zajištění fungování stávajících individuálních informačních systémů do doby vybudování centrálního AIS (viz Investice 1). Součástí je i zajištění potřebného IT vybavení pro fungování Nejvyššího stavebního úřadu.

Investice

1. Vytvoření „Agendového informačního systému“ (AIS) – vytvoření procesního informačního systému určeného pro úředníky stavebních úřadů a pracovníky dotčených orgánů. Účelem systému je digitalizace procesů stavebního řízení tak, aby byla zajištěna transparentnost, efektivita a účelnost procesů stanovených legislativou. Jedná se o investici spočívající v nákupu potřebného HW a SW licencí, jejich technické podpory, implementaci aplikací pokrývajících potřebné funkční a nefunkční požadavky, řádné testování systému, zajištění servisu, provozu a rozvoje aplikace – COFOG 04.1.1

2. Rozvoj a využití datového fondu veřejné správy v územním plánování - účelem je realizace centrální databáze územně analytických podkladů v rámci připravovaného informačního systému územního plánování, která bude sloužit pro poskytování dat a služeb především pro orgány územního plánování a stavebního řízení, ale i další uživatele z řad veřejné správy, projektanty územně plánovacích dokumentací apod. Tam, kde to licenční podmínky umožní, budou data poskytována ve formě.opendat. Zároveň tato centralizace umožní efektivní sdílení dat z ostatních systémů veřejné správy (zejména registru územní identifikace, adres a nemovitostí) - COFOG 06.2.0

3. Plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení - plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení, tj. vytvoření série informačních systémů, standardů a metodik, využitých jako dílčí komponenty systémů digitalizace stavebního řízení a územního plánování. Účelem realizace systémů je rovněž vytvoření datových standardů staveb

²¹ <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/4ORNBT9CT8CI>

²² Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

a nástrojů pro jejich správu a využívání a provázání norem na prováděcí předpisy v oblasti stavebnictví. Součástí investice je také vytvoření informačních služeb pro využívání dat elektronických projektových dokumentací vytvořených dle datových standardů staveb pro usnadnění výkonu agend ve vztahu k stavebnímu řízení a územnímu plánování – COFOG 04.4.3

Komponenta má návaznost na flagship - Modernise

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 1,750 mld. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 3,310 mld. Kč.

Veškeré uvedené projekty budou zasmělněny nejpozději ve 3.Q.2023

Tato komponenta představuje rozsáhlou institucionální, legislativní a systémovou změnu, jež zahrnuje reinženýring procesů a kompletní digitalizaci podporující činnost nového legislativního a institucionálního prostředí.

Vedle dalšího počítá rekodifikace s organizačními změnami v rámci stavební správy, jejichž cílem je zrychlení a zefektivnění výkonu stavební agendy v ČR. Dalším cílem je též další urychlení povolovacích řízení, kdy je navrhováno sloučení dosavadních povolovacích procesů do jednoho řízení. Cílem této revize je konsolidace hmotněprávních požadavků na výstavbu do (pokud možno) jediného právního předpisu, který bude platný na celém území ČR.

Současně budou řešeny podmínky digitalizace procesů v rámci výkonu agendy stavebního práva.

Komponenta staví na komplementárním projektu Digitalizace stavebního řízení a územního plánování (projekt nyní běží a je spolufinancován z IROP), jenž už nyní zavádí některé centrální informační systémy pro výkon této agendy. Společně se systémem AIS (investice č. 1) umožní samoobslužný proces veřejné správy na úseku povolování staveb, integraci datového fondu orgánu veřejné moci (OVM) a jeho propojení s dalšími orgány tak, aby bylo možné data sdílet a využívat i v jiných IS veřejné správy. Maximum dat z oblasti územního plánování (tam kde to licenční podmínky umožňují) bude poskytováno pro uživatele ve formě opendat. Bude zajištěna provozní spolehlivost a bezpečnost, celoplošná dostupnost služby, interoperabilita na území státu.

2. Hlavní výzvy a cíle

Česká republika je hodnocena jako jedna z horších v rámci délky stavebního řízení. Dle Světové banky je ČR v žebříčku Doing Business (porovnávající stavební řízení) na 157. místě ze 190 sledovaných zemí. Světová banka pro vytvoření daného žebříčku využívá sofistikované metodiky.²³

Cílem zavedení reformy stavebního práva do praxe je dosáhnout zjednodušení, zrychlení a zefektivnění procesů přípravy a povolování staveb, což v konečném důsledku povede ke zlepšení investičního prostředí v ČR a ke zrychlení výstavby, jakož i k posunu ve zmiňovaném žebříčku směrem nahoru. Je odhadováno zkrácení povolovacího řízení z 5,4 roku na 1,25 (tj. o 4,15 roku).

Současně jsou řešeny podmínky pro řádné zavedení digitalizace stavebního řízení a územního plánování. ČR je v rámci žebříčku EU - indexu DESI – hodnocena jako 22. v pořadí v oblasti poskytování digitálních veřejných služeb.²⁴

Jedním z důvodů tohoto podprůměrného hodnocení je i stav, kdy ne všechnu komunikaci směrem ke státu a naopak je možno realizovat elektronicky. Stavební řízení patří mezi tyto služby.

²³ https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/czech-republic#DB_dwcp

²⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-economy-and-society-index-desi-2020>

Komponenta přímo reaguje na specifické doporučení Rady č. 3 v roce 2019:

1. Snížit administrativní zátěž pro investice.

Komponenta také přímo reaguje na specifické doporučení Rady č. 3 v roce 2020:

2. Zlepšení elektronické veřejné správy.

a) Hlavní výzvy

Jak je uvedeno výše, ČR je, v rámci žebříčku Světové banky v oblasti stavebního řízení, dlouhodobě hodnocena jako jedna z těch horších.

Jako podprůměrná je hodnocena také v rámci EU v indexu DESI a to jak celkově, tak v rámci dimenze eGovernment. Oblast stavebního řízení není v současné době plně digitalizována. Neexistuje jednotný systém a jednotné požadavky na funkčnost a vlastnosti systémů.

Komponenta Zrychlení a digitalizace stavebního řízení má za cíl tento stav zvrátit – tj. **zavést nové, jednodušší procesní kroky v rámci stavebního řízení a zároveň poskytnout plnohodnotnou IT podporu v podobě nově budovaných informačních systémů.**

b) Cíle

1. Přijetím a implementací rekodifikace stavebního práva do praxe dosáhnout zrychlení a zefektivnění procesů přípravy, povolování staveb.
2. Zlepšit přístup k informacím pro správnou a kompletní přípravu projektové dokumentace záměru, zavést nástroje pro zpřehlednění požadavků pro povolení záměru, jak na straně stavebníka, tak stavebního úřadu.
3. Zjednodušení podání formou elektronického vložení projektové dokumentace a dokumentů dotčených orgánů do systému, zjednodušení povolovacího řízení na jedno řízení o povolení záměru.
4. Dosáhnout lepší připravenosti záměrů a zjednodušení kontroly požadovaných podkladů, jak na straně stavebníka, tak na straně stavebního úřadu.
5. Zajištění možnosti předložení projektové dokumentace v elektronické formě do centrálního systému, a tak umožnit současné posouzení záměru dotčenými orgány před zahájením povolovacího řízení.
6. Provedení jednoho povolovacího řízení k předloženému záměru.

c) Národní strategický kontext

- a. Investice do digitálních a transformačních projektů prostřednictvím IROP 2014-2020 např. Digitalizace stavebního řízení a územního plánování, vč. projektu Digitální mapy veřejné správy (cca 1 mld. Kč), kybernetická bezpečnost apod.
- b. Investice prostřednictvím OP PIK 2014-2020 do digitálních a transformačních projektů např. Digitální technické mapy (cca 2,5 mld. Kč)
- c. REACT EU
- d. Investice do digitálních a transformačních projektů prostřednictvím IROP 2021+, předpokládané investice do oblasti kybernetické bezpečnosti jednotlivých centrálních i lokálních úřadů, poskytovatelů zdravotní péče apod.
- e. komponenta 1.2 Digitální systémy veřejné správy (RRF – pilíř Digitální transformace), která zahrnuje rozvoj základních registrů, propojeného datového fondu a rozvoj některých agendových informačních systémů
- f. komponenta 1.3 Digitální vysokorychlostní síť (RRF – pilíř Digitální transformace), která zahrnuje také Vybudování vysokorychlostního připojení pro další socioekonomické aktéry, vč. objektů státní správy a územní samosprávy

g. Inovační strategie ČR 2019 – 2030 (tzv. The Country for the Future)

- a. Digitální stát, výroba a služby – cíl: zajistit online služby pro občany a firmy a přeměnit síť kontaktních míst pro asistovanou státní správu
- b. Mobilita a stavební prostředí
 - i. zajistit povolovací proces stavebního řízení se závaznými a vymahatelnými lhůtami maximálně v délce 1 rok,
 - ii. zjednodušit a zrychlit administrativní procesy stavebního řízení a postupy ve vazbě na digitalizaci.

d) Předchozí snahy

V posledních letech bylo přijato hned několik tzv. velkých novel stavebního zákona a souvisejících předpisů. Ty však nedosáhly zamýšlených cílů. Dílčím novelizacím stavebního zákona chyběla hlubší systémová koncepce i odvaha dotknout se samotných základů stávajícího stavebního práva.

Tyto změny byly jen řešením některých nejakutnějších dílčích problémů a neřešily problémy systémové. Zároveň změny indukovaly problémy nové a nezamýšlené.

Českému veřejnému stavebnímu právu je proto třeba dát novou ucelenou koncepci. Bez zásadní změny veřejného stavebního práva, která by přinesla úplně novou právní úpravu, nezatíženou stavebně-právními problémy dneška, nelze současné problémy stavebního sektoru a navazujících segmentů vyřešit.

3. Popis reformy a investic komponenty

Zavedením reformy stavebního práva do praxe dosáhnout zjednodušení, zrychlení a zefektivnění procesů přípravy, povolování staveb, což v konečném důsledku povede ke zlepšení investičního prostředí v ČR a zrychlení výstavby.²⁵ Současně jsou řešeny podmínky pro řádné zavedení digitalizace stavebního řízení a územního plánování.

a) Popis reformy

Zavedení rekodifikace stavebního práva do praxe

Výzva	ČR je v rámci žebříčku Světové banky Doing Business v oblasti stavebního řízení dlouhodobě hodnocena pod celosvětovým průměrem. Konkrétně je v daném parametru 157. ze 190 sledovaných ekonomik.²⁶ Důvodem jsou, mimo jiné, složitá procesní řízení, rigidnost zavedených postupů a deficit v oblasti digitalizace procesů stavebního práva. ČR je v rámci žebříčku EU - indexu DESI – hodnocena jako 22. v pořadí v oblasti poskytování digitálních veřejných služeb.²⁷ Jedním z důvodů tohoto podprůměrného hodnocení je i stav, kdy ne všechny komunikaci směrem ke státu a naopak je možno realizovat elektronicky. Stavební řízení patří mezi tyto služby.
Cíl	Cílem reformy je kompletní rekodifikace stavebního práva, která zavede 1. nové, jednodušší procesní kroky v rámci stavebního řízení,

²⁵ Je odhadováno zkrácení povolovacího řízení z 5,4 roku na 1,25 (tj. o 4,15 roku)

²⁶ <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/czech-republic>

²⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-economy-and-society-index-desi-2020>

	2. integraci speciálních stavebních úřadů <u>a většiny dotčených orgánů</u> do nové státní stavební soustavy 3. odpovídající infrastrukturu (jak v podobě technického vybavení stavebních úřadů (viz Costing), tak v podobě know-how stavebních úředníků a dalších stakeholderů
Implementace	Ministerstvo pro místní rozvoj, případně Nejvyšší stavební úřad. Finální gestor bude odvislý dle výsledku legislativního procesu, tj. závisí na finální podobě rekodifikace stavebního zákona.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo vnitra, ostatní rezorty, kraje, města, obce. Rozsah zapojení jednotlivých stran bude odvislý od finální podoby rekodifikace stavebního zákona
Překážky a rizika	1. neznámé finální znění rekodifikace stavebního zákona - do doby schválení nového stavebního zákona je nejistá podoba cílové struktury stavebních úřadů, v současné době probíhá diskuze v Poslanecké sněmovně ČR. Finální podoba legislativy je očekávána ve 2.-3.Q.2021. 2. z důvodu neznámé finální podoby zákona jsou otevřenými body neznalost: ○ detailnějšího byznysového zadání pro AIS a také ○ struktury stavebních úřadů, které bude nutno zajistit materiálně, znalostně atd. 3. proces realizace veřejných zakázek – za účelem řádné implementace dané reformy je potřeba realizovat i nákupy dle soutěžní legislativy, hrozí tedy zpoždění v celkové realizaci aktivit, a to z důvodu pozdního zadání veřejných zakázek. Jako opatření je plánováno realizovat veřejné zakázky s dostatečným časovým předstihem (s ohledem na body 1 a 2) + tam kde to bude vhodné, využít inovativní způsoby zadání (například řízení se soutěžním dialogem atd.) 4. příprava a zajištění školicích materiálů a školicích aktivit může být zahájena až v návaznosti na novou legislativu, bude třeba maximálně využít elektronické vzdělávací nástroje, které umožní ve velmi krátkém čase proškolení všech relevantních skupin 5. provedení spisové rozluky – změna stavebního zákona a zavedení nových informačních systémů si vyžádá i velice rozsáhlý proces převádění spisů. Za tímto účelem bude nutno realizovat spisovou rozluky, a to za účasti všech stavebních úřadů/úředníků
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Dané se dotkne celé populace a všech stakeholderů kolem stavebního řízení a územního plánování. Realizací reformy dojde ke zrychlení a zdigitalizování procesu stavebního řízení. Následným beneficentem čerpajícím z nové stavební soustavy budou stavebníci - soukromé osoby, právnické osoby ve stavebnictví (tj. i malé a střední firmy), i municipality i státní správa.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 120 milionů Kč Podrobnější specifikace viz Costing
Dodržování pravidel státní podpory	Nerelevantní
Uveďte dobu implementace	33 měsíců. Dokončení je očekáváno ve 3.Q.2023.

b) Popis investic

Vytvoření „Agendového informačního systému“ (AIS)

Výzva	ČR je v rámci žebříčku EU - indexu DESI – hodnocena jako 22. v pořadí v oblasti poskytování digitálních veřejných služeb.²⁸ Jedním z důvodů tohoto podprůměrného hodnocení je i stav, kdy ne všichni komunikaci směřem ke státu a naopak je možno realizovat elektronicky. Stavební řízení patří mezi tyto služby.
Cíl	Cílem investice je pořízení agendového informačního systému – tzv. „Informačního systému stavebního řízení“, který umožní plně elektronickou komunikaci na straně úředníků v průběhu stavebního řízení.²⁹ Konkrétně má daná investice za cíl: 1. Zjednodušení podání formou elektronického vložení projektové dokumentace a dokumentů dotčených orgánů do systému, zjednodušení povolovacího řízení na jedno řízení o povolení záměru. 2. Zajištění možnosti stavebních úředníků pracovat plně elektronicky v systému poskytujícím všechny služby a procesy definované legislativou.
Implementace	Ministerstvo pro místní rozvoj/Nejvyšší stavební úřad.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo vnitra v pozici hlavního architekta eGovernment
Překážky a rizika	Cílem této investice je vytvořit informační systém a v maximální možné míře jej naplnit daty ze stávajících informačních systémů. Dodavatel tohoto systému bude soutěžen dle zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek. Rizikem je zde - zpoždění v podobě finálního funkčního zadání – návaznost na schválení nového stavebního zákona Parlamentem ČR (čím déle bude legislativa schválena, tím méně času bude na implementaci systému) - zpoždění v dodání IS, a to z důvodu delšího zadávání veřejné zakázky, případně problémů v průběhu samotné implementace systému.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Investice se dotkne úředníků stavebních úřadů. Následným beneficentem čerpajícím z celkové digitalizace stavebního řízení budou soukromé osoby, právnické osoby ve stavebnictví (tj. i malé a střední firmy), municipality i státní správa.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	400 milionů Kč Podrobnější specifikace viz Costing
Dodržování pravidel státní podpory	Nerelevantní

²⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-economy-and-society-index-desi-2020>

²⁹ Zde je důležité zmínit, že vedle tohoto agendového informačního systému jsou nyní implementovány 4 další informační systémy, které umožní elektronickou komunikaci občana vůči stavebnímu úřadu (tzv. Portál stavebníka), pracovat se stavební dokumentací (Evidence dokumentace), pracovat se strukturovanými daty o stavebních postupech (Evidence stavebních postupů) a spravovat agendu územního plánování, která je s agendou stavebního řízení úzce spojena (Národní geoportál územního plánování).

Uved'te dobu implementace	33 měsíců, dokončení 3.Q.2023

Rozvoj a využití datového fondu veřejné správy v územním plánování

Výzva	ČR je v rámci žebříčku EU - indexu DESI – hodnocena jako 22. v pořadí v oblasti poskytování digitálních veřejných služeb.
Cíl	Cílem je vytvořit společné sdílené prostředí a umožnit tím plné využití digitálních podkladů pro výkon agendy územního plánování a stavebních úřadů. V rámci investice bude vytvořena centrální databáze územně analytických podkladů, která bude součástí informačního systému územního plánování (národní geoportál územního plánování) a bude jednotná na celém území ČR.
Implementace	Ministerstvo pro místní rozvoj/Nejvyšší stavební úřad.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Krajské úřady.
Překážky a rizika	Vznik databáze bude probíhat souběžně se vznikem digitálních technických map krajů, resp. budováním digitální mapy veřejné správy a národním geoportálem územního plánování, které představují další komponenty v rámci systému digitalizace stavebního řízení a územního plánování. Rizikem je časové zpoždění realizace těchto projektů, neboť je třeba připravit a realizovat integrační vazbu na digitální technické mapy, národní geoportál územního plánování pak představuje přímo prostředí, do nějž bude databáze integrována. Nezbytné je připravit takový datový standard, který bude v souladu s otevřenou formální normou pro prostorová data.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Investice se dotkne úředníků na úseku územního plánování a stavebních úřadů. Následným beneficentem čerpajícím z celkové konsolidace těchto dat a poskytování služeb nad těmito daty bude celá veřejná správa, projektanti územně plánovacích dokumentací a územních studií, široká odborná i laická veřejnost v případě části dat, která bude možné poskytovat ve formě otevřených dat.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	30 mil Kč Podrobnější specifikace viz Costing
Dodržování pravidel státní podpory	Nerelevantní
Uved'te dobu implementace	33 měsíců, dokončení 3.Q.2023

Plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení

Výzva	ČR je v rámci žebříčku EU - indexu DESI – hodnocena jako 22. v pořadí v oblasti poskytování digitálních veřejných služeb
Cíl	Cílem 3 komponent je vytvořit společně provázané prostředí pro plné využití přínosů digitálních podkladů stavebního řízení za účelem vyšší efektivity řízení, zlepšení

	přístupu k provázaným informacím, snížení vlivu a pracovních pracovníků při posuzování staveb. 1. Vytvoření on-line automatizovaného systému vazeb mezi ustanoveními určených technických norem a požadavky prováděcích právních předpisů 2. Vytvoření informačních služeb pro využívání dat z informačních modelů staveb pro agendy stavebního řízení včetně ontologie pro oblast stavebního řízení a územního plánování 3. Vytvoření obsahu databáze datového standardu staveb a klasifikačního systému
Implementace	Ministerstvo pro místní rozvoj/Nejvyšší stavební úřad/Agentura ČAS.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo vnitra v pozici hlavního architekta eGovernment, Ministerstvo průmyslu a obchodu v pozici gestora stavebnictví a zavádění metody BIM v ČR.
Překážky a rizika	Cílem této investice je pořízení několika informačních systémů a metodik. Dodavatelé těchto systémů a metodik budou soutěženi dle zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek. Rizikem je zde zpoždění v dodání IS, a to z důvodu delšího zadávání veřejných zakázek. Vytvořené informační systémy budou realizovány jako spolupracující komponenty systémů DSŘ resp. eGovernmentu. Vznik systémů bude probíhat souběžně s přípravou ostatních komponent systému DSŘ, rizikem je proto také časové zpoždění z důvodů případného čekání na dosažení nutných milníků při přípravě a realizaci integračních vazeb mezi systémy.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Investice se dotkne úředníků a projektantů na úseku stavebního řádu a částečně úředníků a projektantů na úseku územního plánování. Následným beneficentem čerpajícím z celkové digitalizace stavebního řízení budou soukromé osoby, právnické osoby ve stavebnictví (tj. i malé a střední firmy), municipality i státní správa.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	200 mil Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Nerelevantní
Uveďte dobu implementace	60 měsíců, dokončení 4.Q.2025

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Digitální investice v této komponentě budou spadat pod zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti. U těchto systémů budou probíhat procesy zajišťující kyberbezpečnost spočívající v identifikaci aktiv, rizik, opatření k eliminaci těchto rizik, atd.

Vše v souladu s uvedeným zákonem a vyhláškou č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat. Kontrolním orgánem v této oblasti je Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost (NÚKIB).

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Veřejné zakázky, jež budou realizovány, budou zadávány, v souladu s § 6 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který v odstavci 4 říká, že:

(4) Zadavatel je při postupu podle tohoto zákona, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, povinen za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu tohoto zákona. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit.

Zelená tranzice komponenty je popsán v tabulce v příloze (MS Excel).

7. Digitální rozměr komponenty

Investice naplňující digitální rozměr komponenty:

1. Vytvoření „Agendového informačního systému“ – 400 mil. Kč

Tato investice řeší oblast „úplnosti online postupů“ v rámci hodnocení DESI. Zavádí nový informační systém, který umožní realizovat veškeré činnosti stavebního řízení ze strany stavebních úředníků a dalších dotčených plně elektronicky.

2. Rozvoj a využití datového fondu veřejné správy v územním plánování - 30 mil. Kč

Tato investice řeší oblast konsolidace dat z oblasti územně analytických podkladů, která budou publikována ve formě otevřených dat v těch případech, kdy to licenční podmínky budou umožňovat (především data vytvářená v rámci územně plánovací činnosti), daná investice tedy přispěje ke zlepšení indikátoru 5a5 Open Data v rámci části 5a e-Government v tématu Digital Public Services v rámci hodnocení DESI.

3. Plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení – 200 mil. Kč

Tato investice řeší oblast „předvyplněné formuláře“ v rámci hodnocení DESI. Zavádí například novou standardizaci údajů, které budou moci být předvyplňovány v rámci příslušných informačních systémů.

4. Zavedení rekodifikace stavebního práva do praxe – aktivita vzdělávací materiály a aktivity (školení, workshopy, konference, online e-learningový nástroj) – 200 mil. Kč

Součástí aktivity je i školení na nové informační systémy a práce s nimi. Daná investice tedy má za cíl zlepšit situaci ohledně lidského kapitálu – viz „lidský kapitál“ v rámci hodnocení DESI.

Digitální tranzice komponenty je popsán v tabulce v příloze (MS Excel).

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Zavedení reformy rekodifikace stavebního práva do praxe

Co se týče problematiky „významně neškodit“ (DNSH) z hlediska přístupu účastníků ke spravedlnosti, návrh zákona v tomto bodě v zásadě vychází ze současného stavu. V případě okruhu dotčené veřejnosti souvisejícího zákona o posuzování vlivu na životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb.), jsou dotčenými osobami nadále právnické osoby založené za účelem ochrany životního prostředí, výčet záměrů podléhajících posouzení vlivu na životní prostředí se v zásadě nemění. Co se týče účastníků řízení o povolení záměru, výčet se oproti současně platné úpravě nezměnil, tudíž nelze předpokládat omezení přístupu ke spravedlnosti, tak jak je v otázce EK vymezeno. Maximálně lze konstatovat, že současný stav bude nadále zachován.

Ohledně plánovaných investic

- Vytvoření agendového informačního systému – jedná se o vytvoření zcela nového informačního systému, který nemá v současné situaci v ČR žádný substitut. Nejedná se o aktivitu ovlivňující životní prostředí, atd.
- Rozvoj a využití datového fondu veřejné správy v územním plánování – nejedná se o aktivitu ovlivňující životní prostředí, atd.
- Plné využití přínosů digitalizace stavebního řízení - nejedná se o aktivitu ovlivňující životní prostředí, atd.

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

2.1 Udržitelná a bezpečná doprava (MD)

1. Popis komponenty

Souhrnný box

Oblast politiky/obor zájmu:

- Zvýšení multimodality v osobní a nákladní dopravě v případě pravidelných a silných přepravních proudů
- Zvýšení podílu elektrické trakce v železniční a městské hromadné dopravě
- Princip udržitelné městské mobility (veřejná doprava a aktivní mobilita)
- Digitalizace dopravy

Cíl:

Cílem komponenty je přispět k digitalizaci dopravy, elektromobility v železniční dopravě, zvýšení podílu železniční dopravy v nákladní a osobní dopravě, zvýšení významu aktivní mobility ve městech, zvýšení bezpečnosti dopravního provozu a snižování vlivu dopravního provozu na životní prostředí a veřejné zdraví.

Problematika alternativních pohonů v silniční dopravě a v městské autobusové dopravě není zahrnuta, neboť je řešena v samostatné komponentě Národního plánu obnovy.

Reformy a/nebo investice³⁰:

1. Investice Nové technologie a digitalizace na dopravní infrastrukturu

Investice obsahuje následující oblasti podpory: výstavbu ERTMS na železniční síti a modernizace systému datového přenosu pro řízení železničního provozu. Jde o zajištění mezinárodní interoperability, zkvalitnění poskytovaných služeb, zvýšení bezpečnosti provozu a optimalizaci kapacity železniční infrastruktury.

2. Investice Elektrizace železnic

Investice obsahuje elektrizaci tratí a zajištění trakčního výkonu na napájecích stanicích tak, aby bylo možné zajistit narůstající rozsah vlakové dopravy. Cílem je vytvářet podmínky pro energetické úspory dopravní soustavy.

3. Investice Zlepšení životního prostředí (podpora železniční infrastruktury)

Investice jsou zaměřeny na rozvojové projekty železniční infrastruktury mimo jiné i s ohledem na genderové rozdíly a na adekvátní dostupnost služeb pro znevýhodněné a zranitelné osoby. Podmínkou je financování projektů s vysokou mírou připravenosti, přičemž je nutné je rozdělit mezi financování z RRF, CF a CEF. RRF je zaměřen převážně na úseky, které zajišťují návaznost na projekty financované z CEF a CF. Jedná se také o úseky důležité pro příměstskou dopravu a projekty modernizace železničních uzlů a staničních budov v rámci multimodálních terminálů pro osobní dopravu (jak v síti TEN-T, tak vně sítě TEN-T). Dále bude podpořeno zateplování staničních budov.

4. Investice Zlepšení životního prostředí – protihluková opatření na silniční síti

Jde o projekty protihlukových opatření na silniční síti ke snížení hlukové zátěže obyvatelstva.

5. Investice Bezpečnost silniční a železniční dopravy (železniční přejezdy, mosty, tunely, cyklostezky a bezbariérové trasy)

Příspěvek ke zvýšení bezpečnosti na železničních přejezdech (v současnosti je nehodovost na železničních přejezdech vysoká), rekonstrukce železničních a silničních mostů s cílem zvýšit bezpečnostní parametry těchto objektů a zvýšit adaptabilitu vůči extrémním klimatickým jevům. Součástí investice je rovněž budování cyklostezek a bezbariérových tras pro pěší, a to z důvodů zvýšení bezpečnosti zranitelných účastníků provozu a jako součást podpory aktivní mobility zejména ve městech.

³⁰ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 22 mld. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 72 mld. Kč.

Všechny projekty budou dokončeny nejpozději ve 4Q 2023.

Uvažovaná komponenta nemůže na základě plánované alokace a časových termínů tyto cíle sama o sobě naplnit, může k nim pouze částečně přispět. Její zaměření je zejména investiční povahy. Česká dopravní politika uvádí tři kroky dosažení větší efektivity dopravního sektoru, který bude méně náročný na zdroje – a) úsporná opatření na straně vzniku potřeb po mobilitě, aniž by to podvazovalo hospodářský a společenský rozvoj, b) multimodální přístup k dopravě (důraz na využívání alternativních druhů dopravy k dopravě silniční v místech pravidelných a silných přepravních proudů) založený na využívání elektrické energie, což by mělo přinést významné energetické úspory a emise škodlivých látek a skleníkových plynů, c) zvýšení efektivity jednotlivých druhů dopravy na bázi zavádění moderních technologií (ke zvýšení kvality služeb, zvýšení bezpečnosti provozu, zajištění mezinárodní interoperability a optimalizace využití kapacity dopravní infrastruktury) a alternativních pohonů. Přístup k zajištění těchto kroků je založen na řešení šitých na míru jednotlivým typům regionů (meziregionální a mezinárodní doprava, doprava ve městech a aglomeracích, doprava ve venkovských oblastech).

Česká republika nemá dosud dokončenou základní síť silniční a železniční sítě, přičemž na základě nařízení č. 1315/2013/EU je povinna do roku 2030 dobudovat tzv. hlavní síť TEN-T (transevropská dopravní síť) a do roku 2050 globální síť TEN-T, a to včetně jejího vybavení moderními technologiemi zajišťujícími optimalizaci kapacity infrastruktury, vyšší bezpečnost provozu, nižší dopady provozu na životní prostředí a veřejné zdraví, mezinárodní interoperabilitu provozu a umožní poskytovat další služby. Vedle sítě TEN-T, jakožto podmínku pro rozvoj jednotného evropského trhu, je nutné zajistit dostupnost všech regionů a obcí. Další důležitou oblastí je řešení dopravních problémů v městských oblastech a aglomeracích, kde se kombinují vysoké požadavky na mobilitu, a kde zároveň není dostatek prostoru pro extenzivní způsoby dopravy. Dopravní systém je nutné budovat s ohledem na energetické úspory, snižování emisí znečišťujících látek a postupné dosažení uhlíkové neutrality.

Vzhledem k tomu, že uvedené cíle jsou finančně značně náročné a jejich časový horizont výrazně překračuje rok 2050, může komponenta Udržitelná a bezpečná doprava pouze dílčím způsobem přispět k dosažení těchto dlouhodobých cílů. Pro Národní plán obnovy proto byly do komponenty Udržitelná a bezpečná doprava vybrány ty investiční okruhy, které jsou splnitelné v krátkém časovém horizontu. Rozhodně nelze zařadit rozsáhlé infrastrukturní projekty s dlouhou dobou realizace (např. nové přeshraniční železniční propojení Ústí nad Labem – Dresden nebo Plzeň – Furth im Wald na hlavní síti TEN-T není možné od zahájení realizace dokončit v požadovaných časových horizontech). Jsou proto zařazeny cíle zaměřené na podporu udržitelné a bezpečné dopravy.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Jedním z cílů územního rozvoje státu je zapojení celé plochy území do společného systému tvorby a spotřeby hodnot. Cestou k tomu je vytvoření zdravé polycentrické struktury osídlení. Ta je protipólem k monocentrické struktuře osídlení s dominantní rolí centrální oblasti a s chudobou odlehlých regionů. Nástrojem k zapojení celé plochy území do aktivního hospodářského života je komunikace. Ta má dvě formy – přenos informací a přepravu osob a věcí. První forma komunikace, šíření informací, doznala v posledních letech zásadní pokrok. Stalo se tak díky elektronizaci a digitalizaci informačních technologií. Datová komunikace již je využívána nejen lidmi, ale i věcmi. Druhá forma komunikace, doprava osob a věcí, je dosud většinou založena na technologiích dvacátého století, pokračování jejího extenzivního rozvoje je již v horizontu nejbližších let neudržitelné:

- dominantní role energeticky velmi náročných automobilů poháněných spalovacími motory s nízkou účinností je příčinou vysoké spotřeby energie pro dopravu. V roce 2016 překonala v ČR konečná spotřeba energie pro dopravu 269 PJ/rok konečnou spotřebu energie v průmyslu (268 PJ/rok) a soustavně každoročně narůstá o dalších 9,2 PJ/rok. To je v ostrém kontrastu se závazkem ČR, který přijala vláda ČR dne 13. 1. 2020 ve svém usnesení č. 31, kterým schválila Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu. Ten obsahuje závazný úkol snižovat novými úsporami energie (zvýšováním energetické účinnosti) konečnou spotřebu energie každoročně o 8,4 PJ/rok,

- nevhodná struktura energií pro dopravu s převažující rolí fosilních paliv (ta tvoří 93 % z celkové konečné spotřeby energie pro dopravu) vede k tomu, že produkce oxidu uhličitého v dopravě (aktuálně 21 Mt CO₂/rok) již více než dvojnásobně překonala produkci oxidu uhličitého v průmyslu (cca 9 Mt CO₂/rok) a převyšuje i produkci oxidu uhličitého v domácnostech (cca 14 Mt CO₂/rok) a trvale roste o 0,6 Mt CO₂/rok. To je v kontrastu se závazkem ČR, který přijala vláda ČR dne 13. 1. 2020 ve svém usnesení č. 31, kterým schválila Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu. Ten obsahuje úkol snižovat produkci oxidu uhličitého každoročně o 1,2 Mt CO₂/rok,
- nevhodná struktura energií pro dopravu s převažující rolí uhlovodíkových paliv (ta tvoří 98 % z celkové konečné spotřeby energie pro dopravu) vede k silným dopravou produkováným emisím zdraví škodlivých látek (oxidy dusíku, jemné prachové částice, polyaromatické uhlovodíky a další). Více než 70 % obyvatelstva ČR žije ve městech, další obyvatelé do měst denně dojíždějí za prací, vzděláním a dalšími aktivitami. Přitom ve většině měst ČR je doprava dominantním (až 90%) znečišťovatelem ovzduší, neboť emise produkované dopravou vznikají v ulicích v těsné blízkosti lidských příbytků. Podle analýz MŽP ČR způsobuje znečištění ovzduší přibližně desetkrát více předčasných úmrtí než dopravní nehody,
- převažující individuální vlastnictví dopravních prostředků vede k velmi nízkému využití do nich investovaného kapitálu³¹ a vede k velkým nárokům na plochy pro parkování³², což zabírá cenné pozemky ve městech, které mají potenciál mnohem efektivnějšího využití.

Zásadním tématem je proto dekarbonizace dopravy, tedy odstranění závislosti dopravy na spotřebě uhlovodíkových paliv, její převedení na bezemisní a nízkemisní. V současné době vědecké poznatky ukazují, že globální změny klimatu se již odehrávají, a to dokonce rychlejším tempem, než předpovídaly příslušné modely. Globální změny klimatu mají úzkou vazbu na globální změny v chemismu planety, hydrologii a schopnosti produkce potravin. Nejdůležitějšími oblastmi, kterých se změny týkají, jsou dostupnost energií, potravin a kvalitní pitné vody. Na první pohled se může zdát, že se jedná o oblasti, které se týkají sektoru dopravy jen okrajově, opak je však pravdou. V nově nadcházející situaci je proto nutné nastavit dopravní systém tak, aby nepřispíval k prohlubování uvedených změn (mitigace), ale aby umožnil další vývoj ekonomiky v udržitelném režimu a s ohledem na setrvačnost zemského systému byl přizpůsoben novým podmínkám, které jsou již neodvratné (adaptace).

Pro dopravní soustavu je proto důležité, aby byly důsledně vytvářeny podmínky pro využívání všech druhů dopravy tak, aby byly využity jejich ekonomické i ekologické předpoklady a snižovány jejich nedostatky. Nezbytným předpokladem pro fungování dopravního systému a jeho efektivní provoz je dostatek a kvalita informací pro řízení dopravy nebo pro organizaci přemísťování osob nebo věcí. Budoucí podoba dopravy není založena na konkurenci (pouhá schopnost překonat druhého), ale na kooperaci (schopnost spolupracovat) a komplementárnosti (schopnost doplňovat se) jednotlivých druhů dopravy, a to při zachování konkurenčního prostředí mezi podnikajícími subjekty. Budoucností je udržitelná multimodální mobilita. To vyžaduje specifický přístup v jednotlivých segmentech dopravy. Proto je dopravní politika řešena dvěma vzájemně propojenými liniemi, jednak sledováním a uplatňováním principů dlouhodobě udržitelného vývoje, a jednak dosažením těchto principů specifickým přístupem dle podmínek jednotlivých typů regionů. Tato regionální specifika jsou řešena pro typová území.

Hlavní výzvy vycházejí z následující SWOT analýzy – jsou založeny na posilování silných stránek, řešení problémů obsažených ve slabých stránkách, ve snaze využít příležitosti a v přípravě na řešení problémů vycházejících z ohrožení, které mají původ v „okolí“ systému doprava:

Vliv dopravy na životní prostředí a globální změny klimatu

³¹ Průměrný automobil je v ČR využíván jen 24 minut denně, to je jen 1,7 % času, zbývajících 23 hodin a 36 minut je nečinný.

³² Z 5,748 mil. osobních automobilů registrovaných v ČR jich v průměru 5,652 mil. parkuje.

Silné stránky (S - strong)	Slabé stránky (W - weak)
Rostoucí podíl standardů Euro V a VI na vozovém parku nákladních vozidel a rostoucí podíl etapy V v rámci flotily plavidel vnitrozemské plavby. Klesající emise těžkých kovů a POPs Světelné a hlukové podmínky jsou jednou z kategorií vlivů, posuzovaných při povolování nových záměrů v rámci EIA Systém krizového řízení je pevně zakotven v zákonech a prováděcích předpisech a je stabilní Zvyšující se materiálové využití druhotných surovin v dopravě a dopravní infrastruktury Významný podíl alternativních druhů dopravy k dopravě individuální ve větších městech	Fragmentace vodních toků příčnými překážkami Zpomalení poklesu emisí znečišťujících látek. Překračování denního imisního limitu pro PM10 a ročního imisního limitu pro benzo(a)pyren, PM10, PM2,5 a NO2. Přetrvávající riziko překročení As a benzenu. Prašnost ze stavební činnosti je významným lokálním zdrojem znečištění, je však špatně kontrolovatelná Provoz silničních vozidel ve špatném technickém stavu s nefunkčními technologiemi k omezování emisí NOx a PM Rostoucí spotřeba fosilních paliv v dopravě a emise CO₂ Zvyšující se podíl dopravy na celkových emisích, Nedokončená základní síť dopravní infrastruktury, nedostatečný rozvoj kontinentální kombinované dopravy Malý podíl vozidel na alternativní energie a nedostatečná infrastruktura jejich dobíjecích a plnicích stanic. Nedostatečná legislativa v oblasti hluku z dopravy Vysoká závislost na fosilních zdrojích energie Vysoký podíl silniční nákladní dopravy na střední a delší vzdálenosti Slabá společenská a tržní motivace k přechodu na nízkouhlíkové hospodářství v dopravě
Příležitosti (O - opportunity)	Hrozby (T - threat)
Systémové a technické řešení ochrany vod a hospodaření s vodami Zavádění systémů hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích Širší uplatňování přírodě blízkých protipovodňových opatření a opatření k zadržení vody Širší uplatňování ekosystémových přístupů při správě vodních toků Zlepšení kontroly technického stavu vozidel Důsledné stanovování a kontrola opatření ke snížení prašnosti ze stavební činnosti Zvýšení podílu vozidel s alternativním pohonem a rozvoj dobíjecí a plnicí infrastruktury (snižování ceny, rozšiřování nabídky modelů s lepšími parametry apod.)	Ohrožení dopravní infrastruktury povodněmi či lokálními záplavami Rostoucí znečištění vod mikropolutanty (farmaka, mikroplasty, pesticidy, aditiva k výrobě umělého sněhu, halucinogeny aj.) a ze zemního solení komunikací Snižující se schopnost retence vody v krajině v důsledku vysoké zastavěnosti území Imise z přeshraničního přenosu znečištění Špatné rozptylové podmínky v zimním období (inverze) a sucho Zvyšování dopravních výkonů silniční dopravy (osobní i nákladní) Pokračující těžba a využívání fosilních paliv Nedostatečná údržba spalovacích motorů

Podpora tvorby plánů udržitelné mobility ve městech Podpora a zavádění „smart“ přístupů k monitoringu, technologiím a řízení v dopravě Existence a nastavení ekonomických aspektů a technologií na snižování světelného znečištění a hlukové zátěže z dopravy Zohledňování možných rizik při územním plánování Budování resilience jako komplexního zastřešujícího přístupu Využití brownfields Upřednostňování VHD nad IAD Potenciál pro zvyšování energetické účinnosti v dopravě a rozvoj souvisejících odvětví Snižování přepravních nároků zaváděním nových technologií, včetně chytrého řízení dopravy Rozvoj pokročilých biopaliv	Rostoucí intenzita jevů vyvolávající mimořádnou událost v důsledku změny klimatu Narůstající emise skleníkových plynů z dopravy, vč. přepravních výkonů, počtu osobních vozidel, spotřeby fosilních paliv Zvýšení produkce odpadu z baterií, zejm. v důsledku rozvoje e-mobility Nízká cena primárních surovin Vysoká nehodovost v silniční dopravě

Doprava ve vazbě na ekonomický rozvoj se zohledněním rozvoje regionů

Silné stránky (S - strong)	Slabé stránky (W - weak)
Integrované dopravní systémy jsou rozvíjeny téměř ve všech krajích ČR Nadprůměrně hustá silniční síť Modernizované železniční koridory Mezinárodně významné a stále se rozvíjející letiště Praha-Ruzyně Dobrá dopravní obslužnost metropolitních regionů, k čemuž mnohdy přispívá provázanost městské dopravy s dopravou regionální/příměstskou Existence plánů dopravní obslužnosti krajů Hustá síť terminálů kombinované dopravy	Nedokončená silniční síť páteřních komunikací Problematická dopravní dostupnost vnitřních periferií (na hranicích krajů, venkovském prostoru, příhraniční oblasti) Absence vysokorychlostních železničních tratí v ČR Špatný technický stav silniční sítě zejména nižších tříd Nedostatečné napojení na železniční a/nebo silniční infrastrukturu je především v krajích Jihočeském, Karlovarském a Libereckém Přetížené úseky dálnic na vnějším kordonu velkých měst, zejména Prahy a Brna, a na ně navazující komunikace Špatná vybavenost regionů nebo částí krajů Plzeňského, Jihočeského a Vysočina, zejména pak oblast Třebíče, Jindřichova Hradce, Vimperka, Kralovic či Nýřanska veřejnou dopravou. Téměř polovina obcí do 3 000 tis. obyvatel, převážně na území Čech, není o víkendech obsluhována veřejnou dopravou. Stále nedokončené hlavní silniční tahy (např. dálnice D3, D11 a D35) Absence rychlých železničních spojení.

	Nekvalitní dopravní (silniční a železniční) propojení aglomerací mezi sebou navzájem (například Liberec-Hradec Králové). Rostoucí intenzity individuální automobilové dopravy Nevybudované, či nedobudované městské obchvaty Nedostatečné vybavení a kapacita terminálů kombinované dopravy Nedostatek pracovních sil ve veřejné osobní dopravě (limitující další rozvoj VHD) Nedostatek pracovních sil v nákladní dopravě (podvazující rozvoj hospodářství)
Příležitosti (O - opportunity)	Hrozby (T - threat)
Existence 1. generace plánů udržitelné městské mobility Obce na Moravě a ve Slezsku jsou územně i populačně větší a lze je efektivněji obsloužit veřejnou dopravou Dokončení páteřní dopravní infrastruktury Zahájení prací umožňujících rychlé železniční spojení. Propojení veřejné hromadné dopravy a dopravních uzlů a parkovišť (P+R/záchytná parkoviště) Investice do moderních a ekologicky šetrných vozidel městské hromadné dopravy vč. doprovodné infrastruktury Podpora aktivní mobility Zlepšení podmínek pro cyklistickou dopravu	Pokračující populační růst metropolí, na který nebude dostatečně rychle reagovat obslužnost VHD. Nedobudování páteřní dopravní infrastruktury (silniční i železniční). Nedostatečná obsluha odlehlejších území veřejnou dopravou, která tak v konečném důsledku má významný negativní dopad na demografický vývoj v těchto oblastech.

Z uvedených dopravněpolitických výzev vyplývají pro Národní plán obnovy následující výzvy:

- Vytváření alternativ k energeticky a prostorově náročné silniční dopravě

Multimodální přístup je hlavním nástrojem k udržitelné mobilitě. Česká republika musí plnit závazky v oblasti znečišťování ovzduší škodlivými látkami (*Národní program snižování emisí*), snižování emisí skleníkových plynů (viz Pařížská dohoda o změně klimatu), přičemž společným jmenovatelem jsou energetické úspory (Vnitrostátní plán ČR pro energetiku a klima). Je nutné vycházet ze skutečnosti, že spalovací motor v dopravě vykazuje oproti elektromotoru nízkou účinnost a je zdrojem emisí škodlivých látek i hluku. Důležitý je rovněž nižší valivý odpor a nižší odpor prostředí kolejové dopravy. V případě pravidelných a silných přepravních proudů je proto nezbytné v první řadě zajistit využívání kolejové dopravy s elektrickou vozbou, a to jak v osobní, tak nákladní dopravě. Multimodální přístup musí být přitom výhodný nejen z pohledu životního prostředí, udržitelného vývoje a veřejného zdraví, ale rovněž jako ekonomicky výhodná alternativa. Proto musí být kladen důraz na mezioborovou spolupráci.

V časovém rámci roku 2030 je cílem zdvojnásobit výkony železniční nákladní dopravy nad 300 km na úkor přímé silniční dopravy (na základě spolupráce mezi silničními a železničními dopravci). Podmínkou je dokončení hlavní sítě TEN-T pro nákladní dopravu do roku 2030, a to v parametrech definovaných v rámci TSI a nařízení č. 1315/2013/EU. Obdobný cíl v osobní v dálkové dopravě je vázán na vybudování hlavních tras vysokorychlostních tratí, tzn. až k roku 2040.

- Aplikace moderních technologií na dopravní infrastrukturu

Hlavní výzvou ITS je být nástrojem pro poskytování kvalitních dopravních služeb, jejichž podmínky poskytování a informace o provozní situaci jsou uživateli předvídatelné a srozumitelné, čímž bude pro uživatele snazší využívat více druhů dopravy, aniž by pro něj multimodální přístup znamenal významnou překážku. Technologický rozvoj podporuje strategický posun z prosté výstavby dopravní infrastruktury k provozování dopravních sítí a k organizování a řízení procesu přemísťování osob a věcí na těchto sítích. Čím dál tím častěji je řízení provozu a souvisejících operací nahrazováno technikou a je automatizováno. Jedná se o nekončící a opakující se proces, a to vzhledem k dostupnosti technologických řešení nejen po technické stránce, ale zvláště ekonomické. S tím souvisejí i pořizovací a provozní náklady.

Do budoucna bude nutné počítat s postupným zaváděním technologií automatizovaného řízení, proto je důležité již v současné době budování sítí 5G podél hlavních koridorů dopravní infrastruktury. Problematika sítí 5G je řešena v příslušné komponentě.

Do roku 2030 budou všechny příměstské úseky dálniční sítě vybaveny technologiemi dynamického řízení provozu. Podstatná část železniční sítě bude řízena dálkově.

Aktuálně probíhá v ČR v několika krocích implementace nového regulačního rámce EU pro oblast bezpilotních systémů (dronů). Předpokladem budoucího optimálního využití dronů, které bude bezpečné a současně využitelné se společenským přínosem pro profesionální účely napříč řadou odvětví (např. inspekce infrastruktury, letecké snímkování, využití v zemědělství, přeprava kritických zásilek, využití pro účely integrovaného záchranného systému apod.) je přitom vytvoření nových služeb, nástrojů a kapacit. Ty by měly vést k vytvoření pokročilé úrovně U-Space (UTM) a k integraci provozu dronů a letadel s posádkou na palubě. Stávající záměry v ČR za tím účelem počítají zejména s vývojem a provozem nových informačních systémů, digitálních map a klíčových komponent U-Space (tzv. služba CIS a služba poskytovatele U-Space pro státní letadla).

- Přechod od využívání fosilních paliv k bezemisní dopravě

V oblasti snižování produkce oxidu uhličitého určuje Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu cíl snížit mezi roky 2020 a 2030 emise CO₂ produkované spalováním fosilních paliv ze 116 Mt/rok na 104 Mt/rok, tedy zhruba o 10 %. To znamená v přepočtu pro obor dopravy (při předpokládané úrovni produkce oxidu uhličitého v dopravě v ČR v roce 2020 v úrovni 21,3 Mt/rok) zvyšovat úspory emisí oxidu uhličitého v dopravě tempem 0,2 Mt/rok.

- Přispět k dlouhodobému cíli dokončování železniční sítě

Cílem je dokončit do roku 2030 hlavní síť TEN-T na konvenční železniční síti, do roku 2040 hlavní trasy vysokorychlostních tratí a do roku 2050 globální síť TEN-T a zmodernizovat trasy důležité pro příměstskou dopravu krajských měst.

- Snižování vlivu silničního provozu na životní prostředí a veřejné zdraví

Ministerstvo zdravotnictví plánuje v roce 2021 předložit konkrétní legislativní změny zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, a nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, které budou mít za cíl optimalizaci přístupu k hluku z dopravy, a to ve smyslu širší aplikace institutu rozumně dosažitelné míry, vč. úpravy některých hygienických limitů. Změnami těchto legislativních předpisů lze docílit rychlé a velmi účinné racionalizace, tj. zefektivnění přípravy a realizace dopravních sítí a zajištění ochrany veřejného zdraví před hlukem. Na základě těchto legislativních změn, resp. po jejich zhodnocení, lze dále optimalizační proces rozvíjet, mj. např. věcným záměrem zákona o hluku. Na základě těchto změn bude možné v praxi zefektivnit proces modernizace dopravní infrastruktury tak, aby došlo k výraznému zmírnění vlivů hlukové zátěže na obyvatelstvo.

- Zvýšení podílu energeticky efektivní drážní dopravy v osobní a nákladní dopravě

Ve městech bude pokračovat rozvoj veřejné hromadné dopravy na bázi elektrické energie, v případě silných přepravních proudů přímo napájené z troleje, v navazujících úsecích zaváděním elektrobuses. V případě nákladní dopravy bude pokračovat rozvoj a technologické vybavení terminálů intermodální dopravy tak, aby každý region NUTS II byl vybaven alespoň jedním zařízením.

- Zavádění principů udržitelné městské mobility ve městech a aglomeracích

Města nad 40 tisíc obyvatel mají zpracovaný plán udržitelné městské mobility. Na základě těchto procesů se očekává do roku 2030 dosažení v případě větších měst následující dělby přepravní práce mezi jednotlivými dopravními obory:

- Pěší doprava se může ustálit na hodnotě kolem 28 %
- Cyklistická doprava může mít podíl, alespoň v klimaticky příznivých obdobích roku, kolem 10 %, v zimním období kolem 2 %
- Veřejná hromadná doprava může dosáhnout podílu kolem 50 %
- Individuální automobilová doprava by se podílela na přepravních výkonech dle klimatických podmínek města v průběhu roku v rozmezí 15 – 20 %.

- Zvýšení bezpečnosti dopravního provozu

Problematika bezpečnosti silniční dopravy je dlouhodobě koncepčně řešena a pravidelně vyhodnocována. Hlavním cílem bude snížit počet obětí dopravních nehod a těžce zraněných do roku 2030 o 50 %. Hlavním zaměřením bude působení na faktor lidského činitele a na vymahatelnost práva.

b) Cíle

Vize dopravní soustavy České republiky z hlediska dlouhodobého předpokládá, že Česká republika a její jednotlivé regiony budou vybaveny dopravní soustavou, která uspokojí požadavky přepravních potřeb jak v osobní, tak nákladní dopravě, bude podporovat udržitelný vývoj ekonomiky, a zároveň inkluzivní politiku namířenou na strukturálně znevýhodněné regiony a jejich obyvatele. Tento dopravní systém bude zároveň splňovat požadavky z hlediska udržitelnosti, což znamená, že bude neutrální z hlediska vlivu na globální (nejen klimatické) změny (z hlediska mitigace i adaptace), bude mít co nejmenší vliv na veřejné zdraví, bude jen minimálně ovlivňovat biodiverzitu, přírodu a krajinu a bude vyváženě využívat přírodní zdroje na bázi obnovitelnosti tak, aby nezvyšoval dluh vůči budoucím generacím. Bude proto nutné uspokojovat potřebu po mobilitě osob a věcí, způsob zajištění těchto potřeb musí být ovlivňován tak, aby byla zajištěna udržitelnost ve vztahu k dalšímu ekonomickému vývoji.

Cílem je neomezovat dopravu, nýbrž rozvíjet ji. Avšak nikoliv v její současné extenzivní podobě se silnou závislostí na vysoké spotřebě energie, zejména fosilních paliv, nýbrž v energeticky nenáročné a environmentálně šetrné podobě. Společenským zadáním je proto zvýšit energetickou účinnost dopravy. To znamená zajistit snížení měrné spotřeby energie (podíl spotřeby energie a vykonané přepravní práce).

Tyto cíle budou dosaženy pomocí následujících tří na sebe navazujících kroků, které jsou definovány v *Dopravní politice ČR pro období 2021 – 2027 s výhledem do roku 2050*:

1. Budou hledána taková opatření, která umožní dopravou osob i věcí šetřit tak, aby přepravní potřeby vznikaly co nejméně, aniž by to ovlivnilo hospodářský rozvoj (optimalizace přepravních potřeb). K tomu budou zaváděny výsledky aplikovaného výzkumu do praxe a využity moderní technologie, dojde ke zlepšení územního plánování zejména ve městech a bude podpořena restrukturalizace ekonomiky směrem k tvorbě vyšší přidané hodnoty.
2. Dopravní systém splňující výše uvedenou vizi musí být založen na multimodálním přístupu, který spočívá ve využití výhod jednotlivých druhů dopravy a musí být založen na mezioborové spolupráci. V případě koncentrovaných (silných a pravidelných) přepravních proudů je nezbytné více využívat energeticky efektivnější druhy dopravy podporované k tomuto účelu vybudovanou kvalitní dopravní infrastrukturou, a to včetně energetické a informační nadstavby, neboť právě ty dosahují nejnižší energetickou náročnost (kWh/oskm, kWh/tkm) a rovněž i nejnižší produkci oxidu uhličitého (kg/oskm, kg/tkm).
3. Jednotlivé druhy dopravy je nutné rozvíjet s ohledem na potřebnou dostupnost jednotlivých regionů, s ohledem na přepravní potřeby a s ohledem na snížení vlivů na životní prostředí. Předpokladem je kvalitní a moderními technologiemi vybavená dopravní infrastruktura i dopravní prostředky ke sdílení informací a dat o přepravě, musí být splněny podmínky pro energetickou efektivitu a minimalizaci emisí v rámci jednotlivých druhů dopravy. Je nutné úzce provázat dopravní systém se systémem energetickým, energetiku v dopravě je nutné posuzovat jako celek, využívání fosilních paliv je nutné minimalizovat, a to jak z důvodu ochrany klimatu, tak i z důvodu ochrany životního prostředí a zdraví obyvatelstva.

K problematice uspokojování potřeb po mobilitě je nutné přistupovat specifickým způsobem v rámci jednotlivých typů území. Uspokojování mobilitních potřeb je nutné zajistit, nicméně v některých případech se ukazuje, že nemusí jít o uspokojování potřeb libovolným způsobem. Je to dáno tím, že zejména individuální automobilová doprava je prostorově velmi náročná a v hustě osídlených oblastech nelze všechny požadavky z tohoto důvodu uspokojit. K jednotlivým typům území, které vyžadují specifický přístup, patří:

- meziměstská, meziregionální a mezinárodní úroveň,
- doprava ve městech a městských aglomeracích ve vazbě na udržitelnou městskou mobilitu (SUMP),
- doprava ve venkovském prostoru,
- doprava v periferních oblastech,
- doprava v citlivých oblastech (národní parky a vyšší zóny chráněných krajinných oblastí ve vazbě na turistický ruch).

V řešení otázek městské mobility byly v předcházejících letech ve všech českých městech nad 40 tisíc obyvatel zpracovány plány udržitelné městské mobility a proběhla analýza jejich kladů a nedostatků, a na základě tohoto vyhodnocení se připravuje 2. generace těchto plánů. K tomu byla na celostátní úrovni připravena Koncepce městské a aktivní mobility, která je zároveň metodickým vodítkem pro města při zpracování SUMP.

Důležitým cílem sektoru doprava je dobudování základní sítě dálnic, silnic, železnic (vč. vysokorychlostních) a vodních cest do roku 2030 (hlavní síť TEN-T) a 2050 (ostatní), urychlení přípravy staveb, zvýšení kvality údržby a podpora samosprávy v rozvoji dopravní infrastruktury krajů a obcí, a to s minimalizací vlivu výstavby infrastruktury a provozu na ní na životní prostředí. Cílem je zajistit dostupnost jak České republiky, tak jejích jednotlivých regionů s ambicí vytvořit podmínky pro jejich vyvážený ekonomický rozvoj (regionální soudržnost). V oblasti rozvoje dopravní infrastruktury jde o sdružení více zdrojů, a to národních, privátních a evropských, v případě evropských zdrojů jde o vzájemnou komplementaritu ERDF, Fondu soudržnosti, CEF, RRF a JTF. Dopravní infrastruktura a vozový park budou vybaveny moderními technologiemi zvyšujícími bezpečnost provozu, optimalizaci kapacity infrastruktury a zajišťující mezinárodní interoperabilitu. Bude kladen rovněž důraz na minimalizaci vlivu výstavby a provozu na životní prostředí a veřejné zdraví a bezpečnost provozu s ohledem na znevýhodněné a zranitelné osoby a zavádění alternativních pohonů v silniční, železniční, vodní a městské hromadné dopravě. Důležitá je rovněž podpora zavádění moderních služeb s využitím digitálních technologií (Mobilita jako služba – MaaS) a zohledňování genderových rozdílů ve využívání a preferenci různých způsobů dopravy a dále také důsledné zohledňování potřeb znevýhodněných a zranitelných osob.

Komponenta Udržitelná a bezpečná doprava má za cíl přispět k cílům národní a evropské dopravní politiky, a to důrazem na podporu železniční dopravy, další elektrizace železnic včetně zvýšení stability energetického systému na železnici a zavádění moderních technologií v železniční dopravě. Reformním krokem v dopravě je přechod od využívání fosilních paliv k alternativním pohonům (elektrická energie v současnosti tvoří jen 2 %, avšak realizuje 18 % přepravních výkonů, fosilní paliva stále tvoří 93 % energetické spotřeby v dopravě). Tato reforma je zajišťována investicemi v komponentách Udržitelná a bezpečná doprava a Rozvoj Čisté mobility. Národní plán obnovy má mnohem širší zaměření cílů, avšak z hlediska zajištění jejich financování budou využity různé zdroje na základě komplementarity, plnění těchto cílů je zároveň střednědobého až dlouhodobého charakteru. Výčet projektů financovaných prostřednictvím RRF je proto nutné vnímat pouze jako podmnožinu z plánovaných zdrojů.

V případě dopravní infrastruktury může Národní plán obnovy přispět k plnění cílů v rámci TEN-T jen velmi omezeně, což je zdůvodněno výše.

Vybrané projekty mají hlavní cíle:

- podpora většího využívání energeticky úspornějších druhů dopravy v případě pravidelných a silných přepravních proudů,
- přispět k digitalizaci silniční a železniční dopravy s cílem zvýšit bezpečnost provozu, optimalizovat kapacitu dopravní infrastruktury, zajistit mezinárodní interoperabilitu vždy s ohledem na specifické potřeby žen a mužů a na potřeby znevýhodněných a zranitelných osob.
- zvyšování podílu energie pro dopravu, která nepochází z fosilních zdrojů,
- přispět ke zvýšení podílu železniční dopravy v nákladní dopravě a osobní dopravě a energetických úspor staničních budov.

- v případě měst a městských aglomerací snižovat podíl cest individuální automobilovou dopravou a zvyšovat podíl veřejné hromadné dopravy a aktivních způsobů dopravy (pěší, cyklistika) s ohledem na genderové rozdíly a specifické potřeby žen a mužů (neboť výzkumy např. ukazují, že ženy a muži se ve městě pohybují rozdílným způsobem nebo že pro ženy je více než pro muže důležitá bezpečnost cyklo dopravy),
- přispět k rozvoji sítě intermodálních terminálů a železničních vlečků v nákladní dopravě,
- přispět ke zvýšení bezpečnosti dopravního provozu opatřeními na železničních přejezdech a zlepšením stavu mostních a tunelových objektů,
- snížit hlukovou zátěž silničního provozu na obyvatelstvo

V období před zahájením pandemie rostla v České republice výkonnost všech druhů dopravy. V osobní dopravě byla nejrychleji rostoucím segmentem dopravy osobní železniční doprava na dlouhé vzdálenosti (vnitrostátní a mezinárodní) a příměstská železniční doprava po větších městech. Přepavní výkon osobní železniční dopravy (osobní km) rostl v České republice rychleji (o 44 % za 7 let) než přepravní výkon osobní železniční dopravy (brutto tkm) v České republice (o 8 % za 7 let). Rozvoj osobní železniční dopravy v České republice tedy není rozsáhlý, ale velmi intenzivní. Průměrný počet cestujících ve vlaku se zvýšil, a proto se snížila hmotnost vlaku na cestujícího. Mezi lety 2012 a 2019 vzrostla osobní doprava (osobní km) o 44 %, ale počet sedadel km pouze o 8 % a vlakových km pouze o 5 %. Mírně vzrostl i podíl veřejné dopravy ve větších městech. Cíle komponenty Udržitelná a bezpečná doprava usilují o vytvoření takových podmínek, aby se podíl těchto druhů dopravy na celkovém dopravním výkonu po ústupu pandemie vrátil na původní úroveň a začal znovu růst. Obdobně v případě nákladní dopravy půjde o pokračující trend zejména v oblasti intermodální dopravy, kde vedle dobře se vyvíjející námořní intermodální dopravy (vlaky kombinované dopravy do námořních přístavů) je nutné zajistit i obdobný vývoj v případě kontinentální kombinované dopravy.

c) Národní strategický kontext

Komponenta vychází z *Dopravní politiky ČR pro období 2021 – 2027 s výhledem do roku 2050* a z vybraných navazujících koncepcí a procesů, které rozpracovávají jednotlivé oblasti Dopravní politiky do větších podrobností. K nim patří *Dopravní sektorové strategie* (Střednědobý plán rozvoje dopravní infrastruktury s dlouhodobým výhledem), *Koncepce veřejné dopravy pro období 2021 – 2025 s výhledem do roku 2030*, *Koncepce nákladní dopravy*, *Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021 - 2030*, *Strategický plán rozvoje ITS v ČR do roku 2027*, *Národní akční plán čisté mobility* a *Národní strategie bezpečnosti silničního provozu*.

Dlouhodobým problémem výstavby dopravní infrastruktury jsou dlouhé termíny přípravného procesu. Z toho důvodu se postupně připravují novely zákona č. 403/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů. Poslední novela byla schválena Parlamentem ČR 13. 10. 2020 s účinností od 1. 1. 2021. Tento zákon, kterým se zákon urychlení výstavby mění v liniový zákon, by měl přinést, mimo jiné, zásadní zlepšení v oblasti povolování a majetkoprávní přípravy staveb. Cílem je zejména umožnit povolování dopravních staveb ve společném řízení s nižší mírou podrobnosti dokumentace a revidovat povinnosti stavebníka z hlediska požadavků právních předpisů. Na základě praktických zkušeností se počítá s dalšími novelami tak, aby proces byl optimalizován z hlediska rychlosti přípravy, a zároveň aby na svých právech nebyli omezeni jednotliví účastníci procesu.

Důležitým vstupem je nařízení 1315/2013/EU o Transevropských dopravních sítích, *Zelená dohoda pro Evropu* a návrh *Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu – nasměrování evropské dopravy do budoucnosti*.

Problematika dopravy je rovněž řešena v celostátních průřezových dokumentech (Dopravní politika ČR z těchto dokumentů vychází):

Strategický rámec Česká republika 2030, *Státní energetická koncepce*, *Státní surovinová politika*, *Státní politika životního prostředí*, *Politika ochrany klimatu*, *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*, *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+*.

Z pohledu evropského financování lze uvést následující programy:

- a. Operační program doprava 2014 – 2020 (OPD 2) zaměřený primárně na rozvoj dopravní infrastruktury a telematiky v dopravě, a to z Fondu soudržnosti a ERDF,

- b. CEF pro období 2014 – 2020 zaměřený na projekty dopravní infrastruktury na hlavní síti TEN-T na železniční síti a v případech přeshraničních projektů i na silniční síti,
- c. IROP 2014 – 2020 se zaměřením na podporu rozvoje cyklistické infrastruktury a ITS pro oblast městské hromadné dopravy,
- d. Připravuje se Operační program doprava 2021 – 2027 (OPD 3) s obdobným zaměřením jako OPD 2
- e. Připravuje se CEF pro období 2021 – 2027 s obdobným zaměřením jako CEF 2014 – 2020, navíc v něm budou připuštěny i nejdůležitější projekty globální sítě TEN-T,
- f. Komponenta Čistá mobilita Národního plánu obnovy je zaměřena komplementárně na oblast infrastruktury pro alternativní pohony v silniční a městské hromadné dopravě.

Projekty připravované pro financování z RRF nebudou zároveň financovány z výše uvedených fondů. Bude ale sledováno hledisko komplementarity.

d) Předchozí snahy

Problematika výstavby základní sítě dopravní infrastruktury je v ČR systematicky řešena od 90. let 20. století a z evropské úrovně byla podporována již v předstupním období (např. iniciativa PHARE), jakož i bezprostředně po vstupu ČR do EU prostřednictvím Operačního programu infrastruktura pro období 2004 – 2006. Následoval Operační program doprava 2007 – 2013 (OPD 1). Tyto snahy umožnily zmodernizovat páteřní tranzitní železniční tahy, což se projevilo výrazným a dlouhodobým růstem výkonů meziregionální železniční osobní dopravy, který započal rokem 2009, přičemž růst výkonů na páteřních trasách mezi hlavním městem a krajskými městy ležícími na tranzitních koridorech rostl tempem o 25 % ročně, a to až do roku 2019. V případě dálniční sítě se podařilo napojit všechny kraje ČR na dálniční síť s výjimkou kraje Jihočeského a Karlovarského.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reformy

Vytváření alternativ k energeticky a prostorově náročné silniční dopravě

Výzva	Vytváření alternativ k energeticky a prostorově náročné silniční dopravě
Cíl	Podpora většího využívání energeticky úspornějších druhů dopravy v případech pravidelných a silných přepravních proudů
Implementace	Proces SUMP zajišťují jednotlivá města, přičemž pro města nad 50 tis. obyvatel jde zároveň o podmínku čerpání financí z Fondu soudržnosti a ERDF. Plány dopravní obslužnosti zajišťují na základě zákona č. 194/2010 Sb. o veřejných službách v přepravě cestujících jednotliví objednatelé veřejných služeb – Ministerstvo dopravy, kraje a obce zajišťující městskou hromadnou dopravu a aktivní dopravu (pěší, cyklistika). Pro urychlení realizace záměrů dopravní infrastruktury se připravují příslušné novely zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací. Dále jsou připravena opatření v oblasti bezpečnosti zranitelných účastníků provozu (např. Parlament ČR schvaluje v současnosti novelu zákona č. 361/2000 Sb. o silničním provozu, kde se nově definuje bezpečná vzdálenost při předjíždění cyklisty). V případě nákladní dopravy jsou opatření zaměřena zejména na rozvoj potenciálu intermodální dopravy na bázi spolupráce mezi silničními a železničními dopravci (podpora rozvoje železniční infrastruktury, terminálů kombinované dopravy, železničních vlečků, školení silničních dopravců o výhodách kombinované dopravy, podpora nákupu přepravních jednotek kombinované dopravy atd.).
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Organizátoři veřejné hromadné dopravy v krajích a městech, participace veřejnosti, operátoři kombinované dopravy, vlastníci dopravní infrastruktury

Překážky a rizika	SUMP i plány dopravní obslužnosti se pravidelně aktualizují, proces je nastartován. Rizikem je nedostatek financí na investiční projekty i na zajištění provozu veřejných služeb. Dlouhodobým procesem je postupná změna dopravního chování obyvatel měst a příměstských oblastí. V případě nákladní dopravy je hlavním rizikem nepravidelnost provozu na linkách kombinované dopravy, často i z důvodů extrémního počasí (zneprůjezdění železničních tratí pádem stromů, kde je situace složitější při poškození trolejového vedení), a to nejen na území ČR.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Všechny skupiny obyvatel. Zlepšení dopravní dostupnosti malých a středních podnikatelských subjektů, zejména ve městech. Přepravci.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Zajištění procesu SUMP (včetně městské logistiky) a plánování dopravní obslužnosti je zajišťováno mimo financování z RRF. Je ale východiskem pro vybrané investice popsané níže, jakož i pro financování z jiných zdrojů (evropské fondy, národní zdroje a soukromé zdroje).
Dodržování pravidel státní podpory	-
Uvedte dobu implementace	Uvedené plány již existují a aktualizují se v pravidelných cyklech, a to v souladu se schválenou Koncepcí městské a aktivní mobility pro období 2021 – 2030, s koncepcí veřejné dopravy pro období 2021 – 2025 s výhledem do roku 2030 a zákonem č. 194/2010 o veřejných službách v přepravě cestujících. Podpora rozvoje Kombinované dopravy je definována v Koncepci nákladní dopravy do roku 2023. Harmonogram rozvoje dopravní infrastruktury je definován v dokumentu Dopravní sektorové strategie. Zastřešujícím dokumentem a východiskem pro jmenované procesy je Dopravní politika ČR pro období 2021 – 2027 s výhledem do roku 2050.

b) Popis investic

Investice Nové technologie a digitalizace na železniční infrastrukturu

Výzva	Aplikace moderních technologií na železniční infrastrukturu
Cíl	Příspěvek k digitalizaci železniční dopravy s cílem zvýšit bezpečnost provozu, optimalizovat kapacitu dopravní infrastruktury, zajistit mezinárodní interoperabilitu.
Implementace	Správa železnic, malé a střední podniky. Vybavení dopravní infrastruktury technologiemi je v kompetenci správců dopravní infrastruktury. RRF pouze přispívá k plnění cílů uvedených v Strategii rozvoje ITS 2021 – 2027 s výhledem do roku 2050, která obsahuje mnohem více projektů. Další projekty na železnici, jakož i projekty v případě ostatních druhů dopravy budou financovány z jiných zdrojů. Implementační struktury na Správě železnic a SFDI jsou proto zajištěny a jsou dostatečné.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo dopravy, SFDI, Správa železnic
Překážky a rizika	Rizika spojená se zadáním veřejné zakázky
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Železniční dopravci, přepravci a cestující veřejnost

Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	955 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Jedná se o investice do dopravní infrastruktury ve vlastnictví veřejného sektoru
Uveďte dobu implementace	Investice se skládá z více konkrétních projektů, dokončení všech projektů se předpokládá do konce roku 2023, některé z projektů již byly zahájeny v roce 2020.

Elektrizace železnic

Výzva	Přechod od využívání fosilních paliv k bezemisní dopravě
Cíl	Zvyšování podílu energie pro dopravu, která nepochází z fosilních zdrojů
Implementace	Správa železnic v rámci projektů výstavby a modernizace železniční infrastruktury. Správa železnic disponuje dostatečnou implementační kapacitou, neboť tato organizace zajišťuje mnohem větší rozsah projektů.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MD, SFDI, Správa železnic
Překážky a rizika	Rizika spojená se zadáním veřejné zakázky
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Železniční dopravci v osobní i nákladní dopravě, cestující veřejnost a přepravci
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	6,7 mld. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Jedná se o investice do dopravní infrastruktury ve vlastnictví veřejného sektoru
Uveďte dobu implementace	Investice se skládá z více konkrétních projektů, dokončení všech projektů se předpokládá do konce roku 2023, některé z projektů již byly zahájeny v roce 2020.

Zlepšení životního prostředí (podpora železniční infrastruktury)

Výzva	Příspěvek k dlouhodobému cíli dokončování železniční sítě
Cíl	Příspěvek ke zvýšení podílu železniční dopravy v nákladní dopravě a osobní dopravě a energetických úspor staničních budov.
Implementace	Správa železnic v rámci projektů výstavby a modernizace železniční infrastruktury. Správa železnic disponuje dostatečnou implementační kapacitou, neboť tato organizace zajišťuje mnohem větší rozsah projektů.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MD, SFDI, Správa železnic
Překážky a rizika	Rizika spojená se zadáním veřejné zakázky a s projektovou přípravou liniových staveb

Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Železniční dopravci, cestující veřejnost, přepravci. Jedná se o příspěvek k regionální, sociální a ekonomické soudržnosti.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	10,1 mld. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Jedná se o investice do dopravní infrastruktury ve vlastnictví veřejného sektoru
Uvedte dobu implementace	Investice se skládá z více konkrétních projektů, dokončení všech projektů se předpokládá do konce roku 2023, některé z projektů již byly zahájeny v roce 2020.

Bezpečnost silniční a železniční dopravy (železniční přejezdy, mosty, tunely, cyklostezky a bezbariérové trasy)

Výzva	Zvýšení bezpečnosti dopravního provozu.
Cíl	Příspěvek ke zvýšení bezpečnosti dopravního provozu opatřeními na železničních přejezdech a zlepšením stavu mostních a tunelových objektů. V případě měst a městských aglomerací snižovat podíl cest individuální automobilovou dopravou a zvyšovat podíl veřejné hromadné dopravy a aktivních způsobů dopravy (pěší, cyklistika).
Implementace	Správa železnic, kraje a obce. Správa železnic disponuje dostatečnou implementační kapacitou, neboť zajišťuje mnohem větší rozsah projektů. V případě obcí a krajů budou projekty cyklostezek a bezbariérových tras zajišťovány prostřednictvím SFDI.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo dopravy, SFDI, kraje, obce
Překážky a rizika	Rizika spojená se zadáním veřejné zakázky
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Doprovci, cestující veřejnost a přepravci
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	4,2 mld. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Jedná se o investování do dopravní infrastruktury ve vlastnictví veřejného sektoru
Uvedte dobu implementace	Investice se skládá z více konkrétních projektů, dokončení všech projektů se předpokládá do konce roku 2023, některé z projektů již byly zahájeny v roce 2020.

4. Zelený a digitální rozměr komponenty

Doprava má vztah k zelené agendě, neboť její provoz má vždy negativní dopad na životní prostředí a veřejné zdraví a vykazuje vysokou spotřebu energie, z rozhodující části z fosilních zdrojů. Tyto negativní vlivy je nutné minimalizovat, přičemž jedním z nástrojů je zavádění moderních technologií a digitalizace.

Investice *Nové technologie a digitalizace na železniční infrastrukturu* přispívají ke zvyšování kapacity tratí, což uvolňuje prostor zejména pro nákladní dopravu (viz cíle zelené dohody pro Evropu převést 75 % silniční dopravy

na železniční a vodní dopravu), a dále umožňují mezinárodní interoperabilitu, což je rovněž důležitý prvek ke zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy.

Investice *Elektrizace železnic* je nejvýznamnějším prvkem elektromobility, neboť v případě použití střídavého systému 25 kV se dosahuje energetická účinnost dopravy až na úroveň 95 % (v případě spalovacího motoru se jedná jen kolem 30 %, v případě cyklu elektrolýza – palivový článěk – baterie 40 %), neboť systému umožňuje rovněž rekuperaci brzděné energie. Výhodou takového přenosu energie je i to, že není nutné používat baterie, které po ukončení životnosti vyžadují složitou recyklaci. Elektrizaci je nutné dát do souvislosti s výrobou elektrické energie z obnovitelných a jaderných zdrojů a s postupným útlumem využívání uhlí (viz komponenta energetika). Posílení výkonu traťových napájecích stanic pak dojde k možnému využití kopcovitých tratí pro těžkou nákladní dopravu (v případě ČR jde zejména o trať Brno – Havlíčkův Brod – Kolín, která je dvoukolejná, avšak v současných podmínkách obtížně využitelná pro těžkou nákladní dopravu. Jedná se o bezemisní dopravu. Elektrická trakce je rovněž výhodná v případě havárií, kdy je minimalizován únik ropných produktů do povrchových vod.

Investice *Zlepšení životního prostředí (podpora železniční infrastruktury)*. Investice je zaměřena na projekty železniční infrastruktury, částečně se jedná o dílčí zlepšení tras TEN-T a částečně navazujících tratí na TEN-T s cílem zajistit napojení regionů ležících mimo síť TEN-T. Jde o dílčí zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy, které se plně projeví v synergii s realizací dalších projektů financovaných z CEF, Fondu soudržnosti a Státního rozpočtu. Zvýšení podílu železniční dopravy vede k úsporám v emisích znečišťujících látek, skleníkových plynů a trakční energie, proto má opatření mitigační charakter. Jedná se o modernizaci stávajících tratí, proto nedochází k další fragmentaci krajiny. Samotná výstavba bude realizována s ohledem na recyklovatelnost stavebního materiálu po ukončení životnosti stavby. Součástí investice je rovněž modernizace staničních budov včetně zateplování s pozitivními dopady na energetickou spotřebu.

Investice *Bezpečnost silniční a železniční dopravy (železniční přejezdy, mosty, tunely, cyklostezky a bezbariérové trasy)* je zaměřena na minimalizaci počtu nehod na železničních přejezdech, jejichž dopady jsou značné s vysokými materiálními a lidskými ztrátami. Modernizace železničních mostních objektů bude zároveň řešena tak, aby tyto objekty měly vyšší odolnost vůči extrémům počasí, které mají v souvislosti s klimatickou změnou přibývat. V rámci bezpečnosti zranitelných účastníků provozu se počítá rovněž s investicemi do infrastruktury pro aktivní mobilitu (pěší, cyklistická doprava a bezbariérové trasy), což zároveň přispěje k podpoře aktivní mobility ve městech.

5. Uplatnění zásady „významně nepoškodovat“

Viz příloha – soubor MS Excel T1a_DNSH.

6. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

7. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

2.2 Snižování spotřeby energie (MPO)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 2.2 Snižování spotřeby energie (MPO)

Oblast politiky/obor zájmu: Zvyšování energetické účinnosti

Cíl:

Zvyšování energetické účinnosti národního hospodářství

Zvyšování energetické účinnosti prostřednictvím renovací budov a modernizací veřejného osvětlení je plně v souladu s celkovým kontextem obnovy ekonomiky a naplňuje i požadavek na realizaci tzv. zelených investic. Zvyšování energetické účinnosti přímo ovlivňuje transformaci energetického sektoru, má přímý pozitivní vliv na kvalitu životního prostředí, rozvoj stavebnictví, na dopravu, na úroveň provozních nákladů ve veřejném sektoru, v podnikatelském sektoru i v sektoru bydlení a souvisí s dalšími aspekty v rámci národního hospodářství.

Doporučení EU explicitně uvádějí, že by se členské státy měly zaměřit v rámci investiční hospodářské politiky na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky. Komponenta tedy reflektuje uvedené doporučení, a to jak v oblasti rekonstrukce státních budov, tak v oblasti rekonstrukcí systémů veřejného osvětlení.

Reformy a/nebo investice³³:

- 1 Podpora přípravné fáze projektů zvyšování energetické účinnosti ve státním a veřejném sektoru
- 2 Navazující realizace opatření ke snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu
- 3 Navazující realizace projektů zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení

Odhadované náklady:

ad 2. Odhad v objemu 3,5 mld. Kč

ad 3. Odhad v objemu 2,5 mld. Kč

Reforma/investice 2 a 3 zahrnuje náklady i na reformu/investici 1, která bude uznatelným nákladem předkládaných projektů.

Reformy nejsou explicitně uvedeny, protože budou obsaženy v konkrétním nastavení podmínek financování investice 2 a 3. Jedná se zejména o požadavek na realizaci projektů splňující kritéria nad rámec národních legislativních požadavků s využitím přístupu Energy performance contracting (EPC), využívání smart prvků, a to v případě obou typů investic, propojování s dalšími politikami zelené transformace, zejména využívání obnovitelných zdrojů energie, rozvoj alternativních paliv v dopravě, atd. viz níže.

Prostředky komponenty představují dodatečné a komplementární prostředky alokované nad rámec předchozího nastavení alokací v programech podpory na zvyšování energetické účinnosti.

V průběhu roku 2020 nelze plánovat využití žádných prostředků z procesních důvodů (schválení Národního plánu obnovy). V průběhu následujících let dojde díky komplexnosti podpory (příprava + realizace) k zazávazování 75 % prostředků do konce roku 2023 a zbylých 25 % do konce roku 2025 u investice 2. V případě investice 3 se předpokládá v prvním období zazávazování 80 % alokovaných prostředků do konce roku 2024.

Plnění v rámci komponenty bude řešeno nasměrováním příslušných finančních prostředků do oblasti uvedených reforem/investic. Výhodou této komponenty je, že oblasti reforem/investic je možné efektivně administrovat prostřednictvím stávajících nástrojů. Pro oblast investice 3 (rekonstrukce veřejného osvětlení) se jedná o využití Státního programu na podporu úspor energie (EFEKT II) a jeho nástupnický program (EFEKT III), jehož programová dokumentace bude schvalována v roce 2021 na období 2022–2027 (dále jen „Program“). K realizaci investice 2 (rekonstrukce budov organizačních složek státu) bude využito zkušeností z Operačního programu životního

³³ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

prostředí (prioritní osa 5 – energetické úspory). Předpokládá se tudíž posílení zdrojů stávajícího Programu, kde by byly vyhlášeny výzvy v rámci investičních aktivit ve dvou oblastech:

- opatření ke snížení energetické náročnosti budov státu;
- zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení.

Obě tyto oblasti budou zároveň zahrnovat náklady na realizaci navržené investice 1 (Podpora přípravné fáze projektů zvyšování energetické účinnosti ve státním a veřejném sektoru), tzn. bude uznatelným nákladem v rámci realizace investice 2 a 3. Tato propojenost by měla zajistit kvalitní přípravu projektů a usnadnit jejich realizaci, tzn. naplnit v požadovaném čase cíle Národního plánu obnovy v oblasti snižování konečné spotřeby energie.

Zároveň je však uvažováno vyhlášení samostatné výzvy na realizaci investice 1. Díky této výzvě v neinvestiční oblasti by na přípravnou fázi úsporných projektů mohli žádat i subjekty (zejména veřejné správy), které nejsou způsobilými žadateli investiční podpory a plánují realizovat projekty z vlastních nebo jiných finančních zdrojů³⁴.

Právě podpora přípravné fáze je garancí toho, že projekty se budou realizovat v požadované kvalitě s maximalizací výtěžnosti úspor energie (snížení konečné a primární spotřeby energie), viz následující odstavec. Pro oblast rekonstrukce budov organizačních složek státu je nezbytné, aby míra podpory byla v maximální míře, optimálně ve výši 100 % z uznatelných nákladů, protože v tomto sektoru nelze kombinovat z důvodu zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech poskytnutí dotace s jinými finančními nástroji.

Další reformní aspekt této komponenty spočívá v propagaci/doporučování realizace projektů s akcentem na maximalizaci výtěžnosti úspor energie vůči vynaloženým prostředkům, tzn. metodou Energy Performance Contracting (EPC). Tento přístup propojuje přínosy kvalitně realizovaných projektů navazující kvalitní správy budov ve vztahu k minimalizaci spotřeby energie. Totéž platí pro metodu Performance Design & Build (PD&B), při které je dodavatelsky spojován návrh nejvhodnějšího řešení s kvalitní realizací navržených opatření. Dále v souladu s „Konceptí zavádění metody BIM v ČR“ schválené vládou ČR bude podporováno při realizacích užití Building Information Modelling (BIM), který díky inteligentnímu procesu založenému na 3D modelu, vytváření a správě dat o stavbě, poskytuje přehled a nástroje k efektivnějšímu plánování, navrhování, konstrukci a správě budov a infrastruktury.

V oblasti rekonstrukce systémů veřejného osvětlení je možné zvážit zapojení vlastních (případně i privátních) finančních prostředků, které by mohly zlepšit efektivitu vynaložených finančních zdrojů. Konkrétní nastavení se však bude odvíjet od toho, aby bylo využito potenciální vazby mezi veřejným osvětlením a veřejnou nabíjecí infrastrukturou a využíváním obnovitelných zdrojů energie.

2. Hlavní výzvy a cíle

Hlavní ambicí komponenty je zvýšení energetické účinnosti v rámci celého národního hospodářství zejména ve vztahu ke stanoveným cílům vyplývajících z revidované podoby směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti a směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov (článek 2a Dlouhodobá strategie na podporu renovace vnitrostátního fondu obytných a jiných než obytných budov, veřejných i soukromých). Základním cílem je národní příspěvek k zajištění splnění cíle EU v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 (32,5% snížení celkové konečné spotřeby oproti scénáři PRIMES 2007) a dekarbonizace fondu budov do roku 2050. Způsob stanovení cílů a politiky k jejich dosažení jsou uvedeny ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu.

Další závazek ČR v oblasti zvyšování energetické účinnosti je stanoven v souladu dle čl. 7 pro období 2021-2030 ve výši 84 PJ nových úspor energie, tj. celkem 462 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2030. Výše závazku respektuje požadavek dodržení minimální úrovně roční úspory energie ve výši 0,8 % konečné spotřeby energie v souladu s čl. 7 odst. 1(b).

a) Hlavní výzvy

³⁴ Průzkum trhu bariér realizace energeticko-úsporných projektů (https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/2019/5/MPO_pruzkum-povedomi_úspory-energie_zavery-a-doporuceni_2021.pdf) identifikoval jako jednu z hlavních bariér právě investici do přípravné fáze. To snižuje kvalitu vlastní realizace co do komplexnosti, kvality realizace a následně výtěžnosti úspor energie.

ČR je aktuálně na cestě naplnit cíl energetické účinnosti, tzn. cíl snížení konečné spotřeby energie. V roce 2018 dle dat Eurostat dosáhla ČR hodnoty konečné spotřeby energie ve výši 1060 PJ, což je cílová hodnota stanovena pro rok 2020. I přes nerovnoměrný vývoj konečné spotřeby energie, který je ovlivněn externími faktory (klimatické podmínky, ekonomická situace), lze očekávat naplnění stanoveného cíle snížení konečné spotřeby energie o 20 % oproti roku 2007 (<https://www.mpo.cz/cz/energetika/energeticka-ucinnost/strategicke-dokumenty/zprava-o-pokroku-v-oblasti-plneni-vnitrostatnich-cilu-energeticke-ucinnosti-v-cr--172771/>).

Zároveň je však potřeba mít na mysli, že ze strany EU dochází k neustálému navyšování ambicí, tudíž je potřeba vyvinout veškeré úsilí, aby vývoj konečné spotřeby byl stabilizován, resp. aby bylo po očištění externích faktorů bylo prokazováno zvyšování energetické účinnosti národního hospodářství.

I přes výše uvedené však ČR dlouhodobě patří ke státům, které mají problémy s plněním závazků podle čl. 7 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti³⁵ a do jisté míry má rezervy v oblasti renovací budov, a to zejména co do komplexnosti a kvality³⁶. V tomto směru je potřebné rozšířit portfolio nástrojů státu, tzv. politických opatření, aby ČR byla v následujícím období (2021 – 2030) schopna plnit své závazky bez nutnosti změnit politiku zvyšování energetické účinnosti. Tato změna by pravděpodobně znamenala nutnost zavedení povinnosti pro vybrané společnosti realizovat u konečných spotřebitelů úsporné opatření a v následném důsledku zdražení ceny energie. Takový scénář by byl v rozporu se související politikou předcházení a řešení energetické chudoby.

1 Naplnit příspěvek ČR k dosažení cíle EU v oblasti snižování

Vnitrostátní cíl ČR do roku 2030 odpovídá snížení energetické intenzity tvorby HDP na úroveň 0,157 MJ/Kč a tvorby HPH na úroveň 0,174 MJ/Kč. S ohledem na povinnost vyplývající z čl. 3 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti je vnitrostátní cíl ČR vyjádřen i v konečné spotřebě energie, která by neměla přesáhnout 990 PJ resp. 1 735 PJ ve spotřebě primární energie. Komponenta přispěje k naplnění těchto cílů, ovšem nelze stanovit v jakém objemu.

2 Splnění závazku ČR kumulovaných úspor energie dle čl. 7 směrnice 2012/27/EU pro období 2021–2030

V souladu se zněním revize směrnice 2012/27/EU a pravidel pro stanovení závazku byl stanoven cíl ČR dle čl. 7 pro období 2021–2030 ve výši 84 PJ nových úspor energie, tj. celkem 462 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2030. Výše závazku respektuje požadavek dodržení minimální úrovně roční úspory energie ve výši 0,8 % konečné spotřeby energie v souladu s čl. 7 odst. 1(b). Přínos této komponenty je odhadován na základě technicko-inženýrského přístupu ve výši cca 500 TJ úspor energie v konečné spotřebě.

3 Naplnit závazek příkladné úlohy budov veřejných subjektů dle čl. 5 směrnice 2012/27/EU

Článek 5 směrnice stanoví, že členský stát zajistí, aby byly počínaje 1. lednem 2014 každoročně v renovaci alespoň 3 % celkové plochy budov s energeticky vztahnou plochou větší než 250 m², které vlastní a užívají ústřední instituce a které současně nesplňují požadavky na energetickou náročnost budov, klasifikační třídu C - úsporná. Vedle přínosu úspory konečné spotřeby energie ve státním sektoru (předpoklad snížení ve výši cca 217 TJ), přispěje komponenta k naplňování požadavku/premisy příkladné úlohy státu.

4 Plnění milníků stanovených v Dlouhodobé strategii renovace budov podle čl. 2a směrnice o energetické náročnosti budov

Optimální	2020	2030	2040	2050
konečná spotřeba energie v daném roce [PJ]	373	345	316	289
<i>rodinné domy</i>	161	149	136	123
<i>bytové domy</i>	88	83	78	73
<i>veřejné a komerční budovy</i>	124	113	102	93
úspora energie oproti výchozímu stavu 378 PJ [PJ]	-5	-33	-62	-89

³⁵ <https://www.mpo.cz/cz/energetika/energeticka-ucinnost/strategicke-dokumenty/zprava-o-pokroku-v-oblasti-plneni-vnitrostatnich-cilu-energeticke-ucinnosti-v-cr--172771/>

³⁶ <https://www.mpo.cz/cz/energetika/energeticka-ucinnost/dlouhodobá-strategie-renovaci-budov--verejna-konzultace--253840/>

investiční náklady v daném roce [mld. Kč]	24	26	28	23
kumulativní investiční náklady [mld. Kč]	93	356	614	856
<i>rodinné domy</i>	47	168	282	388
<i>bytové domy</i>	13	45	76	105
<i>veřejné a komerční budovy</i>	33	142	256	362
Měrná potřeba tepla na vytápění [MJ/(m2.rok)]	493	426	368	325

Vedle těchto hlavních cílů, je vedlejším efektem komponenty minimalizace propadu sektoru stavebnictví, který lze očekávat v důsledku pandemie, podpora příjmů do státního rozpočtu a snížení výdejů státu na provozních nákladech.

b) Cíle

1. Snížení spotřeby energie v budovách organizačních složek státu (reforma/investice realizace opatření ke snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu)

Na základě dat projektů operačního programu OP ŽP za období 2014-09/2020, konkrétně průměrné nákladovosti způsobilých nákladů na úsporu energie, je očekáváno snížení konečné spotřeby energie v budovách organizačních složek státu ve výši 216,64 TJ při alokaci 3,5 mld. Kč. S ohledem na zaměření investice je očekávaná průměrná podpora projektu ve výši 35 mil. Kč (lze očekávat rozptýl dle projektu cca 20 až 50 mil. Kč na projekt), kdy by s ohledem na alokaci mělo dojít k podpoře 100 projektů.

2. Zvýšení počtu kvalitních a středně hlubokých a hlubokých renovací³⁷

Dle Dlouhodobé strategie renovace budov je veřejný sektor uvažován jako jeden ze sektorů s největším potenciálem, kdy je očekáván nárůst míry renovace z 1,4 % na 2 % do roku 2025, také lze pozorovat pozvolný nárůst hloubky renovací do roku 2025:

Hloubka renovací (HR)		Stávající HR (rok 2019)	Nárůst HR do 2025
veřejné budovy	mělké	27 %	20 %
	střední	44 %	40 %
	důkladné	30 %	40 %

S ohledem na fakt, že s Národním plánem obnovy nebylo v Dlouhodobé strategii renovace budov uvažováno, lze očekávat, že dopad opatření bude nad rámec uvedených hodnot. S přihlédnutím na počet budov ve veřejném sektoru, kterých je dle uvedené strategie 613 134 není pravděpodobné, že by se předpokládaných 100 projektů renovace budov organizačních složek státu významně promítlo do navýšení uvedených hodnot.

3. Umožnit renovace veřejného osvětlení napříč všemi obcemi ČR a umožnit propojení těchto renovací s dalšími chytrými prvky např. řízení, podpora rozvoje elektromobility; výsledným indikátorem této podpory je snížení konečné spotřeby energie

Na základě dat projektů národního programu EFEKT za období 2019-09/2020, konkrétně průměrné nákladovosti způsobilých nákladů na úsporu energie, je očekáváno snížení konečné spotřeby energie díky renovaci veřejného osvětlení ve výši 286,76 TJ při alokaci 2,5 mld. Kč.

c) Národní strategický kontext

Mezi strategie zohledňující závazky v oblasti zvyšování a zahrnující některé z nástrojů na zvyšování energetické účinnosti patří zejména:

- Dlouhodobá strategie renovace budov podle čl. 2a směrnice o energetické náročnosti budov

³⁷ Posouzení kvality renovací v souladu s Doporučení Komise (EU) 2019/786 ze dne 8. května 2019 o renovaci budov

- Plán renovace budov ústředních vládních institucí dle čl. 5 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti; Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu byl připraven na základě požadavků nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu Státní energetická koncepce ČR
- Národní program reforem ČR (NPR)
- Státní politika životního prostředí
- Politika ochrany klimatu v ČR
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR
- Dopravní politika ČR pro období 2014–2020 s výhledem do roku 2050.

Mezi další nástroje státu dále patří následující nástroje:

- legislativní a regulatorní opatření v důsledku transpozice a implementace národní a EU legislativy, zejména prostřednictvím:
 - zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcích právních předpisů;
 - zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů;
 - zákona č. 183/2006 Sb., Zákon o územním plánování a stavebním řádu a jeho prováděcích právních předpisech.
- fiskální nástroje – systém finanční podpory v oblasti zvyšování energetické účinnosti po roce 2021:
 - Operační program Životní prostředí;
 - Operační program technologie a aplikace pro konkurenceschopnost;
 - Integrovaný operační program (po roce 2021 zaměřen již na podporu alternativních pohonů v dopravě v městské hromadné dopravě);
 - Nástupnický program Nová zelená úsporám (financováno z výnosů obchodování s emisními povolenkami – státní rozpočet);
 - Program ENERG (financováno z výnosů obchodování s emisními povolenkami – státní rozpočet, po dočerpání je zvažováno rozšíření programu a jeho financování z Modernizačního fondu)
 - program ENRG – ETS (financováno z Modernizačního fondu)
 - Program Úspory energie (poskytování zvýhodněných úvěrů financovaných z ESI fondů v rámci Operačního programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost)
 - Program EFEKT (financováno z výnosů obchodování s emisními povolenkami – státní rozpočet),
 - Podpora projektové přípravy z prostředků programu ELENA (zdrojem prostředků je EIB).

d) Předchozí snahy

Transformace energetiky je dlouhodobý proces, ovšem oblast úspor energie má mnohem širší rozměr, protože se přímo dotýká každé aktivity v rámci národního hospodářství, kde je s energií nakládáno. Mezi programy, které dosud zvyšování energetické účinnosti řešily, zejména patří:

- Operační program Životní prostředí;
- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost;
- Integrovaný operační program;
- Program Nová zelená úsporám (financováno z výnosů obchodování s emisními povolenkami – státní rozpočet);
- Program ENERG (financováno z výnosů obchodování s emisními povolenkami – státní rozpočet)
- Program Úspory energie

- Program EFEKT (jen v omezeném rozsahu).

Vývoj programů podpory zvyšování energetické účinnosti a jeho dopad na plnění alternativního schématu povinného zvyšování energetické účinnosti (přehled z materiálu Informace o vývoji v oblasti úspor energií, jejich podpory a účinnosti realizovaných opatření za rok 2019)

Program	Počet schvále-ných projektů ³⁸	Úspory energie ze schvále-ných projektů (TJ)	Výše dotace ze schvále- ných projektů (mil. Kč)	Počet realizova- ných projektů	Úspory energie z realizo- vaných projektů (TJ)	Výše dotace z realizo- vaných projektů (mil. Kč)	Měrná dotace z realizo- vaných projektů (Kč/GJ)	Alokace 2014 - 2020 ³⁹ (mil. Kč)	Alokace 2014 - 2020 (NAPEE-III, mil. Kč)	Alokace 2014 - 2020 (NAPEE-V, mil. Kč)	Čerpání alokace
OPPIK SC 3.2	2 252	4 841	11 364	695	1 444	3 346	2 348	17 300	20 000	20 000	66 %
OPPIK SC 3.5	134	2 576	2 797	72	0	1 384	1 195 ⁴⁰	3 600	---	---	78 %
OPŽP SC 2.1	59 948	2 034	6 548	43 582	1 474	4 539	3 219	9 600	10 000	10 000	68 %
OPŽP SC 5.1	1 892	1 012	7 131	1 165	457	3 082	7 048	13 614	14 600	14 600	52 %
IROP	1 986	1 751	4 478	1 423	893	2 844	2 557	9 400	16 900	16 900	48 %
OP PPR	23	29	1 450	23	29	1 449	50 361	1 900	1 300	1 000	76 %
NZÚ	42 139	4 940	11 303	33 679	3 488	6 824	3 509	17 193	27 000	19 360	53 %
EFEKT	987	1 976	498	965	1 939	492	252	762	100	700	65 %
PANEL	506	150	1 970	506	150	1 970	13 146	4 500	4 500	4 500	44 %
JESSICA	150	74	175	150	74	175	2 363	600	1 100	600	29 %
ENERG	4	0,7	21	4	0,7	21	29 425	130	---	130	16 %
celkem/průměr ⁴¹	110 021	19 383	47 734	82 264	9 948	26 125	2 626	78 599	95 500	87 790	61 %

³⁸ Jedná se o projekty za období 1. 1. 2014 – 31. 12. 2019

³⁹ Stávající známá výše alokace k 29. 6. 2020.

⁴⁰ S ohledem na absenci metodiky pro vypočítání přesného objemu úspor z opatření, je zde dosazena měrná dotace ze schválených projektů, a tedy pouze orientační hodnota.

⁴¹ Jedná se o zaokrouhlené hodnoty.

3. Popis reforem a investic komponenty

Navazující realizace opatření ke snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu

Výzva	Navazující realizace opatření ke snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu (1 – 4 kapitoly 2 písm. a))
Cíl	Snížení spotřeby energie v budovách organizačních složek státu (reforma/investice realizace opatření ke snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu) a zvýšení počtu kvalitních a středně hlubokých a hlubokých renovací (Podrobně kapitola 2 písm. b)). Tento cíl je doprovázen dalšími aspekty jako je podpora realizací formou EPC, která zahrnuje zároveň efektivní řešení i pro následnou správu – energetický management a propojení na BIM.
Implementace	Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím programu EFEKT. V současné chvíli program EFEKT zajišťuje 5 zaměstnanců MPO při alokaci 150 mil. Kč/rok. Z tohoto důvodu je vhodné posílit stávající kapacity min. o 1 nové zaměstnance na MPO na dobu implementace NPO, který bude zajišťovat komunikaci směrem k SFŽP, které bude pro MPO zajišťovat odborné posuzování předkládaných projektů (z důvodu dosavadních zkušeností a nastavení procesů), komunikace s organizačními složkami státu s cílem zajistit podporu těmto subjektům, aby byly dodrženy termíny a zajištění vyplácení poskytnutých prostředků. Na SFŽP je vhodné posílit kapacity minimálně o jednoho nového zaměstnance na dobu implementace NPO. Další personální požadavky MPO spojené s realizací NPO zejména z pohledu podpory přípravné fáze zvyšování energetické účinnosti ve státním a veřejném sektoru bude snaha zajistit z jiných zdrojů, než je státní rozpočet.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	SFŽP na straně posuzování předkládaných projektů k finanční podpoře; organizační složky státu při identifikaci projektů a jejich následné realizace.
Překážky a rizika	Administrativní náročnost a časový horizont. Časovým horizontem je myšlena doba přípravy a realizace projektu. S ohledem na procesy ve státním a veřejném sektoru je realizace projektů velmi komplikovaná. Nejkritičtější momentem je zadávání veřejné zakázky a kvalitní zajištění smluvního vztahu s dodavateli. Právě s cílem eliminovat tyto momenty je navržena podpora včetně zajištění projektové přípravy.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	organizační složky státu,
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	3,5 mld. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Není relevantní s ohledem na typ žadatele. Dále bude zajištěno nastavením pravidel programu EFEKT. Dále uvádíme, že ve většině případů lze státní podporu vyloučit z důvodu, že podporované činnosti jsou neehospodářské povahy. V případě ekonomické činnosti ve zrekonstruované veřejné budově se v případě potřeby použije článek 38 obecného nařízení o blokových výjimkách) nebo pravidlo de minimis.
Uveďte dobu implementace	2021-2026 viz soubor MS Excel s názvem „2.2 Snižování spotřeby energie“

Navazující realizace projektů zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení

Výzva	Navazující realizace projektů zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení (1 – 2 kapitoly 2 písm. a))
Cíl	Umožnit renovace veřejného osvětlení napříč všemi obcemi ČR a umožnit propojení těchto renovací s dalšími chytrými prvky např. řízení, podpora rozvoje elektromobility; výsledným indikátorem této podpory je snížení konečné spotřeby energie. Aktuálně je na rekonstrukci veřejného osvětlení alokováno 90 mil. Kč/ročně. Tato výše alokace neumožňuje poskytnout dotaci všem žadatelům⁴², ani rozšířit portfolio uznatelných nákladů směrem k zavádění chytrých prvků. Právě reforma „realizace projektů zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení“ by mohla přinést změnu, jak v počtu realizací rekonstrukce veřejného osvětlení, tak v kvalitě realizovaných projektů. Zároveň díky navýšení míry podpory (z uznatelných nákladů) budou moci řešit obce a města projekty renovace komplexně, tzn. na pokrytí stavebních prvků spojených, které z pohledu zvyšování energetické účinnosti nejsou uznatelným nákladem.
Implementace	Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím programu EFEKT. V současné chvíli program zajišťuje 5 zaměstnanců MPO při alokaci 150 mil. Kč/rok, na podporu veřejného osvětlení je alokováno 90 mil. Kč. Z důvodu implementace NPO (navýšení alokace do programu EFEKT) je vhodné posílit stávající kapacity min. o 2 nové zaměstnance na MPO na dobu implementace NPO. Tito noví lidé posílí stávající kapacity při administraci žádostí, věcného posouzení kvality projektů a vyplácení stanovené výše podpory.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	
Překážky a rizika	Administrativní náročnost a časový horizont. Časovým horizontem je myšlena doba přípravy a realizace projektu. S ohledem na procesy ve státním a veřejném sektoru je realizace projektů velmi komplikovaná. Nejkritičtější momentem je zadávání veřejné zakázky a kvalitní zajištění smluvního vztahu s dodavateli. Právě s cílem eliminovat tyto momenty je navržena podpora včetně zajištění projektové přípravy.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	města a obce, příp. podniky založené obcí nebo městem (př. technické služby)
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	2,5 mld. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Není relevantní s ohledem na typ žadatele. Dále bude zajištěno nastavením pravidel programu EFEKT. Dále uvádíme, že poskytnutá podpora nepředstavuje státní podporu z důvodu povahy podpory. Státní podporu lze vyloučit z toho důvodu, že podporované činnosti jsou ne hospodářské povahy, opatření mají obecnou platnost a nezvýhodňují určité podniky nebo výrobu určitého zboží. Veřejná podpora se zaměřuje na veřejnou infrastrukturu a jako takovou na veřejnou službu zajišťující veřejné osvětlení, a proto představuje podporu spadající pod služby veřejného zájmu.
Uveďte dobu implementace	2021-2026 viz soubor MS Excel s názvem „2.2 Snižování spotřeby energie“

⁴² <https://www.mpo-efekt.cz/cz/programy-podpory/efekt/vyhodnoceni-programu/54039#vyh-54039-3>

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Vztah komponenty k zelené agendě je naprosto zřejmý s ohledem na vydefinované hlavní cíle a výzvy. Komponenta je zároveň plně v souladu s politikou EU v oblasti energetiky a klimatu. Zvyšování energetické účinnosti je považováno za jednu ze základních politik vedoucích k zelené transformaci, dekarbonizace ekonomiky. Tak, jak je komponenta uvažována pro praktickou implementaci, bude zajištěn 100 % příspěvek na ochranu klimatu.

7. Digitální rozměr komponenty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Viz příloha – soubor MS Excel s názvem T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Odhad nákladovosti projektů v rámci Navazující realizace opatření ke snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu, včetně jednotkových nákladů na dosaženou úsporu energie, byl vypočten na základě údajů o podpořených projektech renovací veřejných budov z operačního programu Životní prostředí (OPŽP specifický cíl 5.1), za předpokladu, že stanovena míra podpory bude v NPO vyšší.

Odhad nákladovosti projektů v rámci Navazující realizace projektů zvýšení energetické účinnosti systémů veřejného osvětlení, včetně jednotkových nákladů na dosaženou úsporu energie, byl vypočten na základě údajů o podpořených projektech rekonstrukcí veřejného osvětlení z programu EFEKT.

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

2.3 Přechod na čistší zdroje energie (MPO)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 2.3 Přechod na čistší zdroje energie

Oblast politiky/obor zájmu: energetická politika, klimatická politika, energetická účinnost a podpora obnovitelných zdrojů energie

Cíl:

Hlavním cílem komponenty je další rozvoj fotovoltaických zdrojů a související náhrada fosilních zdrojů energie s cílem snížení emisní náročnosti hospodářství ČR a snížení emisí znečišťujících látek a dále modernizace rozvodů tepelné energie, konkrétně zejména náhrady parních rozvodů tepla za teplovodní/horkovodní rozvody tepla vedoucí k úsporám primárních energetických zdrojů.

Reformy a/nebo investice⁴³:

Komponenta obsahuje dvě základní skupiny investic (tyto investice zapadají do širšího rámce reforem, který je popsán níže). Jedná se o:

1. Výstavbu nových fotovoltaických zdrojů
2. Modernizaci distribuce tepla v rámci soustav zásobování teplem

Výstavba nových fotovoltaických zdrojů by měla odpovídat „flagshipu“ „power-up“.

Odhadované náklady: Celkové alokované prostředky na komponentu 2.3 v rámci NPO činí 6,660 mld. Kč. Z toho 5,000 mld. Kč by mělo být alokováno na investice spojené s výstavbou nových fotovoltaických zdrojů a 1,660 mld. Kč by mělo být alokováno na investice spojené s modernizací distribuce tepla v rámci soustav zásobování teplem.

Komponenta bude naplněna realizací investičních projektů. Hlavním cílem komponenty je další rozvoj obnovitelných zdrojů energie a modernizace rozvodů tepelné energie. Oba tyto hlavní cíle jsou zasazeny do širšího rámce strategie transformace energetického sektoru, které jsou popsány detailněji níže. Projekty budou dominantně realizovány skrze soukromé subjekty. Implementace bude zajištěna skrze Ministerstvo průmyslu a obchodu, které nyní administruje Operační program podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK), v novém programové období bude administrovat Operační program technologie pro konkurenceschopnost (OPTAK). V rámci programu OPPIK byly již obdobné projekty financovány, takže zde existuje dostatečné institucionální a odborné zázemí. V případě výstavby nových fotovoltaických zdrojů by oprávněnými žadateli měly být podnikatelské subjekty (obchodní společnosti) vyjma 100 % vlastněných veřejným subjektem. Projekty by měly být zaměřeny na výstavbu fotovoltaických elektráren na podnikatelských budovách včetně přístřešků (např. pro automobily, stavební techniku, skladování materiálu atp.) s převážně lokální spotřebou vyrobené energie. V případě modernizace distribuce tepla by oprávněnými žadateli měli být podniky, obce, kraje. Komponenta je úzce propojena s komponentou 2.2 Snižování spotřeby energie.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Energetika ČR je stále založena ve velké míře na spalování fosilních paliv, s čímž souvisí vysoký podíl na celkových emisích skleníkových plynů. V roce 2018 bylo spalování paliv v sektoru energetiky spojeno s přibližně 51 mil. tun emisí skleníkových plynů v porovnání s celkovými 133 mil. tun. (zdroj NIR). Hlavní výzvou je tedy dílčí transformace energetiky ve smyslu přechodu na bezemisní zdroje a je důležitým nástrojem pro snížení emisí skleníkových plynů, ale také dalších polutantů. Zajištění dekarbonizace elektřiny a tepla je také důležitou podmínkou pro dekarbonizaci dalších odvětví.

Výstavba nových fotovoltaických zdrojů

⁴³ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

Ve střednědobém období bude docházet k relativně významnému útlumu konvenčních energetických zdrojů, k tomuto útlumu již částečně dochází. Tento útlum je spojen s postupným „dosluháváním“ zejména uhelných elektráren, které byly spuštěny v 70.-80. letech 20. století, a to i v kontextu zpřísňujících se požadavků na emise znečišťujících látek, ale i ekonomického tlaku skrze emisní povolenky. Bližší informace lze mimo jiné nalézt v hodnocení zdrojové přiměřenosti, které zpracovává provozovatel přenosové soustavy ČR.⁴⁴ V tomto smyslu je nutné zajistit dostatečnou náhradu zdrojů, tak aby byla zachována alespoň dílčí soběstačnost ČR a zejména bezpečnost provozu elektrizační soustavy ČR.

Na konci roku 2020 také došlo ke shodě na úrovni Uhelné komise ČR na doporučení roku útlumu využití uhlí v roce 2038. Pokud vláda ČR toto doporučení schválí bude zajištění dostatečnosti zdrojů ještě urgentnější výzvou. Hlavní cíle a související politiky a opatření v oblasti rozvoje OZE do roku 2030 jsou uvedeny ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu. Za hlavní výzvu je tedy možné označit zajištění dostatečného rozvoje obnovitelných zdrojů energie, tak aby byl alespoň dílčím způsobem vykompenzován výpadek stávajících konvenčních zdrojů a zároveň splněny závazky v oblasti snižování emisí skleníkových látek.

Modernizace distribuce tepla

ČR disponuje relativně rozsáhlou sítí rozvodů tepelné energie v celkové délce cca 7,5 tis. km. Část rozvodů tepla je však stále tvořena neefektivními parními rozvodys relativně vysokými ztrátami tepla (viz Tabulka č. 1). Z historického vývoje licencí na rozvod tepelné energie vyplývá postupný pokles délky parních a teplovodních rozvodů, který indikuje postupnou modernizaci teplárenských soustav a postupný nárůst délky horkovodních rozvodů. Náhrada parních rozvodů moderními horkovodními, respektive teplovodními, rozvody z předizolovaného potrubí je spojena s nezanedbatelnými úsporami primárních energetických zdrojů, a tedy nepřímo s poklesem emisí skleníkových plynů, respektive dalších znečišťujících látek (v návaznosti na druhu spalovaného paliva ve zdroji v dané soustavě). Jak je tedy patrné z uvedených údajů, tak stále zbývá modernizovat přibližně 1 400 km parních rozvodů. Za hlavní výzvu je tedy možné označit modernizaci rozvodů tepelné energie, a to v co nejkratším možném čase, tak aby případně nové zdroje nahrazující uhelné zdroje mohly být již optimálně dimenzovány na modernizované rozvody tepla. V tomto je tedy možné vnímat určité selhání trhu, respektive modernizace rozvodů tepla by asi mohla probíhat na tržní bázi, ale byla by zcela jistě dlouhodobější, i vzhledem k investičnímu cyklu a existovalo by zde poměrně významné riziko, že by modernizace zdroje, respektive náhrada zdroje spalujícího uhlí předběhla modernizaci rozvodu tepla, což by vedlo k potenciálně neefektivnímu naddimenzování daného zdroje. Hlavním cílem je tedy urychlení modernizace rozvodů tepla, tak aby tato modernizace zapadala do celkové strategie dekarbonizace teplárenství.

Tabulka č. 1: Vývoj délky rozvodů tepla (dle licencí na výrobu tepla) v období 2014-2018 (v km)

	2014	2015	2016	2017	2018
Parní	1 470,6	1 452,2	1 425,7	1 419,3	1 385,9
Teplovodní	3 509,1	3 439,8	3 449,1	3 442,4	3 460,4
Horkovodní	2 732,8	2 602,5	2 633,2	2 641,8	2 648,2
Celkem	7 172,5	7 494,5	7 508,0	7 503,6	7 494,5

Zdroj: Aktuální situace v teplárenství ČR (TS ČR) na základě statistiky licencí (ERÚ)

b) Cíle

Hlavní cílem komponenty je transformace energetického sektoru. To znamená záměnu zdrojů na fosilní paliva za nízko-emisní, respektive bezemisní zdroje. Tato komponenta je plně v souladu s energeticko-klimatickou politikou EU, která zakotvuje cíl snížení emisí skleníkových plynů o 40 % do roku 2030 v porovnání s rokem 2005, zvýšení podílu OZE na 32 % a zvýšení energetické účinnosti na 32,5 %. Hlavní ambicí komponenty v kvantitativním vyjádření je zvýšit podíl obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě do roku 2030 na 22 % (16,9 % v sektoru elektroenergetiky, 14,0 % v sektoru dopravy a 30,7 % v sektoru vytápění a chlazení) v souladu s Vnitrostátním plánem ČR v oblasti energetiky a klimatu.

Přechod na nízkouhlíkové hospodářství zapadá do celkového kontextu obnovy ekonomiky. Proces obnovení ekonomiky je možné vnímat jako příležitost k dílčí transformaci energetického sektoru, čímž by mělo být

⁴⁴ Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2020 ([odkaz](#)).

docíleno také vyšší odolnosti ČR. Doporučení explicitně uvádějí, že by se členské státy měli zaměřit v rámci investiční hospodářské politiky na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky. Komponenta tedy reflektuje uvedená doporučení.

Výstavba nových fotovoltaických zdrojů

Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu si klade za cíl dosažení podílu OZE v sektoru elektroenergetiky v roce 2030 na úrovni 16,9 %. Růst tohoto podílu je také problematičtější s ohledem na růst spotřeby elektřiny, nárůst OZE tedy musí vykompenzovat nárůst spotřeby elektřiny, aby došlo k růstu podílu jako takového. Je zde také určité riziko, že v období mezi 2025-2030 může docházet k ukončování provozu zdrojů v souvislosti s „doběhnutím“ garantované veřejné podpory (existují opatření, která tomuto mají dílčím způsobem zabránit). Tato komponenta, respektive její část zaměřená na výstavbu nových zdrojů OZE, by měla přispět k dosažení uvedeného cíle podílu OZE v sektoru elektroenergetiky, respektive jeho překročení. V rámci Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu byl předpoklán nárůst instalovaného výkonu fotovoltaických zdrojů proti stávajícímu stavu cca na úrovni 2 GW. V rámci komponenty 2.3 by mělo být realizováno 270 MW instalovaného výkonu fotovoltaických zdrojů. Tento výkon by měl být realizován nad rámec uvedeného cíle rozvoje instalovaného výkonu fotovoltaických zdrojů uvedeného ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu. Tento výkon na úrovni 270 MW, který odpovídá cca 972 TJ v rámci konečné spotřeby, by měl vést (při jinak stejných předpokladech) k nárůstu podílu OZE v sektoru elektroenergetiky z 16,92 % na 17,28 % a o zvýšení cíle z 22,00 % na 22,09 %.

Modernizace distribuce tepla

Tabulka č. 1 uvádí vývoj délky rozvodů tepla. Z těchto informací je patrné, že v ČR stále existuje poměrně významné množství energeticky ne příliš efektivních rozvodů tepla, zejména se jedná o parní rozvody tepla. K modernizaci, respektive výměně, zbývá ještě cca 1 400 km parních rozvodů. Obecným cílem je tedy výměna/náhrada části těchto rozvodů (i když cílem je samozřejmě výměna pouze části, která povede k významnějším úsporám energie a bude dosahovat se započtením veřejné podpory dostatečné ekonomické efektivity).

c) Národní strategický kontext

Národní strategie

Národní strategie je poměrně detailně popsána v rámci Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, který byl zpracován na základě nařízení EU 2018/1999.

Přidružené programy pro oblast energetiky

V rámci sektoru energetiky jsou relevantní zejména následující zdroje financování:

- **EU fondy** – v této oblasti se jedná zejména o Operační program pro technologie a konkurenceschopnosti (OP TAK) v rámci, kterého by měl být podporován rozvoj OZE v podnikatelském sektoru (jedná se tedy o OZE primárně pro vlastní spotřebu),
- **Nová zelená úsporám** – v rámci tohoto programu by měly být podporovány OZE využitelné v rámci residenčního sektoru (sektoru domácností).
- **Modernizační fond** – v rámci Modernizačního fondu by měly být podporovány OZE a také transformace teplárenství.
- **Fond spravedlivé transformace** – předpokládá se, že část projektů v rámci JTF bude také zaměřena na projekt v oblasti OZE, respektive teplárenství.

Výstavba nových fotovoltaických zdrojů

Tabulka č. 1 pak detailněji zobrazuje zdroje veřejného financování, které by mělo být v následujícím období alokováno na rozvoj fotovoltaických zdrojů energie, a to včetně dodatečných informací, ze kterých je patrné vymezení jednotlivých oblastí a zamezení případných duplicí.

Modernizace distribuce tepla

Modernizace teplárenství by měla být (s ohledem na veřejné prostředky) financována zejména z Fondu obnovy (distribuce tepla) a Modernizačního fondu (rekonstrukce a modernizace zdroje). Po vyčerpání Fondu obnovy v této oblasti by měla být modernizace distribuce tepla být financována z Modernizačního fondu. Ve stávajícím návrhu legislativy, která je v legislativním procesu, je dále navržena podpora kombinované výroby elektřiny a tepla (tato podpora již v ČR probíhá), která bude financována ze státního rozpočtu, respektive ze strany

konečného spotřebitele. Podpora KVET je však "pouze" komplementární k investiční podpoře (tato podpora bude samozřejmě notifikována dle platných pravidel veřejné podpory a bude zamezeno překompenzaci v případě souběhu investiční a provozní podpory).

Veřejné financování dostupné pro modernizaci distribuce tepla a rekonstrukci nebo náhradu zdroje

	Fond obnovy (RRF)	Modernizační fond (ModFond)
Oprávnění žadatelé	Vlastníci soustavy zásobování tepelnou energií (dále jen „SZTE“) dle zákona č. 458/2000 Sb., kteří disponují licencí na výrobu tepelné energie a/nebo elektrické energie a licencí na rozvod tepelné energie.	Vlastníci soustavy zásobování tepelnou energií (dále jen „SZTE“) dle zákona č. 458/2000 Sb., kteří disponují licencí na výrobu tepelné energie a/nebo elektrické energie a licencí na rozvod tepelné energie.
Oblast podpory	Modernizace rozvodů tepla v rámci soustav zásobování teplem.	Rekonstrukce nebo náhrada zdroje tepla v soustavě zásobování teplem (SZTE) se změnou palivové základny nebo typu energie (OZE, energetické využití odpadů, elektrická energie, energie z odpadního tepla), a to v kombinaci s vysoce účinnou kombinovanou výrobou elektřiny a tepla. Rekonstrukce nebo náhrada OZE v SZTE. Rekonstrukce nebo výstavba nových tepelných rozvodů v rámci SZTE (po ukončení financování z RRF).
Období realizace	2021-2026	2021-2030

Veřejné financování dostupné pro rozvoj fotovoltaických elektráren a jejich základní rozdělení dle typu žadatele atd.

Podpora FVE v ČR 2021+	MODFOND (SFŽP ČR)					OP TAK (MPO)	RRF (MPO)	OP ŽP (SFŽP ČR)	NZÚ (SFŽP ČR)
	HEAT	RES	ENERG EU ETS	ENERG	ENERGo v				
Oprávnění žadatelé	Fyzické či právnické osoby na základě licence na výrobu tepelné energie a/nebo elektrické energie a licencí na rozvod tepelné energie, kteří	Fyzické či právnické osoby na základě licence (stávající i budoucí) pro podnikání v energetických odvětvích (výroba elektřiny).	Subjekty provozující zařízení v EU ETS na území České republiky	Podnikatelské subjekty (obchodní společnosti) vyjma 100% vlastněných veřejných subjektů.	Budovy v majetku státu (SPO, OSS). Dále potom veřejný sektor, neziskový sektor a podnikatelské subjekty (obchodní společnosti) 100%	Podnikatelské subjekty (obchodní společnosti) vyjma 100% vlastněných veřejných subjektů.	Podnikatelské subjekty (obchodní společnosti) vyjma 100% vlastněných veřejných subjektů.	Veřejný sektor, neziskový sektor a podnikatelské subjekty (obchodní společnosti) 100% vlastněné veřejným sektorem.	Vlastníci bytových domů (fyzické i právnické osoby) a vlastníci rodinných domů.

	jsou zároveň vlastníci infrastruktury nebo vlastníci infrastruktury, kterou provozuje subjekt s příslušnou licenci.				vlastněné veřejným sektorem.				
Typ dle FVE	projektu umístění			Podpora fotovoltaických elektráren na podnikatelských budovách včetně přístřešků (např. pro automobily, stavební techniku, skladování materiálů atp.) s převážně lokální spotřebou vyrobené energie	Budovy, veřejná infrastruktura (ČOV, kompostárny, vodárny apod.). Instalace primárně na budovách nebo blízkých pozemcích (ve vlastnictví žadatele).	Podpora fotovoltaických elektráren na podnikatelských budovách včetně přístřešků (např. pro automobily, stavební techniku, skladování materiálů atp.) s převážně lokální spotřebou vyrobené energie	Podpora fotovoltaických elektráren na podnikatelských budovách včetně přístřešků (např. pro automobily, stavební techniku, skladování materiálů atp.) s převážně lokální spotřebou vyrobené energie	Budovy, veřejná infrastruktura (ČOV, kompostárny, vodárny apod.). Instalace primárně na budovách nebo blízkých pozemcích (ve vlastnictví žadatele).	Bytové a rodinné domy.
Výkon	Min. 100 kWp	Min. 100 kWp	Max. instalovaný výkon reflektuje spotřebu elektřiny v rámci výrobního, či zpracovatelského podniku.	Max. 10 MWp	Max. instalovaný výkon reflektuje spotřebu elektřiny na budově nebo infrastruktuře.	Max. 10 MWp	Max. 10 MWp	Max. instalovaný výkon reflektuje spotřebu elektřiny na budově nebo infrastruktuře.	Max. 30 kWp pro bytové domy, max. 10 kWp pro rodinné domy.

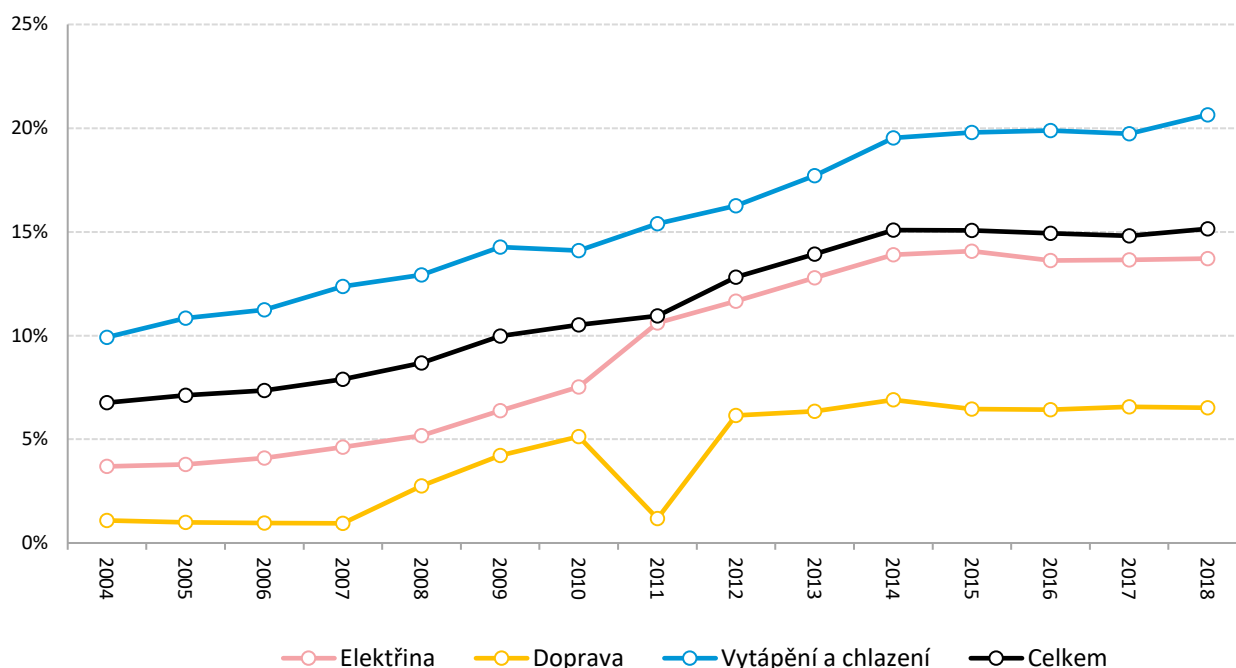
Využití vyrobené energie	Vlastní (lokální) spotřeba v rámci teplárny (výtopny) nebo jako energetický vstup do SZTE např. prostřednictvím elektrokotle.	Dodávky do distribuční sítě, vlastní (lokální) spotřeba pro subjekt tzv. komunitní energetiky.	Vlastní (lokální) spotřeba v rámci výrobního, či zpracovatelského podniku.	Vlastní (lokální) spotřeba na budově nebo infrastrukturu min. 70 %	Vlastní (lokální) spotřeba na budově nebo infrastrukturu min. 70 %	Vlastní (lokální) spotřeba na budově nebo infrastrukturu min. 70 %	Vlastní (lokální) spotřeba na budově nebo infrastrukturu min. 70 %	Vlastní (lokální) spotřeba na budově nebo infrastrukturu min. 70 %	Vlastní (lokální) spotřeba na budově min. X %,
Období realizace	2021+	2021+	2021+	2026+	2022+	2026+	2021+	2021+	2021+

d) Předchozí snahy

Transformace energetiky je dlouhodobý proces. V minulosti tedy existovaly programy zaměřené na přechod na nízkouhlíkové hospodářství, respektive na transformaci specifických oblastí energetiky. Tyto programy přispěly k dílčímu pokroku a nelze je tedy označit za neúspěšné.

Výstavba nových fotovoltaických zdrojů

ČR postupně zvyšuje podíl OZE. V roce 2018 dosáhla podíl OZE (dle metodiky EUROSTAT) 15,15 %, tento podíl se podle předběžných údajů v roce 2019 dále zvyšoval. ČR tedy splnil svůj závazek vůči EU do roku 2020 již v průběhu roku 2014 (viz **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**). V tomto ohledu však existují rozdíly mezi jednotlivými sektory, kdy v rámci podílu OZE v sektoru vytápění a chlazení je ČR nad průměrem členských států EU, ale v sektoru elektroenergetiky je spíše pod průměrem.

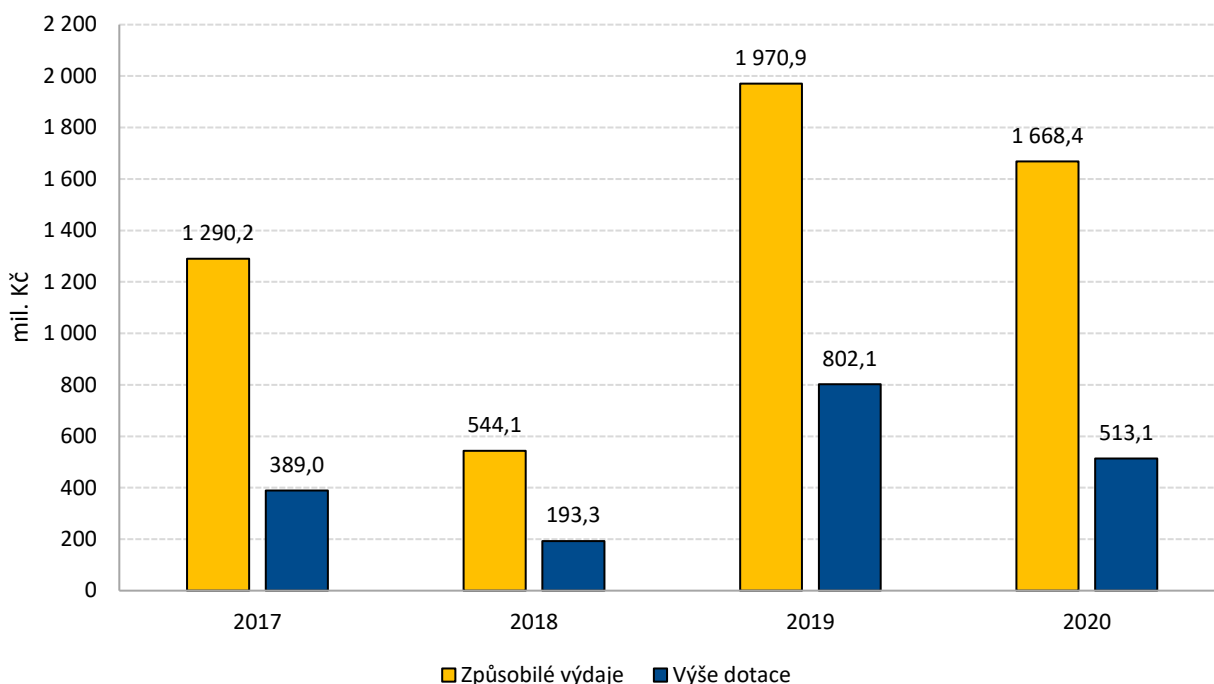
Zdroj: Výkazy pro účely vykazování podílu OZE v metodice dle EUROSTAT

Rozvoj OZE byl v minulosti podporován řadou opatření. Zejména se jednalo o provozní a investiční podporu, ale také další opatření. Detailnější informace jsou dostupné ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, část 2.1.2 uvádí vnitrostátní cíle s ohledem na OZE; část 3.1.2 obsahuje bližší informace k politikám a opatřením a část 4.2.2 uvádí současný stav a odhadovaný vývoj.

Modernizace distribuce tepla

Modernizace distribuce tepla byla již v minulosti financována z veřejných prostředků, specificky z operačních programů. Jednalo se zejména o prioritní osu 3.5 SZT v rámci Operačního programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK).⁴⁵ **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** uvádí bližší informace k čerpání veřejných prostředků v rámci této prioritní osy. Tyto snahy tedy není možné označit za neúspěšné. Tabulka č. 1 zobrazuje postupný pokles parních rozvodů ve prospěch energeticky účinnějších teplovodních/horkovodních rozvodů. Předchozí snahy tedy vedly k dílčímu zlepšení situace, ale i s ohledem na to, že k modernizaci, respektive výměně zbývá ještě cca 1 400 km parních rozvodů (i když cílem je samozřejmě výměna pouze části, která povede k významnějším úsporám energie a bude dosahovat se započtením veřejné podpory dostatečné ekonomické efektivity), tak je patrná nutnost dalších kroků v této oblasti.

⁴⁵ Detailnější informace a statistiky z proběhlých výzev jsou samozřejmě dostupné. Modernizace rozvodů tepla financována z Fondu obnovy by pak měla být administrována/implementována stejnými útvary Ministerstva průmyslu a obchodu, kteří mají na starost osu 3.5 v rámci OPPIK, takže by mělo dojít k zajištění dostatečné kontinuity.

Zdroj: OPPIK

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

Rozvoj obnovitelných zdrojů energie

Česká republika připravuje celkovou reformu veřejné podpory obnovitelných, respektive podporovaných zdrojů energie. Základem nového rámce veřejné podpory podporovaných zdrojů energie je novela zákona 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a dále nastavení investiční podpory zejména ze zdrojů EU a příjmů z prodeje emisních povolenek. Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie obsahuje zejména politiky pro zajištění cíle v dopravě do roku 2030. V rámci zákona č. 165/2012 Sb. je navrženo nové schéma podpory OZE po roce 2020, které by mělo zajistit plnění národního příspěvku v této oblasti. Novela zákona se aktuálně nachází v legislativním procesu. Dne 27. dubna 2020 schválila novelu zákona vláda ČR. Aktuálně se novela nachází v Poslanecké sněmovně (dne 27.1.2021 proběhlo první čtení).

Základní rámec veřejné podpory navržený v rámci novely zákona 165/2012 Sb. je možné zjednodušeně popsat následovně (relativně detailní informace jsou dostupné v rámci Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu ČR v části 3.1.2):

- modifikace současné formy podpory pro malé zdroje do 1 MW, kde již nebudou používány podpory formou výkupních cen, ale pouze podpora formou hodinového zeleného bonusu. Jedná se o nejvíce „protržní“ a finančně nejefektivnější formu podpory pro malé zdroje.
- zavedení podpory formou soutěžních nabídkových řízení (aukcí) pro zdroje nad 1 MW. Jedná se o „protržní“ princip, který navíc pro tyto zdroje vyplývá také jako povinnost z legislativy EU.
- zavádění nové formy podpory tak, aby mohly být udrženy v provozu některé současně již provozované zdroje a některé další nové zdroje se mohly rozvíjet a o zavedení nových forem podpory, aby mohly být zajištěny požadované sektorové cíle OZE ve vytápění a chlazení.
- Jedná se o zavedení nových forem podpory, aby mohly být zajištěny sektorové cíle OZE v dopravě požadované revidovanou směrnicí o podpoře OZE. Jedná se o podporu biometanu.

Jednou z hlavních součástí celkové reformy energetického sektoru je příprava nového zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích. V říjnu 2019 byly vládou schváleny „Teze nového energetického zákona“ a v prosinci 2020 byl schválen věcný záměr nového energetického zákona. Nový energetický zákon by měl mimo jiné revidovat definici a tím tedy v podstatě postavení a roli jednotlivých

subjektů na trhu s elektřinou a umožnit zapojení také subjektů, jako jsou prosumers, agregátoři atd. Nový energetický zákon by měl také zakotvovat definici energetických společenství, respektive společenství pro obnovitelné zdroje, což by mělo dále umožnit rozvoj tzv. komunitní energetiky.

Výzva	Výstavba, respektive rozvoj nových OZE reflektuje širší výzvu v podobě dekarbonizace energetického sektoru ČR. Energetika ČR je stále založena ve velké míře na spalování fosilních paliv, s čímž souvisí vysoký podíl na celkových emisích skleníkových plynů. V roce 2018 bylo spalování paliv v sektoru energetiky spojeno s přibližně 51 mil. tun emisí skleníkových plynů v porovnání s celkovými 133 mil. tun. (zdroj NIR). Za hlavní výzvu je tedy možné označit snížení skleníkových plynů v sektoru energetiky ČR. Zvýšení podílu OZE je jedním ze způsobu adresování této výzvy.
Cíl	Cíle jsou poměrně detailně popsány ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, konkrétně v části 2, která popisuje vnitrostátní cíle v základních pěti dimenzích Energetické unie. V oblasti obnovitelných zdrojů energie je stanoven cíl zvýšení podílu do roku 2030 na úroveň 22 %. Jak je uvedeno výše, rozvoj fotovoltaických zdrojů v rámci této komponenty by měl přispět k překročení uvedeného cíle.
Implementace	Implementace je popsána v rámci Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, konkrétně v části 3. Jedná se zejména ocelkovou reformu veřejné podpory obnovitelných, respektive podporovaných zdrojů energie. Základem nového rámce veřejné podpory podporovaných zdrojů energie je novela zákona 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie a dále nastavení investiční podpory zejména ze zdrojů EU a příjmů z prodeje emisních povolenek. V tomto ohledu je také důležitá příprava nového zákona č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích. Nový energetický zákon by měl mimo jiné revidovat postavení a roli jednotlivých subjektů na trhu s elektřinou a umožnit zapojení také subjektů, jako jsou prosumers, agregátoři atd. a zakotvit definici energetických společenství, respektive společenství pro obnovitelné zdroje, což by mělo dále umožnit rozvoj tzv. komunitní energetiky.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Na dekarbonizaci energetického sektoru participuje řada subjektů. Jedná se zejména o investory a dodavatelské společnosti. Na úrovni veřejné správy se pak jedná o několik ministerstev, Energetický regulační úřad, Státní fond životního prostředí atd.
Překážky a rizika	Za překážky a rizika lze označit kupříkladu: nedostatečný časový horizont; nedostatečná zdrojová základna pro provedení transformace; nedostatečné finanční zdroje atd.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Za cílovou skupinu je možné označit celou populaci ČR, které by měla benefitovat z nižších emisí skleníkových plynů, respektive částečnému zamezení negativních změn klimatu, a znečišťujících látek.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Souhrnné náklady jsou popsány ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, konkrétně v části 5.3, která uvádí přehled investičních potřeb.
Dodržování pravidel státní podpory	Provozní podpora musí být notifikována. Investiční podpora také podléhá schvalování Evropské komise, respektive Evropské investiční banky.
Uveďte dobu implementace	Za primární období implementace se dá považovat období 2021-2030. Předpokládá se však, že některá opatření budou realizována i za rámec tohoto horizontu.

Transformace a modernizace sektoru teplárenství (soustav zásobování teplem)

ČR má připravenou strategii v oblasti modernizace teplárenství. Modernizace distribuce tepla je podstatnou částí celkové modernizace teplárenství. Základní kroky ke stabilizaci a dalšímu rozvoji soustav zásobování tepelnou energií v návaznosti na dekarbonizaci celého sektoru teplárenství je možné popsat následovně.

Základní strategie pro stabilizaci a rozvoj soustav zásobování tepelné energie

V současné době je již nastavena základní strategie teplárenství (centralizované dodávky tepelné energie a decentralizované dodávky tepelné energie) včetně bilančního modelu, a to ve státní energetické koncepci a vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu.

Prostřednictvím vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu byly nastaveny požadavky směrnice 2018/2001 v článku 23 na rozšíření energie z OZE ve vytápění a chlazení. Součástí plánu je také očekávaný rozvoj v oblasti kombinované výroby elektřiny a tepla, který bude dále podle požadavku evropské legislativy (směrnice EP a Rady 2012/27/EU, o energetické účinnosti) aktualizován.

Pro stabilizaci a rozvoj soustav zásobování tepelnou energií bude klíčové u soustav zásobování tepelnou energií, které v současné době využívají uhlí, zajistit v souladu s doporučením Uhlé komise nejpozději do roku 2038 přechod na jiné (méně emisně intenzivní) palivo (biomasa, odpady nebo zemní plyn).

Tato záležitost se bude týkat především 45 tepláren a závodních energetik zapojených do soustav zásobování tepelnou energií, které v současné době využívají uhlí. V období 2021 až 2030 by u těchto tepláren měla být provedena nebo zahájena změna palivové základny s cílem využití jiných emisně méně intenzivních druhů paliv (biomasa, odpady nebo zemní plyn). Některé zdroje budou odstaveny a dodávku tepla převzou a zajistí jiné zdroje tepla.

Zbylé množství dodávky tepla ze současných soustav tepelné energie využívajících uhlí, které nebude zajištěno prostřednictvím výroby tepla v zařízeních kombinované výroby elektřiny a tepla, bude zajištěno malými výtopnami a malými decentrálními zdroji kombinované výroby elektřiny a tepla.

Určitou roli v teplárenství a ve stabilizaci a rozvoji soustav zásobování tepelnou energií mohou v budoucnu hrát také elektrokotle.

1. Nové systémy provozních podpor po roce 2020

V rámci návrhu novely zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů je navržena celá „paleta“ opatření provozních podpor, jak pro výrobní energie, které budou nově uváděny do provozu, tak pro výrobní energie, které jsou již v současné době v provozu. Nový systém provozních podpor, který by měl být aplikován po schválení a nabytí účinnosti zmíněného návrhu zákona, zavádí několik druhů provozních podpor, které jsou využitelné a určené také pro podporu a rozvoj teplárenství.

Jedná se o následující druhy podpor:

1. podpora elektřiny z obnovitelných zdrojů
2. podpora elektřiny pro modernizaci výrobní elektřiny
3. podpora elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla
4. udržovací podpora elektřiny
5. podpora tepla z obnovitelných zdrojů
6. udržovací podpora tepla

Za důležité opatření pro teplárenství je možné považovat především provozní podporu elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a podporu tepla z obnovitelných zdrojů. Dále se jedná o udržovací podporu elektřiny z vysokoúčinné KVET, která by měla sloužit především k zajištění přechodu ze stávajících zdrojů tepla využívajících uhlí na nová nízkoemisní paliva.

Výše uvedené provozní podpory jsou systémové opatření na podporu soustav zásobování tepelnou energií vyplývající z evropské legislativy. V České republice je systém podpory elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla i dalších provozních podpor dlouhodobě zaveden a pro stabilizaci a rozvoj soustav zásobování tepelnou energií je zapotřebí tento systém udržet a dále rozvíjet i po roce 2020.

Jednou z dalších provozních podpor pro stabilizaci soustav zásobování tepelné energie je také podpora elektřiny pro modernizaci výroby elektřiny. Z důvodu nastavené strategie a směřování v sektoru teplárenství, nepředpokládáme však využití této podpory pro výrobní energie využívající uhlí.

V novém systému provozních podpor by měl být také umožněn souběh investiční dotace a provozní podpory, což je opatření, které povede ke snížování finančních nároků na provozní podporu. Souběh provozní podpory a investiční dotace by měl být umožněn jak pro výrobní energie s výkonem do 1 MW, pro které bude výše podpory stanovena úředně, tak pro výrobní energie s výkonem nad 1 MW, pro které bude výše podpory vysoutěžena v nabídkovém řízení v aukcích.

K zajištění přechodu současných výroben tepla využívajících uhlí na jiný méně emisně intenzivní druh paliva předpokládáme, že bude možné v omezeném časovém období (pro zajištění kontinuity v dodávce tepelné energie v souvislosti s nezbytnou přípravou a realizací dekarbonizovaného zdroje) čerpat podporu pro zachování výroben elektřiny v provozu, tzv. udržovací podporu elektřiny. V případě fosilního neobnovitelného paliva (uhlí) bude udržovací podpora aplikována pouze na omezenou dobu (3 roky, s tím, že pokud bude nezbytné, na základě aktuální situace, bude možné tuto podporu vypisovat opakovaně) a účelem této podpory je zajištění časového přechodu těchto zdrojů na nízkoemisní zdroje a dosažení dekarbonizace. Schválení, resp. rozhodnutí Evropské komise o prodloužení již notifikovaných schémat provozních podpor pro výrobní elektřiny a tepla uvedené do provozu v období od 1.1.2016 do 31.12. 2020 také pro výrobní elektřiny a tepla uvedené do provozu do 31.12.2021 je nutné považovat za důležitý stabilizační prvek. Mezi prodlouženými schématy podpor je také podpora elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla pro zařízení uvedená do provozu od 1.1.2016 nebo podpora elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla pro zařízení uvedená do provozu od 1.1.2013 do 31.12.2015 a podpora tepla z obnovitelných zdrojů. Prodloužení uvedených podpor umožní vypsát provozní podporu pro zdroje vstupující do těchto schémat i v roce 2021 a toto nastavení tak zajistí kontinuitu a naváže na účinnost novely zákona č. 165/2012 Sb., který se nachází v legislativním procesu. Zároveň probíhá schvalování (notifikace) systémů provozních podpor zavedených v návrhu novely zákona č. 165/2012 Sb. u Evropské komise.

2. Využití investičních dotací po roce 2020

Pro stabilizaci a rozvoj soustav zásobování tepelnou energií je zásadním opatřením umožnění čerpání investičních dotací pro změnu palivové základny, pro modernizace rozvodů tepelné energie, a také pro eventuální výstavbu nových soustav zásobování tepelné energie nebo jejich modernizaci. Pro využití investičních dotací pro stabilizaci a rozvoj soustav zásobování tepelné energie bude mezi nejdůležitější investiční dotační programy patřit Modernizační fond, Just Transition Fund (Fond pro spravedlivou transformaci), RRF, OP TAK a OPŽP.

Z uvedených navrhovaných dotačních programů je pro soustavy zásobování tepelnou energií primárně asi nejdůležitější především Modernizační fond, ze kterého by se mohla financovat modernizace tepláren a jejich přechod na nízkoemisní paliva a podpora tepla z obnovitelných zdrojů energie. Tyto investice by se měly týkat např. přechodu tepelných sítí z páry na horkou vodu a další modernizace tepelných sítí, které zvýší komfort zákazníků a účinnost rozvodu tepla. Dále by měla být podporována náhrada zdrojů tepla využívající uhlí na zdroje tepla využívající zemní plyn, odpady nebo obnovitelné zdroje s cílem snížit emisní náročnost výroby tepla a tím i platby za nákup povolenek. Je nutné, aby součástí celého opatření byla technická asistence pro menší a střední teplárny při přípravě modernizačních projektů, které nemohou mít potřebné odborné kapacity.

V rámci Modernizačního fondu postupně vzniká celkem 9 podprogramů, kde pro teplárenství je nejdůležitější podprogram č. 1 nazvaný Modernizace soustav zásobování tepelnou energií (TEPLO). Zaměření programu je především podpora projektů pro využití OZE a nízkoemisních zdrojů primárně určených pro vytápění, jako změna palivové základny a modernizace rozvodu tepelné energie. Cílovými příjemci podpory by měly být provozovatelé zařízení pro výrobu tepelné energie nebo její distribuce, jakožto držitelé licence pro podnikání v energetických odvětvích (výroba a rozvod tepelné energie).

Teplárenství by se obecně měl dotýkat také program č. 8 nazvaný Komunitní energetika, který je však v současné době ještě na počátku diskuzí a přípravy a měl by být zaměřen především na menší tepelné zdroje komunitních vytopen a tepláren.

Důležité bude také čerpání investičních dotací z Just Transition Fund (Fond pro spravedlivou transformaci), kde bude možné financovat, resp. poskytovat dotaci v celkem 11 oblastech. V sektoru teplárenství, resp. celkově bude důležitá především oblast energetických úspor, obnovitelných zdrojů energie a dopravy. Tento program bude zásadní pro tři kraje ČR, na jejichž území je podpora směřována (Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský).

Fond obnovy (Recovery and Resilience Facility) je dalším z programů, který bude poskytovat dotace na projekty zejména s ohledem na modernizaci distribuce tepla v rámci soustav zásobování teplem.

V případě operačních programů by výroba tepla z biomasy, tzv. nové zdroje na zelené louce, mohly být podpořeny z programu OP TAK, který od roku 2021 nahradí současný OP PIK. V případě nových výroben elektřiny/tepla z bioplynu, by měla být z programu OPŽP umožněna podpora bioplynových stanic využívajících

odpad. nebo změna z bioplynové stanice využívající zemědělskou biomasu na bioplynové stanice využívající odpad stanice a OP TAK by měl podporovat přeměnu současných bioplynových stanic vyrábějící elektřinu (a teplo) na výrobu biometanu nebo vyvedení tepla bioplynové stanice v rámci například vzdálené kogenerace. Z Modernizačního fondu by mohly být podporovány také bioplynové stanice využívající kaly z ČOV nebo odpad v rámci programu 8. Nové bioplynové stanice využívající zemědělskou biomasu by neměly být podporovány (ani z ModFondu, ani z OPŽP ani z OP TAK), jelikož nemají žádný synergický efekt k plnění cíle OZE v dopravě ani ve vytápění a chlazení.

3. Další finanční a ekonomické formy podpory

Snížení daně z přidané hodnoty pro teplo a chlad

Od 1. 1. 2020 došlo ke snížení sazby daně z přidané hodnoty pro dodání tepla a chladu z 15 % na 10 %.

4. Nový model cenové regulace teplárenství

Energetický regulační úřad připravuje v současné době nový model regulace v teplárenství, který by měl v některých případech vést k deregulaci trhu v teplárenství.

Obecně by měla zamýšlená deregulace trhu teplárenství respektovat rozlišení trhu teplárenství podle soutěžního práva na decentrální (lokální) vytápění a na dálkové vytápění (soustavy zásobování tepelnou energií). Základní úvahy v novém modelu regulace jsou následující:

Decentrální výroba tepla

Výroba tepelné energie v rámci decentrální výroby tepla je výroba tepla v rámci plně konkurenčního trhu s tepelnou energií, a z tohoto důvodu je třeba zvážit plnou deregulaci ceny tepelné energie.

Centrální výroba tepla (soustavy zásobování tepelnou energií):

Výroba tepla v rámci centrální výroby tepla, resp. dodávka tepla ze soustavy zásobování tepelnou energií, zůstává nadále trhem s tepelnou energií zpravidla (nebo v některých případech) nekonkurenčním a zachování určité regulace ceny tepla je nadále smysluplné. U soustavy zásobování tepelnou energií by se měly odlišovat dodávky tepla pro dva typy zákazníků:

1. „regulovaný zákazník“ - odběry pro účely bydlení a veřejný sektor – pásmo plné regulace
2. „deregulovaný zákazník“ – zbytek trhu – pásmo uvolněné regulace.

5. Účinná ochrana účinných soustav zásobování tepelnou energií

V rámci plnění požadavků na podporu účinných soustav zásobování tepelnou energií vyplývajících z článku 24 směrnice EP a Rady 2018/2001, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů byl zaveden do návrhu legislativy požadavek na nezhoršení energetické náročnosti budovy při odpojení od soustavy zásobování tepelnou energií. Tento legislativní požadavek je navržen do úpravy legislativy, která je součástí návrhu nového stavebního zákona (viz. návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona), jehož součástí bude také novela zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, kde bude uvedené ustanovení konkrétně umístěno. S ohledem na plnění klimaticko-energetických závazků ČR by mělo být odpojení od soustavy zásobování energií umožněno pouze v případech, kdy nedojde ke zvýšení energetické náročnosti dané budovy. Tím by byly vytvořeny stabilnější podmínky pro investice do využití nízkouhlíkových zdrojů energie v soustavách zásobování tepelnou energií.

Výzva	Na soustavy zásobování teplem je v ČR připojeno cca 1,6 mil. domácností, což odpovídá cca 4 milionům obyvatel. Relativně významná část tepelné energie je také využívána v sektoru průmyslu. Uhlí však stále tvoří dominantní podíl, který odpovídá cca 60 %. Na konci roku 2020 Uhlí komise ČR doporučila vládě ČR ukončit využívání uhlí pro výrobu elektřiny a tepla do roku 2038. Teplárny však již nyní čelí relativně významnému ekonomickému a regulačnímu tlaku na změnu výrobní základny. ČR i v tomto kontextu připravila strategii transformace teplárenství do roku 2030. Tato strategie uvádí základní politiky a opatření vedoucí k transformaci teplárenství, kterými jsou: i) určení základní strategie; ii) nastavení nových systémů provozních podpor po roce 2020 (v tomto ohledu už je připravena novela příslušného zákona, který se nyní nachází v legislativním procesu); iii) nastavení nových systémů investičních dotací po roce 2020; iv) další finanční a ekonomické formy podpory; v) příprava nového modelu regulace teplárenství;

	vi) ochrana účinných soustav zásobování tepelnou energií a vii) zavedení nových požadavků dle legislativy EU (zejména se jedná o ověřování správnosti rozúčtování nákladů, úpravu pravidel pro měření a záruky původu na teplo z OZE). Uvedená transformace by měla vést k poměrně výraznému omezení spalování uhlí pro výrobu tepla (a související výrobu elektřiny) do roku 2030 zejména přechodem na spalování zemního plynu, biomasy a odpadů. V tomto ohledu se také předpokládá, že dojde k poklesu emisí skleníkových plynů cca na 1/3 stávajícího stavu. Transformace teplárenství musí zahrnovat jak zdrojovou základnu, tak distribuci tepelné energie. Prostředky z fondu obnovy budou využity na modernizaci distribuce energie, tato část komponenty tedy netvoří samostatnou ucelenou reformu, ale zapadá do širší reformy teplárenství, která je stručně popsána výše.
Cíl	Transformace teplárenství zejména ve smyslu přechodu uhelných zdrojů na paliva s nižšími emisemi skleníkových plynů (a také znečišťujících látek).
Implementace	Implementace probíhá skrze změnu legislativy, dále skrze systém provozních podpory a skrze příslušné dotační tituly (Modernizační fond, Fond pro spravedlivou transformaci, Fond obnovy a operační programy).
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Na transformaci teplárenství participuje řada subjektů. Jedná se zejména o investory a dodavatelské společnosti. Na úrovni veřejné správy se pak jedná o několik ministerstev, Energetický regulační úřad, Státní fond životního prostředí atd.
Překážky a rizika	Za překážky a rizika lze označit kupříkladu: nedostatečný časový horizont; nedostatečná zdrojová základna pro provedení transformace; nedostatečné finanční zdroje atd.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Za cílovou skupinu je možné označit cca 1,6 milionu domácností, které využívají teplo vyrobené v rámci soustav zásobování teplem, ale také průmyslové subjekty napojené na tyto soustavy.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Souhrnné náklady jsou předběžně kvantifikovány ve „Strategii stabilizace a rozvoje soustav zásobování tepelnou energií“. Jedná se zejména o náklady na provozní podporu kombinované výroby elektřiny a tepla. Dále se jedná o náklady na investiční podporu. Hlavním zdrojem je v tomto ohledu tzv. Modernizační fond, kdy by mělo být na oblast teplárenství alokováno 26 % z celkových cca 120 mld. Kč (celková alokace záleží na vývoji ceny emisní povolenky).
Dodržování pravidel státní podpory	Provozní podpora musí být notifikována. Investiční podpora také podléhá schvalování Evropské komise, respektive Evropské investiční banky.
Uvedte dobu implementace	„Strategii stabilizace a rozvoje soustav zásobování tepelnou energií“ je koncipována na období 2021-2030. Předpokládá se však, že některá opatření budou realizována i za rámec tohoto horizontu.

b) Popis investic

Výstavba nových fotovoltaických zdrojů energie

Výzva	Ve střednědobém období bude docházet k relativně významnému útlumu konvenčních energetických zdrojů, k tomuto útlumu již částečně dochází. Tento útlum je spojen s postupným „dosluháváním“ zejména uhelných elektráren, které byly spuštěny v 70.-80. letech 20. století, a to i v kontextu zpřísňujících se požadavků na emise znečišťujících látek, ale i ekonomického tlaku skrze emisní povolenky. Bližší informace lze mimo jiné nalézt v hodnocení zdrojové přiměřenosti, které zpracovává provozovatel přenosové soustavy ČR. V tomto smyslu je nutné zajistit dostatečnou náhradu zdrojů, tak aby byla zachována alespoň dílčí soběstačnost ČR a zejména bezpečnost provozu elektrizační soustavy ČR.

Cíl	Tato část komponenty by měla vést k výstavbě 270 MWp nových fotovoltaických elektráren zejména tedy pro účely lokální spotřeby.
Implementace	Implementaci předpokládáme skrze soukromé investory a dodavatelské subjekty v sektoru teplárenství. Administraci pak bude realizovat Ministerstvo průmyslu a obchodu.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Předpokládáme, že budou zapojeni soukromí investoři a dodavatelské subjekty a také příslušné útvary státní správy.
Překážky a rizika	Omezení daná pravidly RRF; relativně krátký horizont pro „zazávazkování“ a čerpání finančních zdrojů; dostatečná připravenost projektů; komplementarita s dalšími programy financování; dostatek lidských zdrojů a know-how pro provedení investic v relativně krátkém období (montážní kapacity atd.).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Předpokládáme, že investice se dotkne přímo privátních subjektů, které budou investici realizovat. Nepřímo se však investice dotkne zejména spotřebitelů elektrické energie přispěním k nižší ceně (případně nižšímu nárůstu ceny) elektrické energie a obecně celkové populace v ČR ve smyslu nižšího vystavení emisím znečišťujících látek a nižšího rizika dopadů změny klimatu.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	5,000 mld. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Předpokládáme, že soulad s pravidly státní podpory bude zajištěn nastavením pravidel čerpání na úrovni EU.
Uvedte dobu implementace	Doba implementace odpovídá období 2021-2026.

Modernizace distribuce tepla

Výzva	ČR disponuje relativně rozsáhlou sítí rozvodů tepelné energie v celkové délce cca 7,5 tis. km. Část rozvodů tepla je však stále tvořena neefektivních parních rozvodů s relativně vysokými ztrátami tepla. Za hlavní výzvu je tedy možné označit modernizaci rozvodů tepelné energie, a to v co nejkratším možném čase, tak aby případně nové zdroje nahrazující uhelné zdroje mohly být již optimálně dimenzovány na modernizované rozvody tepla.
Cíl	Cílem je výměna/náhrada celkem 115 km parních rozvodů tepla (délka tohoto typu rozvodů v ČR stále dosahuje cca 1 385,9 km) na horkovodní/teplovodní rozvody.
Implementace	Implementaci předpokládáme skrze soukromé investory a dodavatelské subjekty v sektoru teplárenství. Administraci pak bude realizovat Ministerstvo průmyslu a obchodu.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Předpokládáme, že budou zapojeni soukromí investoři a dodavatelské subjekty a také příslušné útvary státní správy.
Překážky a rizika	Omezení daná pravidly RRF; relativně krátký horizont pro „zazávazkování“ a čerpání finančních zdrojů (kupříkladu v oblasti distribuce tepla je možné investice realizovat jenom mimo topnou sezonu); dostatečná připravenost projektů; dostupností paliv; komplementarita s dalšími programy financování; dostatek lidských zdrojů a know-how pro provedení investic v relativně krátkém období; komplexnější vazby v rámci sektoru (kupříkladu se může lišit vlastník zdroje a vlastník rozvodů tepla).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Předpokládáme, že investice se dotkne přímo privátních subjektů, které budou investici realizovat. Nepřímo se však investice dotkne spotřebitelů tepla přispěním k potenciálně nižší ceně tepla a obecně celkové populace v ČR ve

	smyslu nižšího vystavení emisím znečišťujících látek a nižšího rizika dopadů změny klimatu.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1,660 mld. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Předpokládáme, že soulad s pravidly státní podpory bude zajištěn nastavením pravidel čerpání na úrovni EU.
Uveďte dobu implementace	Doba implementace odpovídá období 2021-2026.

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Nevnímáme, že tato komponenta přímým způsobem souvisí s vyšší odolností a diverzifikací klíčových dodavatelských řetězců. Výstavba fotovoltaických zdrojů by však měla vést k vyšší diverzifikaci energetického (respektive zejména elektroenergetického mixu ČR) a dílčímu snížení dovozní závislosti v návaznosti na to, které zdroje budou substituovány.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Nepředpokládá se, že v rámci této komponenty by byly rozvíjeny přeshraniční projekty.

6. Zelený rozměr komponenty

Výstavba nových fotovoltaických zdrojů

Vnímáme, že tato část komponenty by měla plně přispívat ke zlepšení ochrany klimatu a být tedy 100 % započitatelná k 37 % cíli zohlednění ochrany klimatu.

Investice jsou zaměřeny na obnovitelné zdroje energie, jejichž provoz není spojený s emisemi skleníkových plynů. Vnímáme tedy, že tyto zdroje by měly přispívat k mitigaci, respektive spíše nepřímo také k adaptaci. Zároveň vnímáme, že cíle přispívají k dosažení cílů EU v oblasti energetiky a klimatu a Pařížské dohody.

V rámci návrh Nařízení EU k taxonomii nejsou nastaveny konkrétní kritéria pro obnovitelné zdroje, respektive fotovoltaiku a větrné elektrárny. Proto vnímáme, že kritérium DSH by mělo být splněno.

Modernizace distribuce tepla

V tomto ohledu je nutné zdůraznit, že zamýšlené investice by měly být směřovány pouze do modernizace distribuce teplárenských sítí (zejména změny teplo-vodného média). Investice by tedy neměly směřovat do zdrojů. Výměna rozvodů tepla nemá přímé dopady na emise skleníkových plynů a znečišťujících látek, ale skrze zvýšení energetické účinnosti vede k snížení využití primárních energetických zdrojů energie a nepřímému snížení emisí skleníkových plynů a znečišťujících látek (v závislosti na povaze zdroje). V důsledku uvedeného vnímáme, že tato část komponenty by měla z přispívat ke zlepšení ochrany klimatu a být tedy z 100 % započitatelná k 37 % cíli zohlednění ochrany klimatu.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta významně nesouvisí s dimenzí digitalizace.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

2.4 Rozvoj čisté mobility (MPO)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 2.4 Rozvoj čisté mobility

Oblast politiky/obor zájmu EK: *clean mobility and transport; urban mobility and transport; deployment of alternative fuels infrastructure; CO2 emission performance standards for new passenger cars and for new light commercial vehicles; energy from renewable sources; energy efficiency; climate policy; energy policy; industrial policy*

Cíl:

Cílem je urychlit výstavbu dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní paliva a zvýšit penetraci vozidel na alternativní paliva.

Komponenta počítá s podporou zaměřenou na budování infrastruktury dobíjecích a plnicích stanic a pořízení nízkoemisních a bezemisních vozidel na alternativní paliva.

Reformy a/nebo investice⁴⁶:

Reformy a/nebo investice v rámci této komponenty

1. Budování infrastruktury

Budování veřejné infrastruktury (gesce MD)

Budování infrastruktury pro veřejnou dopravu (Praha) (gesce Magistrát Hl. města Prahy)

Budování neveřejné infrastruktury (gesce MPO)

Budování dobíjecích bodů pro obytné budovy (gesce MMR)

Budování dobíjecí infrastruktury územními samosprávnými celky (kromě Prahy) a jimi zřízenými organizacemi (gesce MMR)

2. Podpora nákupu vozidel

Vozidla (el, H2) pro podnikatelské subjekty včetně e-cargokol (gesce MPO)

Vozidla (el, H2) pro obce, kraje, státní správu (gesce MŽP)

Vozidla (elektrobuses, bateriové trolejbusy, hybridní autobusy) pro veřejnou hromadnou dopravu v Hlavním městě Praha (gesce Magistrát Hl. města Prahy)

Flagship: Recharge and refuel. Komponenta váže mj. na vlajkovou iniciativu „Dobíjet a doplňovat palivo“ s cílem zvýšit počet dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní paliva a vozidel s nulovými a nízkými emisemi, zrychlit využívání udržitelné, přístupné a inteligentní dopravy a podpořit rozvoj čistší, silnější a rozsáhlejší veřejné dopravy. V současnosti je v ČR (k 31.12.2020) dle statistiky Ministerstva průmyslu a obchodu 734 stanic, 1 516 dobíjecích bodů a 7 109 bateriových elektrických vozidel kategorie M1. Dle NAP CM je cílem pro rok 2030 - 220 000 – 500 000 elektromobilů a 19 000-35 000 dobíjecích bodů.

Odhadované náklady

Celkové alokované prostředky na komponentu v NPO činí 6,934 mld. Kč.

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 12,879 mld. Kč.

Veškeré projekty budou zasmluvněny nejpozději ve 4Q 2023.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Hlavní výzvou je učinit mobilitu udržitelnou, dostupnou více lidem a integrovat ji do multimodálního ekosystému ke zvýšení efektivního dopravního řešení, která ulehčí stávající infrastrukturu, zkvalitní veřejný prostor a podpoří udržitelné druhy dopravy.

⁴⁶ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

Za nejvýraznější změnu kontextu rozvoje čisté mobility lze považovat přijetí tzv. Pařížské dohody o změně klimatu. V této dohodě se signatářské země zavázaly udržet nárůst globální průměrné teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a vyvinout úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí.

Na úrovni Evropské unie je přitom velká snaha tento závazek nejen splnit, ale být v této oblasti i jedním z „tahounů“ celého procesu. Tomu odpovídá celá řada přijatých strategických dokumentů Evropské komise, z nichž tím nejaktuálnějším je Sdělení Komise „Čistá planeta: Evropská dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky“ zdůrazňující potřebu dosáhnout do roku 2050 tzv. klimatické neutrality. Současně Komise v tomto dokumentu připouští, že elektrifikace za použití obnovitelných zdrojů energie sama o sobě není jediným řešením pro všechny druhy dopravy.

V návaznosti na výše uvedený mezinárodní smluvní závazek bylo na úrovni EU v posledních letech přijato i několik nových právních předpisů, které do budoucna zásadním způsobem ovlivní směřování čisté mobility. Jde zejména o dvě nová nařízení, která stanoví značně ambiciózní výkonnostní emisní normy CO₂ pro nové osobní automobily, lehká užitková vozidla (2019/631) a nově i těžká vozidla (2019/1242) po roce 2020 a revizi směrnice 2009/33/ES o čistých vozidlech. Oblast elektromobility bude vedle toho do budoucna nově ovlivňovat regulace přijatá jako součást revize směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov.

Hlavní výzvou je rovněž sdělení European Green Deal, které vydala EK v roce 2019 a které také ovlivní další vývoj čisté mobility. Jde o komplexní dokument popisující potřebné politiky a opatření k dosažení cíle klimatické neutrality EU do r. 2050. EK hodlá do léta 2021 navrhnout zpřísnění unijního cíle pro snížení emisí skleníkových plynů do r. 2030 (oproti r. 1990) ze stávajících -40 % na -50 % až -55 %.

Podporu čisté mobility je třeba vnímat i v souvislosti s naplňováním vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu (Vnitrostátní plán), jehož návrh byl zpracován v roce 2018 na základě požadavku nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 o správě energetické unie. Vnitrostátní plán byl vládou schválen dne 13. ledna 2020 a obsahuje cíle a politiky ve všech pěti rozměrech energetické unie na období 2021-2030 s výhledem do roku 2050. Shrnuje také politiky a opatření pro splnění cílů Energetické unie a dlouhodobých závazků spojených se snižováním emisí skleníkových plynů, přičemž oblast čisté mobility spadá do kategorie těchto politik. Návrh Vnitrostátního plánu v návaznosti na Směrnici EP a Rady 2018/2001 o podpoře využívání energie z OZE deklaruje dosažení podílu OZE na celkové spotřebě energií v dopravě v roce 2030 ve výši 14%, z čehož 7 % připadá na potravinářská biopaliva, 4,5 % na pokročilá biopaliva, 1,7 % na biopaliva dle části B (suroviny pro výrobu biopaliv a bioplynu pro dopravu) a 0,8 % na elektřinu.

ČR reflektuje ambicióznost této nové EU legislativy a zohledňuje ji zejména při stanovení strategických cílů týkajících se rozvoje trhu vozidel pro jednotlivé typy alternativních paliv.

Investiční podpora výstavby dobíjecích a plnicích stanic a tím spojená podpora nákupu nízkoemisních a bezemisních vozidel má za cíl zvýšit motivaci subjektů investovat do výstavby infrastruktury pro alternativní paliva. Tyto aktivity jsou v současnosti zatím ztrátové. Podpora nákupu vozidel na alternativní paliva má za cíl kompenzovat vyšší pořizovací cenu těchto vozidel, a tak zvýšit motivaci potenciálních zájemců ke koupi o tato vozidla.

Skutečností je, že sektor dopravy je v ČR druhým největším zdrojem emisí skleníkových plynů. V období 2000–2018 se emise CO₂ z dopravy zvýšily o 66 %⁴⁷. V rámci sektoru dopravy je pak největším producentem emisí CO₂ individuální automobilová doprava, následovaná silniční nákladní dopravou a silniční veřejnou dopravou.

Doprava je v ČR i významným zdrojem znečišťujících látek (pevné částice frakce PM_{2,5}, PM₁₀, dále NO₂). Problém znečištění ze silniční dopravy se týká zejména velkých měst a aglomerací, ale nevyhýbá se také menším sídlům s vysokou intenzitou dopravy. ČR je rovněž významnou tranzitní zemí.

Např. v Praze se doprava v roce 2016 podílela na celkových emisích PM_{2,5} téměř 50 % a na celkových emisích oxidů dusíku cca 75 %⁴⁸.

⁴⁷ Zdroj: str. 6 Aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility (NAP CM) 2019 <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/automobilovy-prumysl/aktualizace-narodniho-akcniho-planu-ciste-mobility--254445/>

⁴⁸ Zdroj: str. 7 Aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility (NAP CM) 2019 <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/automobilovy-prumysl/aktualizace-narodniho-akcniho-planu-ciste-mobility--254445/>

Z výše uvedeného vyplývá, že pro zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí z dopravy je žádoucí posílit zastoupení nízkoemisních způsobů dopravy, tedy čistou mobilitu. Tuto skutečnost zmiňují i některé existující strategické dokumenty přijaté vládou ČR jako např. Státní politika životního prostředí ČR, Politika ochrany klimatu v ČR, Národní program snižování emisí ČR.

b) Cíle

Snahou České republiky je snížení emisí v dopravě prostřednictvím opatření uvedených v Aktualizaci Národního akčního plánu čisté mobility, který vznikl na základě požadavku směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva, a ze kterého vychází komponenta čistá mobilita. Zároveň se jedná o podporu transformace automobilového průmyslu v souvislosti s přechodem na nízkoemisní mobilitu v souladu s Memorandem o budoucnosti automobilového průmyslu.

Cílem je rozvoj potřebné infrastruktury pro vozidla na alternativní paliva a zvýšení počtu těchto vozidel v České republice. To pomůže nastartování výroby a prodeje vozidel na alternativní paliva v ČR. Vazba tohoto cíle je v doporučeních EU pro ČR v rámci udržitelné dopravní infrastruktury.

V souvislosti s podporou nízkoemisních vozidel (elektromobily a PHEVs) bude v případě osobních vozidel aplikován limit 50 g CO₂/km. Tento limit vychází ze Směrnice EP a Rady 2019/1161, kterou se mění směrnice 2009/33/ES o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel, která stanoví povinný podíl nízko a bezemisních vozidel pořizovaných veřejnými zadavateli.

Komponenta čistá mobilita má za cíl postavit minimálně 5 veřejných vodíkových plniček, 1 700 veřejných dobíjecích bodů, 32 dobíjecích bodů a 10 km dynamického dobíjení pro veřejnou dopravu, 1 940 neveřejných dobíjecích bodů pro podnikatele, vybudovat dobíjecí infrastrukturu pro obytné budovy (minimálně 2880), obce, kraje, státní správu a jimi zřízené instituce (835), podpořit nákup minimálně 3 106 vozidel na alternativní paliva pro podnikatele (včetně 1 000 cargo ekol) a 2112 vozidel pro obce, kraje a státní správu, podpořit zvýšení počtu vozidel na alternativní pohon pro veřejnou dopravu v Praze o cca 195 vozidel (elektrobusy, bateriové trolejbusy, hybridní autobusy).

Celková podpora do roku 2026 pro navrhované reformy a investice obsahuje podporu budování infrastruktury pro alternativní paliva a nákupu vozidel na alternativní paliva v rozsahu:

- veřejných

1 700 dobíjecích bodů a 5 veřejných vodíkových plniček za 2 180 mil. Kč,

835 dobíjecích bodů (obce, kraje, státní správa) za 200 mil. Kč,

- neveřejných

2 880 dobíjecích bodů (obytné domy) za 144 mil. Kč,

32 dobíjecích bodů a 10 km dynamického dobíjení (DPHMP) za 1 200 mil. Kč,

1 940 dobíjecích bodů (podnikatelé) za 300 mil. Kč,

- 2080 elektromobilů, 26 vodíkových OA, a 1 000 cargo ekol pro podnikatele za 610 mil. Kč,

- 1002 elektromobilů, 10 vodíkových OA pro obce, kraje a státní správu za 600 mil. Kč,

- 195 autobusů (elektrobusy, bateriové trolejbusy, hybridní autobusy) v Praze za 1 700 mil. Kč.

V roce 2021 bude potřeba předfinancovat investice této komponenty skrze kapitoly ministerstev a Magistrátu Hl. města Prahy, v jejichž gesci je uvedená část, tzn. MPO, MD, MŽP či MMR a Magistrát Hl. města Prahy (viz výše).

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

Doprava je i v ČR významným zdrojem znečišťujících látek (pevné částice frakce PM_{2,5}, PM₁₀, CO₂, NO₂). Problém znečištění ze silniční dopravy se týká zejména velkých měst a aglomerací, ale nevyhýbá se také menším sídlům s vysokou intenzitou dopravy. ČR je rovněž významnou tranzitní zemí.

Např. v Praze se doprava v roce 2016 podílela na celkových emisích PM_{2,5} téměř 50 % a na celkových emisích oxidů dusíku cca 75 %.

Z výše uvedeného vyplývá, že pro zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí z dopravy je žádoucí posílit zastoupení nízkoemisních způsobů dopravy, tedy čistou mobilitu. Tuto skutečnost zmiňují i některé existující strategické dokumenty přijaté vládou ČR jako např. Státní politika životního prostředí ČR, Politika ochrany klimatu v ČR, Národní program snižování emisí ČR.

Snahou České republiky je mj. snížení emisí v dopravě prostřednictvím opatření uvedených v Aktualizaci Národního akčního plánu čisté mobility, který vznikl na základě požadavku směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva, a ze kterého vychází komponenta čistá mobilita. Zároveň se jedná o podporu transformace automobilového průmyslu v souvislosti s přechodem na nízkoemisní mobilitu v souladu s Memorandem o budoucnosti automobilového průmyslu.

V souvislosti s podporou nízkoemisních vozidel (elektromobily a PHEVs) bude v případě osobních vozidel aplikován limit 50 g CO₂/km. Tento limit vychází ze Směrnice EP a Rady 2019/1161, kterou se mění směrnice 2009/33/ES o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel, která stanoví povinný podíl nízko a bezemisních vozidel pořizovaných veřejnými zadavateli.

Cílem je rozvoj potřebné infrastruktury pro vozidla na alternativní paliva a zvýšení počtu těchto vozidel v České republice. To pomůže nastartování výroby a prodeje vozidel na alternativní paliva v ČR. Vazba tohoto cíle je v doporučeních EU pro ČR v rámci udržitelné dopravní infrastruktury.

Veřejná dobíjecí infrastruktura je klíčová pro rozvoj elektromobility, ale těžištěm dobíjení bude neveřejné dobíjení, kterým se zpravidla myslí dobíjení v domácnostech anebo v zaměstnání (často citovanou hodnotou je 80% podíl). Z logiky věci vyplývá, že veřejné a neveřejné dobíjení se navzájem doplňují. Zatímco neveřejné dobíjení bude atraktivní zejména nízkými náklady, hlavním parametrem veřejné infrastruktury je její výkon, tj. rychlost dobíjení.

Specifickým segmentem elektromobility je využití v rámci MHD, kdy lze maximálně vytěžit výhody lokálně bezemisního provozu.

Pokud se mají efekty rozvoje čisté mobility v rámci EU projevit odpovídajícím způsobem, je třeba, aby byly využity i nástroje stimulace poptávky po bezemisních a nízkoemisních vozidlech.

b) Popis investic

Budování infrastruktury – budování veřejné infrastruktury

Výzva	Nedostatek veřejné dobíjecí a plnicí infrastruktury
Cíl	Navýšit počet veřejné infrastruktury o 5 veřejných vodíkových plniček a 1700 veřejných dobíjecích bodů
Implementace	Energetické firmy, automobilky, firmy zabývající se prodejem pohonných hmot – gesce MD
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Energetické firmy, automobilky, firmy zabývající se prodejem pohonných hmot
Překážky a rizika	Dlouhodobé schvalovací procesy výstavby, dlouhodobost připojení nových objektů do sítě
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Majitelé elektromobilů, využívající bateriové případně vodík
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	2 180,0 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Celkové způsobilé výdaje projektu musí být nižší, než je hranice tzv. velkého projektu dle čl. 100 Nařízení EU č. 1303/2013 (tj. 75 mil. EUR).
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2022-2026). Očekává se dokončení v roce 2026.

Budování infrastruktury – pro veřejnou dopravu (Praha)

Výzva	Nedostatek dobíjecí infrastruktury pro veřejnou dopravu (Praha)
Cíl	Navýšit počet dobíjecích bodů o pro elektrobusy a bateriové trolejbusy v Praze – o 32 dobíjecích bodů pro veřejnou dopravu, a o 10 km dynamického dobíjení pro bateriové trolejbusy
Implementace	Dopravní podnik hlavního města Prahy – gesce hl. město Praha
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Dopravní podnik hlavního města Prahy, energetické společnosti,
Překážky a rizika	Schvalovací procesy
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Uživatelé veřejné dopravy v Praze
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1200,0 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	MMR zatím nemá stanoveny podmínky za jakých bude podporovat dobíjecí/plnicí infrastrukturu v rámci IROP. Podpora dynamického dobíjení – infrastruktura pro bateriové trolejbusy – je v rámci OPD 3 podpořena 85% ní dotací.
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2022-2026). Očekává se dokončení v roce 2026.

Budování neveřejné infrastruktury

Výzva	Nedostatek neveřejné dobíjecí infrastruktury
Cíl	Rozšíření počtu neveřejných dobíjecích bodů u podnikatelů o 1 940 ks
Implementace	Podnikatelské subjekty – gesce MPO
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Podnikatelské subjekty jako vlastníci dobíjecí infrastruktury, jejich elektromobily, firmy zabývající se výstavbou dobíjecích stanic
Překážky a rizika	Dlouhodobé schvalovací procesy výstavby, dlouhodobost připojení nových objektů do sítě
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Podnikatelé
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	300 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora bude poskytována v režimu de minimis.
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2022-2026), kdy se očekává dokončení v roce 2026.

Budování infrastruktury – dobíjecí stanice pro obytné budovy

Výzva	Nedostatek dobíjecích stanic pro obytné budovy
Cíl	Vybudování dobíjecích stanic u obytných domů jak v soukromých garážích, tak na souvisejících parkovacích místech. Rozšíření dobíjecí infrastruktury pro obytné budovy o 2880 dobíjecích bodů

Implementace	Sdružení vlastníků bytů, majitelé obytných domů – gesce MMR
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Sdružení vlastníků bytů, majitelé obytných domů, firmy budující dobíjecí infrastrukturu
Překážky a rizika	Dlouhodobé schvalovací procesy výstavby, dlouhodobost připojení nových objektů do sítě, Nutnost souhlasu všech vlastníků SVJ
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Majitelé elektromobilů, žijící v bytových domech, kteří budou moci dobíjet na neveřejných a poloveřejných dobíjecích stanicích
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	144 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Bude poskytována v režimu de minimis.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2021-2026). Očekává se dokončení v roce 2026.

Budování infrastruktury – pro obce, kraje, státní správu

Výzva	Nedostatek dobíjecí infrastruktury u obcí, krajů, státní správy
Cíl	Zvýšení počtu veřejných dobíjecích stanic u obcí, krajů, státní správy a jimi zřízených institucí o 835 ks
Implementace	Obce, kraje, státní správa – gesce MMR
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Obce, kraje, státní správa, firmy zabývající se budováním dobíjecí infrastruktury
Překážky a rizika	Po coronavirové krizi výrazný pokles příjmů obcí a krajů a nutnost seškrtávání investic, zdlouhavost veřejné zakázky, zdlouhavost schvalovacích procesů.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Majitelé elektromobilů fyzické osoby, firmy
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	200,0 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. 6. 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (podle dle relevantních článků, zejména čl. 36); Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. 12. 2013, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis. Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu; Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2021-2026). Očekává se dokončení v roce 2026.

Podpora nákupu vozidel – vozidla (el, H2) pro podnikatelské subjekty včetně E-cargokol

Výzva	Malá penetrace vozidel na alternativní paliva u podnikatelských subjektů

Cíl	Navýšení počtu vozidel na alternativní paliva u podnikatelů o 3 106 ks
Implementace	Podnikatelské subjekty – gesce MPO
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Podnikatelské subjekty, dopravci, prodejci vozidel,
Překážky a rizika	Nedostatek vozidel na trhu, nutnost výběrového řízení
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Podnikatelské subjekty a dopravci,
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	610 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora se bude řídit podle článku 36 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, případně bude poskytována v režimu de minimis.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2021-2026). Očekává se dokončení v roce 2026.

Podpora nákupu vozidel – vozidla (el, H2) pro obce, kraje, státní správu

Výzva	Navýšit vozový park na alternativní paliva obce, kraje, státní správu splnit povinné podíly při pořízení nových vozidel
Cíl	Navýšení počtu vozidel u obcí, krajů, státní správy o 2112 vozidel
Implementace	Obce, kraje, státní správa – gesce MŽP
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Obce, kraje, státní správa a jim podřízené organizace, prodejci vozidel
Překážky a rizika	Po coronavirusové krizi výrazný pokles příjmů obcí a krajů a nutnost seškrtávání investic do obnovy vozového parku, zdoluhavost veřejné zakázky, nedostatek vozidel u prodejců.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Obce, kraje, státní správa a jim podřízené organizace, prodejci vozidel
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	600 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. 6. 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (podle dle relevantních článků, zejména čl. 36); Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. 12. 2013, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis; Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu; Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu.
Uvedte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2021-2026). Očekává se dokončení v roce 2026.

Podpora nákupu vozidel – vozidla (elektrobusy a hybridní autobusy pro veřejnou hromadnou dopravu v Hlavním městě Praha

Výzva	Podpora nákupu vozidel – vozidla (elektrobusy, bateriové trolejbusy a hybridní autobusy pro veřejnou hromadnou dopravu v Hlavním městě Praha
Cíl	Navýšení počtu elektrobusů, bateriových trolejbusů a hybridních autobusů o 195 ks
Implementace	Dopravní podnik hlavního města Prahy – gesce hl. město Praha
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Dopravní podnik hlavního města Prahy, prodejci autobusů
Překážky a rizika	Zdlouhavost výběrových řízení, nedostatek vozidel
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 700 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	1. Všechna pořizovaná vozidla musí mít perspektivní využití v přepravě cestujících po celou dobu životnosti vozidla a pořizovací investiční náklady musí být omezeny na nezbytné minimum na základě transparentního a otevřeného výběrového/zadávacího řízení podle platné legislativy. 2. Žadatel musí mít při podání žádosti o podporu platnou a plněnou smlouvu o veřejných službách v přepravě cestujících v souladu s nařízením č. 1370/2007 a s příslušnými ustanoveními zákona č. 194/2010 Sb., nebo smlouvu o smlouvě budoucí o veřejných službách. Pokud nebyla smlouva ke dni podání žádosti uzavřena, musí žadatel předložit vyjádření objednatele o úmyslu smlouvu o veřejných službách s žadatelem uzavřít. Současné platné smlouvy podle nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70 musí být uzavřené v souladu s článkem 8 nařízení 1370/2007 odst. 3. Smlouvy o veřejných službách musí být uzavřeny na základě transparentního a otevřeného výběrového/zadávacího řízení či na základě přímého zadání podle platné legislativy, nejméně však do konce doby udržitelnosti projektu (5 let).
Uveďte dobu implementace	Plánovaná doba realizace (2021-2026). Očekává se dokončení v roce 2026.

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Aktualizovaný Národní program snižování emisí ČR (dále jen „NPSE“) obsahuje projekci emisí znečišťujících látek z jednotlivých sektorů (energetika, průmysl, doprava a zemědělství) do konce roku 2030. Emisní projekce je v NPSE provedena za účelem zjištění plnění národních závazků ke snížení emisí stanovených pro roky 2020, 2025 a 2030 v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 ze dne 14. prosince 2016 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší. Projekce emisí znečišťujících látek vychází ze spotřeby jednotlivých druhů paliv dle návrhu Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu.

Z provedené emisní projekce vyplývá, že Česká republika v roce 2030 nesplní národní závazky ve snížení emisí pro NO_x, VOC a NH₃. Z tohoto důvodu stanoví NPSE dodatečná opatření, která zajistí, že národní závazky budou splněny. V sektoru dopravy požaduje NPSE snížit k roku 2030 emise NO_x o dodatečných 5 kt v porovnání se scénářem NPSE WM. Opatření, která mají zajistit splnění tohoto cíle, mají být dle schváleného usnesení vlády č. 917/2019 k NPSE obsažena v Analýze zpoplatnění vozidel v České republice a v Aktualizaci Národního akčního plánu čisté mobility.

Níže uvedená tabulka shrnuje přínos Aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility, ke splnění požadovaného snížení emisí NO_x, ze kterého vychází komponenta čistá mobilita.

Přínos NAP ČM k dodatečnému snížení emisí NO_x požadovaného NPSE v roce 2030

Druh vozidla	Počet vozidel dle scénáře NPSE WM	Počet vozidel dle NAP ČM		Úspora emisí NO _x [t/rok]*	
		Minimální počet	Maximální počet	při min. počtu vozidel	při max. počtu vozidel
OA BEV	60 169	220 000	500 000	189	521
OA H ₂	0	40 000	50 000	47	59
BUS BEV	409	800	1 200	7	14
BUS H ₂	0	870	870	16	16

*Úspora emisí je vypočítána na základě emisní projekce NPSE, která zohledňuje předpokládanou strukturu vozového parku v roce 2030 (počet vozidel dle druhu používaného paliva a plnění emisních norem EURO), počet najetých kilometrů dle reálných projezdů vozidel z CIS STK a emisní faktory dle modelu COPERT. Předpokládá se, že OA BEV a OA H₂ nahradí v 90 % případech vozidla EURO 6 a v 10 % vozidla EURO 5, přičemž zastoupení naftových a benzínových vozidel bude stejné.

Z uvedené tabulky vyplývá, že při naplnění minimálního počtu vozidel s alternativním pohonem dle Aktualizace NAP ČM bude dosaženo úspory emisí NO_x pouze 224 tun ročně. V případě naplnění maximálního předpokládaného počtu vozidel bude dosaženo úspory emisí NO_x cca 0,6 kt. Samotný NAP ČM tak nezajistí požadované snížení emisí NO_x o 5 kt. Vzhledem k tomu, že ČR je tranzitní zemí, může ve skutečnosti hlavní cíl NAP CM, tj. zavedení infrastruktury pro alternativní paliva, snížit tyto emise ve větším měřítku, protože zahraniční dopravci se podílí více jak 50 % na přepravních výkonech u nás.

Vládou ČR schválený Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu (MPO ČR, listopad 2019) určuje pro oblast zvyšování energetické účinnosti závazný cíl snižovat v období let 2021 až 2030 konečnou spotřebu energie, a to zaváděním nových úspor tempem 0,8 %/rok, tedy 8,4 PJ/rok (při předpokládané úrovni konečné spotřeby energie v ČR v roce 2020 v úrovni 1 050 PJ/rok). To znamená v přepočtu pro obor dopravy (při předpokládané úrovni konečné spotřeby energie v dopravě v ČR v roce 2020 v úrovni 305 PJ/rok – 85 TWh/rok) zvyšovat úspory energie v dopravě tempem 2,44 PJ/rok (0,68 TWh/rok).

V oblasti snižování produkce oxidu uhličitého určuje Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu cíl snížit mezi roky 2020 a 2030 emise CO₂ produkované spalováním fosilních paliv ze 116 Mt/rok na 104 Mt/rok, tedy zhruba o 10 %. To znamená v přepočtu pro obor dopravy (při předpokládané úrovni produkce oxidu uhličitého v dopravě v ČR v roce 2020 v úrovni 21,3 Mt/rok) zvyšovat úspory emisí oxidu uhličitého v dopravě tempem 0,2 Mt/rok.

V tabulce výše uvedená intramodální úsporná opatření v silniční dopravě přinesou (v uváděném rozpětí počtu vozidel):

- úspory konečné spotřeby energie v dopravě tempem 0,24 PJ/rok (0,07 TWh/rok) až 0,50 PJ/rok (0,14 TWh/rok),
- úspory produkce oxidu uhličitého v dopravě tempem 0,02 Mt/rok až 0,04 Mt/rok.

Cíle uvedené v tabulce Aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility naplňují cíle uvedené ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu v rozsahu 10 až 20 %. A to jak v oblasti snižování spotřeby energie, tak i v oblasti snižování emisí oxidu uhličitého.

Touto komponentou napomůžeme k dekarbonizaci dopravy a transformaci automobilového průmyslu směrem k zelené ekonomice. Zároveň přispějeme k plnění závazku ČR vyplývajícího ze Směrnice EP a Rady 2018/2001, čl. 25, která zavádí pro každý členský stát povinný cíl do roku 2030 dosažení 14% podílu energie v dopravě

z obnovitelných zdrojů a plnění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva.

7. Digitální rozměr komponenty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší (MŽP)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu **2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší**

Oblast politiky/obor zájmu: *Building renovation, construction/housing, energy efficiency, air quality protection, residential sector, climate policy, energy policy.*

Cíl:

Cílem je zajistit energeticky efektivní a adaptované budovy a zlepšit kvalitu bydlení v těchto budovách, snížit emise skleníkových plynů a dalších škodlivých látek v ovzduší, podpořit mitigační a adaptační opatření, zlepšit v místě kvalitu ovzduší a energetickou efektivitu. K naplnění cílů dojde prostřednictvím podpory energetických renovací budov rezidenčního sektoru, výstavby nových budov pro bydlení v pasivním standardu a také prostřednictvím podpory adaptačních a mitigačních opatření na budovách rezidenčního sektoru. Velmi podstatné je kladení důrazu na kvalitní přípravu energeticky úsporných projektů, která se následně projeví v realizaci projektů, které budou mít vyšší kvalitu, koncepčnost a udržitelnost.

Dalším cílem komponenty je výměna nevyhovujících zdrojů vytápění v domácnostech na pevná paliva za zdroje nízkoemisní (tepelná čerpadla, plynové kondenzační kotle, kotle na biomasu) a optimalizace jejich provozu. Vytápění domácností je v současné době jedním z hlavních zdrojů znečištění ovzduší a je třeba se na tento sektor zaměřit. Výměnou zdrojů vytápění v domácnostech dojde také k úspoře energie zvýšením energetické účinnosti topných jednotek. V rámci této komponenty tedy dojde také ke snížení emisí skleníkových plynů.

Reformy a/nebo investice:

Reformy

1/ Renovační vlna v rezidenčním sektoru

Realizace Renovační vlny je možná pouze cestou zkvalitnění celkového rámce pro zvyšování energetické účinnosti. V rámci komponenty 2.5 bude toto zkvalitnění zaměřeno na sektor domácností, čímž bude umožněno zahájení Renovační vlny v tomto sektoru. Základní oblastí intervence pro realizaci renovační vlny v sektoru domácností bude podpora realizace zvyšování energetické účinnosti v rezidenčních budovách včetně optimalizace této podpory a kvalitativně nové úrovně přípravy těchto projektů. Další zásadní oblastí intervence bude zvýšení povědomí o možnostech snížení potřeby energie, které postupně změní chování spotřebitelů energie.

Konkrétním novým předpisem, který je nezbytnou součástí renovační vlny v rezidenčním sektoru a jehož naplňování vyvolá v tomto sektoru značné náklady, je pak novela vyhlášky o energetické náročnosti budov.

2/ Zkvalitnění právního, správního a ekonomického rámce pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie

Obecně je nositelem této reformy novela zákona o podporovaných zdrojích energie. Tato zákonná úprava však bude pokrývat jen část potřebných změn, k dosažení stanovených cílů v oblasti OZE musí být nezbytně doplněna též systémem investičních podpor. Pro rezidenční sektor zajistí tuto podporu komponenta 2.5.

3/ Podpora komunitní energetiky

Jde o zcela novou oblast energetiky, pro jejíž rozšíření se v ČR teprve chystají podmínky. Zcela nezbytnou součástí komunitní energetiky však musí být i rezidenční sektor. Bez aktivního zapojení tohoto sektoru je v podmínkách ČR potřebný rozvoj komunitní energetiky prakticky nerealizovatelný. Důvody jsou následující:

- Právě bydlení tvoří rozhodující část budov, které mohou být součástí komunitní energetiky.
- Komunitní energetika musí být postavena na iniciativách „zdola“, tj. musí být přijata širokou vrstvou občanů.
- Právě domácnosti by měly být jedním z významných příjemců benefitů komunitní energetiky.

Komponenta 2.5 proto bude též určena na podporu rozvoje komunitní energetiky v rezidenčním sektoru.

Investice

1/ Program Nová zelená úsporám 2030 (dále NZÚ 2030): Podpora renovace a revitalizace budov sektoru bydlení zaměřené na energetické úspory včetně výstavby nových budov splňujících vyšší než povinné energetické standardy, využívání OZE a adaptace na změnu klimatu vč. hospodaření s vodou. NZÚ 2030 je v souladu

s vlnkovými lodmi EK Power up (projekty OZE na střechách domů) a Renovate (komplexní energetické renovace budov) a částečně Recharge and Refuel.

2/ Výměna nevyhovujících zdrojů tepla (Kotlíkové dotace): Výměna nevyhovujících spalovacích zdrojů v domácnostech na pevná paliva za nízkoemisní zdroje vytápění (tepelná čerpadla, kotle na biomasu, plynové kondenzační kotle).

3/ Předprojektová příprava a osvěta: Součástí reformního přístupu je vhodnější a účinnější využití nezbytného příspěvku pro rezidenční sektor na kvalitní předprojektovou přípravu energeticky úsporných renovací, výměn zdrojů tepla za energeticky efektivnější a zejména automatizací při řízení spotřeby energie v sektoru bydlení včetně osvěty výchovy a vzdělávání v těchto oblastech s cílem zvýšit procento uvedených realizací dle ambicí Renovační vlny.

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky z RRF v rámci NPO činí 19 mld. Kč (z toho energetické renovace budov, výměna zdrojů, OZE, novostavby v pasivu a adaptační a mitigační opatření 10 mld. Kč, výměna nevyhovujících zdrojů tepla (kotlíky) včetně komplexních renovací s výměnou zdroje 8,5 mld. Kč a předprojektová příprava a osvěta 0,5 mld. Kč

NZÚ:

Podpora 19 mld. Kč z RRF vyvolá v rámci NZÚ a nástupnického programu NZÚ 2030 celkové investice ve výši cca 40 mld. Kč.

Veškeré uvedené projekty budou zasmulvněny (zazávazkovány) nejpozději do konce roku 2023 (viz Excel).

Komponenta obsahuje podporu investic pro segment domácností (rodinné domy a bytové domy), které napomohou k zvýšení energetické efektivity, snížení emisí skleníkových plynů a splnění národních cílů v oblasti energetických úspor a ochrany klimatu. Dále povede ke snížení znečištění ovzduší, neboť sektor domácností je jedním z hlavních znečišťujících sektorů (převážně benzo(a)pyren a TZL). Komponenta zároveň podpoří skrze motivační kritéria zejména takové investice, které povedou ke komplexním renovacím. Velmi podstatnou reformní součástí je podpora kvalitní přípravy energeticky úsporných projektů, která se následně projeví v realizaci projektů, které budou mít vyšší kvalitu, koncepčnost a udržitelnost.

2. Hlavní výzvy a cíle

Cílem je snížit spotřebu energie a vody v domácnostech, snížit množství vyprodukovaných emisí skleníkových plynů a dalších škodlivin a snížit zranitelnost vůči projevům změny klimatu v budovách.

Změna klimatu je významným činitelem přispívajícím k rostoucí frekvenci a komplexnosti hrozeb a z nich plynoucích rizik, ovlivňujících přímo nebo zprostředkovaně zdraví a životy obyvatelstva, životní prostředí a majetek.

V rámci národního hospodářství existuje stále značný potenciál pro zvyšování energetické účinnosti a realizaci nových energetických úspor. To vyplývá z porovnání energetické náročnosti české ekonomiky s ostatními státy EU. Vedle otázky energetického mixu je třeba poskytovat kvalitní a dostatečnou pomoc při přípravě energeticky úsporných projektů, aby bylo dosaženo kvalitních řešení.

Podpora přípravy projektů v oblasti energeticky úsporných renovací a výměn nevyhovujících zdrojů tepla v sektoru bydlení a jejich optimální nastavení výrazně zvýší zájem o tyto renovace a výměny a zvýší jejich dostupnost pro širší vrstvy obyvatel. Přípravě projektů a jejich realizaci ovšem musí předcházet vhodná forma osvěty, která bude mít za následek změnu povědomí o možnostech, jak spořit energii. Osvěta v těchto oblastech zvýší informovanost o možnostech a přínosech renovací a výměn zdrojů a rozšíří možnosti jejich realizací.

Adaptace budov skrze jejich renovaci přispívá k celkové odolnosti společnosti a ekonomiky, neboť projevy změny klimatu jsou stále intenzivnější. Rychlá adaptace zejména v zastavěném prostředí je tak zásadní pro udržitelný rozvoj i kvalitu života a uchování hospodářského potenciálu pro příští generace.

Významnou součástí celého konceptu komponenty je i změna spalovacích stacionárních zdrojů v domácnostech na pevná paliva. Tato změna nejen snižuje emise velmi nebezpečných škodlivin do ovzduší, ale je i významným článkem, který je důležitý právě při snižování energetické náročnosti. Tato složka komponenty 2.5 navazuje na programy zlepšování kvality ovzduší v jednotlivých zónách a aglomeracích a také na Národní program snižování emisí ČR a je v souladu s dalšími souvisejícími národními dokumenty, např. Státní energetickou koncepcí, která předpokládá realizovat náhradu uhlí v lokálních zdrojích vytápění.

Celkově pak platí, že stavebnictví je významným sektorem národního hospodářství s velkými multiplikačními efekty s pozitivními dopady na českou ekonomiku (významný podíl na tvorbě HDP, vytváří nebo pomáhá udržet stovky tisíc pracovních míst, rozvoj a podporu nových technologií atd.). Podpora investic do energetických renovací bude významnou součástí obnovy tohoto sektoru a restartem po koronavirové krizi a významně přispěje k zachování a rozšíření zaměstnanosti v tomto i navazujících sektorech. Podporu energetických renovací budov v sektoru bydlení lze proto považovat za typický příklad strategie dvojí výhody, tj. propojení environmentálních a ekonomických pozitivních efektů takové podpory.

2.1. Hlavní výzvy

Sektor bydlení je jedním ze základních sektorů, na které jsou zaměřeny cíle v oblasti snižování konečné spotřeby energie. Konečná spotřeba energie v domácnostech činila v roce 2018 celkem 300 PJ, což odpovídá 29 % konečné spotřeby energie (KSE) v ČR. Domácnosti jsou tak z hlediska KSE největším sektorem v ČR. Zároveň KSE v rezidenčním sektoru tvoří 84,3 % celkové KSE domácností, což znamená KSE v budovách pro bydlení ve výši 253 PJ. Možná úspora KSE je u rezidenčních budov 92 PJ/rok při středně hluboké energeticky úsporné renovaci (31 % původní KSE) a 155 PJ při důkladné renovaci celého fondu budov na pasivní standard (52 % původní KSE). Jedná se o technický potenciál úspor energie. Jeho adekvátní část realizovatelná na budovách, které ještě neprošly žádnou energeticky úspornou renovací, je pak ekonomickým potenciálem. Ekonomický potenciál snížení KSE v budovách pro bydlení do roku 2030 činí 47 PJ, reálný potenciál potom 30 – 40 PJ. Provoz budov rezidenčního sektoru se, se svými 30 Mt CO₂, podílí na celkové produkci emisí skleníkových plynů v ČR přibližně ze 30 %. Budovy pro bydlení tedy mohou tvořit významný příspěvek k cílům snižování emisí v ČR - snížení KSE o 47 PJ by znamenalo snížení emisí skleníkových plynů o cca 7 Mt CO₂, snížení o 30 PJ snížení emisí o 5 Mt CO₂. Z hlediska snižování KSE i snižování emisí skleníkových plynů tedy patří sektor budov určených k bydlení mezi jednoznačné priority. Kumulativní investiční náklady na dosažení snížení KSE o 30 PJ/rok v roce 2030 činí asi 220 mld. Kč, na dosažení snížení KSE o 47 PJ v roce 2030 pak asi 400 mld. Kč.

Velmi významným problémem je oblast budov vč. domácích topenišť i z hlediska mitigace a kvality ovzduší. Ačkoliv tuhá paliva využívá jen 15 % domácností, stojí za 39 % energetické spotřeby domácností, které spolu s dopravou významně přispívají ke znečištění ovzduší. Jen lokální vytápění domácností představuje v současné době 21 % celkových emisí oxidu siřičitého, více než 43 % celkových emisí VOC, téměř 59 % celkových emisí primárních částic PM₁₀, 74 % celkových emisí primárních částic PM_{2,5} a 98 % celkových emisí benzo(a)pyrenu. Nevyhovující staré spalovací zdroje vytápění v domácnostech jsou také vysoce neefektivní a energeticky náročné.

2.2. Cíle

Hlavní ambicí komponenty je zvýšení energetické účinnosti v rámci celého národního hospodářství zejména ve vztahu ke stanoveným cílům vyplývajících z revidované podoby směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti, která byla v prosinci roku 2018 revidována na novou podobu směrnice s číslem 2018/2002. Zároveň je důležitým cílem snížení emisí látek znečišťujících ovzduší. Podle pravidel pro stanovení závazku je cíl ČR dle článku 7 výše uvedené směrnice pro období 2021-2030 ve výši 84 PJ nových úspor energie, tj. celkem 462 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2030. Komponenta také přispívá k plnění cílů podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie dle článku 3, zejména cíle podílu energie z obnovitelných zdrojů v odvětví vytápění a chlazení dle článku 23 a cíle rozšíření energie z obnovitelných zdrojů v odvětví dopravy dle článku 25 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001/EU o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. Hlavní ambicí komponenty je snižování spotřeby energie a přechod na čistší zdroje energie v sektoru domácností. To znamená energetické rekonstrukce budov včetně výstavby nových budov a záměnu zdrojů vytápění na pevná převážně fosilní paliva za nízko-emisní zdroje, respektive bezemisní zdroje v rezidenčním sektoru.

Tato komponenta je plně v souladu s energeticko-klimatickou politikou EU, která zakotvuje cíl snížení emisí skleníkových plynů o alespoň 40 % do roku 2030 v porovnání s rokem 1990, zvýšení podílu OZE na 32 % a zvýšení energetické účinnosti na 32,5 %.

Dále komponenta reaguje také na novou iniciativu Evropské komise Zero Pollution Ambition a zásadně přispívá k urychlení dosažení cílů pro snížení emisí částic PM_{2,5} stanovených směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší, a to zcela v souladu s ustanovením článku 6 odst. 2 písm. c), který požaduje prioritizaci opatření snižujících emise černého uhlíku. Dalším významným aspektem komponenty je dosažení cílů směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu a dosažení cíle směrnice 2004/107/ES o obsahu arsenu, kadmia, rtuti, niklu a polycyklických aromatických uhlovodíků ve vnějším ovzduší.

2.3. Národní strategický kontext

2.3.1. Renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu, výstavba nových budov splňujících vyšší než povinné energetické standardy, využívání OZE a adaptace na změnu klimatu

Tyto aktivity jsou v souladu s relevantními strategickými dokumenty ČR (Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti, Státní energetická koncepce, Státní politika životního prostředí, Politika ochrany klimatu v ČR, Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu, Koncepce bydlení ČR do roku 2020, Akční plán na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti ČR, Dlouhodobá strategie renovací na podporu renovace vnitrostátního fondu obytných a jiných než obytných budov, veřejných i soukromých, Národní akční plán pro chytré sítě atp.). Z hlediska zaměření na adaptaci zastavěného prostředí komponenta navazuje na plánované prostředky 5,5 mld. Kč v rámci Operačního programu Životní prostředí 2021+ (na období 2021–2027) a 47 mld. Kč (dle zákona o obchodování s EP určeným podílem z výnosů dražeb EP v rámci EU ETS – nárok 4 mld. Kč/rok, tj. celkem 28 mld. Kč za období 2024–2030 a očekávané zdroje 19 mld. Kč z RRF). Absorpční potenciál programu NZÚ 2030 je zároveň 60 až 70 mld. Kč (celkové investiční výdaje programu NZÚ 2030, tj. vč. finanční spoluúčasti investorů, lze na období 2021–2030 odhadnout na úrovni 100 až 140 mld. Kč). V programu NZÚ 2030 se zároveň předpokládá, že bude cílit i na výstavbu sociálního bydlení v segmentu bytových domů. V rámci programu NZÚ 2030 bude kladen důraz na komplexní energetické renovace budov pro bydlení vč. výměny nevyhovujícího zdroje tepla.

2.3.2. Výměna nevyhovujících zdrojů tepla (kotlíkové dotace)

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“) ukládá provozovateli povinnost od 1. 9. 2022 provozovat spalovací zdroj na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění a který není navržen rovněž pro přímé vytápění místa instalace, v souladu s požadavky uvedenými v příloze č. 11 k zákonu o ochraně ovzduší (obecně tedy musí zdroj splňovat minimálně 3. třídu dle ČSN EN 303-5). Tato povinnost byla stanovena v roce 2012 s desetiletým odkladem účinnosti. Současně od 1. 1. 2020 lze na trh umísťovat pouze spalovací zdroje splňující ekodesign.

Potenciál absorpční kapacity je odhadnut ve studii Finanční analýzy opatření ke zlepšení kvality ovzduší společností Ascend na 55 mld. Kč, což by umožnilo potřebnou výměnu cca 500 tisíc nevyhovujících spalovacích zdrojů v domácnostech v ČR. Alokace 8,5 mld. Kč vytváří reálný počet cca 72,5 tis. vyměněných spalovacích zdrojů tepla v domácnostech.

Pozn.: není zde započítán podíl dalších vyměněných nevyhovujících zdrojů tepla v rámci ostatních podprogramů NZÚ 2030 z alokace 10 mld. Kč RRF.

Výměny nevyhovujících zdrojů tepla budou také podpořeny z Operačního programu Životní prostředí 2021+ částkou 5,5 mld. Kč), který bude zaměřen na nízkopříjmové domácnosti primárně směřující k realizaci prosté výměny spalovacích zdrojů. Jak je uvedeno výše, je výměna zdrojů vytápění v domácnostech jedním z hlavních opatření, vycházejícím z Národního programu snižování emisí ČR a z programů zlepšování kvality ovzduší, které je nutné učinit ve snaze snížit emise znečišťujících látek do ovzduší a snížit energetickou náročnost v sektoru bydlení. Realizací výměn je dosahováno také cíle Státní energetické koncepce, která vyžaduje náhradu uhlí v lokálních zdrojích vytápění a ze které vychází Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu. Obdobně jako v OPŽP bude i v NZÚ 2030 nastavena taková míra podpory, aby celkové náklady na výměnu a provoz zdrojů tepla využívajících OZE byly nižší oproti zdrojům využívajících zemní plyn. Očekávané (indikativní) rozložení podílu nově instalovaných zdrojů tepla za nevyhovující je 30 % na zemní plyn, 60 % na biomasu a 10 % na tepelná čerpadla. Odhadujeme rozložení alokace 9 mld. Kč z RRF: 2,75 mld. Kč na výměnu zdrojů v rámci komplexních opatření, 2,75 mld. Kč na samotnou výměnu zdrojů, 3 mld. Kč potenciálně pro sociálně slabší domácnosti, tj. po vyčerpání zdrojů z OPŽP a 0,5 mld. Kč na osvětu, vzdělávání, předprojektovou přípravu apod. zaměřené na úspory energie a využívání OZE v domácnostech.

2.4. Předchozí snahy

Komponenta akceleruje a posunuje na novou kvalitativní úroveň dřívější a stávající aktivity – program Nová zelená úsporám a kotlíkové dotace. Jednalo se o efektivní programy, které slouží jako best practice i v řadě dalších členských států EU. Absorpční kapacita je však stále vysoká. Dosažené výsledky NZÚ a kotlíkových dotací jsou:

Aktuálně bylo v rámci programu NZÚ proplaceno 48 100 žádostí o podporu s celkovou výší 10,8 mld. Kč. Vedle toho je v procesu administrace dalších 12 200 žádostí s podporou 8,2 mld. Kč (v programu NZÚ je podpora proplácena u RD i BD až po realizaci podpořeného projektu). Předpokládá se, že po ukončení programu NZÚ dosáhnou celkové úspory v KSE 8,5 PJ ročně.

V rámci poslední výzvy kotlíkových dotací (22 tisíc vyměněných zdrojů vytápění) dojde ke snížení emisí skleníkových plynů o 134 kt a k úspoře 1,2 PJ energie. Celkem se předpokládá v rámci OPŽP 2014–2020 výměna téměř 100 tisíc spalovacích zdrojů v domácnostech. Do dnešního dne došlo k vyhodnocení cca 82 756 žádostí a realizací těchto projektů bude dosaženo ročního snížení emisí TZL o 3,54 kt, emisí CO₂ o 512 kt a emisí prekursorů částic PM_{2,5} o 615 t. Dojde k celkové úspoře 3,2 PJ energie (z toho 3 066 TJ hnědého uhlí, 1 724 TJ černého uhlí, 455 TJ u biomasy, naopak nárůst je u zemního plynu o 1 662 TJ a o 359 TJ u elektrické energie).

V současné době je osvěta, výchova, vzdělávání a informovanost v oblasti úspor energie podporována v rámci programu EFEKT, který je administrován MPO. V rámci programu EFEKT je mimo jiné podpora fungování sítě středisek EKIS (Energetická konzultační a informační středisko), kterých je po celém území státu kolem šedesáti a je nutné jejich činnost posunout na vyšší kvalitativní úroveň včetně propojení s podporou studií proveditelnosti projektů zaměřených na úspory energie v budovách, výstavbu nových budov a výměnu zdrojů. Do budoucna se plánuje užší propojení přípravy energeticky úsporných projektů za asistence středisek EKIS s následnou podporou z NZU. Doposud byla podmínkou podpory zpracování studií proveditelnosti následná realizace projektu a v současné době se připravuje přístup nepodmiňovat obdržení podpory na studii následnou realizací, ovšem při nižší míře podpory. Podmínka realizace byla vyhodnocena jako bariéra pro zvýšení absorpční kapacity programu, resp. motivaci zjistit možnosti snížení spotřeby energie v budově, proto dojde ke změnám v nastavení. Cílem je umožnit vlastníkům získat relevantní podklady pro rozhodnutí připravit projekt snižující spotřebu energie v budově formou komplexních renovací. Disponibilní prostředky však nejsou dostačující na potřebný rozsah podpory, tzn. dostupnost informací o možnostech snižování energetické náročnosti budov a jejich vliv na povědomí obyvatelstva je zatím omezená. Podpora předprojektové přípravy je podporována v rámci programů MPO. Jedná se tudíž o posílení stávajících zdrojů s cílem posunout je na vyšší kvalitativní úroveň a tím přispět ke zvýšení počtu renovací budov výstavby nových budov a výměn zdrojů vytápění.

3. Popis reforem a investic komponenty

3.1. Popis reforem

3.1.1. *Renovační vlna v sektoru domácností*

Pro realizaci Renovační vlny v sektoru domácností je nezbytné zkvalitnění celkového rámce pro zvyšování energetické účinnosti v tomto sektoru. V rámci komponenty 2.5 bude toto zkvalitnění zaměřeno na podporu realizace zvyšování energetické účinnosti v rezidenčních budovách a zvýšení povědomí o možnostech snížení potřeby energie, které postupně změní chování spotřebitelů energie.

3.1.1.1. Obecný rámec

Ambicí komponenty 2.5 je zvýšení energetické účinnosti v rámci celého národního hospodářství zejména ve vztahu ke stanoveným cílům vyplývajícím ze směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti v revizi směrnice 2018/2002. Podle pravidel této směrnice je stanoven cíl pro ČR dle čl. 7 pro období 2021–2030 ve výši 84 PJ nových úspor energie, tj. celkem 462 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2030. Kromě toho je velmi významným a základním cílem národní příspěvek k zajištění splnění cíle v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 ve výši 32,5 % snížení celkové konečné spotřeby. Způsob plnění cílů je uveden ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu. Potřebné úpravy se projevují postupně v legislativě, konkrétně v aktualizaci zákona č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií.

V rámci národního hospodářství není stále kladený dostatečný důraz na zvyšování energetické účinnosti. Priorita je na výstavbě nových zdrojů energie, zejména jaderných a obnovitelných, ovšem je nutné nejprve zjišťovat budoucí potřebu energie, což přímo souvisí s možnostmi snižování konečné spotřeby energie, tedy s úsporami energie a na to dimenzovat zdroje, včetně plánovaných nových zdrojů. V souvislosti s tím je nezbytné měnit povědomí o možnostech snížení potřeby energie a tím měnit chování spotřebitelů energie. K tomu je nezbytné rozvíjet informovanost o způsobech, jak snižovat spotřebu energie a na druhou stranu rozvíjet kvalitní a dostatečnou pomoc při přípravě energeticky úsporných projektů, aby bylo dosahováno kvalitních řešení.

Zvyšování energetické účinnosti přímo ovlivňuje transformaci energetického sektoru, má přímý pozitivní vliv na kvalitu životního prostředí, má přímý vliv na rozvoj stavebnictví, na dopravu, na úroveň provozních nákladů ve veřejném sektoru, v podnikatelském sektoru a zejména v sektoru bydlení, což souvisí s dalšími aspekty v rámci národního hospodářství. Doporučení EU explicitně uvádějí, že se mají členské státy zaměřit v rámci investiční hospodářské politiky na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky. Komponenta reflektuje uvedené doporučení, konkrétně v oblasti rekonstrukce rezidenčních budov.

Pro zvyšování energetické účinnosti je vhodné se zaměřit zejména na oblast residenčních budov, ve kterých je dosahováno 30 % celkové konečné spotřeby energie za ČR, a kde doposud existuje významný potenciál ve zvýšení energetické účinnosti.

3.1.1.2. Program NZÚ 2030

Plnění Renovační vlny v sektoru domácností bude v rámci komponenty 2.5 řešeno nasměrováním příslušných finančních prostředků do podpory snižování energetické náročnosti v sektoru bydlení programem NZÚ 2030. Schválení tohoto programu a jeho zahájení se předpokládá v průběhu roku 2021.

Na základě zkušeností z předchozích obdobných programů bude program NZÚ 2030 posunut na novou kvalitativní úroveň cestou optimalizace nastavení podmínek podpory, zvýšením požadavků v průměru na středně hluboké renovace (úspora 30 % spotřeby energie) atd. Zároveň bude podpora konkrétních projektů v rezidenčním sektoru v rámci programu NZÚ 2030 a komplementárních programů řešena vytvářením komplexních „balíčků“, které budou zahrnovat pomoc při kvalitní přípravě energeticky úsporných projektů (viz bod c), kvalitní administraci žádostí o podporu a samotnou investiční podporu realizace projektů.

3.1.1.3. Podpora osvěty, výchovy, vzdělávání, předprojektové přípravy apod.

Pro dosažení nové kvalitativní úrovně programu NZÚ 2030 je nutné, aby byl těsně propojen s kvalitní osvětou a měl zajištěnou kvalitní přípravou energeticky úsporných projektů na úrovni jednotlivých projektů (domů). Za tímto účelem budou realizována zejména následující opatření:

- Energetické posudky: V rámci využití komponenty 2.5 bude pro domácnosti zavedena podpora na zpracování energetických posudků (zpracování přehledu možných opatření zaměřených na energetické rekonstrukce domů a využívání OZE v nich včetně vyhodnocení ekonomické efektivity a realizovatelnosti těchto opatření) v podobě úvodních studií proveditelnosti na základech dobré praxe bez nutnosti následné realizace opatření. Toto opatření výrazně zvýší dostupnost podpory zejména pro domácnosti s nižšími příjmy, protože jim předem umožní si ověřit, za jakých podmínek jsou v jejich domě proveditelná ekonomicky efektivní úsporná opatření.
- Energetické poradenství: Bude zvýšen počet a rozšířena působnost sítě středisek EKIS (Energetická konzultační a informační střediska) tak, aby se tato střediska dostala na novou kvalitativní úroveň. Tato střediska již působí v současné době, jejich počet je přibližně šedesát na území celého státu, což je nedostatečné, a navíc mají v řadě aspektů omezenou působnost. Zvýšení jejich podpory z prostředků komponenty 2.5 umožní zvýšení počtu středisek, prodloužení jejich otevírací doby a rozšíření a zkvalitnění jejich působnosti. Dále to umožní zahrnutí do podporovaného systému energetického poradenství energetických konzultačních středisek Národní sítě místních akčních skupin (NSMAS), která budou vytvářet síť lokálních energetických agentur. Střediska EKIS a NSMAS budou též zpracovávat významnou část energetických posudků dle předešlého bodu.
- Odborné vzdělávání a rekvalifikace: Odborné vzdělávání a rekvalifikace pracovníků realizujících zelenou výstavbu, zelené technologie či materiály je nyní v omezené míře podporováno z programu EFEKT. Toto zaměření programu EFEKT však bude významně posíleno a rozšířeno tak, aby pokrylo očekávanou poptávku po tomto poradenství v souvislosti s renovační vlnou a dalšími aktivitami podporujícími kvalitní přípravu a realizaci energeticky úsporných projektů.

Všechna výše uvedená opatření budou umožněna posílením prostředků programu EFEKT administrovaného MPO z prostředků komponenty 2.5. Tím komponenta 2.5 výrazně přispěje k realizaci renovační vlny.

3.1.1.4. Vyhláška o energetické náročnosti budov

1. 9. 2020 vstoupila v platnost nová vyhláška č. 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov. V nové vyhlášce dochází ke zpřísnění požadavků na energetickou náročnost, a to jak formou úpravy parametrů referenční budovy, tak zpřísněním požadavků na budovu s téměř nulovou spotřebou energie.

K realizaci této reformy přispěje program NZÚ 2030 a tedy i komponenta 2.5 RRF tak, že požadavky vyhlášky 264/2020 Sb. budou zohledněny v požadavcích na energeticky úsporné rekonstrukce a výstavbu nových budov podporovaných z programu NZÚ 2030 (v programu budou jako podmínka pro podporu stanoveny přísnější podmínky, než požaduje vyhláška). Tím zároveň vliv komponenty přispěje k naplnění cílů kladených na stát v rámci směrnice o energetické účinnosti, zejména cíle dle článku 7.

3.1.2. Zkvalitnění právního, správního a ekonomického rámce pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie

3.1.2.1. Novela zákona o podporovaných zdrojích energie

Právní rámec daný zákonem č. 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie je aktuálně upravován prostřednictvím rozsáhlé novely zákona (je nyní projednávána v Poslanecké sněmovně parlamentu, 2. čtení je plánováno na konec března), která zavádí nové mechanismy provozní podpory, kterou jsou obecně v souladu se Směrnicí 2018/2001 (EU) a EEAG (zavádí mimo jiné provozní podporu prostřednictvím aukcí, udržovací podporu či podporu repoweringu/modernizace). Jde o v ČR zcela nový systém podpory OZE prostřednictvím aukcí, který se výrazně odlišuje od dříve uplatňovaného systému provozní podpory prostřednictvím výkupních cen. Navíc v letech 2010 až 2020 nebyla provozní podpora OZE v ČR uplatňována prakticky vůbec, takže uvedená novela bude znamenat významný pokrok.

3.1.2.2. Investiční podpora OZE

Podpora dle novely zákona 165/2012 Sb. se však nebude týkat všech druhů OZE (netýká se například fotovoltaiky) a také tento systém podpory není vhodný pro menší instalace OZE.

K dosažení cílů v oblasti ochrany klimatu a využívání OZE je proto nezbytně nutný i systém investiční podpory, která bude realizována prostřednictvím další komponenty Národního plánu obnovy, programu NZÚ 2030, Operačních programů (OPŽP 2021–2027, OPTAK) a Modernizačního fondu.

Rámec podpory stanovený v projednáváné novele zákona v kombinaci s dalšími nástroji (investiční podpora) tak výrazně přispěje k plnění a možná i překročení cílů ČR v oblasti OZE. Je však nutné podporovat celé spektrum OZE a zjednodušovat přístup k podpoře pro všechny žadatele. Pro sektor bydlení bude oblast podpory OZE pokrývat komponenta 2.5 RRF prostřednictvím programu NZÚ 2030.

3.1.2.3. Vyhláška o energetické náročnosti budov

Zpřísněním požadavků na energetickou náročnost vyhláškou č. 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov dochází k výraznějšímu propojení s politikou zvyšování využívání obnovitelných zdrojů energie. Aby mohly být splněny ukazatele na energetickou náročnost (primární energie z neobnovitelných zdrojů energie), musí kvalitní návrh snižování energetické náročnosti budovy obsahovat též řešení, která využívají obnovitelné zdroje energie.

Dále zpracování průkazu energetické náročnosti budovy vyžaduje vyhodnocení alternativních systémů dodávek energie. Jedním z těchto alternativních systémů je místní systém dodávky energie využívající energii z obnovitelných zdrojů.

Komponenta 2.5 bude prostřednictvím programu NZÚ 2030 přispívat k naplňování této vyhlášky v oblasti podpory OZE v budovách určených pro bydlení.

3.1.2.4. Zavedení jednotného kontaktního místa

V programu NZÚ 2030 bude soustředěno několik programů, které jsou zatím roztrženy mezi více poskytovateli. Žadatel si tak bude moci v rámci jedné žádosti vyřídit podporu ve více segmentech od energetických úspor, přes obnovitelné zdroje, po efektivní hospodaření s vodou a dalšími prvky modrozelené infrastruktury. SFŽP ČR jako administrátor programu NZÚ 2030 poskytne v každém kraji své regionální pracoviště, kde bude probíhat reálná administrace souhrnné žádosti o podporu. Bude umožněno úplné elektronické podání žádosti a veškerých příloh.

Dále se předpokládá, že v rámci jedné žádosti do programu NZÚ 2030 bude možné získat podporu i z jiných souvisejících programů, zejména podporu na předprojektovou přípravu z programu EFEKT administrovaného MPO.

3.1.3. Podpora komunitní energetiky (vytváření místních energetických komunit a místních komunit OZE)

3.1.3.1. Právní rámec

Vytváření právního rámce komunitní energetiky, která je zcela novou oblastí energetiky, probíhá v rámci přípravy nového energetického zákona. Vláda již schválila věcný záměr tohoto zákona, v současné době probíhá příprava jeho paragrafového znění. Vstup zákona v platnost se předpokládá v roce 2023.

Se širokým okruhem stakeholderů jsou v rámci přípravy nového energetického zákona diskutovány detaily podoby energetických komunit a jejich fungování z hlediska souladu nejen s další legislativou, ale i principů fungování energetických soustav a spravedlivého a nediskriminačního rozdělení nákladů a zároveň k zabránění zbytečných nákladů např. v podobě duplikace infrastruktury.

Rovněž probíhá výzkum v oblasti energetických komunit, a to jak pro nalezení vhodné definice jejich zakládání a fungování, tak i pro určení proveditelnosti a dostupného potenciálu energetických komunit v ČR.

3.1.3.2. Podpora energetických komunit

Vzhledem k tomu, že národní právní rámec komunitní energetiky ještě není schválen, je nutné zatím při vytváření podmínek její podpory vycházet z přímo relevantních právních předpisů, tj. z příslušné legislativy EU. Lze se opřít zejména o definice občanského energetického společenství a společenství OZE uvedených v příslušných směrnicih EK.

Obecně je podpora vytváření a realizace občanských energetických společenství a společenství OZE připravována v rámci Modernizačního fondu. V rámci tohoto fondu by měla být podporována především zdrojová složka energetických společenství ("společné" zdroje mimo sektor bydlení) a integrační prvky energetických komunit (propojování individuálních OZE do větších celků prostřednictvím chytrého měření a pokročilých sítí, sdílení energie na lokální úrovni, větší akumulace energie apod.).

Z důvodů uvedených v úvodu tohoto textu (box Reformy/Investice) musí být zcela nezbytnou součástí komunitní energetiky i koncová úroveň energetiky, tj. rezidenční sektor. Proto budou v programu NZÚ 2030 podporovány instalace nových OZE tak, aby byly vyloučeny překážky pro jejich budoucí zapojení do širší energetické komunity. V programu NZÚ 2030 budou též podporována menší společná úložiště energie pro více domů či vytváření energetických společenství v rámci jednotlivých bytových domů (právě tento prvek by měl umožnit alespoň částečné řešení administrativních překážek spojených se schvalováním energetických renovací bytových domů jejich obyvateli – problematika Společenství vlastníků jednotek), případně i další opatření mající vazbu na komunitní energetiku.

Komponenta 2.5 tedy prostřednictvím programu NZÚ 2030 přispěje také k vytváření a rozvoji energetických společenství v ČR.

3.1.4 Doprovodná opatření reformou

3.1.4.1 Energetická chudoba

Jako podpůrné opatření doprovázející reformu Renovační vlna v sektoru domácností se v programu NZÚ 2030 předpokládá též zaměření tohoto programu na řešení některých segmentů energetické chudoby. Jedním z problémů v této oblasti je, že u domácností s velmi nízkými příjmy, které využívají nájemní bydlení, je jejich možnost realizovat komplexní opatření v domě, kde bydlí, velmi omezená z důvodu vlastnictví jiným vlastnickým subjektem. Navíc je jejich chudoba prohlubována často velmi vysokými nájemnými v tomto typu bydlení. Řešením pro takové domácnosti je výstavba sociálních bytů obcemi. Aby však sociální bydlení mohlo být pro nízkopříjmové domácnosti dostupné, musí mít nízké provozní náklady. Toho lze dosáhnout tím, že sociální bydlení bude budováno ve vyšších než povinných energetických standardech a že obce budou mít možnost získat na takovou výstavbu podporu. Podpora v rámci programu NZÚ 2030 tedy bude cílit i na výstavbu sociálního bydlení v segmentu bytových domů. Podpora bude poskytována pouze na komplexní energetické rekonstrukce bytových domů pro sociální bydlení splňujících vyšší než povinné energetické standardy a na výstavbu nových domů určených pro sociální bydlení splňujících vyšší než povinné energetické standardy. Příjemci této podpory budou výhradně obce.

Prostřednictvím podpory bydlení sociálně slabších skupin z programu NZÚ 2030 tak komponenta 2.5 přispěje k řešení energetické chudoby v ČR.

3.1.4.2. Nasazení inteligentních sítí a podpora reakce na poptávku a agregace reakce na poptávku

Za účelem komplexní podpory reformy Komunitní energetika budou podmínky a výzvy programu NZÚ 2030 provázány a koordinovány s chystanými podmínkami a výzvami Modernizačního fondu, zejména jeho programu pro komunitní energetiku.

V Modernizačním fondu je plánovaná podpora integračních aktivit a podpora na úrovni komunitních energetických společenství (inteligentní lokální sítě, sdílení energie v rámci komunity, obchodování s flexibilitou apod.).

V rámci programu NZÚ 2030 předpokládáme podporu chytrých energetických řešení na úrovni jednotlivých domácností, domů k bydlení či malých skupin domů - např. smartmeterů, společných úložišť energie agregace flexibility apod.

Prostřednictvím programu NZÚ 2030 tedy komponenta 2.5 přispěje i k řešení tohoto problémového kruhu na úrovni domácností.

3.1.5. Souhrnné doplňující informace k reformám

Cílem výše uvedených reforem jsou domácnosti a sektor bydlení.

K hlavním zúčastněným stranám reforem ve vztahu k programu NZÚ 2030 a programu EFEKT patří:

- Příjemci podpory (domácnosti, obce, vlastníci bytových domů, energetická společenství na úrovni bytových domů apod.)
- Realizační firmy
- Poskytovatelé podpory (státní správa: program NZÚ 2030 - MŽP, program EFEKT – MPO), administrátor programu NZÚ – SFŽP ČR.
- Energetická konzultační střediska

Za hlavní riziko všech uvedených reforem lze ve vazbě na programy NZÚ 2030 a EFEKT považovat to, že tyto programy nezískají finanční prostředky z RRF, tj. že komponenta 2.5 nebude realizována či bude realizována v menším rozsahu. Pokud nebude komponenta 2.5 realizována vůbec, nebudou reformy přímo spojené s těmito programy pravděpodobně realizovány nebo jen ve velmi omezeném rozsahu. Financování obou programů by totiž v tomto případě musel převzít státní rozpočet, jehož možnosti jsou v tomto období velmi omezené, takže by to znamenalo, že oba programy by disponovaly zřejmě řádově nižšími objemy finančních prostředků.

3.2. Popis investic

3.2.1. Cíle investic

Obecným cílem všech tří navržených investic (viz box Reformy/Investice) jsou úspory energie v sektoru bydlení, snížení emisí skleníkových plynů v tomto sektoru a snížení emisí škodlivin ze zdrojů tepla v domácnostech.

Konkrétním cílem navržených investic je realizace výše navržených reforem. Zejména jde o reformy 1b), 1c), 1d), 2b), 2c), 2d), 3b) a také navržených doprovodných opatření reforem dle bodu 4).

3.2.2. Zaměření investic

Podpora u programu NZÚ 2030 bude zaměřena převážně na fyzické a právnické osoby, které jsou vlastníky, stavebníky nebo subjekty vykonávajícími správu budov pro bydlení či jejich vymezených částí.

Kotlíkové dotace budou zaměřeny na výměnu nevyhovujících spalovacích zdrojů v domácnostech, jsou tedy zaměřeny především na fyzické osoby.

Podpora předprojektové přípravy a osvěty je zaměřena jednak přímo na domácnosti a jednak poskytovatele služeb v této oblasti.

3.2.3. Popis způsobu realizace investice

Podpora bude v rámci programu NZÚ 2030 implementována (administrována) prostřednictvím MŽP a SFŽP ČR konečnému příjemci podpory, a to v rámci stávajících personálních kapacit resortu MŽP a SFŽP ČR. Podpora předprojektové přípravy a osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie je a bude prováděna v rámci programu EFEKT, který je ve správě MPO.

3.2.4. Popis povahy a velikosti investice

Podpora 19 mld. Kč ze zdrojů RRF bude poskytována převážně formou dotace uznatelných nákladů realizace záměru až do maximální výše dle jednotlivých podprogramů a opatření. Dále podpora bude od roku 2024 poskytována formou finančních nástrojů (dotace uznatelných nákladů + nízko úročená půjčka na předfinancování pro žadatele, kteří nemají předem dostatečné finanční prostředky na realizaci opatření).

3.2.5. Časová osa investice

Časová osa investice se předpokládá od února 2020 (v souladu s uznatelností nákladů refundovaných z RRF) do konce roku 2023, tj. předpokládaném bilančním vyčerpání alokace (uznatelné výše závazků z podaných žádostí) z RRF. Proplácení projektů však bude probíhat až do poloviny roku 2026.

4. Související reforma nebo investice

1. Renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu, novou výstavbu v pasivu, OZE a adaptace na změnu klimatu vč. hospodaření s vodou (program NZÚ 2030)

Výzva	<i>Vysoká energetická náročnost budov rezidenčního sektoru, emise skleníkových plynů a znečištění ovzduší spojené s užíváním těchto budov.</i>
Cíl	<i>Zvýšení energetických úspor v rezidenčních budovách – rodinných a bytových domech a snížení emisí skleníkových plynů a dalších škodlivin spojených s používáním těchto budov, a to realizací 35 705 renovací a revitalizací budov pro energetickou úsporu, novou výstavbou v pasivu rezidenčních budov s nízkou energetickou náročností, OZE a adaptace na změnu klimatu vč. hospodaření s vodou.</i>
Implementace	<i>Implementaci provádí MŽP a SFŽP ČR v rámci realizace programů a výzev.</i>
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	<i>Ve spolupráci s dalšími správci programů podpory pro rezidenční sektor a municipalitami.</i>
Překážky a rizika	<i>Hlavním rizikem je nedostatek finančních prostředků na pokrytí potenciálu objemu žádostí o podporu.</i>
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	<i>Cílovou skupinou jsou domácnosti - vlastníci rodinných a bytových domů. Investice umožní zvýšit návratnost energeticky úsporných opatření a využívání OZE, podpoří realizaci komplexních renovací a zvýší komfort bydlení.</i>
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	<i>10 mld. Kč pro energetické renovace budov, výstavbu nových budov v pasivu, OZE, mitigační a adaptační opatření v rámci NZÚ 2030.</i>
Dodržování pravidel státní podpory	<i>V případě podpory nemovitostí s pojených s podnikatelskou činností se postupuje dle minimis nebo blokové výjimky dle GBER. Dodržování pravidel s nakládáním veřejných prostředků dle 3E (hospodárnost, účelnost a efektivnost).</i>
Uveďte dobu implementace	<i>Příjem žádostí vázaných na příjmy v rámci NPO v letech 02.2020 – 12.2023 (využití možnosti zpětné refundace nákladů od února 2020), realizace projektů 02.2020 – 12.2026, definitivní ukončení části programu NZÚ 2030 vázané na NPO v roce 2026.</i>

Možné změny legislativy v období do roku 2024, které mohou mít vliv na NPO

- Nový energetický zákon (v současné době se zpracovává věcný záměr zákona, samotný zákon by měl vstoupit v platnost zřejmě v roce 2023).
- Novela zákona o podporovaných zdrojích aktuálně projednávána v Poslanecké sněmovně.
- Novela zákona o podporovaných zdrojích, která bude transponovat revizi směrnice o obnovitelných zdrojích z roku 2018.
- V návaznosti na zvýšení cíle v oblasti snížení emisí skleníkových plynů v roce 2030 (snížení o 55 %) již začala diskuse o revizích směrnice o energetické efektivnosti z roku 2018 a směrnice o obnovitelných zdrojích energie z roku 2018. Lze předpokládat, že revize těchto směrnic budou především zvyšovat cíle úspor energie a využívání OZE, což se následně promítne i v navazující legislativě a také samozřejmě v podpůrných programech. Nelze však odhadnout, zda k tomuto ovlivnění dojde ještě během fungování NPO, tj. před rokem 2024.
- Nový stavební zákon prošel prvním čtením v PSP, v platnost by měl vstoupit letos, jeho účinnost by však měla postupně nabíhat do poloviny roku 2023. V souvislosti s návrhem stavebního zákona se navrhuje změna cca 60 dalších zákonů. Je však otázka, zda bude tento návrh schválen.

2. Výměna nevyhovujících zdrojů tepla v domácnostech v rámci programu NZÚ 2030

Výzva	<i>Výměna nevyhovujících zdrojů tepla v domácnostech</i>
Cíl	<i>Snížení znečištění ovzduší ze sektoru domácností – rodinných domů a bytových domů.</i>
Implementace	<i>Implementaci provádí MŽP a SFŽP ČR v rámci realizace programů a výzev.</i>
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	<i>Spolupráce MŽP s SFŽP ČR a municipalitami</i>

Překážky a rizika	<i>Rizikem v rámci investice může být nedostatek výrobků na trhu pro výměnu a také nedostatek pracovních sil (firem), které budou schopny obsloužit všechny žadatele.</i> <i>Rizikem je také ochota domácností provést investici a spolufinancovat ji. Riziko emisí znečišťujících látek do ovzduší ze spalování biomasy je řešeno stanovením požadavku na ekodesign pro všechny podporované kotle na biomasu (kotle vyloučené z působnosti nařízení Komise 2015/1189 jsou současně vyloučeny z podpory).</i> <i>Riziko blokace budoucí hluboké renovace objektu je řešeno požadavkem na příslušné zdroje tepla – v případě kotlů na pevná paliva s ručním přikládáním je vyžadována instalace akumulací nádob, takže kotel je provozován při jmenovitém výkonu bez ohledu na tepelnou potřebu budovy. U plynových kondenzačních kotlů a tepelných čerpadel je po případné renovaci dosažen provoz s vyšším podílem kondenzace (v případě plynu) a s vyšším topným faktorem (v případě TČ).</i>
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	<i>Cílovou skupinou jsou domácnosti, vlastníci budov – rodinných a bytových domů, v případě napojení na soustavu zásobování tepelnou energií také provozovatelé těchto systémů. Investice umožní zvýšit efektivitu vytápění v sektoru rodinných a bytových domů a sníží vliv vytápění domácností na kvalitu ovzduší.</i> <i>Preferovány budou skrze motivační kritéria projekty výměny spalovacích zdrojů spojené s komplexní renovací.</i> <i>Podporovány budou také projekty prosté výměny spalovacích zdrojů na tuhá paliva a optimalizace provozu stávajících zdrojů, splňujících požadavky zákona o ochraně ovzduší na provoz, doplněním akumulací nádob, a to zejména v případě výrazného převisu absorpční kapacity nad prostředky programu OPŽP, který bude orientován zejména na nízkopříjmové domácnosti. U nízkopříjmových skupin by v takovém případě byla míra podpory vyšší.</i>
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	<i>8,5 mld. Kč na realizaci výměny nevyhovujících zdrojů tepla v RD a BD, včetně kombinace výměny nevyhovujícího zdroje tepla s realizací energetické renovace budov.</i>
Dodržování pravidel státní podpory	<i>V případě podpory nemovitostí spojených s podnikatelskou činností se postupuje dle pravidla de minimis.</i>
Uveďte dobu implementace	<i>Příjem žádostí vázaných na příjmy v rámci NPO v letech 02.2020 – 12.2023 (využití možnosti zpětné refundace nákladů od února 2020), realizace projektů 02.2020 – 12.2026, definitivní ukončení části programu NZÚ 2030, vázané na NPO v roce 2026.</i>

3. Podpora předprojektové přípravy a osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie a snižování emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek v ovzduší

Výzva	<i>Vysoká energetická náročnost budov rezidenčního sektoru, emise skleníkových plynů a znečištění ovzduší spojené s vytápěním těchto budov.</i>
Cíl	<i>Prostřednictvím podpory předprojektové přípravy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie a využívání obnovitelných zdrojů energie v rezidenčním sektoru dosáhnout zvýšení počtu renovace budov v rezidenčním sektoru a snížení emisí skleníkových plynů a dalších škodlivin spojených s vytápěním těchto budov.</i>
Implementace	<i>Implementaci provádí MPO ve spolupráci s MŽP.</i>
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	<i>Předprojektová příprava i osvěta, výchova, vzdělávání a informovanost budou MPO společně s MŽP koncipovány tak, aby maximálně podporovaly realizace energeticky úsporných projektů a tím došlo ke zvýšení absorpční kapacity programu NZÚ 2030 nad rámec dosavadního vývoje čerpání.</i>
Překážky a rizika	<i>Hlavním rizikem je nedostatek finančních prostředků na pokrytí potenciálu objemu žádostí o podporu.</i>

Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	<i>Cílovou skupinou jsou domácnosti - vlastníci rodinných a bytových domů a vlastníci jednotlivých bytových jednotek, včetně dotčených zaměstnanců veřejné správy, zejména samosprávy.</i> <i>Další cílovou skupinou v rámci vzdělávání, informovanosti a osvěty jsou všichni občané ČR.</i> <i>Podpora osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie a využívání OZE v rezidenčním sektoru zvýší povědomí cílové skupiny o přínosech, výhodnosti a možnostech v těchto oblastech. Podpora předprojektové přípravy dá vlastníkům domů k bydlení informaci o tom, jaká opatření lze v daném domě realizovat a rozšíří jejich možnosti realizace těchto opatření.</i>
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	<i>0,5 mld. Kč na podporu předprojektové přípravy a osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti pro energetické renovace budov a využívání OZE v rezidenčním sektoru.</i>
Dodržování pravidel státní podpory	<i>V rámci programu je dodržována hranice de minimis (neplatí v případě fyzických osob). Dodržování pravidel s nakládáním veřejných prostředků dle 3E (hospodárnost, účelnost a efektivnost).</i>
Uveďte dobu implementace	<i>Příjem žádostí vázaných na příjmy v rámci NPO v období 01.2022 – 12.2023, realizace projektů 02.2022 – 12.2026, definitivní ukončení části programu vázané na NPO v roce 2026.</i>

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

V ČR se v posledních letech konečná spotřeba energie v budovách pro bydlení pohybuje kolem 260 PJ, což odpovídá asi 25 % celkové konečné spotřeby energie. Budovy rezidenčního sektoru jsou tak nejvýznamnějším segmentem spotřeby energie v zemi. Snižování energetické náročnosti budov pro bydlení je proto v podmínkách ČR nejdůležitějším opatřením ke snížení konečné spotřeby energie (KSE). Do roku 2030 činí náklady na dosažení úspor v rezidenčním sektoru 150 až 340 mld. Kč (nižší hodnota znamená snížení KSE o 17 PJ v roce 2030, vyšší hodnota pak snížení KSE o 43 PJ v roce 2030). Snižování KSE v sektoru bydlení by tak mohlo významně přispět ke snížení celkové KSE v ČR. Vzhledem k vysokým nákladům na energetické rekonstrukce budov a využívání environmentálně šetrných způsobů vytápění budov, jsou k dosažení potřebného snížení KSE v sektoru bydlení potřebné ekonomické stimuly. V podmínkách ČR jsou nejefektivnějším ekonomickým nástrojem dotační programy. Pro sektor bydlení je určen program Nová zelená úsporám 2030, který by měl fungovat v letech 2021 až 2030.

Vzhledem k energetickému mixu ČR, kde fosilní paliva tvoří stále cca 75 % spotřeby primárních energetických zdrojů, patří snižování KSE v rezidenčním sektoru mezi aktivity, které jednoznačně přispívají k plnění cíle NPO 37% zohledňování klimatu.

Z výše uvedeného vyplývá, že sektor bydlení je v ČR největším segmentem spotřeby energie a zároveň že v ČR je stále vysoký podíl fosilních paliv na spotřebě primárních energetických zdrojů. Snižování KSE v budovách a využívání OZE v sektoru bydlení jsou proto v podmínkách ČR velmi významnou součástí plnění cílů EU v oblasti klimatu do roku 2030 (sektor bydlení může do roku 2030 sám o sobě zajistit snížení celkových emisí skleníkových plynů ČR o cca 4 %). Cíl EU dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 pak není bez zásadního zapojení sektoru bydlení vůbec v podmínkách ČR dosažitelný.

Sektor bydlení je považován za velmi významný také Vnitrostátním plánem České republiky v oblasti energetiky a klimatu (energetické renovace budov jsou v tomto plánu přímo uvedeny, jako jedno ze základních opatření k dosažení orientačních vnitrostátních příspěvků v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030). Sektor bydlení by tak měl výrazně přispívat k plnění cílů ČR v oblasti energetické efektivity a snižování emisí skleníkových plynů, stanovených v tomto plánu (tyto národní cíle jsou odvozeny od celounijních cílů v daných oblastech).

Taktéž programy NZÚ 2030 (vč. výměny nevyhovujících zdrojů tepla) a EFEKT přispívají k cíli zelené transformace. Program NZÚ 2030 navazuje na program NZÚ realizovaný v letech 2014–2021, vč. výměny nevyhovujících zdrojů tepla navazujících věcně (nikoliv formou administrace) na kotlíkové dotace v rámci SC2.1 OPŽP 2014-2020. Program Efekt v roce 2022 naváže na současný program Efekt. Program NZÚ přinese celkové úspory v konečné spotřebě energie ve výši kolem 8,5 PJ ročně, což znamená snížení emisí CO₂ o 1,4 Mt ročně. V rámci komponenty 2.5 u programu NZÚ 2030 nebudou podporována pevná fosilní paliva. V rámci dotací má být z fosilních zdrojů podporován pouze zemní plyn a částečně elektřina na provoz tepelných čerpadel. Celkový efekt výměny spalovacích zdrojů v domácnostech má pozitivní vliv na snížení emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek. V rámci komplexního řešení, tj. energetické renovace budov pro bydlení vč. výměny nevyhovujícího zdroje energie, bude v rámci NZÚ 2030 bonusově zvýhodněna i výměna nevyhovujícího zdroje tepla oproti samotné výměně zdroje.

Z vyhodnocení aktuálního stavu programu NZÚ vyplývá, že v roce 2021, kdy bude tento program ukončen, přinese roční úspory energie ve výši 8,5 PJ. To zároveň znamená snížení emisí CO₂ o 1,4 Mt ročně. Obdobné efekty lze očekávat i u navazujícího programu NZÚ 2030. Lze tedy předpokládat, že 10 mld. Kč vložených v rámci NPO do programu NZÚ 2030 na energetické renovace budov pro bydlení, přinese úspory v KSE o 4 – 5 PJ/rok a snížení emisí CO₂ o cca 0,65 – 0,8 Mt/rok (kvantifikace emisí CO₂ vychází z aktuálního energetického mixu).

Z vyhodnocení posledních dostupných informací z evaluace "kotlíkových dotací" (k září 2020, přes 80 tis. vyměněných zdrojů v domácnostech) dojde realizací vyhodnocených projektů k celkovému snížení emisí CO₂ o 512 kt/rok a k celkové úspoře 3,2 PJ/rok energie. U těchto projektů byl zvýšen podíl OZE na vytápění z 30 na 50 %, ovšem se započtením uhelných a kombinovaných kotlů, s jejichž podporou se již dále nepočítá. Zároveň dochází ke snížení emisí zvyšováním účinnosti v rámci využívání nových spalovacích zdrojů. Emise CO₂ z elektřiny jsou založeny na aktuálním energetickém mixu a nezohledňují budoucí změny ve výrobě elektřiny.

Z celkové alokace 19 mld. Kč ze zdrojů RRF na realizaci energetických renovací a výměny nevyhovujících spalovacích zdrojů tepla v domácnostech lze predikovat úspory v konečné spotřebě energie ve výši 8,4 PJ/rok a snížení emisí CO₂ ve výši 1 350 kt/rok.

V rámci kotlíkových dotací nejsou podporována pevná fosilní paliva. Jak již bylo uvedeno výše, je v současné době z fosilních paliv podporován pouze zemní plyn (efektivní plynové kondenzační kotle), který je z pohledu ochrany ovzduší vhodnou náhradou právě za pevná fosilní paliva. Také jsou podporovány výměny za tepelná čerpadla, která ke svému provozu využívají elektrickou energii. V rámci kotlíkových dotací budou podporovány pouze nové zdroje, které splňují požadavky na ekodesign (tj. požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES) a současně jsou zařazeny do jedné ze dvou nejvyšších významně zastoupených tříd energetické účinnosti ve smyslu čl. 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369. Požadavky musí splnit pro všechna paliva a všechny způsoby přikládání. V současné době se jedná o nejeefektivnější a nejmodernější spalovací zařízení, jejichž provozem dochází oproti původním zdrojům k výraznému snížení emisí (ať už GHG nebo látek znečišťujících ovzduší). Vše uvedené platí i pro výměnu zdrojů tepla v sektoru bydlení v programu NZÚ s tím, že v rámci tohoto programu nebyly nikdy zdroje tepla využívající pevná fosilní paliva podporovány, naopak vždy byla a je podporována pouze náhrada takovýchto zdrojů.

Energetické renovace budov rezidenčního sektoru a výměna kotlů na pevná paliva zvýší efektivitu vytápění domácností a jedná se o klíčové opatření pro splnění národních redukčních cílů dle Směrnice EU 2016/2284 a dále k dosažení standardů kvality ovzduší dle programů pro zlepšování kvality ovzduší. Snížení emisí má také pozitivní dopad na kvalitu vod, obzvláště snížení emisí benzo(a)pyrenu je také v souladu s opatřeními strategických dokumentů pro oblast ochrany vod.

7. Digitální rozměr komponenty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Zásada významně nepoškozovat skrze technická vodítka Komise a prostřednictvím požadavků Taxonomie pro udržitelné finance bude zohledněna v prováděcích předpisech programu Nová zelená úsporám 2030 jako

podmínky pro poskytnutí podpory. Konkrétní kritéria a hodnocení splnění principu DNSH jsou obsaženy v příloženém tabulkovém formuláři - list T1a_DNSH této komponenty. Pro oblast renovací budou zejména uplatněna kritéria pro adaptaci a cirkulární užití odpadů. V případě výstavby budou uplatněna kritéria pro všech šest environmentálních cílů. Instalace fotovoltaických panelů na budovy v sektoru bydlení je v souladu s kritérii DNSH dle návrhu delegovaného aktu k mitigaci a adaptaci na klima dle taxonomie kat. 7.6. A v případě výměny zdrojů budou zejména uplatněna kritéria oblastí mitigace emisí skleníkových plynů a znečištění ovzduší.

Všechny subkomponenty prošly hodnocením na základě vodítek EK a v případě relevantnosti a technické uplatnitelnosti odpovídají také standardu technických kritérií delegovaných aktů taxonomie. Komponenta obsahuje pouze investice s prokazatelným vysokým environmentálním přínosem a neobsahuje podporu investic, které by měly negativní hodnocení dle principu zásadně neškodit.

V rámci kotlíkových dotací budou podporovány pouze nové zdroje, které splňují požadavky na ekodesign (tj. požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES) a současně jsou zařazeny do jedné ze dvou nejvyšších významně zastoupených tříd energetické účinnosti ve smyslu čl. 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369. Požadavky musí splnit pro všechna paliva a všechny způsoby přikládání. V současné době se jedná o nejefektivnější a nejmodernější spalovací zařízení, jejichž provozem dochází oproti původním zdrojům k výraznému snížení emisí (ať už GHG nebo látek znečišťujících ovzduší). Vše uvedené platí i pro výměnu zdrojů tepla v sektoru bydlení v programu NZÚ s tím, že v rámci tohoto programu nebyly nikdy zdroje tepla využívající pevná fosilní paliva podporovány, naopak vždy byla a je podporována pouze náhrada takovýchto zdrojů.

Navrhovaná investiční opatření neporuší princip „zásadně neškodit“ (do no significant harm). Pro srovnání program NZÚ za období 2014–2020 snížil kumulativně emise v ČR o 6 932 kt CO₂. Renovační opatření vnější obálky, vč. zelených střech, nesnižují možnost adaptability budov a nenaruší další případná adaptační opatření. Stavební a demoliční odpad související s projektem rekonstrukce a renovace bude odstraněn dle již platných zákonů a standardů a kritérium využití odpadu bude součástí dokumentace programu. ČR již dosahuje přes 98% využití stavebního a demoličního odpadu, přičemž více než 97 % odpadů je využito materiálově. Program také bude postupně zavádět parametry pro zohlednění životního cyklu výrobků.

Odpady spojené s renovačními projekty tedy nevytvoří výraznou environmentální zátěž. V rámci programu NZÚ 2030 budou také použita kritéria zvýhodňující materiály a postupy, které jsou environmentálně šetrné v celém svém životním cyklu. To dále podpoří oběhové hospodářství. Průběh rekonstrukcí a renovací je dále regulován dle existující legislativy, a tedy neprobíhá v době hnízdění, případný dopad na biodiverzitu je tedy minimalizován již existujícími opatřeními.

Program výměny spalovacích zdrojů v rámci svých kritérií zakazuje podporu zdrojů na pevná fosilní paliva. V rámci programu bude možné z fosilních paliv podpořit pouze použití plynu ve vysoce efektivních kondenzačních plynových kotlích, které musí splňovat přísná kritéria Ekodesignu (Směrnice 2009/125/EU) a současně jsou zařazeny do jedné ze dvou nejvyšších významně zastoupených tříd energetické účinnosti ve smyslu čl. 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369. I při těchto výměnách však dojde k významnému snížení emisí CO₂. Tyto spalovací zdroje na zemní plyn zároveň dosahují významného snížení emisí ostatních znečišťujících látek, kupříkladu oproti spalovacím zdrojům na biomasu. Na základě dosavadních programů podpory lze věrohodně očekávat pozitivní dopad ke snížení emisí skleníkových plynů, energetické spotřeby i emisí látek znečišťujících ovzduší. Očekávaná životnost nových plynových kotlů je cca 15–20 let, plánovaná podpora tedy nevytváří zvýšené riziko zmařených investic v souvislosti s přísnější klimatickou politikou.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

2.6. Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu (MZe)

1. Popis komponenty

Souhrnný box

Oblast politiky / obor zájmu: climate policy, Green transition

Cíl:

Cílem komponenty 2.6. Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu (dále jen „komponenta 2.6.“) je přispět k udržitelnosti zemědělské a lesnické krajiny z pohledu hospodářského a ekologického v kontextu klimatické změny, zejména zadržováním vody v krajině, zvýšením biodiversity a zlepšením stavu lesnických ekosystémů.

Reformy a/nebo investice:

1. Investice **Protipovodňová opatření** přispívá k protipovodňové ochraně obyvatel a majetku především v oblastech s významným povodňovým rizikem. Investice přispívají k výstavbě suchých nádrží (tzv. poldrů) a úpravě na stávajících vodních dílech tak, aby bylo dosaženo retardace povrchového odtoku vody a snížení rychlosti povodňové vlny. Dále opatření podél vodních toků v intravilánech zajišťují bezpečné převedení povodňové vlny.
2. Investice **Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích** vedou k výraznému zlepšení morfologického stavu koryt drobných vodních toků a malých vodních nádrží. Podporují vodní režim krajiny, posilují retenci vody v krajině, zvyšují rozvoj pobřežní vegetace a retenci vody v korytech vodních toků. Úpravy vedou rovněž ke zvýšení bezpečnosti v případě zvýšených průtoků v intravilánech měst a obcí.
3. Investice **Závlahy** svým určením reagují na klimatickou změnu jednak zachováním vegetačního pokryvu, který evapotranspirací snižuje teplotu povrchu v době letních extrémních teplot, a zároveň umožní udržitelné zemědělství v regionech často postihovaných suchem. Rostlinná produkce samozřejmě vede ve světelné části dne k vazbě uhlíku (CO₂), čímž významně přispívá k mitigačním efektům. Opatření vede k podpoře obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizaci závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav, neboť jsou využity úsporné systémy kapkové závlahy („drip irrigation“). Závlahy zároveň dopomáhají stabilizovat zemědělskou produkci a předcházet riziku neúrody vlivem sucha.
4. Investice **Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek** bude v krajině realizovat projekty k ochraně životního prostředí a adaptace na změnu klimatu a dále projekty zelené infrastruktury podporující biodiverzitu. Jednotlivé projekty budou v krajině realizovat protierozní opatření (příkopy, průlehy, meze, travnaté pásy a jiné retardační prvky) pro eliminaci nepříznivých účinků povrchového odtoku vody a také opatření pro zadržení vody v krajině, jako jsou mokřady, tůňe, revitalizace vodních toků, a akumulačních vodních nádrží. Dále pak budou realizovány biocentra, biokoridory a interakční prvky.
5. Investice **Budování lesů odolných klimatické změně** vedou ke zlepšení zdravotního stavu lesů, který v České republice není po proběhlé kůrovcové kalamitě uspokojivý. Investicemi do obnovy lesů ve smyslu pozměnění druhové, věkové a prostorové skladby lesních porostů odolných vůči klimatické změně dojde ke zlepšování odolnosti a zároveň i stavu lesních ekosystémů po kůrovcové kalamitě a bude značným dílem zajištěna trvale udržitelná kontinuita plnění funkcí lesa. Jedná se o podporu přirozené a umělé obnovy dřevin stabilních vůči klimatické změně, jejich péči a výchovu. Investice je postavena na doprovodné legislativní reformě, která spočívá ve významném posunu ve struktuře lesů směrem k přirozenému druhovému složení dřevin v lesích, které je stanoveno vyhláškou č. 298/2018 Sb., přijatou vládou ČR v roce 2018 v reakci na probíhající klimatickou změnu. Zmíněná legislativní reforma je zároveň zakomponována i do lesních hospodářských plánů a osnov, které držitelé lesa na každých 10 let závazně stanovují jeho hospodaření v lese a tím je zajištěna kontinuita záměru investic. Investice se týká všech lesů v ČR s výjimkou Národních parků, kde lze čerpat podporu z jiných zdrojů.

6. Investice **Zadržování vody v lese** přispívá k posílení retenční schopnosti lesů prostřednictvím realizace šetrných lesotechnických opatření, což jsou opatření, která přispívají ke zlepšení půdních, vodních a mikroklimatických poměrů, k tlumení zrychlené eroze, k úpravě vodního režimu lesních půd a ochranně bystřinných povodí, realizovaná pomocí technických úprav, především prostřednictvím hrazení bystřin a maloplošných vodních nádrží v lesích.

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky této komponenty činí 15 mld. Kč.

Veškeré uvedené projekty budou zasmulovněny do 4. Q. 2023.

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 32 mld. Kč.

V rámci investice 2.6.4. Provádění pozemkových úprav budou čerpány další prostředky ze státního rozpočtu, PRV a OPŽP v celkové výši 6 mld. Kč v období 2021-2023.

Další popis komponenty

Od 60. let 20. století je i v Česku pozorován postupný růst průměrné teploty vzduchu, který se především od 80. let 20. století zrychluje. V České republice se na základě všech dostupných modelových experimentů zvýší průměrná roční teplota vzduchu do konce 21. století o 2,0 °C podle emisního scénáře RCP4.5 nebo o 4,1 °C v případě scénáře RCP8.5, a to ve srovnání s referenčním obdobím 1981–2010. Na rozdíl od většiny států Evropy pochází téměř veškerá voda, která se na území České republiky vyskytuje, z atmosférických srážek. Objem disponibilních zdrojů vody v České republice vztahených na 1 obyvatele patří k nejnižším v Evropě (spolu s Kypr, Maltou a Dánskem je Česká republika na posledních 4 místech pořadí). Při porovnání velikosti využití disponibilních vodních zdrojů, které publikovala Evropská agentura pro životní prostředí v r. 2019, se ukazuje, že Česká republika patří v posledních letech k zemím vystavených vodnímu stresu (odběry přesahují 20 % disponibilních zdrojů vody), jako je Malta, Kypr, Itálie, Řecko. Tedy k zemím jižní Evropy, což je důsledek vývoje změny klimatu na omezené disponibilní zdroje vody vyplývající z charakteru území, z něhož veškeré vody odtékají do okolních států a jediným zdrojem jsou srážkové úhrny. Z toho vyplývá nutnost integrovaného managementu vodních zdrojů zahrnující posílení retence vody v krajině, v říční síti, nádržích i v podzemních vodách tak, aby voda byla využitelná pro obyvatelstvo i všechna hospodářská odvětví a přitom nebyla ohrožována její kvalita.

Rok 2018 byl z hlediska celkových srážkových úhrnů druhým nejsušším rokem od počátku vyhodnocování (tj. od roku 1961) a zároveň s nejvyšším počtem dnů s tropickými teplotami (nad 30 °C), kterých bylo 47. Navíc byl rok 2018 již pátým suchým rokem v řadě. Tato skutečnost se v důsledku projevila tak, že hydrologické projevy sucha v podobě stavu povrchových a podzemních vod byly na velké části území zatím nejextrémnější za období posledních let a mnohde byla dosažena odtoková a stavová minima od počátku soustavných pozorování. Ze všech uvedených důvodů je zřejmá nutnost realizace opatření, která dopady očekávaného nepříznivého vývoje klimatu omezí, což odpovídá strategii obsažené v Koncepci omezení následků změny klimatu pro území České republiky, kterou schválila vláda České republiky v r. 2017 a je v souladu s Národním akčním plánem adaptačních opatření ČR.

V souvislosti s klimatickou změnou dochází v České republice k historicky nebývalému rozsahu chřadnutí smrkových porostů. Suchem trpí také borovice, ale i další druhy dřevin vč. listnatých. Pro porosty smrku a borovice v současné době představují velké riziko biotických škůdci (především kůrovci), jejichž zvýšená aktivita vyplývá právě i z oslabené odolnosti dřevin vlivem sucha. Horké a suché počasí podporuje enormní množení kůrovců, kteří tak dokáží během vegetační sezóny vytvořit v nižších polohách až tři generace. Výsledkem je výrazný nárůst populace brouků a rychlé šíření kalamity během jedné vegetační sezóny. Jednou z významných příčin snížené odolnosti lesních porostů vůči klimatickým stresům a biotickým činitelům je přetrvávající odlišná druhová, věková a prostorová skladba lesů oproti skladbě doporučené, popř. přirozené. Klíčovým problémem je snížená ekologická stabilita porostů zakládaných v dříve uplatňovaném klasickém pasečném smrkovém hospodářství, které v současné době představuje překonaný a rizikový systém.

Z výše uvedených kritických problémů Česká republika navrhuje zařazení investic vodního a lesního managementu a pozemkových úprav s environmentálním přínosem do komponenty 2.6.

Investice budou i s ohledem na jejich náročnost realizovány ve vymezeném termínu a budou efektivně přispívat k naplňování cílů vytyčených v oblasti klimatu a životního prostředí, dle definice vyplývající z nařízení (EU) 2020/852 Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2020 o vytvoření rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 („nařízení EU o taxonomii“).

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Hlavní výzvou komponenty 2.6 je reakce na potřebu adaptace a udržitelnosti zemědělské a lesnické krajiny na změnu klimatu, zejména na sucha v krajině, povodně a ostatní doprovodné extrémní klimatické jevy, zvýšení biodiversity.

Budování protipovodňových staveb je základním prvkem zabezpečení osídlených území před negativními dopady povodňových průtoků, ochrany lidských životů, majetku a zvířat. Česká republika byla od roku 1997 zasažena řadou katastrofických povodní (1997, 1998, 2000, 2002, 2006 a 2013), které připravily o život 137 obyvatel a škody přesáhly 190 mld. Kč. Proto je extrémně nutné vytvářet podmínky pro retardaci a retenci srážkových epizod tak, aby účinky povodní přívalového typu, které jsou očekávány podle scénářů změny klimatu, byly v maximální míře omezeny.

Podpora směřovaná do oblasti malých vodních nádrží odráží potřebu retence vody v krajině. Opravou stávajících malých vodních nádrží a výstavbou nových nádrží dochází k pozitivnímu vlivu na takto upravenou krajinu. Zvyšuje se zásoba podzemních vod, zlepšuje se mikroklima v daném území, jsou budovány kapacity pro odběr užitkových vod (např. závlahy), případně dostatečná zásoba hasebních vod.

Podpora realizace zemědělských závlah prostřednictvím moderních technologií (kapkovací hadice, mikropostřiky apod.) umožňují zachovat udržitelnost zemědělství, neboť přispívají k udržitelnosti pěstování plodin i za období sucha. Projekty jsou cílené na moderní technologie s úspornou spotřebou vody (kapková závlaha) a nedílnou součástí je výstavba i obnova nádrží na závlahovou vodu, které se plní za období zvýšených jarních průtoků s následným využitím vody v době vláhového deficitu, čímž přispívají k posílení vody v krajině. S ohledem na dopady vývoje klimatu a vzhledem k situaci disponibilních vodních zdrojů je nezbytná podpora rozvoje úsporných závlahových systémů v České republice, neboť spotřeba vody v zemědělství činí pouze 3 % oproti průměrné spotřebě vody v zemědělství ve státech EU, která činí 58 % (a v zemích střední Evropy 20-30 %). Je tedy zjevné, že opatření je významné zejména ve vztahu k očekávaným dopadům změny klimatu, které vyplývají z klimatických scénářů.

Mezi hlavní výzvy vodního hospodářství řadíme:

- Zmírnění následků sucha v souvislosti se změnou klimatu.
- Zkvalitnění prevence před povodněmi a plnění požadavků směrnice 2007/60/ES (Povodňová směrnice) s cílem snižovat povodňová rizika v souladu s implementačními plány.
- Udržitelná péče o zachování a posílení vodních zdrojů.
- Zlepšení stavu vodních ekosystémů a dosažení environmentálních cílů v souladu se směrnicí 2000/60/ES (Rámcová směrnice o vodách).
- Zlepšení retence vody v krajině k podpoře biodiverzity a snížení dopadu změny klimatu.

Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek navyšuje ekologickou stabilitu krajiny a její odolnost vůči klimatické změně, podporuje biodiverzitu a chrání složky životního prostředí (voda, půda). Realizace opatření (jako např. akumulční vodní nádrže, mokřady, tůňe, protierozní meze a příkopy, biocentra a biokoridory a další výsadby zeleně) také významně přispívají k navýšení kvality života obyvatelstva, posílení udržitelného zemědělství a rozvoji venkova. Většinu z těchto konkrétních opatření lze považovat za multifunkční. Cílem této investice je v období 2021-2023 realizovat opatření na ochranu životního prostředí a adaptace na klimatickou změnu v rozsahu 150 ha a dále opatření zelené infrastruktury podporující biodiverzitu v rozsahu 90 ha.

Mezi hlavní výzvy pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek řadíme:

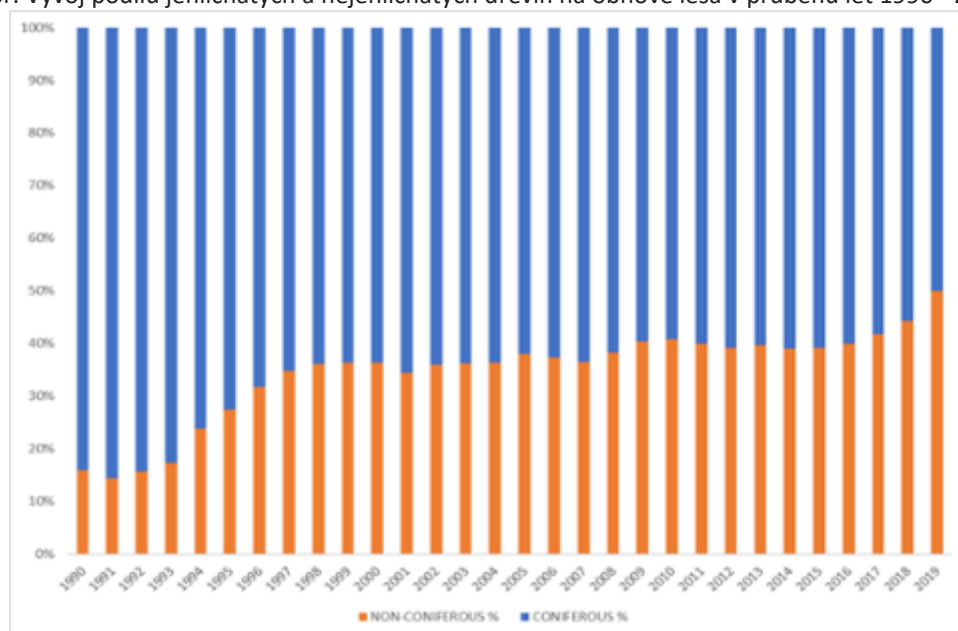
- Ochrana složek životního prostředí (zemědělské půdy a vodních zdrojů).
- Adaptace krajiny na změnu klimatu (zvýšení retence vody v krajině).
- Posílení biodiverzity a mimoprodukčních funkcí krajiny.

V případě obou opatření v oblasti lesního hospodářství (tj. Budování lesů odolných klimatické změně a Zadržování vody v lese) se jedná o investice, které zásadní měrou přispívají ke zmírňování dopadů klimatické změny a jejímu přizpůsobení. Obě opatření svým dílem řeší zachování vhodné vláhové bilance v lesním prostředí,

kteřá jako celek rozhodným dílem přispívá k celkovému ochlazení krajiny a slouží jako reservoár vody v krajině. Zajištění současné plochy lesa (34% plochy České republiky) má rovněž výrazný dopad na míru ukládání atmosférického uhlíku v krajině (mitigaci změny klimatu), což je přirozenou schopností zdravého lesa. Pozměněná struktura druhové skladby lesa v České republice byla jedním z výrazných faktorů, které při projevech klimatické změny do velké míry zapříčinily současnou destabilizaci rozsáhlé plochy lesa na území Česka (projevenou rozsáhlou kůrovcovou kalamitou).

Postupná optimalizace pozměněné druhové skladby lesů ve prospěch jejího přirozenějšího zastoupení je podporována již od roku 1996 a to zejména na základě zákona č. 289/1995 Sb., který závazně ustanovuje povinnost vlastníkům obnovovat les s minimálním podílem melioračních a zpevňujících dřevin. Pro každou kategorii hospodářského souboru lesa, která byla vylišena na základě lesnické typologie, a která vychází ze stanovištních podmínek a nadmořských výšek jednotlivých lokalit, byly závazně předepsány tehdejší vyhláškou č. 83/1996 Sb., minimální podíly melioračních a zpevňujících dřevin a hlavní obecné postupy pro obhospodařování lesů. Dále byl stanoven nárok pro vlastníky lesů na částečnou úhradu ze strany státu na náklady na výsadbu tohoto minimálního podílu. Primárním cílem tohoto opatření bylo zvýšení stability lesů a zlepšování stavu lesních půd. Tato opatření průběžně vedla ke změnám v poměru dřevin využívaných k obnově lesa, které se posléze projevovaly i v postupné změně druhové skladby lesů.

Obr. Vývoj podílu jehličnatých a nejeřichnatých dřevin na obnově lesa v průběhu let 1990 - 2018

V průběhu posledních několika let se projevy klimatické změny výrazně urychlily a bylo nutné přistoupit k reformním změnám, které mají za cíl dosavadní postupnou přeměnu druhové skladby a stabilizaci lesa uspošit. Na národní úrovni byly schváleny zásadní strategické dokumenty – Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (rok 2015) a na ní navazující Národní akční plán pro přizpůsobení se změně klimatu (rok 2017), dále Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035 (rok 2020) a na ní navazující aplikační dokument. Toto strategické pojetí se promítlo v zásadní legislativní reformě již v roce 2018, kdy byla původní vyhláška č. 83/1996 Sb. nahrazena vyhláškou č. 298/2018 Sb. V nové vyhlášce byly zavedeny takové postupy, které adaptační a mitigační efekty související se zmírňováním dopadů změny klimatu výrazně podporují. Byl významně zvýšen minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin povinně uplatňovaný vlastníky lesa při jeho obnově, byly nově legislativně definovány tzv. přípravné dřeviny (pionýrské dřeviny) a stanoven jejich podíl při obnově lesa. Dále se významně zvýšil výčet druhů. V reakci na toto byl upraven rozsah finanční podpory přípravných a melioračních a zpevňujících dřevin. V reakci na kůrovcovou kalamitu byl Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů zpracováván Generel obnovy lesních porostů po kalamitě, který je každý rok aktualizován, a který poskytuje přehledné informace o situaci v českých lesích, stanovuje obecná doporučení vhodných metod pěstování lesů postižených kalamitou a jejich následnou ochranu a péči a definuje aktuální stav a identifikuje rizika a potřeby v dostupnosti sadebního materiálu. Tento Generel je postaven na datech z probíhajících vědeckých studií, leteckých a satelitních snímků, údajích obsažených v jednotlivých hospodářských plánech a studiích o aktuální dynamice škůdců a chorob působících na lesní porosty v ČR vypracovávané Výzkumným ústavem pro lesní hospodářství a myslivost, v.v.i.

Výsledky studie zaměřené na ty nejpostiženější regiony ukázaly, že výměra smrkových porostů v těchto regionech poklesla o 49 365 ha a zalesňování smrkem pokleslo na 37% obnovované lesní půdy. Tyto informace jsou v českém jazyce veřejně dostupné na odkaze: <http://www.uhul.cz/ke-stazeni/generel-obnovy>.

Dále byla v rámci Národního programu ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin založena Národní banka osiva lesních dřevin, která slouží k dlouhodobé ochraně a uchování semen (po dobu 20 - 30 let) a Národní banka explantátů lesních dřevin, která slouží ke kryokonzervaci explantátů. Program také zajišťuje finanční podporu uznávání kvalitních genetických zdrojů lesního reprodukčního materiálu, sběr reprodukčního materiálu z těchto zdrojů, jeho skladování a reprodukci.

Veškeré výše uvedené aktivity, jsou Českou republikou vyvíjeny na základě uceleného strategického přístupu, který byl s ohledem na dramatický vývoj projevů klimatické změny posledních několika let významně reformován schválením a aplikací uvedených strategických dokumentů a vyhlášky č. 298/2018 Sb. Další reformní změny podzákonných předpisů se aktuálně připravují. Tyto aktivity jsou promítány i do dlouhodobě fungujících ekonomických nástrojů, jak v rámci národního rozpočtu, ale i evropských zdrojů prostřednictvím Společné zemědělské politiky. Národní plán obnovy tudíž komplexně nepokrývá celou problematiku lesního hospodářství a řada reforem a investic byla uskutečněna ještě před jeho existencí. Avšak investice do lesního hospodářství poskytnuté z Národního plánu obnovy budou tvořit velmi významnou část celého souboru podpory národních aktivit v adaptaci lesů na změnu klimatu, bez kterého by byla realizace již dříve rozběhnutých reforem díky svému ekonomickému rozsahu jen obtížně realizovatelná. Zároveň je třeba zdůraznit, že obnova strukturálně bohatých, a tudíž i vůči projevům klimatické změny stabilních, lesních porostů nelze docílit jen během několika jednotek let, které pokrývá například Národní plán obnovy. Jedná se o celý komplex kroků, kde důležitým faktorem není jen obnovená pestrá druhová skladba, ale i pestrá věková a prostorová skladba, kterých lze docílit jen dlouhodobým plánovitým přístupem s vynaložením značných investičních prostředků. Národní plán obnovy je tak nepostradatelným zdrojem finančních prostředků pro jednu z fází zásadní přeměny českých lesů v odolné porosty adaptované na klimatickou změnu.

Podle předběžných odhadů bude vykazovat Česká republika za rok 2019 více než 15 milionů t ekvivalentu CO₂ z lesní půdy v důsledku neplánovaných těžeb dřeva poškozeného větrem a zejména podkorním hmyzem. Konečným cílem první lesnické investice je proto obnovit schopnost lesů co nejdříve zachytávat uhlík. Přitom je bezpodmínečně nutné zajistit, aby obnovené lesní porosty byly stabilní, druhově a věkově pestré a dobře přizpůsobené měnícímu se klimatu. Má-li tedy les svojí přirozenou schopností absorpce uhlíku, retence vody a celkového mikroklimatického ochlazení krajiny k mitigaci přispět, je nezbytné obnovit jej v původním rozsahu, a to v takové struktuře druhové skladby, která bude změnám klimatu odolná.

Investice je podporována Národním akčním plánem pro přizpůsobení se změně klimatu v rámci opatření Zvyšování ekologické stability lesních porostů a odolnosti vůči biotickým i abiotickým škodlivým činitelům volbou vhodné druhové a prostorové skladby. Dále tato investice naplňuje cíle Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035, konkrétně dlouhodobý cíl B: S ohledem na probíhající klimatickou změnu zvyšovat biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesních ekosystémů při zachování produkční funkce; opatřením B.1 Podporovat zvyšování různorodosti druhové, věkové a prostorové struktury lesa pro zajištění dlouhodobé stability lesa, včetně zvyšování podílu vhodných dřevin v lesních porostech a opatřením B.2 Podporovat hospodaření v lese s cílem zachovat a zvyšovat biologickou rozmanitost lesů. Tato investice rovněž naplňuje cíl Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR: Zvýšit retenční a akumulaci schopnost krajiny prostřednictvím opatření na lesní půdě.

U investic do Zadržování vody v lesích je cílem zlepšit vodní bilanci v lesích zpomalením povrchového odtoku z lesů a zvyšováním úrovně hladiny podzemních vod s pozitivním dopadem na okolní lesní ekosystémy. Tato investice bude realizována pomocí drobných lesotechnických opatření, která snižují vodní erozi lesních půd, zvyšují plochu a dobu vsaku vody v lese a regulaci povodňových vln na lesních bystřinách (zejména při bleskových povodních). Investice je podporována Národním akčním plánem pro přizpůsobení se změně klimatu (2017, včetně aktualizace připravované v roce 2021), kromě dalších opatření (renaturalizace řek, obnova mokřadů) podporovaných i z jiných finančních nástrojů (např. OP Životní prostředí). Na základě naplňování úkolu Národního akčního plánu Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR se zaměřením na obnovu přirozeného vodního režimu v lesích (o2_1.1, termín plnění 2018) byly revidovány příslušné normy týkající se hrazení bystřin, konkrétně norma ČSN 75 2106-1, která apeluje na environmentální hlediska a zachování migrační propustnosti, a norma ČSN 75 2106-2, která se týká požadavků na realizaci konstrukcí.

Celý proces je podřízen schválení orgánu ochrany přírody v rámci stavebního a vodoprávního řízení a zohledňuje proto zájmy a cíle ochrany přírody.

Mezi hlavní výzvy lesního hospodářství řadíme:

- Zajistit vyrovnané plnohodnotné plnění všech funkcí lesa pro budoucí generace.
- S ohledem na probíhající klimatickou změnu zvyšovat biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesů při zachování produkční funkce.

b) Cíle

Hospodaření s vodními zdroji v České republice, a rovněž v ostatních státech Evropské unie, bylo až do nedávné doby orientováno především na uspokojování poptávky po vodě. Přijetím Rámcové směrnice o vodách došlo v této oblasti k posunu směrem k dlouhodobě udržitelnému, integrovanému přístupu k hospodaření s vodními zdroji s důrazem na ochranu vodních a na vodu vázaných ekosystémů.

Česká republika bude resistantní vůči nebezpečným projevům sucha a nedostatku vody i v měnících se klimatických a socioekonomických podmínkách. Odolnost bude založena na porozumění rizikům sucha, na připravenosti a schopnosti včas reagovat na výskyt sucha a na realizaci preventivních a strategických opatření za účelem minimalizace dopadů sucha a nedostatku vody na společnost, hospodářství a přírodní ekosystémy.

Protipovodňová opatření k omezení následků povodní jsou v souladu s cíli Povodňové směrnice, tedy vedou k retenci a retardaci vody v území (tj. zřizování, úprava a rekonstrukce poldrů, včetně realizace dalších doprovodných opatření jako jsou např. zasakovací průlehy atp., zřizování a rekonstrukce vodních nádrží s vyčleněnými retenčními prostory a řízené rozlivy povodní) a dále přírodě blízká úprava koryt vodních toků v intravilánech. Cílem je do roku 2030 navýšit finanční zdroje o 20 % na realizaci opatření protipovodňové ochrany. (Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030⁴⁹).

Pro ukázkou připojujeme fotografie příkladů realizace opatření:

Protipovodňová opatření:

Suchá nádrž Lichnov V., okres Bruntál

Obr. Stav před realizací

Obr. Stav po realizaci

⁴⁹ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

Zřizování opravy, obnovy a odbahnění malých vodních nádrží zvyšuje zásobu vody v krajině, má pozitivní vliv na zvýšení hladiny podzemních vod v přilehlé lokalitě, zlepšuje mikroklima. Zadržaná voda se často využívá pro závlahy, případně jako zdroj hasební vody. Opatření má tedy komplexní charakter, přispívá k povodňové ochraně a zároveň posiluje rezistenci k následkům sucha. Cílem je navýšení podílu finančních prostředků do r. 2030 na realizaci a rekonstrukci rybníků a malých nádrží o **10 %**. (Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030⁵⁰).

Podporou závlah se nejenom zvýší resilience krajiny k následkům sucha, ale zároveň má zeleň plodin příznivý efekt k omezení růstu teplot na povrchu značných krajinných ploch a také má mitigační účinky vazbou CO₂. Základním prvkem podpory závlah je modernizace závlahových zařízení (především uplatnění kapkové závlahy) a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav. Implementací opatření dojde ke snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, a velmi zásadní je snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Podporou pro závlahy je snaha využít zkušeností členských států EU (zejména z jižní Evropy), které jsou historicky vystaveny suchým obdobím a nedostatku vody, a aplikací závlah jsou schopné zabezpečit udržitelné a efektivní zemědělství. V případě České republiky ukázalo několikaleté sucho v období 2014 – 2019, že v oblasti intenzivního zemědělství jsou suchem velmi zranitelné a je třeba, aby se existující závlahové systémy obnovily, modernizovaly a rovněž rozšířily.

Ve všech případech půjde o podporu uplatnění moderních a efektivních technologií, úsporných na spotřebu vody (kapkové závlahy) a rovněž energie (nové generace výkonných čerpadel). Příslušný program, který na národní úrovni existuje, tyto podmínky vyžaduje pro každý návrh projektu.

O recyklování vyčištěných splaškových vod v závlahách se v České republice zatím neuvažuje, neboť je nežádoucí kontaminace půdy a plodin mikropolutanty (zbytky léčiv, kosmetických přípravků) a rovněž zatížení půdy mikroplasty. Zatím celosvětově chybějí poznatky o vlivu mikropolutantů na půdní faunu, biocenózy i lidské zdraví.

Hlavními zdroji závlahové vody jsou v České republice historicky vody povrchové, získané akumulací srážkových vod v nádržích různé velikosti. V žádném případě nepůjde o zvýšené využívání podzemních vod, které primárně slouží k zásobování pitnou vodou. Nádrže jsou zásadně plněny v období dostatečných průtoků ve vodních tocích. Veškeré odběry pro závlahy jsou povolovány vodoprávními úřady na základě vyhodnocení hydrologického režimu (tedy po zohlednění ročního průběhu průtoků) a vodohospodářské bilance tak, aby v žádném případě nedocházelo k negativním dopadům na průtoky. Podkladem pro řízení vodoprávního úřadu o povolení odběru,

⁵⁰ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

je stanovisko správce povodí, v němž posoudí možnost zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu záměrem dotčeného vodního útvaru či nemožnost dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu záměrem dotčeného vodního útvaru. Pokud jsou pod nádržemi na vodních tocích stanoveny minimální zůstatkové průtoky, nedochází k jejich podkročení. Naopak, v období nedostatku vody jsou pod nádržemi často průtoky posíleny v rámci speciální manipulace, aby se stav vodního ekosystému udržel a zlepšil (zejména život populací iktyofauny), neboť velký výpar podél toku snižuje velikost průtoků. Tudiž kontrola a stanovení podmínek odběrů vody nevedou ke zhoršení stavu podle Rámcové směrnice o vodách. Je zároveň třeba uvést, že z hlediska analýzy významných vlivů na stav vodních útvarů, provedené v návrzích třetích plánů povodí, zveřejněných k připomínkám uživatelů vody a veřejnosti, patří odběry vody celkově mezi málo zastoupené významné vlivy. Z hlediska povrchových vod představují 0,7 % identifikovaných významných vlivů, z hlediska podzemních vod 7,5 % identifikovaných významných vlivů. Odběry vod za účelem závlah jsou v ČR zpoplatněny a odběry vod jsou zahrnuty do environmentálních nákladů.

Podpora závlah obsahuje dokonce realizaci zařízení pro akumulaci atmosférických srážek z pevných, nepropustných ploch ze zemědělské infrastruktury.

Pokud dochází k potřebě posílit nebo vytvořit novou akumulaci povrchových vod, vždy tyto záměry doprovází vyhodnocení vlivu na životní prostředí (EIA) a posouzení vlivu záměru na stav záměrem dotčených vodních útvarů podle požadavků Rámcové směrnice o vodách. Navíc tato řešení doprovázejí přírodě blízká opatření, tzv. doprovodná případně „kompenzační opatření“, která v daném povodí situaci biotopů zlepšují a podporují biodiverzitu. Jde tedy o opatření kompatibilní se Strategií biodiversity EU do r. 2030.

Nově plánované závlahové soustavy v regionech s vysokou pravděpodobností výskytu sucha jsou doprovázeny zároveň i změnou skladby plodin (např. na jižní Moravě jde o rozšíření trvalých porostů s aplikací kapkové závlahy, jako nejvhodnější způsob efektivního a udržitelného zemědělství). V těchto případech nelze udržitelnost zemědělství zajistit jiným, přírodě blízkým způsobem, neboť bez závlah nelze udržet úrodu a zachovat životaschopnou vegetaci při více než 3týdenním období bez srážek s vysokými teplotami vzduchu (v r. 2018 se vyskytlo v regionu s tradiční zemědělskou produkcí 47 dní s teplotou na 30 °C).

Prakticky všechny regiony s efektivním zemědělstvím (střední Čechy – Polabí, Rakovnicko i jižní Morava) v naprosté většině neobsahují chráněná území. Pokud v nich takové lokality jsou, pak jakýkoliv případný návrh na rozvoj závlah nebo na získání vodních by se jich mohl dotýkat, dojde k posuzování jak procesem EIA, tak z pohledu požadavků Rámcové směrnice o vodách.

Závlahy jsou bezpochyby významné pro udržení vegetačního pokryvu krajiny a zcela jednoznačně podporují udržení biodiverzity nejenom v půdě, ale i v příslušném povodí. Jsou tedy vnímány jako strategické adaptační opatření pro omezení negativních důsledků změny klimatu, které současně výrazně posiluje mitigaci, neboť rostliny (plodiny) váží oxid uhličitý a tak přispívají k jeho sekvenci.

Závlahy i podpora závlahových systémů jsou součástí Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky, která byla zpracována Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí a vláda ji schválila v r. 2017 svým usnesením č. 528, ze dne 24. července 2017. Komponenta zároveň podporuje rámcový cíl národních plánů povodí ke snížení nepříznivých účinků sucha, a to konkrétně cíl „zabezpečit dostatek závlahové vody pro udržitelnou zemědělskou produkci bez nepříznivých dopadů na stávající vodní zdroje a jejich ekosystémy“. Závlahy jsou proto nedílnou součástí zemědělské politiky České republiky, a s ohledem na jejich nepatrný rozsah oproti rozsahu i využívání v Evropě, je jejich rozvoj i obnova významným cílem MZe. Proto se staly komponentou navrhovanou v NPO pro podporu z RRF.

Cílem je navýšit zavlažovanou plochu do r. 2030 o **35 tis. ha** oproti současnému stavu. Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030⁵¹)

Pro ukázkou připojujeme fotografie příkladů realizace opatření:

Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích

Oprava Prostředního rybníku v Cětovazích

⁵¹ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

Obr. Stav před realizací

Obr. Stav po realizaci

V iniciativě Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek se budou realizovat především opatření k ochraně složek životního prostředí a adaptace na změnu klimatu a dále opatření zelené infrastruktury k posílení biodiverzity a mimoprodukčních funkcí krajiny. Realizovaná opatření budou přispívat k udržitelnému využívání vody a půdy, k ochraně vodních zdrojů a budou preventivně působit a omezovat jejich znečištění. Opatření budou také přispívat k eliminaci eroze půdy a k ochraně a obnově biologické rozmanitosti ekosystémů. Cílem této investice je v období 2021-2023 realizovat opatření na ochranu životního prostředí a adaptace na klimatickou změnu v rozsahu 150 ha a dále opatření zelené infrastruktury podporující biodiverzitu v rozsahu 90 ha. Konkrétně se bude jednat o protierozní opatření (příkopy, průlehy, meze, travnaté pásy a jiné retardační prvky), mokřady, tůňe, revitalizace vodních toků a akumulčních vodních nádrží, biocentra, biokoridory a interakční prvky.⁵²

⁵² <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

Pro ukázkou připojujeme fotografie příkladů jednotlivých typů opatření z obou skupin cílů.

1. Realizace opatření zelené infrastruktury podporující biodiverzitu

Biokoridor Bořenovice, Zlínský kraj, okres Kroměříž

Obr. Stav před realizací

Obr. Stav po realizaci

2. Realizace opatření ochrany životního prostředí a adaptace na změnu klimatu

Protierozní pás s příkopem a doprovodnou zelení v k.ú. Paračov a k.ú. Skály, Jihočeský kraj, okres Strakonice

Obr. Stav před realizací

Obr. Stav po realizaci

Realizace těchto opatření významně přispěje k posílení resilience krajiny, navýšení kvality života obyvatelstva, posílení udržitelného zemědělství a příležitostí rozvoje venkova. Při nastavení rozsahu tohoto cíle se vycházelo z historické zkušenosti SPÚ z dříve realizovaných obdobných opatření s ohledem na personální kapacity SPÚ.

Česká republika prožívá od roku 2017 do současnosti nejrozsáhlejší **kalamitní situaci v lesích** v celé její historii. Od roku 2017, ve kterém byl překonán republikový rekord v objemu zpracovaného kůrovcového dříví, je každý další rok zaznamenáván nárůst těchto hodnot o více než polovinu stavu roku předchozího. V roce 2018 objem vytěženého pouze kůrovcového dříví dvojnásobně překonal průměrnou roční těžbu veškerého dříví v České republice za běžného stavu, a to byly zpracovány pouze 2/3 z celkového stavu poškozených porostů, a přesáhl tak poprvé v moderní historii průměrný mýtní přírůst, což je jasná známka neudržitelnosti stavu. Tyto hodnoty každým rokem narůstají, stejně tak jako plocha, na které dochází k rozpadu lesa a destabilizaci lesního prostředí.

Vzhledem k tomu, že podíl smrkových porostů v druhové skladbě lesa ČR je bez mála 50 % a většina smrkových porostů je kůrovcovou kalamitou znatelně poškozena, zničena nebo je v přímém ohrožení v příštích letech, jedná se o závažnou hrozbu ztráty výrazné plochy lesa na celém území ČR (v některých krajích se jedná téměř o většinu lesa), což bez adekvátního a rychlého řešení, které bude finančně značně přesahovat možnosti národních zdrojů, může vést až ke klimatické katastrofě v České republice dosud nepoznaných rozměrů. Jediným řešením současné situace je rychlá obnova postupně narůstajících ploch lesních holin vhodnými dřevinami odolnými vůči klimatické změně, která stabilizuje nejen les, ale ten ve svém přínosu krajiny velkou měrou stabilizuje neutěšenou situaci celého životního prostředí z hlediska mitigace a adaptace na změnu klimatu. Bez zachování těchto přínosných funkcí lesních ekosystémů na celkové klima krajiny je řada jiných opatření snažící se zmírnit projevy klimatické změny a adaptace na ni zcela marginální. V České republice byl v roce 2020 detekován rekordní nárůst holin způsobený těžbou v důsledku přetrvávající kůrovcové kalamity na 50 000 ha, přičemž na konci roku 2020 bylo nad tento rámec detekováno dalších 16 000 ha stojících souší (data uveřejňovaná Ústavem pro hospodářskou úpravu lesa). Tato čísla jsou výsledkem nakumulovaného stavu posledních několika kalamitních let a indikují akutní potřebu výrazného navýšení finančních investic do obnovy lesa na příští minimálně 3 roky. Na základě těchto údajů jsme stanovili milník reálně proveditelného opětovného zalesnění melioračními a zpevňujícími dřevinami prováděného s pomocí RRF zhruba na 12 000 hektarů za rok.

Obr. Ukázka stavu lesních porostů po kůrovcové kalamitě a rozsah jejich poškození

Obr. Ukázka stavu lesních porostů po kůrovcové kalamitě a rozsah jejich poškození

Obr. Ukázka obnovy druhově i strukturálně pestrého lesního porostu

Obr. Ukázka obnovy druhově i strukturálně pestrého lesního porostu

Vzhledem k tomu, že se nejedná o technickou ani průmyslovou investici, ale o investici napravující současný tristní stav a hrozící ekologickou katastrofu, nejedná se v tomto případě obecně o rizikovou aktivitu z hlediska

DNSH. Naopak nerealizování předkládaných investic by zapříčinilo stav, který by v rozporu se zásadami DNSH v krajině nastal. Investice naplňuje opatření stanovené Národním akčním plánem pro přizpůsobení se změně klimatu o1_4 Zvyšování ekologické stability lesních porostů a odolnosti vůči biotickým i abiotickým škodlivým činitelům volbou vhodné druhové a prostorové skladby. Dále tato investice naplňuje cíle Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035, konkrétně dlouhodobý cíl B: S ohledem na probíhající klimatickou změnu zvyšovat biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesních ekosystémů při zachování produkční funkce; opatřením B.1 Podporovat zvyšování různorodosti druhové, věkové a prostorové struktury lesa pro zajištění dlouhodobé stability lesa, včetně zvyšování podílu vhodných dřevin v lesních porostech a opatřením B.2 Podporovat hospodaření v lese s cílem zachovat a zvyšovat biologickou rozmanitost lesů. Tato investice rovněž naplňuje cíl Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR: Zvýšit retenční a akumulaci schopnost krajiny prostřednictvím opatření na lesní půdě.

Podpora schopnosti **zadržovat vodu v lesích** bude zajištěna vybudováním lesotechnických zařízení na ochranu lesní půdy před erozí a před povodněmi, ke kontrole přívalových toků pro zlepšení průtokových podmínek v lesích a zakládáním malých vodních nádrží v lesích. Zadržování vody v lesích vede ke zlepšení místních vodních, půdních a mikroklimatických podmínek vhodných nejen pro rozvoj lesních ekosystémů, ale především k vyšší odolnosti lesů v období sucha, jako adaptační opatření vůči změně klimatu. Realizací tohoto opatření jsou lesní vodní zdroje více chráněny, což má pozitivní dopad na kvalitu a množství vodních zdrojů. Uvažované projekty jsou lesotechnickými stavbami malého rozsahu (úpravy na vodních tocích, malé vodní nádrže, drobné vodní plochy, retenční objekty a další opatření s cílem zadržování vody a zpomalování odtoku z území) zaměřené na části přívalového toku s nejvyšším rizikem poškození povodněmi a erozí (části toku s vysokým spádem), kde tlumí zrychlenou vodní erozi, snižují energii proudu a optimalizují podmínky proudění a chrání povodí lesních bystřin. Každý rok financování lze pomocí RRF realizovat přibližně 20 projektů tohoto charakteru. Investice naplňuje opatření stanovené Národním akčním plánem pro přizpůsobení se změně klimatu (2017, včetně aktualizace připravované v roce 2021), kromě dalších opatření (renaturalizace řek, obnova mokřadů) podporovaných i z jiných finančních nástrojů (např. OP Životní prostředí).

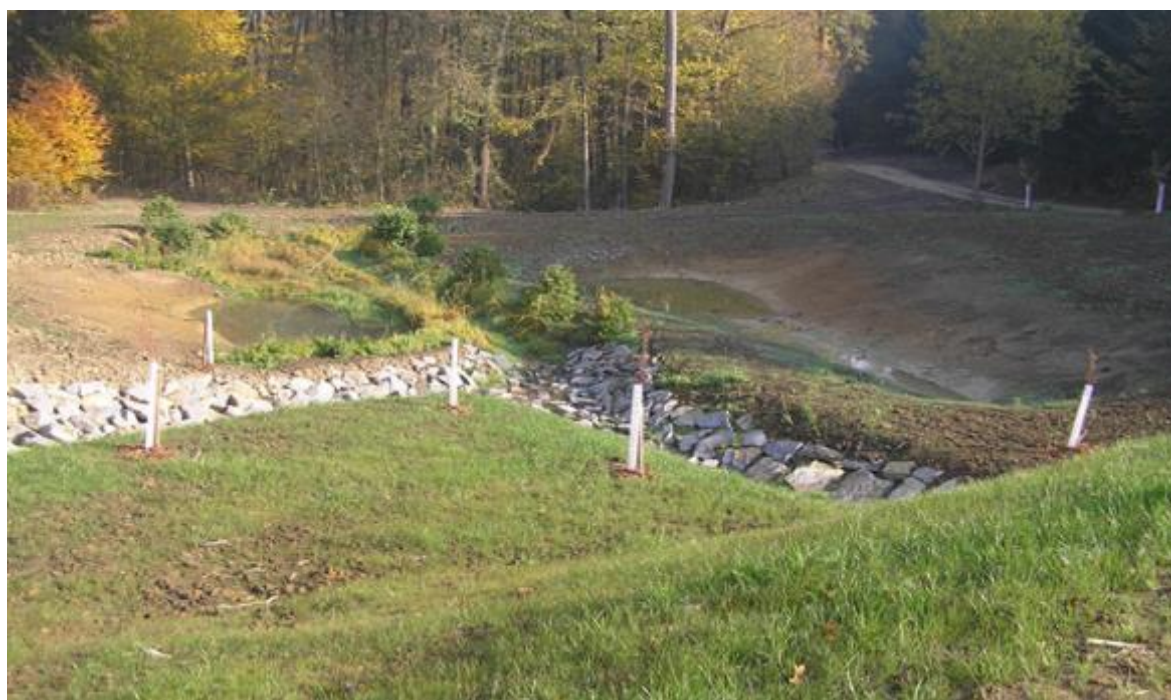
Obr. Ukázka výstavby příčného hrazení bystřin v lesích

Obr. Ukázka funkčního systému zadržování vody v lese pomocí hrazení bystřin po realizaci stavby

Obr. Příklad podélného zpevnění břehů lesní bystřiny

Obr. Příklad malé vodní nádrže v lese

c) Národní strategický kontext

Ochrana klimatu je jednou z prioritních oblastí politiky EU. Problematika mitigace je řešena v klimaticko-energetickém balíčku v rámci Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (Adaptační strategie EU). Nadto, velmi aktuální iniciativou EU je také zveřejnění Zelené dohody pro Evropu (European Green Deal). Tento dokument představuje klíčovou strategii EU pro přechod na klimaticky neutrální, udržitelnou a oběhovou ekonomiku do roku 2050.

Strategický kontext cílů komponenty v národním měřítku spatřujeme zejména v zastřešujícím dokumentu Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030. Podrobnější cíle jsou zpracovány v souvisejících strategických, koncepčních a prováděcích dokumentech.

Uvádíme koncepční a strategické materiály přijaté v rámci České republiky, které plně zastřešují navrhovaná opatření v rámci této komponenty do širokého rámce provázaných opatření. Konkrétně:

Politika ochrany klimatu v České republice⁵³

Strategie přizpůsobení se změně klimatu⁵⁴

Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky pro období 2016–2025⁵⁵.

Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030⁵⁶

Strategický plán Společné zemědělské politiky (v přípravě)

⁵³ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/politika-ochrany-klimatu-v-cr>

⁵⁴ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/strategie-prizpusobeni-se-zmene-klimatu-v-podminkach-ceske-republiky>

⁵⁵ https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/strategie-ochrany-biologicke-rozmanitosti-cr-2015-2025.pdf

⁵⁶ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

Státní politika životního prostředí České republiky⁵⁷

Koncepce omezení následků sucha pro území České republiky⁵⁸

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu, národní plány povodí, plány pro zvládání povodňových rizik⁵⁹

Národní program reforem ČR 2020⁶⁰

Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035⁶¹

d) Předchozí snahy

Koncepční řešení protipovodňové ochrany v České republice a její podpora z národních prostředků byla zahájena po katastrofálních povodních v letech 1997 a 1998, kdy byla vládou České republiky přijata Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky. V návaznosti na to byl v roce 2002 Ministerstvem zemědělství zahájen program Prevence před povodněmi. Současná etapa programu je již čtvrtým programovým obdobím, které plynule navazuje na předchozí tři úspěšné etapy. Od roku 2002 tak Ministerstvo zemědělství plynule zajišťuje systematickou protipovodňovou ochranu území České republiky. O roku 2002 Ministerstvo zemědělství podpořilo realizaci protipovodňových opatření s celkovými náklady cca 20 mld. Kč, z čehož bylo do roku 2019 realizováno 862 staveb.

Problematicke Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích se Ministerstvo zemědělství věnuje od roku 2016, kdy byl na tuto problematiku zřízen samostatný dotační titul. Velký ohlas byl především ze stran obcí, které mají značný zájem o obnovu, rekonstrukci a výstavu vodních nádrží na svých katastrálních územích. Za období 2016–2020 se podařilo realizovat cca 1200 projektů v celkových nákladech cca 1,5 mld. Kč. Státní podniky Povodí realizovaly za uvedené období cca 680 projektů v celkových nákladech 1,6 mld. Kč. Pro nadcházející roky 2021–2024 Ministerstvo zemědělství připravilo navazující dotační program, který bude pokračovat v nastavených prioritách a cílech.

Dotační program na podporu zemědělských závlah funguje na Ministerstvu zemědělství dlouhodobě. Zájem o podporu v posledních letech prudce roste v souvislosti se suchem, které Českou republiku pravidelně zasahuje od roku 2015, a to s narůstající intenzitou.

Realizace pozemkových úprav probíhá dlouhodobě a pro realizaci některých uvedených opatření využívá národní podporu a podporu z Programu rozvoje venkova. Tato podpora svým rozsahem však nedokáže pokrýt všechna potřebná opatření v krajině. Aktuálně proběhla úprava národní legislativy tak, aby bylo možné z národních prostředků efektivně vykupovat pozemky a na nich uvedená opatření realizovat. Současně také proběhla úprava národní legislativy (novela zákona o pozemkových úpravách) tak, že bude možné jednotlivá opatření uvedená výše realizovat i s větším územním přesahem (realizace opatření ve více katastrálních územích najednou) což doposud některá opatření limitovalo. Tím dojde k posílení účinku takto realizovaných opatření. V posledních 3 letech (2018–2020) Státní pozemkový úřad realizoval cca 240 ha výsadeb biocenter, biokoridorů a interakčních prvků, 115 ha protierozních opatření a 107 ha vodohospodářských opatření, kde jsou však zahrnuty i techničtější prvky jako vodní nádrže k ochraně obyvatel, které nebudou z RRF financovány. U realizace jednotlivých projektů bude vždy zajištěno financování pouze z jednoho zdroje. Do programu rozvoje venkova budou předkládány projekty techničtějšího charakteru.

V rámci Budování lesů odolných klimatické změně byla investice týkající se obnovy porostů stanovištně vhodnými dřevinami realizována ze státního rozpočtu v rámci nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích, příspěvku na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku.

⁵⁷ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/statni-politika-zivotniho-prostredi-2030-vyhled-do-2050>

⁵⁸ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/koncepce-ochrany-pred-nasledky-sucha-pro-uzemi-ceske-republiky>

⁵⁹ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/narodni-akcni-plan-adaptace-na-zmenu-klimatu>

⁶⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-national-reform-programme-czechia_cs.pdf

⁶¹ <https://portal.mze.cz/ssl/web/mze/lesy/lesnictvi/koncepce-a-strategie/koncepce-statni-lesnicke-politiky-do.html>

Zadržování vody v lese bylo realizováno v rámci mandatorních výdajů ze státního rozpočtu jako nárok vlastníka lesa na základě § 35 lesního zákona č. 289/1995Sb.

3. Popis reforem a investic komponenty

b) Popis investic

Protipovodňová ochrana

Výzva	Adaptace na klimatické extrémy
Cíl	Zvýšení míry ochrany před povodněmi zejména v oblastech s významným povodňovým rizikem dle směrnice 2007/60/ES Cílem je do roku 2030 navýšit finanční zdroje o 20 % na realizaci opatření protipovodňové ochrany. (Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030 ⁶²).
Implementace	Ministerstvo zemědělství, průběžné financování projektů
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Státní podniky Povodí, Lesy České republiky, obce (Realizace projektů a spolufinancování)
Překážky a rizika	Nedostatek finančních prostředků, majetkoprávní vypořádání pozemků dotčených stavbou.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Obyvatelstvo, průmysl, služby (území s rizikem výskytu povodní)
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	3 062 mil. CZK (2021-2023)
Dodržování pravidel státní podpory	Realizace programu dle Pravidel pro poskytování dotací z programu 129 360 „Podpora prevence před povodněmi IV“ schválenými Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem financí a v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování reprodukce majetku.
Uveďte dobu implementace	10/2018 – 12/2024

Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích

Výzva	Drobné vodní toky a malé vodní nádrže
Cíl	Zlepšení stavu drobných vodních toků, podpora retence vody v krajině, podpora obnovy a budování malých vodních nádrží. Cílem je navýšení podílu finančních prostředků do r. 2030 na realizaci a rekonstrukci rybníků a malých nádrží o 10 %. (Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030 ⁶³).
Implementace	MZe prostřednictvím dotačního titulu
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Státní podniky Povodí, obce a municipality

⁶² <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

⁶³ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

Překážky a rizika	Problematické majetkoprávní vypořádání dotčených pozemků, nedostatečná personální kapacita
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Týká se široké populace obyvatelstva v ČR, vodní režim krajiny a zvyšování zásoby vody v krajině ovlivňuje široké spektrum organismů a v neposlední řadě člověka
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 850 mil. CZK.
Dodržování pravidel státní podpory	Předmět podpory je budován ve veřejném zájmu, podpora je poskytována veřejným subjektům, případně státním podnikům Povodí. Podpora je poskytována na základě Ministerstvem financí schválených dokumentací a Pravidel pro poskytování dotací.
Doba implementace	2021 -2023

Závlahy

Výzva	Zemědělské závlahy
Cíl	Podpora konkurenceschopnosti a udržitelnosti českého zemědělství. Nákup a budování moderních zavlažovacích technologií, zaměřených na šetrnost k životnímu prostředí a úsporu vody. Cílem je navýšit zavlažovanou plochu do r. 2030 o 35 tis. ha oproti současnému stavu. Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do r. 2030 ⁶⁴)
Implementace	MZE prostřednictvím dotačního titulu
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zemědělské podniky (malé, střední i velké)
Překážky a rizika	Výrobní kapacita dodavatelů technologií
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Obyvatelstvo EU
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	780 mil. CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora je poskytována na základě Ministerstvem financí schválených dokumentací a Pravidel pro poskytování dotací. Podpora je notifikována EK SA.464419(2016/N)
Doba implementace	2021-2023

Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek

Výzva	Adaptace na klimatickou změnu a zlepšení environmentálního stavu
Cíl	Realizace 150 ha projektů ochrany životního prostředí a adaptace na změnu klimatu a 90 ha projektů zelené infrastruktury podporující biodiverzitu. Tato opatření přispějí k adaptaci krajiny na klimatickou změnu alepší její environmentální stav.
Implementace	Implementovat bude SPÚ (organizační složka MZe) prostřednictvím realizací konkrétních opatření v krajině, jako např. opatření k zadržení vody v krajině a protierozní opatření.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MZe a stakeholders (Obce, projekční a realizační firmy, vlastníci půdy a zemědělci).

⁶⁴ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/strategie-resortu-ministerstva-zemedelstvi-s-vyhledem-do-roku-2030>

Překážky a rizika	Dostatek realizačních kapacit a jasné vymezení pravidel čerpání finančních prostředků. U realizace jednotlivých opatření bude vždy zajištěno financování pouze z jednoho zdroje. Do Programu rozvoje venkova budou předkládány projekty techničtějšího charakteru. Tím bude riziko dvojího financování eliminováno.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Obce – posílení resilience krajiny a navýšení příležitostí rozvoje a kvality života, Zemědělci – posílení udržitelného zemědělství, Širší veřejnost – navýšení kvality života.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1000 mil. CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Státní podpora není vázána omezujícími pravidly, až na nutnost dodržování zákonných norem čerpání finančních prostředků.
Uvedte dobu implementace	36 měsíců; Q4/202X (t + 36 month)

Budování lesů odolných klimatické změně

Výzva	Obnovit veškeré funkce lesa včetně těch, které přispívají k mitigaci změny klimatu absorpcí atmosférického uhlíku a zachování příznivé vláhové bilance v krajině.
Cíl	Zajištění kontinuity plnění klimatických, vodohospodářských, ekologických a celospolečenských funkcí lesa, zejména aby lesy ve zvýšené míře přispívaly k ukládání uhlíku, retenci vody v krajině a docházelo ke zvyšování stability lesních porostů vůči extrémním projevům klimatu, jako jsou bořivé větry a periody sucha. Bude realizováno prostřednictvím každoroční obnovy plochy 12 000 ha druhově pestrou skladbou klimaticky odolných dřevin. Investice je postavena na doprovodné reformě, která spočívá ve významném posunu ve struktuře lesů směrem k přirozenému druhovému složení dřevin v lesích, které je stanoveno vyhláškou č. 298/2018 Sb., přijatou vládou ČR v roce 2018 v reakci na probíhající klimatickou změnu.
Implementace	Ministerstvo zemědělství prostřednictvím finančního příspěvku. Finanční podpora obnovy kalamitou poškozených lesů, které budou zakládány ve struktuře (zejména stanovištně vhodné druhové skladby) odolné vůči projevům klimatické změny (adaptace).
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo zemědělství jako řídicí orgán, Krajské úřady ČR jako administrátor investičních podpor.
Překážky a rizika	Vysoká finanční náročnost k dosažení cílů – riziko nedostatečných zdrojů financování, pokud opatření nedostane 100% podporu.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Vlastníci a držitelé lesů.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	8 540 mil. CZK. (způsob výpočtu: 3 letý úhrn za celkové náklady na obnovu - průměrný počet sazenic/ha pro cílovou stanovištně vhodnou dřevinu, cena sazenice, cena provedené práce, plánovaná plocha k zalesnění – a celkové náklady na následnou péči nových porostů do jejich zajištění a jejich následnou výchovu – plánovaná plocha obnovených porostů)
Dodržování pravidel státní podpory	Investice byla notifikována jako součást schématu národních podpor SA.54137 (2019 / N).
Uvedte dobu implementace	2021 -2023

Zadržování vody v lese

Výzva	Zadržování vody v lese a prevence vodní eroze půdy.
Cíl	Realizace 20 projektů ročně, které budou plnit následující funkce: Zpomalení odtoku vody z lesa, zabraňování vodní eroze lesních půd způsobené povodňovými stavy, snížení energie vodního proudu, v případě malých vodních nádrží zlepšení mikroklimatických poměrů v okolí vodní plochy, zvýšení plochy a doby vsakování zadržené vody do půdy.
Implementace	Ministerstvo zemědělství prostřednictvím úhrady nákladů za realizaci projektů lesotechnických opatření sloužící veřejnému zájmu. Lesotechnická opatření jsou malého rozsahu (např. malé vodní nádrže, drobné vodní plochy, hrazení bystřin a úpravy na vodních tocích v lesích za účelem stabilizace povodí, protierozní ochrany a možnosti zadržení vody a zpomalení jejího odtoku) zaměřené na části přívalového toku s nejvyšším rizikem poškození povodněmi a erozí.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo zemědělství jako řídicí orgán i administrátor investičních podpor prostřednictvím Krajských úřadů ČR, dalšími participienty jsou stavební a vodoprávní úřady včetně příslušných orgánů ochrany přírody.
Překážky a rizika	V tuto chvíli nejsou známa.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Opatření jsou realizována v případě, že je prokázán veřejný zájem (rozhodne krajský úřad) – tzn. občané ČR obecně, dále vlastníci a držitelé lesů.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	300 mil. CZK. (Vypočteno z očekávaného počtu projektů za 3 roky: 60 ks; a očekávaných jednotkových nákladů za projekt)
Dodržování pravidel státní podpory	§ 35 lesního zákona (č. 289/1995 Sb.) na opatření meliorací a hrazení bystřin. Rozhodnutí krajského úřadu.
Uveďte dobu implementace	2021 -2023

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Opatření v rámci komponenty 2.6 navazují na zastřešující strategie ČR a byla vybrána tak, aby v maximální možné míře kombinovala přínosy k adaptaci na klimatickou změnu a zároveň přinášela zásadní ekosystémové benefity pozitivně přispívající k druhové rozmanitosti. Jednotlivá opatření organicky spojují oblasti půdy, vody, sekvestrace uhlíku a biodiverzity, doplňují se vzájemně i s dalšími opatřeními mimo NPO tak, aby NPO maximálním způsobem přispěl k naplnění reformního úsilí ČR jak v oblasti adaptace na klimatickou změnu, tak zlepšování biodiverzity.

Projekty dle navržených opatření například obsahují rybí laguny, v korytech toků jsou umísťovány balvany, které slouží jako úkryty živočichů, obvykle jsou preferovány vegetační typy opevnění toků, které po realizaci splynou s krajinou. Je dáno předpisy ČR, že každý příčný objekt v toku musí obsahovat migrační průchody pro živočichy, jinak není povolena jeho realizace. V případě poldrů či suchých nádrží se v zátopě budují mokřady, tůňe, případně se provádí kompletní revitalizace přilehlého toku a dále prvky zajišťující zachování nebo zlepšení biodiverzity suchozemských druhů a hmyzu. Jedná se o “myšochody” pro zkvalitnění života hrabošům, dále vertikální a horizontální broukoviště a specifickou záležitostí jsou “plaziště” – hromady kamení, umožňující

vegetování plazů (Konkrétní příklady: Krounka, Kutřín – výstavba poldru – zde revitalizace Martinického potoka; dále Suchá nádrž Lichnov III., V., suchá nádrž Jelení a Loděnice – obsahují popsané prvky pro rozvoj suchozemských živočichů a dále mokřady a tůňe). Vodní díla zajišťují mimo jiné minimální průtoky v korytech během suchých měsíců, což umožňuje zachování života ve vodním toku pod hrází. Všechny zmíněné prvky jednoznačně pozitivně ovlivňují v rámci principu DNSH biodiverzitu.

V rámci této komponenty je navržena investice 2.6.4 Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek, jejímž jedním z cílů je realizovat 90 ha projektů zelené infrastruktury podporující biodiverzitu. Tato investice je navržena v oblasti intervence 037. Tato investice má přesah i do jiných oblastí intervence (např. 050), a to z důvodu multifunkčnosti jednotlivých opatření. Větší význam těchto opatření nacházíme v adaptaci na změnu klimatu, těchto multifunkčních opatření, proto byla zvolena převažující oblast intervence 037.

a) Všechny navržené investice v rámci komponenty 2.6 jsou na základě Přílohy návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních COM (2018) 375 ze dne 29.5.2018 přiřazeny k opatřením cíle 2 týkajícím se zelenější, nízkouhlíkové Evropy, díky podpoře přechodu na čistou a spravedlivou energii, zelených a modrých investic, oběhového hospodářství, přizpůsobení se změnám klimatu a prevence rizik.

Investice Protipovodňová opatření byla v rámci výše uvedené přílohy posouzena a přiřazena k oblasti intervence:

035 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: povodně (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů a infrastruktur řízení katastrof).

037 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: jiné, např. bouře a sucha (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů a infrastruktur řízení katastrof).

Investice Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích byla v rámci výše uvedené přílohy posouzena a přiřazena k oblasti dimenze:

035 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: povodně (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů a infrastruktur řízení katastrof).

037 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: jiné, např. bouře a sucha (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů a infrastruktur řízení katastrof).

Investice Závlahy byla v rámci výše uvedené přílohy posouzena a přiřazena k oblasti intervence:

037 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: jiné, např. bouře a sucha (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů a infrastruktur řízení katastrof).

Investice Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek byla v rámci výše uvedené přílohy posouzena a přiřazena k oblasti intervence:

037 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: jiné, např. bouře a sucha (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů a infrastruktur řízení katastrof).

V rámci této komponenty je navržena investice 2.6.4 Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek, jejímž jedním z cílů je realizovat 90 ha projektů zelené infrastruktury podporující biodiverzitu. Tato investice je navržena v oblasti intervence 037. Tato investice má přesah i do jiných oblastí intervence (např. 050), a to z důvodu multifunkčnosti jednotlivých opatření. Větší význam těchto opatření nacházíme v adaptaci na změnu klimatu, těchto multifunkčních opatření, proto byla zvolena převažující oblast intervence 037.

Investice Budování lesů odolných klimatické změně byla v rámci výše uvedené přílohy posouzena a přiřazena k oblasti intervence:

037 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: jiné, např. bouře a sucha (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů řízení katastrof, infrastruktur a ekosystémových přístupů).

Investice Zadržování vody v lese byla v rámci výše uvedené přílohy posouzena a přiřazena k oblasti intervence:

035 Opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik souvisejících s oblastí klimatu: povodně (včetně zvyšování povědomí, civilní ochrany a systémů řízení katastrof, infrastruktur a ekosystémových přístupů).

b) Dále byly všechny předkládané investice v rámci komponenty 2.6 podrobeny posouzení v oblasti naplňování Environmentálních cílů v oblasti klimatu a životního prostředí stanovených v nařízení **2020/852** (nařízení o taxonomii – tj. mitigace změny klimatu, adaptace změny klimatu, ochrana vody, oběhové hospodářství, redukce znečištění a ochrana biodiverzity) stanovené článkem 9:

Investice spadající do oblasti **vodního managementu** (Protipovodňová opatření; Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích; Závlahy) naplňují 2 environmentální cíle v oblasti klimatu a životního prostředí dle nařízení čl. 9:

cíl Přizpůsobování se změně klimatu, konkrétně dle článku 11 Významný přínos k přizpůsobování se změně klimatu, odst. 1, písm. a) a b).

cíl Udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů dle článku 12 Významný přínos k udržitelnému využívání a ochraně vodních a mořských zdrojů, odst. 1. písm. c).

Shrnutí:

Protipovodňová opatření

Suché nádrže, pokud jsou ve funkci, akumulují vodu, která tak může postupně zasakovat, což má pozitivní vliv na retenci vody v krajině. V období mezi povodněmi mohou plochy určené k dočasné zátopě sloužit ke greeningu. Poldry mohou být navrženy jako suché, které zadržují vodu v průběhu povodní a určitý čas po jejím odeznění nebo mohou mít v zátopě vybudované různé tůňky. Oba případy podporují vznik přirozených mokřadů, které mohou být osídleny vlhkomilnými živočišnými i rostlinnými druhy. Tento efekt má jednoznačně příznivý vliv na rozvoj biodiverzity v území. Poldry nepředstavují migrační bariéry pro vodní ani suchozemské živočichy, protože v období mezi povodněmi je zachován volný průtok. Poldry tak představují významný stabilizační prvek kulturní krajiny. Opatření realizovaná na velkých vodních nádržích nemají negativní vliv na životní prostředí, protože se jedná o úpravy na již existujících stavbách, které svou funkcí zvyšují jejich účinnost a bezpečnost. Tyto úpravy na regulačních a bezpečnostních prvcích významně snižují riziko zvláštní povodně, která by měla devastující vliv na území pod hrází včetně lidských sídel. Je tak nepřímě zajištěné dlouhodobé plnění funkcí vodního díla včetně zachovávání minimálních průtoků v korytě pod hrází v suchých obdobích, což významně přispívá k zachování života vodních společenstev a společenstev na vodu vázaných. V rámci úpravy toků v intravilánech obcí jsou budovány prvky podporující rozvoj vodních druhů živočichů, jako jsou rybí tůně a laguny, diverzifikace dna, tak aby tvořilo přirozené úkryty rybám atd.

Drobné vodní toky a malé vodní nádrže

Podporovaná opatření a jejich vliv na biodiversitu:

- Budování nových vodních nádrží.
- Obnova historických zaniklých vodních nádrží.
- Rekonstrukce stávajících vodních nádrží.
- Odbahnění vodních nádrží.
- Opravy současných degradovaných vodohospodářských úprav v intravilánech měst a obcí.

Nové nádrže se budují na morfologicky vhodných lokalitách s minimálním zásahem do krajinného rázu. Vzniklá vodní plocha pozitivně ovlivňuje hladinu podzemních vod v dané lokalitě a zlepšuje mikroklima. Vytváří příležitosti pro život mnoha dalších organismů, hmyzu, ptactva, bezobratlovců i obratlovců. Je dbáno na budování litorálních zón v rámci vodní hladiny, které slouží nejen k rozvoji flory, ale i fauny. Dochází k hnízdění ptactva, poskytuje úkryt živočichů před predátory, poskytuje životní podmínky pro hmyz. Akumulovaná voda v nádrži poskytuje životní prostředí pro ryby a ostatní vodní živočichy. V období častého sucha umožňuje akumulovaná voda zabezpečovat pod vodní nádrží tzv. minimální zůstatkový průtok, díky kterému je možno zabezpečit přežití organismů vázaných na vodu, které by jinak byly odsouzeny k záhubě. Vznik nových vodních ploch zásadním způsobem pozitivně přispívá na rozvoj a udržení biodiverzity v daném území. Obnova zaniklých vodních nádrží probíhá v územích, kde historicky vodní nádrže již byly a je nanejvýš vhodné jejich obnovu podporovat. Často se jedná o zamokřené lokality s vysokou hladinou podzemních vod, které byly v minulosti

zavezeny a využívány např. k zemědělské činnosti. Obnova takových lokalit opět zásadním způsobem přispěje k rozvoji flory a fauny v daném území a podpoří biodiverzitu. Rekonstrukce vodních nádrží má za cíl především jejich dlouhodobé udržení ve funkčním stavu a zabraňuje fatálním degradacím technických prvků (hráze, bezpečnostní přelivy, výpustné objekty apod.), které by v krajním případě jejich dožití měly za důsledek zánik vodní nádrže. V neposlední řadě se jedná rovněž o bezpečnostní opatření, v případě protržení hráze nebo jiné havárie na vodním díle by mohlo dojít ke vzniku povodně, případně zvláštní povodně, která by ohrožovala lidské životy, životy hospodářských zvířat a ostatních živočichů a působila jiné materiální škody. Investice do oprav vodních nádrží mají tedy i značný protipovodňový efekt. Odbahněním vodních nádrží dochází k obnovení původních objemů zásobního prostoru. Zvýšená kapacita vodních nádrží umožňuje v případě sucha po delší časový interval zabezpečovat minimální zůstatkové průtoky a zabezpečovat tak ekostabilizační funkci. Opravy na drobných vodních tocích spočívají v opravách vodohospodářských úprav v intravilánech měst a obcí, které již jsou za hranicí své životnosti. Povinnost starat se o tyto úpravy vychází z vodního zákona. Tyto investice především plní funkci protipovodňové prevence, v opačném případě by degradované úpravy v dobách zvýšených průtoků přestaly plnit svou funkci, a naopak ohrožovaly obyvatele, zvířata a majetky.

Závlahy

Voda má rozhodující význam pro produkci potravin a obecně pro zemědělství. Hlavním účelem užívání vody v zemědělském sektoru je zavlažování plodin, aby bylo možné udržitelné zemědělství v zemích a regionech ovlivněných vývojem klimatické změny, zejména v budoucnosti, jak vyplývá z dostupných scénářů vyvinutých pro území České republiky. Navíc jsou rovněž zřejmé příznivé vlivy zavlažování na krajinu, biocenózy (biodiverzitu) a na snížení následků změny klimatu, což dokumentuje následující text.

Situace závlah v České republice se odvíjela jak v závislosti na klimatických podmínkách, tak souběžně na zemědělské politice, především s ohledem na zemědělskou produkci. V České republice bylo v šedesátých letech minulého století zavlažovatelných 165 000 ha zemědělské půdy. Relativně příznivé klimatické podmínky s pravidelnými srážkami a pouze nahodilý výskyt sucha vedl, spolu s významnou změnou zemědělství po r. 1990, k odklonu od využívání závlah. V roce 2015 bylo využíváno 40 % z původních zavlažovacích zařízení, tj. na cca 65 000 ha zemědělské půdy.

Souvislé období sucha v letech 2015–2019, které potvrdily scénáře očekávaného vývoje změny klimatu, způsobily zásadní pokles výnosů v zemědělské produkci v regionech ovlivněných suchem (Jižní Morava, Střední a Západní Čechy). Je jasné, že budoucnost zemědělských výnosů v těchto regionech není udržitelná bez závlah. Z tohoto důvodu je nezbytné podpořit obnovu a rozvoj zavlažovacích systémů v České republice, zejména využitím moderních zařízení, které jsou hospodárné a šetří jak vodu, tak elektrickou energii.

Zavlažovací soustavy umožňují nejenom udržet zemědělskou produkci, ale současně představují významná adaptační a mitigační opatření. Vegetace na zemědělské půdě zvyšuje rozvoj celkového vegetačního pokryvu krajiny, což nejenom snižuje teplotu vzduchu nad povrchem půdy, ale intenzivní fotosyntéza zemědělských plodin vede k významné sekvestraci uhlíku (oxidu uhličitého). Navíc závlaha významně posiluje udržení dostatečného objemu vody v půdním profilu, což je zásadní pro vývoj a optimální složení edafonu.

Tudíž se jedná o pozitivní podporu biodiversity v půdě a současně jde o podpůrný faktor pro udržitelnost biodiversity v krajině prostřednictvím určitých částí potravních řetězců.

Využívání závlah je primárně závislé na dostupnosti dostatečných vodních zdrojů. Vodní zdroje České republiky závisejí výhradně na atmosférických srážkách a všechna voda odtéká z území do okolních zemí v důsledku reliéfu povrchu území (Česká republika je v tomto směru imaginární „střechou Evropy). Vodní zdroje jsou následkem toho závislé na akumulaci srážek v podzemních vodách (což má své limity) a na akumulaci povrchových vod v různých typech nádrží a podobných vodních útvech (rybníky, tůně atp.). Různé vodní nádrže jsou tedy nejdůležitějším zdrojem pro poskytnutí závlahové vody. Naplnění vodních nádrží závisí hlavně na úhrnech srážek v zimních měsících a na srážkách během roku (zejména „přívalových srážkách). Tato akumulace umožnila historicky překonat suché sezony a období nedostatku vody. Využití nádrží vede k tomu, že voda pro závlahy není většinou odebírána z vodních toků, takže odběry pro zavlažování nezatíží (nesníží) jejich průtoky během léta. Nárůst počtu malých nádrží a vodních útvarů každopádně podporuje biodiverzitu, přinejmenším lokálně (nové příbřežní plochy, rozvoj litorální vegetace atd.), a v případě větších počtů také regionálně.

Veškeré odběry vody z vodních útvarů musí být schváleny vodoprávními úřady, které využívají údaje poskytnutých státními podniky Povodí (tedy správci vodních toků a povodí). V současnosti nejsou podpořeny odběry z podzemních vod pro závlahové systémy. Naopak je podporována akumulace srážkových vod ze střech velkých hospodářských budov a jiných zpevněných ploch, zejména pro závlahu ve sklenících a školkách ovocných a lesních stromů.

Z uvedených hledisek je management „modré vody“ dobře zabezpečen, ovšem vývoj nepříznivého následku klimatické změny vede k potřebě dalšího zadržení a akumulace srážkových vod území České republiky.

Musíme zdůraznit, že veškerá zaváděná opatření plně respektují a implementují požadavky Rámcové směrnice vodní politiky a jsou obsažena v rozhodnutích vodoprávních úřadů pro užívání vodních zdrojů a rovněž při výstavbě nových akumulací vody.

Závěrem je třeba zmínit, že spotřeba vody v zemědělství (včetně na zavlažování) v České republice je 20x nižší, než je průměr ve státech EU (3 % proti 59 %) a přibližně 10x nižší při porovnání s průměry zemí Střední Evropy (3 % proti 20-30 %), jak ukázala např. Studie Evropské agentury pro životní prostředí publikovaná v roce 2019.

Jsmě tedy přesvědčeni, že je nezbytná podpora pro obnovu a rozvoj závlah v České republice, neboť posilují jak adaptační, tak mitigační opatření a zároveň podporují biodiverzitu, neboť všechny organismy jsou zásadně (životně) závislé na vodě.

Samozřejmě, zaměření podpory vychází z uvedených principů a opatření obsahuje zejména následující vybavení:

- Výstavbu nových, renovaci a rekonstrukci existujících vodních nádrží pro poskytnutí závlahové vody.
- Výstavbu a modernizaci závlahových soustav zavedením kapkové závlahy.
- Výměnu a zavedení čerpadel úsporných na energii.
- Zavedení kontrolních systémů provozu (a jejich digitalizaci).
- Podporu využití moderních pásových zavlažovačů.
- Uplatnění mikro-postřikovačů.
- Podporu na sběr a akumulování srážkových vod ze střech a pevných povrchů.

Investice spadající do oblasti **Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek** naplňuje 4 environmentální cíle v oblasti klimatu a životního prostředí dle nařízení čl. 9:

cíl Přizpůsobování se změně klimatu, konkrétně dle článku 11 Významný přínos k přizpůsobování se změně klimatu, odst. 1 a odst. 2, písm. a).

cíl Udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů, konkrétně dle článku 12 Významný přínos k udržitelnému využívání a ochraně vodních a mořských zdrojů, odst. 1, písm. b) c).

cíl Přizpůsobování se změnám klimatu dle článku 14 Významný přínos k prevenci a omezování znečištění, odst. 1, písm. b).

cíl Přizpůsobování se změnám klimatu dle článku 15 Významný přínos k ochraně a obnově biologické rozmanitosti a ekosystémů, odst. 1, písm. a) b) c).

Shrnutí: Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek zahrnuje řešení pro přizpůsobování se změně klimatu, a to formou realizací drobných krajinných staveb k retenci a akumulaci vody, protierozních opatření či výsadeb zeleně podporující místní ekosystémy.

Investice spadající do oblasti **lesnických opatření (Budování lesů odolných klimatické změně; Zadržování vody v lese)** naplňují 2 environmentální cíle v oblasti klimatu a životního prostředí stanovených dle nařízení čl. 9:

cíl Zmírňování změny klimatu, konkrétně dle článku 10 Významný přínos ke zmírňování změny klimatu, odst. 1, písm. f).

cíl Přizpůsobování se změnám klimatu, konkrétně dle článku 11 Významný přínos k přizpůsobování se změně klimatu, odst. 1, písm. a).

Shrnutí: Lesnické investice naplňují výše uvedené environmentální cíle tím, že v rámci této investice dochází k obnově kalamitních ploch rozpadlých původních porostů s dřevinnou skladbou labilní vůči projevům klimatické změny ve prospěch nových stabilních porostů. Tyto obnovené porosty pak budou plnit své příznivé klimatické funkce (mimo jiné především pohlcování atmosférického uhlíku), přispívat ke zmírňování projevů klimatické změny a budou odolné vůči jejím extrémním doprovodným jevům (přizpůsobování se změnám klimatu). Naopak pokud nedojde na těchto plochách k obnově lesa, může to přispět ke zhoršení situace, neboť nejen že bude o tyto plochy snížena celková schopnost pohlcování atmosférického uhlíku lesů, ale rovněž na těchto velkých plochách dojde k negativnímu ovlivnění vodního režimu lesních půd. Dalším efektem by bylo zvyšování ohřevu půdy a její povrchové vysoušení přímým slunečním zářením, které les dokáže efektivněji absorbovat. Těmito doprovodnými efekty by se ještě výrazněji prohloubil dopad klimatické změny na celkovou krajinu. Investice, tak

v duchu obou cílů výrazně přispívají zmírňování i přizpůsobení se změně klimatu ve prospěch okolního prostředí. Tyto investice rovněž přispějí k dosažení cíle EU v oblasti klimatu do roku 2030 a klimatické neutrality do roku 2050, tedy snižování emisí skleníkových plynů docílené již uvedenou schopností lesa vázat atmosférický uhlík a snižování růstu globální teploty mimo uvedenou absorpci také efektem ochlazováním krajiny schopností lesních ploch lépe pohlcovat sluneční záření, udržovat lokální vláhově příznivé mikroklima, zadržováním vody a zabraňováním vysušení půd v krajině.

Investice **Budování lesů odolných klimatické změně** je podporována Národním akčním plánem pro přizpůsobení se změně klimatu opatřením o1_4 Zvyšování ekologické stability lesních porostů a odolnosti vůči biotickým i abiotickým škodlivým činitelům volbou vhodné druhové a prostorové skladby. Dále tato investice naplňuje cíle Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035, konkrétně dlouhodobý cíl B: S ohledem na probíhající klimatickou změnu zvyšovat biodiverzitu a ekologickou stabilitu lesních ekosystémů při zachování produkční funkce; opatřením B.1 Podporovat zvyšování různorodosti druhové, věkové a prostorové struktury lesa pro zajištění dlouhodobé stability lesa, včetně zvyšování podílu vhodných dřevin v lesních porostech a opatřením B.2 Podporovat hospodaření v lese s cílem zachovat a zvyšovat biologickou rozmanitost lesů. Tato investice rovněž naplňuje cíl Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR: Zvýšit retenční a akumulační schopnost krajiny prostřednictvím opatření na lesní půdě.

Investice jednoznačně přispívá rovněž i rozvoji biodiverzity druhů vázaných na lesní stanoviště.

Investice **Zadržování vody v lesích** prostřednictvím hrazení bystřin je podporována Národním akčním plánem pro přizpůsobení se změně klimatu (2017, včetně aktualizace připravované v roce 2021), jako součást i dalších opatření podporovaných i z jiných finančních nástrojů (např. OP Životní prostředí). Na základě naplňování úkolu Národního akčního plánu Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR se zaměřením na obnovu přirozeného vodního režimu v lesích (o2_1.1, termín plnění 2018) byly revidovány příslušné normy týkající se hrazení bystřin, konkrétně norma ČSN 75 2106-1, která apeluje na environmentální hlediska a zachování migrační propustnosti, a norma ČSN 75 2106-2, která se týká požadavků na realizaci konstrukcí.

Investice spojené se zadržováním vody v lesích prostřednictvím lesotechnických opatření mají v případě zpomalení průtoku vody v lesních bystřinách a v případě vzniku drobných vodních ploch v lesích jednoznačný pozitivní klimatický efekt retence vody a zvýšené lokální distribuce vody do půdy. Z hlediska biodiverzity je zvýšená snaha kumulace vody v lesích a zpomalení jejího odtoku jednoznačně příznivé.

7. Digitální rozměr komponenty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Každá investice v rámci komponenty 2.6. byla podrobně posouzena v souvislosti s cíli v oblasti životního prostředí, dle definice čl. 17, nařízení o taxonomii. Závěrem důkladné analýzy bylo stanovisko, že všechny předkládané investice plně reflektují zásadu „nepůsobit podstatnou škodu“ (tzv. „do no significant harm principle“).

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

Protipovodňová opatření

Milník počet projektů je stanoven na základě dat z IS systému EDS/SMVS a na základě investičních plánů státních podniků Povodí a Lesů ČR v koordinaci s harmonogramem programu „Podpora prevence před povodněmi“.

Cíl počet ochráněných obyvatel je stanoven na základě jednotné metodiky za použití nástroje GIS. Je hodnocen počet obytných domů, které jsou zasaženy hodnoceným rozlivem. Následně je stanoven počet dotčených bytových jednotek. Konečný počet obyvatel je finálně stanoven přepočtem průměrného počtu obyvatel na

bytovou jednotku v České republice. Při analýze jsou využívána data Českého statistického úřadu a katalogu geografických informací.

Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek

Pro investici 2.6.4. Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek byly stanoveny cíle realizace opatření zelené infrastruktury podporující biodiverzitu v rozsahu 90 ha a realizace opatření ochrany životního prostředí a adaptace na změnu klimatu v rozsahu 150 ha. Rozsah těchto opatření byl nastaven v souladu s budoucím strategickým směřováním pozemkových úprav “Koncepce pozemkových úprav na období let 2021-2025” a také vychází z historické zkušenosti s realizací obdobných opatření a byla rovněž zohledněna kapacita (personální) SPÚ.

Budování lesů odolných klimatické změně

Na základě aktualizovaných dat z posledních let vývoje kůrovcové kalamity, které jsou MZe poskytovány prostřednictvím Lesní ochranné služby Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i. a dat Ústavu pro hospodářskou úpravu lesa o vývoji probíhající obnovy lesa (publikovaných každoročně ve Zprávě o stavu lesa a lesního hospodářství) byl stanoven milník odpovídající rozsahům obnovy lesa z posledních inkriminovaných let, které převyšují rozsahy běžné za normálního předkalamitního stavu. Náklady jsou stanoveny dle zjištěného potenciálu (potřeby) a reálné proveditelnosti prací, dále z průzkumu trhu s dostupným sadebním materiálem, výkonem práce a dle platných zákonných norem pro obnovu lesa (vyhláška č. 139/2004 Sb.).

Zadržování vody v lese

Milník počet projektů byl vypočten na základě dosavadního trendu podávání žádostí na realizaci podobných opatření evidovaném Ministerstvem zemědělství a reálných možnostech administrace a proveditelnosti těchto opatření za rok.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda (Ministerstvo životního prostředí/ Ministerstvo průmyslu a obchodu)

1. Popis komponenty

Souhrnný box

Oblast politiky/obor zájmu:

circular economy, resource efficiency, waste management and infrastructure, water management, climate adaptation

Cíl:

Cílem komponenty je v souladu se zásadními strategickými dokumenty Evropské unie (Akční plán EU pro oběhové hospodářství, Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství) podpořit urychlení přechodu na oběhové hospodářství v České republice, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu a omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovaných materiálů ve výrobcích, zvýšit surovinovou bezpečnost České republiky.

Komponenta se v souladu se strategickými dokumenty EU zaměřuje i na oblast udržitelného nakládání s vodou s cílem podpořit opatření na úspory vody a optimalizaci využívání vody v podnikatelské sféře jako součást zavádění principů oběhového hospodářství a adaptace hospodářství na změny klimatu.

Reformy a/nebo investice⁶⁵:

Reformy:

1. Implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR

Česká republika přijala na konci roku 2020 novou vysoce ambiciózní legislativu odpadového hospodářství, která je v účinnosti od 1.1.2021 a zahrnuje:

- Nový zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.
- Nový zákon o výrobcích s ukončenou životností č. 542/2020 Sb.
- Změnový zákon č. 543/2020 Sb.
- Novelu zákona o obalech č. 545/2020 Sb.

Nová legislativa odpadového hospodářství ČR zásadně podporuje přechod na oběhové hospodářství a reflektuje všechny závazné cíle vyplývající z přijaté evropské legislativy.

K dosažení plné implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR, tedy navýšení recyklace komunálních odpadů (do roku 2035 recyklovat 65 % komunálních odpadů) a zásadní snížení skládkování odpadů (do roku 2030 zakázat skládkování využitelných a recyklovatelných odpadů; do roku 2035 skládkovat max. 10 % komunálních odpadů) v souladu s nově přijatou legislativou EU (směrnice o odpadech 2018/851/EU a směrnice o skládkách odpadů 2018/850/EU) jsou nezbytné investice do projektů na budování recyklační infrastruktury.

V kontextu stávající zcela kritické situace související s pandemií nemoci COVID-19, které Česká republika čelí a bezprecedentního nárůstu množství infekčních odpadů ze zdravotnictví se rovněž ukazuje jako zcela nezbytné posilovat infrastrukturu pro jejich odpovídající termické zpracování (spalovny infekčních odpadů). Nová legislativa odpadového hospodářství obsahuje i přísnější podmínky pro nakládání s těmito odpady, což rovněž znamená nutnost investic do příslušných zařízení. Není možné, aby se dané odpady ukládaly na skládky.

2. Dopracování a implementace strategie Cirkulární Česko 2040

Česká republika na základě doporučení Evropské komise zpracovává národní strategický rámec oběhového hospodářství „Cirkulární Česko 2040“, který reflektuje nezbytnost prosazení principů oběhového hospodářství v ČR a blíže formuluje priority a kroky k tomu, aby ČR byla prostřednictvím cirkulární ekonomiky dlouhodobě odolná vůči budoucím environmentálním hrozbám včetně změny klimatu a úbytku biodiverzity a rozvíjela

⁶⁵ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

celkově udržitelný společenský systém. Přípravy strategického rámce byly částečně zpomaleny důsledkem současné pandemie COVID – 19, vydání strategického rámce se tak předpokládá do konce roku 2021. Poté bude následovat fáze implementace, která si vyžádá značné úsilí ze strany všech dotčených skupin a rovněž významné investice pro přechod české společnosti od lineárního přístupu k přístupu cirkulárnímu.

Investice:

1.1 Budování recyklační infrastruktury:

Zvyšování kapacit recyklační infrastruktury je plně v souladu s Novým akčním plánem EU pro oběhové hospodářství (COM(2020) 98 final), který přímo vyzývá k posilování recyklačních kapacit v členských zemích. V rámci plánované investice do budování odpadové - recyklační infrastruktury, budou zejména podporovány projekty vedoucí k rozvoji cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Biologicky rozložitelné odpady jsou ze strany EK považovány za prioritní skupinu odpadů. Rovněž Evropská komise přímo vyzývá členské země ke zlepšení nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a vracení organické hmoty do půdy. Účelem podpory je řešení problematiky opětovného zapravování kompostu vyprodukovaného z kompostovacích zařízení zpět do zemědělského půdního fondu. Významným způsobem tak bude docházet ke zvýšení podílu organických látek v půdě, což je v souladu s povinnostmi vyplývajícími z legislativy EU pro biologicky rozložitelné odpady (povinné třídění bioodpadů, vracení organické hmoty do půdy, omezení eroze půdy). Podpora bude mimo jiné směřována přímo zemědělským subjektům, tak aby se zvýšila jejich schopnost a motivace k zapravování kompostu z odpadových kompostáren. Investice tak budou přispívat k přechodu na principy oběhovosti, vedoucí směrem ke klimatické neutralitě a dlouhodobé konkurenceschopnosti. Investice do budování recyklační infrastruktury jsou nezbytné pro dosažení závazných cílů vyplývajících z přijaté legislativy EU, které jsou plánovány již k roku 2030 v oblasti omezování skládkování recyklovatelných a využitelných odpadů (směrnice o odpadech 2018/851/EU, v rámci schváleného tzv. Balíčku oběhového hospodářství). Plánovaná opatření jsou plně v souladu s Novým Akčním plánem EU pro oběhové hospodářství, který je jedním z prioritních aktivit v rámci Zelené dohody pro Evropu.

1.2 Budování odpadové – Energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů

Investice budou orientovány na podporu energetického zpracování nerecyklovatelných nebezpečných zdravotnických a infekčních odpadů. Pro tyto druhy odpadů není v zásadě možný jiný způsob bezpečného nakládání tak, aby bylo ochráněno zdraví obyvatel. Není možné odpady dlouhodobě ukládat na skládky. Rovněž současná pandemická situace COVID – 19 jednoznačně ukazuje nezbytnost zabývat se řešením rostoucí produkce nerecyklovatelných nebezpečných a zdravotnických odpadů, investovat do navyšování kapacit odpovídajících zařízení na energetické využití těchto problematických odpadů a obecně nastavit odpadovou infrastrukturu tak, aby byla schopna reagovat flexibilně na výkyvy v oblasti směřování různých druhů odpadů do nejvhodnějších typů zařízení. Plánované investice přispějí ke snížení skládkování problematických odpadů, které nemohou být vůbec použity v recyklačním průmyslu, aniž by znamenaly jakoukoli možnost ohrožení plnění recyklačních cílů a jsou v souladu s principem “DNSH” EK a také hierarchií nakládání s odpady.

Kromě toho budou podpořena zařízení na přepracování biologicky rozložitelných odpadů na bioplyn v rámci bioplynových stanic, což je rovněž v souladu s principem DNSH a požadavky EU na uzavírání materiálových cyklů.

2.1 Cirkulární řešení v podnicích

V souladu se strategickými dokumenty EU bude investice zaměřena na podporu a rozvoj cirkulárních řešení u podnikatelských subjektů, zejména na investice do inovativních technologií umožňujících nové nebo vyšší využití druhotných surovin jako náhrady primárních zdrojů, investice do inovativních technologií ke snížení materiálové náročnosti výroby a náhrady primárních vstupních surovin druhotnými, optimalizace materiálového ekodesignu výrobků za účelem usnadnění recyklace a opětovného použití, projekty a realizace průmyslové symbiózy a další investiční podnikatelské projekty vedoucí přechodu na oběhové hospodářství. V rámci investice budou rovněž podporovány projekty zabývající se cílenou aplikací recyklovaných materiálů ve výrobcích. Zvyšování podílu recyklátů ve výrobcích odpovídá hlavním principům oběhového hospodářství z hlediska uzavírání materiálových cyklů a tyto postupy rovněž akcentuje schválená evropská legislativa (v rámci tzv. Balíčku oběhového hospodářství) i nový Akční plán EU pro oběhové hospodářství. Podpora zvyšování podílu recyklovaných materiálů ve výrobcích bude významně přispívat k úspoře primárních materiálů.

2.2 Úspora vody v průmyslu

Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství mimo jiné uvádí, že bude usnadněno opětovné využívání vody a jeho účinnost, a to i v průmyslových procesech. Investice v bude zaměřena na podporu projektů úsporného využívání vody jako je optimalizace spotřeby vody v rámci samotného výrobního procesu instalací nových technologií a zařízení s cílem úspory vody, přímá recyklace vody ve výrobních odvětvích s vysokou spotřebou vody, opětovné využívání znečištěné/využitě provozní vody v jiných procesech, optimalizace využívání vody v obslužných provozech podniků, snižování ztrát vody v uzavřených okruzích nebo rozvodech vody, využívání potenciálu odpadní páry, a další.

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí **4,400 mld. Kč**

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 12,213 mld. Kč (4,400 mld. RRF; 3,913 mld. OPŽP; 3,9 mld. OP TAK)

Veškeré uvedené projekty budou zasmulovněny nejpozději ve 4. Q. 2023.

Další popis komponenty

Přechod na cirkulární ekonomiku má zásadní roli při zvyšování konkurenceschopnosti ČR, vzniku udržitelných pracovních míst, včetně zvýšení pracovních příležitostí pro zdravotně znevýhodněné osoby, zlepšení nakládání s odpady, zvyšování efektivity využití druhotných surovin a omezování spotřeby primárních surovin při vysoké ochraně životního prostředí. Přístupy cirkulární ekonomiky mohou zkrátit a diverzifikovat dodavatelské řetězce a snížit závislost na primárních, zejména neobnovitelných zdrojích, což zvýší strategickou autonomii a odolnost České republiky. Prohlubování cirkulární ekonomiky přispěje k získávání nových znalostí a dovedností, což bude mít pozitivní vliv na konkurenceschopnost ČR. Česká republika na základě doporučení Evropské komise zpracovává národní strategický rámec oběhového hospodářství „Cirkulární Česko 2040“, který reflektuje nezbytnost prosazení principů oběhového hospodářství v ČR a blíže formuluje priority a kroky k tomu, aby ČR byla prostřednictvím cirkulární ekonomiky dlouhodobě odolná vůči budoucím environmentálním hrozbám včetně změny klimatu a úbytku biodiverzity a rozvíjela celkově udržitelný společenský systém. Přípravy strategického rámce byly částečně zpomaleny důsledkem současné pandemie COVID – 19, vydání strategického rámce se tak předpokládá do konce roku 2021.

Cirkulární ekonomika se zaměřuje na celý ekonomický cyklus od těžby primárních surovin, návrh výrobku, zavádění pravidel materiálového ekodesignu, výrobu produktu, spotřebu, obchodní modely, odpadové hospodářství a zpětnou integraci druhotných surovin zpět do výroby. Cirkulární ekonomika má významný potenciál přispět ke zvýšení ekonomické, environmentální a surovinové bezpečnosti a soběstačnosti České republiky.

Česká republika přijala novou vysoce ambiciózní legislativu odpadového hospodářství (s účinností od 1.1.2021), která v souladu s evropskou legislativou stanovuje závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů do roku 2035 a rovněž stanovuje horizont v oblasti ukončování skládkování recyklovatelných využitelných odpadů do roku 2030.

Investicemi do posílení recyklačních kapacit lze docílit navýšení recyklace odpadů a splnit závazné cíle EU (směrnice o odpadech, směrnice o skládkách odpadů - zákaz skládkování využitelných odpadů do roku 2030, 65 % komunálních odpadů do roku 2035 a další cíle). Důležité je rovněž budovat infrastrukturu i pro energetické nakládání s nerecyklovatelnými odpady (zejména infekčními zdravotnickými odpady v souvislosti s naprosto zásadními dopady pandemie nemoci COVID-19).

Vedle toho je rovněž zásadní zaměřit aktivity na implementaci principů cirkulární ekonomiky ve všech odvětvích průmyslu a podnikání s cílem jednoznačného posílení předcházení vzniku odpadů, zvyšování podílu využívání druhotných surovin jako náhrady primárních, především neobnovitelných surovinových zdrojů.

Problematika odpovědného a udržitelného nakládání s vodou jako přírodním zdrojem jednoznačně spadá do oblasti cirkulární ekonomiky, zároveň však investice v této oblasti významným způsobem přispívají k realizaci nezbytných kroků v souvislosti s přizpůsobením se změnám klimatu. Navrhované investice tak povedou ke skutečnému přechodu na oběhové hospodářství a jsou plně v souladu s Novým Akčním plánem EU pro oběhové hospodářství.

Komponenta má klíčovou vazbu na následující doporučení EK:

- Posilovat udržitelnost.
- Přechod na nízkouhlíkové hospodářství.
- Zaměřit investice na digitální a ekologickou transformaci.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Česká republika od roku 2004 téměř zdvojnásobila svou zdrojovou produktivitu (*resource productivity*) z hodnoty 0,68 €/kg na hodnotu 1,12 €/kg, nicméně stále je tato hodnota výrazně pod průměrem EU-27.⁶⁶ Rovněž v hodnotě podílu navrácených druhotných surovin na celkové materiálové spotřebě (*circular materiál use rate*) dochází v ČR k postupnému zlepšování z 5,3 % v roce 2010 na odhadovaných 8,3 % v roce 2019. I v tomto případě jsou však hodnoty ČR pod průměrem EU-27.⁶⁷

V oblasti odpadového hospodářství ČR docházelo od roku 2013 s některými meziročními výkyvy k postupnému nárůstu celkové produkce odpadů, která za rok 2019 činila 37 362 257 tun. Z tohoto množství bylo 3 614 192 tun skládkováno. Vysoký podíl skládkování odpadů je stále ve skupině komunálních odpadů, kde bylo v roce 2019 skládkováno 45,9 % tohoto odpadu.⁶⁸

Hlavní výzvou je intenzivní přechod na principy cirkulární ekonomiky, tedy přechod na oběhový model, jehož principem je co nejdelší zachování hodnoty výrobků a materiálů v ekonomickém cyklu. Bude minimalizován vznik odpadů, zdroje budou využívány efektivně a produkty po dosažení konce své životnosti, se opětovně použijí k výrobě dalších výrobků. Odpady začnou být vnímány jako důležité zdroje pro průmysl a zemědělství a budou nahrazovat primární suroviny (Akční plán EU pro oběhové hospodářství, Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství, Strategie EU pro plasty v oběhovém hospodářství). Významným procesem je pak implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR a splnění závazných cílů vyplývajících z legislativy EU (tzv. balíček k oběhovému hospodářství schválený v roce 2018, směrnice o jednorázových plastech schválená v roce 2019) v oblasti navyšování recyklace komunálních odpadů a obalů a významné snižování skládkování recyklovatelných a využitelných odpadů prostřednictvím prioritních investic do posilování recyklační infrastruktury a infrastruktury na energetické nakládání s nerecyklovatelnými odpady.

Posilování principů oběhového hospodářství povede k dosažení udržitelného rozvoje společnosti a přiblížení se k evropské „recyklační společnosti“. Evropská komise avizuje celou řadu legislativních změn legislativy odpadů, obalů a výrobků s ukončenou životností v blízké době. Na tyto výzvy musí být Česká republika připravena.

Udržitelné hospodaření s vodou je také důležitou výzvou a oblastí vhodnou pro uplatňování principů cirkulární ekonomiky. Průmysl a energetika se v roce 2019 podílely na celkových ročních odběrech povrchových vod z 68 %⁶⁹. Vzhledem k negativním dopadům klimatických změn je realizace opatření úspor a optimalizace využívání vody v průmyslu jednou z výzev, které rovněž napomohou k adaptaci českého průmyslu na změnu klimatu.

b) Cíle

Opatření realizovaná v rámci této komponenty by měla směřovat do zásadního omezování vzniku odpadů, podpory využívání druhotných surovin a jejich udržování v ekonomickém cyklu. Opatření by měla přispívat k technologickým změnám na úrovni podniků (v rámci inovací a digitalizace), ke zvýšení kvality a úrovně nakládání s odpady/materiály. Opatření zahrnují podporu cirkulárních řešení pro udržitelné hospodaření s vodou u podnikatelských subjektů, jehož cílem je snížení její spotřeby. Podpora cirkulární ekonomiky pomůže zvýšit resilienci ČR vůči environmentálním i ekonomickým hrozbám.

Implementace nově přijaté odpadové legislativy, která reflektuje závazné povinnosti ČR vyplývající z přijatých směrnic EU v oblasti navyšování recyklace komunálních odpadů a snížení skládkování je:

- Zcela omezit skládkování recyklovatelných a využitelných odpadů do roku 2030.
- Zvýšit do roku 2025 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálních odpadů nejméně na 55 % celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území ČR.

⁶⁶ EUROSTAT https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_12_20/default/bar?lang=en

⁶⁷ EUROSTAT https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_12_41/default/bar?lang=en

⁶⁸ CENIA, Statistická ročenka životního prostředí 2019 - https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2021/02/Statisticka_Rocenka_ZP_CR-2019.pdf

⁶⁹ dopočet MPO dle údajů CENIA, Statistická ročenka životního prostředí 2019 - https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2021/02/Statisticka_Rocenka_ZP_CR-2019.pdf

- Zvýšit do roku 2030 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálních odpadů nejméně na **60 %** celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území ČR.
- Zvýšit do roku 2035 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálních odpadů nejméně na **65 %** celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území ČR.
- Odstraňovat uložením na skládku v roce 2035 a následujících nejvýše **10 %** z celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území ČR.
- Energeticky využívat v roce 2035 a následujících nejvýše **25 %** z celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území ČR.

Dle provedené studie: „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021–2027“, která byla zpracována v roce 2020 společností Ernst & Young, s.r.o., vyplývá že:

- Kapacity pro energetické využití nerecyklovatelných, nebezpečných a zdravotnických odpadů jsou nedostatečné, což se projevuje významným skládkováním materiálově nevyužitelných spalitelných odpadů.

Investicemi do posilování principů cirkulární ekonomiky je docílit:

- vrácení upravených odpadů jako druhotných surovin do ekonomiky a úspora primárních zdrojů,
- zvýšení soběstačnosti v zajištění deficitních surovinových zdrojů,
- snížení závislosti na importu surovin,
- snížení energetické a materiálové náročnosti výroby,
- snížení provozních nákladů,
- snížení produkce odpadů a jejich skládkování,
- vytvoření nových pracovních míst,
- vytvoření nových obchodních modelů, redukce skleníkových plynů,
- vytváření nových recyklačních kapacit,
- získávání kritických surovin zpět do ekonomiky,
- inovace odpadového a recyklačního sektoru.

V rámci komponenty jsou plánovány investice do posilování recyklační infrastruktury, zejména do rozvoje cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, podporou opatření na řešení problematiky zapravování kompostu produkovaného z kompostáren zpět do půdy.

Rovněž jsou plánovány investice do posilování infrastruktury na energetické využívání zejména nerecyklovatelných, nebezpečných a zdravotnických odpadů. Podporovaná opatření jsou v souladu s technickými pokyny EK k uplatňování zásady “významně nepoškozovat” a hierarchií nakládání s odpady a nebudou znamenat jakoukoli možnost ohrožení plnění recyklačních cílů. Přispějí však k zásadní redukci skládkování odpadů, které z různých důvodů nemohou být použity v recyklačním průmyslu.

Cílem investic v oblasti cirkulárních řešení v průmyslu je významným způsobem nastartovat rychlejší transformaci průmyslu a podnikání směrem k nízkouhlíkové, cirkulární a digitální ekonomice. Investice si kladou za cíl v souladu s nařízením (EU) 2021/241, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost podpořit investice, aby se urychlilo oživení, a to zejména podporou zelené transformace i v oblasti oběhového hospodářství,

Opatření zaměřená na cirkulární řešení související s úsporou vody u podnikatelských subjektů zahrnutá do této komponenty směřují ke snižování a optimalizaci spotřeby vody v podnikání a jejímu udržitelnému využívání. Kromě akcentu na tuto problematiku v Novém akčním plánu EU pro oběhové hospodářství je cílem přispět k realizaci opatření stanovených v rámci Strategie přizpůsobení se změnám klimatu v podmínkách ČR, která mimo jiné uvádí, že očekávanému poklesu disponibilních vodních zdrojů je možno předcházet zaváděním a podporou systémů pro opětovné užití vod (tzv. „re-use“) jako vody užitkové a systémů pro recyklaci vod, zejména opětovného využití málo znečištěných nebo částečně vyčištěných odpadních vod a vod srážkových.

c) Národní strategický kontext

Komponenta implementuje a rozvíjí opatření Plánu odpadového hospodářství pro období 2015-2024 a Politiky druhotných surovin ČR pro období 2019 - 2022.

Komponenta rozvíjí a je svým zaměřením v souladu s připravovaným Strategickým rámcem pro oběhové hospodářství České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040).

Komponenta také je v souladu s existující Státní politikou životního prostředí 2012-2020 a novou Státní politikou životního prostředí 2030 pro období od roku 2021.

Zaměření na podporu úspory vody u podnikatelských subjektů vychází vedle principů cirkulární ekonomiky rovněž ze Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, kde je jako jedno z adaptačních opatření stanoveno zaměření na zvýšení efektivity využívání vodních zdrojů ve výrobních procesech pomocí úsporného nakládání a recyklace vody, uplatnění vhodných technologií a využití srážkových vod v provozech (Adaptační opatření 3.9.3.1).

Operační program Životní prostředí 2021 – 2027 (v přípravě)

SC 1.5 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství – obsahuje investice do odpadové infrastruktury a podporu oběhového hospodářství ve výši 3 913 mil. CZK.

MŽP plánuje v souladu s hierarchií nakládání s odpady významně podporovat aktivity vedoucí k prevenci vzniku odpadů, sběru, třídění, materiálovému využití odpadů a rovněž vybrané formy energetického využití již nerecyklovatelných druhů odpadů.

Navyšování kapacit pro energetické využívání nebezpečných a zdravotnických odpadů je prioritní prostřednictvím podpory investic z NPO.

Plánované investice k podpoře v rámci jednotlivých dotačních programů NPO a OPŽP jsou vymezeny, budou odpovídajícím způsobem kontrolovány a nebude tak docházet ke dvojímu financování investic.

Operační program Spravedlivá transformace 2021 – 2027 OP ST (v přípravě) – obsahuje investice do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací; Podpora je cílena pro uhelné regiony: (Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj). Celková alokace na program cca. 40 mld. Kč. Specifické tematické rozdělení a přesná výše alokace na podporu investic do posílení oběhového hospodářství nejsou doposud vymezeny.

Plánované investice k podpoře v rámci jednotlivých dotačních programů NPO a OP ST budou odpovídajícím způsobem kontrolovány a nebude tak docházet ke dvojímu financování investic.

Modernizační fond 2021 – 2030 (v přípravě) – v rámci prioritních programů jsou alokovány prostředky na podporu vybraných typů zařízení na energetické využití odpadů a výstavbu komunitních bioplynových stanic. Celková alokace na program cca. 150 mld. Kč, specifická alokace pro tyto konkrétní aktivity doposud vymezena. V rámci Modernizačního fondu bude podporována modernizace či rekonstrukce stávajících zařízení na výrobu energie změnou palivové základny a přechodem na palivo s nižším emisním faktorem v tunách CO₂/TJ.

U typových projektů na energetické využívání nebezpečných a zdravotnických odpadů nebude docházet k náhradě palivového zdroje v topné soustavě a nelze je v rámci Modernizačního fondu podporovat. Plánované investice k podpoře v rámci jednotlivých dotačních programů NPO a Modernizačního fondu budou odpovídajícím způsobem kontrolovány a nebude tak docházet ke dvojímu financování investic.

Operační program Technologie a Aplikace pro Konkurenceschopnost 2021 – 2027 OP TAK (v přípravě)

Na cirkulární ekonomiku je alokováno cca 2,6 mld. Kč a na oblast úspory vody v průmyslu je alokováno cca 1,3 mld. Kč.

Plánované investice k podpoře v rámci jednotlivých dotačních programů NPO a OP budou odpovídajícím způsobem kontrolovány a nebude tak docházet ke dvojímu financování investic.

d) Předchozí snahy

Operační program Životní prostředí 2007 – 2013 na oblast podpory 4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady byla vyčleněna alokace 15,8 mld. Kč.

V rámci programu bylo možné podpořit projekty:

- Systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady.
- Zařízení na třídění, úpravu a recyklaci odpadů.
- Integrované systémy nakládání s odpady.

Dle studie: „Metodika pro hodnocení přínosu podpořených projektů v oblasti odpadového hospodářství z Operačního programu Životní prostředí 2007-2013 a 2014-2020 ve vztahu k nastaveným cílům Plánu odpadového hospodářství ČR“, kterou si odbor odpadů MŽP nechal zpracovat v roce 2019 vyplývá že:

- projekty podpořené z OPŽP 2007 - 2013 do infrastruktury na oddělený sběr a využití materiálově využitelných KO ovlivňují množství produkce KO, SKO a materiálově využitelných KO a tím přispívají ke zvyšování míry využití s upřednostněním recyklace a ke zvyšování materiálového využití komunálních odpadů.

Zpracovatelem metodiky byl IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s.

Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 – celkové způsobilé výdaje byly ve výši 15,7 mld. Kč, což zahrnuje dotace poskytnuté v rámci specifického cíle 3.1 Prevence vzniku odpadů a 3.2 – Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů.

Dle studie: „Metodika pro hodnocení přínosu podpořených projektů v oblasti odpadového hospodářství z Operačního programu Životní prostředí 2007-2013 a 2014-2020 ve vztahu k nastaveným cílům Plánu odpadového hospodářství ČR“, kterou si odbor odpadů MŽP nechal zpracovat v roce 2019 vyplývá že:

- projekty podpořené z OPŽP 2014-2020 přispěly k naplňování cílů POH ČR pro období 2003 – 2014 a POH ČR pro období 2015-2024 v oblasti nakládání s komunálním odpadem.

Obecně:

Výsledky studie naznačují, že projekty podpořené z OPŽP v 1. a 2. programovacím období přispívají k naplňování vybraných cílů POH ČR, které se zaměřují na oblasti nakládání s komunálními odpady.

Zpracovatelem metodiky byl IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s.

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020 – na cirkulární ekonomiku bylo celkově v pěti výzvách alokováno 1,3 mld. Kč. Celkem bylo přijato 275 projektů, resp. žádostí. Celkové způsobilé výdaje byly ve výši cca 7,8 mld. Kč; požadavky na podporu byly ve výši 3,65 mld. Kč. Požadavky na podporu byly 2,8 x vyšší než alokace.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

Implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR

Výzva	Situace v oblasti nakládání s komunálními odpady je v ČR dlouhodobě nevyhovující. Hlavním problémem je vysoká míra skládkování komunálních odpadů, která je nad průměrem EU 28. V současnosti ČR skládá 46 % komunálních odpadů (údaj z roku 2019), naopak úroveň recyklace se nachází pod průměrem EU 28. Česká republika nicméně přijala vysoce ambiciózní novou legislativu odpadového hospodářství, která v souladu s evropskou legislativou stanovuje závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů do roku 2035 a rovněž stanovuje horizont v oblasti ukončování skládkování využitelných odpadů v roce 2030. Byly přijaty nové cíle pro nakládání s obalovými odpady a další opatření ke zlepšení situace. Úspěšná implementace nové legislativy odpadového hospodářství je významným procesem a hlavní výzvou pro ČR, které bude dosaženo i prostřednictvím investic prioritně směřovaných do posilování recyklační infrastruktury a infrastruktury na energetické nakládání s nerecyklovatelnými odpady.
Cíl	Splnit nově nastavené evropské cíle v oblasti navýšení recyklace odpadů a omezení skládkování odpadů, které reflektuje nově schválená odpadová legislativa. Recyklovat 65 % komunálního odpadu do roku 2035. Skládkovat max. 10 % komunálního odpadu do roku 2035.
Implementace	Proces koordinace a implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR bude zajišťovat MŽP.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Veřejná a soukromá sféra činná v oblasti odpadového hospodářství.
Překážky a rizika	Přetrvávající vysoká míra skládkování komunálních odpadů. Přetrvávající nízká míra recyklace odpadů. Nesplnění závazných cílů v oblasti navýšení recyklace odpadů a zásadního snížení skládkování recyklovatelných a využitelných odpadů vyplývajících z legislativy EU. Nedostatečně rychlá implementace nově přijaté odpadové legislativy.

Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Podnikatelé, města, veřejná sféra.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Samotná reforma – nová legislativa nepředpokládá navýšené prostředky.
Dodržování pravidel státní podpory	Samotná reforma nepředpokládá podporu, tedy nezakládá veřejnou podporu.
Uveďte dobu implementace	Přijetí nové legislativy odpadového hospodářství ČR (účinnost od 1.1.2021) do Q1 2021 Dopracování prováděcích předpisů k nové legislativě: - Vyhláška o katalogu odpadů č. 8/2021 Sb. - Vyhláška o nakládání s obaly č. 30/2021 Sb. - Vyhláška o podmínkách splnění pro “asfaltové směsi”. - Vyhláška o podrobnostech nakládání s vozidly s ukončenou životností. - Vyhláška o nakládání s výrobky s ukončenou životností (pneumatiky, elektro, baterie). - Aktualizace POH ČR. Dokončení a schválení prováděcích předpisů k nové legislativě odpadového hospodářství ČR a Aktualizace POH ČR do 3. Q. 2023

Dopracování a implementace strategie Cirkulární Česko 2040

Výzva	Na rozdíl od mnoha evropských zemí nemá Česká republika doposud stanoven strategický rámec pro transformaci celé společnosti na principy cirkulární ekonomiky. Přestože řada stávajících národních strategických dokumentů dílčím způsobem zahrnuje principy cirkulární ekonomiky, stále více se ukazuje nezbytná potřeba komplexního materiálu. Důvodem je především významný přesah do mnoha oblastí, jak již ukázaly přípravné analytické dokumenty zpracované OECD.
Cíl	Vytvořit strategický rámec Cirkulární Česko 2040 a urychleně zahájit jeho implementaci v souvislosti s významným akcentem, který je na cirkulární ekonomiku kladen závazkem EU v podobě Zelené dohody pro Evropu.
Implementace	Hlavním zpracovatelem a koordinátorem reformy je MŽP.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce s dalšími ministerstvy jako jsou MPO, MZe, MD, MMR, MŠMT, MPSV, se stakeholdery z oblasti veřejné sféry, průmyslu, školství, vědy a výzkumu, nevládních organizací a dalších zainteresovaných subjektů.
Překážky a rizika	- Bariéry v oblasti různých požadavků jednotlivých zainteresovaných subjektů, které mohou bránit úspěšnému konsensu na základních strategických principech. - Průtahy v projednávání a schvalování dokumentu. - Nedostatečná připravenost na implementaci rozsáhlých výzev spojených s odklonem od lineární a přechodem na cirkulární ekonomiku.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Podnikatelé, města, veřejná sféra, vzdělávací instituce, výzkumná sféra, nevládní a neziskové organizace.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Samotná reforma – nejsou nárokovány prostředky pro dokončení strategického dokumentu.
Dodržování pravidel státní podpory	Samotná reforma nepředpokládá podporu, tedy nezakládá veřejnou podporu.
Uveďte dobu implementace	Dopracování strategie Cirkulární Česko 2040 – 4Q 2021.

b) Popis investic**Budování recyklační infrastruktury**

Výzva	Situace v oblasti nakládání s komunálními odpady je v ČR dlouhodobě nevyhovující. Míra recyklace komunálních odpadů se nachází pod průměrem EU 28. Česká republika přijala vysoce ambiciózní novou legislativu odpadového hospodářství, která v souladu s evropskou legislativou stanovuje závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů do roku 2035.
Cíl	Cílem je podpořit investice do budování recyklační infrastruktury. V rámci investice podpořit cca 300 projektů a navýšit tak kapacitu recyklační infrastruktury o cca 250 tis. tun. Zajistit uzavírání materiálových cyklů zejména v oblasti biologicky rozložitelných odpadů. Prostřednictvím investic do rozvoje recyklační infrastruktury dosáhnout závazných cílů v oblasti recyklace odpadů: (Recyklovat 65 % komunálního odpadu do roku 2035).
Implementace	Implementaci a administraci bude zajišťovat MŽP ve spolupráci se SFŽP prostřednictvím připravených dotačních výzev na podporu budování recyklační infrastruktury a následného průběžného financování projektů. Projekty budou hodnoceny na základě stanovených kritérií připravených tak, aby byla podpora zajištěna pouze projektům, které splňují veškeré potřebné náležitosti. Realizace projektů budou monitorovány dle definovaných pravidel.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MPO
Překážky a rizika	• Nedostatečná implementace recyklačních závazků vyplývajících z nové přijaté legislativy. • Nedostatečné vzdělávání, osvěta a informovanost společnosti v oblasti cirkulární ekonomiky. • Nedostatečné zapojení dobrovolných závazků firem.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Příjemci podpory budou podniky činné v oblasti odpadového hospodářství, obce a kraje a jejich společnosti činné v této oblasti.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Budování recyklační infrastruktury – 1 600 mil. CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora na projekty vedoucí k opětovnému zapravování kompostu do ZPF bude poskytována dle nařízení Komise (EU) č. 702/2014. U případných jiných projektů na rozvoj budování recyklační infrastruktury bude podpora poskytována dle článku 14 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER) - Regionální investiční podpora; případně dle nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 (<i>de minimis</i>)
Uveďte dobu implementace	Realizace je plánována po dobu trvání celého RRF. Zazávazkování proběhne dle podmínek RRF do konce roku 2023, nicméně vlastní realizace investičních aktivit – projektů bude probíhat do 4. Q. 2025 (viz Excel) .

Budování odpadové – Energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů

Výzva	Současná pandemická situace nemoci COVID – 19 jednoznačně ukazuje nezbytnost zabývat se řešením dramaticky rostoucí produkce nerecyklovatelných nebezpečných zdravotnických odpadů, investovat do navyšování kapacit odpovídajících zařízení na energetické zpracování těchto problematických odpadů a obecně nastavit odpadovou infrastrukturu tak, aby byla schopna reagovat flexibilně na výkyvy v oblasti směřování různých druhů odpadů do nejvhodnějších typů zařízení. Plánované investice přispějí ke snížení skládkování problematických odpadů, které nemohou být použity v recyklačním průmyslu, aniž by znamenaly jakoukoli možnost ohrožení plnění recyklačních cílů a jsou v souladu s principem “DNSH” EK a také hierarchií nakládání s odpady.

	Rovněž se budou podporovat projekty bioplynových stanic na zpracování vybraných druhů biologicky rozložitelných odpadů, což je plně v souladu s přístupem EU.
Cíl	Cílem je podpořit investice do posilování infrastruktury na energetické využívání zejména nerecyklovatelných, nebezpečných a zdravotnických odpadů. V rámci investice podpořit cca 10 projektů a navýšit tak kapacitu o cca 3 000 tun. Prostřednictvím investic docílit snižování skládkování.
Implementace	Implementaci a administraci bude zajišťovat MŽP ve spolupráci se SFŽP prostřednictvím připravených dotačních výzev na podporu budování odpadové - Energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů a následného průběžného financování projektů. Projekty budou hodnoceny na základě stanovených kritérií připravených tak, aby byla podpora zajištěna pouze projektům, které splňují veškeré potřebné náležitosti. Realizace projektů budou monitorovány dle definovaných pravidel.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MPO
Překážky a rizika	Nedostatečná informovanost o investičních možnostech do budování infrastruktury na energetické využití NO. Ekonomické aspekty. Nedostatečné uplatňování hierarchie nakládání s odpady a nedostatečný odklon od skládkování odpadů . Pokud se nebude situace řešit hrozí, že při opakování problematických zdravotnických situací spojených se zvýšenou produkcí zdravotnických odpadů nebude Česká republika schopna správně tyto odpady zpracovat s ohledem na ochranu lidského zdraví a ochranu životního prostředí.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Příjemci podpory budou podniky činné v oblasti odpadového hospodářství, obce a kraje a jejich společnosti činné v této oblasti.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Budování odpadové – Energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů – 800 mil. CZK .
Dodržování pravidel státní podpory	Pro subjekty nemocnic bude podpora poskytována dle článku 46 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER) a bude použit tzv. závazek veřejné služby. U projektů zařízení na přepracování biologicky rozložitelných odpadů na bioplyn v rámci bioplynových stanic bude podpora poskytována dle článku 41- investiční podpora energie z obnovitelných zdrojů dle nařízení GBER.
Uveďte dobu implementace	Realizace je plánována po dobu trvání celého RRF. Zazávazkování proběhne dle podmínek RRF do konce roku 2023, nicméně vlastní realizace investičních aktivit – projektů bude probíhat do 4. Q. 2025 (viz Excel).

Cirkulární řešení v podnicích

Výzva	Česká republika se dlouhodobě pohybuje pod průměrem EU v ukazatelích zdrojové produktivity (<i>resource productivity</i>) a podílu navrácených druhotných surovin na celkové materiálové spotřebě (<i>circular material use rate</i>). Pro posilování přechodu na cirkulární ekonomiku v hospodářství efektivnějším využíváním zdrojů, předcházením vzniku odpadů bude potřeba zvýšit úsilí a mobilizovat investice do transformace podnikání.
Cíl	Cílem je podpořit transformaci průmyslu směrem k nízkouhlíkové, cirkulární a digitální společnosti, snížení materiálové náročnosti výroby a snížení spotřeby primárních zdrojů prostřednictvím podpory alespoň 70 příjemců.
Implementace	Implementaci a administraci bude zajišťovat MPO prostřednictvím připravené výzvy a následného průběžného financování. Projekty budou hodnoceny na základě stanovených kritérií připravených tak, aby byla zajištěna podpora pouze projektům, které splňují všechny náležitosti. Realizace projektů bude monitorována dle definovaných pravidel.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MŽP

Překážky a rizika	• Nedostatečná informovanost o šíři a možnostech cirkulárních řešení v průmyslu. • Ekonomické aspekty . • Nedostatečné uplatňování hierarchie nakládání s odpady, především předcházení vzniku odpadů jako nejvyššího stupně hierarchie. • Neochota subjektů realizovat projekty.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílovou skupinou budou primárně podnikatelské subjekty, které se hodlají soustředit/již soustředí na oblast oběhového hospodářství.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 000 mil. CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora bude poskytována v souladu s článkem 14, případně s článkem 36 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER) a může být proto slučitelná s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 3 Smlouvy o fungování EU a je vyňata z oznamovací povinnosti dle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.
Uveďte dobu implementace	Realizace je plánována po dobu trvání celého RRF. Zazávazkování proběhne dle podmínek RRF do konce roku 2023, nicméně vlastní realizace investičních aktivit – projektů bude probíhat průběžně až do 4. Q. 2025 (viz Excel).

Úspora vody v průmyslu

Výzva	Vysoká nákladovost a dlouhá doba návratnosti investic v oblasti vodního hospodářství nedostatečně motivuje podnikatelské subjekty k uplatňování principů oběhového hospodářství v hospodaření s vodou.
Cíl	Posilování přechodu na cirkulární ekonomiku v průmyslu zlepšením nakládání s vodou a adaptace na změnu klimatu včetně zlepšení životního prostředí prostřednictvím podpory alespoň 50 příjemců.
Implementace	Implementaci a administraci bude zajišťovat MPO prostřednictvím připravené výzvy a následného průběžného financování. Projekty budou hodnoceny na základě stanovených kritérií připravených tak, aby byla zajištěna podpora pouze projektům, které splňují všechny náležitosti. Realizace projektů bude monitorována dle definovaných pravidel.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MŽP
Překážky a rizika	• Nedostatečná informovanost. • Ekonomické aspekty, dlouhá doba návratnosti investic . • Neochota subjektů realizovat projekty.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílovou skupinou budou primárně podnikatelské subjekty, které se hodlají soustředit/již soustředí na oblast oběhového hospodářství, konkrétně na úsporu vody.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 000 mil. CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora bude poskytována v souladu s článkem 36 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (GBER) a může být proto slučitelná s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 3 Smlouvy o fungování EU a je vyňata z oznamovací povinnosti dle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.
Uveďte dobu implementace	Realizace je plánována po dobu trvání celého RRF. Zazávazkování proběhne dle podmínek RRF do konce roku 2023, nicméně vlastní realizace investičních aktivit – projektů bude probíhat průběžně až do 4. Q. 2025 (viz Excel).

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Podpora cirkulární ekonomiky může významně přispívat k zajištění surovinové bezpečnosti EU a snižovat rizika spojená se závislostí na dovozu surovin pro potřeby evropského hospodářství. Podpora cirkulární ekonomiky pomůže zvýšit resilienci ČR vůči environmentálním i ekonomickým hrozbám.

Přechod na cirkulární ekonomiku má zásadní roli při zvyšování konkurenceschopnosti ČR i celé EU, vzniku udržitelných pracovních míst, včetně zvýšení pracovních příležitostí pro zdravotně znevýhodněné osoby, zlepšení nakládání s odpady, zvyšování efektivity využití druhotných surovin a omezování spotřeby primárních surovin při vysoké ochraně životního prostředí.

Podpora posilování principů oběhového hospodářství povede k dosažení udržitelného rozvoje společnosti a přiblížení se k evropské „recyklační společnosti“.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Cirkulární ekonomika zásadně propojuje zelenou i digitální agendu. Jednou ze stěžejních prostředků k naplnění cílů Zelené dohody pro Evropu je Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství, který byl ze strany EK zveřejněn v březnu 2020. Zelená dohoda pro Evropu je postavena na prohlubování cirkularity v řadě oblastí, které byly označeny jako klíčové (např. odpadové hospodářství, plasty, produkty, voda, bioekonomika, budovy a stavebnictví, elektrická a elektronická zařízení, automobily, baterie, textil, kritické suroviny, města a regiony, digitalizace, inovace a další).

Investiční podpora na budování recyklační infrastruktury je také v souladu s klimatickou politikou a snahou omezit emise skleníkových plynů ze sektoru odpadového hospodářství, které jsou dominovány emisemi metanu ze skládkování. Podpora recyklační infrastruktury a umožnění rozvoje oběhového hospodářství je tedy relevantní, i jakožto klimatické opatření a přispívá k cíli zelené transformace.

Energetická infrastruktura zejména pro nerecyklovatelné, nebezpečné a zdravotnické odpady nepředstavuje narušení evropských environmentálních cílů, naopak naplňuje cíl přechodu k cirkulárnímu hospodářství a je tedy v souladu s principem „zásadně neškodit“ (tzv. „*do no significant harm*“). V rámci podpory energetického využívání zejména nerecyklovatelných, nebezpečných a zdravotnických odpadů jsou uplatňovány provozní podmínky (BAT), které jsou velmi přísné, takže nedochází k významnému zatížení životního prostředí z pohledu emisí do ovzduší. Skládky jsou zdrojem skleníkových plynů jako je methan, podpora energetického využití odpadů tedy pomáhá předcházet těmto škodlivým emisím. Energetické využití zejména nerecyklovatelných, nebezpečných a zdravotnických odpadů přispívá k plnění cílů EU v oblasti omezování skládkování odpadů, které jsou plánovány k roku 2030/2035. Vzhledem k tomu, že je plánován na rok 2030 (v souladu s evropskou směrnicí o skládkách odpadů) zákaz ukládání odpadů na skládky v ČR, pak je nezbytné posilovat nejen recyklační kapacity, ale i kapacity energetického využití pro nerecyklovatelné odpady, protože nebudou moci být uloženy na skládkách. Částečně přispívá i k plnění recyklačních cílů, díky možnosti získávat kovy ze zbytků po spalování. V souvislosti s epidemií nemoci Covid 19 je třeba rovněž budovat infrastrukturu dostatečně flexibilní, aby byla schopna reagovat na různé situace, které mohou nastat v souvislosti se zpracováním různých odpadů. Budování infrastruktury bioplynových stanic pro zpracování specifických druhů odpadů (například odpady z kuchyní a stravoven) prostřednictvím podpory plynového hospodářství či nakládání s digestátem, přispěje rovněž ke zlepšení nakládání s odpady a celkově efektivnějšímu využívání přírodních zdrojů a zlepšení životního prostředí.

Posílení a podpora investic u podnikatelských subjektů je jednoznačně v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, které v preambuli

Zaměření na cirkulární řešení v oblasti úspor vody v průmyslu je plně v souladu se směřováním RRF do oblasti budování zelené a digitální ekonomiky a ekonomiky směřující uhlíkové neutralitě v roce 2050. Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství mimo jiné uvádí: „Komise usnadní opětovné využívání vody a jeho účinnost, a to i v průmyslových procesech.“, což potvrzuje správnost nasměrování navrhovaných iniciativ a plné respektování evropských politik.

Každá investice v rámci komponenty 2.7. byla podrobně posouzena v souvislosti s cíli v oblasti životního prostředí, dle definice čl. 17, nařízení o taxonomii. Závěrem důkladné analýzy bylo stanovisko, že všechny předkládané investice plně reflektují zásadu „nepůsobit podstatnou škodu“ (tzv. „*do no significant harm principle*“).

Všem navrženým investicím v rámci komponenty 2.7, jsou na základě přílohy VI nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, byly přiřazeny následující oblasti intervence:

1.1 Budování recyklační infrastruktury

045a Použití recyklovaných materiálů jako surovin (v souladu s kritérii účinnosti).

1.2. Budování odpadové – Energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů

044a - Nakládání s průmyslovými zbytkovými a nebezpečnými odpady.

2.1 Cirkulární řešení v podnicích

047 Podpora výrobních procesů šetrných k životnímu prostředí a účinné využívání zdrojů v malých a středních podnicích.

047a Podpora výrobních procesů šetrných k životnímu prostředí a účinné využívání zdrojů ve velkých podnicích.

2.2 Úspora vody v průmyslu

047 Podpora výrobních procesů šetrných k životnímu prostředí a účinné využívání zdrojů v malých a středních podnicích.

047a Podpora výrobních procesů šetrných k životnímu prostředí a účinné využívání zdrojů ve velkých podnicích.

040 Hospodaření s vodou a ochrana vodních zdrojů (včetně správy povodí, zvláštních opatření pro přizpůsobování se změně klimatu, opětovného využívání a snižování úniků).

Komponenta jednoznačně reflektuje na výzvy prezentované v Roční strategii pro udržitelný růst (COM(2020)575final), která uvádí:

- Členské státy by rovněž měly přijmout opatření na podporu rozvinutějšího oběhového hospodářství, zlepšení environmentální infrastruktury a na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti.
- Oběhové hospodářství vytváří místní udržitelná pracovní místa prostřednictvím předcházení vzniku odpadů a jejich opětovného použití, oprav, repasování a recyklace. Zvyšuje odolnost a otevřenou strategickou autonomii EU tím, že rozvíjí inovativní obchodní modely využívající digitální technologie s cílem posílit účinné využívání zdrojů a druhotných surovin.
- Zkvalitnění environmentální infrastruktury, zejména v oblasti nakládání s odpady a hospodaření s vodou a snižování znečištění chrání zdraví a dobré životní podmínky občanů před riziky a dopady souvisejícími se životním prostředím.

7. Digitální rozměr komponenty

Přestože navrhované investice nejsou primárně zaměřeny na digitální tranzici, dá se předpokládat, že podporované investice směřované do přechodu k cirkulární ekonomice mohou reflektovat i výzvy v oblasti digitalizace.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace (MŠMT)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace

Oblast politiky/obor zájmu: *Skills, Education and training*

Komponenta obsahuje iniciativy adresující nedostatečnou úroveň digitálních dovedností žáků i pedagogů. V souladu se Strategií vzdělávací politiky do roku 2030+ se soustředí na proměnu obsahu, podporu digitální a informační gramotnosti a infromatického myšlení. Dále na zlepšení úrovně vybavení škol a založení fondu mobilních digitálních zařízení, čímž přispěje k prevenci tzv. digitální propasti. V neposlední řadě cílí na podporu digitálních kompetencí pedagogů jako nutný předpoklad pro inovaci výuky a získání potřebných dovedností žáky.

Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+ si vzala za cíl, aby vhodné a věku adekvátní využívání digitálních technologií bylo samozřejmostí ve všech oblastech vzdělávání. Mělo by se stát smysluplnou součástí výuky a podporovat jak infromatické myšlení, tak digitální gramotnost žáků. Digitální technologie by se měly stát integrální součástí života školy. Pro zajištění vysoké kvality digitálního vzdělávání je důležité zaměřit se na 3 aspekty: i) Vnitřní a vnější konektivita škol vybavení škol a IT správa, který je však podporován z jiných komponent Národního plánu obnovy i z dalších dotačních titulů; ii) Digitální kompetence učitelů a žáků; iii) Kvalitní digitální obsah, kurikulum. Tyto tři aspekty jsou vzájemně propojeny a bez jejich komplementarity nelze zajistit vysoce kvalitní vzdělávání v návaznosti na dynamické změny ve společnosti. Tento předpoklad je v souladu s Evropskou komisí nově zveřejněným Akčním plánem pro digitální vzdělávání (DEAP, Digital Education Action Plan), který k digitálnímu vzdělávání přistupuje holisticky.

Cílem Strategie 2030+ je základními a nepostradatelnými kompetencemi vybavený a motivovaný jedinec, který dokáže v co nejvyšší míře využít svůj potenciál v dynamicky se měnícím světě ve prospěch jak svého vlastního rozvoje, tak s ohledem na druhé a ve prospěch rozvoje celé společnosti, stejně jako flexibilnější otevřený vzdělávací systém, který reaguje na měnící se vnější prostředí, je strategicky řízen na základě dat, poskytuje relevantní obsah vzdělávání v celoživotní perspektivě a umožňuje přístup ke vzdělávání online.

Základními a nezbytnými kompetencemi a dovednostmi vybavení jedinci, kteří jsou schopni reagovat na výzvy v dnešním dynamickém světě, přispějí ke dvojité zelené a digitální transformaci. Budou schopni díky základním digitálním dovednostem zodpovědně využívat digitální technologie, ale zároveň se díky pokročilým digitálním dovednostem podílet na jejich tvorbě za využívání inovací a nových technologií.

Dále díky pokročilé digitalizaci a s tím spojené transformaci vzdělávacího systému očekáváme, že se bude zvyšovat podíl pracovních míst v sektorech s vyšší přidanou hodnotou, a naopak se bude snižovat podíl pracovních míst v sekundárním sektoru, především v těžkém průmyslu.

Dále očekáváme, že se díky pokročilým digitálním dovednostem žáků a studentů naplno rozvine potenciál pro tvorbu inovací i v oblasti trvale udržitelného podnikání.

Zároveň je s dynamickým rozvojem digitálních technologií nutné věnovat se prevenci tzv. digitální propasti (digital gap/divide). Pokud žák nemá dostatečné digitální kompetence, přístup k digitálním technologiím nebo připojení k internetu, hrozí mu tzv. digitální vyloučení. Úkolem vzdělávacího systému je minimalizovat či předcházet tzv. digitální propasti mezi žáky bez ohledu na jejich socioekonomické, zdravotní nebo jiné znevýhodnění, a to pomocí podpory nediskriminačního přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a vytvořením podmínek vedoucích ke zvyšování jeho digitálních kompetencí ve škole, a to nejen v rámci výuky (například školní kluby, přístupné technologie žákům atd.). Pokud budou digitální technologie dostupné a budou ve vzdělávání na všech školách využívány vhodným způsobem, mohou ke snižování vzdělávacích nerovností významně přispívat.

Reformy a/nebo investice⁷⁰:

⁷⁰ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

1.1. REFORMA KURIKULA A JEJÍ IMPLEMENTACE

COFOG: Předškolní a primární vzdělávání, Sekundární vzdělávání, Vedlejší služby pro vzdělávání
Flagships: Reskill and upskill

Strategie 2030+ si za svůj cíl vytyčila proměnu obsahu vzdělávání pro základní i střední školy zaměřenou na digitální gramotnost a informatické myšlení, respektive využívání digitálních technologií a zdrojů vůbec. Vzhledem k tomu, že v blízké budoucnosti 90 % pracovních míst ve všech odvětvích v budoucnosti bude vyžadovat určitou formu digitálních dovedností, je nutné zaměřit se na základní digitální dovednosti pro všechny. Školy by však měly motivovat žáky k získání dalších pokročilých dovedností, které budou v průběhu života rozvíjet. V budoucnosti bude čím dál akutnější nedostatek ICT specialistů s pokročilými digitálními dovednostmi, například z oblasti umělé inteligence nebo kyberbezpečnosti. Tento problém firmy pociťují již teď, kdy v roce 2019 mělo problémy s najmutím ICT odborníků 80 % českých firem (2. nejhorší místo v EU).

Digitální technologie nemají být omezeny jen na výuku informatiky nebo jí blízké oblasti, ale mají se stát integrální součástí celé výuky. Při tak dynamickém vývoji digitálních technologií a zvyšování jejich počtu ve škole však školy potřebují podporu především v oblasti IT správy a podpory pro integraci digitálních technologií do života školy.

Reforma proto představuje aktivity vedoucí k reformě kurikula na všech úrovních vzdělávání, přičemž mnoho kroků již učiněno bylo v roce 2020 a některé jsou plánovány na 1. polovinu roku 2021. Jedná se o následující aktivity:

- Milník 1: Schválení nového kurikula pro základní vzdělávání představující nový koncept informatického myšlení a digitální klíčovou kompetenci.
- Milník 2: Systém podpory pro školy při implementaci nového konceptu informatického myšlení a digitální klíčové kompetence - I. fáze.
- Milník 3: Schválení nového kurikula pro gymnázia představující nový koncept informatického myšlení a digitální klíčovou kompetenci.

Reforma tak dává základ pro následující reformu a investici, které pomáhají její implementaci do reálného života ve škole.

Nový koncept, který byl v první fázi adaptován do kurikula pro základní vzdělávání, je k dispozici na webu revize.edu.cz. Byla představena nová vzdělávací oblast Informatika, jejíž cílem je rozvíjet informatické myšlení žáků a která obsahuje následující okruhy⁷¹:

- Data, informace a modelování.
- Algoritmizace a programování.
- Informační systémy.
- Digitální technologie.

⁷¹ Více viz aktualizované RVP ZV: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021.pdf>

Dále byla představena nová digitální klíčová kompetence, která by měla být rozvíjena napříč vzdělávacími oblastmi⁷².

Cílem reformy komponenty je přispět k implementaci revize kurikula na úrovni školy a připravit základ pro další aktivity a investice v následujícím období.

1.2. IMPLEMENTACE DIGCOMPEDU

COFOG: Předškolní a primární vzdělávání, Sekundární vzdělávání, Terciární vzdělávání

Flagships: Reskill and upskill

Strategie 2030+ si za svůj cíl vytyčila zajistit podporu rozvoje digitální gramotnosti všech žáků. Reforma 1.2. je úzce spojena s proměnou obsahu vzdělávání a zaměřená na digitální gramotnost a informatické myšlení (viz předchozí reforma 1.1.). Obsahem této reformy je systému podpory a vzdělávání škol, a to pomocí dotačního programu. Cílem reformy je implementace nového konceptu informatiky a nové digitální kompetence a implementace rámce DigCompEdu (v češtině Rámcem digitálních kompetencí učitele), zejména 6. oblasti.

Do 4. Q. 2021 bude vytvořen dotační program a bude vyhlášena výzva pro instituce na krajské úrovni k předložení projektu zajišťující podporu a vzdělávání určitého počtu škol na území konkrétního kraje. Systém nastavený výzvou bude maximálně komplementární k činnosti NPI a navazují na již vytvořený vzdělávací obsah vytvořený v první fázi (viz reforma 1.1.). Cílem je v letech 2022-2025 pomocí tohoto dotačního programu podpořit 4000 škol. Podpora škol v této fázi bude odvozena z podpory během I. Fáze (viz předchozí reforma).

Do konce roku 2022 bude také jako podpora vytvořena elektronická knihovna digitálních vzdělávacích zdrojů pro ZŠ i SŠ na podporu inovace vzdělávacího obsahu. Využijí se produkty, které již byly vytvořeny (jako ema.rvp.cz a digiskola.rvp.cz) a dojde k navázání na vzdělávací portál Edu.cz. Elektronická knihovna by měla být interaktivní a měla by fungovat i jako recenzní systém.

1.3. FOND MOBILNÍCH DIGITÁLNÍCH ZAŘÍZENÍ PRO ZNEVÝHODNĚNÉ ŽÁKY A DIGITALIZACE ŠKOL

COFOG: Předškolní a primární vzdělávání, Vedlejší služby pro vzdělávání

Flagships: Reskill and upskill

Strategie 2030+ zároveň poukazuje na to, že s dynamickým rozvojem digitálních technologií je nutné věnovat se prevenci tzv. digitální propasti (digital gap/divide). Pokud žák nemá dostatečné digitální kompetence, přístup k digitálním technologiím nebo připojení k internetu, hrozí mu tzv. digitální vyloučení. Úkolem vzdělávacího systému je minimalizovat a předcházet tzv. digitální propasti mezi žáky bez ohledu na jejich socioekonomické, zdravotní či jiné znevýhodnění, a to pomocí podpory nediskriminačního přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a vytvořením podmínek vedoucích ke zvyšování jejich digitálních kompetencí ve škole, a to nejen v rámci výuky (například školní kluby, přístupné technologie žákům atd.). Pokud budou digitální technologie dostupné a budou ve vzdělávání na všech školách využívány vhodným způsobem, mohou ke snižování vzdělávacích nerovností významně přispívat.

Cílem investice je zajistit, aby bylo digitální vybavení dostupné všem žákům, a tak předejít digitálnímu vyloučení, stejně jako zlepšit úroveň digitalizace ve školách.

Investice navazuje na aktivitu z podzimu 2020, kdy byly základním školám a nižším stupňům gymnázií poskytnuty prostředky ve výši 1,3 mld. Kč na ICT vybavení pro výuku na dálku. Prostředky byly školám poskytnuty pomocí tzv. ad hoc normativu - zcela nového institutu školského zákona, účinný od 1. 10. 2020 (podle § 161 odst. 7 školského zákona). Ad hoc normativ umožní navýšit rozpis rozpočtu na jednotlivé kraje

⁷² Více viz aktualizované RVP ZV: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021.pdf>

a určit výši prostředků pro každou konkrétní základní školu zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí, a to bez dodatečné administrativy.

Součástí investice jsou 2 cíle v oblasti vybavení hardwarem:

- Cíl 2: Školy vytvořily fond mobilních digitálních zařízení pro znevýhodněné žáky s cílem, aby všichni žáci měli k dispozici mobilní digitální zařízení pro běžnou výuku a výuku na dálku.
- Cíl 3: Základní a střední školy mají pro žáky vybavení pro výuku nové informatiky.

Cíl 2 přispěje ke snížení tzv. Digitální propasti a cíl 3 přispěje ke zlepšení úrovně digitalizace ve školách.

V případě vytvoření fondu mobilních digitálních zařízení se počítá s využitím koeficientu, který bude vypočítán na základě různých ukazatelů, např. zda se škola nachází v sociálně vyloučené lokalitě a počtu odhadu žáků, které potřebují k zapůjčení digitální mobilní zařízení. Prostředky budou tedy sice poskytnuty plošně všem školám, nicméně pomocí koeficientu bude finální částka modifikována dle reálné potřeby škol. Aktivita je komplementární ke komponentě 3.2. věnující se mitigaci nerovností ve vzdělávání (doučování a podpora škol).

V případě poskytnutí vybavení pro výuku nové informatiky se počítá s nákupem pokročilejších technologií, např. robotické pomůcky, VR/AR, 3D tiskárny. Částka pro jednu školu byla vypočtena na základě zkušeností pokusného ověřování nové informatiky.

Prostředky budou poskytnuty v roce 2022 a v roce 2025 bude poskytnuto 50 % z alokace roku 2022. Použití prostředků bude monitorováno a vykazováno pomocí výkazů, které školy budou povinně vyplňovat, tím bude omezeno i dvojímu financování. Výkazy budou doplňovat i dotazníky s cílem získat kvalitativní data o pokroku škol.

Vzhledem k silné decentralizaci vzdělávacího systému v ČR je plošný a „nizkoprahový“ nástroj, kterým tzv. ad hoc normativ je, je jediným způsobem, jak školy s nízkou úrovní digitalizace posunout na vyšší úroveň. Výhodou ad hoc normativu je téměř nulová administrativa a rychlé poskytnutí finančních prostředků. Zároveň není možné stanovit, které školy intervenci potřebují méně a které více. Plošným nástrojem sice posuneme již dobře vybavené školy na ještě lepší úroveň, ale úroveň špatně vybavených škol řádově navýšíme, což bude mít vyšší mezní pozitivní dopad právě na žáky hůře vybavených škol.

Poskytnutím prostředků bude předcházet vytvoření komplexní metodické podpory pro školy, zřizovatele a poskytovatele služeb v oblasti nákupu digitálních zařízení, a to nejen základních mobilních digitálních zařízení, ale i zařízení pro novou informatiku. Cílem je, aby byly prostředky na ICT vybavení vynaloženy co nejefektivněji a aby z nich měly školy co největší užitek. Nástroji pro podporu budou webové stránky, příklady dobré praxe, webináře, evaluační online nástroje apod. Metodická podpora bude průběžně aktualizována.

Na základě zkušeností zejména projektu SYPO je zřejmé, že školy poptávají konzultace v oblasti IT správy, nastavení vnitřní sítě a jejího zabezpečení. V České republice je každá škola, resp. ředitel školy, za nastavení své vnitřní sítě sama zodpovědná, pokud tuto problematiku neřeší místo ní zřizovatel. Vedle centrální/nepřímé metodické podpory bude školám zprostředkována podpora přímá, a to vytvořením sítě tzv. IT guru, kteří se budou zaměřovat zejména na nastavení IT správy a vnitřní sítě školy. IT guru rovněž pomůže škole s nákupem vybavení pro novou informatiku a dále pomůže s dialogem se zřizovatelem s cílem navýšit jeho investice do digitalizace škol. Pozice IT guru bude vytvořena na úrovni kraje a bude intenzivně spolupracovat s již vytvořenými pozicemi jako krajský ICT metodik (projekt SYPO) a územními koordinátory BCO (Broadband Competence Office, MPO). Síť IT guru bude vytvořena po vzoru sítě krajských ICT metodiků, kteří se na rozdíl od IT guru zaměřují na pedagogické aspekty zapojování digitálních technologií do výuky a mají být nápomocny zejména školním ICT metodikům.

Odhadované náklady: 4 857 000 000 Kč

2. Hlavní výzvy a cíle

Komponenta obsahuje iniciativy adresující nedostatečnou úroveň digitálních dovedností žáků i pedagogů. Tyto výzvy se ukázaly být palčivé především v průběhu koronavirové krize, jak ukázaly Tematické zprávy ČŠI⁷³. Dle výše uvedených zpráv zůstalo v průběhu uzavření škol na jaře 2020 až 10 000 dětí mimo výuku. Lze předpokládat, že s vývojem digitálních technologií a jejich většího zapojení do výuky bude tzv. digitální propast (digital gap/divide) stále větší problém nejen českého vzdělávacího systému. Komponenta proto adresuje i tuto výzvu.

V souladu se Strategií vzdělávací politiky do roku 2030+ se komponenta soustředí na proměnu obsahu, podporu digitální a informační gramotnosti a informatického myšlení. Dále na zlepšení úrovně vybavení škol a založení fondu mobilních digitálních zařízení, čímž přispěje k prevenci tzv. digitální propasti (viz výše). V neposlední řadě cílí na podporu digitálních kompetencí pedagogů jako nutný předpoklad pro inovaci výuky a získání potřebných dovedností žáky.

Globálním cílem komponenty je přispět k rozvoji digitálního vzdělávání v souladu s vizí Strategie vzdělávací politiky 2030+ a Akčním plánem pro digitální vzdělávání (DEAP).

a) Hlavní výzvy

1) Nízká úroveň smysluplného zapojení digitálních technologií do výuky

Dle dat z šetření TALIS (2018) v hodinách necelých 40 % učitelů často využívají ICT.

Dále dle zprávy Národního kontrolního úřadu⁷⁴ v cca 15 % škol méně, než polovina učitelů zapojuje ICT přímo do výuky. Zároveň je nutné zmínit, že v používání digitálních technologií ve výuce existují velké rozdíly napříč kraji v ČR⁷⁵.

Dle Výzkumu [PedF UPOL: Český učitel ve světě technologií](#) (2020) stále velmi malé procento učitelů používá pokročilé digitální technologie ve výuce jako interaktivní robotické technologie, 3D tiskárnu (pro obojí cca 6 %).

Dle [Tematické zprávy České školní inspekce \(2017\)](#) podíl škol naplňujících zcela minimální standard kvality⁷⁶ podmínek pro využívání digitálních technologií je kriticky nízký, v segmentu malých ZŠ těmto podmínkám vyhovuje pouze 5 % škol (v rámci celé ČR s minimálními regionálními rozdíly). V segmentu velkých ZŠ je podíl takových škol sice vyšší, avšak nedosahuje ani 10 % (opět v rámci celé ČR a bez výraznějších regionálních rozdíly). Uspokojivá situace nepanuje ani v segmentu středních škol a vyšších odborných škol, kde podíl vyhovujících škol tvoří jen o něco více než 20 %. Je tedy potřeba investovat jak do pořízení základních i pokročilých digitálních technologií ze strany škol, tak do kompetencí a motivace učitelů tyto technologie smysluplně využívat ve výuce tak, aby žáci rozvíjeli své informatické myšlení a digitální gramotnost.

2) Nízká úroveň digitálních dovedností žáků a učitelů

Podle dat z šetření TALIS (2018) se necelých 30 % učitelů 2. stupně základní školy cítilo připraveno na používání ICT ve výuce. V oblasti problem-solvingu čeští učitelé stále zaostávají za ostatními pracovníky s terciárním vzděláním (OECD 2020, na základě šetření PIAAC).

Předpokladem pro rozvoj digitálních kompetencí žáků jsou především dostatečné digitální kompetence učitelů. Důraz na rozvoj těchto dovedností je však nutné podporovat i ze strany vedení školy a zřizovatele. Pro implementaci proměny výuky tímto směrem je však rovněž nutná i její akceptace ze strany rodičů a samotných žáků.

⁷³

Viz

http://www.csicr.cz/html/2020/TZ_Zkusenosti_zaku_ucitelu_ZS_distancni_vyuka_2_pol/html5/index.html?&locale=CSY&pn=15

a

http://www.csicr.cz/html/2020/TZ_vzdelavani_na_dalku_ZS_SS/html5/index.html?&locale=CSY

⁷⁴ viz [Datová příloha ke kontrolnímu závěru 18/18 – Podpora rozvoje digitalizace vzdělávání v České republice, 2018](#)

⁷⁵ viz studie [IDEA: Pandemie covid-19 a sociálně-ekonomické nerovnosti ve vzdělávání](#), 2020

⁷⁶ Definován v Tematické zprávě jako pět bodů, viz <https://www.csicr.cz/getattachment/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Vyuzivani-digitalnich-technologii/Shrnuti-Vyuzivani-digitalnich-technologii-v-MS,-ZS,-SS-a-VOS.pdf>

3) Stoupající riziko vytvoření tzv. Digitální propasti a následného digitálního vyloučení

Dle tematických zpráv ČŠI zůstalo v průběhu uzavření škol na jaře 2020 až 10 000 dětí mimo výuku. Lze přepokládat, že s vývojem digitálních technologií a jejich většího zapojení do výuky bude tzv. digitální propast (digital gap/divide) stále větší problém nejen českého vzdělávacího systému. Komponenta proto adresuje i tuto výzvu.

Vzhledem k tomu, že v ČR existuje vysoká závislost socio-ekonomického statusu rodiny na studijních výsledcích, je pravděpodobné, že se vytvoření tzv. digitální propasti bude týkat zejména dětí z těchto rodin.

b) Cíle

Globálním cílem komponenty je přispět k rozvoji digitálního vzdělávání v souladu s vizí Strategie vzdělávací politiky 2030+ a Akčním plánem pro digitální vzdělávání (DEAP).

Mezi konkrétní cíle komponenty patří

1) Implementace revidovaného kurikula a smysluplné zapojování digitálních technologií do výuky

Díky revidovanému kurikulu pro základní vzdělávání a gymnázia je definován rámec znalostí a dovedností, které si mají žáci na konci určitého stupně vzdělání osvojit. Pomocí systému podpory budou školy celou změnou provázeny podporovány tak, aby bylo kurikulum reálně implementováno na úrovni školy. Informatické myšlení bude rozvíjeno zejména ve vzdělávací oblasti Informatika a digitální kompetence bude rozvíjena napříč předměty díky smysluplnému zapojení digitálních technologií do výuky.

2) Implementace DigCompEdu

Pomocí robustního systému podpory a vzdělávání škol budou vzdělávací instituce na úrovni kraje systematicky rozvíjet digitální kompetence učitelů se zaměřením na 6. oblast DigCompEdu (Podpora digitálních kompetencí u žáků). Naváže se tak na výzvu OP VVV Implementace Strategie digitálního vzdělávání II, které se zaměřovalo na 1. až 5. oblast DigCompEdu. Na konci sledovaného období bude pedagogický sbor většiny škol sebevědomě zapojovat digitální technologie do výuky a rozvíjet digitální kompetence u žáků.

3) Prevence digitální propasti a zvýšení úrovně digitalizace škol

Prvním cílem komponenty v této oblasti je, aby každý žák měl ve škole k dispozici digitální zařízení. Díky investicím do ICT vybavení školy vytvoří Fond mobilních digitálních zařízení, ze kterého budou moci vypůjčit zařízení potřebným žákům. Nejedná se pouze o žáky ze sociálně vyloučených lokalit, může jít také o žáky z rodin s více dětmi.

Druhým cílem komponenty v této oblasti je zvýšení úrovně digitalizace škol a integrace digitálních technologií do života školy. Díky investicím v této komponentě, školy také pořídí digitální vybavení pro výuku nové informatiky a rozvoj digitální gramotnosti napříč předměty, ve smyslu revidovaného kurikula. Podpořeno bude pořízení pokročilých digitálních technologií, jako VR/AR, 3D tisk, robotické pomůcky a jakékoliv další vybavení podporující rozvoj informatického myšlení a digitální gramotnost.

Školy budou na cestě k digitalizaci podporovány centrálně – metodickými materiály, webináři apod. a také přímou pomocí a konzultacemi. Dojde tak i implementaci rámce DigCompOrg a využití nástroje SELFIE.

c) Národní strategický kontext

Komponenta je plně v souladu se Strategií vzdělávací politiky do roku 2030+ a Akčním plánem pro digitální vzdělávání (DEAP). Globálním cílem komponenty je přispět k naplnění vizí a cílů těchto dokumentů.

Komponenta je rovněž komplementární k návrhu nového operačního programu Jan Amos Komenský, který bude obsahovat výzvy týkající se digitálního vzdělávání. Na rozdíl od komponenty se bude soustředit na implementaci 6. oblasti DigCompEdu a další, které nejsou součástí Národního plánu obnovy.

Komponenta plynule navazuje zejména na poskytnutí mimořádných prostředků na ICT z podzimu 2020 (viz [zde](#)). Tento krok byl pozitivně přijat školami zejména díky novému institutu tzv. ad hoc normativu, který byl poprvé aplikován a nepředstavuje žádnou administrativní zátěž pro školy ani zřizovatele.

Dále navazuje na intervence OP VVV, a to tzv. šablony umožňující jednoduchý nákup digitálního zařízení a výzvy Implementace Strategie digitálního vzdělávání I a II.

V lednu 2021 byl schválen [revidovaný rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání](#), představující moderní pojetí oboru informatika, který zavádí novou digitální kompetenci a povinnost ji rozvíjet ve škole napříč předměty. Komponenta implementaci kurikula podpoří a doplní národní systém podpory škol v gesci Národního pedagogického institutu.

Nástroje k realizaci 1.1.: Kombinace různých nástrojů vyplývajících ze školských a obecných právních předpisů:

- posílení ostatních neinvestičních nákladů (tzv. ONIV) přidělovaných normativně MŠMT jednotlivým druhům škol v regionálním školství mimo jiné na pořízení učebních pomůcek či další vzdělávání pedagogických pracovníků škol,
- využití § 161 odst. 7 školského zákona – tzv. ad hoc normativu za účelem cíleného posílení určitých oblastí financovaných v regionálním školství z rozpočtové kapitoly MŠMT,
- posílení příspěvku Národnímu pedagogickému institutu jako organizaci zřizované MŠMT za účelem přípravy a realizace strategického DVPP v oblasti digitálních kompetencí pedagogických pracovníků.

Nástroje k realizaci k 1.2. a 1.3.: využití § 161 odst. 7 školského zákona – tzv. ad hoc normativu za účelem cíleného posílení určitých oblastí financovaných v regionálním školství z rozpočtové kapitoly MŠMT – nákup digitálních učebních pomůcek, které jsou nezbytné pro realizaci vzdělávací činnosti danou školou (učební pomůcky zůstávají ve vlastnictví školy (zřizovatele) a jsou zapůjčovány jednotlivým žákům v případě potřeby k domácí přípravě či distančnímu vzdělávání). Dále dotační výzvy dle zákona č. 218/2000 Sb, o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

d) Předchozí snahy

Potřeba rozvoje digitálního vzdělávání byla reflektována ve Strategii 2030+ a jejích implementačních kartách, které obsahují konkrétní kroky v této oblasti. Patří mezi ně zejména implementace Rámce digitálních kompetencí učitelů, revize RVP ZV v oblasti ICT a digitálního vzdělávání, které budou představeny začátkem roku 2021, a inovace oborové soustavy. Dle Strategie 2030+ by se digitální technologie měly stát integrální součástí života školy.

Strategii 2030+ předcházela v oblasti digitálního vzdělávání Strategie digitálního vzdělávání 2020, která iniciovala množství aktivit, například výzvy Implementace strategie digitálního vzdělávání I a II, díky nimž byly vytvořeny digitální vzdělávací zdroje pro výuku nové informatiky (www.imysleni.cz), byly podpořeny projekty na podporu DigCompEdu apod.

Po pokusných ověřování v gesci projektů Podpora rozvoje informatického myšlení a Podpora rozvoje digitální gramotnosti MŠMT schválilo revidovaný rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, představující moderní pojetí oboru informatika, který zavádí novou digitální kompetenci a povinnost ji rozvíjet ve škole napříč předměty.

Komponenta rovněž plynule navazuje zejména na poskytnutí mimořádných prostředků na ICT z podzimu 2020. Tento krok byl pozitivně přijat školami zejména díky novému institutu tzv. ad hoc normativu, který byl poprvé aplikován a nepředstavuje žádnou administrativní zátěž pro školy ani zřizovatele.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

Reforma kurikula a její implementace

Výzva	1) Nízká úroveň smysluplného zapojení digitálních technologií do výuky
Cíl	1) Implementace revidovaného kurikula a smysluplné zapojování digitálních technologií do výuky
Implementace	Reforma je již částečně implementována. Mezi splněné milníky patří: • Milník 1: Schválení nového kurikula pro základní vzdělávání představující nový koncept informatického myšlení a digitální klíčovou kompetenci. • Milník 2: Systém podpory pro školy při implementaci nového konceptu informatického myšlení a digitální klíčové kompetence - I. Fáze. Milníky, které budou splněny do 2. Q. 2021: • Milník 3: Schválení nového kurikula pro gymnázia představující nový koncept informatického myšlení a digitální klíčovou kompetenci.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Národní pedagogický institut, Učitelské a ředitelské organizace, odborná veřejnost, zřizovatelé, Národní koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa.
Překážky a rizika	Riziko: neochota škol a učitelů přijmout koncept nové informatiky a digitální kompetence. Mitigační strategie: komplexní metodická podpora pro školy, PR kampaň.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Učitelé, ředitelé škol,
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	20 000 000 Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky v rámci této reformy budou považovány za veřejné prostředky. MŠMT a NPI ČR zajistí, aby veškerá státní podpora poskytnutá v souvislosti s touto reformou byla v souladu s procedurálními a materiálními předpisy o veřejné podpoře aplikovatelnými v období, kdy je veřejná podpora poskytována. Podpora z RRF bude směřována pouze veřejným školám.
Uved'te dobu implementace	2021

Implementace digcompedu

Výzva	2) Nízká úroveň digitálních dovedností žáků a učitelů
Cíl	2) Implementace DigCompEdu
Implementace	Do 4. Q. 2021 bude vytvořen dotační program a bude vyhlášena výzva pro instituce na krajské úrovni k předložení projektu zajišťující podporu a vzdělávání určitého počtu škol na území konkrétního kraje. Systém

	nastavený výzvou bude maximálně komplementární k činnosti NPI a navazují na již vytvořený vzdělávací obsah. Cílem je v letech 2022-2025 pomocí této výzvy podpořit 4000 škol. Začátku projektů na krajské úrovni bude předcházet vytvoření balíčků podpory a vzdělávání pro školy na všech úrovních ze strany Národního pedagogického institutu, které budou sloužit jako základ pro podporu a vzdělávání na krajské úrovni. Do konce roku 2022 bude také jako podpora vytvořena elektronická knihovna digitálních vzdělávacích zdrojů pro ZŠ i SŠ na podporu inovace vzdělávacího obsahu. Využijí se produkty, které již byly vytvořeny (jako ema.rvp.cz a digiskola.rvp.cz) a dojde k navázání na vzdělávací portál Edu.cz. Elektronická knihovna by měla být interaktivní a měla by fungovat i jako recenzní systém.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Učitelské a ředitelské asociace, neziskové organizace, česká národní koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa (DigiKoalice), vzdělávací instituce.
Překážky a rizika	Nezájem učitelů o podporu (mitigační strategie: schválené RVP ZV povinné od 1. 9. 2023, resp. 1. 9. 2024; projekty na úrovni kraje).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Učitelé, ředitelé, žáci,
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	542 000 000 Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky v rámci této reformy budou považovány za veřejné prostředky. MŠMT a NPI ČR zajistí, aby veškerá státní podpora poskytnutá v souvislosti s touto reformou byla v souladu s procedurálními a materiálními předpisy o veřejné podpoře aplikovatelnými v období, kdy je veřejná podpora poskytována. Podpora z RRF bude směřována pouze veřejným školám.
Uveďte dobu implementace	2022

Fond mobilních digitálních zařízení pro znevýhodněné žáky a digitalizace základních a středních škol

Výzva	3) Stoupající riziko vytvoření tzv. Digitální propasti a následného digitálního vyloučení.
Cíl	3) Prevence digitální propasti a zvýšení úrovně digitalizace škol.
Implementace	Investice navazuje na aktivitu z podzimu 2020, kdy byly základním školám a nižším stupňům gymnázií poskytnuty prostředky ve výši 1,3 mld. Kč na ICT vybavení pro výuku na dálku. Prostředky byly školám poskytnuty pomocí tzv. ad hoc normativu - zcela nového institutu školského zákona, účinný od 1. 10. 2020 (podle § 161 odst. 7 školského zákona). Ad hoc normativ umožní navýšit rozpis rozpočtu na jednotlivé kraje a určit výši prostředků pro každou konkrétní základní školu zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí, a to bez dodatečné administrativy. Součástí investice jsou 2 cíle v oblasti vybavení hardwarem: • Cíl 2: Školy vytvořily fond mobilních digitálních zařízení pro znevýhodněné žáky s cílem, aby všichni žáci měli k dispozici mobilní digitální zařízení pro běžnou výuku a výuku na dálku.

	• Cíl 3: Základní a střední školy mají pro žáky vybavení pro výuku nové informatiky. Cíl 2 přispěje ke snížení tzv. Digitální propasti a cíl 3 přispěje ke zlepšení úrovně digitalizace ve školách. Poskytnutí prostředků školám předchází diskuze a výpočet ad hoc normativů, na základě kterého jim budou prostředky poukázány. V případě vytvoření fondu mobilních digitálních zařízení se počítá s využitím koeficientu, který bude vypočítán na základě různých ukazatelů, např. zda se škola nachází v sociálně vyloučené lokalitě a počtu odhadu žáků, které potřebují k zapůjčení digitální mobilní zařízení. Prostředky budou tedy sice poskytnuty plošně všem školám, nicméně pomocí koeficientu bude finální částka modifikována dle reálné potřeby škol. V případě poskytnutí vybavení pro výuku nové informatiky se počítá s nákupem pokročilejších technologií, např. robotické pomůcky, VR/AR, 3D tiskárny. Částka pro jednu školu byla vypočtena na základě zkušeností pokusného ověřování nové informatiky. Prostředky budou školám poskytnuty v roce 2022, v roce 2025 bude poskytnuto 50 % z alokace roku 2022 zejména z důvodu obnovy zařízení. Investici doprovází vytvoření a průběžné aktualizování metodické podpory pro školy, aby byly prostředky využity efektivně a byly reálně využívány. Tuto snahu podpoří také vytvoření sítě tzv. IT guru, kteří se budou zaměřovat zejména na nastavení IT správy a vnitřní sítě školy. IT guru rovněž pomůže škole s nákupem vybavení pro novou informatiku a dále pomůže s dialogem se zřizovatelem s cílem navýšit jeho investice do digitalizace škol. Pozice IT guru bude vytvořena na úrovni kraje a bude intenzivně spolupracovat s již vytvořenými pozicemi jako krajský ICT metodik (projekt SYPO) a územními koordinátory BCO (Broadband Competence Office, MPO). Síť IT guru bude vytvořena po vzoru sítě krajských ICT metodiků, kteří se však zaměřují spíše na pedagogické aspekty zapojování digitálních technologií do výuky a mají být nápomocny zejména školním ICT metodikům.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Učitelé, ředitelé škol, zřizovatelé
Překážky a rizika	Nedostatečná správa nových zařízení (mitigační strategie: informační kampaň směřovaná na zřizovatele, neboť náklady na provoz jsou v jejich gesci, vytvoření sítě IT guru). Nesprávné používání nových zařízení (mitigační strategie: zvyšování kompetencí učitelů – viz reforma níže). Pořízení nesprávných zařízení (mitigační strategie: metodická podpora pro školy, zřizovatele a poskytovatele).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Školy, učitelé
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	4 295 000 000 Kč

Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky v rámci této reformy budou považovány za veřejné prostředky. MŠMT a NPI ČR zajistí, aby veškerá státní podpora poskytnutá v souvislosti s touto reformou byla v souladu s procedurálními a materiálními předpisy o veřejné podpoře aplikovatelnými v období, kdy je veřejná podpora poskytována. Podpora z RRF bude směřována pouze veřejným školám.
Uvedte dobu implementace	2020-2025

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta přispěje k naplnění cíle Strategie 2030+, kterým je základními a nepostradatelnými kompetencemi vybavený a motivovaný jedinec, který dokáže v co nejvyšší míře využít svůj potenciál v dynamicky se měnícím světě ve prospěch jak svého vlastního rozvoje, tak s ohledem na druhé a ve prospěch rozvoje celé společnosti. Základními a nezbytnými kompetencemi a dovednostmi vybavení jedinci, kteří jsou schopni reagovat na výzvy v dnešním dynamickém světě, přispějí k zelené a digitální transformaci. Budou schopni díky základním digitálním dovednostem zodpovědně využívat digitální technologie, ale zároveň se díky pokročilým digitálním dovednostem podílet na jejich tvorbě za využívání inovací a nových technologií. Dále díky pokročilé digitalizaci a s tím spojené transformaci vzdělávacího systému očekáváme, že se bude zvyšovat podíl pracovních míst v sektorech s vyšší přidanou hodnotou, a naopak se bude snižovat podíl pracovních míst v sekundárním sektoru, především v těžkém průmyslu. Zároveň očekáváme, že se díky pokročilým digitálním dovednostem žáků a studentů naplno rozvine potenciál pro tvorbu inovací i v oblasti trvale udržitelného podnikání.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Vzhledem k tomu, že reforma cílí na investici do lidského kapitálu, což samo o sobě přinese vysokou přidanou hodnotu k ekonomickému rozvoji a další v současné době neodhadnutelné multiplikační efekty, je kritérium DNSH splněno.

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů (MŠMT)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů⁷⁷

Oblast politiky/obor zájmu: *Social policy, Skills, Education and training, Building renovation, Construction, Climate policy, Industrial policy, Energy policy*

Komponenta 3.2 nazvaná *Adaptace kapacity a zaměření školních programů* se zabývá posílením lidského kapitálu na několika úrovních pojících se se vzdělávací dráhou jedince, což Česká republika považuje za jeden z velmi důležitých cílů země z hlediska dlouhodobého zvýšení odolnosti a transformace nejen z hlediska výchovno-vzdělávacích procesů. K tomu, aby se určité cíle mohly plnit, je zapotřebí nastartovat okamžitými změnami stávající struktury, kterými se věnují obsažené reformy a investice tohoto záměru. Komponenta konkrétně adresuje nedostatek výukových kapacit a podmínek pro další vzdělávání a celoživotní učení pro re-skilling a up-skilling pro transformaci ekonomiky. Komponenta také cílí na stále se zvyšující nerovnosti ve vzdělávání, které budou pravděpodobně i nadále prohlubovány v souvislosti s ekonomickými problémy mnohých rodin způsobených stavem a současně je v souladu se strategickými cíli Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Přímoú návaznost má zejména na Strategický cíl 2, jehož cílem je zajistit žákům spravedlivé šance na přístup ke kvalitnímu vzdělání a zvýšit kvalitu vzdělávání ve školách a regionech, které zaostávají za ostatními částmi vzdělávací soustavy, a to prostřednictvím podpory učitelů, aby dokázali rozvíjet potenciál žáků. Společné vzdělávání heterogenních kolektivů žáků přináší silnější společenskou soudržnost, občanskou angažovanost i větší flexibilitu v další profesní kariéře. V oblasti tvorby podmínek pro další vzdělávání zejména v odborném vzdělávání vychází zacílení komponenty ze strategické linie 1.7 Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+. Komponenta dále navazuje i na doporučení Rady EU k Národnímu programu reform, jenž doporučuje ČR zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání. Pro zajištění naplnění cílů komponenty bude podpořena modernizace výukových kapacit s cílem vytvořit podmínky pro další vzdělávání napříč českou vzdělávací soustavou v rámci tvorby podmínek pro realizaci up-skillingu a re-skillingu v oblastech rychle se rozvíjejících oborových odvětvích a oborů s vazbou na Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci České republiky. Zároveň bude investice do vybraných klíčových akademických pracovišť v souladu s Doporučením Rady k národnímu programu reform České republiky na rok 2019 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky z roku 2019 naplňovat doporučení č. (10), kde je zmíněno, že Česká republika potřebuje investice do vzdělávání a odborné přípravy (včetně vzdělávání a odborné přípravy pro dospělé osoby), aby byla země připravena čelit výzvám, budovala svoji odolnost k nimž vedou strukturální změny v ekonomice nejen z důvodu pandemické krize kvůli šíření COVID-19, ale např. také budoucí technologické změny průmyslu 4.0. Bez kvalitního a moderního zázemí nedokáže držet vysokoškolské prostředí krok s dobou, která se tak rychle mění, že již ani neznáme její přesný směr vývoje v nejbližších dekádách. Podporovat budování či rozšiřování zázemí vysokých škol v podobě modernizace prostředí, nákupu přístrojového vybavení a rozvoj fyzické i digitální infrastruktury je prioritou České republiky v podobě investic do terciárního sektoru vzdělávací soustavy, která je zakotvena ve Strategickém záměru ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021. V této oblasti bude třeba zajistit podmínky, vybavenost škol a kompetence pedagogů ve snaze o zvýšení dostupnosti a kvality také dalšího vzdělávání. Plánovaná intervence podpoří implementaci Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a také Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021. V oblasti vysokého školství je podpora dále směřována do rozvoje studijních programů, které jsou v souladu s potřebami trhu práce, do podpory vzdělávání online a do rozvoje kapacit škol pro up-skilling a re-skilling. Komponenta dále obsahuje i iniciativy adresující nedostatečnou úroveň kompetencí pedagogů pro vzdělávání heterogenních kolektivů žáků, v nichž by rozvíjeli jejich individuální potenciál. Soubor těchto aktivit je plně v souladu s jednotlivými opatřeními a aktivitami klíčových opatření, která jsou prioritou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Cíl: Cílem je zajistit a poskytnout dostupné vysoké školy studentům. Je nutné vybavit a připravit školy na vzdělávání na dálku a zajistit potřebnou podporu žákům, studentům, pedagogům a rodičům u distančních způsobů vzdělávání. Chceme vybavit vysoké školy pro poskytování celoživotního učení a dalšího vzdělávání ve vazbě na up-skilling a re-skilling a podpořit samotnou realizaci re-skilling a up-skilling kurzů ve vysokém

⁷⁷ Komponenta neupřednostňuje žádné pohlaví. Označení žák a student je pojímáno jako univerzální, náležící jak ženám, tak mužům. Přechýlení se tedy z důvodu čtivosti v textu nevyskytuje.

školsství. Vzdělávací systém poskytne žákům spravedlivé šance na přístup ke kvalitnímu vzdělání. Cílem je také zvýšení kvality vzdělávání ve školách a regionech, které zaostávají za ostatními částmi vzdělávací soustavy, a podpořit učitele v rozvíjení potenciálu všech žáků.

- 1) Školy budou vybaveny pro poskytování celoživotního učení a dalšího vzdělávání ve vazbě na up-skilling a re-skilling.
- 2) Vysoké školy budou schopny poskytovat kvalitní vzdělávání online, připravovat odborníky pro rychle se rozvíjející odvětví a zajišťovat up-skilling a re-skilling v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou.
- 3) Zvyšuje se podíl dětí, žáků a studentů majících přístup ke kvalitnímu vzdělávání a školy v ČR v regionech poskytují stejně kvalitní vzdělání.
- 4) Zvyšuje se kvalita výuky heterogenních kolektivů dětí a žáků.
- 5) Vybudování odolného terciárního sektoru, aby se zvyšovala konkurenceschopnost a bylo umožněno připravovat studenty na život v rychle se měnící společnosti 21. století.

Reformy a/nebo investice^[1]:

2. Transformovat vysoké školy s cílem adaptace na nové formy učení a v odpovědi na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově

COFOG: Terciární vzdělávání

Flagships: Reskill and Upskill

3. Investice do rozvoje vybraných klíčových akademických pracovišť

COFOG: Terciární vzdělávání, Vedlejší služby pro vzdělávání

Flagships: Modernise

4. Snížení nerovností ve vzdělávání

4.1 Podpora škol

COFOG: Předškolní a primární vzdělávání, Rodina a děti, Nezaměstnanost, Vedlejší služby pro vzdělávání

Flagships: Reskill and upskill

4.2 Doučování žáků základních škol

COFOG: Předškolní a primární vzdělávání, Vedlejší služby pro vzdělávání

Flagships: Reskill and upskill

Odhadované náklady: 13 135 000 000 CZK

a) Detail komponenty

Pro zajištění naplnění cílů komponenty bude podpořena modernizace výukových kapacit veřejných vysokých škol s cílem vytvořit podmínky pro další vzdělávání v rámci tvorby podmínek pro realizaci up-skillingu a re-skillingu v oblastech rychle se rozvíjejících oborových odvětvích a oborů s vazbou na Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci České republiky. V této oblasti bude třeba zajistit podmínky a vybavenost škol a kompetence pedagogů ve snaze o zvýšení dostupnosti a kvality dalšího vzdělávání. Plánované intervence v komponentě podpoří implementaci Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ akcentující pro období let 2020–2023 opatření v oblasti inovace oborové soustavy a proměny odborného vzdělávání, včetně Strategického záměru ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021. Komponenta obsahuje i iniciativy adresující nedostatečnou úroveň kompetencí pedagogů pro vzdělávání heterogenních kolektivů žáků, v nichž by rozvíjeli jejich individuální potenciál. Soubor těchto aktivit je plně v souladu s jednotlivými opatřeními a aktivitami klíčových opatření, která jsou prioritou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Komponenta adresuje nedostatek výukových kapacit a podmínek pro další vzdělávání a celoživotní učení pro re-skilling, a up-skilling pro transformaci ekonomiky, a to jak v regionálním školství, tak na vysokých školách. V oblasti vysokého školství se komponenta vedle kapacit pro re-skilling a up-skilling věnuje rozvoji kapacit pro vzdělávání ve vazbě na potřeby trhu práce a pro vzdělávání online.

Komponenta taktéž adresuje stále se zvyšující nerovnosti ve vzdělávání, které budou pravděpodobně dále prohlubovány v souvislosti s ekonomickými problémy mnohých rodin způsobených současným obdobím pandemie. Dle analytických podkladů České školní inspekce má diferenciací kvality škol dva zdroje. Prvním jsou regionální nerovnosti. Ve výstupech vzdělávání se výrazně negativně odchylojí Karlovarský a Ústecký kraj. Výsledky těchto krajů v PISA se zde pohybují okolo či pod úrovní 450 bodů (na úrovni zemí jako Bulharsko či Malajsie), zatímco výsledky nejlepších krajů se pohybují okolo či nad úrovní hodnoty 500 (na úrovni vyspělých států západní Evropy). Rozdíly mezi kraji jsou do jisté míry dány nerovnostmi v ekonomice a sociálních problémech českých regionů. Průměrný ekonomický, sociální a kulturní status rodin žáků (ESCS) ale vysvětluje „jen“ 47 % rozdílů mezi kraji. Většina regionálních diferencí je tedy spojena s jinými faktory, zejména kvalitou škol místní – tedy např. kompetencí a motivací učitelů, vybaveností škol a dostatečností podpůrného personálu, kvalitou řízení ze strany zřizovatelů a ředitelů apod. Tudiž cílíme na snížení těchto nerovností skrze cílenou podporu škol a pedagogických sborů vzdělávajících heterogenní kolektivy žáků i podporu samotných žáků formou doučování. Současně je komponenta v souladu se strategickými cíli Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Přímoú návaznost má zejména na Strategický cíl 2, který má zajistit spravedlivé šance na přístup ke kvalitnímu vzdělání všem žákům a zvýšit kvalitu vzdělávání ve školách a regionech, které zaostávají za ostatními částmi vzdělávací soustavy, prostřednictvím podpory učitelů, aby dokázali rozvíjet potenciál všech žáků. Společné vzdělávání heterogenních kolektivů žáků přináší silnější společenskou soudržnost, občanskou angažovanost i větší flexibilitu v další profesní kariéře. Komponenta dále navazuje i na doporučení Rady EU k Národnímu programu reform, jenž doporučuje ČR zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání. Současně zajistíme i navýšení výukových kapacit podporu zaměstnávání žen s malými dětmi.

V rámci investice týkající se dobudování a rozvoje kampusů vybraných klíčových akademických pracovišť půjde o investice, které budou směřovat do vybudování, rozvoje, zcelování, vybavení a modernizace kampusů vysokých škol a jejich součástí, a to zejména ve vazbě na potřeby vzdělávání a výzkumu v klíčových oblastech pro posilování resilience obyvatelstva. Posíleny tak budou kapacity, které jsou významnou součástí krizové infrastruktury státu například ve vztahu k epidemickým onemocněním. Bude se tedy jednat o podporu kapacit pro terciární vzdělávání a schopnost reakce na prioritní resilience stanovenou v rámci EU i ČR. Cílem je vytvořit stabilní a kvalitní infrastrukturní podmínky pro biomedicínské a farmaceutické pracoviště, včetně souvisejících a navazujících oblastí. Ty zajistí jak komplexní vzdělávání odborníků včetně doktorského studia, tak reakci na celospolečenské výzvy zejména v oblasti zdraví a přispějí ke zvýšení soběstačnosti EU a ČR.

b) Cíle

U vysokých škol půjde o podporu rychle se rozvíjejících oborových odvětví ve vazbě na trh práce. Dále je nutné vybavit a připravit vysoké školy na vzdělávání na dálku a zajistit potřebnou podporu studentům a pedagogům u distančních způsobů vzdělávání. Vybavit školy pro poskytování celoživotního učení a dalšího vzdělávání ve vazbě na up-skilling a re-skilling, a podpořit samotnou realizaci re-skilling a up-skilling kurzů ve vysokém školství. Vytvořením zázemí a podporou realizace re-skilling a up-skilling kurzů zajistíme i vyšší flexibilitu v získávání kompetencí a uplatnitelnosti na trhu práce. Důsledkem těchto intervencí se zaměřením na tvorbu podmínek pro další vzdělávání bude dále i rozvinutí spolupráce škol se soukromým sektorem v rámci možnosti spolupráce při realizaci kurzů re a up-skillingů zaměstnanců ve školách.

Cílem je taktéž zvýšit kvalitu vzdělávání ve školách vzdělávajících vyšší procento žáků ohrožených školním neúspěchem, zejména cílenou podporou pedagogů a souvisejícími intervencemi a zaručit spravedlivé šance dosáhnout na kvalitní vzdělání. Zvýší se tím kvalita vzdělávání ve školách a regionech, které zaostávají za ostatními částmi vzdělávací soustavy, a podpora učitelů v rozvíjení potenciálu všech žáků, což ve svém důsledku zajistí vyšší vzdělanost, a tudíž i lepší uplatnitelnost na trhu práce pro skupiny ohrožené nezaměstnaností. Cílená podpora bude poskytnuta i žákům a studentům, a to prostřednictvím realizace doučování, přípravy na vyučování

a letními výukovými kempy v návaznosti na nemožnost realizovat výuku v době pandemie COVID, což sníží riziko školní neúspěšnosti. A v neposlední řadě postavit moderní výukové prostory za použití synergických efektů s již existujícími pracovišti vybraných univerzit, které přispějí k multidisciplinarnosti medicínských, biomedicínských, biotechnologických, farmaceutických a přírodních věd.

c) Národní strategický kontext

- **Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020.**
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy.**
- **Inovační strategie České republiky 2019-2030: The Country For The Future.**
- **Národní investiční plán České republiky 2020-2050.**
- **Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky.**
- **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.**
- **Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021.**
- **Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol pro období od roku 2021.**

Přidružené programy k 2.: OP JAK nemá v tuto chvíli nástroj, jak podpořit takto stanovené politické priority. Investice do vzdělávací činnosti vysokých škol (ERDF) budou v OP JAK pravděpodobně omezené, a proto se jeví jako rychlejší a vhodnější nástroj RRF. RRF tak může vhodně rozvinout intervence započaté z OP VVV.

Přidružené programy k 3.: OP JAK nedisponuje investiční částí pro vysoké školství, tedy není v tuto chvíli nástroj, jak podpořit takto stanovené politické priority. Investice všeobecně do vzdělávací činnosti vysokých škol (ERDF) budou v OP JAK pravděpodobně omezené, a proto se jeví jako rychlejší a vhodnější nástroj RRF. RRF bude k dispozici pravděpodobně dříve než nový operační program, bude mít pravděpodobně nižší administrativní náročnost než OP všeobecně a vše bude řešeno centrálně přes stát, nikoli přes zřizovatele. Za pomoci RRF se tak mohou vhodně rozvinout intervence započaté z OP VVV.

Přidružené programy k 4.1. a 4.2.: Kvůli velmi nízké alokaci ESF nebude možné z OP JAK hradit plošné intervence vedoucí ke snížení nerovností ve školách.

Komponenta je v souladu se *Strategií vzdělávací politiky České republiky 2030+* (dále jen "Strategie 2030"), která byla schválena vládou 19. října 2020, a v případě budování akademických pracovišť (záměr 3.) a posílení kapacit vysokých škol (záměr 2.) je komponenta v souladu s národním stěžejním dokumentem pro oblast vysokých škol, kterým je *Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021* (dále jen "Strategie VŠ") a zároveň i *Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021*. Obě klíčové národní strategie pro oblast terciárního vzdělávání byly schváleny vedením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy dne 30. června 2020. Zdroj: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategicke-materialy>

Ve Strategii 2030 se ve Strategické linii 1 zaměřujeme na proměny obsahu, metod a forem vzdělávání, tak aby školy poskytovaly kvalitní vzdělávání všem bez rozdílu. Tato strategická linie se zaměřuje také na výzvy spojené s digitálním vzděláváním a potřebou školy vybavit po technické stránce ale také upravit kurikulum, aby reflektovalo potřeby 21. století. Zároveň Strategie zohledňuje potřebu vzdělávat pedagogy v oblasti digitálních technologií, aby mohli rozvíjet potřebné kompetence u žáků a studentů. Strategie si také jako jeden z hlavních cílů klade potřebu snížit nerovnosti, které jsou v českém vzdělávacím systému přítomné, a které se podílí na neschopnosti poskytovat vždy a ve všech oblastech stejně kvalitní vzdělávání všem bez rozdílu. Strategie v této oblasti nastavuje cíle, jejichž naplnění by mělo vést ke snížení nerovností ve vzdělávacím systému a umožnit všem bez rozdílu přístup ke stejně kvalitnímu vzdělání. Strategie též zohledňuje potřebu věnovat se podpoře a rozvoji celoživotního a dalšího vzdělávání. Strategická linie 3 je pak věnována potřebě podpory pedagogických pracovníků. Zdroj: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>.

Analytická východiska a podklady pro řešení problémů spojených s touto komponentou jsou pospány v dokumentu "Hlavní směry vzdělávací politiky ČR do roku 2030+". Dokument vytvořila skupina expertů v oblasti vzdělávání s cílem poskytnout validní a na datech založené podklady pro tvorbu výše zmíněné vzdělávací strategie. Dokument formuluje návrh strategických cílů a hlavních cest k jejich dosažení. Tvorbě dokumentu předcházela řada veřejných debat a konzultací. Materiál je založen na vstupních materiálech poskytnutých MŠMT, dostupných analýzách silných a slabých stránek vzdělávání v ČR, včetně návrhů opatření, podnětů vzniklých z veřejných debat, konferencí apod., podnětů vzniklých v rámci interních debat a ad hoc analýzy vytvořené pro účely zpracování tohoto dokumentu. Hlavní cíle popsané v dokumentu se zaměřují na potřebu zaměření vzdělávání na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život, s čímž souvisí

i potřeba vzdělávat děti tak, aby byly schopny ve svých životech činit efektivní rozhodnutí vedoucí k dalšímu rozvoji udržitelné společnosti. Dokument jako druhý důležitý cíl zmiňuje potřebu řešení nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání. Tato potřeba vychází z toho, že Česká republika patří mezi státy OECD s největšími vzdělanostními nerovnostmi. Zdroj: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>.

V rámci Strategie VŠ je cílem modernizovat převládající interiérové řešení vysokoškolských budov, které poskytuje dobré zázemí zejména pro frontální způsoby výuky a zpravidla není vhodné pro interaktivní a inovativní metody vzdělávání, které jsou čím dál více zaváděny, i s ohledem na aktuální složitou epidemiologickou situaci, kdy již 3. semestr je na vysokých školách učen distančními prvky výuky. Na národní úrovni byly vytypovány tři stěžejní projekty, které jsou součástí páteřních univerzit státu a vyžadují specifické infrastrukturní zázemí, jako např. Maker spaces, huby, inkubátory, simulátory, terénní pracoviště, zázemí pro praktický výcvik, přístrojové vybavení, elektronické zdroje nebo třeba prostory, ve kterých se studenti mohou setkávat a řešit týmové projekty. Fyzické prostředí vysokých škol přirozeně ovlivňuje, jak se v něm studující i pracovníci chovají, jak často se setkávají, způsoby a formy komunikace, kolik času ve škole jedinci tráví nebo, velmi důležitý faktor, který někdy bývá málo zdůrazňován, jak se v nich cítí být vítáni, a to bez rozdílu rasy, vyznání nebo genderové příslušnosti. Cílem našeho záměru budovat odolné fyzické zázemí vysokých škol, které je součástí našeho záměru 3., kdy chceme za pomoci rekonstrukcí a dobudování v rámci stávajících kampusů vystavit budovy pro školy a dbát na to, aby nabízely příjemné prostředí i dostatečné zázemí pro individuální i týmovou práci a setkávání, které je v dnešní době tolik diskutované, neboť se ho hojně nedostává a z toho začínají pramenit nejrůznější sociální i psychické nežádoucí dopady na jednotlivce. Zároveň se počítá s investicí do potřebného přístrojového a technického vybavení. Zdroj: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategicke-materialy>, <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/dlouhodoby-zamer>.

Kromě výše zmíněných strategií jde také o záměry v souladu s národní Inovační strategií České republiky 2019-2030: The Country For The Future, konkrétně s pilířem věnovanému Polytechnickému vzdělávání. Zdroj: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_1_Inovacni-strategie.pdf.

d) Předchozí snahy

Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+ navazuje na předchozí dokument Strategie vzdělávací politiky ČR 2020. Tento dokument se věnoval celé řadě oblastí, které v současnosti řeší Strategie 2030+, s ohledem na to, že některé cíle předchozího dokumentu se nepodařilo zcela naplnit. Strategie 2030+ na problémy s předchozí implementací reaguje zaváděním nových systémů monitoringu implementace a též zavedením indikátorové soustavy, která pomůže ověřovat naplňování stanovených cílů. Komponenta reaguje i na současný stav, kdy v ČR díky COVID 19 jsou již téměř rok zavřené školy a výuka probíhá v on-line podobě, což vede k nižšímu osvojení znalostí a dovedností žáků a zejména má negativní dopad na žáky pocházející ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí a z rodin s nižšími příjmy. Tento stav vede k dalšímu prohlubování nerovností mezi žáky, ale i školami. Tudíž chceme zajistit pro žáky možnost prezenčního doučování, které bude mít kromě složky vedoucí k doplnění znalostí a dovedností i socializační efekt.

V rámci reformy 2. Transformace vysoké školy s cílem adaptace na nové formy učení a v odpovědi na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově se dříve realizovaly dvě výzvy z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, konkrétně výzva č. 02_16_015 – ESF výzva pro vysoké školy a výzva č. 02_17_044 – Podpora rozvoje studijního prostředí na VŠ, které slouží jako podklad pro relevantní výpočet alokace na požadovanou aktivitu 2 této komponenty, pro definici požadovaných aktivit, které ve výzvách nebyly vůbec nebo pouze okrajově řešeny a zároveň máme informaci, co se vysokým školám podařilo a co se jim naopak nepodařilo řešit.

Dřívější snahy v oblasti vysokého školství byly definovány v *Dlouhodobém záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020*. Ten však neobsahoval až takové rozvojové a inovativní prvky, které mají v sobě potenciál na systémové změny. Šlo víceméně o stabilizaci rozpočtových opatření a prohlubování evidence-based základny pro následné efektivnější rozhodování (např. Provést situační analýzu doktorského studia, zhodnotit stav materiální infrastruktury vysokých škol, zvýšit veřejnou dostupnost informací o vysokých školách nebo rozdělení rozpočtu vysokým školám s ohledem na podporu jejich stability). Již dlouhodobě jsme si byli vědomi jistých nedostatků v sektoru terciárního vzdělávání, které díky zmíněnému Dlouhodobému záměru začaly být konkrétněji pojmenovány. Proto v dubnu 2019 započaly práce na *Strategickém záměru ministerstva pro oblast vysokých škol pro období od roku 2021*. Díky těsné spolupráci MŠMT s vysokými školami a řadou dalších partnerů a expertů, kde byli osloveni všichni rektori a děkani všech vysokých škol (veřejných i soukromých), se postupně začaly identifikovat a konkrétně pojmenovávat nejpálčivější problémy českého vysokého školství. Výsledkem této

rozsáhlé konzultace byla identifikace celkem 6 prioritních cílů, v souladu s nimiž byly připravovány i relevantní reformy a investice této komponenty. Reforma 2. *Transformovat vysoké školy s cílem adaptace na nové formy učení a v odpovědi na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově* přímo navazuje na prioritní cíle 1. Rozvíjet kompetence přímo relevantní pro život a praxi v 21. století a 2. Zlepšit dostupnost a relevanci flexibilních forem vzdělávání. Aktivita 3. *Investice do rozvoje klíčových akademických pracovišť* pak přímo navazuje zejména na operační cíl 1.E Podporovat budování infrastruktury pro interaktivní metody vzdělávání a integraci studujících.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

1. Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a v odpovědi na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově

Výzva	Pandemie covid-19 a zkušenosti získané v době, kdy nebylo možné realizovat výuku v tradičním prezenčním uspořádání, představují pro vysoké školy jak výzvu, tak příležitost. Výzvou jsou především zásadní dopady pandemie do ekonomiky, které přinesou zásadní proměnu potřeb trhu práce a významně zvýší poptávku po praktickém a profesně orientovaném vzdělávání v některých sektorech. Příležitostí pak je navázat na rychle nastartovanou digitalizaci mnoha procesů a využívání metod online vzdělávání ve vzdělávací činnosti. Přestože řadu kurzů, a to zejména těch, které se soustředí na nácvik praktických dovedností, není možné plnohodnotně realizovat online, pandemie ukázala, že nezanedbatelná část výuky může být s využitím moderních technologických prostředků realizována se stejnou nebo i vyšší efektivitou a kvalitou. Rozsáhlý konzultační proces realizovaný při přípravě Strategického záměru ministerstva pro oblast vysokých škol, který proběhl v letech 2019-2020 se zapojením širokého spektra sociálních partnerů, ukázal, že podmínkou pro využití potenciálu vysokých škol v této oblasti je provedení rozsáhlých reforem a transformačních projektů v jejich vnitřním prostředí. Přestože vysoké školy disponují potřebnou kompetenční základnou, jejich vnitřní procesy často nejsou uzpůsobeny pokrytí identifikovaných společenských potřeb a nejsou adekvátně kapacitně zajištěny.
Cíl	Cílem reformy je v dlouhodobém horizontu zvýšení počtu vysoce kvalifikovaných pracovníků na trhu práce, a to zejména v hospodářských odvětvích s vysokou přidanou hodnotou. Tohoto dlouhodobého cíle nemůže být dosaženo v krátkodobém horizontu Fondu obnovy a odolnosti, s ohledem na to, že vývoj nových studijních programů a implementace inovací samy o sobě vyžadují čas na realizaci, a vzdělávání nových pracovníků bude posléze trvat typicky pět i více let. Bezprostředním cílem z hlediska implementace programu tedy je iniciace a akcelerace transformačních procesů na úrovni jednotlivých vysokých škol, tedy reforma jejich vnitřního uspořádání. Transformační projekty budou zaměřeny na dobudování kapacit a modernizaci vzdělávací nabídky vysokých škol, čímž umožní následné dosažení dlouhodobého cíle v delším časovém horizontu. Součástí těchto projektů budou jednak revize vnitřních procesů, předpisů, mechanismů zajišťování kvality a standardů podpůrných služeb; jednak pořízení potřebných technologií a vybudování

	materiálního zázemí; a v neposlední řadě také rozvoj personálních kapacit v prioritních oblastech, včetně vzdělávání pracovníků vysokých škol ve využívání technologií a moderních metodách vzdělávání. Reformní projekty vysokých škol povedou k následujícím výstupům, přičemž rozsah činností (a objem poskytnuté podpory) bude uzpůsoben specifickému profilu a potřebám jednotlivých vysokých škol, mimo jiné s ohledem na seznam prioritních odvětví: 1. příprava a rozvoj studijních programů poskytovaných online; 2. využívání blended learning (tedy kombinace prezenčních a distančních forem vzdělávání, využívání metod online vzdělávání v prezenčních studijních programech); 3. rozvoj kapacit pro reskilling a upskilling, přičemž doménou vysokých škol bude zejména upskilling pracovníků v oblastech vyžadujících vysokou kvalifikaci (knowledge-intensive) za účelem posílení přenosu poznatků mezi akademickou a aplikační sférou; 4. příprava a rozvoj studijních programů v rychle se rozvíjejících odvětvích s vysokou přidanou hodnotou a odvětvích s významnou společenskou relevancí a nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, které budou stanoveny jako prioritní na národní úrovni v konzultaci se sociálními partnery; 5. příprava a rozvoj studijních programů profesního profilu orientovaných na potřeby trhu práce a zahrnujících významný podíl praktické výuky.
Implementace	MŠMT vytvoří program finanční podpory, v rámci kterého budou poskytnuty prostředky na realizaci vybraných projektů vysokých škol na základě předložených žádostí. Administrace programu, stejně jako hodnocení a kontrola projektů, budou zajištěny v rámci stávajících kapacit úřadu.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Klíčovým partnerem jsou samotné vysoké školy, které budou reformu přímo implementovat. Nastavení intervence respektuje autonomii vysokých škol a předpokládá, že konkrétní rozsah a zaměření aktivit jednotlivých institucí bude přizpůsobeno jejich profilu a potřebám, a to zejména s ohledem na charakter jejich vzdělávací nabídky a relevanci studijních programů pro potřeby trhu práce. Druhou skupinu aktérů významně zapojenou do implementace reformy představují zaměstnavatelé a další sociální partneři. V konzultaci s nimi a na základě relevantních ekonomických dat bude na národní úrovni stanoven okruh prioritních rychle se rozvíjejících odvětví s vysokou přidanou hodnotou a odvětví s významnou společenskou relevancí a nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, do kterých budou soustředěny příslušné intervence. Zapojení zaměstnavatelů a regionálních partnerů včetně samospráv je předpokládáno také v rámci implementace na úrovni jednotlivých vysokých škol. Podmínkou pro čerpání prostředků na vytváření profesních studijních programů a kurzů pro reskilling a upskilling pracovníků budou konzultace s těmito partnery. Spolupráce s praxí je ústřední podmínkou pro realizaci profesních studijních programů

	také dle Nařízení vlády č. 274/2016 Sb. o standardech pro akreditace ve vysokém školství.
Překážky a rizika	Aktivity byly navrženy tak, aby je bylo možno realizovat ve stávajícím právním rámci a tím byla minimalizována vnější rizika. Potenciální překážkou by byla nízká ochota vysokých škol zapojit se do implementace aktivit, pokud by administrativní náklady spojené s účastí v programu byly příliš vysoké. Považujeme proto za důležité mechanismus financování a podmínky podpory nastavit dostatečně flexibilně a s co nejnižší administrativní zátěží na straně příjemců.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Intervence na vysokých školách budou mít přímý dopad na současné a budoucí studující na vysokých školách a účastníky kurzů. Nepřímé dopady reforma přinese pro zaměstnavatele, a to zejména v dynamicky se rozvíjejících odvětvích, které se v současnosti potýkají s nedostatkem vysoce kvalifikované pracovní síly.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	3 000 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky v rámci této reformy budou považovány za veřejné prostředky. MŠMT zajistí, aby veškerá státní podpora poskytnutá v souvislosti s touto reformou byla v souladu s procedurálními a materiálními předpisy o veřejné podpoře aplikovatelnými v období, kdy je veřejná podpora poskytována. Vytvořené kapacity vysokých škol budou nedílnou součástí státního vzdělávacího rámce převážně financovaného ze státního rozpočtu.
Uved'te dobu implementace	2022-2023

2. Zavedení opatření pro podporu škol s vyšším počtem vyloučených lokalit

Výzva	Potřeba zajistit kvalifikovaný a kompetentní pedagogický sbor, schopný pracovat s heterogenní skupinou žáků ve všech regionech. V regionech dlouhodobě vykazujících nižší vzdělávací výsledky je nutné podpořit rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé kolektivy dětí a rozvíjet potenciál žáků se sociálním a jiným znevýhodněním s důrazem na párovou výuku, posílení metodiky spolupráce s podpůrnými profesemi (asistenti pedagogů, speciální pedagogové, školní psycholog atd.) a s terénními pracovníky nestátních neziskových organizací. Výběr škol bude realizován NPI ČR ve spolupráci s ČŠI. Na identifikaci nejpotřebnějších škol bude obsahově navazovat nabídka pro takto vybrané školy v podobě komplexního DVPP, práce s jejich zřizovatelem, rodiči, pomoc s dotacemi atd.
Cíl	Cílem reformy je zvýšit kvalitu vzdělávání prostřednictvím komplexního systému podpory pro nejohroženější školy, které se potýkají s heterogenními kolektivy, nedostatečným zázemím v podobě podpůrných profesí a v důsledku s podprůměrnými výsledky vzdělávání. Dojde k vytvoření a využívání modulárního programu cílené podpory pro školy v obcích s vyšším počtem sociálně vyloučených lokalit a segregované školy a dále školy vzdělávající vyšší podíl žáků s odlišným mateřským jazykem. Pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení mají posílené kompetence a jsou schopni efektivně pracovat s heterogenními

	skupinami žáků. Jsou nadefinovaná pravidla a obsah vzdělávacího programu pro mentory, kteří budou poskytovat podporu učitelům.
Implementace	MŠMT, Základní a střední školy. Školám/školským zařízením budou poskytnuty finanční prostředky prostřednictvím nového institutu školského zákona - tzv. "ad hoc normativ", na základě jejich indexu socioekonomického znevýhodnění stanoveného z jednotlivých ukazatelů.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zřizovatelé škol, pedagogičtí pracovníci, mentoři.
Překážky a rizika	Nedostatečné kapacity pro tvorbu programu, rozdílná kvalita vytvořených kurzů. Nízká kvalita kurzů, nedostatečný zájem pedagogických pracovníků o mentorské kurzy. Nedostatečný zájem učitelů o mentoring, nedostatečná síť mentorů.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Pedagogičtí pracovníci
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 475 000 000 CZK Balíček podpory pro školu v rozmezí 3–8 mil. Kč na dobu 4 let dle indexu socioekonomického znevýhodnění školy. Celkem předpokládaná podpora 250 škol v průměrné výši 5,9 mil. Kč * 250 = 1 475 mil. Kč Očekávaný počet podpořených projektů: 250 Očekávaná průměrná podpora projektu: 5,9 mil. Kč Celkové očekávané náklady: 250*5,9 = 1 475 mil. Kč Data vychází z analýz MŠMT provedených v ZŠ a počtu ZŠ identifikujících potřebu podpory škol a učitelů při práci s heterogenní skupinou žáků. Balíček finanční podpory byl stanoven na základě dat z jednotkových nákladů v OP VVV a vytvořených ucelených programů pro školy. Školám by byla dotace poskytována na základě indexace, předpokládaný počet podpořených škol je 250 s odstupňovanou mírou finanční podpory.
Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky v rámci této reformy budou považovány za veřejné prostředky. Bude zajištěno, aby veškerá státní podpora poskytnutá v souvislosti s touto reformou byla v souladu s procedurálními a materiálními předpisy o veřejné podpoře aplikovatelnými v období, kdy je veřejná podpora poskytována.
Uvedte dobu implementace	2021-2025

3. Zavedení opatření pro doučování žáků a cílenou přípravu na vyučování

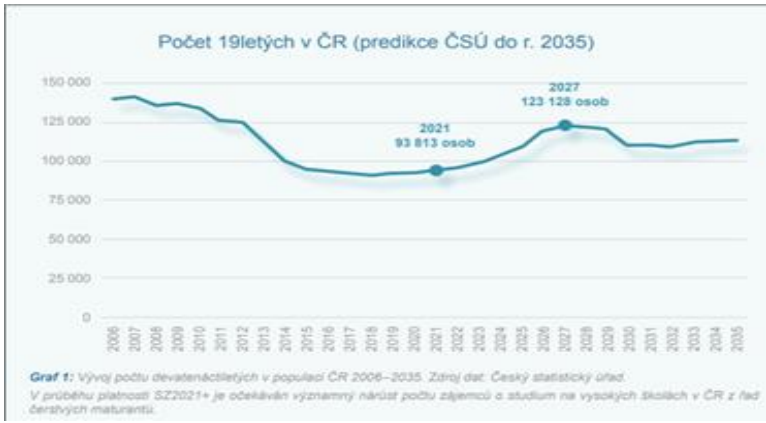
Výzva	Nedostatečná podpora žáků se slabším socioekonomickým zázemím, potřeba podpory vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem v reakci na nemožnost realizace prezenční výuky ve školách, což ve svém důsledku způsobí nižší studijní výsledky žáků, zejména žáků, kteří se distančních forem výuky účastnili částečně nebo vůbec v souvislosti s nevyhovujícím domácím zázemím či klesající motivací. Investice reaguje na současný stav, kdy v ČR díky COVID 19 jsou již téměř rok zavřené školy a výuka probíhá v on-line podobě, což vede k nižšímu osvojení znalostí a dovedností žáků a zejména má negativní dopad na žáky pocházející ze socioekonomicky znevýhodněného

	prostředí a z rodin s nižšími příjmy. Tento stav vede k dalšímu prohlubování nerovností mezi žáky, ale i školami. Tudiž chceme zajistit pro žáky možnost prezenčního doučování, které bude mít kromě složky vedoucí k doplnění znalostí a dovedností i socializační efekt. Nejedná se o dlouhodobé kontinuální doučování, ale o cílené intenzivní doučování žáků vedoucí k rozvoji jejich znalostí a dovedností v době možnosti návratu k prezenční výuce.
Cíl	Žákům škol je poskytována podpora prostřednictvím doučování přímo ve školách nebo ve školských zařízeních. Cílem je nabídnout žákům různé formy podpory výuky, tj.: 1. Doučování (realizováno 2x týdně ve školách/školských zařízeních) – Cílem je podpořit žáky ohrožené školním neúspěchem, kterým doučování může napomoci upevnit jejich zvyk provádět samostatnou odpolední přípravu a podpořit zvládnutí standardů daných Rámcovým vzdělávacím programem například v hlavních předmětech český jazyk, matematika a cizí jazyk. Aktivita bude realizována prostřednictvím doučování vedeného pedagogem, asistentem pedagoga či jinou osobou určenou vedením školy/školského zařízení. Výběr žáků je zcela v kompetenci ředitele školy a žáci jsou vybíráni ve spolupráci s pedagogy na základě motivace a nutnosti upevnit probíranou látku. Cena jednoho 16hodinového bloku doučování je 10 500 Kč pro 5 žáků. 2. Cílená příprava na vyučování (realizována 4x týdně ve školách/školských zařízeních) – Cílem aktivity je podpořit žáky ohrožené školním neúspěchem provádět samostatnou odpolední přípravu na vyučování a podpořit zvládnutí standardů daných Rámcovým vzdělávacím programem především v hlavních předmětech (český jazyk, matematika a cizí jazyk). Aktivita bude realizována prostřednictvím odpolední školy (přípravy na vyučování) vedené pedagogem, asistentem pedagoga či jinou osobou určenou vedením školy/školského zařízení. Odpolední příprava na vyučování bude probíhat v rozsahu minimálně 48 hodin, a to třikrát týdně 60 minut po dobu pěti po sobě jdoucích měsíců. Cena jednoho 48hodinového bloku doučování je 25 500 Kč pro 5 žáků.
Implementace	MŠMT, Základní školy, školská zařízení. Školám/školským zařízením budou poskytnuty finanční prostředky prostřednictvím nového institutu školského zákona - tzv. "ad hoc normativ", na základě počtu vykázaných realizovaných ucelených bloků doučování.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zřizovatelé škol
Překážky a rizika	Nesprávně nastavené podmínky dotačního programu. Nezájem žáků o doučování, nedostatečné personální kapacity.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Žáci základních škol
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 500 000 000 CZK Data vychází z analýz MŠMT a zájmu škol čerpajících tuto podporu v jednotkových nákladech z OP VVV.

	Doučování: Cena jednotky je 10 500 Kč za 16 hodin doučování pro 5 žáků. Příprava na vyučování: Cena jednotky je 25 500 Kč za 48 hodin doučování pro 5 žáků.
Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky v rámci této reformy budou považovány za veřejné prostředky. Bude zajištěno, aby veškerá státní podpora poskytnutá v souvislosti s touto reformou byla v souladu s procedurálními a materiálními předpisy o veřejné podpoře aplikovatelnými v období, kdy je veřejná podpora poskytována.
Uveďte dobu implementace	2021-2023

b) Popis investic

3. Investice do rozvoje vybraných klíčových akademických pracovišť

Výzva	Počet a kvalita lidských zdrojů v lékařských oborech včetně oborů, které poskytují zdravotní péči, ve farmacii a v přírodních vědách je všeobecně v české populaci nízká, což je zapříčiněné také nižšími populačními ročníky. Predikce České statistického úřadu do roku 2035: Monitorovací ukazatele z celostátního informačního systému vysokých škol spravovaného MŠMT nesoucí název Sdružené informace matrik studentů (SIMS) dokládají, že pouze 9,2 % studentů z celkové počtu v roce 2018 navštěvovalo obory souhrnně nazvané Přírodní vědy a nauky, a 10,3 % z celkového počtu studentů bylo v témže roce zapsaných do oborů souhrnně označovaných Zdravotnictví, lékařství a farmaceutické vědy a nauky. Nedostatek studentů už sám o sobě znamená hrozbu chybějících odborníků v českém zdravotním a farmaceutickém systému, včetně odborníků v oblasti věd o zemi, do čeho se musí započítat i to, že ne každý student studium dokončí, a ne každý absolvent vykonává vystudovanou profesi. MŠMT přijímá různá opatření s dlouhodobou reformní perspektivou, např. Navýšení finančních prostředků pro lékařské fakulty přijaté 2018 <u>usnesením vlády České republiky</u>, kde se zohledňuje nejen požadavek na nárůst počtu přijatých uchazečů o studium, ale také navyšování platů akademických pracovníků. Co však ale stále převládá, jsou nedostatečné kapacity vysokých škol přijímat více uchazečů o studium, což v sobě nese také důvod nižšího

	počtu absolventů, z nichž ne všichni nastoupí na výkon vystudované profese.
Cíl	Tři níže popisované kampusy byly vybrány jako prioritní z pohledu potřeb České republiky. Pandemie COVID-19 ukázala nedostatečné kapacity vysokých škol pro lékařské a nelékařské profese. Pro budování odolnosti je proto třeba se zaměřit na zkvalitňování tamní výuky i na nedostatečné materiálně-technické, a především prostorové zajištění. Tyto intervence budou v souladu s <i>Country Specific Recommendations</i> (viz část 1. Popis komponenty) zaměřeny na špičkové technologie v souladu s požadavky trhu práce, tj. především nemocnic i profesních organizací lékařských a nelékařských oborů. Komponenta nemá přímou návaznost na ostatní záměry Národního plánu obnovy, jde o přímé investiční záměry do rozšíření prostor páteřních veřejných vysokých škol (Univerzita Karlova, Masarykova univerzita), které z hlediska počtu studentů pokrývají aktuálně 27 % z celkového počtu studentů veřejných i soukromých vysokých škol v České republice. Dostavby objektů v rámci stávajících areálů Univerzity Karlovy v Praze na Albertově a v Hradci Králové a Masarykovy univerzity v Brně-Bohunicích. Hlavním cílem je nejen modernizovat infrastrukturní zázemí pro vědeckou výchovu, která především povede ke zkvalitnění vzdělávacího, vědeckého a inovačního potenciálu v oblasti medicínského, biomedicínského, přírodovědného a farmaceutického výzkumu, ale zároveň rozšíří kapacity infrastruktury pro možné navýšení počtu studentů v souvisejících akreditovaných studijních oborech, když nedostatek zdravotnického personálu byl mimo jiné prokázán v rámci současné pandemické krize. Nelze tedy opomenout reakci těchto investic na celospolečenské výzvy. Jednoznačně modernizace v této oblasti do budoucna přispěje ke zvýšení odolnosti české společnosti vůči očekávaným (prevence, diagnostika a léčba chronických onemocnění) i neočekávaným (pandemie) hrozbám. Novostavby přispějí ke schopnosti reagovat na prioritu resilience v rámci EU a ČR a pomohou vytvořit stabilní výuková pracoviště pro vědeckou výchovu zajišťující komplexní vzdělávání vysoce kvalifikovaných lidských zdrojů s unikátní zkušeností z interdisciplinárního výzkumu. Cílem investice jsou novostavby objektů v rámci stávající zástavby univerzitních areálů (kampusů), kde žije několik tisíc studentů a akademických pracovníků. Dojde k výraznému navýšení kapacity pro výuku ve všech stupních studia, což samotné veřejné vysoké školy budou moci při své vlastní personální politice zakomponovat například do nábory kvalitních akademicko-vědeckých pracovníků. Předpokládaný rozvoj kapacit infrastruktury pro navýšení počtu studentů v řádu tisíců studentů se projeví zejména při praktické výuce. S ohledem na zastoupené obory je pro výuku budoucích odborníků esenciální právě přímá zkušenost – „výuka vědou“, kterou je možné realizovat pouze v zázemí kvalitních týmů. Interdisciplinarita oborů zastoupených v Centrech a internacionalizace tohoto prostředí, spojená s účastí odborníků i studentů ze zahraničí, vytvoří inspirativní

	prostředí a podmínky pro individuální rozvoj motivovaných studentů. Vytváření mezinárodního prostředí na vysokých školách včetně budování jejich adekvátní propagace či renomé, které ob stojí v silném konkurenčním prostředí zahraničních univerzit, je zakotveno mimo jiné v národní <i>Strategii internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021</i>, která byla schválena vedením MŠMT dne 30. června 2020. Zahraniční studenti a pracovníci vysokých škol jsou nenahraditelnou skupinou v internacionalizačním úsilí českých vysokých škol, a abychom je zaujali a vzbudili v nich ambici studovat v České republice, je zapotřebí nabízet mezinárodně přátelské klima na odpovídající úrovni terciárního vzdělávání v 21. století, a to nejen kvalitními studijními programy, ale také moderním zázemím, které v dnešní době zvládne obstát. Výsledkem realizace tohoto investičního programu budou vybudované posluchárny, učebny, laboratoře včetně souvisejícího zázemí, dále vybavení objektů nejen potřebným výukovým, kancelářským a ostatním zařízením ale především vědeckým laboratorním a přístrojovým vybavením. Součástí objektů je také nezbytné technologické zázemí, např. IT zázemí, robustní výpočetní klastry a kapacitní úložiště dat, která jsou nezbytnou podmínkou moderního výzkumu a vzdělávání. Tento aspekt je podstatný i v kontextu Evropské vědní politiky a sdílení tohoto typu dat (e.g. Openscience, požadavky na Data Management Plan, atd.), který bude mít na zavedení politiky otevřené vědy v České republice zásadní vliv, ale nepřímý, neboť půjde o modernizaci a pořízení takového technologického vybavení, které umožní napojení veřejných vysokých škol např. na evropskou platformu European Open Science Cloud, až bude sama o sobě vytvořena. Novostavby rovněž přispějí ke sloučení výuky stávajících roztržštěných pracovišť dotčených fakult do menšího počtu objektů, což samozřejmě přinese celou řadu provozních výhod jako je optimalizace provozních výdajů prostřednictvím opatření na úsporu energií a médií, organizační úspory v rámci rozvrhu výuky, menší časová náročnost pro přesun mezi využívanými objekty jak pro studenty, tak pro akademické pracovníky; finanční úspory v rámci sdílení některých služeb mezi dotčenými fakultami (např. ostraha, údržba, úklid), nové prostory umožní vybudování společných pracovišť (vivárium, kryocentrum, knihovna..), nové prostory bude možné přizpůsobit vysokým nárokům laboratorního vybavení na bezhlučnost, minimalizaci vibrací, uzavřenost prostorů,....,díky fyzickému oddělení pracoven a laboratorních prostor se zvýší zdravotní bezpečnost pro pracovníky, řadu unikátních přístrojů bude možné využívat více pracovišť dotčených fakult. Nové objekty jsou navrženy zcela v souladu s technologií 21. století, budou hospodárné a energeticky úsporné a dostatečně flexibilní pro budoucí změny vyžadované rychle se měnící technologií výzkumu. Venkovní úpravy přilehlého parteru budou splňovat nejvyšší nároky na městské prostředí vč. parkové úpravy zeleně, nových dlážděných povrchů, pobytových ploch (venkovní sezení) fontány, mobiliáře apod. Výstavba nových objektů je koncipována tak, aby nenarušila ekologické funkce a vazeb v krajině. V objektech se předpokládá využití pouze nejnovějších a nejmodernějších technologií jak pro fungování vlastních budov (provozní technologie jako např. vzduchotechnika, chlazení, vytápění apod.), tak i jako přístrojové vybavení pro výuku i jednotlivé vědecké směry. Technologie pro vlastní provoz budov, např: - využití nízkooteplotních otopných systémů využívajících odpadní teplo z chlazení přístrojů,

	- provedení zelených střech na budovách, - nové provedení sadových úprav využívajících stromovou vegetaci pro zastínění ulic pro snížení teploty povrchu, - využití vodních prvků pro ochlazování venkovních prostor, - využití dešťové vody pro zalévání zelených ploch, - důsledná rekuperace odpadního tepla pro další využití, - atrium není chlazeno, je přirozeně provětráváno, - budova bude vybavena pokročilým systémem Měření a regulace, - bude použit systém inteligentního řízení budov pro sladění všech požadavků na maximálně hospodárny provoz, - jsou navrženy, pokud možno bezodpadové technologie, - veškerý odpad bude důsledně tříděn v řízeném režimu odpadového hospodářství. Univerzita Karlova (UK) Na UK převyšuje tradičně zájem o studium několikanásobně počet zapsaných studentů, skupina oborů zdravotní, lékařské a farmaceutické vědy a nauky vykazuje sedminásobný zájem o studium a skupina oborů technické vědy a nauky vykazuje až trojnásobný zájem o studium. Zejména na lékařských fakultách je snaha o postupné navyšování počtu studentů v důsledku neuspokojivého stavu počtu i demografického vývoje lékařů v ČR, kde by mělo vzhledem k populačnímu stárnutí lékařů a snižování jejich počtu odlivem absolventů dojít k postupnému navyšování počtu studentů, aby bylo nepříznivému trendu zabráněno. Zároveň UK klade důraz na zapojování studentů do badatelských pracovišť, jejichž výsledky jsou prezentovány v odborném tisku a na mezinárodní úrovni. Cílem UK je rovněž užší spolupráce se zahraničními univerzitami jak ve vědě a vzdělávání, tak ve výměně studentů a akademiků a spolupráce s praxí prostřednictvím aplikace výsledků vědy a výzkumu. Projekt UK MEPHARED 2 sloučí roztříštěná pracoviště Lékařské fakulty a Farmaceutické fakulty v Hradci Králové do jedné lokality v bezprostřední blízkosti Fakultní nemocnice Hradec Králové (FNHK), které dosud působí v zastaralých budovách s prostředím nevhodným jednak pro další rozvoj výukových a vědeckých aktivit a jednak pro podporu vzájemné spolupráce a tím nabídne studentům, akademikům a vědeckým pracovníkům moderní prostředí konkurenceschopné na mezinárodní úrovni a umožní realizaci komplementárních neinvestičních aktivit zaměřených na modernizaci a inovaci studijních programů reflektující potřeby trhu práce, výzkumně orientovaných studijních programů s mezinárodním rozměrem a vlastní excelentní výzkum. Projekt posílí vědeckou výchovu pro výzkum zejména v rámci řešení problémů spojených se stárnutím populace, civilizačních chorob, infekčních chorob, regenerační medicíny, vývoje nových léčiv a lékových forem, vývoje nových bioanalytických a diagnostických laboratorních metod a přístupů. Zefektivnění výzkumu a výuky se předpokládá i v oblastech experimentální a klinické farmakokinetiky, biofarmacie a interakce přírodních látek s organismem a léčivy a experimentální i klinické kardiologie. V neposlední řadě dojde k maximálnímu využití

	potenciálu obou fakult při vývoji nových léčiv (např. antituberkulotik) a studiu cytostatik. Návrh stavby Mephared 2 spočívá ve vybudování homogenní budovy, která bude pomocí dvojice átrií rozdělena na několik funkčně a provozně propojených pracovišť. Pavilony budou propojeny spojovacími chodbami, jak pozemními, či nadzemními. Spojovacím krčkem bude připojena i stávající budova MEPHARED 1 a areál FNHK za účelem jednoduššího přechodu jak vyučujících, tak studentů mezi oběma areály finanční úspory v rámci správy menšího počtu objektů. Do budoucna areál Mephared v Hradci Králové pojme min. 3600 studentů (z toho 200 doktorandů) a min. 850 zaměstnanců (z toho 300 akademických a 70 vědeckých). Při realizaci cílů projektu se předpokládá nárůst počtu studentů Bc. až o 12 %, studentů Mgr. až o 11 % a Ph.D. až o 10 % oproti roku 2018. Výstavbou centra dojde oproti stávající infrastruktuře dotčených fakult celkově k 9% nárůstu ploch specializované výuky, 7% zvýšení ploch poslucháren, 216% nárůstu ploch seminárních místností, 20% nárůstu ploch pro výzkum a 5% poklesu ploch pracoven. UK Dostavba kampusu Albertov – výstavba objektu Biocentrum Nově vybudovaná pracoviště objektu Biocentra by se měla zařadit mezi excelentní vzdělávací instituce pro výchovu lidských zdrojů pro vědecká a výzkumná pracoviště na evropské a světové úrovni. Projekt výstavby Biocentra reflektuje zvyšující se poptávku po absolventech s odbornou, ale i vědeckou přípravou (dovednosti, návyky) ve výzkumných institucích i zdravotnických a dalších specializovaných institucích s nabídkou kvalitních studijních programů, které budou vyhovovat potřebám a zájmům větší části populace. V objektu budou umístěny prostory pro výuku (posluchárny, seminární místnosti) ve všech stupních vysokoškolského studia 1. lékařské fakulty, Přírodovědecké fakulty a Matematicko-fyzikální fakulty v Praze. Objekt Biocentra bude vybudován na území stávajícího areálu UK na Praze 2, v tzv. kampusu Albertov, který je uceleným komplexem vysokoškolských staveb. Činnost Biocentra je zaměřena na oblast přírodních věd, medicíny, biomedicínského výzkumu v širším slova smyslu včetně genetiky, molekulární biologie a moderních zobrazovacích metod až po medicínální chemii. Jsou zde také prostory pro studium struktury a funkce biomolekul s moderními fyzikálními metodami – výzkumných směrů Biochemie a metabolismus, Buněčné systémy ve zdraví a nemoci, Infekce a imunita, genetika, genomika, bioinformatika, Chemická syntéza, materiálový výzkum, a nanotechnologie, spektrální a strukturální výzkum materiálů. V důsledku navýšení kapacit nové infrastruktury budou zároveň uvolněny dnes stísněné prostory pro další rozvoj dotčených fakult ve stávajících objektech s tím, že původní prostory budou využity především pro vzdělávací potřeby akreditovaných bakalářských studijních programů. Objekt Biocentra sestává ze dvou podzemních podlaží, mezi které je v severovýchodní části půdorysu objektu vloženo mezilehlé technické podlaží, a šesti nadzemních podlaží. Do druhého suterénu je umístěn technologický kolektor, kde budou primárně vedeny páteřní trasy instalací do jednotlivých instalačních jader a na střeše, která je výškově

	odstupňována, jsou umístěny technologické nástavby. Zadání prostor pro laboratoře vycházelo z požadovaných plošných a přístrojových nároků pro jednotlivé vědecké směry výzkumu s předpokládaným počtem pracovníků, přičemž tyto prostory zároveň budou řešeny tak, aby byly univerzálně použitelné do budoucna (typové laboratoře). Kampus Albertov jako celek Kampus pojme více než 1500 studentů, kteří se mohou současně v exponovaných částech pracovního týdne účastnit přednášek a seminářů. Počet pedagogů a akademických pracovníků je plánován na cca 1 165 osob. Masarykova univerzita (MU) Projekt Biopharma Hub Vybudování zcela nového zařízení znamenající zásadní změnu/tranzici v oblasti terciárního vzdělávání, kdy Farmaceutická fakulta, která byla přesunuta do struktury MU, bude provázána v rámci jedné lokace na již existující unikátní zázemí Univerzitního kampusu Brno včetně propojení s Fakultní nemocnicí v Brně Bohunicích. Cílem projektu je vybudovat infrastrukturní zázemí, které zvýší vzdělávací kapacity Masarykovy univerzity pro vědeckou výchovu v oblasti biomedicínského výzkumu, a přispěje ke zvýšení odolnosti české společnosti vůči očekávaným (prevence, diagnostika a léčba chronických onemocnění) i neočekávaným (pandemie) hrozbám. Zcela nové interdisciplinární studijní programy umožňující vzdělávání studentů v zásadních oblastech spojených se zdravím člověka – farmacie, programy na pomezí medicíny a farmacie – např. vývoj nových léčiv a jejich testování (zvýšení odolnosti + bezpečnosti v rámci RRF). S ohledem na to, že tímto krokem bude vybudována kompletní biomedicínská vzdělávací infrastruktura, a bude možné zajistit kompletní vzdělávání i v režimu celoživotního vzdělávání – zajištění dalšího vzdělávání pro poskytovatele zdravotní péče v celé ČR, již navázána spolupráce s Jihomoravským krajem, městem Brnem, poskytovateli zdravotní péče, jak je FN Brno či Masarykův onkologický ústav. Vybudování moderního zařízení FaF MU bude profitovat z efektů již vybudované infrastruktury Masarykovy univerzity v rámci Univerzitního kampusu Brno-Bohunice s vazbou na Lékařskou fakultu, Přírodovědeckou fakultu a další centra vč. FN Brno. Jedná se o součást dlouhodobě plánovaného strategického rozvoje oblasti navazujícího na investice v posledních 15 letech (např. prostory Lékařské či Přírodovědecké fakulty MU, Biology Park, CEITEC, RECETOX či INBIT) a stane se základem pro další investice v podobě Vědecko-technologického parku se zaměřením na farmakologii, IT technologie atd. Komplementem je z věcného hlediska rovněž plánovaná investice do virologického centra, které bude posilovat potenciál Pharma Hub v oblasti aplikovaného výzkumu léčiv proti virům a vytvoření zázemí pro aplikovaný výzkum - tvorba nových léčiv (aplikovaná farmakologie) a možnost jejich vazby na medicínské aplikace v jednom areálu – efektivní využití prostoru, podobně velký lokační hub dosud není v ČR, podpora nezávislosti ČR při výzkumu léčiv – aktuálně řešená témata virologie, regenerativní medicína a tkáňové inženýrství, farmakoterapie a buněčné terapie, specifická léčiva a diagnostické metody pro infekční choroby

	Jedná se rovněž o zásadní impuls pro podporu hospodářství ČR - nová komerčně relevantní agenda pro region, gravitační potenciál pro investice v oborech biotechnologií, farmacie a IT pro zpracování dat ve zdravotnictví a biotechnologickém výzkumu (spolupráce kupříkladu s Hospodářskými komorami či Asociací inovativního farmaceutického průmyslu). Projekt Biopharma Hub zahrnuje v rámci stavebního programu realizaci tří pavilonů o sedmi podlažích vzájemně propojených. Dvě podzemní podlaží a první nadzemní podlaží propojují spojovací objekty.
Implementace	MŠMT připraví investiční program. Samotná realizace bude na veřejných vysokých školách, které jsou stabilními veřejnými institucemi, které z předešlých zkušeností cíleně a hospodárně nakládají se svěřenými prostředky podle zákona o vysokých školách – financovány prostřednictvím státního rozpočtu.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Klíčovým partnerem budou veřejné vysoké školy, které budou investici procesovat a zodpovídat se MŠMT za realizaci a čerpání finančních prostředků.
Překážky a rizika	1. Získání pravomocných rozhodnutí ve stanoveném termínu – stavební povolení, kolaudace, archeologický průzkum. 2. Komplikace s výběrovými řízeními – zpoždění realizace, výběr dodavatelů, právní spory s nevybranými dodavateli. 3. Projektování technologií a jejich propojení s IT. 4. Vícenáklady, vývoj cen stavebních prací. 5. Nezískání finančních prostředků na realizaci, resp. získání jen jednoho z finančních zdrojů – fatální důsledek, nerealizace projektového záměru.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Tuzemští i zahraniční studenti, tuzemští i zahraniční akademičtí a vědecko-výzkumní pracovníci, strategičtí a regionální partneři typu fakultní nemocnice, spolupráce s významnými stakeholdery typu Hospodářská komora, Asociace inovativního farmaceutického průmyslu apod. Revitalizace celého území, tj. sekundární dopad investic do životů širší části populace (do rodin, na studenty, na žáky, na pracující v jiném sektoru, kteří budou budovy také využívat nebo kteří žijí v okolí budov a budou mít význam spíše v pozici kultivace prostředí, ve kterém lidé žijí).
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	7 156 000 000 CZK • Mephared 2 stavba: 2 100 000 000 Kč (bez DPH) plocha užitková celkem: 58 092 m² jednotková cena na m²: 36 150 Kč • Albertov stavba: 2 395 000 000 Kč (bez DPH) plocha užitková celkem: 33 934 m² jednotková cena na m²: 70 555 Kč bez DPH • BiopharmaHub stavba: 1 653 000 000 Kč (bez DPH)

	plocha užitková celkem: 19 035 m² jednotková cena na m²: 86 834 Kč bez DPH Cena stavebních prací je stanovena pouze jako předběžná a bude zpřesňována na základě dosaženého stupně zpracované projektové dokumentace. Cena stavebních prací bude předmětem posouzení poskytovatelem dotace při posuzování projektové dokumentace staveb. V rámci definovaných nákladů je rovněž nutno počítat s vybavením stavebních objektů, které bude řešeno dle možností zdrojového financování (státní rozpočet, vlastní zdroje žadatele, zdroje OP EU apod.). Jako referenční stavby uvádíme akce realizované v rámci OP VVV, kde jednotková cena vychází z celkové užitkové plochy. Cena bude taktéž ovlivněna aktuální situací na stavebním trhu: MU Simulační centrum lékařské fakulty 70 890 Kč/m² vč. DPH MU RECETOX RI (podzemní stavba biobanky) 136 480 Kč/m² vč. DPH, UK UniMeC II – výstavba Lékařské fakulty v Plzni 43 208 Kč vč. DPH
Dodržování pravidel státní podpory	Dotační podpora veřejných vysokých škol prostřednictvím národních programů se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). V konkrétním případě navrhovaných investic bude schválení specifického investičního programu podléhat schválení Vládou České republiky. Poskytnutí dotace je v kompetenci MŠMT. Finanční prostředky v rámci této investice budou považovány za veřejné prostředky. Bude zajištěno, aby veškerá státní podpora poskytnutá v souvislosti s touto investicí byla v souladu s procedurálními a materiálními předpisy o veřejné podpoře aplikovatelnými v období, kdy je veřejná podpora poskytována.
Uveďte dobu implementace	2021-2026

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Zelený rozměr komponenty naplňujeme tak, že studium bude probíhat v moderním prostředí s akcentem na využití zeleně, dešťové vody, šedé vody, moderního způsobu vytápění a chlazení budov, s vlastním managementem obnovitelných zdrojů, ochranou biodiverzity a ekosystému včetně užití tzv. zelených střech přispěje k informálnímu a neformálnímu vzdělávání studentů, vyučujících i všech dalších osob působících na dané univerzitě v oblasti zelené tranzice a možnostech využívání přírodních zdrojů.

Taktéž Strategie vzdělávací politiky České republiky 2030+, zmiňuje potřebu vzdělávat žáky a studenty způsobem, který bude zohledňovat potřebu udržitelného rozvoje a povede je tak k rozvoji občanských i sociálních kompetencí, jejichž osvojení jim dá potřebné nástroje k životu v udržitelné společnosti.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta navrhuje výrazné zvýšení digitalizace české školní soustavy s ohledem na narůstající potřeby společnosti. Zároveň není v rozporu se Zelenou agendou (viz výše). Nedostatek kvalifikovaných pracovníků v odvětvích klíčových pro překonání rizik a využití příležitostí spojených s digitální transformací musí být kompenzován jak vytvořením nových studijních programů, tak rozšířením nabídky re-skillingu a up-skillingu pro vysoce kvalifikované pozice. Podpora přechodu k online a blended vzdělávání je příležitostí k posílení dostupnosti a efektivity vysokých škol a cestou k větší relevanci vzdělávání pro výzvy digitální éry. Největší překážkou zde jsou omezené kapacity vysokých škol z hlediska jak technologického vybavení, tak lidských zdrojů a potřebného know-how. Při modernizaci budou použity nové digitální technologie odpovídající současným nárokům na výuku na vysokých školách a odpovídající potřebám při přípravě vysokoškolsky vzdělaných lidí, kteří se za jejich pomoci budou připravovat na výkon svého povolání s odpovídající digitální gramotností. Uvědomujeme si riziko rychlého zastarávání digitálních technologií. S přihlédnutím k délce trvání studia na vysoké škole a vstupu na trh práce však neočekáváme, že by studenti byli vzděláváni ve zcela irelevantních podmínkách. Již nyní je patrné zpomalení ve vývoji technologií. Jejich studium tedy bude zahrnovat výuku nejen na IT technologiích, ale půjde o synergické propojení využití digitálních technologií s obsahem vzdělávání v daném studijním oboru. Intervence podporující vytváření podmínek pro re-skilling a up-skilling budou orientovány na obory se smart specialization s vysokou mírou využití digitálních technologií.

Strategie vzdělávací politiky České republiky 2030+ též jako jeden ze svých cílů popisuje potřebu rozvoje digitálních kompetencí, jak u žáků a studentů, tak i u pedagogů. Zmiňuje též potřebu dbát na eliminaci digitální propasti, ve smyslu zajistit technologické zázemí všem bez rozdílu, stejně jako všem poskytnout kvalitní vzdělávání v oblasti digitálních technologií.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce (MPSV)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 3.3 *Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce*

Oblast politiky/obor zájmu: *Digital; social policy; Skills, education and training, Public administration*

Cíl:

Pro minimalizaci možných negativních dopadů pandemie koronaviru a naopak plné využití nabízených příležitostí spjatých s globálními výzvami (4. průmyslová revoluce, demografické změny a výzvy spjaté s klimatickými změnami) je nutné podpořit rozvoj dovedností v celoživotní perspektivě, a to zejména v oblasti rozvoje základních digitálních dovedností a dovedností potřebných z hlediska potřeb a dopadů 4. průmyslové revoluce. Rovněž je nutné odstraňovat přetrvávající genderové nerovnosti na trhu práce a vytvořit nové kapacity pro zajištění péče o děti v jeslích, kde jsou cílovou skupinou rodiče (zejména matky) dětí do 3 let, kterým bude tímto opatřením umožněna vazba na trh práce. V této části komponenta reaguje na doporučení Rady EU pro ČR „Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin“. S ohledem na nové požadavky na prostory jeslí je třeba zajistit přizpůsobení stávajících prostor hygienickým požadavkům na prostory a provoz a požární předpisům, což vyplývá z novely zákona č. 247/2014 Sb. A dále se jedná o nákup, rekonstrukce či novou výstavbu těchto zařízení s cílem dále navyšovat stávající kapacity v ČR. Velmi negativními dopady epidemie koronaviru se setkává také segment sociálních služeb napříč všemi druhy a cílovými skupinami. Jedním z problémů byla nízká kapacita většiny sociálních služeb (pobytová zařízení, denní péče, domácí péče atd.), což také vedlo k vyšší míře hospitalizací a ničivému tlaku na sektor nemocniční péče, protože chyběl zdravotní, ale i sociální personál, proto je nutné do budoucna zajistit efektivní nakládání s lidskými zdroji a možnostmi státního rozpočtu a nastavit vhodnou proporcionalitu s dodržáním zásad péče v rámci principu nezávislého života. Cílem tedy bude nejen modernizace současných sociálních služeb, zajištění provozních dispozic současných objektů, snížení koncentrace klientů v jednom zařízení, ale i podpora asistivních a asistenčních technologií či podpora terénních a ambulantních sociálních služeb, které udržují klienta co nejdéle v běžném přirozeném prostředí.

Reformy a/nebo investice⁷⁸:

1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání)
2. Budování kapacit předškolních zařízení
3. Rozvoj a modernizace materiálně technické základny sociálních služeb

Reformy a investice 1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání) navazuje na „flagship“ Reskill and upskill. Cílem MPSV je v souladu s touto vlajkovou iniciativou EU podpořit oblast rozvoje dovedností občanů ČR v celoživotní perspektivě, a to se zaměřením na rozvoj základních digitálních dovedností (v souladu s následujícími cíli EU: „By 2025, the share of Europeans aged from 16 to 74 with basic digital skills should increase to reach 70 %. Education systems needs to be further adapted to the challenges of the 21st century“) a dále navazuje též na cíle Evropské agentury dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.

Odhadované náklady:

1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání) – 7 mld. Kč, prostředky ve výši 6,5 mld. Kč jsou neinvestiční (490 mil. Kč představuje prostředky na vznik a rozvoj sítě moderních vzdělávacích center, která by svým materiálně technickým vybavením odpovídala technologickým výzvám spojeným s procesy digitalizace a potřebami průmyslu 4.0.), 10 mil. Kč představuje prostředky na vytvoření databáze rekvalifikací a kurzů dalšího vzdělávání, všechny projekty budou zaslusněny nejpozději do 4Q2023.

⁷⁸ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

2. Budování kapacit předškolního zařízení⁷⁹

Odhadované náklady: Celkové alokované prostředky na budování kapacit předškolních zařízení v NPO činí 7 mld. Kč

Veškeré projekty uvedené projekty budou zasmluvněny nejpozději ve 4Q2023.

3. Rozvoj a modernizace materiálně technické základny sociálních služeb

Celkové odhadované náklady jsou 9 mld. Kč., z toho 8,5 mld. Kč na oblast Rozvoj infrastruktury sociálních služeb péče (vznik nových kapacit komunitního charakteru a ambulantních a terénních sociálních služeb včetně zázemí, rekonstrukce stávajících kapacity, rozvoj asistivních technologií, aj...) a 500 mil. Kč na Rozvoj infrastruktury sociálních služeb prevence a poradenství včetně rozvoje moderních technologií

Celkové investiční výdaje na komponentu jsou ve výši na 22 993 mil. Kč.

Další zdroje financování:

1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání)

OPZ/OPZ+ (2020 – 2026) - rekvalifikace (zabezpečované i zvolené) – CZV: 1,3 mld. Kč

- další profesní vzdělávání zabezpečované zaměstnavateli – CZV: 6,8 mld. Kč

OPZ (2020 – 2023) - rekvalifikace (zabezpečované i zvolené) – CZV: 300 mil. Kč. Oblast rekvalifikací je v OPZ podporována zejména prostřednictvím projektu Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II (VDTP II). Projekt s celkovou alokací 1,4 mld. Kč má předpokládanou dobu realizace do 30. 6. 2022, takže by k překryvům s NPO nemělo v OPZ docházet.

- další profesní vzdělávání zabezpečované zaměstnavateli – CZV: 4,8 mld. Kč. Další profesní vzdělávání zaměstnanců v podnicích je aktuálně v OPZ podporováno prostřednictvím soutěžních projektů financovaných v režimu zjednodušeného vykazování realizovaných ve 4 výzvách. Ve výzvách č. 43 a 97 „Podnikové vzdělávání zaměstnanců I/II“ je podpora určena přímo podnikům, které školí své zaměstnance. Ve výzvách č. 60 a 110 „Vzdělávání – společná cesta k rozvoji I/III!“ jsou příjemci různé asociace, profesní a podnikatelská sdružení a hospodářské komory, které nabízí vzdělávací aktivity svým členským organizacím a podniky se mohou do projektů zapojovat průběžně a vzdělávat tak své zaměstnance. Projekty ve výzvách č. 43 a 60 již byly ve většině případů ukončeny a u výzev č. 97 a 110 předpokládáme ukončení realizace podstatné části projektů na přelomu roku 2022/2023. Další profesní vzdělávání podporuje i ÚP ČR v projektu Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II – POVEZ II (alokace 4 mld. Kč). V projektu ÚP ČR rozděluje podnikům včetně OSVČ příspěvky na odborné vzdělávání zaměstnanců včetně mzdových příspěvků po dobu vzdělávání. Žádosti OSVČ a mikropodniků dostávají bodový bonus při hodnocení, takže jsou MSP tímto způsobem zvýhodněny a předpokládáme, že podobný režim by byl nastaven i v případě financování z NPO. Projekt má předpokládanou dobu realizace do 31. 12. 2022 a ÚP ČR počítá s tím, že po zahájení realizace podpory z NPO by z projektu POVEZ II vypustil podporu digitálních kompetencí, která by byla podporována pouze z NPO.

OPZ+ (2023 – 2026) - rekvalifikace (zabezpečované i zvolené) – CZV: 1 mld. Kč

- další profesní vzdělávání zabezpečované zaměstnavateli – CZV: 2 mld. Kč)

V OPZ+ předpokládáme obdobnou strukturu podpory rekvalifikací a profesního vzdělávání jako v OPZ. Tudiž z úrovně ÚP ČR budou v OPZ+ podporovány aktivity mimo oblasti digiskills. Týká se to projektů, které budou navazovat na VDTP II a POVEZ II. Tímto způsobem bude zajištěno, aby nedocházelo k nežádoucím překryvům.

2. Budování kapacit předškolních zařízení

Další zdroje - jesle:

⁷⁹ Metoda stanovení nákladů pro budování kapacit předškolního zařízení je popsána na konci této komponenty.

Na rekonstrukci a výstavbu nových zařízení tak, jak je plánována v rámci NPO, další prostředky k využití plánovány nejsou. Jiné výdaje v souvislosti s podporou jeslí v ČR:

- V rámci OPZ bude v letech 2020 až 2022 příjemcům proplaceno cca 3,7 mld. Kč zejména na financování provozu stávajících dětských skupin, v menší míře na neinvestiční výdaje v souvislosti s budováním nových kapacit.

- V rámci OPZ+ bude vyčleněna alokace na podporu vzniku nových zařízení. Konečná částka ještě není finálně stanovena, ale aktuálně se odhaduje na cca 3,5 mld. Kč (budování a provoz nových míst v jeslích, neinvestiční výdaje), zvažuje se i částečné využití na financování provozu stávajících zařízení.

- Státní financování provozu jeslí dle novely zákona 247/2014 Sb. (náhrada mezd, platů, stravování dětí a povinné vzdělávání pečujících osob). Konkrétní výše podpory bude následně stanovena samostatným předpisem, odhad nákladů při stávajících kapacitách cca 1,5 mld. Kč ročně. Celkově za období od 2022 do 2026 mohlo být vynaloženo cca 8,5 mld. Kč.

3. Rozvoj a modernizace materiálně technické základny sociálních služeb

Další předpokládané zdroje jsou státní rozpočet, jejich výše je navázána na vyjednávání o státním rozpočtu. MPSV v předpokladech pracuje s částkou cca 1 mld. Kč na každý rok od roku 2023 – 2025. Dalším zdrojem je program REACT-EU v předpokládané výši 2,5 mld. Kč. Dále se předpokládá jako zdroj IROP + v novém programovacím období, předpoklad je 6,5 mld. Kč.

a) Detail komponenty

Významným předpokladem pro možnost poskytovat v rámci rezortu práce a sociálních věcí na národní a zejména pak na lokální úrovni co nejvyšší služby a dosahovat strategických cílů, jež jsou specifikovány např. ve Strategickém rámci politiky zaměstnanosti, Národní strategii rozvoje sociálních služeb ČR 2016 – 2025, Strategii sociálního začleňování 2021–2030 a dalších strategických dokumentech MPSV, je zajištění efektivního rozvoje politiky zaměstnanosti a nutné infrastruktury a technického zabezpečení institucí, které mají tyto služby poskytovat. Komponenta bude naplněna realizací dalšího profesního vzdělávání (především v malých a středních podnicích a OSVČ) a dále rekvalifikací, přičemž budou zohledňovány specifické potřeby různých skupin obyvatel, například obyvatel sociálně vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením, jako je část Romů. Projekty budou dominantně realizovány na centrální státní úrovni a úrovni jednotlivých centrálních úřadů (např. ÚP ČR).

Přetrvávajícím problémem českého trhu práce jsou genderové nerovnosti – zejm. nerovné odměňování a nerovnosti v míře zaměstnanosti žen a mužů. Nutné je vytvořit dostatečné kapacity pro zajištění péče o děti v jeslích, kde jsou cílovou skupinou rodiče (zejména matky) dětí do 3 let, kterým bude tímto opatřením umožněna vazba na trh práce. S ohledem na nové požadavky na prostory jeslí je dále třeba zajistit přizpůsobení stávajících prostor požárními předpisy a hygienickými požadavky na prostory a provoz, případně realizovat další modernizace prostor.

V této části komponenta reaguje na doporučení Rady EU pro ČR „Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin“.

Součástí této komponenty je také oblast sociálních služeb, která reaguje, jak na národní strategické dokumenty, tak také na plnění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a maximální podpory nezávislého života (independent living).

2. Hlavní výzvy a cíle

Aby bylo možné na systémové úrovni zabezpečit co nejvyšší kvalitu služeb poskytovaných v rámci rezortu práce a sociálních věcí, je v souladu s doporučeními Evropské komise pro ČR v roce 2019 a v roce 2020 nutné podniknout takové kroky a realizovat taková opatření, která zefektivní zajištění fungování těchto služeb a zaměří se na odstraňování stávajících nerovností na trhu práce. MPSV a další instituce, které realizují politiku zaměstnanosti a sociální politiku, se aktivně podílely na realizaci opatření implementovaných s cílem minimalizovat dopady pandemie koronaviru v oblasti trhu práce a v sociální oblasti. Pro zajištění ještě vyšší efektivity poskytovaných služeb v rámci těchto institucí, je nutné investovat do rozvoje politiky zaměstnanosti, a to především s cílem zajistit dostatek vhodně kvalifikované pracovní síly a vyrovnat se s demografickými změnami; připravit se na dopady digitalizace a připravit politiku zaměstnanosti na potenciální dopady související

s transformací evropského hospodářství na uhlíkově neutrální ekonomiku. Dále je nutné investovat též do infrastrukturního a technického zabezpečení a do zajištění dostatečných kapacit v rámci péče o děti. Cílem investování do předškolních zařízení v ČR je zajištění dostatečné kapacity míst pro nejmenší děti v zařízeních předškolní péče, zajištění jejich finanční dostupnosti a zvýšení kvality poskytovaných služeb. Místně a finančně dostupné kvalitní služby péče o děti předškolního věku jsou zásadní pro sladování rodinného a pracovního života rodičů, především žen, a jejich návrat na trh práce a přispívají ke snižování stávajících genderových nerovností na trhu práce. Toto je klíčové zejména s možností volby rodinné strategie, tedy i zvyšování porodnosti (ochota mít více dětí), i s ohledem na snížení nákladů zaměstnavatelů na zaškolení nových pracovníků. Tyto služby také působí jako prevence před pádem rodin a dětí do chudoby, kdy nedochází k většímu zatížení dávkového systému. Tímto mohou rovněž napomoci vytváření podmínek pro integraci skupin ohrožených sociálním vyloučením, vysoce aktuální i v případě období ekonomického poklesu. Opatření povedou nejen k účinnému řešení důsledků pandemie, ale též k podpoře následného oživení ekonomiky a trhu práce a k výraznějšímu snížení environmentální zátěže.

Cílem podpory v oblasti sociálních služeb a řešení dopadů epidemie COVID-19, bude vytvoření nových a moderních kapacit pobytových sociálních služeb, které budou vytvořeny formou komunitních služeb, tedy malokapacitních zařízení v běžné bytové zástavbě, dále pak vytvoření nových chráněných bytů pro osoby se zdravotním postižením, rekonstrukce stávajících sociálních služeb, zajištění nových moderních metod práce s klientem formou asistivních a asistenčních technologií a to nejen v pobytových sociálních službách, ale i v terénních či ambulantních službách. Díky těmto opatřením bude podpořen i proces deinstitucionalizace současných kapacit, ale také podpora nezávislého života klientů.

a) Hlavní výzvy

Současná pandemie s sebou přináší řadu významných ekonomických, sociálních, kulturních i environmentálních změn, které ještě více zdůrazňují důležitost rozvoje dovedností a aktivních politik státu na trhu práce. Technologie proměňují všechna hospodářská odvětví. Vytvářejí se nové kategorie zaměstnání, které mění či zcela nahrazují ty tradiční. V návaznosti na výše uvedené bude hlavní výzvou pro nadcházející období více podpořit oblast rozvoje (digitálních) dovedností a adaptabilitu pracovní síly v kontextu měnících se podmínek na trhu práce.

V této souvislosti lze vzdělávání a rozvoj dovedností chápat také jako významný faktor úspěšné transformace české ekonomiky na uhlíkově neutrální ekonomiku a transformace uhelných regionů. Oblast podpory a rozvoje systému celoživotního učení (dále jen „CŽU“), resp. dalšího vzdělávání (dále jen „DV“), je pro ČR velkou a dlouhodobou výzvou. Participace na dalším vzdělávání je v ČR dlouhodobě nízká (8,1 % oproti 11,3 % v EU), alarmující je zejména klesající podíl účasti v dalším vzdělávání v ČR v posledních letech.

Dlouhodobým problémem českého trhu práce jsou genderové nerovnosti – zejm. nerovnosti v odměňování žen a mužů a v míře zaměstnanosti. V České republice je dlouhodobě nedostatek zařízení péče o děti, zvláště ve věkové kategorii do 3 let. (průměr EU 35,1 % dětí do 3 let umístěných v zařízení, v ČR jen 9 % dětí). Investice v této oblasti jsou velmi nízké (OECD, EK). Ve školním roce 2018/2019 bylo zamítnuto 32 804 žádostí k přijetí k předškolnímu vzdělávání, z toho 20 tis. žádostí dětí mladších tří let a 10 tis. žádostí dětí tříletých. Podpora jeslí jako kvalitního zařízení pro děti do tří let věku je v souladu s hlavními doporučeními OECD v rámci Hospodářského přehledu pro Českou republiku z roku 2018, kde je uvedeno, že ČR má pokračovat v rozšiřování nabídky cenově dostupných zařízení péče o děti. Podpora služeb péče o děti je obsažena i v připravovaném Hospodářském přehledu pro ČR za rok 2020. Podpora jeslí je dále v souladu s návrhem doporučení Evropské komise pro Českou republiku z roku 2019, kdy bylo doporučováno podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti. Rovněž v doporučení EK z roku 2020, které se zaměřilo především na řešení koronavirové krize, se uvádí, že podpora investic do služeb péče o děti společně s podporou částečných úvazků a teleworkingu, by mohly usnadnit návrat z krize způsobené koronavirem. Uzavření služeb péče o děti a školských zařízení během koronavirové krize právě výrazněji dopadalo na ženy, které o děti pečují. Podpora zařízení je prevencí chudoby a podporou návratu na trh práce rodičů a zvýšení přínosu na straně zaměstnavatelů (zvýšené náklady na nové zaměstnance) a státu (zvýšení výběru pojistného a daní, návratnost do státního rozpočtu na mzdách např. z min. mzdy až 6 tis. Kč).

Jednou z velkých výzev systému sociálních služeb je oblast transformace, humanizace a deinstitucionalizace péče o klienty v pobytových sociálních službách. Zásadním dokumentem, který upravuje právo na nezávislý způsob života a právo na život v komunitě je Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (dále i „CRPD“). Celá úmluva je vystavěna na principu nezávislosti, který je základním stavebním prvek všech práv lidí se zdravotním postižením. Podle článku 3 písm. a) je úmluva založena na zásadě „respektování přirozené důstojnosti, osobní nezávislosti, zahrnující také svobodu volby, a samostatnosti osob“. Dále je nezávislost výslovně akcentována

v důležitém článku 9 (přístupnost) a v dalších ustanoveních. Základním závazným právním dokumentem zakotvujícím základní lidská práva a svobody je v Evropském prostoru Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále i „EÚLP“) z roku 1950. EÚLP představuje katalog základních práv a svobod a ochranu těchto práv a zároveň interpretaci EÚLP zajišťuje Evropský soud pro lidská práva (dále i „ESLP“ nebo „Soud“) se sídlem v Štrasburku. EÚLP nezakotvuje výslovně právo na nezávislý způsob života nebo právo na zdraví, ze kterého by bylo možno právo na život v komunitě dovodit. Nicméně i tak má pro institucionalizaci lidí s postižením svůj význam. Pro oblast ústavní péče jsou významné zejména tato práva: právo na život (článek 2), zákaz mučení, nelidského a ponižujícího zacházení (článek 3), právo na osobní svobodu (článek 5) a právo na respektování rodinného a soukromého života (článek 8). Z výkladu těchto práv v rozhodnutích ESLP lze dovodit určité standardy ochrany práv lidí žijících v ústavech, jako i otázku právní regulace nedobrovolné institucionalizace. Dokumenty Rady Evropy doporučujícího charakteru jsou významné pro formulaci politiky transformace ústavní péče a zároveň mají i svůj interpretační význam ve vztahu k *hard law* dokumentům Rady Evropy. V roce 2003 vyhlásila Evropská komise za Evropský rok lidí s postižením. Parlamentní shromáždění Rady Evropy reagovalo přijetím Doporučení 1592 (2003) k plnému sociálnímu začlenění lidí s postižením. Akční plán, po kterém Parlamentní shromáždění volalo v Doporučení z roku 2003, přijal Výbor ministrů Rady Evropy o tři roky později. V Doporučení č. Rec(2006), Akční plán na podporu práv a plného zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti: zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením v Evropě 2006 – 2015. Akční plán je v bodě 3.8. zaměřen velmi podrobně i na oblast transformace ústavní péče. Podle bodu 3.8.1. Doporučení, tato část klade důraz na „opatření, jejichž realizace umožňuje osobám se zdravotním postižením žít v co největší míře nezávislým způsobem života rozhodnout se, jak a kde budou žít“. Doporučení jednoznačně uvádí, že tento cíl vyžaduje „strategické politiky podporující přechod z institucionální péče ke komunitním strukturám, a to od různých forem nezávislého způsobu života až po malé kolektivní bydlení“. Nicméně podle Rady Evropy „zcela nezávislý způsob života není možností nebo přáním pro všechny jedince. Z tohoto důvodu je třeba ve výjimečných případech podporovat poskytování péče v malých kvalitních zařízeních, která jsou alternativou k životu v ústavu“. Doporučení zdůrazňuje i vzájemnou provázanost jednotlivých aspektů transformace péče o osoby s postižením, protože „politiky nezávislého způsobu života se neomezují jen na uspořádání bydlení, ale jsou také podmíněny dostupností široké škály služeb, včetně dopravy. Postupná transformace pobytových sociálních služeb je v podmínkách ČR velmi zdoluhavý proces, a to zejm. i s ohledem na velmi vysoké finanční dopady v oblasti investic, ale také nezajištěním dostatečných kapacit již současných sociálních služeb.

Dle posledních dat MPSV nebyla sociální služba poskytnuta z důvodu nedostatečných kapacit 85 900 potenciálních klientů (data za rok 2019). Konkrétně u domova pro seniory to činilo 34.372 odmítnutých žadatelů, u domova se zvláštním režimem 17.863 žadatelů, u pečovatelské služby 3.082 osob a u odlehčovacích služeb 3.692 osob. Celkově takto odmítnutých žadatelů u těchto vybraných služeb bylo 59.009. Nicméně lze předpokládat, že osoby podaly žádost do více sociálních služeb najednou a reálně je toto číslo min. o polovinu nižší, tedy cca 30.000, což souvisí i s druhou velkou výzvou systému sociálních služeb a to, stárnutím obyvatelstva. Vlivem stárnutí populace se v následujících 40 letech ztrojnásobí (!) počet osob, které se dostanou do situace nesoběstačnosti a jimž vznikne nárok na příspěvek na péči (při zachování současných podmínek). Z dnešních cca 360 000 osob se dostaneme kolem roku 2060 na 1,1 mil. lidí pobírajících příspěvek na péči v některém z jeho čtyř stupňů. V roce 2050 budou ve věkové kategorii 65+ téměř tři z deseti obyvatel ČR a ve věkové kategorii 80+ to bude každý jedenáctý obyvatel ČR. Ve své studii z roku 2012 uvádí Evropská komise i jiné alarmující parametry, a to konkrétně do horizontu r. 2060. Počet osob vyžadujících péči se zdvojnásobí z 20,7 mil. na 44,4 mil. (navýšení o 115 %). Počet osob vyžadujících péči v institucích se ztrojnásobí z 2,9 mil. na 8,3 mil. (navýšení o 186 %). Počet osob vyžadujících formální péči v domácím prostředí (pečovatelská služba, domácí péče) vzroste z 5,5 mil. na 13,9 mil. osob (navýšení o 153 %). Tato projekce navýšení potřeby péče, a tedy i nutných kapacit sociálních služeb, je samozřejmě v každé evropské zemi trochu jiná, avšak jak je patrné, v České republice bude tento nárůst v porovnání s jinými státy nadprůměrný (projekce v případě nárůstu pobytových služeb). Do roku 2070 se má situace obrátit. Zatímco za celou EU27 vzroste podíl veřejných výdajů na dlouhodobou péči o 1,1 procentního bodu, na 2,7 %, v případě ČR bude nárůst činit 1,6 procentního bodu, na úroveň 2,9 % HDP. Dynamika nárůstu těchto výdajů v ČR mezi lety 2016 a 2070 (116 %) bude sedmá nejvyšší ze všech zemí EU a výrazně překročí evropský průměr (71 %).

Predikce do roku 2025

- **Kapacity pobytových sociálních služeb sociální péče** bude nutné **navýšit o 27 %** (bez započítání současné neuspokojené poptávky), tj. **o 27.095 lůžek**.
- **Kapacity ostatních sociálních služeb** bude nutné **navýšit o 21 %**, tj. **16.841 kapacit/lůžek**.

- Dále bude nutné **navýšit personální kapacity**, např. u domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem o **36 %**, tj. o **14.027 zaměstnanců** (resp. přepočtených úvazků), u pečovatelských služeb a osobní asistence o 57 %, tj. 5.445 zaměstnanců (resp. přepočtených úvazků).
- Nárůst zaznamenáme i v oblasti příspěvku na péči. Do roku 2025 lze předpokládat **nárůst počtu příjemců příspěvku na péči o 4 %**, tj. o **19.782 osob**. Celkově by tento nárůst mohl činit **cca 1,2 mld. Kč**.

Predikce do roku 2030

- **Kapacity pobytových sociálních služeb sociální péče** bude nutné navýšit o dalších **23 %** (bez započítání současné neuspokojené poptávky), tj. o **30.101 lůžek**.
- **Kapacity ostatních sociálních služeb** bude nutné navýšit o **25 %**, tj. o **20.230 kapacit/lůžek**.
- Dále bude **nutné navýšit personální kapacity** např. u domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem o 37 %, tj. o **19.793 zaměstnanců** (resp. přepočtených úvazků), u pečovatelských služeb a osobní asistence o 23 %, tj. 3.528 zaměstnanců (resp. přepočtených úvazků).
- Do roku 2030 lze předpokládat **nárůst počtu příjemců příspěvku na péči o 14 %**, tj. o **62.533 osob**. Celkově by tento nárůst mohl činit **cca 4,368 mld. Kč**.

b) Cíle

Pro minimalizaci možných negativních dopadů pandemie koronaviru a naopak plné využití nabízených příležitostí spjatých s globálními výzvami (4. průmyslová revoluce, demografické změny a výzvy spjaté s klimatickými změnami) je nutné podpořit rozvoj dovedností v celoživotní perspektivě, a to zejména v oblasti rozvoje digitálních dovedností a dovedností potřebných z hlediska potřeb a dopadů průmyslu 4.0 na trh práce. Jedině tak může MPSV zajistit individuální přístup, efektivní poskytování dostupných a kvalitních služeb (zejména v oblasti vzdělávání a rozvoje kompetencí) a zachovat si roli hlavního realizátora politiky zaměstnanosti a sociální politiky. Neméně důležitým cílem, který MPSV sleduje, je též environmentální transformace a trvale udržitelný rozvoj s cílem snižovat ekologickou zátěž a redukovat uhlíkovou stopu v rámci svého fungování.

Rovněž je nutné odstraňovat přetrvávající genderové nerovnosti na trhu práce a vytvořit nové kapacity pro zajištění péče o děti v jeslích. V období 2022–2025 bude podpora jeslí realizována dvěma cestami: Budou podpořeny investice do stavebních úprav u cca 370 již fungujících zařízení. Dosavadní⁸⁰ podpora vzniku jeslí v ČR bude dále doplněna o možnost výstavby zcela nových objektů, možnost nákupu stávajících objektů a rekonstrukce a adaptace objektů na jesle, včetně možnosti propojení s jinými typy služeb. Ve výše uvedeném období bude realizováno cca 435 připravených stavebních záměrů tohoto typu.

c) Národní strategický kontext

1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání) Problematice rozvoje oblasti dalšího vzdělávání a rozvoje dovedností v rámci konceptu celoživotního učení je věnována stěžejní pozornost ve **Strategickém rámci politiky zaměstnanosti do roku 2030**, v rámci kterého bude hlavní pozornost směřována do čtyř hlavních oblastí:

1. Predikce a prevence.
2. Individualizace.
3. Adaptace.
4. Efektivizace.

Zejména schopnost adaptace na měnící se podmínky na trhu práce bude v následujícím desetiletí pro politiku zaměstnanosti stěžejním faktorem úspěchu. **Politika zaměstnanosti se musí stát nástrojem schopným reagovat nejen na současné následky pandemie koronaviru, ale též na globální výzvy, zejména 4. průmyslovou revoluci spojenou především s procesy digitalizace, robotizace a automatizace, a dále na demografické změny a výzvy spjaté s klimatickými změnami a přechodem k uhlíkově neutrální ekonomice**, a tím podporovat posilování konkurenceschopnosti české, resp. evropské ekonomiky. V tomto ohledu je jedním z důležitých předpokladů právě rozvoj digitálních kompetencí, který je ze strategického pohledu rozpracován v rámci Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 až 2020. Oblast rozvoje dovedností v návaznosti na změny spojené se 4.

⁸⁰ Podrobnější informace byly doplněny v novější verzi v tabulkách popisu reformy v části Výzva.

průmyslovou revolucí jsou pak reflektovány v rámci Akčního plánu Práce 4.0, kde je problematice dalšího vzdělávání věnován jeden ze čtyř strategických cílů.

Tato reforma dále velmi úzce souvisí s národními strategickými dokumenty, které řeší rozvoj oblasti digitalizace a podporu rozvoje umělé inteligence. Jedná se o následující strategické dokumenty:

- Digitální Česko
- Národní strategie umělé inteligence ČR

V návaznosti na výše popsané strategické dokumenty je problematice rozvoje dalšího vzdělávání (včetně digitálních dovedností) v současné době pozornost věnována v rámci operačního programu Zaměstnanost (OPZ), a to především v rámci projektů POVEZ II a VDTP II také v tzv. soutěžních jednotkových projektech zaměřených na podporu dalšího profesního vzdělávání přímo v podnicích. Ze systémového hlediska bude komponenta dále navazovat nejen na aktivity realizované v rámci Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 až 2020 a výše zmíněný Akční plán Práce 4.0, ale též na realizované projekty OPZ v gesci MPSV, a to především projekty KOMPAS, Kompetence 4.0, DigiKatalog, a KVASAR. V rámci realizace poskytovaného vzdělávání bude samozřejmě využito též systému Národní soustavy povolání a Národní soustavy kvalifikací.

2. Budování kapacit předškolního zařízení

Od roku 2017 vláda naplňuje Koncepti rodinné politiky (dále jen „Koncepce“), která obsahuje celkem 39 opatření za účelem komplexní podpory rodin s dětmi, kdy jednou z nich je zvýšení participace rodičů s dětmi na trhu práce, například zvýšením dostupnosti služeb péče o (předškolní) děti, podporou flexibilních forem zaměstnávání, úpravou rodičovského příspěvku za účelem zvýšení možnosti využívání služeb péče o předškolní děti či opatření s cílem snižování genderových rozdílů v odměňování.

Zákon o dětské skupině nastavuje základní parametry služby péče o děti od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky na nekomerční bázi. K 31. říjnu 2020 MPSV evidovalo 1 122 aktivních dětských skupin s přibližně 15 000 místy pro děti. MPSV od roku 2016 do konce roku 2021 realizuje systémový projekt Podpora implementace dětských skupin, v jehož rámci je poskytováno komplexní poradenství a metodická podpora poskytovatelům dětských skupin k implementaci zákona o dětské skupině. Součástí projektu je vytvoření celorepublikové evidence dětských skupin, metodických podkladů pro rodiče i poskytovatele nebo webové komunikační platformy poskytovatelů. Aktuálně se jedná o prodloužení projektu do konce roku 2022.

Dne 20. července 2020 vláda schválila návrh novely zákona o dětské skupině, která má zejména zavést stabilní financování jeslí ze státního rozpočtu po ukončení podpory z ESF za účelem zvýšení dostupnosti služeb péče o děti a podpory sladování pracovního a rodinného života; dále stanovit podmínky péče o nejmladší věkovou skupinu dětí od šesti měsíců věku v malém kolektivu maximálně čtyř dětí („mikrojesle“); změnit název dětských skupin na „jesle“ s ohledem na výstižnost a označení kvalitní a dostupné služby péče o nejmenší děti, a současně upravit horní hranici věku dítěte, kterému může být poskytována péče v jeslích, a to do 31. srpna bezprostředně následujícího po dovršení třetího roku věku dítěte. Novela zákona bude účinná od 1. července 2021, přičemž do 31. srpna 2024 bude fungovat přechodné období pro transformaci stávajících evidovaných dětských skupin. Aktuální znění novely je přístupné zde: [Sněmovní tisk 961/0, část č. 1/8 \(psp.cz\)](#) (případně je přiloženo v příloze materiálu)

Pokud jde o další podporu osob vracejících se z rodičovské dovolené, dlouho očekávanou novelou zákoníku práce byl zakotven nový právní institut sdíleného pracovního místa s účinností od 1. 1. 2021 (novela č. 285/2020 Sb.). Cílem této právní úpravy je umožnit zaměstnancům si lépe a efektivně sladit svůj pracovní a rodinný život a zároveň pozitivně motivovat zaměstnavatele k větší nabídce kratší úvazků. Podstatou této flexibilní formy práce je střídání dvou nebo více zaměstnanců s kratší pracovní dobou (§ 80 zákoníku práce) na jednom pracovním místě. Po vzájemné dohodě si zaměstnanci sami rozvrhují pracovní dobu dle vlastních potřeb, a to vždy v čtyřtýdenním vyrovnávacím období. Dohodu o sdíleném pracovním místě lze flexibilně rozvázat, buď dohodou stran nebo ji může zaměstnanec či zaměstnavatel vypovědět z jakéhokoliv důvodu nebo bez udání důvodu s 15denní výpovědní dobou; pracovní poměr zaměstnance přitom nadále trvá (tj. po skončení pracovního režimu sdíleného pracovního místa, zaměstnanec bude pracovat v klasickém pracovním režimu); zaměstnanec tak není ohrožen ztrátou zaměstnání.

Úpravy v oblasti rodičovské dovolené si vyžádá transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (tzv. směrnice work-life balance) ze dne 20. 6. 2019. V tuto chvíli má MPSV připraveny 3 varianty úprav současného systému, avšak o finální podobě zatím není rozhodnuto. V souvislosti s transpozicí této směrnice bude do českého právního řádu také doplněno právo rodičů pečujících o děti do určitého věku

a dalších pečujících osob na umožnění výkonu práce na dálku, nejsou-li na straně zaměstnavatele vážné provozní důvody, které nedovolují práci na dálku umožnit.

Další finanční zdroje, vyloučení dvojího financování:

Na rekonstrukce a výstavbu nových zařízení tak, jak je plánována v rámci NPO, další prostředky k využití plánovány nejsou a k dvojímu financování nebude docházet. Pokud jde však o financování jiných typů výdajů v souvislosti s podporou jeslí v ČR, bude situace následující:

V rámci OPZ+ bude vyčleněna alokace na podporu vzniku nových zařízení. Konečná částka ještě není finálně stanovena, ale aktuálně se odhaduje na cca 3,5 mld. Kč. Tyto prostředky budou vynaloženy na budování nových míst v jeslích, nicméně v kontextu OPZ+ se bude jednat pouze o výdaje na pořízení vybavení, nákup výukových pomůcek apod. V rámci OPZ byly tyto výdaje financovány na základě standardní stupnice jednotkových nákladů a v tomto mechanismu se bude pokračovat i v rámci OPZ+. Investiční výdaje vzhledem k charakteru programu není možno hradit. Větší část prostředků v rámci OPZ+ je pak určena na financování provozu jeslí (platy pracovníků, energie, nájem a další). Zvažuje se i částečné využití na financování provozu stávajících zařízení. Předpokládá se, že pokud by konkrétní zařízení bylo financováno v rámci NPO, nebude již čerpat výdaje související s budováním nových míst v rámci OPZ+.

V rámci OPZ bude v letech 2020 až 2022 příjemcům proplaceno cca 3,7 mld. Kč zejména na financování provozu stávajících dětských skupin, v menší míře na neinvestiční výdaje v souvislosti s budováním nových kapacit. V rámci NPO by pak tato zařízení mohla čerpat prostředky na rekonstrukce, aktuálně na tento typ výdajů žádné prostředky nečerpají.

Dále je v rámci novely zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, navržen státní příspěvek na provoz a na stravování pro jesle. Konkrétní výše podpory bude následně stanovena samostatným předpisem, aktuálně ji lze odhadovat zhruba ve výši 7 500 Kč/místo/měsíc, ročně při stávajících kapacitách zařízení v ČR cca ve výši 1,5 mld. Kč. Očekává se, že ročně náklady budou narůstat podle toho, jak míst v jeslích bude přibývat a jak se bude výše státního příspěvku měnit (aktuální výši bude každoročně svým nařízením schvalovat vláda). Tento způsob financování by měl v praxi začít fungovat v průběhu roku 2022 a do roku 2026 by včetně plánovaného navýšování kapacit mohly celkové výdaje dosahovat cca 8,5 mld. Kč. K duplicitě s výdaji v rámci NPO zde rovněž, vzhledem k charakteru státní podpory pouze na provozní výdaje zařízení, docházet nebude. Státní financování má rovněž zajistit udržitelnost všech zřízených míst v dětských skupinách.

Přínos využití prostředků z NPO:

NPO nabízí možnost investovat do infrastruktury služeb péče o nejmenší děti a zejména obcím by tím mělo být umožněno realizovat nákladnější investice související se zajištěním kapacit pro tuto službu. V kombinaci se vznikajícím systémem státního financování provozu jeslí se jedná o systémové a udržitelné řešení významného problému nedostatku míst služeb péče o nejmenší děti v ČR.

I přes nedávný nárůst kapacity zařízení služeb péče o předškolní děti (rovněž díky podpoře z ESF) na současných cca 15 000 míst pro předškolní děti, je nabídka těchto služeb, především pro děti mladší tří let, stále nedostatečná. Účast dětí mladších tří let v zařízeních formální péče (9,1 %) je pod evropským průměrem (35,1 % v roce 2018).

3. Rozvoj a modernizace materiálně technické základny sociálních služeb

Realizace a modernizace sociálních služeb vychází z nutnosti reagovat na současnou epidemiologickou situaci, ale také na mezinárodní dokumenty, zejm. Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením a národní strategické dokumenty, zejm. Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016 – 2025 a Strategie sociálního začleňování 2021 – 2030.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání)

V souladu s Doporučením Rady k národnímu programu reforem Česka na rok 2020 a stanoviskem Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2020, kde je jako jedno z doporučení pro ČR uvedeno: „Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení“ bude v rámci této reformy podpořen rozvoj oblasti digitálních dovedností a dovedností, jež nabývají na důležitosti z hlediska potřeb a dopadů průmyslu 4.0 na trh práce a to včetně základních dovedností, jež jsou nutným základem pro možnost rozvoje dalších specifitěji zaměřených odborných dovedností, a to jak v rámci dalšího profesního vzdělávání, tak v rámci rekvalifikací (upskilling i reskilling).

Popis investice a reformy

1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání)

Výzva	Hlavní výzvou je výrazně podpořit rozvoj oblasti celoživotního učení a v rámci níže uvedených reformních kroků rozvinout systémové prostředí v oblasti dalšího vzdělávání a v souladu s cíli Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost zvýšit participaci v dalším vzdělávání. Dle výzkumné zprávy potenciálu umělé inteligence v ČR bude do 5 let část především rutinních dovedností nahraditelná technologiemi u 1,3 milionu českých zaměstnanců, do 15 let u 2,2 milionu a do 30 let téměř u 3,4 milionu zaměstnanců. Efektivní fungování trhu práce musí podpořit posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky a její posun v globálním hodnotovém žebříčku. Trh práce proto musí zajistit dostatek kvalifikované pracovní síly a pro ni kvalitní pracovní podmínky a reagovat na požadavky trvale udržitelného rozvoje. Změny nabírají takové rychlosti, že na ně musí být připraveni všichni v průběhu celého života (např. v USA je průměrná délka setrvání v jednom zaměstnání 4,2 roku). Mění se i soubory dovedností, které jsou pro tradiční i nová povolání potřeba. Mezi ty patří digitální dovednosti, vyšší kognitivní dovednosti, mezilidské dovednosti, a především schopnost adaptace na přicházející změny. Oblast podpory a rozvoje systému dalšího vzdělávání je pro Českou republiku velkou a dlouhodobou výzvou. V českém prostředí je tato oblast podceňována a participace na dalším vzdělávání je dlouhodobě nízká. Alarmující je zejména klesající podíl účasti v dalším vzdělávání v ČR v posledních letech. Proto v souladu s doporučeními EU uvedenými v rámci Evropské agendy dovedností cílem MPSV bude: 1) vytvořit ve spolupráci s MŠMT koordinační mechanismus na tripartitní bázi pro oblast dalšího vzdělávání; 2) vytvořit přehlednou databázi nabídky rekvalifikací a dalšího vzdělávání, jež by umožňovala lepší párování nabídky a poptávky v oblasti rekvalifikací a dalšího vzdělávání; 3) rozšířit cílové skupiny, které se mohou účastnit rekvalifikací a celkově posílit poptávku po dalším vzdělávání; 4) rozšířit nabídku možností vzdělávání z obsahového hlediska a více podporovat re/upskilling, a to především v oblasti rozvoje digitálních dovedností a rozvoje dovedností potřebných pro digitální tranzici a pro řešení potřeb a dopadů Průmyslu 4.0; 5) podpořit vznik a rozvoj sítě moderních vzdělávacích center, která by svým materiálně technickým vybavením odpovídala technologickým výzvám spojeným s procesy digitalizace a potřebami průmyslu 4.0.
Cíl	V souladu s Evropským semestrem 2020: Doporučení pro jednotlivé země (pro Českou republiku), kde je jako jedno ze specifických doporučení uvedeno: „Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení“, bude podporována oblast rozvoje digitálních dovedností (tj. dovedností umožňujících nejen využívání nových technologií, ale také rozvoj nových

	technologií a umělé inteligence a podpora up/reskillingu v souvislosti se 4. průmyslovou revolucí a digitální transformací, při zohledňování specifických potřeb různých skupin obyvatel. Budoucí požadavky na trh práce však vyžadují v rámci konceptu celoživotního učení změnu přístupu k rekvalifikacím, a DV, s cílem zvýšit dostupnost vhodných kurzů, zvýšit flexibilitu systému a okruh osob, kterým bude ÚP ČR rekvalifikace zajišťovat či zprostředkovávat. Tato reforma dále reaguje na opatření Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost. Zejména reaguje na následující opatření: Pakt pro dovednosti; Zlepšení poznatků o dovednostech; Dovednosti potřebné pro ekologickou a digitální transformaci; Dovednosti pro život. Níže jsou uvedeny konkrétní reformní cíle MPSV: 1) Koordinační mechanismus oblasti rekvalifikací a DV Cílem MPSV je v návaznosti na opatření Evropské agenda dovedností „Pakt pro dovednosti“ ve spolupráci s MŠMT nastavit pro oblast nejen dalšího, ale i počátečního odborného vzdělávání koordinační mechanismus, který by umožňoval, ve spolupráci se sociálními partnery a dalšími zainteresovanými institucemi, zajistit, aby obě oblasti tvořily v rámci konceptu celoživotního učení provázané celky. Dále podpořit a rozvinout jak stranu nabídky, tak poptávky po dalším vzdělávání a zvýšit účast v dalším vzdělávání. Na národní úrovni proto bude ve sdílené gesci MPSV a MŠMT zřízen na tripartitní bázi Výbor pro rekvalifikace a další vzdělávání, jehož stěžejním úkolem bude koordinace aktivit v rámci počátečního odborného a dalšího vzdělávání z hlediska systémového nastavení s cílem vytvoření transparentního a stabilního prostředí v oblasti dalšího vzdělávání, zajištění efektivní legislativy a procesů standardizace v této oblasti, zvýšení kvality a atraktivity poskytovaného vzdělávání; zvýšení otevřenosti vzdělávacích cest a zajištění prostupnosti počátečního a dalšího vzdělávání a identifikace možností pro vytvoření společných vzdělávacích center a využití kapacit škol pro poskytování dalšího vzdělávání a identifikace bariér rozvoje dalšího vzdělávání a návrhy na jejich eliminaci. Na regionální úrovni pak bude využita existence již fungujících struktur (regionální rady rozvoje lidských zdrojů, poradní sbory ÚP ČR, regionální platformy vzniklé v rámci projektů KOMPAS a Kompetence 4.0). Zajištěna bude samozřejmě koordinace aktivit mezi národní a regionální úrovní řízení systému vzdělávání. V rámci této tripartitní kooperace budou dále formulovány vhodné postupy a pobídky k zavádění alternativních forem podnikového vzdělávání (např. podnikové akademie či tvorba programů dalšího vzdělávání ve spolupráci s univerzitami v návaznosti na rozvoj digitalizace a Průmysl 4.0) a zavedení principů celoživotního učení do korporátní kultury (např. zahrnutí konkrétních podmínek dalšího vzdělávání do kolektivních smluv apod.). 2) Vytvoření databáze nabídky rekvalifikací a dalšího vzdělávání MPSV jako základní nástroj k posílení role ÚP ČR jakožto centrálního „zprostředkovatele“ rekvalifikací a DV a efektivní párování poptávky a nabídky v této oblasti vytvoří databázi rekvalifikací a kurzů dalšího vzdělávání. Tato databáze bude v návaznosti na opatření Evropské agendy dovedností „Zlepšení poznatků o dovednostech“ obsahovat nejen akreditované rekvalifikační programy splňující podmínky zákona o zaměstnanosti, ale též kurzy, které jsou poskytovány středními odbornými školami v rámci oborů, jež poskytují, a vysokými školami v rámci ČŽV (s potenciálním rozšířením o další kurzy DV). Kurzy poskytované SŠ a VŠ dle zákona o zaměstnanosti akreditaci nepotřebují, a proto nejsou centrálně v rámci žádné databáze shromážděny. Databáze zahrnující komplexní nabídku rekvalifikací (a DV) bude cenným nástrojem nejen pro ÚP ČR, ale též pro klienty ÚP ČR, kteří budou mít lepší přehled o širší nabízených kurzech. Tato databáze bude dále propojena s dalšími již existujícími

databázemi a nástroji, které mohou také podpořit efektivnější párování poptávky a nabídky v této oblasti.

3) Rozšíření cílových skupin, které se mohou účastnit rekvalifikací

MPSV plánuje rozšíření cílových skupin rekvalifikací. Úřad práce bude v rámci svých činností více akcentovat potřeby a požadavky zájemců o zaměstnání, tedy osob, které neztratili své zaměstnání, ale chtějí zlepšit své postavení na trhu práce. Úřad práce by pak celkově měl hrát aktivnější roli při zprostředkování nabídky vhodných vzdělávacích příležitostí pro potenciální zájemce v produktivním věku. Aktivita Úřadu práce v oblasti vzdělávání budou úzce provázány s činnostmi Úřadu práce v oblasti kariérového poradenství, aby byl zajištěn vhodný výběr vzdělávací aktivity a návaznost na potřeby trhu práce, a to zejména v oblasti rozvoje digitálních dovedností a rozvoje dovedností potřebných pro digitální tranzici a pro řešení potřeb a dopadů Průmyslu 4.0.

4) Rozšíření obsahové nabídky možností vzdělávání a větší podpora re/upskillingu;

Záměrem MPSV je v návaznosti na opatření Evropské agentury dovedností „Dovednosti potřebné pro ekologickou a digitální transformaci“ a „Dovednosti pro život“ a v rámci výše identifikovaných oblastí rozvoje dovedností dále zvýšit podporu a možnosti využívání zvolených rekvalifikací a celkově rozšířit nabídku rekvalifikací - podpora rozvoje distančních a on-line forem vzdělávání; dlouhodobých rekvalifikací, (jež by mohly být zakončeny i stupněm vzdělání); rozšíření nabídky rekvalifikací v oblasti rozvoje digitálních kompetencí a nově též podpora rozvoje rekvalifikací v oblasti základních dovedností, jejichž rozvoj je nutným základem pro možnost rozvoje vyšších odborných dovedností. Při diagnostice potřeby rozvoje dovedností bude využito výstupů projektu DigiKatalog (Evaldo) či připravovaného diagnostického nástroje pro oblast základních dovedností, který připravuje Národní pedagogický institut ČR, případně dalších vhodných dostupných diagnostických nástrojů.

V rámci dalšího profesního vzdělávání (především v malých a středních podnicích a OSVČ) a rekvalifikací v oblasti digitálních kompetencí a dovedností potřebných z hlediska průmyslu 4.0 na trh práce (viz výše) bude podpořeno 130 000 osob, které si zvýší nebo prohloubí své digitální dovednosti či dovedností potřebné pro digitální tranzici. Podporu v oblasti rekvalifikací a zvyšování kompetencí prostřednictvím ÚP ČR by mělo získat celkem 65 000 osob a dalších 65 000 osob získá podporu v rámci profesního vzdělávání zabezpečovaného přímo zaměstnavateli. V rámci profesního vzdělávání zaměstnanců v podnicích budou při hodnocení žádosti získávat malé a střední podniky a OSVČ bodový bonus, takže bude posílena jejich role a zapojení v této oblasti.

5) Vznik a rozvoj sítě moderních vzdělávacích center

V návaznosti na opatření Evropské agentury dovedností „Pakty pro dovednosti“ a ve spolupráci s MŠMT, sociálními partnery a dalšími zainteresovanými subjekty budou podporovány nové příležitosti a nové cesty získávání dovedností prostřednictvím vzniku a rozvoje sítě vzdělávacích center. V každém kraji vznikne minimálně jedno moderně technologicky vybavené vzdělávací centrum, jehož zakladatelem bude Úřad práce ve spolupráci s dalšími relevantními subjekty, zejména středními odbornými školami a vysokými školami (tedy min. 14 vzdělávacích center). Vzhledem k tomu, že zakladatelem center bude Úřad práce, mohla by tato centra realizovat rekvalifikace bez povinnosti soutěžit rekvalifikační kurzy (in-house výjimka podle § 11 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek), což povede k výraznému zpružnění realizace rekvalifikací a možnosti rychlejší reakce na vývoj trhu práce.

	Centra budou vybavena moderní technikou (třeba i virtuální) ve smyslu strojového vybavení/simulátorů, aby bylo možné zajistit nejen běžně poskytované, ale i technicky náročné rekvalifikace v podmínkách průmyslu 4.0. Ze systémového hlediska se bude jednat o nový systémový prvek rozšiřující možnosti poskytování jak běžně poptávaných rekvalifikací, tak technicky zaměřeného vzdělávání zaměřeného na potřeby Průmyslu 4.0, kapacit škol může být nad rámec toho dále využito např. při poskytování základních dovedností. V případě zapojení SŠ či VŠ bude možné využít též synergií v rámci propojení počátečního a dalšího vzdělávání, tzn. za využití volných kapacit škol by bylo možné v rámci počátečního i dalšího vzdělávání využívat stejné materiálně technické zázemí a stejné lektory/učitele. Též by bylo možné pro další rozvoj těchto center využít vícezdrojového financování, tedy jak zdroje MPSV, tak zdroje MŠMT, resp. zřizovatelů škol. Technologické vybavení v jednotlivých centrech bude variantně řešeno dle prioritních specifických vzdělávacích potřeb v jednotlivých krajích v závislosti na potřebách Průmyslu 4.0 (bude využito výstupů projektů KOMPAS a zejména KOMPETENCE 4.0 a dále budou zjišťovány potřeby zaměstnavatelů v krajích). V případě, že v kraji existují, či vzniknou podobné instituce či centra, jejichž kapacit a vybavení by bylo možné v rámci vzdělávání využít (centra digitálních inovací, inovační centra, centra excelence, firemní vzdělávací centra pro Průmysl 4.0 apod.) vždy budou specificky regionálně řešeny možnosti spolupráce v rámci poskytování rekvalifikací a dalšího vzdělávání. Tato centra budou využita, avšak nikoliv výlučně (vzhledem k tomu, že tato centra budou vznikat současně s realizací vzdělávání), při poskytování rekvalifikací a dalšího vzdělávání, jež bude podporováno v rámci této komponenty.
Implementace	MPSV - sekce 8/4/ÚP ČR. Investice bude implementována prostřednictvím Úřadu práce ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí. Prostřednictvím ÚP ČR (sítí kontaktních pracovišť ÚP ČR) budou zprostředkovávány rekvalifikace (zabezpečované i zvolené), a to jak pro uchazeče o zaměstnání, tak i pro osoby, které nejsou evidované na ÚP ČR, ale vzdělávání v oblasti rozvoje digitálních kompetencí či dovedností potřebných z hlediska dopadů průmyslu 4.0 na trh práce zvýší jejich uplatnění na trhu práce. Rekvalifikace a další vzdělávání podporované z NPO, by měly více cílit právě na osoby v produktivním věku, kterým další vzdělávání pomůže v adaptaci na nové požadavky, které přináší technologické změny a digitalizace. Způsob implementace bude v oblasti poskytování rekvalifikací obdobný, jako u projektu VDTP (spolufinancování z ESF) a další celoživotní vzdělávání bude podporováno v souladu § 106 zákona o zaměstnanosti, kdy bude ÚP ČR ověřovat nové nástroje a opatření aktivní politiky zaměstnanosti. Dále bude podporováno profesní vzdělávání, které bude probíhat přímo u zaměstnavatelů, bude tak zajištěn rozvoj digitálních kompetencí a dovedností potřebných pro řešení potřeb a dopadů Průmyslu 4.0, které jsou šité na míru dané pracovní pozici a využitelné přímo u konkrétního zaměstnavatele. Způsob implementace bude obdobný, jako u projektu POVEZ (spolufinancování z ESF), tzn. prostřednictvím vybraných kontaktních pracovišť ÚP ČR, která budou se zaměstnavateli uzavírat dohody o poskytnutí příspěvku, ten zahrnuje nejen náklady související se vzděláváním zaměstnanců, ale i příspěvek na úhradu mzdových nákladů vzdělávaných zaměstnanců po dobu jejich vzdělávání. V projektech ÚP ČR podporovaných z OPZ/OPZ+ nebudou z důvodu zabránění nežádoucích duplicít podporovány aktivity v oblasti digitálních kompetencí a dovedností potřebných z hlediska dopadů průmyslu 4.0 na trh práce, a to po zahájení realizace podpor z NPO. Týká se to především projektů, které budou podporovány aktivitami navazovat na VDTP II a POVEZ II, kde bude až do konce roku 2025 oblast podporovaných aktivit tematicky vymezena tak, aby nedocházelo k překryvům s NPO. V rámci poskytování vzdělávání může být využito též nově vznikající sítě regionálních vzdělávacích center, která budou tvořit nový systémový prvek v oblasti poskytování vzdělávání prostřednictvím Úřadu práce. Za celkovou koordinaci implementace NPO bude zodpovídat MPSV, které má zkušenosti s administrací podpor ze strukturálních fondů a dalších finančních mechanismů a zaručí tak čerpání finančních

	prostředků v souladu s národními pravidly i příslušnou evropskou legislativou. Pokud jde o personální zajištění, bude využito především stávající know-how sekce 8 evropských fondů MPSV, dále sekce 4 zaměstnanosti a ÚP ČR, nicméně bude třeba zajistit další administrativní kapacitu na realizaci tohoto opatření v rámci NPO.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MŠMT, poskytovatelé vzdělávání, zaměstnavatelé, odbory profesní a podnikatelská sdružení.
Překážky a rizika	Riziko nezájmu o vzdělávání a zvyšování dovedností ze strany cílové skupiny, riziko vyplývající ze zpoždění při zadávání veřejných zakázek
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Hlavní cílovou skupinou jsou především uchazeči o zaměstnání, ale i populace v produktivním věku obecně, dále zaměstnavatelé a zaměstnanci malých a středních podniků a OSVČ.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	7 000 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Projekty budou realizovány v souladu s unijními a vnitrostátními právními předpisy a režim podpory bude v souladu s pravidly o poskytování veřejné podpory. Zejména se budou řídit doporučeními a pokyny pro reskilling a upskilling, které zveřejnilo DG Competition. Podpora na vzdělávání ekonomicky neaktivních jednotlivců nebo zaměstnaných jednotlivců v postavení jednotlivce a nezaměstnaných jednotlivců hledajících zaměstnání (uchazečů a zájemců o zaměstnání, znevýhodněných či zájemců o podnikání; tj. fyzických osob nepodnikajících), nebo na poradenství či koučing takových osob nenaplňuje znaky veřejné podpory, protože tyto jednotlivci nevykonávají hospodářskou činnost a nepředstavují podniky ve smyslu článku 107 Smlouvy o fungování Evropské unie. Podpora na vzdělávání zaměstnanců podniků (kteří nejsou ve výpovědní lhůtě) nebo vzdělávání OSVČ naplňuje znaky veřejné podpory. Aktivita tedy bude realizována v režimu veřejné podpory, a to jak v režimu de minimis, tak v režimu blokové výjimky na vzdělávání.
Uveďte dobu implementace	Termín zahájení 1Q2022 a dokončení prosinec 2025.

b) Popis investic

Název investice **2. Budování kapacit předškolního zařízení**

Výzva	Dlouhodobým problémem českého trhu práce jsou genderové nerovnosti. Rozdíl v míře zaměstnanosti žen a mužů je jeden z nejvyšších v rámci EU, obdobně rozdíl v průměrné mzdě žen a mužů patří v ČR k nejvyšším v rámci EU. Zásadní vliv na tyto nerovnosti má nedostatek služeb péče o malé děti. Nemožnost skloubit rodinný a pracovní život se odráží právě v rozdílu v odměňování žen a mužů, nízké míře zaměstnanosti žen a v post-produktivním věku pak i ve vysokých rozdílech ve starobních důchodech a ve výrazně vyšší míře ohrožení chudobou žen-seniorek. Nedostupnost a finanční náročnost služeb péče o malé děti je rovněž jednou z příčin, proč není využívána chudšími rodinami a rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí, což dále prohlubuje riziko sociálního vyloučení a menší připravenosti dětí z tohoto prostředí na školní výuku. Cílem MPSV je proto zajištění dostatečné kapacity míst pro nejmenší děti v zařízeních předškolní péče, zajištění jejich finanční dostupnosti a zvýšení kvality poskytovaných služeb. Jak bylo uvedeno v předchozích částech, kapacity pro děti do tří let věku jsou v ČR dlouhodobě nedostatečné. Mapování aktuálního stavu se MPSV věnovalo zejména v rámci studie Analýza dostupnosti zařízení péče o děti v předškolním

	věku (https://www.esfcr.cz/evaluate/-/dokument/12870230), v níž bylo dovozeno, že v ČR mohlo v roce 2018 chybět cca 20 tisíc míst pro děti do 3 let věku. Na této studii následně MPSV zakládá i koncepci další podpory budování nových míst v jeslích do budoucna. V rámci OPZ+ bude pokračovat podpora budování nových kapacit jeslí, přičemž aktuálně je zde podpora kalkulována na vznik dalších cca 10 - 15 tis. míst v průběhu programového období 2021-2027. ESF však má velmi omezené možnosti financování skutečných investičních nákladů na vybudování nových zařízení (a dle aktuálních informací z MMR není ani v plánu v rámci IROP2 nadále podporovat investice do dětských skupin). NPO svým charakterem umožní doplnit podporu z ESF a zejména pro obce může zajistit především zásadní prvek stability a dlouhodobosti fungování takto vzniklých kapacit, kterou ESF nenabízí. Dále bylo uvedeno, že v současnosti funguje již přes 1100 dětských skupin, většina z nich vznikla díky podpoře z OPZ. Kromě navyšování celkové kapacity míst v jeslích v ČR, je třeba věnovat se i podpoře a udržitelnosti dlouhodobého fungování těchto, již existujících zařízení. Zásadním prvkem stabilizace a udržitelnosti celého systému je novela zákona 247/2014 Sb., která především nastavuje systém státního financování pokračujícího provozu všech registrovaných dětských skupin/jeslí dosud existujících či v budoucnu vznikajících. Nicméně ani ESF ani zmíněná novela neumožňuje podpořit stávající zařízení, pokud jde o další investice na udržení vhodných a kvalitních prostor. Při vzniku dětských skupin v minulosti hradilo OPZ do roku 2016 náklady související s minimální nutnou adaptací př. kancelářských prostor na dětskou skupinu a její vybavení (42 965 Kč/místo), od roku 2017 však hradilo nově vznikajícím zařízením již jen pořízení vybavení a výukové pomůcky (tedy již bez možnosti jakékoli investice do samotných prostor ve výši 20 544 Kč/místo). NPO by tak významnému počtu stávajících zařízení umožnil dosud chybějící příležitost významnější investice do modernizace interiéru či celého objektu, ve kterém se zařízení nachází, propojení rekonstrukce s nutnou adaptací na nové podmínky vycházející z novely zákona 247/2014 Sb. a v neposlední řadě i rozšíření dosavadní kapacity. Ze stávajících zařízení bylo 43 % zapsáno do roku 2017, 30 % jich přibýlo v roce 2018, zbytek později. Řada zařízení tedy funguje již několik let, jsou provozuschopná, stav prostor se však značně liší např. podle toho, zda je zařízení ve větším komplexu budov, nebo v rodinných domech apod., záleží i zda je zařízení ve vlastních prostorech, nebo v nájmu. Zařízení ve vlastních prostorech mají problém průběžně vyčleňovat další prostředky na úpravy prostor či budovy. Zařízení v nájmu by uvítala další možnosti investic do úpravy interiéru; často se objevuje i požadavek na úpravy venkovních prostor. Novela zákona 247/2014 Sb. dále zavádí nové požadavky týkající se požární ochrany. Odhadujeme např. že cca 25 % stávajících zařízení může mít problém s nevhodným umístěním v rámci budovy, dále bude např. třeba budovat únikové cesty a další prvky požární ochrany (zkušenosti z realizace projektu Podpora implementace dětských skupin). Problémy se zajištěním vhodných prostor pak dokládá i zkušenost řídicího orgánu OPZ. V rámci projektů zaměřených na podporu dětských skupin se 17 % všech projektových změn týkalo změny místa realizace, konkrétně 187 příjemců se potýkalo s problémy souvisejícími s prostory pro dětskou skupinu a muselo v průběhu realizace projektu hledat nové. 30 % projektů, které odstoupily od realizace, pak uvedlo jako důvod potíže s prostory a nemožnost zařízení vybudovat. Uvedené informace dokládají, že najít vhodný prostor pro finančně nenáročné vybudování dětské skupiny v podmínkách OPZ bylo v praxi obtížné a je na místě zabývat se dále stavem prostor stávajících dětských skupin. Pro potřeby NPO odhadujeme, že by možnost dalších investic do prostor mohla být relevantní minimálně pro cca 1/3 stávajících zařízení.

	Závěrem dokládáme dopady podpory a využívání dětských skupin na zaměstnanost žen: MPSV se tím zabývalo v Evaluační zprávě výzev 35 a 36 - Evaluace dětských skupin (https://www.esfcr.cz/evaluace/-/dokument/7889639), kde byl mimo jiné dokladován nárůst výdělečné činnosti matek, nárůst počtu hodin, kdy se výdělečné činnosti věnují, i nárůst jejich měsíčních příjmů.
Cíl	Snížení stávajících genderových nerovností na trhu práce prostřednictvím zvýšení dostupnosti služeb péče o děti do věku 3 let a zvýšení dostupnosti péče pro rodiny s nižšími příjmy, aby působily jako prevence před pádem rodin a dětí do chudoby. <u>Stavební úpravy stávajících zařízení</u> Novela zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ukládá stávajícím poskytovatelům služby péče o dítě v dětské skupině (nově jeslích) nové povinnosti, které si v některých případech vyžádají rovněž stavební úpravy a rekonstrukce stávajících prostor – jedná se zejména o podmínky požární ochrany a dále úpravu hygienických podmínek na prostory a provoz dětských skupin (jeslí) do 12 dětí. Rovněž úprava věkové kategorie dětí, kterým bude služba poskytována (od 6 měsíců do 3 let), si v některých případech vyžádá úpravy prostor z hlediska nutnosti překonávání bariér, zároveň je v některých případech zájem o rozšíření kapacity stavebními úpravami stávajících prostor a o další nutné úpravy a modernizace. Je nezbytné podpořit stávající poskytovatele, aby nedošlo k ukončení poskytování služby. Předpokládá se realizace úprav u cca 370 již existujících zařízení. <u>Výstavba nových kapacit</u> Dále bude nutné podpořit rozšiřování kapacit pro nové jesle, ať už výstavbou, nákupem či rekonstrukcí budov, neboť kapacity pro služby péče o děti do 3 let věku jsou v ČR stále nedostatečné. V souvislosti s budováním nových zařízení bude rovněž snahou nabídnout možnost inovace ve smyslu propojení jeslí s dalšími typy služeb dle potřeb a zájmu jednotlivých příjemců (zejména z řad obcí). Mohlo by se jednat například o propojení s jinými typy služeb péče o děti, se sociálními službami či nejrůznějšími programy a aktivitami v oblasti sociálního začleňování, zaměstnanosti, zdravotní péče a podobně. V tomto případě se předpokládá vznik cca 435 nových objektů jeslí.
Implementace	MPSV – sekce 8, implementace by měla vycházet z dosavadních zkušeností s podporou dětských skupin v rámci ESF a IROP⁸¹. Opatření by měla být realizována formou vyhlášení výzev a financování vítězných projektů, nastavení pravidel a parametrů financování bude vycházet především z dosavadní praxe projektů podpořených v IROP a doplní tak do logického celku připravovanou podporu jeslí z úrovně MPSV formou výzev z OPZ+ či systému státního financování, které má zavést novela zákona 247/2014 Sb. Pokud jde o personální zajištění, bude využito především stávající know how sekce 8 evropských fondů MPSV, nicméně bude třeba zajistit další administrativní kapacitu na realizaci tohoto opatření v rámci NPO.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Stávající provozovatelé dětských skupin, dále zájemci o výstavbu nových jeslí, pravděpodobně zejména obce

⁸¹ Jejich přehled nabízí tabulka na konci této komponenty.

Překážky a rizika	Včasná příprava stavební dokumentace, vyřízení potřebných schválení, výběr dodavatelů a vlastní včasná realizace staveb. Dostatečné finanční zdroje příjemců na předfinancování stavebních záměrů.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Rodiče dětí do 3 let věku, rozvoj služeb péče o děti vytváří možnosti jejich dřívějšího návratu na trh práce.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	7 mld. Kč Stanovení nákladů na jednotlivé typy výdajů bylo provedeno na základě analýz dat z doposud realizovaných projektů na podporu dětských skupin (úpravy prostor, nová výstavba) z prostředků IROP. Bližší informace a detailní kalkulace jsou uvedeny v Příloze 1 na konci tohoto dokumentu.
Dodržování pravidel státní podpory	- V případě veřejných dětských skupin/jeslí (jsou koncipovány tak, že jejich využití z řad rodičů není nijak dále omezováno) budou podmínky nastaveny tak, že veřejnou podporu jejich budování ani rekonstrukce nezakládají. - V případě podnikových dětských skupin/jeslí (zařízení jsou provozována zaměstnavateli, případně jiným subjektem ve prospěch zaměstnavatele a jsou využívána zaměstnanci konkrétních zaměstnavatelů) se o veřejnou podporu jedná a stavební úpravy v těchto zařízeních i případné budování nových zařízení lze realizovat pouze v režimu de minimis. Výstavba nových zařízení: - V případě nové výstavby jeslí, jejímž výsledkem bude zisk nové budovy pro realizátora, bude aktivita realizována v režimu veřejné podpory.
Uveďte dobu implementace	leden 2022–prosinec 2025

Název investice **3. Rozvoj a modernizace materiálně technické základny sociálních služeb**

Výzva	Dlouhodobým problémem materiálně technické základny sociálních služeb v ČR je jejich nedostatečná kapacita, která nepokrývá současnou poptávku po terénních, ambulantních a pobytových sociálních službách. Tyto nedostatečné kapacity a jejich postupné navyšování také nereagují na výzvy spojené se stárnutím obyvatel. Dále pak je nutné stále podporovat proces transformace a deinstitutionalizace, těch sociálních služeb, které jsou obecně považovány za ústavní zařízení a zvyšování kapacit komunitních sociálních služeb, které napomáhají podporovat nezávislý život klienta sociálních služeb. Jak bylo uvedeno v předchozích částech, kapacity sociálních služeb jsou v ČR dlouhodobě nedostatečné. Je potřeba také zajistit nové technologie, obnovit vozový park, který je určen pro klienty či zajišťuje jejich potřeby v domácím prostředí.
Cíl	Podporován bude nákup, rekonstrukce, či výstavba objektů, zařízení a vybavení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb, obnovu a zkvalitnění materiálně technické základny stávajících sociálních služeb. Sociální služby jsou definovány zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů. Podporovány budou všechny sociální služby dle výše uvedeného zákona. Hlavní podporované aktivity: - nákup nemovitostí včetně pozemků,

	- výstavba, rekonstrukce a úpravy objektu, či zázemí pro poskytování sociální služby, - pořízení vybavení, - pořízení asistivních a asistenčních technologií, - pořízení automobilu pro účely poskytování terénní sociální služby, případně i pro pobytové sociální služby, ale pouze pokud jde o automobil, který je určen pro cílovou skupinu. Při výstavbě je nutné dodržet materiálně-technické standardy, které vydá MPSV.
Implementace	Pokud jde o personální zajištění, bude využito především stávající know how sekce 8 evropských fondů MPSV, nicméně bude třeba zajistit další administrativní kapacitu na realizaci tohoto opatření v rámci NPO.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Stávající poskytovatelé sociálních služeb, kraje a obce
Překážky a rizika	Včasná příprava stavební dokumentace, vyřízení potřebných schválení, výběr dodavatelů a vlastní včasná realizace staveb. Dostatečné finanční zdroje příjemců na předfinancování stavebních záměrů.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílovou skupinou jsou: Osoby sociálně vyloučené či ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením, senioři. Příjemci jsou: - kraje, - organizace zřizované kraji, - organizace zakládané kraji, - obce, - organizace zřizované obcemi, - organizace zakládané obcemi, - dobrovolné svazky obcí, - organizace zřizované dobrovolnými svazky obcí, - organizace zakládané dobrovolnými svazky obcí, - organizační složky státu a jejich příspěvkové organizace, - nestátní neziskové organizace, - církve, - církevní organizace.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	9 mld. Kč Stanovení nákladů na jednotlivé typy výdajů bylo provedeno na základě analýz předpokládané absorpční kapacity.
Dodržování pravidel státní podpory	Bude podporována infrastruktura pro výkon služeb obecného hospodářského zájmu v souladu s rozhodnutím Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě

	vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu.
Uvedte dobu implementace	leden 2022–prosinec 2025

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Tato komponenta úzce souvisí se Zelenou agendou. Iniciativy uvedené v rámci komponenty povedou k ekologičtějšímu provozu a snižování zátěže životního prostředí v ČR.

7. Digitální rozměr komponenty

Tato komponenta taktéž úzce souvisí s Digitální agendou. Její obsah je zcela v souladu s Programem Digitální Česko. Realizací této komponenty dále dojde k podpoře cíle této agendy. Realizací této komponenty dojde nejen k rozvoji digitálních kompetencí, ale též k rozvoji dovedností pro digitální transformaci.

Tato komponenta je též nutnouází pro možnost rozvoje digitalizace v rámci institucí rezortu práce a sociálních věcí, ale i celého segmentu sociálních služeb v ČR a služeb podpory zaměstnanosti, zejména ve vztahu k rodičům s předškolními dětmi.

Viz. příloha Excel list „T1_Green&Digital“ Investice 1. Rozvoj politiky zaměstnanosti (rekvalifikace a další profesní vzdělávání) se zaměřuje na podporu specifických a přenosných digitálních dovedností zaměstnanců (zejména malých a středních podniků), osob samostatně výdělečně činných, ale také obecně populace v produktivním věku, a podporu dovedností spjatých se 4. průmyslovou revolucí a rozvojem umělé inteligence. Oblast přenositelných digitálních kompetencí je pokryta obsahem programu ECDL a na oblast specifických kompetencí jsou zaměřeny např. Národní soustava kvalifikací a Národní soustava povolání či různé IT certifikace. Zvláštní důraz bude rovněž kladen na investice do digitální infrastruktury rekvalifikací a dalšího profesního vzdělávání.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Ze své povahy komponenta č. 3.3 zásadu „významně nepoškozovat“ splňuje.

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

4.1. Systémová podpora veřejných investic (MMR)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 4.1 Systémová podpora veřejných investic

Oblast politiky/obor zájmu: *Public administration / resource efficiency / social policy*

Kvalitní příprava investičních projektů je považována za stěžejní pro zajištění finanční a společenské efektivity investic. Současně je pro stabilitu ekonomiky nezbytné, aby byl veřejný sektor připraven ve vhodný moment aktivizací veřejných investic nahradit příp. pokles soukromých investic investicemi veřejnými a tím i stabilizovat ekonomiku.

České republice chybí ucelený nástroj strategického plánování, který by umožnil vyšší míru dosažené efektivity investic získaný generovanými synergii. V roce 2018 byly zahájeny aktivity, které měly vést k tvorbě propracovaného Národního investičního plánu (NIP). NIP ovšem zůstal v režimu doposud nedostatečně užívaného nástroje, ale práce na něm ukázaly velmi nízký podíl připravených investic, obecně a současně nedostatečné množství připravených investic, které by naplňovaly digitální a zelené cíle a prakticky nulový podíl privátních zdrojů zapojených do financování veřejných investic. Avšak jako klíčový problém se jeví nedostatečně budované lidské kapacity, které by byly schopny reagovat na nové výzvy EU.

V současné době existuje reálné riziko, že v návaznosti na klesající příjmy rozpočtů veřejných investorů dojde k dalšímu útlumu výdajů na přípravné práce na projektech a problém nízké míry připravenosti se ještě prohloubí.

Cílem této komponenty je systematicky pracovat na capacity building, na metodické koordinaci a připravenosti projektů. Samotná příprava projektů je integrální součástí upskillingu – na základě přípravy vybraného vzorku projektů budou vytvářena metodická doporučení, jak takové projekty v českém prostředí tvořit.

Cíl:

Hlavní ambicí Ministerstva pro místní rozvoj v oblasti veřejného investování je připravit regionální investory na přechod na zelenou a digitální ekonomiku, a to pomocí cíleného upskillingu a kvalitní přípravy projektů, které budou muset naplňovat cíle zelené či digitální Evropy, zvýšit efektivitu veřejných investic, posílit investiční připravenost, respektive absorpční kapacitu a díky cílené metodické a koordinační práci zvýšit podíl PPP projektů na území ČR.

Zásadní inovativní potenciál komponenty spočívá v provázání metodické práce kompetenční a koordinační jednotky na MMR, koordinovaných školicích aktivit a aplikace získaného know how na přípravě projektů.

Sekundárně dojde k vyšší připravenosti strategicky přínosných projektů, systematické práci na zefektivnění koordinace investičních politik, v systémovém zvýšení kvality přípravy veřejných investic a v účinné spolupráci veřejných zadavatelů a nastavení pravidel využívání Národního investičního plánu jako manažerského nástroje pro oblast investiční politiky.

Cílem tedy je:

1. upskilling klíčových osob na území každého kraje z řad RSK, kraje či statutárních měst tak, aby získali dodatečné kompetence umožňující lépe reagovat na výzvy, které poskytuje přechod na digitální a zelenou ekonomiku,
2. kvalitní příprava min. 220 projektů do stadia komplexního dokončení přípravy do úrovně připravenosti pro vyhlášení soutěže na zhotovitele – projektů, jejichž investiční fáze bude financována konvenčně – tedy buď vlastními zdroji investora či z dotačních titulů (ESIF, Modernizační fond apod.) dále budeme pod pojmem projekt vnímat projekt, který nese charakteristiky chytrých/inteligentních projektů, projektů z oblasti SMART CITY, charakteristiky naplňující cíle zelené či nízkouhlíkové transformace – výhradně regionálních investorů,
3. příprava min. 35 PPP projektů do stadia komplexního dokončení přípravy do úrovně připravenosti pro vyhlášení soutěže na zhotovitele,

4. vytvoření kompetenční a koordinační jednotky na MMR, která bude odpovědná za metodickou podporu a koordinaci aktivit v oblasti investiční přípravy s kompetencí v oblastech přípravy projektů i PPP projektů, s kompetencí v oblasti zelené a digitální ekonomiky,
5. zlepšení kvality posouzení impaktu projektů a jejich lepší zacílení,
6. systematická práce s Národním investičním plánem vedoucí k lepší koordinaci především na regionální úrovni,
7. zvýšení podílu připravených projektů v Národním investičním plánu (dále NIP),
8. zvýšení podílu připravených „zelených“ a digitálních projektů v NIP,
9. zvýšení podílu připravených projektů v NIP, které integrovaně řeší více problémů území,
10. systematická metodická práce vedoucí k zvýšení efektivity projektů.

Podpora bude cílit do jednotlivých fází přípravy projektů, přičemž v případě, že po první fázi strategické studie prokáží neproveditelnost, finanční či společenskou neefektivitu, bude za výsledek považována právě úspora veřejných prostředků, které by bez důsledného zvážení a smysluplnosti projektu mohly být vynaloženy.

Co vnímáme pod základními pojmy využívanými v rámci popisu komponenty:

Projekt – projektem vnímáme komplexní přípravu investice. Pro potřeby komponenty 4.1 je projektem myšlena příprava chytré/inteligentní investice, která nemá negativní vliv na životní prostředí.

Zelený projekt – projekt, který cílí na neutralitu v oblasti životního prostředí, ale spíše na pozitivní dopad na životní prostředí, uhlíkovou neutralitu apod.

Digitální projekt – projekt, při jehož tvorbě jsou vytvářena digitální data použitelná následně v provozu pro lepší řízení služby poskytované cílovým skupinám, dále pro dosažení vyšších standardů v oblasti environmentu, pandemické odolnosti.

SMART CITY projekt – projekt, kde jsou data využívána k dosažení lepší kvality služeb pro občany, pro projekty, které řeší komplexně problémy území – reagují na větší množství podmětů z území. Systematicky využívají informační a komunikační technologie, včetně internetu tak, aby získaná data používala k plánování a optimalizaci udržitelného chodu města, jakož i ke zlepšení kvality života obyvatel, odolnosti a prosperity.

Chytrý projekt – projekt, který cílí na chytřejší městské dopravní sítě, modernizované zásobování vodou a zařízení na likvidaci odpadu a efektivnější způsoby osvětlení a vytápění budov. Znamená to také interaktivnější a citlivější správu měst, bezpečnější veřejné prostory a uspokojování potřeb stárnoucí populace.

PPP projekt – projekt, který je realizován ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru – může se jednat o projekt, kde projekt, výstavbu a provoz řeší skupina firem, která je ovšem soutěžena v rámci jednoho výběrového řízení.

Reformy a/nebo investice⁸²:

COFOG:06.2.0, 04.7.4

FLAGSHIPS: renovace

1. Reforma/investice: Podpora přípravy projektů
2. Reforma/investice: Analyticko-metodická opora a IT podpora reformy

Významným bodem je sledování flagships neboli vlajkových iniciativ Evropské komise. Komponenta obsahuje kroky, s jejichž pomocí je možné tyto stěžejní iniciativy naplnit.

Komponenta je postavená na dvou pilířích, a to capacity building a podpora přípravy projektů, které oba cílí do renovace investičního prostoru. Projekty budou muset splnit podmínky DNSH. Komponenta přispěje ke zvýšení znalostí v oblastech

⁸² Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

nových výzev Evropy, přispěje k přípravě projektů, které budou inovativní, zelené SMART a další – komplexně naplňuje flagship renovace.

Sekundárním cílem komponenty je přispění k flagshipu inovací – prostřednictvím metodických aktivit, upskillingu v oblasti digitální tranzice pro digitální věk.

Odhadované náklady: 2 490 mil. Kč

Celkové alokované prostředky v NPO činí 2,49 mld. Kč.

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 12 mil. Kč na pořízení analytického SW.

Veškeré aktivity budou zasmluvněny nejpozději ve 12/2023.

Náklady na celou komponentu jsou odhadovány v celkové výši 2,49 mld. Kč, z toho se plánuje do konce roku 2022 zazávkovat 1 464 mil. Kč, v roce 2023 1 026 mil. Kč (tedy do konce roku 2023 bude zazávkováno 100 % celkové alokace). Nicméně plnění cílů bude probíhat postupně až do 31.3.2026, kdy se očekává naplnění 100 % cílů komponenty.

V rámci komponenty je na investice vynaloženo pouze 12 mil. Kč, tedy pod úrovní 1 % z celkové hodnoty komponenty.

Další popis komponenty

Komponenta je z finančního, ale i věcného obsahu z 96 % tvořena „podporou přípravy projektů“. Jedná se o cílenou podporu přípravy projektů, specificky těch zelených, digitálních, chytrých, SMART CITY a integrovaných, těch, kterých je v rámci strategických investic malé množství a jejich příprava (coby nezbytnou součástí následné úspěšné realizace) je velmi náročná – především v současné (po)covidové době, kdy finanční možnosti veřejných investorů jsou velmi omezené – což je patrné právě na neochotě vynakládat finanční prostředky na tyto nejisté úvodní fáze projektu.

Problém, který spatřujeme v ohrožení plynulého připravování projektů, je současně o to významnější, že počet projektů, které jsou již dnes připraveny a reagují na nové cíle Evropy je velmi nízký a bez systematického upskillingového působení, ale i metodické práce koordinační jednotky na MMR se bude pouze prohlubovat. Komponenta 4.1. chce zabránit tomu, že by došlo k prodlevě v rámci přípravných prací. Pokud připustíme předpoklad, že příprava projektu trvá cca 3 – 4 roky (od momentu vzniku ideje do začátku realizace) – měla by tato prodleva fatální dopad na investiční aktivitu v území.

Komponenta se soustředí na podporu přípravy chytrých a zelených projektů a současně na diverzifikaci financování projektů. Krom motivace připravovat projekty nejen pro klasické výběrové řízení na dodavatele, ale i formou Design and Build či přípravy v BIM, je cílem komponenty motivovat municipality připravovat projekty ve spolupráci s privátním sektorem – tedy připravovat PPP projekty – zapojení privátního kapitálu do realizace investic jako další stabilizační prvek ekonomiky.

Součástí komponenty je i vytvoření kompetenčního, koordinačního a metodického týmu na MMR (dále jen koordinační jednotka), který bude plnit aktivizační roli v oblasti veřejného investování. Veřejné investování čelí dvěma výzvám. Potřebě hlubší metodické koordinace a vypořádání se s novými výzvami v podobě zelené a bezuhlíkové Evropy a digitální tranzice.

Koordinační jednotka má tři role:

- Metodickou – v následujících oblastech – příprava projektů, PPP projektů, prioritizace projektů, nové výzvy EU v oblasti zelené a digitální tranzice.
- Edukativní – v oblastech vymezených metodickým působením.
- Koordinaci na poli veřejného investování.

Přístupy k managementu veřejného investování jsou v rámci České republiky roztržštěné a každý veřejný investor musí najít své řešení každého problému.

Koordinační jednotka bude monitorovat dobrou praxi v oblasti přípravy projektů a PPP projektů a dále zprostředkovávat metodická doporučení do území prostřednictvím regionální podpory (s využitím stávající sítě regionálních partnerů).

Krom metodické práce v oblasti přípravy projektů a PPP projektů je nutné připravit metodické podklady pro řešení nových cílů zelené Evropy. Metodická práce musí být spojena s rozsáhlým vzděláváním – coby prvkem, který přispěje k transformaci pohledu na přípravu projektů – hledání chytrých zelených řešení, hledání nových způsobů financování

i přípravy projektů. Ruku v ruce s edukativní činností musí probíhat i samotná příprava projektů, aby došlo k překlopení v reálné výsledky pro území a jejich občany.

Koordinační jednotka bude mít kromě edukace na starosti koordinaci klíčových partnerů (CZI, ČMZRB...), které mají specifické kompetence a ve vzájemném působení mohou společně naplňovat roli kompetenčního centra. Cílem není centralizace rozhodování o regionálních záležitostech – centrálně budou řešeny metodiky, a to jak hodnocení investic, tak i doporučení v oblasti standardů výběrového řízení, smluv apod. Centrálně budou řešeny strategické cíle podporovaných investic – cíle, které následují doporučení Evropy. Ale otázka volby potřebných investic, konkrétní volba, které investice jsou považovány za prioritní, pokud budou v souladu s cíli digitální a zelené Evropy, bude v kompetenci regionálních investorů – obcí, měst a krajů. MMR má v ruce Národní investiční plán, který má dnes podobu souboru projektů, které poptávají jednotliví veřejní investoři (obce, kraje, resorty a jejich zřízené organizace) bez jakékoliv prioritizace či cílení. Koordinační jednotka provádí metodickou práci, přípravu a cílení v souladu s cíli EU s existujícím Národním investičním plánem tak, aby ze „strategicky mrtvého plánu“ udělala prioritizovaný manažerský dokument. Komponenta cílí na to, aby ČR měla v roce 2026:

- Národní investiční plán – coby funkční prioritizovaný manažerský dokument.
- Národní investiční plán s vyšším podílem investic souladných s ekologickými cíli EU.

Komponenta 4.1. vygeneruje připravené investice v objemu cca 40 mld. Kč (měřeno velikostí celkových investičních výdajů). Z hlediska celkového objemu projektů zařazených do Národního investičního plánu (6,5 bil. Kč) není objem připravených investic zdaleka významný. Je nutné ale do úvahy zahrnout skutečnost, že regionálních investic, na které cílí komponenta 4.1, je v NIP cca 17 %. Potom komponenta vyvolá navýšení podílu připravených projektů o cca 3,5 %.

Současně bude komponenta znamenat nastartování systematické přípravy chytrých zelených projektů a PPP projektů – obě skupiny projektů jsou v ČR dnes velmi zřídka.

1. Podpora přípravy projektů

V rámci komponenty 4.1. je cílem v návaznosti na metodické a upskillingové aktivity podpořit přípravu projektů. Podpořena bude příprava projektů, které budou chytré, komplexní a především zelené.

Z hlediska formy přípravy a samotné následné realizace investice bude podporována příprava projektů z následující škály:

- Příprava projektů – pro klasické výběrové řízení na dodavatele.
- Příprava projektů formou Design and Build.
- Příprava projektů v BIM.
- Příprava projektů PPP.

Cílem je pomoci rychle nastartovat přípravu investičních projektů, které umožní naplnit strategické cíle ČR a doporučení EK. Připravené projekty budou následně financovány ze zdrojů investora, zdrojů dotačních jako je ESIF, Modernizační fond apod.

Komponenta je designována tak, aby měla charakter motivačního impulsu pro podporu přípravy strategických projektů (zelené, digitální, chytré a integrované) – není cílem zasahovat do kompetencí samospráv v oblasti rozhodování – cílem je finančně pomoci ve složité (po)covidové době se stěžejní fází investice a současně zvýšit kvalitu řízení investiční přípravy u jednotlivých veřejných investorů.

Cílem komponenty bude podpořit přípravu projektů především ze strany regionálních investorů – obcí, měst a krajů. Z celkového objemu finančních prostředků, které jsou plánovány na komponentu je pro podporu přípravy regionálních investorů určeno minimálně 80 % celkového objemu komponenty (procentní objem podpory určené pro regionální investory vychází z parametrů komponenty, které udávají, že akceptovatelným příjemcem podpory 4.1. jsou organizační složky státu či resorty s výjimkou Ministerstva dopravy pouze v případě přípravy PPP projektů).

Nízký podíl připravených investic souladných se zelenými cíli, může vést k tomu, že investoři nedosáhli na celou řadu zdrojů, které se budou nabízet, což by mohlo prohloubit ekonomické problémy nastartované covidovou situací.

Příprava projektů není samoúčelná a není pouhou podporou zelených projektů, ale jedná se o pilotáž s velkými očekávanými výsledky. Regionální investoři projdou rozsáhlým upskillingem a příprava projektů by jim měla sloužit jako pilotáž v oblasti získaných znalostí a dovedností – pro větší penetraci znalostí a dovedností do praxe. Příprava projektů

podporovaná v rámci komponenty 4.1 bude průběžně monitorována a vyhodnocována pro potřeby dalších metodických doporučení a další upskilling.

Cílem je, aby se inovativní řešení projektů či PPP projektů, stejně jako vyšší využití pořizování digitálních dat při tvorbě a následném řízení projektu, stalo běžnou rutinou veřejného investování.

Primárním motivem pro tvorbu komponenty byla potřeba:

- Vyššího podílu zelených připravených projektů.
- Zvýšit absorpční kapacitu budoucích zdrojů jako jsou ESIF fondy, Modernizační fond a další zdroje.
- Změnit pohled na zelené investice.
- Realizovat vybrané typy projektů (smyslem je hledání nových zelených řešení).
- Realizovat přípravu projektů ne zcela standardními způsoby – Design and Build, příprava projektů v BIM.
- Realizovat projekty se zapojením privátního kapitálu – PPP projekty.

Smyslem je, aby veřejní investoři zkusili nejrozumnější způsoby či pohledy na investice a zapojili je do následného běžného procesu.

Podpora přípravy projektů bude designována jako fond, který bude poskytovat finanční prostředky na přípravu investičních projektů, které naplní strategie ČR (Vize Hospodářské strategie, SRR 2021+ apod.).

Předpokládaná výše podpory/ přípravy projektů bude postavena na následujícím propočtu:

Výše podpory = koeficient podpory x velikost očekávaných celkových uznatelných investičních výdajů, pro každou podporu bude vždy definováno min. a max.

Konkrétní podpora bude vždy odvozena od konkrétní formy přípravy, na kterou bude investor žádat podporu. Jako základní forma přípravy je vnímána příprava projektu pro klasické výběrové řízení. Tato příprava je logicky rozdělena do čtyř fází, nicméně není nutné vždy všemi fázemi přípravy projít.

Příprava projektu pro klasické výběrové řízení na dodavatele (celkem všechny 4 fáze) odpovídá 6 % očekávaných uznatelných investičních výdajů. (max. podpora bude 12 mil. Kč na jeden projekt).

V případě přípravy PPP projektu – získá nad rámec uvedených 6 % (příp. méně v případě žádosti o podporu na přípravu pouze některé ze čtyř fází) 0,5 p.b. na každou fázi počínaje 2. fází. (max. podpora PPP projektu je 20 mil. Kč).

V případě přípravy projektů formou Design and Build – získá investor na přípravu výběru dodavatele nad rámec výše uvedených 6 % (příp. proporcionálně méně – viz výše) 0,5 p.b. na řešení zadávací dokumentace a smluvních vztahů (max. 1,25 mil. Kč).

V případě, že bude projekt připravován v BIM – získá nad rámec výše uvedených 6 % (příp. proporcionálně méně – viz výše) další 0,4 p.b. na každou přípravnou fázi.

Kritérium pro poskytnutí podpory:

Vylučovací:

- Projekt nesmí být v rozporu s principy do not significant harm (DNSH)⁸³.
- Projekt musí být zařazen na střednědobém rozpočtovém výhledu investora schváleném zastupitelstvem.
- Projekt naplňuje strategické cíle uvedené ve strategickém dokumentu investora schváleném zastupitelským orgánem investora.
- Projekt je v souladu se strategickým dokumentem rozvoje investora.
- Projekt je v souladu se Strategií rozvoje kraje nebo Strategií regionálního rozvoje ČR.
- Projekt byl měsíc před datem žádosti o podporu přípravy vložen do seznamů projektových žádostí, které jsou podkladem Národního investičního plánu.

⁸³ DNSH – princip, který definuje, že projekty nesmí mít negativní vliv na životní prostředí.

Hodnocené:

- Míra naplnění cílů politiky EU 1 a 2 (v oblasti DNSH bude analyzována míra plnění jednoho z šesti environmentálních cílů – zmírnění změny klimatu, přizpůsobení na změnu klimatu, udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů, přechod na oběhové hospodářství, prevence a kontrola znečištění a ochrana a obnova biologické rozmanitosti, dále bude analyzováno přispění k digitalizaci u projektů, u kterých synergie s tímto významným cílem přináší dodatečnou hodnotu),
- Míra souladu se Strategií rozvoje kraje, Strategií regionální rozvoje ČR nebo dalších významných rozvojových koncepcí,
- Míra splnění s kritérii SMART – kritéria budou cílit především na zvýšení efektivity řízení s cílem vyšší kvality služeb pro občany, zvýšení resilience území – pandemické, ekonomické, environmentální.

V oblasti DNSH bude metodicky apelováno na to, aby investoři při tvorbě projektů respektovali následující kritéria:

- V rámci realizace investiční a provozní fáze bude odpad odstraňován ekologicky, ideálně bude odpad využíván k recyklaci či jako druhotná surovina,
- Bude řešena prevence vzniku odpadu,
- Infrastruktura bude kontrolována, že využívá úsporné spotřebiče i vodovodní baterie, bude efektivně zacházeno s vodou.

Konkrétní podoba přípravy projektů vypadá následujícím způsobem.

Každý projekt, který žádá o podporu přípravy, by měl mít v momentě podání žádosti o podporu zpracovanou a zastupitelstvem schválenou Studii příležitosti i Strategický plán rozvoje.

Základním konceptem přípravy je příprava projektů – **pro klasické výběrové řízení na dodavatele**.

Jedná se o přípravu projektů, které budou následně klasicky soutěžit dodavatele stavby. Standardně se bude jednat o stavební projekty – novostavby či rekonstrukce stávajících staveb. Projekty budou muset splnit podmínku DNSH.

Přípravu těchto projektů lze rozdělit do 4 fází:

1. Fáze: Příprava projektu a návrh stavby (16 % podílu na nárocích celé přípravy),
2. Fáze: Projekt pro umístění stavby (17 % podílu na nárocích celé přípravy),
3. Fáze: Projekt pro stavební povolení (25 % podílu na nárocích celé přípravy),
4. Fáze: Projekt pro provádění stavby a vyhotovení soupisu prací a dodávek (42 % podílu na nárocích celé přípravy).

V rámci komponenty lze podpořit jednu, dvě, tři či všechny čtyři, tj. projekt nemusí být finančně podpořen ve všech fázích projektu, ale pokud projde první fází se závěrem, že je proveditelný a smysluplný, musí přípravu dokončit a to, ať již za pomoci zdrojů z NPO či vlastních.

Jednotlivé fáze přípravy mají rozdílnou finanční náročnost, proto také podpora v jednotlivých fázích nebude identická – viz informace o % podílu na nárocích celé přípravy.

Např. tedy pokud bude investor žádat o podporu přípravy pouze na 4. fázi pro projekt, jehož odhadované celkové uznatelné investiční výdaje budou 100 mil. Kč, bude výše podpory počítána následujícím způsobem: $100 \text{ mil. Kč} \times 6 \% \times 42 \% = 2,52 \text{ mil. Kč}$.

1. fáze: Příprava projektu, jejíž součástí je:

- Investiční záměr.
- Předběžná analýza území stavby.
- Zhodnocení ekonomických a ekologických parametrů zadání, specifikace potřebných projekčních podkladů, specifikace předpokládaných projektových prací.
- Sestavení investorského záměru.
- Marketingový plán.

- Předběžná studie proveditelnosti, finanční a ekonomická analýza.
- Posouzení záměru podle kritérií trvalé udržitelnosti staveb, zajištění potřebných podkladů, informace o dotčených pozemcích KN; vyřízení žádosti o územně plánovací informaci.
- Zjištění kapacitních možností a nároků na technickou a dopravní infrastrukturu.
- Předjednání záměru na stavebním úřadě a s architektem města, zpracování konceptu a skic, určení základního materiálového řešení, zpracování dokumentace návrhu stavby, předběžný rozpočet podle m² a m³, zpracování variant řešení a jejich vyhodnocení, vizualizace a animace, fyzický model, zásady řešení energeticky úsporného návrhu stavby, příprava údajů pro posuzování vlivu stavby na životní prostředí, příprava údajů pro certifikaci stavby, marketingová dokumentace.

Výstupem 1. fáze jsou následující studie: Analýza potřeb, Strategický záměr projektu, Vyhledávací studie, předběžný rozpočet důležitý pro částku podpory pro tuto fázi přípravy.

2. fáze: Projekt pro umístění stavby, jehož součástí je:

- Vypracování dokumentace pro územní řízení podle vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.
- Zpracování variant řešení a jejich vyhodnocení.
- Návrh terénních a vegetačních úprav.
- Dokumentace EIA.
- Rozpočet stavebních a provozních nákladů stavby (zpřesnění oproti fázi).
- Marketingová dokumentace.
- Studie proveditelnosti.
- Obstarání dokladů a stanovisek veřejnoprávních orgánů a organizací potřebných pro vydání územního řízení.
- Obstarání územního rozhodnutí včetně dalších se stavbou souvisejících rozhodnutí.

Výstupem 2. fáze jsou následující studie: Projektový záměr, Rozhodnutí o způsobu realizace a financování, Investiční záměr a objemová studie, Majetkoprávní příprava, Studie proveditelnosti a EIA, Dokumentace pro územní řízení.

3. fáze: Projekt pro stavební povolení, jehož součástí je:

- Dokumentace pro stavební povolení, vč. zpracování variant řešení a jejich vyhodnocení.
- Podrobný návrh terénních a vegetačních úprav.
- Upřesnění návrhu interiéru, studie interiéru.
- Organizace předběžné poptávky na stavbu a její zařízení, zpracování speciální dokumentace pro technologická zařízení.
- Obstarání dokladů a stanovisek veřejnoprávních orgánů a organizací potřebných pro vydání stavebního povolení.
- Obstarání stavebního povolení včetně dalších se stavbou souvisejících povolení a rozhodnutí.
- Aktualizace Studie proveditelnosti v souladu se zjištěními z řízení o povolení stavby.

Výstupem 3. fáze jsou následující studie: Dokumentace pro stavební povolení, Aktualizace Studie proveditelnosti – milník – nabytí právní moci Stavebního povolení.

4. fáze: Projekt pro provádění stavby a vyhotovení soupisu prací a dodávek, jehož součástí je:

- Zhodnocení stavebního povolení a jeho podmínek.

- Vypracování dokumentace pro provádění stavby (architektonicko-stavební část a dokumentace technických a technologických částí stavby) včetně koncepční koordinace všech profesí.
- Koordinace projektů jednotlivých profesí a zapracování do stavební dokumentace, osazovací plán včetně prvků exteriéru, mobiliáře, technologie založení a výsadbového materiálu.
- Zpracování speciální dokumentace pro výběr zhotovitele.
- Plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi.
- Projekt technického řešení interiéru a komunikační grafiky včetně informačních znaků, log, světelných efektů a výtvarných děl. Zpracování podkladů pro uzavření smlouvy s dodavatelem stavby, sestavení výkazů výměr, popis jednotlivé nebo agregované položky vymezující druh a kvalitu prací, dodávky nebo služby.
- Spolupráce při získávání a vyhodnocování nabídek dodavatelů, speciální dokumentace pro výběr zhotovitele stavby, dodavatelská dokumentace stavby, výrobní a dílenská dokumentace, ocenění stavebního díla na základě zpracovaného výkazu výměr, posouzení úplnosti nabídky zhotovitele stavby, posouzení nabídek zhotovitelů stavby z hlediska kvality, termínů, ceny a dalších smluvních podmínek výstavby.

Výstupem 4. fáze jsou následující studie: Dokumentace pro provádění stavby, zpracování podkladů pro výběr zhotovitele i podklady pro uzavření smlouvy.

V případě, že po realizaci první etapy, tedy etapy, jejímž vyvrcholením je strategická analýza projektu a prefeasibility study, zjistíme, že projekt je neproveditelný, bude projekt tímto ukončen a výsledkem bude úspora veřejných výdajů, které by bez důkladné a precizní analýzy byly vynaloženy. Nepředpokládá se, že by tímto způsobem končilo více než 20 % projektů.

V případě pozitivního závěru z první etapy či přijetí podpory na větší počet etap, než jedna je podmínkou přijetí podpory, dokončení přípravy projektu do úrovně připravenosti pro vyhlášení soutěže na zhotovitele.

Příprava projektů formou Design and Build

Po první, druhé, třetí či čtvrté fázi přípravy může investor přistoupit k soutěži o dodavatele stavby formou Design and Build. Soutěž dodavatele je náročnější než klasická soutěž a standardně se užívá v situaci, kdy veřejný investor cílí na kreativní řešení. Fáze přípravy projektu, které v rámci přípravy investor absolvuje, jsou svým obsahem identické jako u přípravy pro klasické výběrové řízení.

Příprava projektů v BIM

Příprava projektů ať již pro klasické výběrové řízení, v modelu Design and Build či v PPP může být realizována v BIM (BIM – Building information modeling – tedy systém, který má napomoci k chytrému a přesnému řízení staveb), což v sobě zahrnuje přípravu projektu se současnou tvorbou digitálních dat, které jsou předpokladem pro lepší řízení stavby a následné efektivnější řízení provozu. Příprava jednotlivých typů projektů v BIM má zcela identické fáze – pouze s jednou výjimkou – v první fázi u investic do rekonstrukcí stávajících objektů musí být zrealizována pasportizace objektu, který bude rekonstruován.

Příprava projektů PPP

V oblasti PPP je ambicí zvýšení ochoty veřejných investorů realizovat tento typ financování.

PPP model financování nemá v ČR tradici, nicméně jedním z našich hlavních cílů je zvýšit podíl soukromých investic v rámci financování veřejných aktivit. Dominantně předpokládáme podporu přípravy projektů z okruhu chytrých investic v oblasti dopravy a mobility, oběhového hospodářství, regenerace nevyužitého majetku apod., které mají v případě úspěšné pilotáže potenciál pro plošnou intervenci (up-scaling).

Cílem komponenty je etablovat PPP model financování. Problémem PPP v České republice je nedostatečná tradice a současně nedostatečné metodické a odborné zázemí. Cílem komponenty je zprostředkovat realizaci pilotních PPP projektů, které budou mít zázemí v osobě koordinační jednotky na MMR, která bude monitorovat dobrou a špatnou praxi, která bude shrnována do metodických dokumentů a standardů a vzorů smluv proto, aby se proces přípravy PPP projektů stal méně rizikový pro bankovní sektor a tím pádem i levnější pro investora.

Výsledkem by mělo být vyšší využívání PPP, které zlevní celý proces jeho přípravy do budoucna.

V případě projektů PPP jsou fáze přípravy velmi obdobné s následujícími rozdíly.

V rámci druhé fáze je třeba v rámci prefeasibility study zhodnotit vhodnost využití konceptu PPP a připravit se na realizaci PPP projektů.

Součástí druhé fáze tedy jsou nad rámec výše uvedených kroků následující:

příprava VZ na poradce

tržní konzultace s poradci

zadávací řízení VZ a výběr

zpracování Studie proveditelnosti

schválení Studie proveditelnosti

rozhodnutí o způsobu realizace/financování.

Dále v rámci 3. fáze je třeba nad rámec výše uvedeného provést následující:

právní, finanční a technická příprava PPP

zpracování PPP smluvní a zadávací dokumentace

tržní konzultace s investory

schválení dokumentace

rozhodnutí o vyhlášení VZ.

V ČR byl v roce 2020 vytvořen fond, z něhož by mohly být PPP projekty kofinancovány – Národní rozvojový fond (ve 4. čtvrtletí obdržel licenci od ČNB) a nyní je třeba připravit projekty, které by mohl právě fond financovat – není nezbytné, aby projekty podporované v rámci přípravných činností byly financovány z tohoto fondu, ale je tu taková možnost.

Model PPP umožňuje nastartování ekonomiky bez nutnosti aktuálního zatížení rozpočtu (převod investičních výdajů v čase), zkrácení a zlevnění investičního procesu při zvýšení dosažené kvality veřejných služeb. Současně PPP projekt obecně přináší inovativnější řešení investice.

Projekty PPP budou vybírány ve spolupráci s Czech Investem a ČMZRB a musí splňovat podmínku DNSH.

2. Analyticko-metodická opora

Součástí analyticko-metodické opory budou tedy následující prvky:

- kompetenční a koordinační centrum (dále koordinační tým),
- školení,
- metodiky,
- IT systém.

Koordinační tým bude mít roli:

- kompetenčního centra, které bude poskytovat konzultační činnost v oblasti přípravy projektů zacílených na plnění zelených a bezuhlíkových cílů Evropy, dále v oblasti digitálních projektů – ve smyslu tvorby digitálních dat jako doplněk přípravy projektů coby dat, která se budou využívat pro lepší řízení projektů a následně i řízení provozu projektů (digitalizace tedy jako nástroj pro efektivnější řízení environmentální, socioekonomické, pandemické a další roviny projektů), dále bude kompetenční centrum mít silnou roli v oblasti PPP – metodickou a školicí.
- Koordinátora metodických aktivit (v oblasti tvorby metodik – pro PPP projekty – jejich přípravy, hodnocení a řízení, dále pro nové cíle Evropy v podobě DNSH, bezuhlíkové Evropy, digitální tranzice), školicích aktivit ve všech oblastech spojených s přípravou projektů – vyšší efektivita, proveditelnost, zelená stránka projektů, jejich zacílení na naplnění bezuhlíkové Evropy, tvorbě PPP projekty.

Cílem této reformní části komponenty je nutnost připravit především regionální investory na nové výzvy Evropy – zelené tranzice, digitální tranzice, bezuhlíková Evropa, příprava projektů, které zvýší pandemickou odolnost, příprava chytrých projektů – všechna tato témata je nutné uchopit komplexně a zohlednit v přípravě veškerých projektů.

Na MMR tedy vznikne koordinační tým, který bude poskytovat zázemí veškerým přípravným pracím na vybraných podpořených projektech, aby se nejednalo o pouhou přípravu zelených projektů, ale aby se jednalo o přípravu projektů, coby pilotáže nových přístupů a pohledů, které budou vyústěním úvodních významných upskillingových aktivit. Pilotáž přípravy projektů bude vyhodnocena v metodických dokumentech, které budou průběžně vznikat.

Koordinační tým má nyní v rukou NIP, který je ale v tuto chvíli mrtvým nástrojem s velkým potenciálem pro koordinaci investičních aktivit. Součástí reformy je práce na NIP – bude probíhat prioritizace projektů, jejich filtrace vzhledem k možným nástrojům financování. NIP z pohledu NPO ztotožňujeme se SW, prostřednictvím kterého sbíráme online investiční podmínky od jednotlivých veřejných investorů – obsahuje tedy veškeré potřebné investice na území ČR – tato široká datová platforma umožňuje optimalizace investiční struktury a lepší práci s investicemi – dnes např. poukazuje na nízkou míru připravenosti, na nízký podíl zelených a digitálních projektů v rámci investičních plánů českých investorů apod.

Koordinační tým bude plnit roli koordinátora i vzhledem k jednotlivým partnerům (RSK, Czech Invest apod.), aby jako celek plnili roli kompetenčního centra – kdy každý ze zúčastněných přidává do systému část svojí kompetence a není třeba tudíž vytvářet dodatečné struktury – pouze je sladit pod jeden společný cíl a dosáhnout koordinovaných aktivit.

Cílem koordinačního týmu je nastavit dlouhodobě udržitelné postupy a standardy, které umožní vyšší efektivitu veřejných investic a současně i vyšší podíl investic českých regionálních investorů financovaných přímo řízenými programy EK. Především ale bude cílem týmu nastavit taková metodická pravidla, která umožní výběr pouze těch projektů, které budou naplňovat cíle zelené a digitální tranzice.

Velký úkolem týmu bude kontrolovat metodickou korektnost veškerých studií vyžadovaných v jednotlivých fázích přípravy projektů. V případě nesrovnalostí napomáhat s úpravou studií tak, aby splňovali pravidla dobré praxe.

Cílem je vytvoření odborného týmu pro veřejné investování v ČR, který bude soustřeďovat dobrou praxi, bude koordinovat podporu veřejných investic, bude navrhopvat příp. legislativní úpravy pro zvýšení efektivity veřejných investic či snížení administrativní zátěže veřejných investorů.

Tato jednotka bude soustřeďovat informace o připravovaných projektech proto, aby zkušenosti s jednotlivými problémy (postupy, metody, úskalí), které by byly financovány za pomoci podpory této intervence nesloužily pouze jednomu veřejnému zadavateli, ale všem – povede to ke zvýšení penetrace dobré praxe, snížení pravděpodobnosti opakování stejných chyb a nastavení jednoznačných standardů k zajištění zvýšení efektivity veřejného investování, což zpětně povede ke zlevnění investičního procesu (mimo jiné z důvodu snížení rizika takového procesu). Nejedná se o zřízení žádné nové instituce, která by dlouhodobě zatížila státní rozpočet. Bude se jednat o dočasné (časově zarámovanou touto komponentou) zapojení expertů do reformy popsané v této komponentě.

Celková velikost týmu osob zapojených do koordinační jednotky (vč. příp. zapojení institucí zapojených do expertní činnosti koordinační jednotky) bude 10 – 12 osob.

Kompetenční mapa pro projekty vypadá následovně:

- Ministerstvo pro místní rozvoj:
 - a) Metodická podpora (vč. monitoringu dobré a špatné praxe).

- b) Věcná regulace – prostřednictvím filtrování NIP, výběr projektů, které budou podpořeny, správa NIP.
- c) Publicita ve veřejném sektoru v oblasti strategických cílů a cílení projektů.
- d) Školení regionálních investorů.
- e) Finanční podpora přípravy projektů (příp. ve spolupráci se SFPI a s řídicími orgány EU fondů).
- f) Koordinace veřejného investování.

- Regionální stálá konference (RSK):

- a) Poradní orgán při designu komponenty.
- b) Poradní orgán v oblasti strategických cílů příslušného území.
- c) Poradní orgán při výběru projektů.

- Státní fond podpory investic (příp. MMR):

- a) Implementační orgán.

V oblasti podpory PPP projektů se předpokládá úzká součinnost zejm. s ČMZRB (NRF, Národní investiční rada), Ministerstvem financí a agenturou CzechInvest. Ministerstvo pro místní rozvoj bude plnit koordinační roli v rámci systému. Není cílem této komponenty tvořit duplicitní struktury – nové instituce, pouze chceme využít stávajících znalostí a kompetencí a postavit systém na komparativních výhodách všech zahrnutých subjektů a vytvořit kompetenční centrum s využitím těchto institucí. Velkým přínosem je koordinace všech subjektů a strukturování činností tak, aby neformálním ale jasně definovaným provázáním jednotlivých subjektů bylo dosaženo maximálního přínosu.

Kompetenční mapa pro PPP projekty vypadá následovně:

- Ministerstvo pro místní rozvoj zajistí:

- a) Metodickou podporu (vč. monitoringu dobré a špatné praxe), vč. metodických doporučení pro výběr poradců či dalších smluvních partnerů, vzory smluv.
- b) Věcnou regulaci projektů PPP - prostřednictvím filtrování NIP, příprava programů na podporu PPP.
- c) Publicitu ve veřejném sektoru v oblasti PPP – distribuce dobré praxe a zkušeností zejm. v území.
- d) Školení investorů – téma – příprava, řízení a monitoring projektů PPP.
- e) Finanční podporu přípravy PPP projektů (příp. ve spolupráci se SFPI a s řídicími orgány EU fondů).

- Ministerstvo průmyslu a obchodu formou pověření podřízené organizace CzechInvest zajistí:

- a) Podporu vzdělávání veřejných investorů v území (ve spolupráci s MMR).
- b) Identifikaci regionálních PPP projektů (ve spolupráci se samosprávami a MMR).
- c) Strategickou podporu investování.

- ČMZRB ve spolupráci s NRF zajistí:

- a) Posouzení možnosti privátního financování.
- b) Nabídku finančních nástrojů a financování u PPP projektů.

- Ministerstvo financí

- a) Fiskální regulace.
- b) Statistický monitoring.

Tento systém zajišťuje možnost využít silných stránek těchto partnerů bez nutnosti zřizovat novou instituci.

Přechod na zelenou a digitální ekonomiku v kontextu změny klimatu, strategií a financování EU, jakož i stávající koronavirová pandemie představuje zásadní téma, které je velké rozvojové téma a výzva, která musí být zohledněna v připravovaných projektech. Klíčem k řešení tohoto tématu budou kvalitní místní lidské kapacity zaměřené na přípravu kvalitních projektů a způsob, jakým budou potřebné znalosti a schopnosti těchto kapacit rozvíjeny.

Klíčovou složkou reformy tedy musí být i capacity building. Je nezbytné cíleně budovat kapacity, a to nejprve cíleným úvodním tříměsíčním programem workshopů pro vybrané klíčové osoby na území kraje (z řad RSK, statutárních měst a kraje). Upskilling musí být založen na spolupráci špičkové vzdělávací instituce (teorie a aplikovaný výzkum) a špičkových konzultantů vybraných firem, kteří mají zkušenosti se školenými tématy v praxi.

Mezi konkrétní klíčové věcné výzvy k dosažení trvalé udržitelné prosperity a kvality života, se zejména řadí:

- Zelená a nízkouhlíková transformace souladná se Zelenou dohodou pro Evropu, a dlouhodobé strategie EU směřující mimo jiné k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050, a na ni navazující stovky nových strategií a regulativů ve všech oblastech hospodářství.
- Digitální a chytrá transformace souladná s cíli iniciativy Evropa připravená na Digitální věk.
- Digitální dvojčata.
- Odolnost: zejména klimatická, pandemická a kybernetická.
- Inkluze a snižování sociálních rozdílů zaměřené na to, aby nikdo nebyl opomenut, vyloučen, a aby docházelo k vyrovnávání sociálních handicapů, tj. k dosažení nejen hospodářských, ale i sociálních výsledků.
- Vyvážený a integrovaný územní a městský rozvoj, zejména v kontextu klíčových unijních dokumentů EU, jakými jsou Nová Lipská charty a Územní strategie 2030.
- Větší zdroje financování EU a nová podmíněnost velké části podpůrných prostředků EU směrem k „zeleným“ a „digitálním“ projektům, tj. zásadní nový důraz na větší trvalou udržitelnost a digitální aspekty investičních projektů.
- PPP způsob financování.
- Příprava projektů.
- Výběr kvalitních dodavatelů.

Na toto úvodní školení musí v každém následujícím roce navazovat další školení v reakci na zjištěnou dobrou a špatnou praxi, dále školení, která budou reagovat na nové výzvy vzniklé v průběhu let 2022–2024. Školení je nutné v čase zopakovat, aby došlo k trvalému ukotvení znalostí a dovedností.

ČR byla podpořena projektem TSI, který zajistí základní metodický rámec pro veřejné investování, definuje základní principy a postupy při přípravě veřejných investic, poskytne rozcestník, který umožní filtraci projektů vhodných pro privátní financování (PPP).

V rámci TSI bude provedena analýza toho, jak investiční proces u jednotlivých investorů vypadá dnes, jaké kroky jsou nezbytné dnes u jednotlivých investorů - od stadia myšlenky po samotnou realizaci investice. Z analýzy musí vyjít doporučení, které kroky jsou zbytné. Současně dojde k definování standardů obsahu jednotlivých metodických dokumentů. Metodická doporučení budou postavena na dobré znalosti regionálních i institucionálních specifik a dobré praxi v zemích EU a OECD. Cílem těchto doporučení nebude nárůst, ale naopak pokles byrokracie při zachování či zvýšení efektivity veřejných investic.

TSI projekt dá investičnímu procesu v ČR rámec, ale podstatná část metodického uchopení vyřešena nebude – TSI poskytne ČR specificky upravený Green Book (tedy manuál investičního procesu po vzoru Green Booku upravený a přizpůsobený českým specifikům).

V souladu s připravovaným zarámovaným TSI projektem je nutné vytvořit detailní metodiky pro konkrétní výzvy – pro přípravu projektů pro zelenou a nízkouhlíkovou transformaci souladných se Zelenou dohodou pro Evropu, a dlouhodobé strategie EU směřující mimo jiné k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050, dále projektů pro digitální a chytrou transformaci souladnou s cíli iniciativy Evropa připravená na Digitální věk.

Metodické příručky je nutné stavět jako praktický manuál – krokovník, aby dle něj byli schopni regionální investoři připravovat investice.

V rámci reformy se budou připravovat následující metodické dokumenty:

- Priorizační manuál pro projekty souladné s EU taxonomií – pro výběr projektů, které nejen naplňují DNSH, ale i měří míru pozitivního dopadu na životní prostředí.
- Manuál pro měření uhlíkového dopadu.
- Metodika pro tvorbu projektů souladných se Zelenou dohodou pro Evropu.
- Metodika pro tvorbu projektů pro bezuhlíkovou Evropu.
- Metodika pro digitální a chytrou transformaci.
- Metodologie k využití dat ke správě a rozvoji infrastruktury a fyzickém prostředí.
- Metodika pro tvorbu PPP projektů – vč. standardů smluv a podkladů pro výběrová řízení.
- Metodické doporučení pro přípravu projektů na základě monitoringu dobré a špatné praxe.

Dále je pro dosažení cílených reformních změn nutné nastavit takové principy zacházení s Národním investičním plánem, které povedou k tomu, že se ze seznamu investičních potřeb území stane živý – aktivně užívaný – manažersky použitelný nástroj. Cílem je udělat z Národního investičního plánu, který má dnes podobu soupisu absorpční kapacity ČR, nástroj, který zohlední nutně sledované parametry resilience, DNSH, digitalizace, možné překryvy či synergie, soulady se strategiemi a cíli, jak ČR, tak i Evropy.

Národní investiční plán musí být nástrojem, který obsahuje veškeré investiční potřeby na území ČR doplněné o prioritizaci, aby umožnil lepší optimalizaci investičních aktivit, rychlé reakce na rychlé výzvy a zjednodušil práci s investičními záměry.

Další složkou Analyticko-metodické opory je analytický SW umožňující rychlou indikativní analytiku investičních projektů v oblasti složitých problémů jako je např. soulad s DNSH principy. Provazuje deskriptory investičního projektu s informacemi o území (makroagregáty, socioekonomické charakteristiky, parametry strategie) a díky tomu vyhodnocuje smyslnost projektu. Analytický SW tedy umožňuje rychlou efektivní filtraci projektů.

Cílem je vytvoření SW, který zvýší kvalitu rozhodování, umožní rychlou identifikaci projektů, které naplňují cíle komponenty. Současně má SW umožňovat komunikovat investiční aktivity s občany, čímž dojde ke zvýšení transparentnosti v oblasti investic. Jedná se o jeden z prvků digitalizace v rámci této reformní komponenty.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

V České republice byla v roce 2020 dokončena příprava Národního rozvojového fondu – fond je postaven na spolupráci státu (reprezentovaného ČMZRB, MMR, MPO a MF) a bank. Fond je připraven poskytnout na financování juniorního financování PPP projektů cca 5-7 mld. Kč. Nicméně v České republice zásadně chybí připravené projekty financovatelné privátním kapitálem.

V době (po)covidu rezonuje více než kdykoliv dříve, že je třeba, aby stát v případě propadu privátních investic částečně snižoval případný propad HDP veřejnými investicemi. Nyní jsme v situaci, kdy by bylo vhodné veřejnými investicemi sanovat propad HDP. Nicméně vzhledem k tomu, že připravených investic v Národním investičním plánu, ze kterého bychom projekty mohli volit, je pod 10 %, není možné se v krátké době tzv. proinvestovat z finanční krize.

Přechod na zelenou a digitální ekonomiku v kontextu změny klimatu, strategií a financování EU, jakož i stávající koronavirové pandemie představuje zásadní rozvojové téma, stejně jako nutnost řídit přípravu investice efektivně, realizovat projekty formou PPP – všechna tato témata ukazují na nutnost budování a postupného rozvíjení lidských kapacit a samozřejmě i metodického uchopení.

Jak podpora přípravy projektů zelených a digitálních, tak i podpora přípravy PPP projektů vychází z Roční strategie udržitelného růstu (EK), která upozorňuje, že připravenost projektů specificky z uvedených témat jsou klíčové pro dosažení růstu ekonomiky.

Stejně tak investiční projekty ve vyšší míře připravenosti a podpora soukromých investic je vnímána jako klíčová pro hospodářské oživení na základě EK, DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Česka na rok 2020 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2020, str. 8.

Cíle

Globálním cílem celé iniciativy je velký capacity building, metodické uchopení klíčových témat, zvýšení objemu a kvality veřejného investování na území České republiky, zvýšení míry připravenosti kvalitních, „chytrých“ veřejných investic, které povedou k udržení ekonomiky a v případě dobrého načasování investic i jejího cíleného oživení, např. v době ekonomické krize. Komponenta prostřednictvím implementace PPP projektů cílí na mobilizaci privátního kapitálu pro kofinancování veřejných investic.

Cílem tedy je:

1. upskilling a capacity building
2. kvalitní příprava min. 220 projektů do stadia komplexního dokončení přípravy do úrovně připravenosti pro vyhlášení soutěže na zhotovitele
3. příprava min. 35 PPP projektů do stadia komplexního dokončení přípravy do úrovně připravenosti pro vyhlášení soutěže na zhotovitele
4. vytvoření kompetenční a koordinanční jednotky, která bude odpovědná za capacity building, metodickou podporu a koordinaci aktivit v oblasti investiční přípravy s personálním, technickým a IT zajištěním
5. zlepšení kvality posouzení impaktu projektů a jejich lepší zacílení
6. systematická práce s Národním investičním plánem vedoucí k lepší koordinaci především na regionální úrovni
7. zvýšení podílu připravených projektů v Národním investičním plánu (dále NIP)
8. zvýšení podílu připravených „zelených“ a digitálních projektů v NIP
9. zvýšení podílu připravených projektů v NIP, které integrovaně řeší více problémů území
10. systematická metodická práce vedoucí k zvýšení efektivity projektů.

Cílem komponenty je pomoci zvýšení odolnosti území díky vyšší připravenosti projektů zaměřených na vhodné cíle. Vyšší připravenost projektů může napomoci k ekonomickému růstu. Komponenta bude mít pozitivní dopad na životní prostředí – prostřednictvím komponenty bude docházet k cílenému upskillingu v oblasti digitální a zelené tranzice – s cílem naučit připravovat projekty s respektem k environmentu.

c) Národní strategický kontext

Aktuální situace

V současné době dochází k poklesu výkonu ekonomiky, soukromé firmy snižují svoji investiční aktivitu, a je proto naprosto stěžejní, aby stát svojí proinvestiční aktivitou eliminoval propad HDP a zvýšil stabilitu ekonomiky. Problém ovšem je, že míra připravenosti veřejných investic je nízká (především v oblasti projektů vhodných pro PPP formu financování) a jejich orientace na cíle jak evropské, tak i národní, není vždy dostačující.

Na úrovni regionální nejsou zcela provázány jednotlivé investiční aktivity tak, aby bylo dosahováno maximální synergie. Veřejní investoři v regionech mají logicky obavy realizovat nestandardní investiční projekty, zároveň legitimně požadují předvídatelnost investičního prostředí tak, aby prostředky vložené do přípravy investičních projektů nepřicházely vniveč.

Legislativa vymezuje mantinely veřejného investování, nicméně neexistuje zde systematické sdílení dobré praxe – mezi veřejnými zadavateli, což vede ke zvýšení finanční náročnosti přípravy projektů. Obdobné problémy jsou často řešeny v podstatě od nuly. Opakují se tak stejné chyby, mj. kvůli nízké penetraci dobré praxe v regionech. Chybí zde intenzivnější komunikace mezi jednotlivými investory.

Existuje velké množství metodických doporučení, ale není jednoznačná vazba mezi danými metodikami, chybí aktuální metodické doporučení, které provazuje nejruznější metodiky, současně reflektuje aktuální legislativu (to je mimo jiné

důvod nesnadného přenosu metodických doporučení ze zahraničí) a současně cílí k usnadnění a zrychlení investičního procesu, který povede k maximalizaci územního dopadu.

Popis problému

ČR je stále významným příjemcem pomoci z evropských fondů. Ta může v příštích letech dosáhnout až cca 900 mld. Kč (kohezní politika, RRF, JTF, komunitární programy atd.), ale je zcela nezbytné, aby ČR měla dostatečný objem investičních projektů ve vysokém stádiu připravenosti a zároveň v souladu s unijní, národní, případně regionální politikou. Tento tlak při tom nesmí negativně ovlivnit kvalitu těchto projektů.

Česká republika si uvědomuje nutnost zvýšení efektivity veřejných výdajů na investování veřejných investorů, lepší využití dostupných nástrojů financování a nutnost zapojení privátního kapitálu do veřejných investic (proto vytváří NRF) a k tomu nebytně potřebuje zvýšit akcent efektivity a systémové práce v rámci přípravy projektů specificky připravených pro využití PPP modelu financování.

Chybí podpora komplexního řešení projektů. Kvalitní příprava investic je prostředek pro rychlé nastartování ekonomiky – jelikož může pomoci k tomu, aby se efektivněji využívaly zdroje. Nedostatek finančních prostředků je především na přípravu vysoce inovativních projektů, komplexních projektů, či projektů s nestandardními (nedotačními) modely financování – typicky PPP, které se v situaci nedostatku zdrojů jeví investorům subjektivně jako vysoce rizikové – mezi takové projekty patří projekty do výstavby nových zdravotnických zařízení, domů pro seniory, sportovní či vzdělávací infrastruktury (s respektem k aktuální výzvě spojené s COVID-19).

U PPP projektů dochází k zapojení privátního kapitálu do financování veřejných investic, zvýšení efektivity těchto investic a přesunu rizik od veřejných zadavatelů na privátní kapitál. V ČR existuje fiskální regulace PPP, nicméně zcela chybí věcná regulace tohoto typu projektů. Stejně jako neexistuje metodická podpora a implementační struktura, tak jak ji známe z Polska, Slovenska, Velké Británie apod. Můžeme se inspirovat dobrou praxí z uvedených a dalších zemí, kde PPP financování funguje, ale bude třeba modely upravit české realitě i legislativě.

Aktivita popsáná v komponentě 4.1 RRF přímo navazuje na metodickou podporu z programu TSI.

Podpora přípravy projektů a metodická a koordinační práce zapadá do Strategie regionálního rozvoje.

Předchozí snahy na kultivaci veřejného investování jsou navázány na aktivity spojené s tvorbou Národního investičního plánu a využití získaných dat k designingu dotačních titulů.

d) Předchozí snahy

V prosinci 2019 vláda projednala NIP, který obsahuje všechny investiční projekty, které veřejní investoři plánují realizovat v období 2020 – 2050. Nicméně shromáždění tohoto souboru investičních aktivit ukazuje právě na potřebu větší koordinace investičních aktivit, ale především problémy v oblasti přípravy projektů (absence finančních zdrojů vede k nedostatečné přípravě projektů).

V roce 2020 podalo MMR žádost o projekt TSI, který byl vybrán k podpoře. Jeho výsledkem bude metodické zastřešení problematiky veřejného investování v ČR. Projekt bude realizován ve spolupráci s OECD.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reformy

1. Systémová podpora přípravy investičních projektů

Výzva	V rámci přípravy Národního investičního plánu byla zjištěna celá řada kriticky úzkých míst, které komplikují a někdy i paralyzují investiční aktivitu veřejných investorů. V obecné rovině bychom problémy mohli shrnout do čtyř velkých skupin: 1) Absence jednotného metodického zázemí v oblasti investičního procesu, velká heterogenita v přístupu a nízká míra poznání o nárocích kladených na investiční

	přípravu u jednotlivých investorů – část z tohoto problému bude vyřešena projektem TSI (viz popis výše). 2) Nízká míra připravenosti projektů a speciálně nízký podíl projektů digitálních, zelených, chytrých, integrovaných. 3) Nízké využití privátního kapitálu pro financování veřejných investic. 4) Krom toho jako problém lze spatřovat tu skutečnost, že Národní investiční plán je v současné době souborem investičních požadavků z území ČR, ale bez metodického uchopení, a současně bez provedení smysluplné a systematické filtrace a uchopení vazeb mezi investičním plánem a finančními nástroji, které by byly použitelné pro financování příslušných investic. 5) Nové výzvy Evropy v podobě zelené a digitální tranzice.
Cíl	Hlavním cílem je příprava projektů reagujících na nové výzvy. Prostřednictvím systematické přípravy projektů capacity building – učení se procesem přípravy. Dalším cílem je zvýšení připravenosti projektů. Dalším cílem je zvýšení strategičnosti Národního investičního plánu. Problém nízké připravenosti bychom rádi řešili podporou přípravy investic, specificky investic s tématy, která jsou v souladu s cíli Evropy i ČR. Problém nízkého zapojení privátního kapitálu bychom rádi řešili přípravou PPP projektů – a to proto, abychom potlačili bariéru nevyužívání privátního kapitálu pro financování investic.
Implementace	Na implementaci bude MMR spolupracovat s RSK, SPFI, ČMZRB a CZI. RSK bude doporučovat vhodné projekty na území kraje. V případě PPP projektů bude CZI spolu s MMR identifikovat vhodné projekty. ČMZRB bude analyzovat bankovatelnost. MMR bude mít odpovědnost za finální výběr podpořených projektů.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MMR bude na kultivaci veřejného investičního prostoru spolupracovat s Czech Investem, RSK, SPFI, MF a ČMZRB. V oblasti přípravy projektů budou pro MMR hlavními partnery jednotliví investoři a RSK v roli doporučujícího subjektu strategických projektů v daném kraji. V oblasti přípravy PPP projektů bude MMR spolupracovat s Czech Investem, ČMZRB a MF. Implementátorem aktivit bude SPFI/MMR. Součástí projektu je „vybudování“ kompetenčního a koordinačního centra –nejedná se o vytvoření nové instituce či nové personální struktury, ale o hlubší spolupráci stávajících subjektů na trhu – využití jejich nejlepších kompetencí a zkušeností. Jde tedy o neformální propojení stávajících institucí s jednoznačně definovaným cílem a popsány úkoly pro naplnění společného cíle. Nebudou tedy vytvářeny žádné duplicitní struktury – ale užší – jasně definovaná spolupráce existujících subjektů s jedním koordinátorem v podobě MMR. Cílem není zasahovat do kompetencí jednotlivých zúčastněných subjektů, ale pouze pomoc v oblasti koordinace a metodiky.

	MMR • Metodická podpora (vč. monitoringu dobré a špatné praxe), vč. metodických doporučení pro výběr poradců či dalších smluvních partnerů, vzory smluv. • Školící podpora při budování personálních kapacit. • Věcná regulace projektů – prostřednictvím filtrování NIP, příprava programů na podporu projektů. • Publicita – distribuce dobré praxe a zkušeností zejm. v území. • Finanční podpora přípravy projektů (příp. ve spolupráci se SFPI a s řídicími orgány EU fondů). • Ve spolupráci s CZI – monitoring good/bad practice. Czech Invest • Edukace veřejných investorů v území. • Identifikace regionálních projektů (ve spolupráci se samosprávami). • Pomoc při strategickém plánování. MF • Fiskální regulace. • Statistický monitoring. ČMZRB/NRF • Posouzení možnosti privátního financování. • Asistence při přípravě pilotních projektů. RSK • Doporučení o strategicky významných projektech z území jednotlivých regionů. • Předávání územních poznatků a identifikace bílých míst. SPFI • Implementace podpory přípravy projektů.
Překážky a rizika	Nedostatečné množství projektů v oblasti PPP – již byla zahájena první fáze edukace potenciálních investorů, kteří byli identifikováni v NIP.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Pro přípravu konvenčních projektů: • Obce, • Organizace zřizované a zakládáné obcemi, • Kraje, • Organizace zřízené a zakládáné krajem. Pro přípravu PPP projektů: • Obce, • Organizace zřizované a zakládáné obcemi, • Kraje, • Organizace zřízené a zakládáné krajem,

	• Organizační složky státu, • Příspěvkové organizace složek státu, • Ministerstva (s výjimkou Ministerstva dopravy). Výše uvedeným subjektům přinese komponenta podporu v plánování a projektové přípravě s cílem vyšší míry připravenosti projektů – umožní vyšší kvalitu přípravy projektů i vyšší kvalitu investic. Dalším beneficentem je český občan, jelikož komponenta přinese připravené projekty se specifickým zaměřením, které je vysoce společensky přínosné. Vyšší míra připravenosti projektů v NIP přinese benefit i firmám stavebním, protože to přinese možnost lépe plánovat realizaci investiční aktivity dle potřeb ekonomiky, a nikoliv v návaznosti na zdoluhavý investiční proces.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	2 378 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Mimo rámec veřejné podpory.
Uveďte dobu implementace	6/2021 - 3/2026 (57 měsíců)

2. Zavedení analyticko-metodické podpory přípravy projektů

Výzva	Jak bylo uvedeno výše, v rámci přípravy Národního investičního plánu byla zjištěna celá řada kritickým úzkých míst, které komplikují a někdy i paralyzují investiční aktivitu veřejných investorů. Prvním z definovaných slabin je: Absence jednotného metodického zázemí v oblasti investičního procesu, velká heterogenita v přístupu a nízká míra poznání o nárocích kladených na investiční přípravu u jednotlivých investorů. Dalším velkým problémem jsou nedostatečné personální kapacity. Posledním problémem je nízká míra koordinace veřejného investování a nízké využití možností, které nabízí Národní investiční plán. Komponenta chce v rámci této reformy řešit všechny uvedené (metodické zastřešení investičního procesu bude provedeno v rámci projektu TSI, ale metodiky řešící nové výzvy bude nutné řešit – jedná se např. metodiku z oblasti naplnění uhlíkové neutrality, digitální tranzice, digitální dvojčata apod.).
Cíl	Hlavním cílem v této části reformy je masivní capacity building, metodické aktivity, koordinační aktivity a nastavení procesních pravidel práce s Národním investičním plánem. Všechny uvedené cíle směřují k vyšší efektivitě investic, a to prostřednictvím kvalitnější přípravy – vnímáme to tak, že faktická práce na přípravě investic je jeden parametr investičního procesu, ale budování kvalitní lidské kapacity a systematická práce s ní je neméně významné.
Implementace	MMR bude prostřednictvím svého týmu koordinovat školicí aktivity, tvorby metodických doporučení a analyzovat dobrou a špatnou praxi. Tým na MMR bude plnit roli kompetentního týmu v oblastech směřování komponenty 4.1. tak, aby byl schopen vést veřejné investory ke společnému cíli.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolu s MMR bude na kultivaci veřejného investičního prostoru spolupracovat Czech Invest, RSK, SPFI, MF a ČMZRB. V oblasti přípravy PPP projektů bude spolupracovat MMR, Czech Invest, ČMZRB a MF.

	V oblasti přípravy projektů, které cílí na konvenční financování (prostřednictvím vlastních zdrojů investora či dotací ať již ESIF či Modernizační fond a další) bude spolupracovat MMR a RSK. Implementátorem aktivit bude SPFI. Součástí projektu je „vybudování“ kompetenčního centra – ale nejedná se o vytvoření nové instituce či nové personální struktury, ale ve skutečnosti se jedná o hlubší spolupráci stávajících subjektů na trhu – využití jejich nejlepších kompetencí, zkušeností. Jde tedy o neformální propojení stávajících institucí s jednoznačně definovaným cílem a popsány úkoly pro naplnění společného cíle. Nebudou tedy vytvářeny žádné duplicitní struktury – ale užší – jasně definovaná spolupráce existujících subjektů s jedním koordinátorem v podobě MMR. Cílem není zasahovat do kompetencí jednotlivých zúčastněných subjektů, pouze pomoc v oblasti koordinace a metodiky. MMR • Metodická podpora (vč. monitoringu dobré a špatné praxe), vč. metodických doporučení pro výběr poradců či dalších smluvních partnerů, vzory smluv. • Věcná regulace projektů - prostřednictvím filtrování NIP, příprava programů na podporu projektů. • Publicita – distribuce dobré praxe a zkušeností zejm. v území. • Finanční podpora přípravy projektů (příp. ve spolupráci se SFPI a s řídicími orgány EU fondů). • Ve spolupráci s CZI – monitoring good/bad practice. Czech Invest • Edukace veřejných investorů v území. • Identifikace regionálních projektů (ve spolupráci se samosprávami). • Pomoc při strategickém plánování. MF • Fiskální regulace. • Statistický monitoring. ČMZRB/NRF • Posouzení možnosti privátního financování. • Asistence při přípravě pilotních projektů. RSK • Doporučení o strategicky významných projektech z území jednotlivých regionů. • Předávání územních poznatků a identifikace bílých míst. SPFI • Implementace podpory přípravy projektů.
Překážky a rizika	Neochota investorů přijmout metodická doporučení – po celou dobu přípravy komponenty 4.1. je vedena rozprava se zástupci regionálních investorů, abychom dosáhli společenského konsensu a regionální investoři vnímali cíle komponenty.

Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Pro veřejné investory přinese komponenta metodickou a koordinační pomoc. Pro společnost přinese komponenta vyšší efektivitu investic.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	100 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvu pro místní rozvoj je jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority.
Uveďte dobu implementace	6/2021 - 6/2025 (48 měsíců)

b) Popis investic

1. Analytický software pro podporu rozhodování

Výzva	Na začátku roku 2021 bude spuštěn SW, který umožní průběžnou aktualizaci Národního investičního plánu – jedná se o software, který poskytne uživatelsky přívětivé prostředí, do kterého budou mít přístup po předchozí autorizaci a autentizaci zástupci jednotlivých investorů a budou moci upravovat svoje investiční záměry, vkládat nové, promazávat apod. SW poskytne pro centrální složky státu trvale aktualizovanou informaci o investiční poptávce v území – výsledkem tedy mimo jiné bude „trvale“ aktuální NIP. To, co systému chybí je provázanost těchto dat s dalšími makroekonomickými daty, s informacemi, které popisují socioekonomické indikátory jednotlivých částí území ČR – tato provázanost by pomohla usnadnit prioritizaci jednotlivých investic. Dále chybí způsob, jak hodnotit, jak moc projekt přispívá k naplnění environmentálních cílů, stejně jak hodnotit měření uhlíkového dopadu.
Cíl	Vývoj analytického SW, který umožňoval provázání informací o investicích v NIP (datová část NIP jsou plynule aktualizována data sbíraná SW na sběr investičních potřeb v území – s velikostním omezením 50 mil. Kč) a provedení indikativní prioritizace na základě provázání informací o investici a veškerých dostupných dat a dalších charakteristik. Dále je možné, aby SW pomohl v měření míry plnění zelených cílů. Dalším, byť druhotným cílem je to, aby SW umožnil online publikování vybraných dat o investicích – cílem je tedy zvýšení informovanosti občanů a výsledkem bude i vyšší transparentnost v oblasti veřejných investic.
Implementace	Tuto investici bude soutěžit a koordinovat MMR.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Viz výše popis u reforem.
Překážky a rizika	Riziko nepřijetí takového analytického nástroje za strany investorů - po celou dobu přípravy komponenty 4.1. je vedena rozprava se zástupci regionálních investorů, abychom dosáhli společenského konsenzu a regionální investoři vnímali cíle komponenty.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	MMR – tomu investice umožní poloautomatizovat prioritizaci. Občané – poskytne nástroj, který bude umožňovat si online provádět analýzy investiční aktivity na území ČR, bude přívětivě poskytovat informace o investiční aktivitě v území.

Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	12 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvu pro místní rozvoj je uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory. V ČR jsou dále zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušného finančního úřadu, Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority.
Uveďte dobu implementace	6/2021 - 6/2026 (60 měsíců)

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Komponenta 4.1 leží z hlediska zelené agendy na dvou pilířích.

První spočívá v přípravě projektů, které budou muset splňovat parametr „významně nepoškozovat“ – což má samo o sobě dva dopady – do roku 2026 bude připraveno přes 200 projektů, které budou mít min. neutrální dopad na životní prostředí. Současně si jednotliví investoři vyzkouší, jak designovat takové projekty. Cílem není redesign projektů v souladu se zelenými cíli, ale naučit se projekty od samotného začátku designovat jako zelené – tedy s přispěním k zelené tranzici.

Naplnění zelené dohody pro Evropu bude zajištěno sledováním především následujících principů u projektů (vždy ve smyslu porovnání investiční varianty a druhé nejlepší varianty realizace, přičemž by měla být připravována technicky a ekonomicky proveditelná alternativa s nízkým dopadem na životní prostředí). Dále dle materiálu: Technické pokyny k uplatňování zásady „významně nepoškozovat“ podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost (2021/C 58/01).

Projekty budou přispívat k zmírňování změny klimatu, resp. nebudou způsobovat nárůst změny klimatu – min. tím, že nebudou zvyšovat emise skleníkových plynů, příp. budou činit neutralizační opatření.

Projekty nebudou poškozovat udržitelné využívání a ochranu vodních a mořských zdrojů.

Projekty budou od samotné přípravy řešit oběhové hospodářství, a to jak v investiční, tak i v provozní fázi tak, aby se předcházelo vzniku odpadů. Dále bude řešena recyklace, aby se předešlo nevhodnosti zacházení se zdroji a předešlo negativním dopadům na životní prostředí díky odstraňování odpadu či nedostatečné užití přírodních zdrojů.

Projekty budou muset řešit bariéry vzniku *znečištění* či *omezení vzniku znečištění*.

Připravované investice budou při svém výběru dodavatelů respektovat kritéria pro zadávání zelených veřejných zakázek. U jednotlivých investic bude v rámci přípravné fáze probíhat hodnocení dopadu na klima a životní prostředí, vč. posouzení klimatických rizik. U projektů nad 250 mil. Kč bude požadováno provedení posouzení klimatické zranitelnosti a rizik.

Druhý pilíř komponenty je pilíř, který obsahuje metodické aktivity MMR a současně masivní upskilling regionálních investorů, jehož cílem je změna pohledu na designování investic – ty musí být v souladu s cíli Evropy v podobě zelené dohody pro Evropu a cílům směřujícím k uhlíkové neutralitě. Capacity building v oblasti tvorby projektů s respektem ke kritériu DNSH je považován za nosným přínosem komponenty, nicméně je nutné toto vzdělání provázat s přípravou takových projektů, aby si jednotliví investoři vyzkoušeli inovativní přístup k investičnímu plánování a převedli jej do praxe.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta 4.1. bude podporovat přípravu projektů v BIM – tedy vytváření digitálních dat o projektu, jako podklad pro chytré řízení investice nejen v rámci investiční fáze, ale i v rámci následné provozní fáze. Digitální popis stavby umožní následné efektivnější řízení dané investice (samozřejmě za předpokladu, že investor bude vlastnit SW, který umožní facility management systém) v oblasti tepla a chlazení budovy – ve výsledku s dopadem na environmentální dopad stavby, umožní dosahování vyšší kvality služeb pro občany, vyšší pandemickou odolnost atd.

Předpokládáme, že z celkového objemu připravovaných projektů bude příprava projektů v BIM cca 10 %.

Součástí této komponenty je investice do vývoje SW, který umožní prescoring investičních záměrů nejen těch, které žádají o podporu z komponenty 4.1, ale i těch, které jsou součástí NIP. SW bude umožňovat prescoring ve vztahu k makroagregátům, ale i široké paletě socioekonomických indikátorů, jako např. scoring v oblasti DNSH.

Cílem je tedy vytvoření SW, který zvýší kvalitu rozhodování, umožní rychlou identifikaci projektů, které naplňují cíle komponenty. Současně má SW umožňovat komunikovat investiční aktivity s občany, čímž dojde ke zvýšení transparentnosti v oblasti investic. Jedná se o jeden z prvků digitalizace v rámci této reformní komponenty.

Další prvek komponenty je oblast upskillingu, která cílí do capacity building – jedním z významných témat je digitalizace – data jako zdroj pro lepší řízení – digitální dvojčata apod. Cílem je připravit na celém území ČR dostatečné množství lidských kapacit na přechod na digitální věk, která bude obsahovat nejen digitalizaci a chytré propojování veřejné správy, ale i digitalizaci a chytré propojení české infrastruktury. Digitalizace bude vnímaná jako zvýšení konkurenceschopnosti a výkonnosti českého hospodářství, ale především jako jedna z cest k naplnění Zelené dohody pro Evropu a dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050. Smyslem capacity building je připravit dostatečné lidské kapacity na programy pro Digitální Evropu. V souladu s Evropou budeme předkládat především regionálním investorům metodické dokumenty, které jim umožní přizpůsobení se digitální tranzici.

Tabulka 1.1.1: Dopad na zelený a digitální přechod

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního kapitálu (MPO)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání, rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního kapitálu;

Oblast politiky/obor zájmu: Industrial policy, General economic, commercial and labour affairs

Cíl: Podpora investiční aktivity malých a středních podniků

Reformy a/nebo investice: Rozvoj skupiny ČMZRB v roli národní rozvojové banky a jejích aktivit vytvořením nových produktů podpory ve formě kvazikapitálových nástrojů a kvazikapitálových investic pro MSP/mid-caps

Odhadované náklady: 4 000 mil. Kč

Celkové alokované prostředky v NPO činí 4 mld. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 4 mld. Kč

Veškeré finanční nástroje budou zasmulnovány nejpozději do 12/2024.

Náklady na celou komponentu jsou odhadovány v celkové výši 4 mld. Kč s postupným vyčerpáním do roku 2025 (V rámci nákladů bude zahrnuta investiční alokace kvazikapitálových nástrojů, poplatky pokrývající přípravu a zavedení produktů v rámci rozvoje ČMZRB i správu portfolia a navýšení základního kapitálu banky).

UPOZORNĚNÍ: Charakter komponenty bude dále upraven, aby reflektoval zohlednění 100 % koeficientu příspěvku k plnění klimatických cílů dle přílohy VI Nařízení.

Jednou z hlavních priorit připravované hospodářské strategie České republiky, plně konzistentní s NPO, je posílení konkurenceschopnosti a inovačního potenciálu malých a středních podniků (dále jen „MSP“).

MSP hrají klíčovou roli z pohledu růstu české ekonomiky, tvorby pracovních míst či inovativnosti v následujícím období. Jak se vinou pandemie opět ukazuje, jsou MSP citlivé na ekonomické výkyvy, mnohdy se dostávají do existenčních potíží a v podmínkách ekonomické nejistoty budou náchylné k úpadku a zániku. MSP přitom mají na regionální úrovni nejen značný ekonomický, nýbrž i sociální význam.

Zatímco velké společnosti si mohou dovolit investovat více finančních prostředků do systematického zvyšování přidané hodnoty, v případě MSP je jejich investiční kapacita limitována řadou bariér. Jejich podpora je tak mimořádně důležitá a je zdůrazňována i ve strategických materiálech Evropské komise (EK), vzhledem k jejich zásadnímu významu pro dvojí transformaci na udržitelnou a digitální ekonomiku. V souladu se strategickým směřováním EK i Evropské investiční banky lze navíc do této kategorie firem doplnit též společnosti se střední kapitalizací (mid-caps), které sice přesahují kategorii MSP, ale tvoří neméně důležitou složku ekonomiky, jež byla současnou krizí a omezenou dostupností likvidity taktéž citelně zasažena a bude zásadní pro následné investiční oživení.

Potřebou České republiky je proto posílení způsobů finanční podpory MSP/mid-caps prostřednictvím finančních nástrojů, jejich dostupnosti a udržitelnosti, zvláště po vyhodnocení příkladů nejlepší praxe z jiných členských států EU a v souladu s klíčovými nařízeními upravujícími podobu VFR EU 2021 – 2027 a NGEU. To předpokládá uplatnění širšího portfolia nástrojů, které jsou při podpoře MSP/mid-caps poskytovány ze strany

Českomoravské záruční a rozvojové banky (dále jen „ČMZRB“) plní roli národní rozvojové banky dle usnesení vlády ČR č. 547 ze srpna 2017, jež by byly schopny účinně vykrývat existující tržní mezery, mobilizovat finanční zdroje soukromého sektoru, řešit případy tržních selhání a přispívat k posílení pozice MSP/mid-caps při zajišťování růstu a tvorby pracovních míst v české ekonomice a posilování jejich konkurenceschopnosti a internacionalizace.

Cílem komponenty je v rámci skupiny ČMZRB rozvinout vedle stávající úvěrové a záruční produktové řady též inovativní instrumenty tzv. mezaninového financování, ať již prostřednictvím podřízeného dluhu nebo prostřednictvím zvláštních druhů podílů a prioritních akcií, nebo kombinací uvedeného, a dalších vhodných instrumentů sloužících k posílení kapitálové vybavenosti MSP/midcaps a mobilizace soukromých finančních zdrojů zajišťujících rychlejší rozvoj cílových společností.

Ty budou představovat významný alternativní, perspektivní a udržitelný finanční zdroj doplňující tradiční financování ze strany komerčních bank, stejně jako dotační formy podpory ze zdrojů EU, jejichž váha se bude s ohledem na postupující reálnou konvergenci české ekonomiky ve střednědobém výhledu snižovat. Rozšíření produktového portfolia ČMZRB umožní jak podpořit cyklické ekonomické oživení MSP/midcaps v důsledku pandemie, tak i zvýšit jejich odolnost prostřednictvím strukturálních opatření pro případ opakování budoucích makroekonomických šoků.

Rozšíření produktové řady ČMZRB o nové kvazikapitálové nástroje bude provázeno též posílením kapacit ČMZRB pro jejich realizaci, včetně nastavení vnitřních předpisů a IT systémů. Bude se tak jednat o další institucionální posílení skupiny ČMZRB v roli národní rozvojové banky ČR, v souladu se střednědobou strategií rozvoje banky na období 2020-23, ve které plní klíčovou funkci rozvojové finanční instituce ve vztahu k podnikatelům i veřejnému sektoru včetně municipalit a krajů. Realizace pilotních kvazikapitálových nástrojů umožní do budoucna podporu nových segmentů též mimo MSP a podpoří větší využívání finančních nástrojů i z dalších zdrojů, včetně evropských strukturálních a investičních fondů a InvestEU. V souvislosti s tím je vedle podpory MSP je druhým pilířem činnosti banky role znalostního centra pro finanční nástroje v České republice, která umožní realizovat různé typy finančních nástrojů i v dalších tržních segmentech mimo MSP. Cílovým stavem je dosáhnout centralizované správy finančních nástrojů, byť se na realizaci finančních nástrojů budou podílet i další subjekty mimo národní rozvojové banky. Třetím pilířem je pak podpora financování infrastrukturních projektů (zejména dopravní, sociální, energetická, environmentální a digitální infrastruktura) budovaných, vlastněných a provozovaných jak veřejným, tak soukromým sektorem. Pro navýšení kapacity ČMZRB jako národní rozvojové banky je do budoucna důležité navýšení základního kapitálu, které umožní rozvoj obchodních aktivit a větší podporu realizátorů projektů ve všech segmentech trhu, které vykazují tržní selhání a/nebo neoptimální investiční situace, a to při dodržování pravidel obezřetného podnikání bank.

V tomto smyslu bude reforma přesahovat rámec navržených investic na podporu segmentu SME a mid-caps a bude představovat institucionální inovaci směrem k posílení ČMZRB v roli národní rozvojové banky a posílení samotné role finančních nástrojů ve financování investic v soukromém i veřejném sektoru oproti doposud převládajícím dotačním nástrojům. Součástí reformy je také posílení základního kapitálu ČMZRB. Díky němu dojde k navýšení kapacity banky i z pohledu kapitálové vybavenosti, která bude reflektovat očekávané další rozšiřování finančních nástrojů a která umožní výrazné rozšíření aktivit banky v post-covidovém období. Reforma tak ve výsledku významně přispěje ke zvýšení váhy ČMZRB jako národní rozvojové banky v české ekonomice a jejího produktového potenciálu pro podporu investic v souladu s principy udržitelného rozvoje, digitální a zelené transformace a posílení odolnosti podnikatelského sektoru v případech krize. Reforma tak

umožní naplnit dlouhodobou vizi banky stát se znalostním centrem pro správu finančních nástrojů v České republice. V kontextu navýšení základního kapitálu banky je třeba doplnit, že samotný proces tzv. aktivizace banky byl zahájen již usnesením vlády ČR č. 919 z října 2016, na které navázalo v listopadu 2016 rozhodnutí jediného akcionáře o navýšení základního kapitálu banky o 500 mil. Kč. To ukazuje, že aktivní role banky při realizaci hospodářské politiky státu je na vládní úrovni brána vážně. Role státu byla klíčová i při realizaci programů reagujících na dopady pandemie koronaviru, zejména záručního programu COVID III, který disponuje zákonem danou státní zárukou ve výši 150 miliard korun. Posilování role ČMZRB jako národní rozvojové banky tak bylo v uplynulých letech financováno primárně ze státních zdrojů. Stále probíhající pandemie COVID-19 však bohužel představuje extrémní zatížení pro veřejné rozpočty na několik nadcházejících let, a tak je podpora z RRF příležitostí k dalšímu pokračování reformy banky a posilování její role v české ekonomice.

Reformní opatření v rámci komponenty má tedy potenciál přispět ke všem pilířům RRF definovaných čl. 3 Nařízení o RRF. Kvazikapitálová investiční opatření se přímo projeví v pilíři c) (inteligentní, udržitelný a inkluzivní růst), v rámci podpory investic lze však předpokládat také výrazný dopad na pilíře a) a b) a v rámci významu MSP pro teritoriální a sociální kohezi budou mít přesah do pilíře d). Institucionální posílení ČMZRB přispěje též k ekonomické a institucionální odolnosti v rámci pilíře e).

Komponenta zahrnuje primárně oblast intervence 015 RRF - Rozvoj činnosti malých a středních podniků a jejich internacionalizace, včetně produktivních investic – a to s ohledem na primární zaměření finančních nástrojů ČMZRB a podporu rozvoje MSP.

Reformní i investiční část komponenty plně respektuje obsah Doporučení pro členský stát (CSR), především v souvislosti s podporou podnikání, zlepšení investičního a podnikatelského prostředí a vytvoření institucionálních podmínek a podpory pro vyšší míru využívání finančních nástrojů pro růst a tvorbu kvalitních pracovních míst v České republice, a Zprávy o stavu členského státu (Country Report), a budou plně v souladu s dalšími milníky v rámci procesu Evropského semestru, Zelené dohody pro Evropu a Evropského pilíře sociálních práv, přičemž budou respektovány principy udržitelného rozvoje podle pravidel OSN, a nástrojů jejich implementace v konkrétních podmínkách České republiky.

Reformní i investiční část komponenty navazuje též na Doporučení Rady k národnímu programu reformy Česka na rok 2020 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2020⁸⁴:

- Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity.
- Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení.
- Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uhelných regionech.
- Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

⁸⁴ COM(2020) 503 final

Komponenta 4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání, rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního kapitálu přispěje k naplňování všech výše uvedených doporučení z roku 2020.

Komponenta 4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání, rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního kapitálu naplňuje i doporučení Zprávy o stavu členského státu (Country Report) z roku 2019. Nutnost rozvoje finančních nástrojů je uvedena na straně 34 2019 Country Report: “A harmonised rollout of financial instruments is vital for addressing all investment needs”.

V pokynech pro financování politiky soudržnosti 2021-2027 (Annex D of the 2019 Country Report)⁸⁵ se finanční nástroje uvádí mezi faktory nutnými pro efektivní implementaci.

Vzhledem ke svému charakteru a strukturálnímu dopadu budou mít investice a reformy obsažené v komponentě **trvalý dopad** na ekonomiku České republiky, a to nejen v oblasti posílení MSP, ale i v širším kontextu podpory investic a posílení odolnosti českého hospodářství.

2. Hlavní výzvy a cíle

Hlavní výzvy

Dopad krize v souvislosti s epidemií koronaviru byl zásadní pro celou českou ekonomiku, ale zejména pro MSP, které už v předkrizovém období měly horší podmínky pro získání bankovních úvěrů. Podle průzkumu MSP Business Climate Index nálada MSP v České republice vykázala druhý největší pokles v historii, který byl navíc výrazně hlubší než v EU.

V době (po)covidu výrazně chybí adekvátní nástroje posílení rozvahy včetně rekapitalizace podniků, zejména z řad MSP/midcaps, postižených výrazným poklesem poptávky v důsledku pandemie, případně protiepidemických opatření nebo vyvolaných vedlejších negativních efektů. Rozvaha řady firem je poškozena, a brání tak opětovnému rozjezdu podniků s jinak dobrým postavením na trhu, a do té doby bezchybnou reputací vůči stakeholderům i financujícím institucím.

Současné lze předpokládat, že v době po skončení pandemie bude značná část MSP, ale i midcaps potřebovat finanční zdroje na opětovný rozjezd svého utlumeného podnikání i v klasické úvěrové formě. Podpora firem ze státního rozpočtu, ať již přímou formou (příspěvky na mzdové náklady, úlevy na dani či odklady povinných plateb apod.) či nepřímou formou (záruky za komerční úvěry), bude spolu s vyřešením pandemické situace ukončena. Role ČMZRB jako finanční instituce dlouhodobě se zaměřující na financování segmentu malých a středních podniků tak v nejbližších letech dále poroste. Dlouhodobá oblíbenost klíčových úvěrových a záručních programů stejně jako enormní poptávka po krizových covidových programech jednoznačně potvrzuje klíčovou roli národní rozvojové banky v tomto segmentu.

Na institucionální úrovni je tak hlavní výzvou rozšíření působnosti ČMZRB jako národní rozvojové banky, aby i nadále byla schopna v potřebné míře vhodně doplňovat tržní finanční produkty a reagovat na hospodářský cyklus nabídkou úvěrových, záručních i kapitálových/kvazikapitálových produktů. V tomto smyslu je výzvou nejen produktové, ale i další institucionální a organizační posílení ČMZRB, které umožní implementaci široké

⁸⁵ SWD(2019) 1002 final

škály finančních nástrojů pro podporu veřejného i soukromého sektoru, včetně rozvoje financování infrastrukturních projektů a vytvoření znalostního centra v oblasti finančních nástrojů v ČR.

Cíle

Posílení rozvahy klientů z řad MSP prostřednictvím navrhované zásadní produktové inovace v rámci skupiny ČMZRB umožní zvýšit investiční absorpční kapacitu MSP/mid-caps a mobilizovat zapojení soukromého kapitálu a soukromých finančních zdrojů. Intervence cílí na podporu obnovení investic a na zlepšení struktury rozvahy společností, u kterých byla oslabena v důsledku pandemie a rozsáhlého snížení ekonomické aktivity v řadě oborů CZ NACE, a brání jejich schopnosti získávat komerční finanční zdroje.

Rozšíření nabídky produktového portfolia skupiny ČMZRB umožní lepší zacílení na potřeby MSP, posílení efektivnosti využívání veřejných finančních zdrojů a vytvoření udržitelného a spolehlivého motivačního rámce pro robustnější zapojení soukromého kapitálu v situaci, kdy finanční instituce vykazují vysokou míru stability, vysoké kvality úvěrového portfolia, respektují pravidla obezřetnosti a současně disponují dostatkem zdrojů. Prostřednictvím nově vytvořených produktů dojde k posílení balance MSP, jejich stability a potenciálu k realizaci investičních záměrů. Podmínky financování budou motivovat investice v oblasti úspor energie, snížení emisí a digitalizace.

Komponenta představuje i institucionální inovaci směrem k posílení role finančních nástrojů ve financování investic, ať již soukromého, tak veřejného sektoru, a postupného ústupu od dosud zcela dominantních dotačních nástrojů. Komponenta zahrnuje vytvoření nových kvazikapitálových nástrojů mezaninového a rekapitalizačního druhu v rámci ČMZRB.

Výsledkem bude zvýšení počtu podpořených subjektů z řad MSP/mid-caps, které s využitím nových kvazikapitálových nástrojů získají zdroje na svoji další expanzi a inovace, či díky rekapitalizaci překlenou obtížné krizové období. Lepší nabídka a fungování ČMZRB umožní rozšíření portfolia nástrojů podpory SME o mezaninové financování, kvazi-ekvitu a rekapitalizační nástroje, které ve výsledku přispějí k rozvoji soukromého i veřejného sektoru v souladu s principy udržitelného rozvoje, digitální a zelené transformace a napomůže posílení odolnosti českého hospodářství.

Konkrétními cíli jsou:

1. Rozšíření produktové řady podpůrných programů skupiny ČMZRB o nové kvazikapitálové produkty;
2. Nastavení produktových parametrů motivujících projekty v oblasti úspor energie, snížení emisí a digitalizace
3. Podpora min. [100] firem prostřednictvím kvazikapitálových nástrojů;
4. Aktivizace soukromého kapitálu v rámci koinvestic a návazného financování v podpořených projektech a firmách.
5. Vytvoření institucionálních a personálních předpokladů pro zajištění efektivní správy nových finančních nástrojů.

6. Navýšení základního kapitálu ČMZRB s cílem navýšit dostupný objem financování firem a kapacitu pro realizaci finančních nástrojů v rámci banky
7. Spuštění projektu na finanční vzdělávání podniků v oblasti (kvazi)ekvitního financování a propagaci dvou nových produktů ČMZRB.

Cíle 5 a 6 se promítnou v rámci reformní složky i do dalšího rozvoje ČMZRB a posílení v roli národní rozvojové banky a přispějí k posílení její kapacity k realizaci finančních nástrojů i v rámci ESIF a EFSI/InvestEU při podpoře veřejného i soukromého sektoru. Role ČMZRB bude komplementární vůči komerčním subjektům bankovního a kapitálového trhu, s nimiž se bude doplňovat a v rámci podpůrných instrumentů podporovat udržitelný rozvoj trhu. Zkušenost z EFSI (Evropský fond pro strategické investice) ukázala, že členské státy s dobře fungujícími a zavedenými rozvojovými bankami jsou lépe schopny mobilizovat finanční nástroje EU a zajistit jejich místní použití.

Reformní i investiční složka komponenty bude komplementární vůči ostatním pilířům i komponentám Národního plánu obnovy České republiky a bude s nimi synergicky propojena. Systémová provázanost je předpokládána též ve vztahu k dalším relevantním nástrojům, například ESIF, Mechanismus spravedlivé transformace (JTM) nebo Program InvestEU.

Cílem je, aby navržená opatření byla rezistentní vůči korupci, podvodům a střetu zájmů při použití finančních prostředků. To bude zajištěno vysokým standardem interních procesů ČMZRB v souladu s evropskou a národní bankovní regulací, včetně vnitřního kontrolního systému a řízení rizik a předcházení střetu zájmů. Viz dále popis v kap. 3.

3. Národní strategický kontext

- a. Komponenta odpovídá doporučením Světové banky⁸⁶ nebo OECD⁸⁷, které dlouhodobě upozorňují na nedostatečné financování rozvoje podniků skrze kapitálové trhy a vysokou míru bankovních úvěrů nejen při porovnání se západní Evropou, ale i s podobnými zeměmi regionu.
- b. Na problém se získáváním kapitálu upozorňuje i Doporučení Rady EU k národnímu programu reforem Česka 2020⁸⁸, které specificky upozorňují na nerozvinuté rizikové financování a domácí kapitálový trh a doporučují podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity, stejně jako podpořit soukromé investice, které přispějí k hospodářskému oživení.

⁸⁶ "World Bank Group. 2018. *Stimulating Business Angels in the Czech Republic*. World Bank, Washington, DC. © World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30913> License: CC BY 3.0 IGO."

⁸⁷ https://read.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/financing-smes-and-entrepreneurs-2020_4883c7cb-en#page1

⁸⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0503&from=EN>

- c. Tento druh aktivit na poskytování kapitálu/kvazikapitálu je jedním z pilířů strategií na podporu MSP v ČR, mimo jiné Small And Medium Enterprises Support Strategy 2014 –2020⁸⁹. Strategie RIS3 obsahuje jako jedno z doporučení zlepšit dostupnost vnějšího financování⁹⁰.
- d. Komponenta navrženými nástroji doplňuje již existující portfolio finančních nástrojů realizovaných v programech MPO z národních zdrojů či ESIF (úvěry a záruky pro MSP, rizikový kapitál pro startupy a scaleupy), obdobný kvazikapitálový program však dosud nebyl realizován a je proto výzvou pro další rozvoj ČMZRB.

Komponenta bude komplementární vůči ostatním pilířům i komponentám Národního plánu obnovy České republiky a bude s nimi v rámci podpory podnikání synergicky propojena. Komplementarita je předpokládána též ve vztahu k dalším relevantním nástrojům, například ESIF, Mechanismus pro spravedlivou transformaci, Program InvestEU.

Reformní i investiční část komponenty bude plně respektovat obsah Doporučení pro členský stát (CSR), především v souvislosti s podporou podnikání, zlepšení investičního a podnikatelského prostředí a vytvoření institucionálních podmínek a podpory pro vyšší míru využívání finančních nástrojů pro růst a tvorbu kvalitních pracovních míst v České republice, a Zprávy o stavu členského státu (*Country Report*), a budou plně v souladu s dalšími milníky v rámci procesu Evropského semestru, Zelené dohody pro Evropu a Evropského pilíře sociálních práv, přičemž budou respektovány principy udržitelného rozvoje podle pravidel OSN, a nástrojů jejich implementace v konkrétních podmínkách České republiky.

4. Popis reformy a investic komponenty

Popis reformy

FLAGSHIPS: modernizace - Cílem reformy je rozvoj fungování ČMZRB směrem ke dlouhodobému zlepšení její schopnosti nabízet portfolio podpůrných finančních produktů adekvátní aktuálnímu hospodářskému cyklu a hospodářské politice státu. Tímto způsobem bude podpořena modernizace státní správy v oblasti podpory přístupu k návratnému financování a jejímu institucionálnímu zázemí národní rozvojové banky.

V rámci reformy bude posíleno fungování skupiny ČMZRB v roli národní rozvojové banky. Bude se jednat o rozvoj produktové řady ČMZRB o nové kvazikapitálové nástroje, který by měl být provázán též přípravou struktury a posílením kapacit ČMZRB pro jejich realizaci. Součástí reformy bude dialog s tržními partnery pro určení optimálních podmínek pro co nejvyšší mobilizaci investic, zapojení soukromého kapitálu a bonifikaci odvětví, které přispívají k dvojí tranzici.

Reforma spočívá v inovování a rozšíření produktové řady skupiny ČMZRB mimo stávajících úvěrových a záručních nástrojů o alternativní kvazikapitálové/kapitálové instrumenty primárně tzv. mezaninového financování, ať již prostřednictvím podřízeného dluhu nebo prostřednictvím ekvity, zvláštních druhů podílů a prioritních akcií, nebo kombinací uvedeného, a dalších vhodných instrumentů sloužících k posílení kapitálové

⁸⁹ <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/47605/54370/599917/priloha001.pdf>

⁹⁰ https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/ris3-strategie/dokumenty/2019/1/Narodni_RIS3_strategie_aktualizace_2018.pdf

vybavenosti MSP/midcaps a mobilizace soukromých finančních zdrojů zajišťujících rychlejší rozvoj cílových společností (jako např. úvěry podle § 41 českého insolvenčního zákona pro firmy s potřebou reorganizace či restrukturalizace).

Inovativní rys nových nástrojů spočívá v tom, že povinnost splácení mezaninu začíná až po aktivaci investice a tvorbě dostatečného *cash flow* (provozního hotovostního toku). Samotné splácení může být navíc kaskádové, tzn. subordinované externímu financování, avšak s přednostním postavením před všemi pohledávkami společníků, včetně např. jejich zápůjček a podílů na likvidačním zůstatku.

Příprava produktů bude spojena s posílením kapacit ČMZRB pro jejich realizaci. V současné době ČMZRB v této souvislosti realizuje dva projekty technické asistence, které jsou spojené s úpravou vnitřních procesů banky a s budováním interních kapacit. Projekt realizovaný ve spolupráci s Evropskou komisí v rámci Programu na podporu strukturálních reforem (SRSP, DG REFORM) se z menší části zaměřuje na poradenské služby v oblastech, které byly v rámci pilířového hodnocení identifikovány jako slabá místa ve vnitřních procesech banky. Konkrétně se jedná o aplikaci účetních standardů pro veřejný sektor IPSAS a politiku zamezení daňovým únikům. Zlepšení v obou uvedených oblastech je nezbytným předpokladem pro to, aby se banka mohla stát prováděcím partnerem v unijních programech spravovaných formou nepřímého řízení. Větší část projektu je zaměřena na poradenské služby v oblasti nových aktivit banky týkajících se financování projektů veřejné infrastruktury (analýzy trhu, příprava vzorové smluvní dokumentace, školení v oblasti projektové financování a PPP projektů apod.). Cílem projektu realizovaného ve spolupráci s Evropskou investiční bankou v rámci European Investment Advisory Hub je také rozvoj nových aktivit v oblasti infrastrukturního financování, konkrétně projekt umožňuje financování mzdových nákladů expertů v nově ustavené organizační jednotce Odbor rozvoje obchodu.

S realizací nových produktů bude nutné posílení kapacit banky jak v oblasti personální (experti na problematiku kvazi-kapitálového financování), tak v oblasti znalostí a dovedností (školení, odborné poradenství, příprava vzorové smluvní dokumentace a obecně právní podpora, IT podpora atd.). ČMZRB bude při realizaci (kvazi)ekvitních nástrojů úzce spolupracovat s MPO, MMR, a CzechInvestem a dalšími relevantními stakeholdery.

ČMZRB má nastavené interní procesy v souladu s evropskou a národní bankovní regulací, včetně vnitřního kontrolního systému a řízení rizik. Funkčnost interních procesů a jejich soulad s legislativními požadavky je průběžně ověřována vnitřními auditními šetřeními, je dozorována Českou národní bankou jako regulátorem bankovního trhu a je také předmětem prověřování ze strany řídicích orgánů, které bance svěřují správu prostředků ze svých operačních programů formou úvěrových, záručních a jiných fondů. Kontrola nastavení interních procesů proběhla v roce 2020 také přímo Evropskou komisí v rámci pilířového hodnocení. Auditor v nastavení vnitřního kontrolního systému, systému řízení rizik a systému AML kontrol neshledal žádné nedostatky; Evropská komise nevznesla ve svém vyjádření k návrhu auditní zprávy k tomuto závěru žádné námítky. Již zmíněná problematika daňových kontrol (Pilíř 6B) je ve spolupráci s externí poradenskou společností řešena tak, aby existující postupy byly formalizovány a uvedeny do souladu s příslušnou evropskou legislativou. S ohledem na předpokládané úspěšné ukončení pilířového hodnocení v nadcházejících měsících bude ČMZRB na evropské úrovni považována za instituci s takovým nastavením vnitřních procesů, které garantují řádné nakládání s evropskými prostředky na stejné úrovni, jak zajišťuje samotná Evropská komise. Tím bude garantováno, že ČMZRB bude aktivně předcházet rizikům korupce, podvodů a střetu zájmů při realizaci finančních nástrojů financovaných z evropských zdrojů či zaručených rozpočtovou zárukou EU. I přes

vysokou kvalitu nastavení vnitřních kontrolních procesů však rozšíření produktového portfolia ČMZRB o nové kvazi-kapitálové nástroje bude vyžadovat určité změny v bankovních procesech (nastavení vnitřních předpisů, úprava IT systémů, účetnictví a vykazování kvazi-kapitálových nástrojů apod.).

Zvýšené nároky na realizaci portfolia nových finančních nástrojů se promítnou do chystaného rozvoje IT systémů banky a postupné digitalizace procesů v rámci konceptu bezpapírové banky (implementace nového systému pro CORE Banking a navazujících CRM systémů, včetně komponent pro online komunikaci s klienty).

Důsledkem posílení interních kapacit a úprav vnitřních procesů bude institucionální posílení skupiny ČMZRB v roli národní rozvojové banky ČR, ve které plní klíčovou funkci rozvojové finanční instituce ve vztahu k podnikatelům i veřejnému sektoru včetně municipalit a krajů.

Součástí komponenty je také podpora vzdělávání konečných příjemců a propagace nových produktů. Obecně ČMZRB využívá pro šíření informací o nově zavedených programech a pro stimulaci poptávky různé kanály. Mezi tyto kanály patří nepřímé oslovení cílové skupiny podniků (webové stránky, profily na sociálních sítích, reklama v byznysových časopisech apod.) stejně jako přímé oslovení (s využitím naší interní databáze klientů a potenciálních klientů získané v souladu s pravidly GDPR). Spolupracujeme také se všemi hlavními komerčními bankami působícími na českém trhu (na platformě České bankovní asociace) a s hlavními zájmovými sdruženími (Česká obchodní komora, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Asociace malých a středních podniků), což se opakovaně ukázalo jako efektivní kanál pro oslovení firem. V roce 2021 je ČMZRB jedním z partnerů projektu „2021: Rok nových příležitostí“, který realizuje Asociace malých a středních podniků (AMSP). Tento projekt si klade za cíl podpořit české malé a střední podniky v jejich obnově po pandemii a pomoci jim přizpůsobit se novým výzvám, včetně dvojí digitální a zelené transformace ekonomiky EU. Projekt se skládá z konferencí, workshopů, blogů, průzkumů a analýz, online kurzů a dalších aktivit. Jelikož je kvazi-kapitálové financování v portfoliu banky nové, plánujeme jej podpořit vlastním propagačním projektem, který bude velmi podobný výše zmíněnému projektu AMSP, nebo který může být dokonce jeho součástí (klíčové parametry projektu, včetně partnerské organizace, dosud nebyly definovány). Hlavním cílem tohoto projektu by bylo zkombinovat informační webináře o dvou nových (kvazi)kapitálových produktech s online kurzy a finančním vzděláváním českých malých a středních podniků s cílem prohloubit jejich znalosti o možnostech financování akciového typu. Předpokladem je, že vzdělávání bude realizováno formou deseti fyzických seminářů (v každém kraji jeden seminář, přičemž společně budou realizovány semináře pro Karlovarský/Plzeňský kraj, Prahu/Středočeský kraj, Olomoucký/Zlínský kraj a Jihomoravský kraj/Kraj Vysočina) a deseti online webinářů v časovém rozsahu tři hodiny. Fyzické semináře budou určeny pro menší počet účastníků a bude kladen maximální důraz na interaktivní pojetí, virtuální webináře naopak umožní participaci většího počtu zájemců s nižší mírou interaktivity. Rozsah vzdělávání bude nicméně pro obě formy shodný.

Realizace pilotních kvazikapitálových nástrojů umožní do budoucna podporu nových segmentů též mimo MSP a podpoří větší využívání finančních nástrojů i z dalších zdrojů, včetně evropských strukturálních a investičních fondů a InvestEU. Zkušenost z EFSI (Evropský fond pro strategické investice) ukázala, že členské státy s dobře fungujícími a zavedenými rozvojovými bankami jsou lépe schopny mobilizovat finanční nástroje EU a zajistit jejich místní použití. ČMZRB by provedením navržených kroků měla posílit svou roli a produktové portfolio po vzoru rozvojových finančních institucí v Německu, Polsku či Francii.

Reforma z pohledu přípravy systému skupiny ČMZRB na nové produkty bude probíhat v období 2021-2022. Na ni naváže realizace investičních schémat.

Nové produkty dále mohou reagovat na transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o restrukturalizaci a insolvenční, která je v procesu přípravy.

Součástí reformy je také navýšení základního kapitálu ČMZRB o 1 mld. Kč. Navýšením základního kapitálu dojde k výraznému zlepšení podmínek pro to, aby ČMZRB mohla realizovat i další inovativní finanční nástroje na podporu podnikání v budoucnu a byla rozšířena její kapacita v rámci bankovních regulatorních požadavků na kapitálovou přiměřenost (současná hodnota základního kapitálu ČMZB ve výši 2 632 mil. CZK (cca 100 mil. EUR) je významně nižší než u porovnatelných rozvojových institucí v EU - viz například rozvojové banky obdobné velikosti či lehce větší z regionu střední a východní Evropy, jako jsou bulharská BDB, chorvatská HBOR, maďarská MFB, slovenská SZRB nebo slovinská SID banka).

Navýšení základního kapitálu umožní zachování nízkých nákladů na rozvojové aktivity banky, současně umožní zásadním způsobem navýšit dostupné financování. Navýšení základního kapitálu o 1 mld. Kč umožní další financování firem ze strany ČMZRB v rozsahu až 7 mld. Kč. Odpovídající kapitálová vybavenost je důležitá pro rozvoj aktivit banky v plánovaných oblastech s cílem podpořit projekty i s vyšší mírou rizika tak, aby banka komplementárně působila na bankovním trhu a umožnila řešení případných tržních selhání. V této souvislosti je nezbytné vzít v úvahu možné rozšíření produktové škály o případné kvazikapitálové nástroje, které jsou náročnější na potřebu držet odpovídající výši regulatorního kapitálu v souvislosti s pravidly bankovní regulace. Je klíčové si v této souvislosti také uvědomit, že současné trendy v oblasti bankovní regulace neustále zvyšují požadavky na kapitálovou vybavenost bank. Dostatečná kapitálová vybavenost banky umožní kromě navýšení dalšího financování firem také snížení nákladů na případné zdrojové financování ze strany banky, neboť banka bude ze strany poskytovatelů financování vnímána jako dostatečně bezpečná a kredibilní instituce, což ve finále sníží náklady financování i na straně klienta/konečného příjemce podpory. Dosavadní zkušenosti banky s podporou segmentu malých a středních podniků ukazují, že klienty banky jsou převážně malí podnikatelé a průměrná výše úvěru se pohybuje kolem 5 milionů korun – navýšení dostupných zdrojů pro finanční operace ve výši 7 mld. Kč by tak umožnilo podpořit až 1400 nových projektů. Díky tomu bude možné navýšit objem podpory i v klíčových oblastech, jako jsou digitalizace, ochrana klimatu či inovace. Finální počet podpořených projektů/firem se bude odvíjet od skutečných potřeb trhu, typu produktu a typu projektu, přičemž důvěra a schopnost trhu vnímat banku jako kapitálově dostatečně vybavený subjekt zvýší možnosti banky vyvíjet produkty, které mohou být na trh umísťovány v zásadě v komplementární roli řešící případně i v budoucnu vzniklá tržní selhání.

Popis investic

Prostřednictvím nových kvazikapitálových produktů dojde k cílené podpoře podnikatelů rozšířením jejich investiční kapacity a posílením jejich bilance zasažené v krizovém období. Zároveň dojde k aktivizaci soukromých investičních zdrojů v rámci spolufinancování.

ČMZRB bude investice evidovat podobně jako ostatní produkty, kterými podporuje české podnikatele. Údaje o investici a průběh případu jsou zachyceny v interním bankovním systému, odkud se přenášejí informace do účetního a reportovacího prostředí. Pro spuštění produktů je možné využít stávající systémy, ale rostoucí počet obchodů si vyžádá přechod na nový systém, který proběhne do konce roku 2023. Reporting řídicímu orgánu bude probíhat na kvartální a pololetní bázi, přičemž se budou sledovat základní parametry obchodů. Zejména počet podpořených projektů, údaje o schválených investicích a čerpání, údaje o splácení a obchody v selhání,

pro monitoring též soulad s digitální a zelenou agendou. Formát reportingu bude přílohou dohody o financování s řídicím orgánem, což je standardní postup i u ostatních finančních nástrojů ČMZRB.

Prostřednictvím nových kvazikapitálových nástrojů by měly být zacíleny dva hlavní segmenty investic:

RESTART

Mezaninové financování investičních projektů podnikatelů podřízenými úvěry s cílem podpory investiční kapacity podnikatelů. Juniorní podřízený úvěr bude podmíněn spolufinancováním jiným bankovním nebo leasingovým úvěrem partnera ČMZRB minimálně ve výši podřízeného úvěru. RESTART bude cílený primárně pro malé a střední podniky, obvykle s jediným vlastníkem U RESTARTU se nepředpokládá konverze do ekvity. Bude se jednat o pasivní finanční investici ve formě účelového financování investičního záměru, s případným rekurzem na pořizovaný majetek v pořadí po bankovním úvěru.

Mezaninovým úvěrem podnik získává po smluvně danou dobu výhodný zdroj financování, který se chová obdobně jako jeho vlastní kapitál. Podřízenost tohoto typu úvěru znamená, že jeho poskytovatel, tj. Českomoravská záruční a rozvojová banka po dobu do splatnosti tohoto úvěru (tzv. období podřízenosti) souhlasí s tím, že její pohledávky vůči klientovi budou uspokojeny až poté, co byly plně splaceny všechny ostatní peněžité závazky klienta včetně jejich úroků a příslušenství vůči spolufinancující bance.

Příjemcem mohou být podnikatelé a firmy do 250 zaměstnanců, splňující definici malého a středního podniku.

Výše mezaninového úvěru ČMZRB nepřesáhne 100 mil. Kč, úvěr lze poskytnout až do výše [45] % (podle velikosti podniku) předpokládaných celkových nákladů projektu, v závislosti na pravidlech veřejné podpory. Parametry budou bonifikovat projekty se zaměřením na úspory energie, snížení skleníkových plynů a digitalizaci. Při předpokládané míře soukromého spolufinancování až ve výši 55 % nákladů projektu je předpokládána aktivizace soukromého kapitálu ve výši 2 322 mil. Kč. Celkem lze tedy předpokládat financování projektů ve výši 4 222 mil. Kč.

Způsobilé výdaje zahrnují:

- dlouhodobý hmotný majetek (zejm. pořízení strojů a zařízení, dopravní techniky, pořízení a technické zhodnocení staveb (tj. přístavby, rekonstrukce, modernizace) včetně pozemků;
- způsobilým výdajem může být i nákup použitých strojů a zařízení
- způsobilým výdajem může být i částka DPH, kterou klient musí zaplatit, jako součást ceny pořízení.

RECAP

Cílem Rekapitalizačního fondu (RECAP) je podpora konečných příjemců s udržitelnými dlouhodobými operacemi, kteří čelí přetrvávajícím střednědobým nedostatkům likvidity a / nebo provozním obtížím v důsledku hospodářského poklesu spojeného s COVID-19. Investice by měla přispět k posílení jejich bilance, stabilizaci společnosti a nastartování dalšího růstu, případně může být poskytnuta i v rámci reorganizace v součinnosti s věřiteli. Efektem bude též posílení úvěrovatelnosti komerčními bankami za běžných tržních podmínek.

Příjemcem mohou být podnikatelé a firmy do 3 000 zaměstnanců (s případným dalším omezením dle režimu veřejné podpory).

Indikativní výše poskytnutého financování z RRF alokace 5-100 mil Kč/firma (v rámci celkové výše financování záleží na finální struktuře produktů a zapojení dalších investorů, např. na úrovni fondu finančního zprostředkovatele).

Prostředky z investice lze použít na investice i financování provozu.

Nástroj RECAP předpokládá využití komplexnějších kvaziekvitních či ekvitních produktů a struktur, včetně konvertibilního dluhu s konverzí na ekvitu formou úvěru či dluhopisu, ekvity nebo kombinace mezzaninu a ekvity. Hybridní financování může být převedeno na kmenové nebo preferované akcie příjemce. Hybridní nástroje jsou podřízeny jiným dluhovým nástrojům, ale mají při splatnosti přednost před vlastním kapitálem. Hybridní financování je účtováno jako dluh podle IFRS i národních účetních standardů.

Předpokládaná doba splatnosti konvertibilního dluhu či exitu ekvitních investic je typicky 4-8 let. Doba splatnosti konvertibilního dluhu se může měnit v závislosti na potřebách Předběžného ozdravného plánu. Po dobu splatnosti konvertibilního dluhu Konečný příjemce typicky hradí pouze splátky úroků. K datu konečné splatnosti je provedena jednorázová splatnost konvertibilního dluhu. Exit ekvitních podílů probíhá typicky odprodejem jinému investorovi či přímo stávajícím akcionářům společnosti. Součástí produktu RECAP může být i podpora úvěrového financování podle § 41 českého insolvenčního zákona pro firmy s potřebou reorganizace či restrukturalizace (ať už úvěrovou či záruční formou), v rámci financování ozdravného plánu při dohodě dlužníka s věřiteli na reorganizačním plánu.

V rámci modelu implementace je možné zapojení finančních zprostředkovatelů, kteří by byly vybráni v modelu fondu fondů ke správě fondu a provádění investic. Jedním z parametrů výběru může být též soukromé spolufinancování dalších investorů.

Finální implementační model a produktová struktura budou rozhodnuty na základě další tržní analýzy a průzkumu a podmínek veřejné podpory. Pro program RECAP se indikativně předpokládá soukromé spolufinancování ve výši 30-50 % nákladů projektu (např. ozdravného plánu či celkové investice), tento předpoklad bude upřesněn v rámci finalizace produktu a způsobu zapojení soukromých zdrojů v souladu s podmínkami veřejné podpory. Indikativně lze předpokládat aktivizaci soukromého kapitálu ve výši 612 mil. Kč, tj. celkový objem financování projektů ve výši 1 224 mil. Kč.

Investiční část komponenty bude probíhat v období 2022-2025 (s možnou modifikací po roce 2025 pro RECAP v závislosti na možném zapojení zdrojů EIF či dalších investorů). Celková doba realizace finančních nástrojů RESTART a RECAP s ohledem na správu portfolia investic a úvěrů a jejich splatnost/investiční exit je odhadována na 10-12 let.

V rámci finančních nástrojů RESTART a RECAP lze předpokládat návratnost vložených prostředků prostřednictvím splátek a úroků. Tyto navrácené prostředky z FN (reflows) opět budou využity na finanční nástroje ČMZRB na podporu podnikání.

Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání, rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky a navýšení jejího základního kapitálu

Výzva	Segment MSP/midcaps je postižen důsledky pandemie a poškození rozvah a finanční výkonnosti firem vyžaduje nasazení nových kvazikapitálových nástrojů podpory MSP tak, aby bylo podpořeno ekonomické oživení v České republice jak z pohledu překlenutí krizového období, tak nastartování investic. Je nutné zvýšit odolnost MSP/mid-caps vůči ekonomickým výkyvům a jejich schopnost investovat do nových technologií a růstu. Kvazikapitálové nástroje mohou doplnit stávající možnosti bankovních a ekvitních produktů.
Cíl	Rozšíření produktové řady skupiny ČMZRB o kvazikapitálové produkty; Nastavení produktových parametrů motivujících projekty v oblasti úspor energie, snížení emisí a digitalizace; Podpora min. [100] firem prostřednictvím kvazikapitálových nástrojů; Aktivizace soukromého kapitálu v rámci koinvestic a návazného financování v podpořených projektech a firmách; Vytvoření institucionálních a personálních předpokladů pro zajištění efektivní správy nových finančních nástrojů; Navýšení základního kapitálu ČMZRB s cílem navýšit dostupný objem financování firem a kapacitu pro realizaci finančních nástrojů v rámci banky; Spuštění projektu na finanční vzdělávání podniků v oblasti (kvazi)ekvitního financování a propagaci dvou nových produktů ČMZRB.
Implementace	Kvazikapitálové nástroje budou realizovány v rámci skupiny národní rozvojové banky ČMZRB. ČMZRB zajistí odpovídající strukturu a standardy finanční instituce pro realizaci finančních nástrojů kvazikapitálového typu. Je předpokládán model přímého poskytování mezaninových úvěrů (RESTART) konečným příjemcům podpory, v rámci kterého bude ČMZRB řídit správu investičního portfolia. V rámci rekapitalizačního instrumentu je možné zapojení odborného finančního zprostředkovatele vybraného v rámci procesu ČMZRB (model fondu fondů). Kapitálové navyšování bude realizováno za součinnosti akcionářských ministerstev.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Reforma produktové řady ČMZRB proběhne ve spolupráci a po konzultacích s akcionáři (MF ČR, MPO ČR, MMR ČR) a stakeholdery (SPD ČR, HK ČR, AMSP ČR, ČBA). Řídícím a koordinačním orgánem bude MPO ČR. Na úrovni financovaných projektů se předpokládá, že investice aktivizují další soukromé financování finančních institucí (banky, fondy), zejména ve formě seniorního úvěrového spolufinancování poskytnutých podřízených úvěrů (v rámci produktu Mezanin Restart platí podmínka spolufinancování jiným

	bankovním nebo leasingovým úvěrem partnera ČMZRB minimálně ve výši podřízeného úvěru).
Překážky a rizika	Příprava a uvedení na trh nového produktového portfolia; chyby v exekuci transakcí a následné správě portfolia; chyby při vymáhání (workoutu) nevýkonných obchodů
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	MSP a midcaps dle definice Nařízení EK 651/2014, resp. Nařízení 2015/1017)
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	4 mld CZK. V rámci nákladů jsou zahrnuty náklady na navýšení základního kapitálu ČMZRB (1 mld. Kč) a náklady na produkty kvazikapitálových nástrojů (3 mld. Kč). Alokace na produkty se dále dělí na technickou asistenci (1,5 % z 3 mld. Kč, tj. 45 mil. Kč), odhadovaný náklad na poplatky (15 % z alokace na produkty po odečtení technické asistence, tj. cca 0,44 mld. Kč) a alokace pro konečné příjemce (indikativní rozdělení RESTART 1,9 mld. Kč a RECAP 0,61 mld. Kč). Náklady na poplatky budou verifikovány nezávislou analýzou a případně nevyužitá alokace bude přesunuta do alokace pro konečné příjemce. Do kalkulace nejsou zahrnuty rizikové náklady, protože tyto nemají do konce roku 2025 vliv na alokaci pro konečné příjemce. Předpokládá se míra defaultu na úrovni 20 - 25%, ale tento údaj musí být verifikován v rámci investiční strategie.
Dodržování pravidel státní podpory	V rámci produktu Mezanin Restart je předpokládán režim GBER (čl. 14 a 22), v rámci rekapitalizačního instrumentu se dále předpokládá notifikace režimu podpory či přizpůsobení dle parametrů Pokynů ke státní podpoře investic v rámci rizikového financování (Sdělení Komise 2014/C 19/04).
Uveďte dobu implementace	Předpokládané investiční období 2022-2025, (s možnou modifikací po roce 2025 pro RECAP v závislosti na možném zapojení zdrojů EIF či dalších investorů). Celková doba realizace finančních nástrojů RESTART a RECAP s ohledem na správu portfolia investic a úvěrů je odhadována na 10-12 let.

5. Zelené rozměry komponenty

Opatření je zaměřeno obecně na investice do podnikání. Budou vybírány pouze projekty, které budou respektovat zásadu „nepůsobit podstatnou škodu“ (DNSH). V případě investic do staveb a budov (které by byly realizovány v rámci připravovaných investic) bude kontrolována studie proveditelnosti právě v kapitole dopadů na životní prostředí (metodicky bude vyžadován závazek, že budou stavby a budovy realizovány šetrně k životnímu prostředí), současně bude kontrolována studie dopadů na životní prostředí, zda je provedena s náležitou pečlivostí a zda ukazuje znaky toho, že investice nebude působit negativně na životní prostředí.

V rámci podpořených projektů lze u realizovaných investic předpokládat přesah do investic firem do nových technologií s pozitivním vlivem na emise skleníkových plynů, může docházet též k investicím, které nahrazují emisně náročné zdroje. Tyto investice budou motivovány výhodnějšími parametry produktů (v závislosti na charakteru produktů např. formou delší splatnosti, delšího odkladu splátek či nižší úrokové sazby). Investiční podpora bude vytvářet předpoklad pro zavádění opatření přechodu k nízkouhlíkové ekonomice v souladu s energeticko-klimatickými cíli. MSP umožní realizovat též investice návratné v delším časovém horizontu.

Tímto způsobem může investiční schéma přispět k naplňování závazků ČR vyplývajících z rámce pro politiku EU v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 v oblastech energetické účinnosti (snížení konečné a primární spotřeby energie), obnovitelných zdrojů energie a snižování emisí skleníkových plynů.

UPOZORNĚNÍ: Charakter komponenty bude dále upraven, aby reflektoval zohlednění 100 % koeficientu příspěvku k plnění klimatických cílů dle přílohy VI Nařízení.

6. Digitální rozměry komponenty

Opatření je zaměřeno obecně na investice do podnikání. V rámci podpořených projektů lze u realizovaných investic předpokládat přesah do investic firem do nových technologií v oblasti digitalizace MSP a mid-caps (automatizace, AI, robotizace, strojového učení, rozšíření a virtuální reality, *business intelligence*, *e-commerce* apod.). Tyto investice budou motivovány výhodnějšími parametry produktů (v závislosti na charakteru produktů např. formou delší splatnosti, delšího odkladu splátek či nižší úrokové sazby). Investiční podpora bude vytvářet předpoklad pro zvýšení tempa zavádění digitálních nástrojů mezi MSP a využívání výhod digitálních řešení ke zlepšení produktivity, ziskovosti a oslovování nových zákazníků. Cílem je stimulovat investice MSP do zavádění a využívání digitálních nástrojů a nových technologií v podnikání a podporovat MSP při využívání a propojování ICT infrastruktury, která je nezbytná pro naplňování principů Průmysl 4.0.

V rámci nastavených parametrů bude cílem, aby počet podpořených podniků v oblasti zelené a digitální transformace byl co nejvyšší.

7. Milníky, cíle a časová osa

Doplňující informace k návrhu milníků a harmonogramu v tabulce:

Reforma v rámci produktové inovace a přípravy ČMZRB na ni, včetně rozvoje svých institucionálních kapacit a přípravy modelu správy nových finančních nástrojů by se měla odehrát v první fázi opatření do roku 2022.

V rámci milníků je vyjádřena milníky 1-8:

M1) Navýšení základního kapitálu banky – milníkem je schválení navýšení základního kapitálu akcionářem banky a zápis o navýšení základního kapitálu v obchodním rejstříku. Navýšení kapitálu proběhne do konce roku 2022.

M2) Připravení modelu správy kvazikapitálových nástrojů – milník zahrnuje aktivity ČMZRB směřující k přípravě instituce na produktovou inovaci kvazikapitálových nástrojů. ČMZRB za využití své odborné kapacity, konzultace s tržními subjekty i odborného poradenství připraví nové produktové portfolio a zároveň model jeho správy v rámci finanční instituce. Součástí tohoto milníku je posílení a rozvoj interních kapacit banky v oblasti personální, technické i institucionální a naplnění vize banky jako znalostního a kompetenčního centra

pro realizaci finančních nástrojů v České republice. Završení těchto aktivit milníkem je stanoveno v podobě schválení plánu realizace a vnitřních předpisů pro správu nových nástrojů představenstvem ČMZRB.

M3) Milník pokrývá detailní nastavení podmínek správy v rámci smluvního ujednání mezi ČMZRB a ministerstvem, včetně investiční strategie, která zajistí naplnění cílů uvedených v kapitole 2.2. Milník je nastaven podpisem dohody (potažmo dohod) o financování.

M4) Milník završuje přípravu produktů vypsáním výzvy (potažmo výzev) nových finančních nástrojů. Výzva určuje detailní podmínky jednotlivých produktů a spouští příjem žádostí. Na výzvu navazuje investiční fáze produktů.

M5) Aktualizace střednědobé strategie ČMZRB v kontextu rozvoje aktivit v oblasti infrastrukturního financování a rozšíření produktového portfolia na podporu soukromého sektoru. Milníkem je schválení nové strategie akcionářem banky (zastoupeným ministerstvy průmyslu a obchodu, financí a místního rozvoje) nejpozději ke konci roku 2022.

M6) Implementace nového systému pro CORE Banking. Milník bude realizován v průběhu investiční fáze produktů v rámci reakce na rostoucí počet obchodů a produktů banky. ČMZRB bude muset inovovat základní bankovní systémy, aby dokázala efektivně spravovat klientská data a bankovní obchody. Předpokládá se přechod na nový systém do konce roku 2023. Předpokladem realizace bude analýza a specifikace nového informačního systému do konce roku 2022.

M7) Úprava IT systémů a digitalizace procesů bude završena implementací navazujících CRM systémů, včetně komponent pro online komunikaci s klientem a efektivní správu klientských dat do konce roku 2025. Jedná se o nezbytný předpoklad pro efektivní správu širokého portfolia produktů FN a digitální komunikaci s klienty ve střednědobém období.

M8) Zahájení projektu na finanční vzdělávání podniků v oblasti (kvazi)ekvitního financování a propagaci dvou nových produktů ČMZRB – milníkem je podpis smlouvy s vysoutěženým externím dodavatelem, jejíž součástí bude detailní harmonogram jednotlivých aktivit (projekt bude zahájen společně s investiční fází dvou nových produktů v průběhu roku 2022).

Během roku 2022 je plánováno odstartování investiční fáze kvazikapitálových finančních nástrojů – na kterou jsou navázány postupné **cíle dle plánovaného počtu zainvestovaných projektů**, které odpovídají požadovaným zdrojům investiční alokace. Cíle investiční části komponenty jsou vyjádřeny prostřednictvím **kvantitativního milníku počtu podpořených projektů**, který byl vybrán jako nejrelevantnější pro vyjádření dopadů investičního opatření, které je postaveno na podpoře jednotlivých firem a jejich investičních záměrů. Cílová hodnota 100 podpořených podniků (odpovídající očekávané výši investic a počtu zdrojů, viz kap.6) je rozložena v čase dle očekávaného tempa čerpání v rámci investičního období do roku 2025.

Naplněním kvantitativních cílů bude dosaženo vytyčeného cíle podpory českého hospodářství v rámci cílových MSP/mid-cap firem. Zároveň bude završena pilotní realizace nových kvazikapitálových finančních nástrojů, která může být v rámci rozvoje národní rozvojové banky využita pro přípravu dalších produktů pro podporu soukromého i veřejného sektoru dle obdobných principů.

V rámci projektu na vzdělávání firem a propagaci nových produktů je kvantitativním cílem uspořádání deseti seminářů v jednotlivých regionech (viz kapitola 3) a deseti online webinářů.

Sledování a kontrola naplnění milníků bude prováděna ministerstvem průmyslu a obchodu na základě dat a výstupů vykázaných ČMZRB.

8. Financování a náklady

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

4.3 Protikorupční reformy (MS)

1. Popis komponenty

Souhrnný box

Oblast politiky/obor zájmu: Protikorupční opatření

Cíl: Cílem komponenty je dosáhnout posílení protikorupčního rámce České republiky se zaměřením na oblasti prevence a odhalování korupce, jak obecně prostřednictvím ochrany oznamovatelů, tak v konkrétních sektorech v souladu s mezinárodními doporučeními a rozšířit vlastní datovou a analytickou základnu, kterou by mohla následně Česká republika využít při navrhování a provádění účinnějších a lépe zacílených protikorupčních opatření. Rovněž ve vztahu k RRF by tak mělo dojít ke snížení rizika, že budou alokované finanční prostředky kvůli korupci čerpány nesprávně.

Reformy a/nebo investice⁹¹:

1.1 Zlepšení postavení oznamovatelů

Reforma směřuje ke zlepšení právního i faktického postavení oznamovatelů protiprávního jednání (tzv. whistleblowerů) v České republice. Bude realizována v rámci následujících projektů:

- 1.1.1 Přijetí zákona o ochraně oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona;
- 1.1.2 Vytvoření vnějšího oznamovacího systému na Ministerstvu spravedlnosti;
- 1.1.3 Realizace projektu s názvem „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“.

1.2 Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Cílem této reformy je zakotvení objektivních pravidel pro výběr soudců a soudních funkcionářů, podrobnější úpravy vedlejší činnosti soudců a zefektivnění soudních řízení, na kterých se podílejí přísedící. Dále se jedná o posílení záruk zákonnosti řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů zavedením odvolacího přezkumu a zvýšení efektivity řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Předmětná reforma sestává z následujících projektů:

- 1.2.1 Projekt novelizace zákona o soudech a soudcích.
- 1.2.2 Projekt novelizace zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.

1.3 Sběr dat o korupci v ČR

Reforma je zaměřena na získání kvantitativních a kvalitativních dat o prevalenci korupce ve specifickém národním socioekonomickém a historicko-kulturním kontextu České republiky. Cílem je nejen tato data a z nich odvozené poznatky jednorázově získat, ale rovněž získat doporučení pro replikaci výzkumu v dalších obdobích.

Odhadované náklady:

Financování komponenty bude realizováno ze státního rozpočtu a v případě reformy 1.1 rovněž z prostředků Fondů EHP 2014-2021 v rámci projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“.

Další popis komponenty

Komponenta se skládá ze tří samostatně realizovatelných reforem:

1.1 Zlepšení postavení oznamovatelů

Reforma cílí na zlepšení postavení oznamovatelů po právní i faktické stránce. V současné době nejsou oznamovatelé protiprávních jednání v pracovním kontextu dostatečně chráněni proti odvetným opatřením. Nadto ve společnosti přetrvává spíše negativní pohled na oznamovatele, kteří jsou ze strany mnohých občanů označováni pejorativním

⁹¹ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

způsobem. Reforma proto směřuje nejen na legislativní úpravu ochrany oznamovatelů, která má oznamovatelům zajistit účinnou ochranu před odvetnými opatřeními, ale obsahuje i navazující nelegislativní kroky. Vedle zřízení a řádného fungování vnějšího oznamovacího systému má reforma za cíl i zlepšení celkového povědomí o oznamovatelích a whistleblowingu obecně.

1.2 Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Reforma reaguje na poptávku odborné veřejnosti i doporučení mezinárodních hodnotících mechanismů, kterých je Česká republika členem, na regulaci jasných, objektivně měřitelných a spravedlivých pravidel pro výběr soudců a soudních funkcionářů a dále na pravidla pro vedení kárných řízení. V neposlední řadě je předmětem reformy zefektivnění soudních řízení, což bude mít pozitivní dopad nejen na vytížení soudů, ale i na účastníky řízení.

1.3 Sběr dat o korupci v ČR

Reforma cílí na rozšíření spektra analytických a preventivních nástrojů, kterými Česká republika disponuje a pomocí kterých je možné nejen na základě subjektivního vnímání korupce nebo průzkumu veřejného mínění analyzovat převažující typy korupce a mapovat její výskyt v jednotlivých sektorech, které budou vytipovány na základě analýzy dostupných zdrojů a rozhovorů s experty na korupci a na dané sektory. Reforma k dosažení cílů využívá inovativní nástroje založené na uplatnění vhodných sociologických metod.

2. Hlavní výzvy a cíle

V doporučeních Rady k národním programům reforem České republiky a stanoviscích Rady ke konvergenčním programům České republiky za roky 2019 a 2020 je opakovaně zmiňováno, že korupce, navzdory mírnému zlepšení, zůstává pro Českou republiku problémem, který může brzdit hospodářskou činnost. Odpovídalo tomu i doporučení (CSR) udělené České republice na léta 2019 a 2020, že má: „1. [...] *Přijmout projednávaná protikorupční opatření.*“ Přestože již byla většina doporučeními zmiňovaných opatření schválena na úrovni vlády, boj proti korupci je Českou republikou vnímán jako důležitý a kontinuální proces, o čemž svědčí i tato komponenta zaměřená především na prevenci a odhalování korupce.

Rovněž indexy, které se problematikou korupce zabývají, ukazují, že Česká republika má stále prostor pro zlepšení. Např. Corruption Perception Index sestavovaný Transparency International zařadil v hodnocení za rok 2020 ČR se ziskem 54 bodů ze 100 na 49. místo ze 179. Svým bodovým ziskem se tak ČR pohybuje 10 bodů pod průměrem států Evropské unie. V rámci Global Corruption Indexu pak ČR v hodnocení za rok 2020 získala 25,87 bodů a umístila se na 29. místě z celkových 198, v rámci evropského regionu pak na 19. místě ze 46. Reformy obsažené v této komponentě tak mohou významně přispět k vytvoření podmínek k tomu, aby se pozice ČR mohla v uvedených hodnoceních v budoucnu zlepšovat.

Posílení opatření v oblasti prevence a odhalování korupce se jeví jako velmi vhodné vzhledem k aktuální situaci spojené s pandemií Covid-19, která v některých oblastech zvětšuje pomyslný prostor korupčních příležitostí, a za situace, kdy jsou některé kontrolní mechanismy z podstaty věci (např. kvůli časové tísní) omezeny, je tak nutné hledat mechanismy alternativní.

a) Hlavní výzvy

1.1 Zlepšení postavení oznamovatelů

Hlavními výzvami v oblasti ochrany oznamovatelů jsou 1) nedostatečná ochrana oznamovatelů před odvetnými opatřeními, 2) absence komplexní transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „Směrnice“), 3) neexistence jednotného vnějšího oznamovacího kanálu, 4) nedostatečná metodická a právní podpora v oblasti whistleblowingu, 5) špatná reputace oznamovatelů u široké i laické veřejnosti a 6) nedostatečná informovanost o problematice ochrany oznamovatelů obecně.

1.2 Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Hlavními výzvami v oblasti výběru soudců a soudních funkcionářů je absence objektivně měřitelných pravidel jejich výběru. Ve vztahu k úpravě kárných řízení jsou největšími problémy 1) nemožnost dostatečného přezkumu rozhodnutí kárného senátu, 2) nedostatečná efektivita kárných senátů, 3) neexistující procesní forma řešení věci v kárném řízení na základě dohody, 4) nedostatečná aktivita některých navrhovatelů (kárných žalobců), 5) nemožnost provedení důkazů

opatřených pro účely kárného řízení v řízení o způsobilosti soudce a státního zástupce vykonávat svou funkci, 6) nesporné skutečnosti a 7) dopláčení 50 % platu v případě zastavení kárného řízení v důsledku vzdání se funkce kárně obviněného, který byl dočasně zproštěn výkonu funkce.

1.3 Sběr dat o korupci v ČR

Především v krizových situacích, jakou je pandemie Covid-19, ale nejen v nich, by měla Česká republika disponovat účinnými nástroji pro identifikaci oblastí se zvýšeným korupčním rizikem tak, aby v nich mohla cíleně a v potřebném čase přijímat opatření, která napomohou prostor pro korupci zmenšit a přispět k tomu, aby byly finanční prostředky vyčleněné na zmírnění dopadů krize vynakládány účelně a hospodárně.

b) Cíle

1.1 Zlepšení postavení oznamovatelů

1.1.1 Přijetí zákona o ochraně oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona

Cílem je poskytnout whistleblowerům ochranu a záruku, že pokud stanoveným způsobem učiní oznámení, nebudou nijak sankcionováni. S tím souvisí rovněž cíl zvýšit povědomí o whistleblowingu u odborné i laické společnosti, a zajistit tak efektivní fungování právní úpravy a předcházení a postihování protiprávních jednání. Navrhovaná opatření mají totiž sloužit nejen k ochraně potenciálních oznamovatelů protiprávního jednání, ale také k prevenci protiprávního jednání obecně. Zavedením komplexního právního rámce včetně vymezení a vzniku oznamovacích kanálů se očekává zvýšení počtu podaných oznámení. Tím by mělo dojít ke snížení výnosů pocházejících z korupce nebo jiné protiprávní činnosti, která byla na základě oznámení odhalena.

Ochrana má poskytnout osobám v pracovněprávních a jiných obdobných vztazích možnost lépe se domáhat svých práv, pokud jsou v souvislosti s jejich oznámením protiprávního jednání narušována, ať už ze strany zaměstnavatele, nebo jiné osoby.

1.1.2 Vytvoření vnějšího oznamovacího systému na Ministerstvu spravedlnosti

Cílem projektu je vznik specializovaného útvaru na Ministerstvu spravedlnosti, který bude plnit úkoly vnějšího oznamovacího systému v souladu se Směrnicí. Útvar Ministerstva spravedlnosti bude vedle přijímání oznámení provádět školení a přednášky za účelem osvěty veřejnosti a bude poskytovat poradenství potenciálním oznamovatelům. V rámci vnějšího oznamovacího systému je klíčové zajištění ochrany totožnosti oznamovatele a informací, které by mohly vést k jejímu prozrazení. Systém proto bude realizován na vysoké technické úrovni s nejvyššími standardy kybernetické i fyzické bezpečnosti.

1.1.3 Realizace projektu s názvem „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“

Cílem projektu bude zlepšit celkový obraz oznamovatelů v široké i odborné veřejnosti. Soudci, orgány činné v trestním řízení a zástupci veřejné správy budou v rámci konference a školení připravováni na kontakt s oznamovateli a bude jim přiblížen celospolečenský význam whistleblowingu. Zástupci veřejnosti budou o problematice informováni skrze osvětovou mediální kampaň. V obou případech bude jedním z hlavních cílů bojovat proti předsudkům směřujícím proti oznamovatelům protiprávního jednání. Ke školením a osvětové kampani budou názorně využity příklady dobré praxe ze zahraničí. Včasné odhalení trestné či jiné protiprávní činnosti na základě podaného oznámení je jedním z nezbytných prvků, který s sebou může přinášet úspory veřejných prostředků, odvrácení obecného ohrožení a má další pozitivní dopady.

1.2 Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

1.2.1 Projekt novelizace zákona o soudech a soudcích

Cílem předkládaného návrhu zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů je zavedení jednotného a transparentního systému výběru soudců, soudních funkcionářů, stejně jako rozšíření povolené vedlejší činnosti o výkon činnosti aktivního sportovce, zavedení oznamovacího režimu pro vedlejší činnost a omezení působení přísedících v trestněprávních řízeních.

V oblasti výběru soudců dojde k vytvoření transparentního a objektivního postupu, který zaručí, aby se soudci stávali pouze nejvyšší uchazeči. Systém výběru a přípravy budoucích soudců není v současnosti u krajských soudů jednotný. V této oblasti je proto cílem sjednocení přípravy uchazečů o soudcovskou funkci v rámci institutu justičního kandidáta,

který navazuje na úspěšné složení odborné justiční zkoušky. Praxi justičního kandidáta pak budou moci absolvovat i osoby, které mají jinou právní praxi s profesní zkouškou. Po absolvování této praxe bude následovat hodnocení konkrétního justičního kandidáta. Místo konkrétního soudce bude obsazováno pomocí výběrového řízení, které bude probíhat v rámci obvodu konkrétního krajského soudu. Do výběrového řízení se vedle justičních kandidátů budou moci přihlásit také odborníci mimo justici.

Novela zákona o soudech a soudcích přináší také jednotnou úpravu výběru soudních funkcionářů, tj. předsedů okresních, krajských a vrchních soudů. Jeví se jako vhodné zakotvit do zákona o soudech a soudcích úpravu týkající se výběrového řízení na shora uvedené funkce. Dále by měla právní úprava obsahovat také podmínku soudní praxe minimálně 5 let a povinnost uchazeče představit v rámci výběrového řízení vizi řízení příslušného soudu. V neposlední řadě je navrhováno zakotvit povinnost manažerského vzdělání pro předsedy a místopředsedy soudů. Hlavní odlišností by poté bylo zavedení zákazu opakování mandátu soudních funkcionářů.

V oblasti vedlejší činnosti soudců je navrhováno nově zakotvit oznamovací režim, který by měl odstranit současné problémy, se kterými se potýkají předsedové soudů, kteří nemají dostatečné informace týkající se vedlejší činnosti soudců působících na jejich soudu. Současně je také plánováno rozšířit povolené činnosti o výkon činnosti aktivního sportovce, aby bylo touto změnou umožněno soudcům provozovat sport, a to i jako výdělečnou činnost a současně blíže specifikovat výkon správy vlastního majetku, a to především s ohledem na členství soudce v orgánech bytových družstev nebo společenství vlastníků jednotek. V této oblasti se také navrhuje výslovně upravit zákaz členství soudců v politických stranách a politických hnutích, který již v současnosti výslovně platí pro soudce Ústavního soudu.

Dále se navrhuje omezit rozsah účasti laického prvku na rozhodování soudů v trestních věcech na rozhodování o zvlášť závažných zločinech s výjimkou zvlášť závažných zločinů v části druhé, v hlavách V a VI trestního zákoníku. Tím dojde ke změně vymezení trestních věcí, ve kterých rozhoduje samosoudce a ve kterých rozhoduje senát, a to ve prospěch samosoudcovského rozhodování. Rozhodování v senátu by tak mělo být omezeno na skupinu nejzávažnějších trestných činů, mezi nimiž zůstávají především násilné trestné činy. Co se týká majetkové a hospodářské kriminality, přečiny i zločiny, a to i zvlášť závažné zločiny v této oblasti budou po přijetí shora uvedené novely spadat pod samosoudcovské rozhodování.

1.2.2 Projekt novelizace zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Cílem předkládaného návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, je posílení záruk zákonnosti zavedením instančního přezkumu na základě opravného prostředku a zvýšení efektivity řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, a to prostřednictvím vícero opatření (viz dále k cílům v rámci jednotlivých oblastí).

Nemožnost dostatečného přezkumu rozhodnutí kárného senátu

Cílovým stavem je zavedení instančního přezkumu rozhodnutí současného kárného senátu. Přezkum má sloužit k posílení zákonnosti řízení vedených podle kárného řádu, čímž má napomoci naplnění požadavku na spravedlivý proces a požadavku na věcně správné a spravedlivé rozhodnutí věci včetně případného odpovídajícího postihu kárně obviněného, dále má vést k vyšší akceptaci rozhodování v řízeních vedených podle kárného řádu.

Nedostatečná efektivita kárných senátů

Cílovým stavem je dosáhnout takového složení senátů a způsobu jejich kreace, které umožní, při zachování dalších požadavků na soudní rozhodování, rozhodování na základě znalosti profese kárně obviněného a na základě náhledu osob, které dokáží posoudit dopady jednání kárně obviněného do sféry osob stojících mimo profesi kárně obviněného, resp. mimo justici v širším smyslu. Nová právní úprava má umožnit soudcům, aby nesli odpovědnost za výsledek kárného řízení. Nové složení senátů tak má napomoci dosažení adekvátního (přísnějšího) postihu kárně obviněných.

Neexistující procesní forma řešení věci v kárném řízení na základě dohody

Cílovým stavem je ve vhodných případech umožnit řešení věci na základě dohody mezi navrhovatelem (kárným žalobcem) a kárně obviněným, která umožní zjištění viny kárně obviněného zjednodušeným způsobem a která povede k prosazení požadavku na řádný výkon funkce soudce, předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, státního zástupce a na řádný výkon exekutorského úřadu.

Nedostatečná aktivita některých navrhovatelů (kárných žalobců)

Cílový stav spočívá v tom, že návrhy na zahájení kárného řízení budou podávat navrhovatelé s nejlepšími podmínkami pro posouzení skutku, ve kterém je spatřováno kárné provinění, a pro posouzení osoby kárně obviněného s tím, že dalším navrhovatelům nemá být bráněno v tom, aby konali samostatně.

Nemožnost provedení důkazů opatřených pro účely kárného řízení v řízení o způsobilosti soudce a státního zástupce vykonávat svou funkci

Cílovým stavem je umožnit provedení důkazů opatřených pro účely kárného řízení v řízení o způsobilosti soudce a státního zástupce vykonávat svou funkci při zachování dosavadní koncepce řízení o způsobilosti.

Nesporné skutečnosti

Cílovým stavem je umožnit, aby kárný soud mohl upustit od dokazování nesporných skutečností za účelem posílení zásady procesní ekonomie při šetření zásady materiální pravdy.

Doplácení 50 % platu v případě zastavení kárného řízení v důsledku vzdání se funkce kárně obviněného, který byl dočasně zproštěn výkonu funkce.

Cílovým stavem je nedoplácení platu v případech, kdy kárně obviněný ve věcech soudců a ve věcech státních zástupců byl odsouzen pro kárné provinění nebo kdy přivodí záměrně situaci, kdy je mu doplácena část platu, přestože by na ni jinak neměl nárok.

1.3 Sběr dat o korupci v ČR

Hlavním cílem je pomocí poznatků ze sociologie, politologie, práva a kriminologie určit rozsah a formy korupce ve vybraných společenských sektorech v České republice a doporučit konkrétní opatření, která by mohla korupci v jednotlivých sektorech snížit. Poznatky z tohoto projektu budou využity pro budoucí strategie vládního boje proti korupci. Druhým dílčím cílem projektu je předložit sadu doporučených nástrojů pro replikovatelné, efektivní a validní měření přímé a nepřímé zkušenosti s korupcí ve společenských sektorech. Cílů bude dosaženo prostřednictvím vypracování souhrnné závěrečné výzkumné zprávy, která bude obsahovat analýzu výsledků výzkumu přímé a nepřímé zkušenosti s korupcí v různých sektorech České republiky a dále metodologii měření zkušenosti s korupcí ve vybraných sektorech v České republice a bude shrnovat poznatky ze všech fází projektu po metodologické stránce a rovněž konkrétní doporučení v otázkách případné replikace výzkumu. Souhrnná výzkumná zpráva bude uplatnitelná pro orgány státní správy, neziskové organizace či vědce a studenty a umožní replikaci tohoto průzkumu v budoucnu.

c) Národní strategický kontext

Programové prohlášení vlády ČR z r. 2018

Vláda se ve svém programovém prohlášení zavázala, že bude dále bojovat proti korupci ve všech oblastech, tento boj systémově koordinovat, vyhodnocovat efektivitu již přijatých protikorupčních opatření v praxi a navrhopvat jejich vhodné změny a doplnění.

1.1 Zlepšení postavení oznamovatelů

Programové prohlášení vlády ČR z r. 2018

Vláda se ve svém programovém prohlášení zavázala, že předloží účinné právní nástroje k ochraně oznamovatelů korupce.

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 a Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022.

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 v kapitole „Rozvoj občanské společnosti“ stanoví, že bude předložen návrh zákona o ochraně oznamovatelů protiprávního jednání (whistleblowerů).

Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022 provádí v této oblasti Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2018 až 2022 a ukládá Ministerstvu spravedlnosti prosazovat v Parlamentu schválení návrhu zákona o ochraně oznamovatelů a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů, kterými má být do českého právního řádu Směrnice implementována.

Mezinárodní závazky ČR

Kromě potřeby implementace Směrnice a závazků vlády vyvolaných společenskou poptávkou se jedná rovněž o splnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a o naplnění doporučení mezinárodních organizací, kterých je Česká republika členem. K ochraně oznamovatelů Českou republiku zavazuje řada mezinárodních dokumentů, např.: Trestněprávní úmluva Rady Evropy o korupci (čl. 22), Občanskoprávní úmluva Rady Evropy o korupci (čl. 9), Úmluva OSN proti korupci (čl. 32-33), OECD Guidelines for Managing Conflict of Interest in the Public Service, OECD

Guidelines for Multinational Enterprises, OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions, The Parliamentary Assembly of the Council of Europe: Resolution 1729 (2010) Protection of whistle-blowers: Recommendation 1916 (2010) a Recommendation CM/Rec(2014)7 Protection of whistleblowers.

1.2 Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

1.2.1 Projekt novelizace zákona o soudech a soudcích

Programové prohlášení vlády ČR z r. 2018

Programové prohlášení vlády ČR z r. 2018 stanoví, že vláda bude v justiční oblasti při přísném respektování nezávislosti soudců i státních zástupců a mezinárodních doporučení v této oblasti usilovat o zvyšování kvality jejich činnosti a prosadit kariérní řád soudců a zákonem stanovené podmínky výběrů soudců jako záruky udržení profesní motivace a protikorupční opatření, dále že bude vláda pokračovat v elektronizaci justice v zájmu zjednodušení činností, zrychlení řízení a snížení nákladů.

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 a Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 v kapitole „Výkonná a nezávislá exekutiva“ stanoví, že Ministerstvem spravedlnosti bude předložena novela zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, jejímž cílem bude mimo jiné zavedení transparentního způsobu výběru soudců a soudních funkcionářů.

Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022 provádí v této oblasti Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2018 až 2022 a rovněž počítá s přijetím novely zákona o soudech a soudcích jako legislativním protikorupčním opatřením.

Skupina států proti korupci (GRECO)

V této oblasti by mělo dojít k aktualizaci stávajícího zákonného textu podle doporučení Skupiny států proti korupci (GRECO), která upozorňuje na nedostatečná pravidla k zajištění jednotných a transparentních postupů při výběru soudců i soudních funkcionářů. Zavedením transparentních, objektivních a otevřených kritérií pro výběr soudců bude také podpořena nezávislost soudní moci, a to nejen v očích veřejnosti, ale i z objektivních hledisek.

Česká republika byla skupinou GRECO posuzována v rámci Čtvrtého hodnotícího kola zaměřeného na téma prevence korupce ve vztahu k členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům. Výstupem tohoto hodnotícího kola byly mimo jiné také doporučení týkající se, jak výběru soudců a soudních funkcionářů, tak i vedlejší činnosti soudců. Z pohledu naplňování těchto doporučení navrhovaná novela přináší, jak požadovanou podrobnější úpravu výběru soudců, a to především pomocí nastavení jednotných a transparentních postupů pro rozhodování na základě přesně stanovených, objektivních a jednotných kritérií, ale také nově zavádí zákonnou úpravu výběru soudních funkcionářů. V souvislosti s doporučeními GRECO nelze opomenout ani splnění požadavku na zavedení přísnější právní úpravy vedlejších činností soudců, včetně zakotvení oznamovacího režimu, který novela zákona o soudech a soudcích přináší.

Konkrétně GRECO v oblasti prevence korupce ve vztahu k soudcům stanoví v doporučení vi.: „Skupina GRECO doporučuje (i) přijmout podrobnější úpravu výběru a kariérního postupu soudců a předsedů soudů za účelem nastavení jednotných a transparentních postupů a zajištění rozhodování na základě přesně stanovených, objektivních a jednotných kritérií, zejména zásluh; a (ii) zajistit, aby veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů byla odůvodněná a aby bylo možné se proti nim odvolat k soudu.“ GRECO dále stanoví v doporučení viii.: „Skupina GRECO doporučuje přijmout přísnější právní úpravu vedlejších činností soudců včetně zavedení požadavku na jejich hlášení a přiměřeného dohledu dodržování stávajících omezení v oblasti vykonávání těchto činností.“ Nakonec k této oblasti GRECO stanoví doporučení ix.: „Skupina GRECO doporučuje přijmout úpravu, která umožní soudcům podat odvolání proti kárným rozhodnutím, včetně rozhodnutí o odvolání z funkce.“

1.2.2 Projekt novelizace zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Programové prohlášení vlády ČR z r. 2018

Programové prohlášení vlády ČR z r. 2018 stanoví, že vláda bude v justiční oblasti při přísném respektování nezávislosti soudců i státních zástupců a mezinárodních doporučení v této oblasti usilovat o zvyšování kvality jejich činnosti a že prosadí kariérní řád soudců a zákonem stanovené podmínky výběrů soudců, jako záruky udržení profesní motivace,

a protikorupční opatření, dále že bude vláda pokračovat v elektronizaci justice v zájmu zjednodušení činností, zrychlení řízení a snížení nákladů.

Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022

Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022 v kapitole „Výkonná a nezávislá exekutiva“ obsahuje opatření ukládající Ministerstvu spravedlnosti kromě již zmíněného zákona o soudech a soudcích prosazovat na půdě Parlamentu přijetí návrhu novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.

Skupina států proti korupci (GRECO)

GRECO v oblasti prevence korupce ve vztahu k soudcům stanoví v doporučení x.: „*Skupina GRECO doporučuje přijmout podrobnější úpravu výběru a kariérního postupu státních zástupců za účelem nastavení jednotných transparentních postupů, díky nimž se bude rozhodování zakládat na přesných, objektivních a jednotných kritériích, zejména zásluh; (ii) zajistit, aby veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů byla odůvodněná a aby bylo možné se proti nim odvolat k soudu.*“ Dále GRECO v doporučení xiv. stanoví: „*Skupina GRECO doporučuje přijmout úpravu, která umožní státním zástupcům podat odvolání k soudu proti kárným rozhodnutím.*“

1.3 Sběr dat o korupci v ČR

Cíl k zajištění systematického a dlouhodobého sběru a vyhodnocování dat o korupci v České republice prostřednictvím sociologického šetření za účelem určení míry korupce v jednotlivých sektorech je zakotven ve Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2018 až 2022, která uvádí, že:

„Cílem Koncepce je ve spolupráci s akademickými a statistickými experty vytvořit sadu pravidelně zjišťovaných dat, metodiku jejich sběru a nastavení relevantních indikátorů v oblasti boje s korupcí tak, aby vláda mohla v dlouhodobém horizontu kvalifikovaně reagovat na zjištěné skutečnosti. Základním východiskem pro správné nastavení tohoto nástroje boje s korupcí je realizace sociologického šetření za účelem určení míry korupce v jednotlivých sektorech nikoliv pouze prostřednictvím jejího vnímání ze strany veřejnosti. Ruku v ruce s tímto expertním přístupem musí být sjednocena metodika sběru statistických dat týkajících se korupce na úrovni exekutivy a orgánů činných v trestním řízení.“

d) Předchozí snahy

1.1 Zlepšení postavení oznamovatelů

Snaha o legislativní úpravu whistleblowingu se v ČR objevuje opakovaně, avšak žádný z dosud předložených návrhů ochrany oznamovatelů nebyl přijat. Tématem se opakovaně zabývala Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, coby poradní orgán vlády. Kromě cílů vlády vyvolaných společenskou poptávkou se jedná rovněž o splnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a o naplnění doporučení mezinárodních organizací. Pobídky k zlepšení postavení osob, které učiní oznámení, lze vyčíst i z judikatury Evropského soudu pro lidská práva.

1.2 Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

1.2.1 Projekt novelizace zákona o soudech a soudcích

Otázka zavedení jednotných pravidel pro výběr budoucích soudců je Ministerstvem spravedlnosti diskutována řadu let. Způsob výběru uchazečů není na zákonné úrovni jednotně upraven a je v současné době upraven platnou instrukcí, jejíž účinnost byla odložena. Jedná se o Instrukci Ministerstva spravedlnosti č. 7/2017, ze dne 23. 11. 2017, o postupu při výběru kandidátů na funkci soudce a postupu při předkládání podnětů ke jmenování do funkce soudce. Instrukce upravovala jednotné výběrové řízení a měla za cíl sjednotit způsob výběru kandidátů na funkci soudce. Jelikož instrukce prozatím nenabyla účinnosti, postup předsedů krajských soudů byl provizorně upraven Memorandem o spolupráci při výběru kandidátů na funkci soudce. Memorandum je dohodou mezi předsedy krajských soudů a Ministrem spravedlnosti, kterou se stanoví minimální standardy transparentního výběru kandidátů na funkci soudce. Dohoda byla uzavřena do doby přijetí nové právní úpravy výběru soudců. Touto novou právní úpravou je právě výše uvedená a aktuálně Parlamentem ČR projednávaná novela zákona o soudech a soudcích.

V souvislosti s přípravou této novely zákona o soudech a soudcích byl pořádán na půdě Ministerstva spravedlnosti cyklus kulatých stolů, v rámci kterých byla diskutována jednotlivá témata této novely. Těchto setkání se zúčastnili jak zástupci krajských, vrchních a nejvyšších soudů, tak také zástupci Soudcovské unie ČR i akademické obce.

1.2.2 Projekt novelizace zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Kárný řád nabyl účinnosti dnem 1. dubna 2002 a byl k dnešnímu dni pětkrát novelizován.

Z těchto novel byla nejvýznamnější novela provedená zákonem č. 314/2008 Sb. (účinnost dnem 1. října 2008), kterou bylo zejména stanoveno, že kárné řízení (i řízení o způsobilosti soudce a státního zástupce vykonávat svou funkci) je jednostupňové (jediným opravným prostředkem je návrh na obnovu řízení, který je mimořádným opravným prostředkem), dále byla stanovena příslušnost jiného soudu (Nejvyššího správního soudu), bylo stanoveno nové složení kárných senátů (problematika přisídících a poměr členů senátu soudců a nesoudců) a dále byl stanoven způsob jejich kreace (výběr členů senátu apod.).

Účinnosti další významné novely kárného řádu, a to zákona č. 286/2009 Sb., předcházela účinnost zákona č. 183/2009 Sb., který je novelou zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „exekuční řád“ nebo také jen „ex. ř.“). Zákonem č. 183/2009 Sb. byla kárná pravomoc ve věcech soudních exekutorů přenesena z orgánů Exekutorské komory České republiky (dále také jen „exekutorská komora“) na kárný soud (Nejvyšší správní soud) s tím, že ve věcech soudních exekutorů jednal a rozhodoval kárný senát rozhodující ve věcech soudců. Dále podle přechodného ustanovení, srov. čl. II zákona č. 183/2009 Sb., rozhodoval Nejvyšší správní soud za určitých okolností o odvoláních proti rozhodnutím kárných orgánů exekutorské komory vydaných v řízeních zahájených před nabytím účinnosti zákona č. 183/2009 Sb. (agenda Kseo).

Další významnou novelou kárného řádu byl zákon č. 286/2009 Sb. (účinnost dnem 1. listopadu 2009), na základě kterého byly zřízeny speciální senáty pro řízení ve věcech soudních exekutorů, takže ve věcech soudních exekutorů již neměly rozhodovat senáty určené pro rozhodování ve věcech soudců.

Ministerstvo spravedlnosti se průběžně zabývalo vyhodnocováním efektivity právní úpravy, a to na základě vlastní činnosti, na základě podnětů aplikační praxe a právní vědy a na základě mezinárodních doporučení.

Dne 3. května 2018 se konal v sídle Nejvyššího správního soudu seminář s názvem „Kárné řízení – kudy dál, stejně nebo trochu jinak?“ za účasti soudců, státních zástupců, zástupců ministerstva, veřejné ochránkyně práv a dalších institucí.

Na tento seminář navázalo Ministerstvo spravedlnosti svou akcí (kulatým stolem), které se účastnili soudní funkcionáři (předsedové nebo místopředsedové krajských a vrchních soudů, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu), zástupci Nejvyššího státního zastupitelství, Kanceláře veřejné ochránkyně práv, ministerstva a dalších institucí.

1.3 Sběr dat o korupci v ČR

Ministerstvo spravedlnosti jako aplikační garant společně se Sociologickým ústavem Akademie věd ČR v letech 2019 a 2020 připravilo dva návrhy projektových žádostí v rámci programu Éta Technologické agentury ČR. První žádost v roce 2019 podpořena nebyla, o druhé žádosti dosud nebylo rozhodnuto.

3. Popis reformy a investic komponenty

Jednotlivé reformy komponenty svými cíli sledují jeden jednotící směr spočívající v posílení prevence a odhalování korupce. Právě svým přístupem a zaměřením dosahují potřebného synergického efektu a účelné komplementarity, kdy není posilování preventivních prvků v jedné oblasti kompenzováno zanedbáváním oblasti jiné. Současně se zde tak objevují reformy směřující k prevenci a odhalování korupce posílením role občanské společnosti prostřednictvím zlepšení postavení oznamovatelů, posílením kapacit exekutivy prostřednictvím zlepšení sběru dat potřebných k účelnému zacílení protikorupčních opatření a posílením justice zvýšením její odolnosti vůči nežádoucím korupčním vlivům.

a) Popis reformy

1.1 Zlepšení postavení oznamovatelů

Výzva	1.1.1 Přijetí zákona o ochraně oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona Oznamování skutečností, o nichž se zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení dozví v souvislosti s výkonem pracovněprávní nebo obdobné činnosti, je jevem natolik specifickým, že je žádoucí, aby byl v právním řádu explicitně uveden, přestože je již dnes

	oznamovatelům poskytována dílčí ochrana dle zvláštních právních předpisů. Ochrana uvedená ve zvláštních právních předpisech se však týká jen jejich práv, která mohou být uplatněna během řízení (např. utajení či práva na informace v řízení zahájeném na základě jejich podnětu), ale do pracovního práva se zpětně nepromítají. Absencí tohoto pojmu v českém právním řádu dochází k tomu, že oznamovatelé nemají k dispozici právní institut, který by je chránil před odvetou za jejich jednání. Do českého právního řádu je rovněž nezbytné implementovat Směrnici. 1.1.2 Vytvoření vnějšího oznamovacího systému na Ministerstvu spravedlnosti Přijetím zákona o ochraně oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona proces zlepšování ochrany oznamovatelů zdaleka nekončí. V českém prostředí neexistuje jednotný vnější oznamovací systém, v rámci kterého by mohli oznamovatelé hlásit protiprávní jednání všech kategorií (trestné činy, přestupky i další protiprávní jednání) a který by byl připraven reagovat na specifickou a choulostivou situaci oznamovatele. Rovněž chybí odborný aparát, který by oznamovatelům (ale i jejich zaměstnavatelům a široké i odborné veřejnosti) poskytoval metodickou a právní podporu. Tuto roli v současné době v omezené míře supluje neziskové organizace, což je i s ohledem na požadavky Směrnice zjevně nedostačující. 1.1.3 Realizace projektu s názvem „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ S absencí celistvého právního rámce souvisí rovněž nízké povědomí širší veřejnosti o tom, co pojem „whistleblowing“ znamená, čím je prospěšný a proč je třeba oznamovatele chránit. Vůči některým předsudkům ohledně whistleblowingu přitom nejsou imunní ani zástupci veřejného sektoru. Legislativní opatření je tedy nutné doplnit těmi nelegislativními tak, aby vývoj v tomto směru neprobíhal pouze <i>de iure</i>, ale i <i>de facto</i>. V ČR stále přetrvává spíše negativní postoj k osobám, které ve veřejném zájmu učiní oznámení o podezření ze spáchání protiprávního jednání, o němž se dozví zejména v rámci výkonu práce. Tyto osoby čelí rozporuplným reakcím svého okolí, ale často i negativním reakcím a postihům ze strany zaměstnavatelů a kolegů. Taková praxe však udržuje ve společnosti obavy před negativními následky oznámení protiprávního jednání, jež je však z hlediska veřejného zájmu žádoucí.
Cíl	Cílem této reformy je přijmout zákon o ochraně oznamovatelů a doprovodný změnový zákon. V návaznosti na přijetí zákona je cílem reformy dále zřízení vnějšího oznamovacího systému v souladu se Směrnicí. V neposlední řadě je potřeba navázat nelegislativními kroky vedoucími ke zlepšení povědomí odborné a laické veřejnosti o problematice whistleblowingu. Za tímto účelem bude provedena komparativní studie a realizována mezinárodní konference k získání poznatků dobré praxe ze zahraničí. Odborná veřejnost pak bude o problematice proškolená. Široká veřejnost bude informována v rámci osvětové kampaně.
Implementace	Parlament ČR/ Vláda ČR/ Odbor střetu zájmů a boje proti korupci a Oddělení mezinárodní spolupráce a EU Ministerstva spravedlnosti. Implementace proběhne ve 3 krocích: 1) Zákon o ochraně oznamovatelů bude publikován ve Sbírce zákonů. 2) Na Ministerstvu spravedlnosti bude zřízen vnější oznamovací systém. 3) V rámci projektu s názvem „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ bude provedena komparativní analýza zahraničních osvětových analýz k problematice whistleblowingu a metodické pomoci. Komparativní analýza bude posléze diskutována na mezinárodní konferenci. Výstupy z komparativní analýzy a mezinárodní konference pak budou vhodně zpracovány do informační brožury a do metodologie školení. Informační brožura poslouží k osvětové kampani pro širokou

	veřejnost, metodologie školení bude sloužit k proškolení zástupců justice, orgánů činných v trestním řízení a veřejné správy. Těmito kroky dojde k zvýšení povědomí o problematice whistleblowingu u široké i odborné veřejnosti.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Justiční akademie, zástupci justice, orgánů činných v trestním řízení a veřejné správy.
Překážky a rizika	1.1.1 Omezená možnost exekutivy ovlivnit rychlost legislativního procesu. 1.1.2 Omezená možnost zástupců Ministerstva spravedlnosti ovlivnit financování vzniku vnějšího oznamovacího systému. 1.1.3 Nevyhovující kvalita zpracování komparativní studie ze strany dodavatele. Možný odklad realizace mezinárodní konference z důvodu pandemie Covid-19. Nezájem o školení ze strany odborné veřejnosti. Nezájem široké veřejnosti o osvětovou kampaň.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Široká škála povinných subjektů dle zákona o ochraně oznamovatelů – povinnost zřídit vnitřní oznamovací systém. Odborná veřejnost – školení. Široká veřejnost – osvětová kampaň.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Náklady realizace reformy budou hrazeny ze státního rozpočtu a z fondů EHP 2014-2021.
Dodržování pravidel státní podpory	Nerelevantní.
Uveďte dobu implementace	57 měsíců s dokončením v 4. Q. 2025

1.2 Reforma v justici zaměřená na posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Výzva	1.2.1 Projekt novelizace zákona o soudech a soudcích V současné době je právní úprava týkající se výběru soudců, soudních funkcionářů, vedlejší činnosti soudců a přisídících upravena především zákonem č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přisídících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů a k němu se vztahujícími vyhláškami, především pak ve vyhlášce č. 382/2017 Sb., o výběru, přijímání a přípravné službě justičních čekatelů a o odborné justiční zkoušce. V posledních letech v souvislosti s touto právní úpravou roste ze strany jak veřejnosti, tak také zástupců justice samotné i ze strany mezinárodních organizací [zejména lze zmínit doporučení z hodnocení Skupiny států proti korupci (GRECO)] poptávka zejména po legislativním zakotvení jednotných pravidel pro výběr budoucích soudců a soudních funkcionářů. Poptávka po stanovení jasných principů pro mechanismus výběru soudců a soudních funkcionářů v zákoně, rozšíření pravidel pro vedlejší činnost soudců a omezení laického prvku v soudních řízeních způsobila nutnost revize stávající právní úpravy a představuje z tohoto pohledu hlavní výzvu na úseku reformy v justici – projektu novelizace zákona o soudech a soudcích. 1.2.2 Projekt novelizace zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

	V oblasti řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů identifikovalo Ministerstvo spravedlnosti na základě odborných diskuzí se zástupci justice, jakož i na základě dalších podnětů, následující problémy současné právní úpravy obsažené v zákoně č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, které byly zároveň předmětem posouzení dopadů regulace: 1) nemožnost dostatečného přezkumu rozhodnutí kárného senátu, 2) nedostatečná efektivita kárných senátů, 3) neexistující procesní forma řešení věci v kárném řízení na základě dohody, 4) nedostatečná aktivita některých navrhovatelů (kárných žalobců), 5) nemožnost provedení důkazů opatřených pro účely kárného řízení v řízení o způsobilosti soudce a státního zástupce vykonávat svou funkci, 6) nesporné skutečnosti a 7) doplácení 50 % platu v případě zastavení kárného řízení v důsledku vzdání se funkce kárně obviněného, který byl dočasně zproštěn výkonu funkce. Tyto problémy a jejich náprava představují hlavní výzvu předkládané novely předmětného zákona.
Cíl	Cílem této reformy je zakotvení objektivních pravidel pro výběr soudců a soudních funkcionářů, podrobnější úprava vedlejší činnosti soudců a zefektivnění soudních řízení, na kterých se podílejí přísedící. Dále se jedná o posílení záruk zákonnosti řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů zavedením odvolacího přezkumu a zvýšení efektivity řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.
Implementace	Parlament ČR / Vláda ČR / Legislativní odbor Ministerstva spravedlnosti. Implementace bude provedena přijetím výše uvedených novel zákona o soudech a soudcích a zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Soudní soustava a soudci, státní zástupci a soudní exekutoři.
Překážky a rizika	Omezená možnost exekutivy ovlivnit rychlost legislativního procesu (zejména s ohledem na projednávání příslušných legislativních návrhů v Parlamentu ČR).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Kromě soudců, státních zástupců a soudních exekutorů jsou cílovou skupinou též účastníci řízení. Výběr kvalitních budoucích soudců by se měl totiž pozitivně projevit v samotných řízeních před soudem.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Náklady realizace reformy budou hrazeny ze státního rozpočtu.
Dodržování pravidel státní podpory	Nerelevantní
Uveďte dobu implementace	57 měsíců s dokončením v 4. Q. 2025

1.3 Sběr dat o korupci

Výzva	Česká republika v současné době nedisponuje vlastními dostatečně robustními daty o přímé a nepřímé zkušenosti s korupcí v různých sektorech. Korupce byla prozatím sledována převážně pomocí indikátorů třetích stran, které měří postoje, zkušenost a vnímání (percepce) tohoto fenoménu na celospolečenské úrovni (viz například Transparency International, Světová Banka, CVVM, Eurobarometer a další). Specifická metoda sociologického výzkumu, která by průzkum v jednotlivých rizikových sektorech umožnila, dosud chybí. Rovněž dosavadní praxe zjišťování výskytu korupce téměř výhradně pomocí průzkumů veřejného mínění o vnímané rozšířenosti tohoto fenoménu ve společnosti je nedostatečná, jelikož většina občanů zpravidla nemá s korupcí hlubší zkušenost a informace, které získají zprostředkovaně, například prostřednictvím médií, mohou být zavádějící.

Cíl	Určit rozsah a formy korupce ve vybraných společenských sektorech v České republice a doporučit konkrétní opatření, která by mohla korupci v jednotlivých sektorech snížit. Předložit sadu doporučených nástrojů pro replikovatelné efektivní a validní měření přímé a nepřímé zkušenosti s korupcí ve společenských sektorech.
Implementace	Odbor střetu zájmů a boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti v roli aplikačního garanta poskytne potřebné informace, kontakty a expertní součinnost Sociologickému ústavu Akademie věd ČR, který navrhne a uskuteční jednotlivé kroky v rámci sociologického šetření a přípravy podkladů pro možnost replikace šetření v budoucnosti. V první fázi bude popsán současný stav poznání týkající se zkušenosti s korupcí ve vybraných sektorech v ČR i zahraničí, a to z pohledu sociologického, právního, politologického a kriminologického. Následovat budou hloubkové rozhovory s experty působícími ve zkoumaných sektorech. Na základě získaných informací budou navrženy výzkumné nástroje ve formě metodiky měření a strukturovaných dotazníků pro jednotlivé sektory, které budou využity v další části sestávající se ze on-line průzkumu mezi insidery v jednotlivých sektorech. Na základě analýzy výsledků ze všech fází výzkumu bude následně sepsána závěrečná zpráva obsahující rovněž doporučení k případné replikaci výzkumu v dalších obdobích.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Sociologický ústav Akademie věd ČR
Překážky a rizika	V rámci sociologického průzkumu nemusí být v některých sektorech možné z různých důvodů informace o korupci získat (např. bude k dispozici málo expertů, málo tzv. „insiderů“, experti nebudou motivováni k rozhovorům, v rámci dotazníků bude nízká míra návratnosti nebo se nepodaří získat spolehlivé informace).
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Tzv. „insideři“, tj. respondenti, kteří jsou se situací v daném sektoru dobře obeznámeni a u kterých je předpoklad, že mají s korupcí v tomto sektoru přímou či zprostředkovanou zkušenost, budou zapojeni v rámci sociologického výzkumu. Ekonomické subjekty působící v sektorech s větším identifikovaným prostorem korupčních příležitostí mohou být následně ovlivněny návazně přijímanými protikorupčními opatřeními.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	Náklady realizace reformy budou hrazeny ze státního rozpočtu.
Dodržování pravidel státní podpory	Nerelevantní
Uveďte dobu implementace	69 měsíců s dokončením v 4. Q. 2026

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Přijetí zákona o ochraně oznamovatelů a navazujícího změnového zákona bude mít spolu s navazujícími opatřeními nelegislativní povahy za cíl zvýšit odhalování protiprávního jednání směřujícího proti ochraně životního prostředí.

Protiprávní jednání směřující proti životnímu prostředí je za jednu z priorit označeno ve Směrnici i v připravovaném návrhu zákona o ochraně oznamovatelů. Zvýšená ochrana oznamovatelů proti odvetným opatřením spolu s metodickou a odbornou činností Ministerstva spravedlnosti a osvětovou kampaní mají za cíl zlepšení celospolečenského povědomí o oznamovatelích. Školení pak mají zlepšit vnímání oznamovatelů ze strany zástupců veřejného sektoru.

V důsledku lze očekávat zlepšení celkového prostředí pro oznamovatele protiprávního jednání a zvýšení ochoty potenciálních oznamovatelů zjištěná porušení hlásit. Sníží se totiž obava oznamovatelů nejen z odvetných opatření, ale i z určité stigmatizace, která je v současné době s tímto pojmem spojována. Vedle odhalování protiprávního jednání přímo směřujícího proti životnímu prostředí lze očekávat i nepřímý dopad na životní prostředí v důsledku účinnějšího odhalování korupce. Korupční jednání je často odhalováno právě skrze whistleblowery. Důsledkem korupce je často za následek neracionální rozhodování, které ignoruje důležité veřejné zájmy, mezi kterými je i ochrana životního prostředí.

7. Digitální rozměr komponenty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy (MV)

1. Popis komponenty

Souhrnný box

Oblast politiky/obor zájmu: Public administration

Cíl:

Hlavním cílem reformy je posílení uplatňování evidence-informed přístupu v tvorbě veřejných politik, tedy ve strategické i operativní činnosti orgánů veřejné správy. Na základě tohoto cíle bude v budoucnu možné dosáhnout dalších nutných reformních kroků, kterými by měla veřejná správa v České republice v následující dekádě projít. Těmito cíli je zvýšení pro-klientské orientace veřejné správy, tedy posílení pozice občana jako klienta veřejné správy, dále také zefektivnění činnosti jednotlivých orgánů veřejné správy jako takových, posílení koordinace centrálních orgánů vůči území i posílení koordinace mezi jednotlivými centrálními orgány veřejné správy navzájem. V konečném důsledku bude vytvořen nástroj věcný návrh řešení pro lepší řízení přenesené působnosti (tj. státní správy, vykonávané orgány obcí).

Reformy a/nebo investice⁹²:

Zvýšení efektivity, pro-klientské orientace a využití principů evidence-informed ve veřejné správě

COFOG klasifikace: 01.1 Zákonodárné, výkonné a další normotvorné orgány, záležitosti finanční, rozpočtové, daňové a zahraniční kromě zahraniční pomoci.

Reforma, jejímž smyslem je zvýšení efektivity státní správy, její pro-klientské orientace a zvýšení využití evidence-informed v rozhodovacích procesech, se skládá ze dvou souvisejících a paralelně probíhajících ucelených částí. Těmito částmi jsou zvýšení využívání principů evidence-informed a zlepšení pro-klientského způsobu výkonu veřejné správy.

Jednotlivé části reformy v mnoha ohledech navazují na analytické činnosti realizované v rámci projektu Implementační jednotky v letech 2021 až 2023, resp. na připravovaný projekt Public Governance Review, dále i „PGR“. Reforma jako celek je v souladu s dlouhodobými cíli ČR v oblasti rozvoje veřejné správy, které jsou stanoveny koncepcí Klientsky orientovaná veřejná správa 2030, kterou vláda schválila v květnu 2020.

a) ZVÝŠENÍ VYUŽÍVÁNÍ PRINCIPŮ EVIDENCE-INFORMED⁹³

V současné době je ve veřejné správě nedostatečně uplatňována datově orientovaná tvorba veřejných politik, což vede k relativně velkému množství politicky motivovaných rozhodnutí, která nemusejí, a v současné době často ani nemohou, mít pro rozhodování dostatek podkladů založených na validních datech. V důsledku roztržičnosti nebo neexistence dat nedochází k využívání analytických metod v takové míře, jako je tomu ve vybraných vyspělých státech v zahraničí. Tyto problémy se následně promítají i do běžného fungování orgánů veřejné správy, kterým chybí dostatečná koordinace na vertikální i horizontální úrovni (podložená měřitelnými daty), což vytváří celou řadu systémových neefektivit, která v konečném důsledku dopadá na občana z hlediska jeho zvýšené administrativní zátěže.

Rovněž analytické kapacity naráží z dlouhodobého hlediska na limity jak z kvantitativního, tak i kvalitativního hlediska. Analytické kapacity jsou primárně soustředěny do jednotlivých věcných útvarů, kterým chybí centrální metodická podpora, která by jim napomáhala ve správné aplikaci analytických metod či napomáhala uplatňování nových a inovativních analytických metod.

Nepříznivý dopad na analytickou činnost má také malý přehled o datech, která jsou jednotlivými orgány veřejné správy sbírána, jelikož tato data nejsou v dostatečné míře sdílěna, a to ani uvnitř instituce samotné ani mezi institucemi veřejné správy vzájemně. V některých případech data k dispozici jsou, ale v důsledku nedostatečné expertní úrovně či chybějících personálních kapacit nemusejí být odpovídajícím způsobem vyhodnocována, a analýzy tak nemusí dosahovat odpovídající kvality a očekávané vypovídací schopnosti.

Rozvoj evidence-informed přístupu ve veřejné správě je žádoucí s ohledem na nárůst celkového množství dat, které veřejná správa, i v souvislosti s digitalizací, produkuje. Jejich správné vyhodnocení přispěje k dalšímu posilování efektivity institucí veřejné správy a jejich rozhodování. Již v současné době je řada dat katalogizována a poskytována ve formátu

⁹² Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

⁹³ V celé reformě je pracováno s pojmem „data“, která jsou anonymizovaná a neobsahují žádné citlivé ani jiné osobní údaje a není možné na jejich základě ztotožnit konkrétního adresáta veřejné správy.

tzv. otevřených dat, ale následně s nimi není dostatečně pracováno, částečně v důsledku neznalosti adekvátních analytických metod, částečně z důvodu jejich stávající nekomplexnosti pro nastavování veřejných politik.

Součástí řešení této dílčí části reformy je proto nastavení činnosti nově zřízeného centrálního analytického útvaru, který bude jednak šířit povědomí o důležitosti evidence-informed principů mezi všemi relevantními stakeholdery veřejné správy, a zároveň bude poskytovat věcným útvarům ve veřejné správě poradenství a metodické vedení v oblasti správné aplikace kvalitativních i kvantitativních analytických metod. K zajištění přehledu o datech, která jsou v jednotlivých organizacích sbírána a využívána, bude sloužit nově vytvořená síť analytických koordinátorů, kteří budou mít přehled o datech ve své instituci a budou je schopni v případě potřeby rychle dohledat a sdílet s dalšími institucemi. Koordinátoři budou také úzce napojeni na centrální analytický útvar a budou pomáhat kultivovat analytické prostředí v příslušné organizaci. **Činnost centrálního analytického útvaru do budoucna ovlivní kvalitu výkonu veřejné správy v České republice, včetně jejího rozhodování.**

Důležitou součástí dílčí části reformy je také **vytvoření metodiky sběru dat o činnosti úřadů a jejich vzájemného sdílení mezi institucemi veřejné správy, a poté tvorba vhodného elektronického nástroje pro sběr dat o činnosti veřejné správy,** která nejsou dosažitelná z jednotlivých agendových informačních systémů, zejména z důvodu neexistence takových systémů, a zároveň nejsou v daném čase publikována ve formátu otevřených dat. V konečném důsledku však takto sbíraná data, potřebná pro činnost jednotlivých orgánů veřejné správy, mají potenciál stát se otevřenými daty. Tento nástroj by pro orgány veřejné správy představoval nástroj pro sběr dat, šetření a elementární editaci došlých dat. Cílem tohoto řešení by naopak neměla být pouhá vizualizace dat, pro kterou lze již dnes využít řadu existujících nástrojů.

Všechna tato řešení povedou v konečném důsledku k **vytvoření databáze relevantních údajů o procesech, výkonech, personálních kapacitách atd. ve veřejné správě, na úrovni centrální i územní veřejné správy.** Databáze bude představovat určitý datový sklad sloužící pro potřeby veřejné správy, který bude koncentrovat jednotlivé dostupné údaje, jednak z vybraných relevantních informačních systémů, ale i z otevřených dat a provedených sběrů dat podle výše uvedeného nástroje.

V počáteční fázi bude celý systém fungovat ve fázi pilotu, tedy na dobrovolné bázi, nicméně souběžně bude vytvářena legislativní opora snažící se o nastavení obligatornosti systému sběru, využívání a práce s daty ve veřejné správě v ČR. Prostřednictvím legislativní úpravy tak budou mít orgány veřejné správy následně povinnost využívat a naplňovat pilotně ozkoušený systém. Provozem pilotní verze databáze bude rovněž dosaženo postupné plnění validními daty, která budou mimo jiné sloužit k provádění reforem, které povedou ke zlepšení řízení výkonu státní správy nejen na vertikální, ale i horizontální úrovni, což v konečném důsledku povede k podstatnému odbřemenění obcí se základním rozsahem přenesené působnosti, které budou v rámci přenesené působnosti vykonávat jen časově a administrativně nezatěžující kompetence. Jelikož budou data sdílena napříč veřejnou správou, a tedy po oprávněném přístupu dostupná orgánům veřejné správy, bude také zvýšena efektivita veřejných politik výkonu státní správy na horizontální i vertikální úrovni.

Stávající i nově získaná data budou sloužit průběžně k přípravě strukturálních změn v oblasti státní správy, a to jak na úrovni vertikální, tak na úrovni horizontální. Výstupem této části reformy budou věcné návrhy řešení týkající se geografických a kompetenčních změn v oblasti výkonu přenesené působnosti, resp. jejího řízení na straně jedné a optimalizace spolupráce ústředních orgánů státní správy na horizontální úrovni na straně druhé. Obecným cílem těchto změn je zefektivnění výkonu veřejné správy jako takové.

b) ZLEPŠENÍ PRO-KLIENTSKÉHO ZPŮSOBU VÝKONU VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČR

Druhá část reformy je zaměřena na zlepšení pro-klientského přístupu ve veřejné správě, který je na úřadech státní správy i územní samosprávy uplatňován rozdílnou měrou. Veřejnost míru orientace úřadu na klienta posuzuje nejen na základě např. rozsahu otevíracích hodin úřadu, existence objednávkových systémů apod., ale zejména z přívětivosti vzájemné komunikace s úředníkem územní veřejné správy či státní správy v rámci tzv. front-office.

Ačkoliv se v průběhu posledních let komunikace v rámci front-office významně kvalitativně posunula, veřejnost tuto oblast nadále vnímá jako problematickou. Pro-klientská orientace veřejné správy nesmí zohledňovat pouze občana v roli klientské, ale i v jeho roli občanské, jejíž podstatou je ve vztahu k veřejné správě možnost občana účastnit se veřejného dění v případě, že má o tuto účast zájem. Potřeba zlepšení komunikace úřadů s veřejností ukazuje i růst služeb eGovernmentu, ke kterým však bude (bez patřičné motivace úředníků k jejich aktivní prezentaci při osobním kontaktu), docházet pouze omezeně. Úředníci si musejí v komunikaci mimo jiné také osvojit novou roli tzv. „konzultačních center“. **Cílem této části reformy je realizovat cílené vzdělávací programy a obcím v této oblasti poskytnout metodickou podporu (v návaznosti na realizovaný vzdělávací program pro úředníky územních samosprávních celků v rámci projektu PGR).**

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 51 mil. Kč.

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 52,4 mil. Kč.

Veškeré uvedené projekty budou zasmulovněny nejpozději ve Q. 3. 2023.

Další popis komponenty

Vývoj v České republice je orientován k vyváženému vývoji v oblasti sociální, hospodářské a environmentální, se zřetelem k potřebě zajistit srovnatelnou kvalitu života rovněž pro budoucí generace. Současná krize, spojená s onemocněním Covid-19, však odhaluje velké množství problémů a zároveň příležitostí, kterým veřejná správa aktuálně čelí. A právě v této době je třeba tyto problémy efektivně a profesionálně (na základě principů evidence-informed) analyticky uchopit, na jejich základě činit odpovědná rozhodnutí a definovat na ně navazující veřejné politiky.

Aby došlo ke změně na úrovni veřejné správy, byla provedena analýza současného stavu a nastaveny cíle, kterých by měla veřejná správa do roku 2030 dosáhnout. Tyto cíle jsou popsány v koncepci Klientsky orientované veřejné správy 2030 schválené v roce 2020.

Reforma je genderově neutrální.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Hlavní výzvou je zkvalitnění služeb veřejné správy, které jsou poskytovány občanům a širší uplatňování evidence-informed principu napříč orgány státní správy. Evidence-informed rozhodování je důležitou bází pro odpovědné plánování ve veřejné správě, a tedy i pro odpovědné strategické řízení, které je jedním z důležitých témat Koncepce klientsky orientované veřejné správy 2030. Nedostatek kvalitních analytických dat, využívání nevhodných analytických metod a nedostatečné vzdělání analytických pracovníků často vede k nevhodnému nastavení budoucích cílů a politik či neočekávaným negativním dopadům.

Jak vyplynulo z důkladné analýzy při přípravě Koncepce klientsky orientované veřejné správy 2030, aktuálně ve veřejné správě neexistují nebo nedostačují analytické kapacity s kompetencemi řešit jednoduché kvalitativní a kvantitativní analytické úkoly. Namísto toho je pro tyto činnosti na obou úrovních (myšleno státní správy a samosprávy) velmi rozsáhle využíváno externí zadávání. Přitom právě instituce samotné by o „svých“ datech měly mít největší přehled. Analytické útvary navíc často nedosahují odpovídající expertní úrovně a jsou tzv. uzavřené.

Data, která jsou základem jakékoliv analýzy, a která jednotlivé instituce sbírají, nejsou často centrálně evidovaná ani uvnitř samotné instituce (a tedy ani sdílena jednotlivými útvary), natož centrálně evidovaná v rámci celé státní či veřejné správy. Absence centrálních způsobů sběru dat a předávání informací vedla k tomu, že si každé ministerstvo vytvořilo vlastní systém sběru dat, který je více či méně propojený se základními registry. Tyto systémy sběru dat jsou i různě sofistikované a různým způsobem využívají současné možnosti moderních technologií sběru dat. Data jsou tak jednotlivými útvary institucí i samotnými institucemi sbírána bez vědomí toho, jaká data sbírají jiné útvary a instituce, tedy nekoordinovaně. Sběry jsou proto často duplikované či multiplikované, přičemž důvodem je i to, že data nejsou mezi jednotlivými institucemi sdílena.

b) Cíle

Cílem této reformy by mělo být zřízení centrálního analytického útvaru, který by jednak šířil povědomí o důležitosti evidence-informed principů mezi všemi relevantními stakeholdery veřejné správy, a zároveň poskytoval věcným útvarům poradenství a metodické vedení v oblasti správné aplikace kvalitativních i kvantitativních analytických metod. K zajištění přehledu o datech, která jsou v jednotlivých organizacích sbírána a využívána, by sloužila nově vytvořená síť analytických koordinátorů, kteří by měli přehled o datech ve své instituci a byli je schopni v případě potřeby rychle dohledat a sdílet s dalšími institucemi. Tito koordinátoři by také byli úzce napojeni na centrální analytický útvar a pomáhali by kultivovat analytické prostředí v organizaci.

Potřeba navržených změn je dána rovněž rostoucí úlohou eGovernmentu v české veřejné správě, kdy by z dlouhodobého hlediska mělo dojít k optimalizaci vykonávaných agend a zároveň i transformaci klientského servisu ve smyslu poradenských a konzultačních center pro občany, kteří se dostatečně neorientují v digitálním světě.

c) Národní strategický kontext

Koncepce klientsky orientované veřejné správy 2030 je strategickým materiálem rozvoje veřejné správy ČR pro nadcházející desetiletí. Byla vytvořena proto, aby v potřebné míře detailu nastavila další strategické směřování veřejné správy, a tedy i pokrok, kterého by veřejná správa mezi lety 2021–2030 měla dosáhnout. Koncepce přichází s vizí dosažení maximální míry pro-klientské orientace veřejné správy prostřednictvím celkem pěti specifikovaných strategických cílů orientovaných na zvýšení dostupnosti a kvality služeb veřejné správy, zlepšení fungování systému veřejné správy i jejích institucí, zkvalitnění lidských zdrojů, stejně jako komunikace veřejné správy s klienty a usnadnění participace občanů na veřejném dění.

Koncepce je integrálně propojena se souborem koncepcí s názvem **Digitální Česko**, zejména pak s **Informační koncepcí**, stanovující cíle ČR v oblasti informačních systémů veřejné správy a obecné principy pořizování, vytváření správy a provozování informačních systémů veřejné správy v ČR na období pěti let.

Obě koncepce sdílí zejména svou orientaci na klienta veřejné správy. Z pohledu eGovernmentu je cílem poskytování efektivních on-line služeb prostřednictvím digitální infrastruktury veřejné správy, a to co nejjednodušším a nejefektivnějším způsobem, který klientům usnadní jak dosažení jejich práv a nároků, tak splnění jejich povinností a závazků ve vztahu k veřejné správě. Z povahy věci se však neomezuje pouze na on-line služby, nýbrž poskytuje i služby ostatní, a to obecně s ohledem na ty klienty, kteří nemohou či z nějakého důvodu nechtějí on-line služby využívat. Právě těmto klientům musí Government vždy poskytovat dostupnou a zároveň efektivně fungující síť kontaktních míst veřejné správy. Požadavky na zachování dostupnosti a efektivitu fungování dle principů 3E přitom mezi sebou poměrně intenzivně soupeří. Je úkolem Governmentu spolu s eGovernmentem nalézt mezi oběma požadavky odpovídající rovnováhu, která bude přínosná jak pro klienta, tak i pro veřejnou správu, a tedy i stát samotný.

Témata, která jsou v koncepci Klientsky orientovaná veřejná správa 2030 popsána a dále rozvíjena, jsou i tématy **Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020** (NKR). NKR slouží jako základ budoucí Dohody o partnerství, a tedy i jako báze priorit ČR k financování z kohezní politiky v programovém období 2021-2027. Veřejná správa je důležitým faktorem regionálního růstu, který je základem posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Veřejná správa má také důležitou územní dimenzi a v rámci témat, vztahujících se např. k optimalizaci výkonu veřejné správy v aglomeracích a meziobecní spolupráci, je propojena také se **Strategií regionálního rozvoje 2021+**. Neméně důležitými strategiemi, které jsou s koncepcí úzce provázány zejména v oblastech inovací a automatizace, jsou Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2014-2020, nebo Národní strategie umělé inteligence v České republice 2019-2035.

d) Předchozí snahy

Reforma kontinuálně navazuje na dílčí aktivity, které jsou financovány v rámci projektu Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020 (Registrační číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125) podpořeného z Operačního programu Zaměstnanost v programovém období 2014-2020.

V rámci projektu Implementační jednotky byl podpořen vznik tematicky zaměřených analýz a síťování vybraných analytických pracovníků napříč rezorty (sdílení best practice) tak, aby mohl být v budoucnu podpořen vznik analytického útvaru a jeho následná činnost v oblasti evidence-informed.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reformem

1. Zvýšení efektivity, pro-klientské orientace a využití principů evidence-informed ve veřejné správě

Výzva	Zefektivnění veřejné správy a zkvalitnění veřejných politik.
Cíl	Hlavním cílem reformy je posílení uplatňování evidence-informed přístupu v tvorbě veřejných politik, zefektivnění činnosti jednotlivých orgánů veřejné správy, posílení koordinace centrálních orgánů vůči územní i vůči centrálními orgány veřejné správy navzájem. V neposlední řadě reforma cílí na posílení pozice občana jako klienta veřejné správy, tedy zvýšení její celkové pro-klientské orientace. K parciálnímu provedení reformy povede naplnění následujících cílů: • Zřízení analytického týmu, který bude šířit povědomí o důležitosti evidence-informed principů mezi všemi relevantními stakeholdery veřejné správy, a zároveň poskytovat věcným útvarům poradenství a metodické vedení v oblasti správné aplikace kvalitativních i kvantitativních analytických metod. • Vytvoření metodiky sběru dat o činnosti úřadů a jejich vzájemné sdílení mezi institucemi veřejné správy. • Vytvoření elektronického nástroje pro sběr dat o činnosti veřejné správy. • Vytvoření databáze relevantních údajů o procesech, výkonech, personálních kapacitách atd. ve veřejné správě, na úrovni centrální i územní veřejné správy. Na základě naplnění následujících dílčích cílů bude formulován věcný návrh řešení týkající se geografických a kompetenčních změn v oblasti výkonu přenesené působnosti, resp. jejího řízení na straně jedné a optimalizace spolupráce ústředních orgánů státní správy na horizontální úrovni na straně druhé. Obecným cílem těchto změn je zefektivnění výkonu veřejné správy jako takové. Provozem pilotní verze databáze bude rovněž dosaženo postupné plnění validními daty, které budou mimo jiné sloužit k provádění reforem, které povedou ke zlepšení řízení výkonu státní správy na vertikální a horizontální úrovni, což v konečném důsledku povede k podstatnému odbřemenění obcí se základním rozsahem přenesené působnosti, které budou v rámci přenesené působnosti vykonávat jen časově a administrativně nezatěžující kompetence. V oblasti zvýšení pro-klientské orientace veřejné správy bude dosaženo cíle prostřednictvím realizace cílených pro-klientsky orientovaných vzdělávacích programů určených úředníkům front-office.
Implementace	Ministerstvo vnitra
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ústřední orgány státní správy, územní partneři (Svaz měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR, Asociace krajů ČR).
Překážky a rizika	• Nedokončení legislativního procesu. • Ustanovení nové vlády po volbách. • Prodloužené doby implementace reformy.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	• občané, • ústřední orgány státní správy, • územní orgány samosprávy, • územní samosprávné celky, • další veřejné instituce.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	38,7 mil. CZK
Dodržování pravidel státní podpory	n/a

Uved'te implementace	dobu	Předpokládané dokončení: Q. 4. 2025

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Komponenta je z pohledu zelené tranzice neutrální.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta přispívá k odpovědné tvorbě politik, nad kterými jsou budována digitální řešení. Z hlediska Indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) komponenta přispěje k vytvoření kvalitního analytického zázemí, které je jedním z předpokladů pro rozvoj eGovernmentu a zrychlení procesu digitalizace veřejné správy obecně. Komponenta svým zaměřením rovněž přispěje k vytvoření pro-klientsky orientovaného prostředí, které umožní uživatelsky přívětivou komunikaci nejen s občany, ale i napříč orgány státní správy.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru (MK)

1. Popis komponenty

Souhrnný box

Oblast politiky/obor zájmu: cultural and creative sector; skills, cultural creative industries

Cíl: Hlavní cílem je celková reforma přístupu ke kulturnímu a kreativnímu sektoru (KKS) v České republice. Komponenta reaguje na krizi způsobenou COVID-19 a je založena na novém strategickém rámci Ministerstva kultury představeném ve Státní kulturní politice 2021-2025+, který se soustředí na širší roli kultury, zvyšuje odolnost KKS a rozvíjí kulturní a kreativní odvětví (KKO). Společný efekt reforem a investic tak umožní využít KKS pro ekonomickou i společenskou obnovu České republiky.

Reformy a/nebo investice⁹⁴:

1. Dlouhodobá obnova KKS

Krátkodobé záchranné programy nemohou zajistit celkovou regeneraci KKS. Souhrnným cílem dvou reforem a dvou investic je proto zajištění dlouhodobé obnovy KKS skrze rozvoj infrastruktury a lidského kapitálu. Prostředky budou využity na rozvoj regionálních kulturních a kreativních center jako klíčového prvku místního rozvoje. Díky investicím dojde ke zvýšení dostupnosti kultury a lepšího využití jejího inovativního potenciálu. Související reforma zvýší udržitelnost kulturní infrastruktury. Přímoou reakcí na krizi je pak legislativní reforma zavádějící status umělce a umělkyně. Cílem je pomoci s naplněním specifických doporučení Rady pro ČR v oblasti zaměstnanosti žen s malými dětmi (CSR 2019) a podpoře zaměstnanosti aktivními politikami na trhu práce a poskytováním dovedností včetně digitálních dovedností (CSR 2020). Související investice se soustředí na rozvoj dovedností (digitálních, ekonomických, manažerských, kreativních) a síťování včetně internacionalizace.

2. Zvýšení odolnosti KKS

Krize způsobená COVID-19 poukázala na nutnost modernizace KKS. Prostředí, ve kterém se budou aktéři KKS nacházet se po krizi značně promění.⁹⁵ Aby český KKS jako součást rozvíjející se kreativní ekonomiky dokázal obstát v globální konkurenci a současně zpřístupnil kulturní obsah občanům ČR je nutné investovat do rozvoje infrastruktury, technologií a dovedností. Dvě investiční iniciativy do statků v oblasti digitalizace a pokročilých technologií jsou tak komplementární k dlouhodobé obnově. Díky přirozenému propojení kultury s dalšími sektory (zejména turismem) a podpoře menších aktérů pak investice přispějí k rozvoji regionů. V neposlední řadě pak dojde ke zvýšení kapacity a ekologičnosti českého KKS.

3. Rozvoj KKO

Rozvoj KKO se soustředí na dvě zásadní doporučení Rady pro ČR, a to přechod k nízkouhlíkovému hospodářství spolu s odstraněním překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému (CSR 2019). Klíčová opatření Národního plánu obnovy jsou založena na Strategii rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025+. Reforma Státního fondu kinematografie umožní efektivnější podporu audiovizí včetně herního vývojářství. Zavedení nástroje kreativních voucherů pro malé a střední podniky pak napomůže s přístupem inovativních podniků k financování (CSR 2020).

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 8150 mil. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 12 mld. Kč.

⁹⁴ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

⁹⁵ McKinsey. 2020. Europe's digital migration during COVID-19; dostupné na: <https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinsey-digital/our-insights/europes-digital-migration-during-covid-19-getting-past-the-broad-trends-and-averages>

Další popis komponenty

Současná krize tvrdě zasáhla celý KKS. Evropská komise ve svém návrhu Next Generation EU konstatuje, že kulturní a kreativní ekosystém pravděpodobně zaznamená zásadní propad (až 70 % ve druhém kvartilu 2020). Dopady krize budou v kulturním a kreativním sektoru citelné i v následujících letech. Kromě krátkodobých záchranných programů je nutné přistoupit k dlouhodobé obnově KKS. Současně je potřeba zahájit modernizační ofenzívu, aby byl KKS schopný absorbovat budoucí šoky a nebyl natolik závislý na státních kompenzacích během krize. V neposlední řadě je nutné rozvíjet KKO, která představují jednu z klíčových oblastí pro přechod ČR k ekonomice s vyšší přidanou hodnotou a nižší energetickou náročností. Krize však ukázala, že některé oblasti KKO dosud představují slepé místo pro státní správu.

Tři souhrnné oblasti reforem a investic uvedené níže korespondují s dvěma vlajkovými iniciativami pro obnovu KKS dle studie „Cultural and creative sectors in post-COVID-19 Europe“ zpracované na žádost komise pro kulturu a vzdělávání Evropského parlamentu.⁹⁶ Jedná se zejména o spravedlivý pracovní systém, digitalizaci kulturního obsahu a KKS jako integrální součást inovativní a soudržné společnosti.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Již před krizí představoval KKS křehký ekosystém. Projektově založený pracovní systém vedl k nepředvídatelnosti, komplexní řetězec tvorby přidané hodnoty byl náchylný k narušení a některé oblasti postrádaly systematické nástroje k podpoře svého rozvoje. Současně jsou pak části KKS závislé na veřejném financování, neboť vytváří umělecké a společenské hodnoty, které je nutné chránit před selháním trhu. Krize způsobená COVID-19 tak tento ekosystém zasáhla extrémně tvrdě a zotavení bude probíhat déle než v jiných sektorech. Většina opatření evropských států se soustředí zejména na okamžitou pomoc a krátkodobé programy. Již nyní je však nutné se zaměřit na dlouhodobé programy, které KKS restartují, posílí a rozvinou.⁹⁷

Data Eurostatu ukazují, že se KKS 3,7 % podílí na zaměstnanosti⁹⁸ a je, co se ekonomické důležitosti týče, srovnatelný se sektorem ICT. Současně KKS má nejvyšší úroveň zaměstnanosti mezi občany do 29 let i vysoký podíl žen. Avšak KKS nepředstavuje homogenní sektor. Některé jeho části jsou orientovány zejména na zisk, zatímco jiné se soustředí na tvorbu uměleckých a společenských hodnot. Využití digitalizace a související digitální dovednosti se také zásadně liší.⁹⁹ Dopady krize tak nejsou v rámci sektoru rovnoměrně rozloženy. Subsektory založené na vstupním byly postiženy nejvíce, zatímco oblasti provázané s digitální ekonomikou, jako například herní vývojářství, dokonce v některých příkladech zaznamenaly růst.¹⁰⁰

⁹⁶ EP. 2021. Cultural and creative sectors in post-COVID-19 Europe. str. 98-117; dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU\(2021\)652242_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU(2021)652242_EN.pdf); viz také EY. 2021. Rebuilding Europe. str. 42-50; dostupné na: https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/fr_fr/topics/government-and-public-sector/panorama-europeen-des-industries-culturelles-et-creatives/ey-panorama-des-icc-2021.pdf

⁹⁷ Dopady krize na KKS a doporučení k obnově viz také OECD. 2020. Culture shock: COVID-19 and the cultural and creative sectors; dostupné na: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=135_135961-nenh9f2w7a&title=Culture-shock-COVID-19-and-the-cultural-and-creative-sectors

⁹⁸ Podíl KKS na zaměstnanosti v EU kopíruje data za ČR, tj. jedná se o 3,7 %.

⁹⁹ IDEA Consult, VUB-SMIT and KEA. 2017. Mapping the creative value chains: A study on the economy of culture in the digital age; for the EC- DG EAC

¹⁰⁰ viz také EP. 2021. Cultural and creative sectors in post-COVID-19 Europe. str. 41-54; dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU\(2021\)652242_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU(2021)652242_EN.pdf)

Heterogenita KKS je základem jeho tvorby přidané hodnoty. Zároveň je však zdrojem jeho strukturální křehkosti. KKS je z drtivé většiny založen na jednotlivcích a mikro-podnicích s méně než deseti zaměstnanci, kteří jsou obecně nejvíce zasaženi dopady krize. Širší záchranné balíčky jsou často nevhodné pro obchodní modely KKO a nestandardní formu zaměstnání v KKS. Již tradičně jsou aktéři v českém KKS také zranitelní díky omezenému přístupu k investičnímu kapitálu, závislosti na kooperaci mnoha aktérů, malé kapacitě v oblasti internacionalizace nebo systematického rozvoje dovedností. Příspěvkové organizace jsou pak závislé na veřejném financování, které je během krize omezené. Spolu s nestátními neziskovými organizacemi však tvoří páteř kreativního ekosystému, která poskytuje inovace pro celý KKS.

Před začátkem krize představovala některá KKO slepé místo pro státní správu. Ekonomický přínos KKS nebyl dostatečně zohledněn a zejména oblast rozvoje dovedností a internacionalizace nebyla systematicky rozvíjena. Inovativní potenciál KKO pro malé a střední podniky nebyl dostatečně začleněn do inovačního ekosystému ČR. Nová Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025+ Ministerstva kultury se proto soustředí na mezipřesahovou spolupráci a integraci KKO do širšího strategického rámce ČR. Podobně i nová Státní kulturní politika 2021-2025+ nově zdůrazňuje mezisektorový přesah kultury a kreativity, kde KKS může být nástrojem pro regionální rozvoj i sociální kohezi. K tomuto využití KKS je však nutné zohlednit jeho dualitu, kde na jedné straně se jedná o dotované aktivity a na druhé straně o projekty orientované na zisk. Obě oblasti se přirozeně prolínají a ekonomickou hodnotu v KKS nelze produkovat bez rozvoje hodnot společenských a uměleckých. Současně je nutné po krizi obnovit přirozené síť spolupráce a řetězce produkující společenské, umělecké a ekonomické hodnoty.

b) Cíle

Cíle komponenty korespondují se specifickými doporučeními Rady pro ČR a novým strategickým rámcem Ministerstva kultury. Jednotlivé iniciativy přispívají k tzv. dvojí tranzici, jelikož využívají digitalizace k šíření kulturního obsahu a současně snižují energetickou náročnost hospodářství ČR. Obecným cílem je širší využití pozitivních dopadů KKS v ČR na zaměstnanost žen a mladých, společenskou kohezi, produktivitu a kvalitu života.

Iniciativy této komponenty nejsou orientovány pouze na domácí prostředí a jsou komplementární k programu Kreativní Evropa a Akčnímu plánu na podporu oživení a transformace mediálního a audiovizuálního odvětví¹⁰¹. Hlavní cíl rozvoje KKS pak koresponduje s požadavkem Evropského parlamentu na specifické zahrnutí KKS v RRF. Kultura není pouze podstatným sektorem hospodářství, ale odráží evropské hodnoty, historii a styl života. Jsou tak nástrojem společenské odolnosti a zmírňují negativní společenské dopady pandemie. V neposlední řadě bude obnova KKS zásadní pro budoucí rozvoj turismu.

c) Národní strategický kontext

Komponenta vychází z aktuálně připravovaných dokumentů Státní kulturní politiky 2021-2025, Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025 a Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021+ (RIS 3 Strategie). Iniciativy dále vznikly v souvislosti s akčním plánem Strategie regionálního rozvoje 2021-2022.

- a. Investice do kulturního dědictví jako součást rozvoje regionálních kulturních center z IROP 2014-2020, podobně pro období 2021-2027
- b. Podpora kinematografie a kulturních a kreativních odvětví z programu Kreativní Evropa 2014-2020, podobně i pro období 2021-2027 s vyšším důrazem na digitalizaci
- c. OP TAK 2021-2027 jako případný nástroj pro podporu některých specifických částí KKO.

d) Předchozí snahy

Státní kulturní politika 2015-2020 se dotýkala podstatných částí rozvoje KKS. Nebyly však naplněny cíle v oblasti KKO a digitalizace. Stejně tak dosud nebyla vyřešena otázka kooperativního financování kultury. Nedošlo také k dostatečnému nárůstu kapacity Ministerstva kultury v oblasti KKO a chybí proto jasný aktér, který by v rámci státní správy zastupoval tuto meziresortně orientovanou oblast. Výsledkem je její praktická neviditelnost pro státní správu. Projekt Creatinno

¹⁰¹ dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/europes-media-digital-decade-action-plan-support-recovery-and-transformation>

financovaný z Horizont 2020 a koordinovaný agenturou CzechInvest mapoval existující podporu KKO. Program ÉTA od TAČR podpořil specifické projekty aplikovaného výzkumu v oblasti KKO. V roce 2021 však nebylo plánováno vyhlášení výzvy v programu ÉTA a plánovaný program SIGMA pro společenské, humanitní a umělecké vědy se předpokládá až v průběhu roku 2022.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reforem

1 – Obnova kulturního a kreativního sektoru – status umělce a umělkyně

Výzva	Krise způsobená COVID-19 dále prohloubila rozdíly mezi KKS a jinými oblastmi zaměstnanosti. Organizace UNESCO již v roce 1980 přijala doporučení pro členské státy k přijetí statusu umělce a umělkyně. Následně v roce 2007 přijal Evropský parlament text vyzývající členské státy EU k rozvoji legálních a institucionálního rámce pro rozvoj uměleckých aktivit (2006/2249(INI)). Od té doby většina členských států zohlednila atypický charakter pracovní činnosti umělců a umělkyní. Status umělce a umělkyně je klíčovou oblastí pro další rozvoj KKS a jedná se o přímou reakci na krizi. Současně reprezentuje jednu z šesti klíčových priorit Rady v rámci pracovního plánu pro kultury 2019-2022 (tj. ekosystém podporující umělce, pracovníky v kulturních a kreativních odvětvích a evropský obsah). Jako takový přispívá status umělce a umělkyně k evropskému pilíři sociálních práv a odpovídá cílům udržitelného rozvoje OSN (SDG 8 a SDG 10). V neposlední řadě je nutné podotknout, že KKS je podstatným sektorem pro zaměstnanost mladých a je nutné zabránit ztrátě nové kreativní generace. Česká republika však dosud nepředstavila reformu v této oblasti. Neexistence vhodného právního prostředí by však mohla vést k odlivu lidského kapitálu z KKS. Krize současně zásadně poškodila celý kulturní a kreativní ekosystém a poničila existující síť a vazby. Pro adaptaci je současně zcela nutné rozvíjet dovednosti pracovníků v KKS, což je oblast, která dosud nebyla dostatečně systematicky podporována.
Cíl	Hlavním cílem je posílit a obnovit kulturní a kreativní ekosystém v ČR, který umožní rozvoj lidského kapitálu. Jedná se zejména o přijetí legislativy zavádějící status umělce a umělkyně. Dojde tak ke zlepšení pracovních podmínek umělců a umělkyní spolu s investicemi do rozvoje jejich dovedností. Mezi cíle patří i obnova narušených sítí spolupráce v KKS. Reformní snaha je proto doplněna o iniciativy rozvíjející klíčové dovednosti v KKS včetně ekonomických dovedností. Pro obnovu bude klíčová i podpora vnitrostátního i mezinárodního síťování, aby došlo k obnově porušených sítí a obnově řetězců produkujících společenské, umělecké a ekonomické hodnoty. Díky těmto investicím dojde k obnově kulturního a kreativního ekosystému v ČR.
Implementace	První oblastí je legislativní změna zavádějící status umělce. Pro její efektivní nastavení bude nutné nejprve vyhodnotit krátkodobé programy na záchranu KKS v ČR. Získaná data poukážou na nejproblematictější oblasti zaměstnanosti v KKS. Druhotným cílem je nastavení systematického sběru dat, který umožní lepší přehled o KKS jak v oblasti sociální, tak ekonomické. Ministerstvo kultury tak bude schopné rychleji reagovat na budoucí krizi v sektoru. Evaluace krátkodobých záchranných programů bude doplněna o přehled zahraniční praxe v oblasti statusu umělce. Výsledkem bude souhrnná zpráva o vhodném nastavení statusu umělce a umělkyně v ČR. Na jejím základě dojde k pokračování veřejné debaty na toto téma. Ministerstvo kultury zajistí i široké zapojení klíčových aktérů z KKS s důrazem na reprezentaci pracujících s nestandardním pracovním zapojením. Výsledkem bude legislativní změna zavádějící status umělce, jejíž součástí budou i metodické materiály soustředící se na: zacházení s pracovníky, kteří mají nestandardní

	pracovní zapojení (OSVČ, práce na dohodu či autorský honorář); spravedlivé využití intelektuálního vlastnictví, programy podporující umělce v počáteční kariéře, iniciativy podporující trénink a druhou kariéru v KKS. Související investice pomohou obnovit kulturní a kreativní ekosystém po krizi. Jedná se o široké spektrum projektů rozvíjejících dovednosti a sítě v KKS. Souhrnným cílem je podpořit přes 2000 umělců a kreativních profesionálů. Drobná podpora bude poskytnuta i na rozvoj oborových asociací zastupující profesionální zájmy v KKS.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo práce a sociálních věcí, umělecké asociace
Překážky a rizika	Nesouhlas klíčových stakeholderů s nastavením statusu umělce, neefektivní nastavení legislativy s ohledem na nové složení PS PČR po 2021
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Osoby v KKS
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	800 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky vynakládané v rámci této iniciativy dodržují pravidla státní podpory, a to s ohledem na neekonomický charakter činností a výjimku pro kulturu (GBER). Případná podpora pro KKO bude splňovat podmínku de minimis.
Uveďte dobu implementace	2021–2024

2 - Transformace Státního fondu kinematografie na Fond Audiovize

Výzva	Státní fond kinematografie patří k dlouhodobě budovaným nástrojům efektivní podpory kulturních a kreativních odvětví v ČR. Jeho legislativní nastavení však neumožňuje podporu kulturních a kreativních odvětví, která s kinematografií úzce souvisí a mají stejné potřeby (videohry, small-screen, filmové infrastruktury). Současné nastavení Státního fondu kinematografie dále naráží na praktické problémy, jako jsou nedostatečný počet administrátorů podpor, nedostatečný počet zaměstnanců v účetárně, malá kapacita Rady (musí ročně administrovat cca 600 žádostí o podporu ve 30 vyhlašovaných výzvách). Zároveň je nutné vyloučit některé části správního řádu, zefektivnit expertní analýzy, upravit definice okruhu podpory a definice nových aktuálně neexistujících okruhů. Chybí tak systematický nástroj, který by dokázal podpořit jednotlivé fáze vývoje nové hry, filmu, seriálu aj. a soustavně podporoval další vzdělávání v těchto odvětvích.
Cíl	Rozšíření působnosti SFKMG tak, aby zahrnul nové oblasti audiovize. Investice umožní v rámci grantových schémat podpořit nejméně 30 nových projektů v letech 2022-2023.
Implementace	V prvním kroku se jedná o revizi statutu SFKMG tak, aby bylo možné podpořit small-screen, VOD distribuci, technický rozvoj animace nebo rezidenční pobyty. Novela statutu SFKMG umožní efektivnější podporu v tranzitivním období. Druhým krokem je novela zákona o audiovizi zahrnující rozšíření oblastí podpory, zvýšení % filmové pobídky a řešení dlouhodobých podmíněných závazků alokací, zefektivnění administrativních procesů rozhodování o podpoře, rozšíření příjmů a výdajů včetně dalších parafiskálních poplatků, rozšíření kapacity kanceláře a Rady. Legislativní změna umožní začlenění herního vývojářství, například pro vývoj tzv. vertical slices. Součástí bude i revize kapacity a fungování fondu. Výstupem bude i úprava kritérií hodnocení pro nové oblasti působnosti, např. hry nelze hodnotit stejnými kritérii jako celovečerní hraný film.

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	SFKMG, hospodářští partneři (Hospodářská komora, Asociace herních vývojářů, Asociace animovaného filmu, Asociace komerčních televizí aj.)
Překážky a rizika	Špatné nastavení parafiskálních poplatků, nedostatečné rozšíření struktury nového Fondu, aby měl dostatečnou kapacitu podpořit širší spektrum subjektů i s ohledem na volby do PSČR v roce 2021 (Nedostatečný počet administrátorů podpor, malá kapacita rady aj.)
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Malé a střední podniky v rámci audiovizí (zejména televizní tvorba a herní vývojářství)
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	760 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Pravidla státní podpory dle GBER článku 54 a Cinema Communication (IP/13/1074)
Uved'te dobu implementace	2021-2023

b) Popis investic

1 – Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru

Výzva	KKS může být klíčovým hybatelem v oblastech společenské a teritoriální soudržnosti klíčové pro celospolečenskou obnovu a odolnost. Klíčovým prvkem je mezisektorová spolupráce. Díky ní může KKS podporovat lokální ekonomický rozvoj. Zejména turismus je často z velké části závislý na existující kulturní infrastruktuře. V neposlední řadě pak KKO rozvíjí regionální inovační ekosystém a mohou být nástrojem transformace strukturálně postižených regionů. V konečném výsledku tak KKS může pozitivně ovlivňovat udržitelný rozvoj regionů a přispívat k tzv. dvojí tranzici. K širšímu zapojení kultury do celospolečenské obnovy je však nutná dostatečná kulturní a kreativní infrastruktura. KKS však není v ČR rozložen rovnoměrně. V rámci veřejných rozpočtů je KKS ze 72,2 % financován z lokálních samospráv. Rozpočty měst i krajů se v této oblasti však zásadně liší (např. cca 12 % na kulturu z rozpočtu města Brna vs. 4 % hl.m. Prahy). Zejména méně rozvinuté regiony se potýkají s nedostatečně rozvinutou kulturní a kreativní infrastrukтурой. Podobné problémy představuje udržitelnost kulturních institucí. Státní podpora v této oblasti představuje pouze jednotky procent celkových výdajů ve srovnání s výdaji měst a vlivem státních příspěvkových organizací se koncentruje jen do některých regionů (například státní podpora divadel navíc míří z velké části do Prahy skrze příspěvek na provoz Národního divadla, který tvořil 2019 867 mil. Kč v neinvestičních nákladech na provoz). Výsledkem je nerovnoměrně rozložený KKS a nutnost pro zásadní iniciativu zvyšující vyváženost kulturního a kreativního ekosystému v ČR.
Cíl	Hlavním cílem je investičními prostředky zajistit rovnoměrný rozvoj KKS v rámci ČR. Důraz bude kladen zejména na strukturálně znevýhodněné regiony a oblasti, kde chybí dostupná kulturní infrastruktura, či infrastruktura zajišťující rozvoj inovačního ekosystému díky zapojení KKO. Hlavním cílem komplementární reformy je zvýšení udržitelnosti kulturní infrastruktury v ČR skrze kooperativní financování.
Implementace	Implementace bude probíhat skrze zejména dotační program na rozvoj regionálních kulturních a kreativních center. Méně než 6 % nákladů bude v letech 2021-2025 vynaloženo na podporu projektové a předprojektové přípravy a mapování KKO v regionech. Výzva na podporu center bude připravena ve spolupráci s regionálními partnery. Obecným cílem projektů bude zvýšení dostupnosti kultury a její využití jako motoru regionálního rozvoje (včetně rozvoje KKO). Zvýhodněny budou projekty, které

	zvyšují teritoriální kohezi. Nikoliv výlučně budou preferovány projekty, které revitalizují již existující objekty, nebo přispívají k obnově kulturního dědictví. S ohledem na udržitelnost je očekáváno kofinancování ve výši 20 %. Obecná udržitelnost kulturní a kreativní infrastruktury pak bude zajištěna legislativní změnou umožňující kooperativní financování kultury. Jedná se o vznik zákona, který zjednoduší spolupráci zejména mezi městy, kraji a státem.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Kraje a obce
Překážky a rizika	Malá administrativní kapacita MK při nedostatečném zapojení lokálních samospráv
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Kulturní instituce
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	3400 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Nejedná se o státní podporu
Uved'te dobu implementace	2021-2025

2 – Digitalizace KKS

Výzva	Krise způsobená COVID-19 dále zdůraznila potřebu pro digitální tranzici KKS. Digitalizace kulturního obsahu zpřístupňuje kulturní dědictví, chrání kulturní diverzitu a poskytuje vstup pro produkty s vysokou přidanou hodnotou v rámci KKO. V neposlední řadě zefektivňuje procesy uvnitř KKS a umožňuje sdílet data. Avšak digitalizace v KKS je nákladná a kulturní instituce často postrádají dostupné prostředky. Digitální tranzice KKS tak bude závislá na veřejném financování. Nicméně ČR je aktuálně pod průměrem DESI indexu a hrozí další propad. Předchozí snahy o digitalizaci KKS byly zaměřeny zejména na oblast knihovnictví. Drobně pak byla podporována digitalizace kulturního dědictví. Celostátní iniciativa „Czechiana“ nicméně byla zastavena a nebude obnovena. Podpora pro některé typy aktérů a institucí je pak zcela nedostatečná. Podobně chybí i souhrnná metodika či sdílení dobré praxe digitalizace jednotlivých typů kulturních institucí. Jako zcela nedostatečná se v minulosti ukázala i podpora rozvoje digitálních dovedností.
Cíl	Cílem je poskytnout dostatečnou podporu pro digitalizaci kulturního obsahu. Jedná se o využití digitalizace k regionálnímu rozvoji skrze digitalizaci regionálních kulturních institucí a aktérů. Bude proto nutné nejprve nastavit rámec pro efektivní podporu digitalizace komplementární k programům EU, poskytovat metodickou podporu v této oblasti. Celostátní projekty Ministerstva kultury proto nepřesáhnou 20 % celkových nákladů iniciativy.
Implementace	V první fázi půjde o mapování best practice digitalizace kulturního obsahu. Na jejím základě bude poskytnuta podpora zejména pro subjekty, kterým aktuálně chybí potřebné financování v oblasti digitalizace. Zvýhodněny budou projekty umožňující sdílení kapacity. Část prostředků bude věnována pro rozvoj digitálních dovedností pracovníků v KKS. Cílem je synergický efekt jednotlivých projektů. Podpořeny budou i dva projekty Ministerstva kultury s celostátním dopadem na KKS. Jedná se o digitalizaci grantového systému a systém pro evidenci muzejních sbírek.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	

Překážky a rizika	Nedostatečná technologická vybavenost kulturních institucí pro implementaci digitálních projektů, nedostatečné digitální dovednosti v KKS
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Subjekty v KKS
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1010 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	GBER pro kulturu
Uveďte dobu implementace	2021-2025

3 - Modernizace kulturních institucí

Výzva	Státní kulturní politika 2021-2025+ identifikovala zastaralé technologické vybavení kulturních institucí jako jednu z hlavních hrozeb pro český KKS. Krize dále zhoršila nedostupnost investičního kapitálu kulturních institucí a její následky tak mohou přetrvávat o mnoho let déle. Některé kulturní instituce budou muset kvůli nedostatečné technologické vybavenosti omezit svůj provoz či nebudou moci poskytovat nové funkce. Podobně ohroženy jsou i vědecké aktivity institucí, které nemají dostatečné vybavení. Současně jen v omezené míře dochází ke sdílení kapacity kulturních institucí, která by vedla k větší odolnosti KKS. Pro zvýšení odolnosti KKS a jeho zapojení v mezisektorových iniciativách je tak nutná zásadní iniciativa v oblasti technologické modernizace.
Cíl	Hlavním cílem je zvýšit kapacitu min. 80 kulturních subjektů a umožnit jim plnit nové funkce a poskytovat nové služby. Součástí iniciativy je i snaha podpořit sdílení kapacit v oblasti pokročilých technologií. Díky podpoře v oblasti pokročilých technologií iniciativa přispěje k vyšší udržitelnosti v KKS a sníží enviromentální zátěž, kterou produkuje. Druhotně pak iniciativa přispívá k vyšší dostupnosti kultury v regionech.
Implementace	Vypsání dotačního řízení na modernizaci pokročilých technologií kulturních institucí. Podpořeno bude 80 institucí jak v oblasti kulturního dědictví, tak i v oblasti živého umění (tj. například muzea, knihovny, galerie, divadla aj.). Program nebude zaměřen pouze na veřejné instituce, ale zahrne i nestátní neziskové organizace. Zvýhodněny budou projekty umožňující sdílení kapacity kulturních institucí.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Kraje a obce
Překážky a rizika	Nedostatečná administrativní kapacita MK
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Kulturní instituce
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	750 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	GBER pro kulturu
Uveďte dobu implementace	2021-2025

4 – Kreativní vouchery

Výzva	Dle OECD v ČR zaostává produktivita mikrofirem za většími subjekty. Mikrofirmy přitom tvoří 80 % všech ekonomických subjektů (bez OSVČ) a jsou páteří české ekonomiky. Jedním z důvodů je omezený přístup SME ke kapitálu a poskytovatelům znalostí a inovací. Krize tento problém dále prohloubí. Problematické je zejména nedostatečné provázání mezi SME a kulturními a kreativními odvětvími, která představují relativně novou oblast hospodářství a jejich přínos pro inovativnost a konkurenceschopnost tak dosud nebyl dostatečně zhodnocen. Malé subjekty jsou přitom díky externím službám kreativních profesionálů schopny inovovat i v pro ně přirozených netechnologických oblastech. Díky tomu mohou pohotově reagovat na požadavky trhu a jsou konkurenceschopnější. Zásadním problémem je tak neexistence celostátního nástroje na zapojení KKO do inovačního ekosystému ČR. Hlavním důvodem je administrativní náročnost velkého počtu žádostí. Existující programy se proto v rámci podpory konkurenceschopnosti zaměřují zejména na tvrdé inovace ve formě výzkumu a vývoje s technickým zaměřením. V těchto oblastech stát zásadně vstupuje do vztahu mezi firmami jako zprostředkovatel a poskytuje vyšší částky podpory. Měkké inovace jako design webu, produktů a služeb, grafický design nebo marketingové strategie a dále aktivity spojené s podporou vývozu pak většinou patří mezi nezpůsobitelné výdaje. Až na výjimky má také většina programů příliš velkou výši dotace a poměrně nízkou procentuální míru veřejné podpory, než aby byla vhodná pro SME a kulturní a kreativní odvětví.
Cíl	Cílem je pomoci malým a středním podnikům s adaptací na změny vyvolané krizí a nutností tzv. dvojí tranzice. Druhotně se jedná o začlenění KKO do inovačního ekosystému ČR a jejich zohlednění jako motoru inovací a růstu. Výhodou je dále multiplikační efekt kreativních voucherů (pokračování spolupráce, zakázky nad rámec voucheru), který zvyšuje jejich dopad na ekonomiku.
Implementace	Vznik kreativní galerie včetně backendu administrativního systému (zahrnuje projektový manuál, administrativní systém a licence pro editaci kreativní galerie, editaci přihlášek firem, až po fázi uzavírání smluv/žádost o voucher/závěrečná zpráva a automatickou/individuální komunikaci). Dá se nicméně využít dobré lokální praxe zejména z Jihomoravského inovačního centra (JIC). Kreativní galerie vznikne jako součást širší komunikační platformy pro KKO. Bude dále nutné připravit vzory smluv, metodiku evaluace, formuláře, checklisty, FAQ. Následovat bude prezentace programu a vypsání výzvy včetně informační kampaně o existenci nového nástroje. Třetím krokem je příprava administrace na úrovni krajů (školení administrátorů, příprava propagace) a přidělení voucherů (firmy jako žadatelé budou omezeni dle kraje, kreativní profesionálové budou moci své služby poskytovat celostátně s limitem 2 voucherů na subjekt, aby nedošlo k čerpání pouze velkými reklamními agenturami). Po prvních dvou výzvách proběhne evaluace přihlášených projektů a případná úprava nastavení kreativních voucherů.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	kraje, CzechInvest, JIC
Překážky a rizika	Nedostatečná informovanost o existenci nástroje, neztotožnění se kreativců s nástrojem, nezáměr SME, malý efekt na zohlednění KKO v rámci inovačního ekosystému po 2023, administrativní náročnost
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	SME, kreativní profesionálové
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	630 mil. Kč

Dodržování pravidel státní podpory	GBER pro SME, splňuje podmínku de minimis
Uvedte dobu implementace	2022-2025

Podpora výzkumu a vývoje v oblasti sociálních a humanitních věd

Výzva	Aplikovaný výzkum v oblasti společenských humanitních a uměleckých věd poskytuje klíčové vstupy pro veřejnou správu, inovace pro soukromý sektor a zvyšuje společenskou odolnost. Podpora pro tuto oblast zajišťuje praktickou aplikaci základního výzkumu. Aplikovaný výzkum je nutné podporovat zejména v období krize, neboť pomáhá snižovat její dopady a přispívá k budoucí odolnosti společnosti. V České republice se však aplikovaný výzkum v oblasti společenských, humanitních a uměleckých věd nachází ve složité situaci. Program ÉTA, který tuto oblast tradičně podporoval končí a program SIGMA je naplánován až na rok 2022. V krizovém roce 2021 by tak nedošlo k vyhlášení soutěže. Poslední výzva programu ÉTA reagovala na krizi a podpořila aplikovaný výzkum umožňující adaptaci na dopady pandemie. Avšak pouze malá část žadatelů byla podpořena (11 %). Podobně se v tomto roce nepředpokládá podpora mladých vědců a vědkyň, jejichž kariéry jsou ohroženy, neboť veřejné financování je v období krize omezené. V praxi tak bez externího financování v roce 2021 nedojde k podpoře v rámci soutěže ÉTA ani ZÉTA.
Cíl	Hlavním cílem je využití výstupů aplikovaného výzkumu v oblasti společenských, humanitních a uměleckých věd k posílení odolnosti společnosti. S ohledem na čistě administrativní okolnosti není naplánována podpora pro tuto oblast během krize, ačkoliv bude klíčová pro přizpůsobení se následkům pandemie. Cílem je reagovat na tyto okolnosti.
Implementace	Implementace proběhne skrze dvě veřejné soutěže. Plánováno je prodloužení končícího programu ÉTA a vypsání soutěže v roce 2021, aby bylo možné podpořit čtyřleté projekty. Předpokládá se podpora cca 100 projektů za 580 mil. Kč. Iniciativa dále financuje soutěž v programu pro mladé vědce a vědkyně ZÉTA, který za 220 mil. Kč podpoří přibližně 120 projektů. Oba programy představují podporu pro aplikovaný výzkum v oblasti společenských, humanitních a uměleckých věd.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	TACR
Překážky a rizika	Zpoždění schválení Národního plánu obnovy na evropské úrovni

Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	vědci
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	800 mil. Kč.
Dodržování pravidel státní podpory	Nejedná se o State aid (podpora pro výzkum)
Uved'te dobu implementace	2021-2025

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Rozvoj kulturního a kreativního sektoru přispěje k naplňování zelené agendy v několika zásadních oblastech. Díky rozvoji KKO poklesne energetická náročnost české ekonomiky. KKO dále napomáhá v udržitelném rozvoji. Projekty v oblasti rozvoje kulturních a kreativních center upřednostní investiční záměry, které povedou k naplnění ekologických cílů. Investicemi do již existující infrastruktury se sníží ekologická zátěž při budování nových objektů. Projektová a předprojektová příprava upřednostní udržitelné projekty s důrazem na revitalizaci stávajících budov. V neposlední řadě pak silný KKS pomáhá společnosti adaptovat se na klimatickou změnu a zvyšuje kvalitu života. Komponenta má také jasný územní charakter, aby se dále nezvyšovaly regionální rozdíly.

7. Digitální rozměr komponenty

V oblasti digitalizace má komponenta opatření, která přímo zohledňují nutnost digitální tranzice (digitalizace kulturních institucí, digitalizace grantového systému MK, transformace SFKMG, aby bylo schopné podpořit oblast videoher). Ta zvyšuje dostupnost kultury v rámci ČR i mimo ni a činí ji inkluzivnější. Celá oblast KKS a zejména KKO je pak komplementární k digitální tranzici. KKS vytváří obsah, který se následně šíří digitálně. Kreativní vouchery jsou pak komplementární k probíhající digitalizaci SME. V neposlední řadě pak KKS zvyšuje odolnost společností při digitální tranzici. Přibližuje digitální technologie občanům skrze konzumaci kulturního obsahu. KKO pak nejen využívají digitalizace, ale dodávají jí lidský rozměr.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví (MŠMT)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví

Oblast politiky/obor zájmu: *Skills, Research policy, Multidisciplinary, Health*

Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech ve veřejném zájmu ve zdravotnictví je nyní jednou z priorit ČR, která je součástí gesce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT/MEYS) v oblasti výzkumu a vývoje. Očekává se, že výstupy částečně budou přispívat k zvyšování odolnosti a ke krizové připravenosti zdravotnického výzkumu a částečně také k naplňování některých dalších evropských doporučení a iniciativ. Patří mezi ně např. renovace a modernizace, prohlubování dovedností a vědecká výchova. Tato komponenta je investicí do základního zdravotnického výzkumu. Tato komponenta *neřeší přímo aktuální ekonomický problém, ale sleduje dlouhodobější cíle vybudováním excelentní vědecké platformy, nezbytné pro inovace i pro zvyšování odolnosti celého zdravotnického systému.*

Cíl:

Cílem zvolené investice, tj. „Systémové podpory VaVal pro prioritní oblasti lékařských věd a související společenskovední disciplíny“, je podpořit primárně základní výzkum v konkrétních, státem vymezených zdravotnických oborech. Tato primární investice do vědecké základny v prioritních oblastech zdravotnického výzkumu přinese i systémovou změnu v podobě vzniku 4-5 funkčních národních výzkumných autorit, které se soustředí na obory s vysokou smrtností, zejména na výzkum infekčních chorob, onkologický výzkum, výzkum metabolických poruch a kardiovaskulárních onemocnění nebo výzkum socioekonomických dopadů nemocí.

Reformy a/nebo investice¹⁰²:

COFOG: R&D vzdělávání, R&D sociální ochrana, R&D zdraví

Flagships: Reskill and upskill

MŠMT/MEYS zvolilo jedinou cílenou investici do základního výzkumu v oblasti zdravotnictví v podobě Systémové podpory VaVal pro prioritní oblasti lékařských věd a souvisejících společenskovední disciplín. Vědecké disciplíny byly vymezeny na základě analytických a statistických dat, a dále komplementárně k existujícím národním opatřením, která naplněním svého základního cíle, vznikem 4 až 5 národních výzkumných autorit přinese do prioritních oblastí lékařských věd a souvisejících společenskovedních disciplín kvalitativní změnu s celospolečenským dopadem jak do oblasti fungování státní správy České republiky (ČR) v krizových situacích obdobných krizi spojené s epidemickou situací COVID-19, tak i trvalejšími pozitivními přínosy pro výzkum a tedy i pro odbornou a širší laickou veřejnost zejména produkcí mezinárodně konkurenceschopných VaV výsledků a zrychlením transferu znalostí v předemných zdravotnických oborech.

Finanční podpora musí eliminovat stávající roztříštěnost, motivovat k dlouhodobému sdružení a stmelení existujících výzkumných ohnisek, k jejich vzájemné kooperaci a sdílení kapacit napříč ČR, a k modernizaci těchto kapacit. Výsledkem bude vytvoření jednotné národní platformy („one integrated national platform“) na úrovni národních vědeckých autorit, které budou organicky začleněny do existující struktury výzkumných organizací a univerzit v ČR, které systematicky zajistí nezbytné odborné, vědecké zázemí pro potřeby státní správy, odborné i širší veřejnosti, umožní rychlejší a transparentnější sdílení relevantních a vědecky ověřených informací a výsledků VaVal nové kvality v prioritních oblastech zdravotnického výzkumu i napříč obory. Podpoření excelentní vědecké základny současně umožní rychlejší reakce a odbornou podporu pro vlastní řízení státní správy v krizových obdobích v prioritní oblasti jejího zájmu a zvýší odolnost celého zdravotnického systému. Covidová krize se stala výzvou i impulsem urychleně řešit národní potřeby ČR ve vědních oborech směřujících do zdravotnictví a ukázala nedostatečnost vědecké základny v některých oblastech se statisticky vysokou smrtností, jako je například oblast infekčních chorob, onkologických nebo

¹⁰² Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

metabolických a kardiovaskulárních poruch. Klíčová je také průřezová oblast socioekonomických dopadů takovýchto typů nemocí.

Ze základního charakteru výše identifikované celospolečenské potřeby zde vyplývá návaznost na některé vládkové iniciativy:

První z nich je „renovace“. Jak bylo výše zmíněno, plánuje se eliminovat přetrvávající roztržičnost v uvedených prioritních oborech a přeměnit existující, ne vždy zcela vyhovující výzkumné kapacity v moderní konsolidovaná, konsorciálně propojená a kooperující vědecká zařízení a pracoviště evropského standardu s vysoce kvalifikovanou odbornou obsluhou, která bude dlouhodobě poskytovat R&D služby v ČR na jednotné celostátní platformě a pro obecnější využití i v Open Access režimu, aby došlo k efektivnějšímu využívání a zúročení vložených veřejných prostředků, obdobně, jak je tomu např. ¹⁰³.

S tím úzce souvisí iniciativa „modernizovat“. Modernizace celého systému, který v ČR za stávajícího stavu dosud není ve výše identifikovaných prioritních oblastech schopen poskytovat v potřebném rozsahu komplexní informace o výsledcích VaVal v oblasti zdravotnického výzkumu, vědecká data nebo interoperabilní, personalizované a uživatelsky vstřícné digitální veřejné služby pro výzkum a vývoj, odborné univerzitní vzdělávání, i pro potřeby státní správy a širší veřejnosti. Covidová krize též odhalila, že v některých směrech jsou relevantní vědecké informace sdíleny a poskytovány často jen lokálně, v omezeném rozsahu a směřují jen k odborné veřejnosti. Očekává se, že pro danou oblast svěřených kompetencí toto v ČR zajistí nové národní vědecké autority¹⁰⁴.

Investice podpoří částečně i další z iniciativ, kterou je „změna kvalifikace a prohlubování dovedností“: Současný stav v ČR lze mimo jiné charakterizovat i odbornou názorovou roztržičností, některými významnými, ale ojedinělými úspěchy jednotlivců, ne vždy komplexně spolupracujících v rámci ČR a působících izolovaně v různých lokalitách napříč celou ČR, s ne vždy dostatečně rychlým a úspěšným transferem znalostí nebo s ne vždy dostatečnou pokročilou vědeckou výchovou v prioritních oblastech, která by zajistila vysoce kvalifikované nástupce a kontinuitu v rozvoji progresivních témat. Jedním z požadavků kladených na nové národní vědecké autority bude zajistit mezinárodní konkurenceschopnost výsledků v podpořených prioritních oblastech a současně se *aktivně podílet na kvalitní vědecké výchově a transferu znalostí v podpořených prioritních oblastech*.

Odhadované náklady: 5 000 000 000 CZK

Náklady na celou komponentu se odhadují v celkové výši 5 000 mil. Kč; z toho se plánuje v roce 2022 vyčerpat 1 000 mil. Kč. V roce 2023 se plánuje vyčerpat 1 250 mil. Kč, v roce 2024 se plánuje čerpat 1 000 mil. Kč, v roce 2025, 900 mil. Kč a v posledním roce realizace, kdy se již neočekávají téměř žádné investice, se plánuje vyčerpat zbývajících 750 mil. Kč.

Odhad výše nákladů vychází ze skutečných nákladů již realizovaných projektů Národních programů udržitelnosti I a II (NPU I a NPU II) a jich původní alokace. Ze státního rozpočtu bylo v průměru čerpáno 114 mil. Kč na projekt, přičemž intenzita podpory v těchto projektech činila v průměru 55 % a celkové uznané náklady na projekt činily v letech 2014-2020 v průměru 206 mil. Kč. Dalším východiskem pro uvedenou alokaci je skutečnost, že skutečné pětileté náklady projektu udržitelnosti konsorciálního, široce multidisciplinárního výzkumného centra, které produkovalo excelentní vědecké výsledky, které bylo schopné se dobře etablovat na mezinárodním poli, které působí i v oborech příbuzných prioritním oborům této komponenty a které je svým rozsahem, působností i kritickou velikostí určitým očekávaným a vzorovým modelem pro projekty této komponenty, dosáhly celkem 1 648 mil. Kč. Náklady na jiné, avšak regionálně lokalizované a v rámci ČR nepřilíživě kooperující, přesto mezinárodně uznávané výzkumné centrum, která je zaměřené výhradně na medicínské obory aplikovaného výzkumu v oblasti neurověd a kardiologie, s převažujícím klinickým výzkumem (ICRC), dosáhly za pětileté období v NPU II výše 1 731 mil. Kč. „Minimalisticky“ projektově řízená

¹⁰³) *Nový program implementující tuto komponentu nebude investovat do rozšiřování běžných provozních a mikrobiologických laboratoří nemocnic a léčebných zařízení, sloužících běžnému testování pacientů na základě požadavku lékařů, ani jejich personální kapacity. Ty jsou předmětem podpory jiných komponent a dotačních opatření zejména Ministerstva zdravotnictví. Investice může omezeně směřovat pouze do propojování a sdílení výzkumných a socioekonomických dat pro výzkumné účely.*

¹⁰⁴) *Primárně jde však stále o budování vědecké základny, nikoli o informační servis směřovaný pouze k pacientům. Výstupy, výsledky výzkumu a informace o nich s uplatněním FAIR principů všude tam, kde je to možné, by měly být obdobně jako v jiných vědních oborech dostupné zájemcům i z řad široké veřejnosti.*

udržitelnost centra BIOCEV, které mimo program NPU II samozřejmě disponovalo i dalšími významnějšími institucionálními finančními zdroji, které je zaměřeno výhradně na základní výzkum v mikrobiologii a v souvisejících biomedicínských oborech, která nezahrnovala žádný klinický výzkum, si v programu NPU II vyžádala celkové náklady 445,6 mil. Kč. U ostatních projektů výzkumných center v NPU II, působících v jiných vědních oborech se celkové náklady v letech 2016-2020 včetně kofinancování pohybovaly v rozmezí 600 – 850 mil. Kč. V programu NPU II ale dva ze šesti podpořených center nemělo žádné další účastníky, které by se přímo podílely na financování projektu. Jeden z projektů NPU II měl pouze jednoho a jen tři z projektů sdružily více než 4 další účastníky, tj. lze u nich identifikovat konsorciální uskupení. Kapacity řešitelských týmů u projektů NPU II, kvalifikace jejich klíčových členů, rozsah jejich výzkumných činností a schopnost produkce kvalitních výsledků, kterou dosud prokazují, odpovídá odhadovaným kritickým hodnotám pro velikost vědeckých týmů a jejich výzkumného zázemí, které mají být podpořeny v této komponentě, aby mohly zajistit kvalitativní posun v produkci výsledků ve VaVal a vytvořit požadovanou a ucelenou vědeckou platformu na národní úrovni, které jsou cílem této komponenty. Dále se v této komponentě předpokládá značná převaha základního výzkumu se 100% intenzitou podpory (analogicky k evropskému programu ERC, který byl výše zmíněn) s tím, že návazné klinické studie, průmyslový výzkum v oblasti farmacie a souvisejících oblastech přesáhnou časovou hranici i rámec konsorciálního projektu nebo budou realizovány v návazných projektech jednotlivých aktérů mimo tento program. V jiném případě budou samozřejmě uplatněny limity stanovené GBER.

S odkazem na výše uvedené a provedený průzkum absorpční kapacity lze důvodně očekávat ve třech prioritních oborech, tj. v oblasti infekčních chorob, onkologických a kardiovaskulárních onemocnění a metabolických poruch a kardiovaskulárních onemocnění, realizaci projektů s náklady řádově kolem 1,5 mld. Kč pro pětileté období, pokud to limity stanovené nebo vyjednané Evropskou komisí dovolí. Průměrné roční náklady na 1 projekt se tak odhadují ve výši 250 mil. Kč.

a) Detail komponenty

Komponenta 5.1 „Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví“ byla projednávána meziresortně na národní úrovni. Hlavní cíle vycházejí z aktuálních, statisticky podložených potřeb a ze zkušeností z krizového řízení v souvislosti s propuknutím epidemie COVID-19. Zaměření komponenty je podporováno jak akademickou sférou z oblasti aplikovaného a základního výzkumu, tak významnými zástupci sféry aplikační, která zajišťuje a kontroluje národní veřejné zdraví v ČR, a zástupci dalších složek veřejného života, státní správy i z oblasti hospodářství. Vyjednány byly i synergie a komplementarita ke komponentám 6.1. a 6.2, které směřují do primární léčebné péče a podporují vznik a provoz léčebného zařízení a konečnou fázi implementace certifikovaných výsledků výzkumu do zdravotnické praxe. Předmětem této komponenty 5.1. je komplementární stmelení a vybudování kvalitní vědecké základny. Investice do excelentního výzkumu v komponentě 5.1 *nepodporuje vlastní léčebnou praxi, a proto nebude mít přímý dopad na pacienty. Její investice směřuje do zdravotnických vědních oborů, kde je statisticky identifikována poměrně vysoká smrtnost a kde současně existuje dostatečný potenciál k dosažení excellence, kde současně byly identifikovány existující zárodky spolupráce.*¹⁰⁵

K implementaci komponenty chceme využít existující systémový nástroj podle vnitrostátního právního rámce, kterým je program podpory výzkumu a vývoje podle zák. č. 130/2002 Sb.¹⁰⁶ Program bude přísně moderován na principu „shora dolů“. Záměrem podpory v programu je motivovat existující špičkové vědecké týmy v ČR a iniciovat jejich mobilizaci k vytvoření interinstitucionálních, interdisciplinárních, národních a mezinárodně etablovaných vědeckých platform, které projdou přísným hodnocením, které budou mít jasnou perspektivu následného institucionálního financování a které budou zakotveny v evropských a globálních výzkumných sítích, které se řídí mezinárodně konkurenčním modelem správy¹⁰⁷.

¹⁰⁵) Identifikace byla provedena bibliometrickými a analytickými studiemi technologickým centrem AV ČR, např. na základě spolutvorství vyplývajících z bibliometrických dat Web of Science nebo z projektové spolupráce patrné z dat ISVaVal (Informačního systému výzkumu a vývoje ČR spravovaného celostátně Radou vlády pro výzkum, vývoj a inovace).

¹⁰⁶) Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zák. č. 130/2002 Sb.)

¹⁰⁷) Např. formou zřízení odborných vědeckých a dozorčích rad (International supervisory and advisory boards).

Ke zvýšení efektivity vkládaných veřejných prostředků bude investice do zdravotnického výzkumu realizována programovými VaV projekty, vybranými v transparentní veřejné soutěži ve VaVal a nesmí být rozpuštěna pouze v provozních nákladech. Proto je implementace nového programu založena na ověřených schématech předepsaných národní i evropskou legislativou, zák. č. 130/2002Sb., nařízením Komise č. 651/2014¹⁰⁸ (GBER) a Rámcem pro státní podporu VaVal¹⁰⁹, které zajistí efektivní využití prostředků standardním a systémově státem kontrolovaným způsobem.

Na základě výsledků veřejné soutěže nový program VaVal podpoří 4-5 nejlepších, rozsáhlejších konsorciálních projektů, které pokryjí spolupráci relevantních univerzit, veřejných výzkumných institucí a dalších veřejných i soukromých subjektů aplikační sféry zajišťující potřebný transfer znalostí. Realizace nízkého počtu projektů umožní centralizaci a jasné zacílení finančních prostředků do prioritních témat, úspory a jejich efektivní zúročení, bez zbytečného rozdrobování. Přinese do systému i eliminaci nadbytečné administrativní zátěže. Vlastní realizace programu i projektů, meziroční monitoring, kontroly a evaluace budou probíhat osvědčenými a systémem prověřenými postupy podle zák. č. 130/2002 Sb. a dalších souvisejících právních předpisů.

Skutečnou reformní ambicí je tedy vytvořit celostátní síť propojující potenciál již existujících R&D pracovišť v podobě národních vědeckých autorit – národních institutů, obdobně, jak je tomu například ve Spojených státech amerických nebo ve Francii. Jednotlivé týmy napříč univerzitami, veřejnými výzkumnými institucemi Akademie věd ČR i soukromoprávními výzkumnými organizacemi a aplikační sférou, které provádějí špičkový lékařský výzkum v České republice často působí z pohledu České republiky lokálně, navzájem odděleně a je třeba je i finančně motivovat ke konsolidaci a kooperaci. Přílišná roztržitost a nedostatečná schopnost jejich koordinace se projevovala zejména na počátku krizového stavu a její důsledky pronikly i do veřejnoprávních médií a na sociální síť.

Cílená finanční podpora z Národního plánu obnovy umožní špičkovým pracovištím v oblastech státem definovaných priorit zvýšit dlouhodobou spolupráci směrem k vyšší efektivitě výzkumu, kvalitě jeho výsledků a služeb společnosti a konkurenceschopnosti v mezinárodním prostředí.

Vzhledem k ambici této komponenty dosáhnout kvalitativního posunu ve spolupráci, koordinaci, řízení a efektivitě výzkumu špičkových pracovišť ve vybraných oblastech státního zájmu považujeme za nezbytné v rámci nového programu zmodernizovat a renovovat jejich infrastrukturní vědecká zázemí na evropské standardy a zároveň investovat do vytvoření a rozvoje znalostní sítě nové kvality s efektivním a transparentním řízením (vč. řízení lidských zdrojů ve výzkumu), strategickým dohledem, sdílenou infrastrukturou a kapacitami napříč výzkumným spektrem, generující relevantní R&D výsledky i strategie ve státem definovaných prioritních oblastech a díky transferu znalostí a jejich následnému uvádění do praxe s dalšími pozitivními dopady do oblasti léčebné péče a veřejného zdraví (- ty už ale budou realizovány mimo tuto komponentu).

Účastníky projektů podpořených v této komponentě mohou být vědecké týmy z univerzit, veřejných výzkumných institucí sdružených v Akademii věd ČR i působících v oblasti zdravotnictví, ze soukromoprávních výzkumných organizací, z podniků s výzkumným potenciálem a z další subjektů působících ve R&D jako "ověřovatelé" aplikačních výstupů v identifikovaných prioritních oblastech. V projektech této investice, jak již bylo zdůrazněno budou hrazeny pouze projektové R&D aktivity. V komponentě nebude hrazen běžný provoz nemocnic, jejich servisních laboratoří a ani jiných zdravotnických zařízení, ani vlastní léčebná péče nebo činnosti, které jsou předmětem podpory v jiných komponentách NPO nebo v jiných dotačních opatřeních.

Předmětem podpory i nezbytnou podmínkou pro další fungování takto zformovaných národních výzkumných platforem (konsorciálních institutů) bude také aplikovaný výzkum v oblasti společenských věd, přímo spojený s podporovanými aktivitami oblasti zdravotnictví, který bude systematicky sledovat a analyzovat dopady na společnost až na úroveň občanů a jejich sociodemografických skupin (dle pohlaví, věku apod.), který bude identifikovat nové společenské výzvy

¹⁰⁸⁾ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, ve znění Nařízení Komise (EU) 2017/1084 ze dne 14. června 2017 a ve znění Nařízení Komise (EU) 2020/972 ze dne 2. července 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1407/2013, pokud jde o jeho prodloužení, a nařízení (EU) č. 651/2014, pokud jde o jeho prodloužení a příslušné úpravy (Text s významem pro EHP) C/2020/4349, popř. jeho novela platná v době vyhlášení veřejné soutěže programu (dále jen GBER).

¹⁰⁹⁾ Sdělení Komise – Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací – Úřední věstník Evropské unie C 198, ze dne 27. června 2014

a rizika a poskytovat vědecká data v prioritních oblastech pro potřeby vědecké komunity a zejména pro rozhodování a účinné řízení vnitrostátních orgánů.

Obdobně nezbytná je i požadovaná vysoká míra internacionalizace národních vědeckých autorit, jejich užší aktivní zapojení do mezinárodních oborových organizací a vědeckých sítí. Taková to zapojení by měla již existovat minimálně na personální úrovni u subjektů vstupujících do konsorcií a jsou jednou ze vstupních podmínek pro získání podpory. Konkrétní způsob internacionalizace a jejího kvalitativního rozvoje v konsorciu bude součástí hodnocení a výběru realizačních projektů v implementačním programu této komponenty.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Zdraví a kvalita zdravotnictví jsou zásadní prioritou celé ČR a mají významný ekonomický dopad, který se projevuje v míře zaměstnanosti či zatížení zdravotního a sociálního systému. Tuto provázanost s národním hospodářstvím podtrhla současná pandemie COVID-19, která si nejen vyžádala zásadní omezení ve všech aspektech života, ale ukázala i některé dílčí, ale z hlediska dopadů klíčové slabiny zdravotnického systému, mezery a určitou nedostatečnost vědecké základny zdravotnického výzkumu, nutnost řešení řady jeho strukturálních problémů i nezbytnost investic do budování jeho specifických kapacit.

S podporou analýz zpracovaných Technologickým centrem AV ČR¹¹⁰, dat z IS VaVal a statistických dat Českého statistického úřadu¹¹¹ byly identifikovány ve zdravotnictví oblasti, které se v tomto ohledu jeví jako klíčové. Jedná se o obory zaměřené na onemocnění a choroby s nejvyšší nemocností a vysokým počtem úmrtí, které jsou proto vysoce relevantní z hlediska socioekonomických dopadů. Současně jde o obory s potenciálem existujících R&D kapacit reagovat na trendy ve vývoji těchto kazatelů, které mohou posouvat hranici poznání v oblastech podstatných pro vypořádání se s výzvami, které tato onemocnění pro společnost představují.

S pomocí biometrické analýzy¹¹² byly zároveň identifikovány ty medicínské a související obory, které dosahují excelentních výsledků ve VaVal. Prolnutím dat z obou těchto datových základů lze určit perspektivní tematické a oborové zacílení potřebné investice do výzkumu v této komponentě, které odpovídá potřebnosti rozvoje ČR. V zájmu efektivní alokace veřejných prostředků se konečný výběr prioritních oblastí také opírá o analýzu financování VaVal z veřejných zdrojů tak, aby podpora směřovala do vědních oblastí, které dosud nebyly nebo nebudou dostatečně profinancovány z jiných zdrojů, jako jsou např. OP VVV nebo H2020, v budoucnu pak OP JAK.¹¹³

Uvedené analýzy odhalují i jednu ze systémových slabin výzkumu ve vybraných prioritních oblastech, kterou je i roztříštěnost, lokálnost a nedostatečná koordinovanost špičkových vědeckých kapacit, které tak nejsou schopny okamžitě zareagovat na náhlý výskyt společenského jevu pandemického charakteru s dopadem na zdraví a smrtelnost občanů, na společenskou změnu v potřebách státu i veřejnosti v oblasti lékařských věd, flexibilně poskytnout ucelený a jednotný odborný názor na hranici poznání založený na znalostech, ani potřebná vědecká data. Tuto slabinu mapovala jak tradiční, tak sociální média od samého počátku pandemické krize na jaře 2020 a roztříštěnost názorů vědeckých kapacit a jejich častá protichůdnost a nejednotnost nepřispívaly ke zklidňování gradující situace ve společnosti.

Jednou z cest řešení k překonání výše uvedeného problému je bezesporu zaplnění existující mezery ve zdravotnickém výzkumu iniciováním sjednocení a dobudování nezbytné kvalitní výzkumné vývojové základny v prioritních oborech, tj.

¹¹⁰) Kučera Zd., Vondrák T., Pecha O.: Posouzení kapacit a zaměření zdravotního VaV na základě analýzy účasti v národních programech VaV a Horizontu 2020. Technologické centrum AV ČR, listopad 2020

¹¹¹) Statistická data o vývoji denního zemřelých v letech 2015 – 2020 ukazují výrazný nárůst v souvislosti s probíhající pandemií Covid-19 (ČSÚ. V roce 2020 zemřelo přes 129 tisíc obyvatel Česka. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/v-roce-2020-zemrelo-pres-129-tisic-obyvatel-poctu-ceska>); ČSÚ. Zemřelí podle seznamu příčin smrti, pohlaví a věku v ČR, krajích a okresech – 2010-2019. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-podle-pohlavi-a-veku-2010-2019>; MZ ČR. Data o celkové mortalitě a o příčinách úmrtí pacientů s COVID-19. Dostupné z <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/11/Data-o-celkov%C3%A9-mortalit%C4%B9B-a-o-p%C5%99%C3%AD%C4%8Din%C3%A1ch-%C3%BAmrt%C3%AD-pacient%C5%AF-s-covid-19.pdf>

¹¹²) Studie Technologického centra AV ČR, únor 2020

¹¹³) Kučera Zd., Vondrák T., Pecha O.: Ibid, Technologické centrum AV ČR.

investice do již existujících a v některých ohledech již kvalitní báze s efektivním využitím identifikovaného potenciálu, a nikoli budování zcela nového „na zelené louce“.

Toho lze dle našeho názoru dosáhnout rozvojem znalostně, resp. technologicky vysoce náročného základního a zejména aplikovaného výzkumu generujícího poznatky uplatnitelné v inovačních produktech a službách o vysoké přidané hodnotě. Mobilizace a vytvoření meziinstitucionálních, mezioborových a mezinárodních týmů, nyní fungujících mnohdy jen na lokální úrovni, budou procházet rigorózní evaluací špičkovými světovými vědci, budou mít výrazný mezinárodní charakter, budou zakotveny do evropských a světových výzkumných sítí, budou řízeny mezinárodně kompetitivním modelem řízení, budou v pilotní, projektové fázi stimulačně nadstandardně finančně podpořeny tak, aby byly schopny ve zkráceném čase přinášet mateřským institucím sdruženým v konsorciích, státu i veřejnosti dostatečné benefity a mimořádnými úspěchy v oblasti výzkumu a vývoje si následně zajistily perspektivy dostatečného pozdějšího institucionálního financování.

Jednoznačně zde také chyběla a chybí specifická datová základna a vysoce kvalifikovaná autorita, která by se systematicky zabývala sběrem a vyhodnocováním dat o socioekonomických dopadech nemocí obecně, nejen v případě pandemií, a která by byla k dispozici pro rozhodování vládním činitelům i pro informovanost odborné i široké veřejnosti. Nutnost navázání politického rozhodování na výzkum v socio-ekonomické oblasti, tzv. *evidence based policy* koncept, je v současnosti již dostatečně podpořena odbornou literaturou¹¹⁴ a zakotven v klíčových strategiích rozvoje na národní i globální úrovni.¹¹⁵ Adekvátní evidence based policy přístup může mít zásadní pozitivní dopady v podobě nabízených řešení pro programem podpořené lékařské obory, resp. zdravotní politiku¹¹⁶ a může rovněž zásadním způsobem přispět k efektivní implementaci a komunikaci veřejných politik obecně.¹¹⁷ Nově vytvořený národní institut pro socio-ekonomický výzkum dopadů nemocí zabezpečí v ČR dostatečnou znalostní bázi pro učení se z implementovaných veřejných politik a umožní tak při dostatečné spolupráci s vládou ČR předcházet zásadním selháním v oblasti implementace veřejných politik.¹¹⁸ Vytvoření národního institutu pro socio-ekonomický výzkum dopadů nemocí odpovídá závazku vlády řešit nedostatečnou implementaci evidence based policy přístupu do strategického vládnutí a strategického řízení v ČR¹¹⁹ a reflektuje závazek vlády usilovat o vytvoření dostatečných institucionálních i analytických kapacit pro zajištění koherence politik pro udržitelný rozvoj.¹²⁰

Excelencí ve výzkumu může být taktéž podpořeno vyrovnávání zastoupení žen a mužů ve výzkumných týmech, neboť se ukazuje, že existuje pozitivní vztah mezi Indexem inovačního potenciálu (ČR je na 16. místě v rámci EU). Indikátorem excelence a Indexem rovnosti žen a mužů. Samotný tradičně pojatý výzkum a následně inovace ne vždy dostatečně zohledňují odlišné vzorce chování různých skupin obyvatelstva často podceňují genderové rozdíly. Právě výzkum socioekonomických dopadů je jednou z cest k nápravě a tím i k možnému dalšímu zhodnocení případného dalšího potenciálu získaných výsledků výzkumu a vývoje.

¹¹⁴ Např. Pasachoff, E.: TWO CHEERS FOR EVIDENCE: LAW, RESEARCH, AND VALUES IN EDUCATION POLICYMAKING AND BEYOND; In: Columbia Law Review, NOVEMBER 2017, Vol. 117, No. 7, pp. 1933-1972.

¹¹⁵ Strategický rámec ČR 2030 identifikuje nedostatečné využívání evidence based policy přístupu v rámci SWOT analýzy. Strategický rámec Česká republika 2030 [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017 [cit. 2020-08-03] s. 23

¹¹⁶ A glossary of theories for understanding policymaking, Author(s): Katherine Elizabeth Smith and Srinivasa Vittal Katikireddi, In: Journal of Epidemiology and Community Health (1979-), February 2013, Vol. 67, No. 2, pp. 198-202. K významu zpracování dat pro prevenci a fungování veřejného zdravotnictví např. Budd, J., Miller, B.S., Manning, E.M. et al. Digital technologies in the public-health response to COVID-19. Nat Med 26, 1183–1192 (2020). <https://doi.org/10.1038/s41591-020-1011-4>

¹¹⁷ Chapter Title: Critic, advocate, enforcer: the multiple roles of academics in public policy, Chapter Author(s): John Paul Catungal, Book Title: Engaging with Policy, Practice and Publics, Book Subtitle: Intersectionality and Impacts Book Editor(s): SARAH MARIE HALL, RALITSA HITEVA, Published by: Bristol University Press, Policy Press. (2020). K významu interpretace zdravotnických dat v komunikačních strategiích např. Naeem, S.B. and Bhatti, R. (2020), The Covid-19 'infodemic': a new front for information professionals. Health Info Libr J, 37: 233-239. <https://doi.org/10.1111/hir.12311>.

¹¹⁸ The lessons of failure: learning and blame avoidance in public policy-making, Author(s): Michael Howlett, Source: International Political Science Review / Revue internationale de science politique, NOVEMBER 2012, Vol. 33, No. 5 (NOVEMBER 2012), pp. 539-555, Published by: Sage Publications, Ltd

¹¹⁹ Strategický rámec Česká republika 2030 [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj, 2017 [cit. 2020-08-03], s. 94. Tamtéž, Příloha 1, s. 201-202.

¹²⁰ Strategický rámec Česká republika 2030, Příloha 1, s. 201-202.

Z dostupných studií také vyplývá, že v porovnání se zahraničím je v České republice také dlouhodobě podceňována oblast řízení lidských zdrojů na řadě vysokých škol i ve výzkumných organizacích¹²¹. Ukazuje se neznalost povinností, práv a procesů v oblasti lidských zdrojů ze strany akademických pracovníků a pracovníků. Zároveň z nich vyplývá, že obrovská část pravidel je nepsaná nebo nezveřejněná, tudíž nevymahatelná, netransparentní a potenciálně umožňující nerovné zacházení a akademický inbreeding¹²². Napomoci řešit tyto nedostatky může i rozšiřování standardů a kvalitativních změn v řízení lidských zdrojů ve VaVal spojených např. se získáním a rozšiřováním principů HR Awards u mateřské výzkumné organizace vstupující do konsorcia v nového programu implementujícího tuto komponentu, které je jedním ze vstupních bonifikačních požadavků.

b) Cíle

Cíl 1: Poskytnutí systémové podpory prioritních oblastí lékařských věd a souvisejících společenskovedních disciplín.

Cíl v sobě zahrnuje zavedení systémového nástroje, kterým je nový program podpory excelentního výzkumu v prioritních lékařských vědách a souvisejících společenskovedních disciplínách, koncipovaný na principech zák. č. 130/2002 Sb. a nařízení Komise č. 651/2014 (GBER). Naplnění cíle zahrnuje naplnění potřebných schvalovacích procesů ve vnitřním i vnějším připomínkovém řízení, ex-ante hodnocení i projednání na úrovni Rady pro výzkum, vývoj a inovace ČR, které probíhají souběžně, zjištění vlastní alokace prostředků a vlastní implementaci programu. Ta spočívá mimo jiné ve zpracování a schválení zadávací dokumentace, vyhlášení veřejné soutěže ve VaVal pro program VaVal podle zák. č. 130/2002 Sb., vyhlášení výsledků veřejné soutěže a uzavření smluv na poskytnutí podpory na řešení úspěšných projektů a vlastní poskytnutí podpory projektům.

Nový program na podporu excelentního VaV v prioritních lékařských vědách a souvisejících společenskovedních disciplínách byl již projednán se všemi stakeholdery a proběhly konzultace se zástupci akademické i aplikační sféry, se členy expertních komisí Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace a byla prověřena absorpční kapacita programu.

Cíl 2.: Vznik národních vědeckých autorit v oblastech výzkumu infekčních chorob, onkologie, metabolických poruch a kardiovaskulárních onemocnění a v oblasti výzkumu socioekonomických dopadů nemocí.

Na základě výsledků transparentně provedené veřejné soutěže nový program VaVal podle zák. č. 130/2002 Sb. podpoří kvalitní, nejlépe připravené, nejméně 4 konsorciální projekty zahrnující spolupráci relevantních universit, veřejných výzkumných institucí a dalších veřejných i soukromých subjektů zajišťujících spolupráci ve VaVal a potřebný transfer znalostí.

Vlastní realizace projektů zahrnuje také meziroční monitoring, nezbytné meziroční finanční kontroly a kontroly věcného plnění cílů, mid-term evaluace a peer review hodnocení projektů evaluace se budou řídit systémově zavedenými a ověřenými procesními postupy podle zák. č. 130/2002 Sb. a souvisejících právních předpisů. Podmínkou pro poskytnutí podpory pro jednotlivé roční etapy řešení je vždy úspěšnost a splnění předchozích dílčích etapových cílů každého projektu. To zajistí ekonomicky efektivní využívání centralizovaně vkládaných veřejných prostředků. Jejich garantem bude poskytovatel podpory, MŠMT/MEYS.

Výsledkem projektů bude zřízení, vybudování a ověření fungování nejméně 4 konsorciálních národních VaVal platform plně organicky integrovaných v ekosystému existujících mateřských R&D organizací na úrovni institutů, působících zejména v oblasti infekčních chorob, onkologie, metabolických a kardiovaskulárních onemocnění a v oblasti výzkumu socioekonomických dopadů nemocí. Klíčovou podmínkou je jejich integrace do R&D systému v ČR jakožto národních výzkumných autorit s mezinárodním přesahem generujících relevantní a mezinárodně konkurenceschopné R&D výsledky a strategie v uvedených specifických prioritních oblastech, institucionální udržitelnost a finanční stabilita. Odborný i realizační dohled, včetně mezinárodních evaluací zajistí MŠMT/MEYS jako poskytovatel podpory.

¹²¹) Například výzkumná studie „Analýza bariér a strategie podpory rovných příležitostí ve vědě/Analysis of barriers and strategy promoting gender (2017–2018)“ viz <https://genderaveda.cz/vyzkum>, resp. <https://genderaveda.cz/en/research/>

¹²²) podrobnosti též na https://genderaction.eu/wp-content/uploads/2020/06/D3.2_MonitoringERApriority4implementation.pdf

c) Národní strategický kontext

Společenský pokrok a veškeré moderní technologie jsou principiálně založeny na objevech a vynálezech, které byly výsledkem touhy po poznání mnoha předešlých generací. Ekonomický i společenský dopad drtivé většiny klíčových objevů posledních století nebyl v době jejich zrodu zřejmý a trvalo často několik desetiletí, než vědecké poznatky našly praktické uplatnění. Udržet touhu po poznání, která je důležitým hnacím motorem rozvoje společnosti i v budoucnu, je žádoucí investicí a nezbytným předpokladem pro všestrannou prosperitu České republiky.

Chceme-li být mezinárodně relevantní a rychle zvyšovat produktivitu práce, je nutné zajistit rozvoj všech složek výzkumu a vývoje v ČR – základního výzkumu, aplikovaného výzkumu a vývoje. Je třeba řešit výzvy jako zjednodušení spolupráce soukromého a veřejného sektoru, inovace v podnicích a zaměření výzkumu, vývoje a inovací do prioritních oblastí, zejména těch, které byly identifikovány v krizových obdobích.

Výzkum a technologický vývoj v progresivních vědních oborech přináší znalostní předpoklady pro posílení ekonomiky, mírnění dopadů klimatické změny, a posilují i připravenost a odolnost společnosti vůči socioekonomickým krizím, jakou představuje např. ta vyvolaná pandemií nového druhu koronaviru SARS-CoV-2 a onemocněním Covid-19. Nástrojem pro dosažení přelomových poznatků s vysokým potenciálem pro jejich následný transfer do produktů a služeb s vysokou přidanou hodnotou a socioekonomickou relevancí je špičková výzkumná infrastruktura využívaná k realizaci interdisciplinárního i multidisciplinárního výzkumu a vývoje. Neméně důležité je i pokročilé a transparentní řízení lidských zdrojů (zahrnující též genderové aspekty).

Základním strategickým dokumentem pro Českou republiku v oblasti VaVal je Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2021+ schválená usnesením vlády ČR č. 759 ze dne 20. července 2020, která současně s dalšími politikami, jako je Inovační strategie České republiky 2019–2030, Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie) 2014–2020 a její implementační plány nebo Národní ERA Road Map ČR, vytváří rámec pro rozvoj a řízení kapacit VaVal v ČR a současně vymezuje věcně i procesně implementační nástroje užívané v České republice k plnění úkolů jejich strategických cílů. Většina z nich je však založena na principu „zdola nahoru“, který sám osobě v této době k řízení výzkumu a inovací na národní úrovni již nepostačuje. Program podpory VaVal, který bude iniciovat vynikající, orientovaný a experimentální výzkum a vývoj v prioritních, relativně úzkých vyprofilovaných oblastech na principu „**shora dolů**“, představuje chybějící systémový nástroj a novou kvalitu v řízení VaVal v ČR, která umožní zacílení vědecko-výzkumných kapacit na ty potřeby státu, které se ukázaly jako klíčové. Díky nastavení cílů programu se tak do systému jako národní autority začlení 4-5 nových interdisciplinárních seskupení, která budou svou výzkumnou orientaci povinně směřovat do předem vymezených oblastí a budou schopny systematicky shromažďovat, analyzovat a poskytovat relevantní informace veřejným službám za jejich řízení a rozhodování.

Proces přípravy jednotlivých komponent, jehož výsledkem byla i profilace této komponenty 5.1. a jejího implementačního nástroje, moderovaly na národní úrovni společně Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT/MEYS) a pracovní skupina Rady pro výzkum, vývoj a inovace při Úřadu vlády České republiky (dále jen RVVI), kde jsou i zástupci Mezinárodního poradního výboru Rady a členové Národní ekonomické rady vlády. Souběžně bylo jednáno s odborníky z výzkumné komunity i zástupci budoucích uživatelů výstupů této komponenty. Na této platformě probíhá diskuse o profilování Národního plánu obnovy a prioritních tématech za účasti zástupců veřejné správy, ale také vědeckých kapacit a složek podnikatelské sféry.

Principy nového programu podpory VaVal byly v nedávné době projednány se všemi stakeholdery jak na úrovni státní správy, včetně zástupců Ministerstva zdravotnictví, tak profesních kruhů. Další oponentura proběhla v konzultacích se zástupci akademické i aplikační sféry a vysokých škol, v Radě pro výzkum, vývoj a inovace ČR. Současně byla prověřena dostatečnost absorpční kapacity navrhovaného programu studií Technologického centra AV ČR.¹²³

Tato komponenta sleduje i částečné naplňování Doporučení Rady k národnímu programu reforem České republiky na rok 2019 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky z roku 2019 ze dne 5. 6. 2019, kde se mimo jiné v bodě 16) říká, že „... veřejné investice postrádají plně soudržnou strategii, která by posílila slabší výkonnost výzkumu a zlepšila spolupráci mezi soukromým sektorem a akademickou sférou.“

Je zde také třeba zmínit i snahu přispět touto komponentou k naplnění dvou Doporučení Rady k národnímu programu reforem České republiky na rok 2020 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky z roku 2020 ze dne 20. 5. 2020, které identifikují následující výzvy:

¹²³) Kučera, Zd. et al.: Ibid

- 17) „Ke zmírnění dopadu pandemie COVID-19 bude zapotřebí zlepšit odolnost a krizovou připravenost zdravotnického systému.“
- 21) „Výrazná roztržitost v odvětví výzkumu vede k tomu, že finanční prostředky na výzkum a vývoj jsou příliš rozptýleny. Spolupráci veřejného a soukromého sektoru ztěžuje stávající praxe posuzování profesní dráhy výzkumných pracovníků. Užší spolupráce mezi akademickou obcí a podnikatelskou sférou, zejména prostřednictvím tzv. spin-off firem, by mohla urychlit přenos technologií a šíření inovací.“

V neposlední řadě je zde třeba upozornit, že tato komponenta 5.1. je synergickým můstkem pro komponentu 5.2. „Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe“, jejíž ambicí je mimo jiné urychlení přenosu technologií a šíření inovací a cílená podpora užší spolupráce mezi akademickou obcí a podnikatelskou sférou „z druhé strany“. Oboustranná podpora spolupráce soukromého a veřejného sektoru komplementárními komponentami 5.1. a 5.2, přinese novou kvalitu v technologickém pokroku, zvýší počet výsledků výzkumu a vývoje určených k přímému uplatnění na trhu, sníží roztržitost společných aktivit výzkumu a vývoje akademické obce a podnikatelské sféry v identifikovaných oblastech s cílem urychlení přenosu technologií a zavádění inovací. Tím dojde k odstranění podstatné dílčí překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému prostřednictvím nabídky komplexních nástrojů podpory řešících selhání trhu v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, jak iniciací nových příležitostí pro nabídku a poptávku ve VaVal, tak pomocí transferu znalostí z akademické sféry do soukromé. Zřejmá je i přímá provázanost s další komponentou Národního plánu obnovy, a to vytvářením primární vědecké a obecně odborné znalostní základny pro komponentu 6.1 a 6.2 „Národní plán na posílení onkologické prevence a péče“, která směřují pouze do léčebné praxe specifické aplikační sféry v jedné ze 4 identifikovaných prioritních oblastí podporovaných právě komponentou 5.1, a která se bez této synergické komponenty neobejde.

d) Předchozí snahy

ČR vybudovala za investiční podpory ESIF(ERDF) v letech 2007-13/15 v operačním programu „Výzkum a vývoj pro inovace“ (OP VaVpl) v prioritní ose II celkem 48 regionálních center aplikovaného výzkumu. Z tohoto 9 regionálních center bylo zaměřeno na aplikovaný zdravotnický výzkum nebo na obory s ním úzce související. Prvotní investice se skutečně zúročily v úspěšných aplikacích a ve významnějším, plně konkurenceschopném technologickém pokroku s přímým dopadem do praxe až v navazujícím Národním programu udržitelnosti I (NPU I, 2013-2020), který těchto 9 projektů podpořil téměř 931 mil Kč.

V prioritní ose I OP VaVpl bylo velkými projekty (s investicí nad 50 tis. €) vybudováno celkem šest excelentních výzkumných center, z nichž 3, BIOCEV, CEITEC a ICRC směřovaly do prioritních zdravotnických oborů. Na mezinárodním poli se tato 3 centra dobře etablovala v následujících v letech 2016 až 2020 za významného přispění Národního programu udržitelnosti II částkou téměř 2 214 mil. Kč.

Dokladem jejich úspěšnosti je množství aplikovaných i publikačních výsledků v Informačním systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal) centrálně spravovaného na národní úrovni Radou pro výzkum, vývoj a inovace ČR, které k projektům NPU I a NPU II náleží, nebo výsledky uváděné v citačních databázích Web of Science nebo Scopus, jejichž autory jsou členové řešitelských týmů těchto projektů. Nezanedbatelné jsou i výsledky hodnocení Metodikou 17+, schválené vládou ČR v roce 2017, která potvrzuje vysokou produkci i kvalitu výsledků těchto center. Řada těchto center úspěšně spolupracuje s velkými výzkumnými infrastrukturami zařazenými na cestovní mapu ČR nebo je, jako např. BIOCEV nebo CEITEC přímo provozuje. Projektové týmy se aktivně účastní aktivit H2020 a klastrová analýza ukázala generování dalších projektů VaVal a značnou četnost spolupráce v dalších programech a projektech aplikovaného výzkumu.

I mimo tato centra existují v ČR individualizovaná špičková pracoviště s mezinárodním věhlasem (např. Institut klinické a experimentální medicíny), kde existuje významný potenciál pro kvalitativní změnu prioritních oblastech lékařských věd a souvisejících společenskovedních disciplínách nebo konsorciálně spolupracující pracoviště výzkumného centra BIOCEV Ústavu molekulární genetiky AV ČR, v. v. i., či Středoevropský technologický Institut – CEITEC Masarykovy univerzity. Jejich úspěšnost vyplývá z bibliometrických dat nebo analyticky zpracovaných map spolupráce výzkumné a aplikační sféry, které vycházejí z dat IS VaVal. Kartogramy Českého statistického úřadu zase prokazují, že v lokalitách, kde tato centra působí jsou v lékařských oborech k dispozici i zahraniční výzkumníci a daří se do těchto oborů získávat další potřebné finanční prostředky.

Z obojího je ale také zřejmá již zmiňovaná a stále přetrvávající regionální roztržitost, izolovanost v rámci ČR a stále nedostatečná míra spolupráce v identifikovaných prioritních oborech. Jednou z mála již poměrně komplexně fungujících interdisciplinárních a poměrně dobře internacionalizovaných „vlajkových lodí“ v navazujících oborech, které se staly v jistém slova smyslu „modelem“ a „dobrou praxí“ pro cílový stav integrace a fungování vzorové národní výzkumné

autority a očekávaného výsledku jediné investice v této komponentě je Středoevropský technologický institut – CEITEC, působící na Masarykově univerzitě v Jihomoravském kraji¹²⁴.

3. Popis investice komponenty

a) Popis investice

1.1 Systémová podpora VaVal pro prioritní oblasti lékařských věd a související společenskovední disciplíny

Výzva	Koronavirová krize přinesla změnu, která otřásá ekonomikou v celé Evropě, ale i výzvu lépe se připravit a lépe čelit obdobným hrozbám. Ponaučením z toho, je identifikace nových potřeb ve specifických oblastech, které, jak se ukázalo, dosud nebyly v národních politikách dostatečně řešeny. Plánované projekty a výstupy Národního plánu obnovy i této komponenty jsou navrženy tak, aby stavěly na změnách společenského a sociálního prostředí způsobených krizí. Konkrétně se jedná o novou potřebu propojit identifikované vědecké oblasti související se zdravotní péčí se společenskovedním výzkumem zohledňujícím sociodemografické charakteristiky, což je pro Českou republiku nová a reformní aktivita. Lékařský výzkum a oblast zdravotní péče obecně mají logické vazby na vědeckou biotechnologickou výzkumnou základnu a posílení jejich systematické a cílené spolupráce přinese v České republice kvalitativní změny. Nová systémová podpora VaVal pro prioritní oblasti lékařských věd a související společenskovední disciplíny, jejíž dimenze oblasti působnosti sdružuje výzkumné a inovační činnosti ve veřejných výzkumných střediscích, vysokoškolském vzdělávání a odborných střediscích, včetně vytváření sítí (průmyslový výzkum, experimentální vývoj,...), řeší národní, celospolečenskou potřebu fungování národních vědeckých autorit v identifikovaných prioritních oborech, tj. zejména v oblasti infekčních chorob, onkologických onemocnění, metabolických poruch a kardiovaskulárních onemocnění, a v průřezové oblasti socioekonomických dopadů takovýchto typů nemocí. Prvotní výzvou je eliminovat přetrvávající roztržičnost v uvedených prioritních oborech, iniciovat spolupráci špiček české vědy působících ve zdravotnických oborech napříč Českou republikou. V konsorciálních uskupeních výzkumných organizací a aplikační sféry pak vědcům nabídnout v nezbytné míře jejich modernizaci, která nevyhovující stávající prostory a zařízení umožní povýšit na moderní vědecká zařízení a kapacity evropského standardu s vysoce kvalifikovanou odbornou obsluhou sloužící v ČR jednotné celostátní platformě a obecnějšímu využití i v Open Access režimu obdobně, jak je tomu např. u velkých výzkumných infrastruktur, aby došlo k efektivnějšímu využívání a zúročení vložených veřejných prostředků, a současně získat potřebné interoperabilní, personalizované a uživatelsky vstřícné digitální veřejné služby pro potřeby výzkumu, státní správy i širší odborné i laické veřejnosti.
Cíl	Realizací nového systémového nástroje na principu „shora dolů“, programu podpory VaV, bude zajištěna efektivní cílená podpora několika málo nejlepších a transparentně vybraných projektů 4-5 národních výzkumných autorit s mezinárodním přesahem a jejich organické začlenění do systému VaVal v ČR ve státem identifikovaných prioritních oblastech výzkumu. Těmi jsou zejména oblast výzkumu infekčních chorob, onkologických onemocnění,

¹²⁴⁾ <https://www.ceitec.eu/>

	metabolických poruch a kardiovaskulárních onemocnění a oblasti výzkumu socioekonomických dopadů nemocí.
Implementace	Komponenta bude implementována MŠMT/MEYS, které bude poskytovatelem podpory, a to postupem podle zák. č. 130/2002 Sb. a v návaznosti na pravidla poskytování podpory VaVal podle nařízení Komise č. 651/2014 (GBER). Poskytovatel použije jako implementační nástroj standardní zákonné schéma - program podpory výzkumu a vývoje podle výše uvedené národní legislativy. Administraci programu zajistí věcně příslušný odbor podpory výzkumu a vývoje MŠMT/MEYS. Z hlediska personálního zabezpečení poskytovatel vyčlení potřebnou část pracovní kapacity u dvou stávajících věcně příslušných úředníků a jednoho rozpočtáře, kteří budou schopni zavedeným standardním způsobem a zákonnými postupy zajistit realizaci programu a jednotlivých projektů v součinnosti s ostatními relevantními útvary MŠMT/MEYS a MF. Stávající ITC zajištění na národní úrovni je postačující. Garantem věcné i procesní správnosti realizace programu včetně vyhlášení veřejné soutěže ve VaVal je dle zákona poskytovatel, tj. MŠMT/MEYS. Dohled nad nakládáním s veřejnými prostředky státního rozpočtu ČR vykonává standardně MF, finanční úřady a Národní kontrolní úřad. Zákonný dohled nad dodržováním pravidel veřejné podpory na národní úrovni zajišťuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	V prioritních oblastech lékařských a souvisejících společenských vědách etablované vysoké školy, Akademie věd ČR a její specializované ústavy, veřejné nebo soukromoprávní výzkumné organizace, do projektů zapojené subjekty aplikační sféry a podniky zabývající se výzkumem a vývojem.
Překážky a rizika	1. Včasné nedosažení všeobecného konsensu s nastavenými podmínkami nového programu v akademické sféře. <i>(Řešeno předběžnými formálními i neformálními projednáváními na všech úrovních.)</i> 2. Nedostatečná absorpční kapacita na straně stakeholderů. <i>(Byl proveden průzkum absorpční kapacity a zjištěn zájem převyšující očekávání i finanční možnosti komponenty.)</i> 3. Nekvalitní nebo pro veřejnou soutěž nevhodné návrhy projektů na straně stakeholderů. <i>(Poskytovatel bude organizovat informační semináře pro uchazeče a má možnost veřejnou soutěž zopakovat.)</i> 4. Nedostatečné finanční prostředky pro realizaci všech kvalitních projektů v plném rozsahu. <i>(Poskytovatel se v takovém případě vyvine úsilí vyjednat získání dalších nezbytných veřejných prostředků z jiných zdrojů nebo pro následující období.)</i>
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Výzkumní a akademičtí pracovníci z akademické i aplikační sféry; studenti doktorských studijních programů a postdoktorandi vysokých škol, studující primárně prioritní vědní obory, odborná veřejnost. Výzkumné organizace, včetně vysokých škol, zejména veřejného, ale i soukromoprávního sektoru, napojené spolupracující podniky zabývající se výzkumem.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	5 000 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora bude poskytována subjektům působícím na trhu podle nařízení Komise č. 651/2014 (GBER). Zapojeným výzkumným organizacím, které mohou své projektové činnosti vykonávat pouze jako nehopodářské, bude

	možné podporu poskytovat v souladu se Sdělením Rámc pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01). MŠMT je jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority.
Uveďte dobu implementace	Doba implementace celé komponenty je plánována na období Q2/2021-Q2/2027 (celkem 72 měsíců), která však zahrnuje i období přípravy a schvalovací procesy programu, jeho ex-ante evaluaci, vyhlášení a vyhodnocení veřejné soutěže, vlastní realizaci jednotlivých projektů, jejich evaluaci i závěrečnou evaluaci celého programu. Vlastní realizace projektů a čerpání alokovaných veřejných prostředků se omezuje na období Q1/2022 – Q1/2026 (60 měsíců). V období do Q2/2027 (6 měsíců) proběhnou v zákonných lhůtách závěrečné evaluace, včetně vyhodnocení dopadů a vlastního vypořádání finančních prostředků.

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta není primárně zaměřena na tyto oblasti. Nicméně výzkum a vývoj se v současné době rychlého rozvoje ITC bez digitálních technologií neobejde a technologicky vyspělá moderní informační infrastruktura výzkumu je jeho nedílnou a nezbytnou součástí. Akademická páteří síť CESNET se v ČR aktivně připravuje na generaci 5G sítí. Tyto i další v ČR již fungující e-infrastruktury včetně veřejné správy budou ale komplementárně k tomuto opatření podporovány z jiných komponent Národního plánu obnovy a z dalších národních dotačních titulů. V této komponentě bude způsobilý pouze náklad přímo spojený s nezbytnou konektivitou nově pořizovaných výzkumných zařízení v komponentě 5.1 a užíváním nových digitálních technologií pro zpracování a zpřístupňování vědeckých dat z těchto zařízení. Tyto výdaje mohou být způsobilé pouze kontrole a úplném vyloučení případných duplicít. Jednou z podstatných podmínek fungování nových národních autorit v podpořených prioritních oblastech je poskytovat státní správě, odborné veřejnosti a dalším zájemcům interoperabilní a uživatelsky vstřícné digitální veřejné služby pro každou z oblastí svěřených kompetencí.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

V této komponentě se primárně se stavebními investicemi nepočítá. Způsobilé mohou být jen stavební úpravy stávajících výzkumných prostor nezbytné pro instalace potřebných, modernějších výzkumných zařízení. Respektování zásady „nepůsobit podstatnou škodu“ bude zajištěno tím, že v případě nezbytnosti investic do úprav staveb a budov národní legislativa striktně vyžaduje studie proveditelnosti a studie dopadů na životní prostředí.

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe (MPO)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe

Oblast politiky/obor zájmu: Výzkum, vývoj, inovace

Cíl: Cílem investic v rámci komponenty je pomoci obnovení ekonomiky a posílení její odolnosti, a to **zvýšením konkurenceschopnosti a flexibilitnosti podniků**, zejména malých a středních, **zvýšením inovační výkonnosti endogenních podnikatelských subjektů** a příspěvkem ke **zkvalitnění spolupráce v rámci inovačního ekosystému ČR**. Toho bude dosaženo prostřednictvím podpory výzkumu a vývoje realizovaného ve spolupráci soukromého a veřejného sektoru a podporou inovativních podniků v rychlém zavádění inovací, se zvláštním zřetelem na rozvoj digitalizace v oblasti inovací postupů a organizačních inovací a s důrazem na mezinárodní spolupráci a synergické efekty s rámcovým programem na podporu výzkumu a inovací.

Specifickými cíli jsou:

1. zvýšení počtu relevantních výsledků výzkumu a vývoje v rámci konkrétních projektů realizovaných podniky, případně výzkumnými organizacemi v prioritních oblastech stanovených strategií inteligentní specializace ČR, a uplatnění takovýchto výsledků v praxi,

2. zintenzivnění zavádění produktových, procesních a organizačních inovací v malých a středních podnicích, s důrazem na oblast digitalizace,

3. rozvoj inovačního ekosystému ČR navazováním dlouhodobé i ad hoc spolupráce podnikového sektoru s výzkumnými organizacemi při řešení konkrétních výzkumných úkolů včetně zvýšení zapojení veřejného sektoru, resp. státní správy do směřování projektů, a to včetně mezinárodní spolupráce a podpory zapojování do unijních programů v rámci synergií.

Reformy:

1. Řešení nových příležitostí a výzev prostřednictvím posilování výkonnosti českých podniků v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (VaVal). Reforma je přímo naplňovaná investicemi 1 až 6.

Investice¹²⁵:

1. Podpora výzkumu a vývoje v podnicích v souladu s Národní RIS3 strategií, spočívající v podílové dotaci na projekty průmyslového výzkumu, předpokládající dosažení konkrétního aplikovaného výsledku, podávané podniky a vybrané ve veřejné soutěži v rámci vyhlášeného programu podpory „TREND“.

2. Podpora zavádění inovací do podnikové praxe, spočívající v podílové dotaci na projekty inovací podávané malými a středními podniky, s cílem zavést do podnikové praxe inovaci produktu, postupu nebo organizační inovaci, vybrané ve veřejné soutěži v rámci vyhlášeného programu podpory „The Country for the Future“.

3. Podpora spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje (v souladu s Národní RIS3 strategií), spočívající v podílové dotaci na projekty aplikovaného výzkumu, jejichž cílem je dlouhodobá podpora spolupráce mezi výzkumnými organizacemi a podniky, zejména malými a středními, ale velké nevyjímaje. Projekty budou vybrány v rámci vyhlášené veřejné soutěže v programu Národní centra kompetence.

4. Podpora výzkumu a vývoje v oblasti životního prostředí, spočívající v podílové podpoře projektů aplikovaného výzkumu podávaných výzkumnými organizacemi a podniky včetně projektů ve spolupráci, jejichž cílem je řešení výzev definovaných resortem životního prostředí v souladu se Státní politikou životního prostředí a resortní koncepcí podpory výzkumu. Projekty budou vybírány v rámci veřejných soutěží vyhlašovaných v programu „Prostředí pro život“.

5. Podpora výzkumu a vývoje v oblasti dopravy, spočívající v podílové podpoře projektů aplikovaného výzkumu podávaných výzkumnými organizacemi a podniky včetně projektů ve spolupráci, jejichž cílem je řešení výzev

¹²⁵ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

definovaných resortem dopravy v souladu s vládními strategiemi v oblasti dopravy a komunikací a resortní koncepcí podpory výzkumu. Projekty budou vybírány v rámci veřejných soutěží vyhlašovaných v programu „Doprava2020+“.

6. Podpora výzkumu a vývoje v synergických efektech s rámcovým programem pro výzkum a inovace, spočívající ve financování projektů se značkou Seal of Excellence zejména nástroje EIC Accelerator, který podporuje malé a střední podniky s největším potenciálem rychlého růstu, a dále v podpoře projektů ERA NET Cofundů, resp. Evropských partnerství, které řeší nejpálčivější výzvy VaV v mezinárodním kontextu a spolupráci. Jak projekty se značkou Seal of Excellence, tak projekty ERA NET Cofundů, resp. Evropských partnerství budou vybírány v mezinárodní konkurenci a v rámci mezinárodních výzev a následně financovány z národních programů.

Komponenta přispívá k naplňování Flagships EU, zejména Connect a Scale-up. Vedle oblastí uvedených přímo v uvedených vlajkových iniciativách (polovodiče, sítě 5G apod.) budou především programy naplňující investici č. 1 a 3 podporovat i další oblasti zaměřené na obnovu a zvýšení odolnosti evropské ekonomiky. S respektem k prioritám Národní RIS3 strategie tedy půjde rovněž o projekty zaměřené na technologie budoucnosti, odolné výrobní systémy či produkty na biologické bázi. Pro dosažení cílů v oblasti pokrytí 5G sítěmi je důležité podporovat i poptávku po jejich využívání, kde je jedním ze základních předpokladů rozvoj nových technologií založených na výsledcích výzkumu a na masovém zavádění souvisejících inovací. Pro dosažení cílů v oblasti rozšiřování výroby a používání polovodičů, zvyšování energetické účinnosti procesorů a využívání cloudových služeb je rovněž zásadní podporovat související výzkum a inovace. A to až už za účelem vývoje nových řešení, zefektivňování výrobních technologií a postupů, ale i za účelem vývoje nových produktů a služeb zvyšujících poptávku po jejich využívání. V komponentě jsou podporovány projekty z širokého spektra hospodářských činností, s důrazem na digitalizaci a uplatňování principů Průmyslu 4.0. Informační technologie, elektronika a elektrotechnika patří mezi nejčastěji podporované sektory v oblasti výzkumu, vývoje a inovací v ČR. Investice č. 6 se bude zaměřovat na větší zapojení ČR do mezinárodní spolupráce, a tudíž i větší konkurenceschopnosti navržených řešení v globálním kontextu, s vyšším potenciálem ekonomického přínosu. Investice podpoří i zapojení českých subjektů do unijního programu, právě umožněním financování projektů se značkou Seal of Excellence.

Odhadované náklady:

Odhadované náklady se vztahují ke konkrétním výzvám v uvedených programech podpory vyhlašovaným v období 2020–2022. Tyto výzvy jsou dosud plánovány podle omezených možností státního rozpočtu ČR a podle dosavadních zkušeností je v těchto programech velký převis kvalitních projektů vhodných k podpoře, podpořeno je v některých výzvách jen cca 10 % projektů. Příspěvek RRF zajistí podporu dalších výzkumných a inovačních projektů naplňujících cíle programů a přispívajících k naplňování jak reforem na národní úrovni, tak CSR. Celkové výdaje na komponentu včetně spolufinancování ze státního rozpočtu ČR lze odhadnout na 17,7 mld. Kč, nástrojem RRF by mělo být pokryto 8,2 mld. Kč.

Detail komponenty

Komponenta bude naplněna realizací níže uvedených investic, tedy formou **konkrétních podpořených projektů výzkumu, vývoje a inovací**, vybraných ve veřejných soutěžích realizovaných v letech 2020 až 2022 v několika schválených programech podpory, či v mezinárodních výzvách. Projekty vždy předkládá **podnik, výzkumná organizace či jimi tvořené konsorcium**, s formálními náležitostmi a věcným zaměřením odpovídajícím danému programu a podmínkám konkrétní veřejné soutěže, či mezinárodní výzvy. Projekty jsou hodnoceny podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, vždy odborným poradním orgánem poskytovatele a s využitím nezávislých odborných posudků, které hodnotí projekty podle předem zveřejněných kritérií. Kritéria jsou tří základních typů: binární (naplnění základních podmínek soutěže či předpisů, kompletnost žádosti atd.), bodovaná (míra naplnění cílů programu a veřejné soutěže, inovativnost, přínosy apod.) a případně bonifikační (zaměřením na aktuální prioritní oblasti apod.). Odborný poradní orgán doporučí či nedoporučí projekty k podpoře a navrhne výsledné pořadí projektů, které následně poskytovatel schválí či v mimořádných a odůvodněných případech upraví. Následuje podpis smlouvy a zahájení řešení projektů, které trvají od cca 1 roku v případě krátkých inovačních projektů až po 5 a více let v případě podpory kompetenčních center. Financování probíhá podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací vždy ex ante na každý rok řešení. Každý projekt, vyjma komplexněji hodnocených kompetenčních center, avizuje dosažení konkrétního výsledku výzkumu či inovací, jeho řešení je průběžně monitorováno, případně kontrolováno, a v případě úspěšného dořešení je splnění deklarovaných výsledků potvrzeno na závěrečném oponentním řízení za účasti poskytovatele podpory. Dále jsou sledovány přínosy dosažených výsledků a všechny informace pak rovněž vstupují do monitoringu a evaluace programu podpory, kde jsou postupně vyhodnoceny výsledky, přínosy a dopady programu podpory.

U projektů vybraných na mezinárodní úrovni (Seal of Excellence EIC Accelerator, ERA NET Cofunds, Evropská partnerství) bude výběr projektů probíhat dle schválených podmínek Evropské komise, popř. daného Evropského partnerství. Konkrétní výsledky projektu, jejich naplňování a monitoring projektu bude probíhat v souladu s mezinárodními pravidly a současně pravidly programu, ze kterých budou financovány na národní úrovni.

Způsobilými náklady projektů jsou standardně v souladu s GBER osobní náklady výzkumného a technického personálu, tedy platy řešitelů projektů ve firmách a výzkumných organizacích přímo zapojených do řešení projektů a odpovědných za výzkumné výsledky. Nejedná se tedy o opakující se výdaje běžného provozního typu, ale o náklady přímo související s realizací takto podporovaných projektů na straně příjemců podpory a považujeme je mj. za investice do kvalifikovaného lidského kapitálu. Jedná se o stejný typ nákladů jako osobní náklady způsobilé v rámci programu Horizont 2020. Dále jsou způsobilými náklady provozní náklady (především nákup materiálu na výzkumné práce a testování), související služby a režijní náklady.

- **TREND**, program na podporu průmyslového výzkumu v podnicích. Program je určený pro podniky malé, střední i velké, a pomáhá řešit základní selhání trhu při realizaci výzkumu podnikatelskými subjekty, zaměřit v tuzemsku prováděný výzkum na prioritní oblasti RIS3 specializace, tvorbu inovací vyšších řádů, v úspěšných případech také posun podniků v globálních hodnotových řetězcích a navazování ad hoc spolupráce s akademickou sférou jak v oblasti kolaborativního výzkumu, tak při poskytování výzkumných služeb. Projekty jsou při výběru k podpoře hodnoceny podle toho, do jaké míry potenciálně přispívají k růstu mezinárodní konkurenceschopnosti uchazečů, jakou přináší míru novosti, prioritně jsou podporovány projekty přispívající k rozvoji konceptu Průmysl 4.0, vč. využívání 5G sítí, projekty řešené ve strukturálně postižených regionech či projekty přispívající k překonání globální krize spojené s pandemií onemocnění COVID-19 (zdravotní i ekonomické souvislosti). Plánovaným výstupem projektu je vždy konkrétní aplikovaný výsledek výzkumu s doloženým předpokladem uplatnění na trhu v podobě nového či inovovaného produktu. V rámci podpory je zahrnuta také ochrana duševního vlastnictví. Financování programu začalo v roce 2020 a je plánováno do roku 2027, v tuto chvíli dle omezených možností státního rozpočtu. Dosud byly vyhlášeny 4 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře, následující veřejné soutěže však budou plně podřazeny pod novou Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě. Zapojení RRF umožní realizovat další připravené či potenciální vysoce kvalitní projekty rychleji v kontextu zvýšení odolnosti díky inovativnosti a přispět k cílům uvedeným v této komponentě.
- **The Country for the Future – Podprogram 3 „Inovace do praxe“** – se zaměřuje na podporu zavádění inovací malých a středních podniků do praxe. Podporovány jsou inovace produktu, inovace procesu a organizační inovace, s důrazem na soulad s definovanými standardy Průmyslu 4.0, na využívání prvků digitalizace a na další klíčové trendy. Program mj. pomáhá rozvoji segmentu endogenních podniků, které co do inovačních aktivit dlouhodobě zaostávají za společnostmi pod zahraniční kontrolou. Podpořené projekty musí mít prokazatelný ekonomický přínos pro podnik. Způsobilými náklady projektů jsou, podle druhů zaváděné inovace, především osobní náklady pracovníků podílejících se přímo na zavádění inovace, související provozní náklady, nákup specializovaných inovačních služeb, včetně služeb smluvního výzkumu, v omezené míře pak také nezbytný nákup potřebného hmotného a nehmotného majetku. Financování programu začalo v roce 2020 a je plánováno do roku 2027, v tuto chvíli dle omezených možností státního rozpočtu. Dosud byly vyhlášeny 3 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře, včetně jedné speciálně zaměřené na přínos k boji proti pandemii COVID-19 a jejím důsledkům do budoucna. Následující veřejné soutěže budou plně podřazeny pod novou Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
- **Národní centra kompetence** – Program je zaměřen na podporu dlouhodobé spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou a posílení institucionální základny aplikovaného výzkumu. Program významně naplňuje CSR podporou dlouhodobé spolupráce s konkrétními výsledky uplatnitelnými v praxi. Cílem programu je zvýšení efektivity a kvality výsledků aplikovaného výzkumu a transferu technologií v klíčových oborech s perspektivou růstu, zvýšení konkurenceschopnosti podniků a posílení excelence a aplikační relevance výzkumných organizací. V rámci konsorcia je stanoven minimální počet podniků (včetně minimálního počtu malých a středních podniků). Předpokládá se mimo jiné vznik velkých komplexních aplikačně orientovaných center s mezinárodním přesahem, která budou mít potenciál ke vzniku přelomových inovací, a budou postaveny na excelentních týmech. Dále by centra měla zásadním způsobem zvýšit efektivitu výzkumu zaměřením na nosné perspektivní sektory české ekonomiky s nadprůměrným růstovým potenciálem, které reflektují ekonomickou specializaci ČR a v nichž lze výsledky výzkumu a vývoje dále rozvíjet a využívat. Financování programu začalo v roce 2019 a je plánováno do roku 2026, v tuto chvíli dle omezených možností státního rozpočtu. Dosud byla vyhlášena 1 pilotní veřejná soutěž na příjem projektů k podpoře. Následující veřejná soutěž bude plně podřazena pod novou Národní RIS3 strategii a bude tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.

- **Prostředí pro život** – program je zaměřen na podporu projektů výzkumu, vývoje a inovací v souladu s aktualizovanou Státní politikou životního prostředí. Ke zkvalitnění ochrany životního prostředí v ČR a k naplnění závazků, které na sebe v této oblasti Česká republika vzala v rámci Evropské unie a mezinárodních úmluv, se výzkum, vývoj a inovace zaměří na prioritní tematické oblasti - ochranu a udržitelné využívání přírodních zdrojů, ochranu klimatu a zlepšení kvality ovzduší, zlepšení nakládání s odpady a jejich využívání, ochranu přírody a krajiny a bezpečné a resilientní prostředí, zahrnující předcházení a snižování následků přírodních a antropogenních nebezpečí. Podpořené projekty budou přinášet nová řešení v oblasti životního prostředí, stabilizovat a rozšiřovat znalostní základnu, která výrazně přispěje k zajištění zdravého a kvalitního životního prostředí v České republice a k udržitelnému využívání jejích zdrojů, minimalizuje negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí včetně dopadů přesahujících hranice státu a přispěje tak ke zlepšování kvality života v Evropě i v globálním kontextu. Tato řešení budou přispívat ke snížení dopadů změny klimatu na přírodu a společnost, zejména zmírnění dopadů sucha a předcházení suchu, snížení dopadů dalších meteorologických extrémů (vítr, povodně, extrémní teploty), zvýšení kvality ovzduší a vody, k rozvoji odpadového hospodářství oběhového hospodářství a efektivního využívání surovin, ochraně přírodních zdrojů, vody, půdy a horninového prostředí, k zachování biodiverzity a zkvalitnění ochrany přírody a krajiny, k rozvoji environmentálně příznivé a z hlediska životního prostředí a změn klimatu resilientní a bezpečné společnosti. Financování programu začalo v roce 2020 a je plánováno do roku 2026, v tuto chvíli dle omezených možností státního rozpočtu. Dosud byly vyhlášeny 4 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře. Následující veřejné soutěže budou reflektovat věcné zaměření cílů v oblasti životního prostředí v nové Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
- **DOPRAVA 2020+** je program zaměřený na podporu projektů výzkumu, vývoje a inovací v oblastech vymezených Národní politikou VaVal, která stanovuje šest specifických cílů představujících hlavní témata dopravního výzkumu, vývoje a inovací. Těmito tématy jsou udržitelná doprava, interoperabilní doprava, bezpečná doprava, ekonomická doprava, inteligentní doprava a prostorová data v dopravě. Program reaguje na potřeby dopravního sektoru a v širším kontextu na související společenskoekonomické potřeby. Podpora projektů výzkumu, vývoje a inovací, které budou prostřednictvím výstupů a výsledků rozvíjet dopravní sektor způsobem, který bude reflektovat společenské potřeby, akceleroje technologický a znalostní rozvoj ČR a napomůže růstu konkurenceschopnosti ČR. Dílčími cíli programu je udržitelná doprava, bezpečná a odolná doprava a dopravní infrastruktura, přístupná a interoperabilní doprava a automatizace, digitalizace, navigační a družicové systémy. Financování programu začalo v roce 2020 a je plánováno do roku 2026, v tuto chvíli dle omezených možností státního rozpočtu. Dosud byly vyhlášeny 2 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře. Následující veřejné soutěže budou reflektovat věcné zaměření cílů v oblasti dopravy v nové Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
- **Synergické projekty s rámcovým programem na podpory výzkumu a inovací.** Projekty, které obdrží značku Seal of Excellence EIC Accelerator, nebudou nijak oborově omezeny. Jedná se o vysoce rizikové, ale současně vysoce inovativní malé a střední podniky s velkým potenciálem růstu. Tyto projekty uspějí v mezinárodní konkurenci. Následně budou financovány z národních zdrojů, zejména z programu EPSILON. ERA NET Cofund, resp. Evropská partnerství jsou tematicky zaměřené projekty, které propojují poskytovatele napříč EU. Ti následně vypisují výzvy v daném oboru a vybírají k financování ty nejslibnější projekty mezinárodní spolupráce. České subjekty v těchto projektech budou podporovány z existujících nástrojů, zejména programu EPSILON či případně další programů odpovídající tematickému zaměření daného ERA NET Cofund, resp. Evropského partnerství. Projekty budou zcela v souladu s národními strategiemi i Národní RIS3 strategií 2021-2027, která definovala nízkou míru internacionalizace jako jeden ze čtyřech problémových okruhů VaV inovací.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Hlavní výzvou komponenty je přispět k **překonávání některých identifikovaných slabin inovačního ekosystému ČR a bariér pro rozvíjení inteligentní specializace i inovačního prostředí jako celku**. Tyto slabé stránky shrnují analytické části aktuálních strategických dokumentů ČR (viz bod 2. c) nebo jsou obsaženy v CSR. Analýzy určují jako **významný obecný problém ekonomiky ČR nízkou přidanou hodnotu a zaměření na inovace nižších řádů** oproti vyspělým ekonomikám, které se naopak orientují na znalostně náročné aktivity. Toto je do značné míry způsobeno typem převažující výrobní aktivity v ČR, která se nachází v nižších patrech hodnotových řetězců. Česko má navíc **slabý endogenní**

podnikatelský sektor a přes svou průmyslovou tradici, technickou kompetentnost a kreativitu svých obyvatel, nedisponuje širší základnou technologicky vyspělých firem nacházejících se ve vyšších patrech globálních hodnotových řetězců. Navíc místo toho, aby docházelo k diverzifikaci produktové základny ČR, dochází k její koncentraci do několika málo odvětví, což v případě vnějších šoků zvyšuje zranitelnost celé ekonomiky. Klíčovým problémem je rovněž **nedostatečné využívání výsledků veřejného výzkumu** a vývoje pro potřeby firem a společnosti a celkově nedostatečná internacionalizace. I když se ukazují výrazné signály zvýšeného potenciálu využívání **digitálních technologií** pro ČR a její ekonomický a společenský rozvoj, digitalizace i využívání nových technologií ze strany firem i veřejného sektoru stále zaostává.

Hlavní vizí České republiky z hlediska hospodářství v současné době je „Odolná ekonomika založená na znalostech a inovacích“. K tomu je nezbytné soustředit se na dvě základní roviny priorit. Jedná se o horizontální priority (klíčové oblasti změn) a o vertikální (tematické) priority, které jsou představované primárně doménami výzkumné a inovační specializace dané RIS3 strategií. V klíčových oblastech změn musí ČR dosáhnout významných posunů, aby se posílil rozvoj silných stránek země a jejího znalostního a inovačního potenciálu. V rámci horizontálních priorit, reagujících na nutnost řešení průřezových problémů VaVal systému jako celku, jsou definovány národní strategické a specifické cíle, které jsou zaměřeny na **zvýšení kvality veřejného výzkumu, dostupnosti kvalifikovaných lidí pro výzkum a inovace, zvýšení inovační výkonnosti firem a využití nových technologií a digitalizace.** Dalším významným aspektem pro naplňování vize ekonomiky založené na znalostech a inovacích je podpora internacionalizace a to formou spolupráce v rámci mezinárodních schémat a projektů či většího se zapojoování do unijních nástrojů, včetně podpory vysoce inovativních MSP, které mají potenciál růstu a dobytí evropského a globálního trhu.

b) Cíle

Cílem komponenty je pomoci **obnovení ekonomiky a posílení její odolnosti**, a to především zvýšením funkčnosti inovačního ekosystému ČR **v oblastech inovační výkonnosti podniků, zejména malých a středních, a zlepšení spolupráce veřejného výzkumného sektoru s podniky.**

Toho bude dosaženo prostřednictvím podpory výzkumu a vývoje realizovaného ve spolupráci soukromého a veřejného sektoru (včetně podpory na mezinárodní úrovni) a podporou inovativních podniků v rychlém zavádění inovací, se zvláštním zřetelem na rozvoj digitalizace v oblasti inovací postupů a organizačních inovací.

Specifickými cíli jsou:

1. **Zvýšení počtu relevantních výsledků výzkumu a vývoje** v rámci konkrétních projektů realizovaných podniky, případně výzkumnými organizacemi, v prioritních oblastech stanovených strategií inteligentní specializace ČR, především ve spolupráci s výzkumnými organizacemi, a uplatnění takovýchto výsledků v praxi.

Podpora konkrétních projektových záměrů v rámci programů podpory pomáhá v souladu s pravidly motivačního účinku realizovat výzkum, který by bez veřejných prostředků realizován nebyl, případně ho pomáhá urychlit či zvýšit jeho rozsah. Navíc přispívá k rozvoji ekonomiky zvýšením inovativnosti firem a k podpoře následného oživení. Pomáhá také rozvíjet spolupráci soukromého a veřejného sektoru ve výzkumu a vývoji a tím zvýšit efektivitu veřejného výzkumu a dotáhnout výsledky výzkumu a vývoje až k přímému uplatnění na trhu. Programy podpory také přispívají ke směřování výzkumných aktivit do oblasti obecně perspektivních klíčových technologií a k dosahování konkrétních aplikovaných výsledků výzkumu a vývoje typu poloprodukt, ověřená technologie, prototyp, funkční vzorek nebo software. K plnění tohoto specifického cíle přímo přispívá všech pět investic zahrnutých do komponenty.

2. **Zintenzivnění zavádění produktových, procesních a organizačních inovací** v malých a středních podnicích, s důrazem na oblast digitalizace.

Inovativním malým a středním podnikům je třeba umožnit snazší financování zavádění inovací do praxe. Je třeba se soustředit na inovace, které jsou v souladu s definovanými standardy Průmyslu 4.0 a trendy v oblasti digitalizace. České podniky i hospodářství jako celek nezbytně musí reagovat na celosvětový vývoj, a to v mnoha různých aspektech. Další růst a rozvoj české ekonomiky do jisté míry brzdí nedostatek pracovních a výrobních kapacit. Investice do technologií, zejména do automatizace a robotizace, jsou tak jednou z možností kompenzace nedostatku pracovních kapacit, zároveň však i cestou k potřebnému zvýšení produktivity. Nezbytností je zachytit relevantní technologie a technologické trendy, jejichž uplatnění je jak v průmyslu, tak při řešení aktuálních společenských výzev. K plnění tohoto specifického cíle přispívá zejména program The Country for the Future, uvedený jako investice č. 2 této komponenty.

3. **Rozvoj inovačního ekosystému ČR navazováním dlouhodobé i ad hoc spolupráce** podnikového sektoru s výzkumnými organizacemi při řešení konkrétních výzkumných úkolů, včetně zvýšení zapojení veřejného

sektoru, resp. státní správy do směřování projektů, a to včetně mezinárodní spolupráce a podpory zapojování do unijních programů v rámci synergií.

Přes významný růst soukromých i veřejných výdajů na výzkum v posledních letech se stále poukazuje na nedostatečnou dlouhodobou spolupráci výzkumné a aplikační sféry ve srovnání s dalšími členskými státy EU, neboť obě sféry působí do značné míry odděleně. Pro lepší využívání poznatků veřejného výzkumu v podnikových inovacích je nezbytné zefektivnit šíření a sdílení znalostí z výzkumných organizací a také zvýšení motivace k přijímání inovací na straně podnikové sféry, a to především inovací vyšších řádů, navazujících na excelentní výzkum. Jedním z účinných nástrojů pro odstraňování bariér na obou stranách jsou právě programy podpory společných projektů. Tento cíl naplňuje různými způsoby většina investic v této komponentě, z hlediska dlouhodobé spolupráce zejména program Národní centra kompetence. Z hlediska spíše ad hoc spolupráce, byť zpravidla založené na dlouhodobém partnerství, především program TREND.

Ačkoli jsou výše uvedené cíle identifikované a naplňované některými probíhajícími reformami a fungujícími nástroji podpory, zásadní přidanou hodnotou akcí v komponentě bude rozšíření možnosti podpory aktuálních a připravených projektů a zefektivnění celého systému podpory, bez kterého bude podpořen jen zlomek (méně než 10 %) projektů. Bez těchto zdrojů by drtivá většina projektů hlásících se do výzev nebyla realizována a čekala by na další výzvy v pozdějších letech, čímž by ztratila na relevantnosti. Pokud podpořeny budou, promítnou se okamžitě do ekonomiky a přinesou efekty dříve a pomohou zrychlovat transformaci a odstraňovat bariéry uvedené výše.

Speciální pozornost bude věnována nízké internacionalizaci, která byla definována jako jedna z bariér výzkumu a vývoje. ČR nevyužívá plně svého VaV potenciálu pro zapojení se do mezinárodní spolupráce. Nízká účast českých subjektů v nástrojích unijních programů je dlouhodobě považována za slabinu českého VaV. Účast ČR v ERA NET Cofundech, resp. Evropských partnerstvích a podpora projektů se značkou Seal of Excellence EIC Accelerator přispěje právě k většímu zapojení českých subjektů do mezinárodních projektů a schémat. Zajištění financování na národní úrovni je pak základní podmínkou jak pro ERA NET Cofundy, resp. Evropská partnerství, tak pro vysoce inovativní firmy, které uspějí v těžké mezinárodní konkurenci, ale z důvodu nedostatku prostředků EIC Accelerator, budou moci být financovány na národní úrovni.

c) Národní strategický kontext

Komponenta i jednotlivé investice naplňují aktuální strategické dokumenty vlády na období 2020+, především jejich zásadní reformy a opatření na zvýšení inovační výkonnosti, a sledují i doporučení **Country Specific Recommendations** „Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje“. Jak svým věcným zaměřením, tak technickým nastavením (financování ex ante je významnou pomocí přístupu k financování pro MSP) reagují opatření na aktuální situaci a také na možnost opakování obdobných krizových situací v budoucnu (přízpůsobení ekonomiky) a využití krize k reformě ekonomiky v souladu s plánem a strategickými dokumenty EK.

ČR věnovala v uplynulých dvou letech zásadní pozornost přípravě základních strategických dokumentů pro oblast VaVal na období 2021+ a má tak dobře zmapované potřeby systému VaVal v ČR a má i připravenou většinu potřebných reforem.

V loňském roce byl schválen základní strategický dokument **Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na období 2021+** (Národní politika VaVal). Ta na základě vyhodnocení stavu VaVal v ČR, jeho srovnáním se zahraničím a vývoje na základě plnění opatření předchozích národních politik explicitně uvádí potřebu dosažení pokroku v **pěti klíčových oblastech**, pro které definuje rovněž příslušná opatření: řízení a financování systému VaVal, motivace lidí k výzkumné kariéře a rozvoj potenciálu lidí, **kvalita a mezinárodní excelence ve VaV, spolupráce výzkumné a aplikační sféry, inovační potenciál ČR**. Komponenta přímo naplňuje opatření posledních tří oblastí změn: Klíčová oblast „kvalita a mezinárodní excelence ve VaV“ bude naplňována pomocí specifického cíle č. 3, investice 6, „spolupráce výzkumné a aplikační sféry“ odpovídá výše uvedenému specifickému cíli č. 3 a částečně č. 1 a k jejímu zlepšení přispívá zejména investice č. 1 a č. 3, částečně pak investice 4 a 5. Klíčová oblast „inovační potenciál ČR“ odpovídá všem třem výše uvedeným specifickým cílům a jsou na ní zaměřené zejména investice č. 1 a 2. Podrobněji viz cíle jednotlivých investic. Realizace reforem a programů podpory uvedených v této komponentě (a částečně též nástrojů uvedených v komponentě 1.3 a násl.) přímo či zčásti naplňuje konkrétní opatření Národní politiky VaVal: Opatření 3: Hodnocení programů účelové podpory VaVal zahrnující i hodnocení jejich dopadů a přínosu využití jejich výsledků, Opatření 7: Snížení administrativní zátěže ve VaVal, Opatření 13: Zapojení výzkumných týmů do Horizontu Evropa, případně dalších programů EU, oboustranná mezinárodní mobilita a mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků, a podpora systémového zpřístupňování výsledků vědy a výzkumu, Opatření 17: Podpora rozvoje spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou při přípravě a realizaci programů, Opatření 20: Podpora dlouhodobé spolupráce ve VaVal mezi výzkumnými organizacemi a podniky a uplatnění společných výsledků aplikovaného výzkumu v praxi, Opatření 21: Realizace Národní RIS3 strategie, Opatření 23:

Dobudovat funkční systém podpory vzniku, rozvoje a internacionalizace inovativních podniků (start-up, spin-off) , Opatření 24: Digitální transformace podniků, Opatření 25: Komplexní podpora rozvoje a využití umělé inteligence (AI).

Pro úspěšnou spolupráci mezi podniky a výzkumnou, nebo též akademickou sférou, existuje celá řada nutných předpokladů, které v ČR stále nejsou zcela naplněny: podnikavost a inovační ambice (zejména na straně firem, ale i výzkumníků), vzájemné porozumění (priority, cíle a způsob práce obou sfér), motivace na obou stranách (sdílení dobré praxe, komunikace výhod, odstraňování bariér), existence a funkčnost zprostředkovatelů (centra transferu technologií), systémová podpora státu k překonání selhání trhu (např. konsorciální projekty center kompetence) či vyřešená ochrana obchodního tajemství. Společné projekty řešené s podporou z veřejných zdrojů pomáhají vedle finančního hlediska překonávat i další bariéry – nastavit jasná pravidla, ochránit zájmy obou stran, včetně oboustranně výhodných pravidel, vymanit podnikavé a aktivní výzkumníky z podruží mnohdy nepříznivých vnitřních podmínek na univerzitě či výzkumném ústavu atd. NP VaVal proto stanoví několik dílčích cílů a principů ke zlepšení v této oblasti, mj. „vytvořit *stimulující podmínky pro partnerství a spolupráci zajišťující rovnoprávné postavení partnerů a založené na vzájemné prospěšnosti, zabezpečit tok informací a témat pro VaVal mezi výzkumnou a aplikační sférou s využitím Národních inovačních platform, vytvořit nástroje pro podporu dlouhodobé strategické spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou či nadále podporovat dlouhodobou spolupráci ve VaVal mezi výzkumnými organizacemi a podniky a uplatňování společných výsledků aplikovaného výzkumu v praxi*“. Vedle podpory společných projektů v rámci investic této komponenty, která reaguje na uvedené výzvy, realizuje ČR samozřejmě řadu dalších systémových opatření, vedoucích k rozvoji center transferu znalostí a technologií, postupný posun orientace výzkumných organizací směrem k výsledkům uplatnitelným v praxi vlivem nového systému hodnocení výzkumu, který zohledňuje misi jednotlivých výzkumných pracovišť a kde je to relevantní, klade důraz na úroveň spolupráce s aplikační sférou. Úspěšně se také rozvíjí spolupráce v rámci Národních inovačních platform, důraz je kladen také na rozvoj inovačního ekosystému v regionech atd.

Mezi strukturální problémy, k jejichž překonání aktivity uvedené v komponentě přímo přispívají, patří tedy např. nedostatečná spolupráce podniků a výzkumných organizací, slabé využívání výsledků výzkumu v inovacích, nedostatečné prioritní zacílení podpory na výzkumné oblasti odpovídající hospodářské specializaci ČR, nízká úspěšnost a účast českých týmů v rámcových programech či přístup MSP k financování VaVal.

NP VaVal 2021+ je rovněž věcně provázána s hlavními strategickými dokumenty na národní úrovni. **Inovační strategie ČR 2019-2030** „Czech Republic: The Country For The Future“ přináší základní předpoklady pro posun České republiky mezi přední inovační země a přináší hlavní rámcové oblasti věcných změn až po vizi jednotné prezentace ČR v zahraničí. Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (**Národní RIS3 strategie**) zajišťuje prostřednictvím entrepreneurial discovery process (EDP), realizovaného zejména v Národních inovačních platformách, efektivní zacílení finančních prostředků na aktivity vedoucí k posílení výzkumné a inovační kapacity, a to do prioritně vytyčených **perspektivních oblastí na národní i krajské úrovni** s cílem plně využít znalostní potenciál ČR.

Tato komponenta reflektuje připomínky Rady pro výzkum, vývoj a inovace co do typu programů, kterými budou Investice RRF 5.2 implementovány a dále tematického zaměření komponenty (např. výzkum a inovace technologií přepracování odpadních vod, podpora umělé inteligence, robotiky, digitalizace, digitální transformace, výzkum a vývoj přístrojové techniky), které je provázáno na priority RIS3 strategie ČR 2021+. Programy podpory v komponentě a připravované výzvy jsou v principu otevřeny pro podniky ze všech (povolených) hospodářských sektorů, takže jsou podporovány kvalitní projekty plnící cíle programů ze všech oblastí obsažených v Národní RIS3 strategii.¹²⁶ Prioritně, přes systém bonifikačních kritérií, je však podpora směřována více do aktuálně nejdůležitějších oblastí, ať už zmíněná digitalizace vč. využití 5G sítí, nebo např. přínosy pro překonávání COVID krize.

Komplex strategií **Digitální Česko** je reflektován ve všech relevantních oblastech, s důrazem na rozvoj služeb pro digitalizaci malých a středních podniků. Nechybí ani specializované strategie jako Národní strategie umělé inteligence v České republice.

¹²⁶ Národní RIS3 strategie vymezuje následující horizontální strategické cíle: A. Zvýšení inovační výkonnosti firem, B. Zvýšení kvality veřejného výzkumu, C. Zvýšení dostupnosti kvalifikovaných lidí pro výzkum, vývoj a inovace, D. Zvýšení využití nových technologií a digitalizace. Předpokládá se, že investice v této komponentě budou mít vazbu na plnění těchto cílů. U investic, jejichž soulad s Národní RIS3 strategií je níže explicitně uveden, se předpokládá jejich zaměření především na podporu domén výzkumné a inovační specializace definovaných touto strategií: Pokročilé materiály, technologie a systémy; Digitalizace a automatizace výrobních technologií, Elektronika a digitální technologie; Ekologická doprava; Technologicky vyspělá a bezpečná doprava; Pokročilá medicína a léčiva; Kulturní a kreativní odvětví nástrojem akcelerace socioekonomického rozvoje ČR; Zelené technologie, bioekonomika a udržitelné potravinové zdroje; Inteligentní sídla.

Ačkoli programy podpory v rámci komponenty nejsou explicitně dedikovány výhradně digitální agendě, představují důležitý příspěvek k jejímu rozvoji. Výzkum a inovace jsou jedním ze základních předpokladů rozvoje nových technologií využívajících digitalizaci a vývoj nových řešení. V komponentě jsou podporovány projekty z širokého spektra hospodářských činností, s důrazem na uplatňování principů Průmyslu 4.0. Informační technologie, elektronika a elektrotechnika patří mezi nejčastěji podporované sektory v oblasti výzkumu, vývoje a inovací v ČR.

Velká pozornost je rovněž věnována problematice malých a středních podniků. Globální cíl aktualizované **Strategie podpory malých a středních podniků** v České republice pro období 2021–2027 obsahuje růst produktivity a zvyšování konkurenceschopnosti, založeném mj. na dostupnosti financí, excelentním výzkumu, zavádění inovací a přechodu k udržitelné a digitální ekonomice. Stanoví nutnost vytvoření příznivých podmínek pro financování začínajících a rostoucích podniků, zintenzivnění výzkumných, vývojových a inovačních aktivit, vytvoření vyspělého inovačního ekosystému založeného na domácím výzkumu, a k plnění těchto cílů mezi opatřeními uvádí i programy podpory projektů VaVal, včetně podpory projektů MSP, které obdrží Seal of Excellence v EIC Accelerator.

V rámci komponenty jsou některé programy určeny výhradně pro MSP (podpora na produktovou, procesní a organizační inovaci v programu The Country for the Future). Některé nástroje vyžadují určitý podíl účastníků MSP (program Národní centra kompetence). Další nástroje (program TREND či EPSILON) jsou, v kombinaci s pravidly veřejné podpory (MSP mají vyšší míru podpory), přirozeně atraktivnější právě pro MSP, což potvrzuje vzrůstající počet MSP v žádostech o podporu. Na převažující podporu poskytovanou právě MSP máme nastaveny indikátory programu, tato opatření průběžně monitorujeme a lze konstatovat, že se účast inovativních malých a středních podniků relativně zvyšuje a v každém případě převažuje nad podniky velkými. Jeden ze dvou podprogramů je pak speciálně navržen na podporu podniků, které dosud VaV prováděly omezeně či vůbec, což jsou primárně začínající MSP.

Připravovány jsou také návazné změny předpisů. V legislativním procesu je změna **zákona o podpoře VaVal** s důrazem na efektivnější podporu inovací, administrativní zjednodušení a nové nástroje podpory, což má vést ke zlepšení funkčnosti inovačního ekosystému ČR. Stejně tak lze zmínit aktuální diskusi a průběžné hodnocení implementace **Metodiky hodnocení výzkumných organizací** z roku 2017, která by měla důsledně hodnotit relevantní přínos výzkumných organizací pro společnost, včetně spolupráce s podniky a dalšími realizátory výsledků výzkumu a zvyšovat tak motivaci VO pro spolupráci.

Velká pozornost je věnována také začínajícím inovativním podnikům. Ve snaze zvýšit využívání výsledků výzkumu v inovacích, např. při zakládání spin-off společností, vláda intenzivně koordinuje jednání všech stakeholderů na národní úrovni, schválila speciální materiál k legislativnímu rozboru **zakládání spin-off firem** z pohledu zvyšování právní jistoty, podporuje šíření dobré praxe atd. Na přímou podporu začínajících technologických firem, zejména v podobě specializovaných inkubačních služeb, se soustředí nový systémový projekt Technologická inkubace, jehož součástí je vytvoření **technologických inkubačních center** v relevantních odvětvích pro hospodářství ČR. Takto vzniklé spin-offy a start-upy pak mohou získat podporu v dalších předkládaných aktivitách (TREND, The Country for the Future).

d) Předchozí snahy

V ČR se prostředí VaVal v posledních přibližně deseti letech dynamicky rozvíjí. Celkové výdaje na VaV v ČR dlouhodobě rostou a v přepočtu na HDP se blíží průměru EU. K rozvoji výzkumného systému v uplynulém období výraznou měrou přispěly i finanční prostředky z fondů EU, s jejichž využitím došlo k rozvoji výzkumné a inovační infrastruktury a kapacit ve veřejném i soukromém sektoru. Nárůst výdajů na VaV byl doprovázen nárůstem počtu zaměstnanců ve VaV i výzkumných pracovníků ve veřejném i podnikovém sektoru. Výdaje na VaV z podnikatelských zdrojů stále rostou, trend naznačuje zvyšování významu výzkumných aktivit v podnicích. Ač tedy v globálu dochází ke zlepšení některých základních indikátorů, a to i s příspěvkem programů podpory, systém je stále postižen strukturálními nedostatky uvedenými v předchozích částech. Komponenta proto obecně akceleruje předchozí a stávající snahy, obsahuje nové programy podpory naplňující aktuální strategie a navazující na předchozí aktivity.

Program TREND navazuje především na podporu dosud poskytovanou v programu TRIO (2016-2022), zaměřeném na podporu kolaborativního výzkumu a rozvoje potenciálu České republiky v oblasti klíčových technologií (KETs), jako jsou zejména pokročilé materiály, pokročilé výrobní technologie, mikroelektronika či nanotechnologie. V programu bylo podpořeno na 500 projektů podniků a výzkumných organizací, poslední projekty v programu byly zahájeny v roce 2019.

Program The Country for the Future přímo na předchozí program nenavazuje, podporuje zavádění inovací do praxe, které bylo dosud podporováno prostřednictvím několika komplementárních aktivit financovaných z fondů EU, a to spíše v oblasti investičních výdajů na pořízení potřebných zařízení či dotací na související inovační služby, např. prostřednictvím voucherů.

Program Národní centra kompetence navazuje na program Centra kompetence, kde bylo podpořeno 34 projektů, na kterých byla ověřena funkčnost konceptu dlouhodobé a flexibilnější podpory center. Tento koncept flexibility a větší podpory spolupráce a společného zapojení do dalších aktivit, včetně evropského výzkumného prostoru, byl dále rozpracován v pilotní veřejné soutěži programu Národní centra kompetence, ve kterém bylo podpořeno celkem 13 center, ve kterých společně pracují s výzkumnými organizacemi desítky podniků, převážně malých a středních, spolupracujících na tzv. dílčích projektech reflektujících společné zaměření centra, a to včetně mezinárodní spolupráce. Efektivitu a flexibilitu této podpory dokazuje rovněž jejich rychlá reakce na vzniklou krizovou situaci v první polovině roku 2020, kdy mnoho inovací (např. zavedení výroby inovativních diagnostických souprav anebo ochranných pomůcek) vzniklo s výrazným přispěním v rámci těchto center.

Programy Prostředí pro život a DOPRAVA 2020+ jsou jedním z nových nástrojů reformem nastavených Národní politikou VaVal, který realizuje priority v oblasti výzkumu a inovací definované resorty v resortních i národních strategických a koncepčních dokumentech, např. Státní politiky životního prostředí či Dopravní politiky ČR. V obou programech bylo realizováno několik pilotních výzev, které potvrdily jednak vhodné nastavení podmínek a cílů programu a současně rovněž vysokou absorpční kapacitu. Úspěšnost v posledních výzvách se pohybuje pod 15 %. Současně jsou cíle podpořených projektů plně v souladu s cíli programu a dalších dokumentů, což dokládá správnost výběru této investice a její vysoký potenciál přispět k plnění reformních kroků.

Pro synergické efekty s rámcovým programem pro výzkum a inovace je v rámci ČR využíváno několik národních programů. Jedná se o programy tematicky zaměřené - v případě ERA NET Cofundů – a o programy zaměřené na malé a střední podniky - v případě projektů MSP, které obdržely Seal of Excellence v SME Instrumentu fáze 1 byl použit program GAMA. ČR vnímá potřebu většího zapojení do unijních programů a větších synergických efektů. Tato potřeba však naráží na finanční možnosti. V ERA NET Cofundech se úspěšnost ČR pohybuje pod 15% z důvodů finančních omezení. V případě pilotní fáze EIC byla úspěšnost ČR mizivá. Seal of Excellence v EIC Enhanced Pilot Accelerator obdrželo 18 firem, které žádaly příspěvek 33 mil. EUR. Na tyto projekty ale nebyly doposud vyčleněny dostatečné finanční prostředky pro jejich podpoření.

3. Popis reformem a investic komponenty

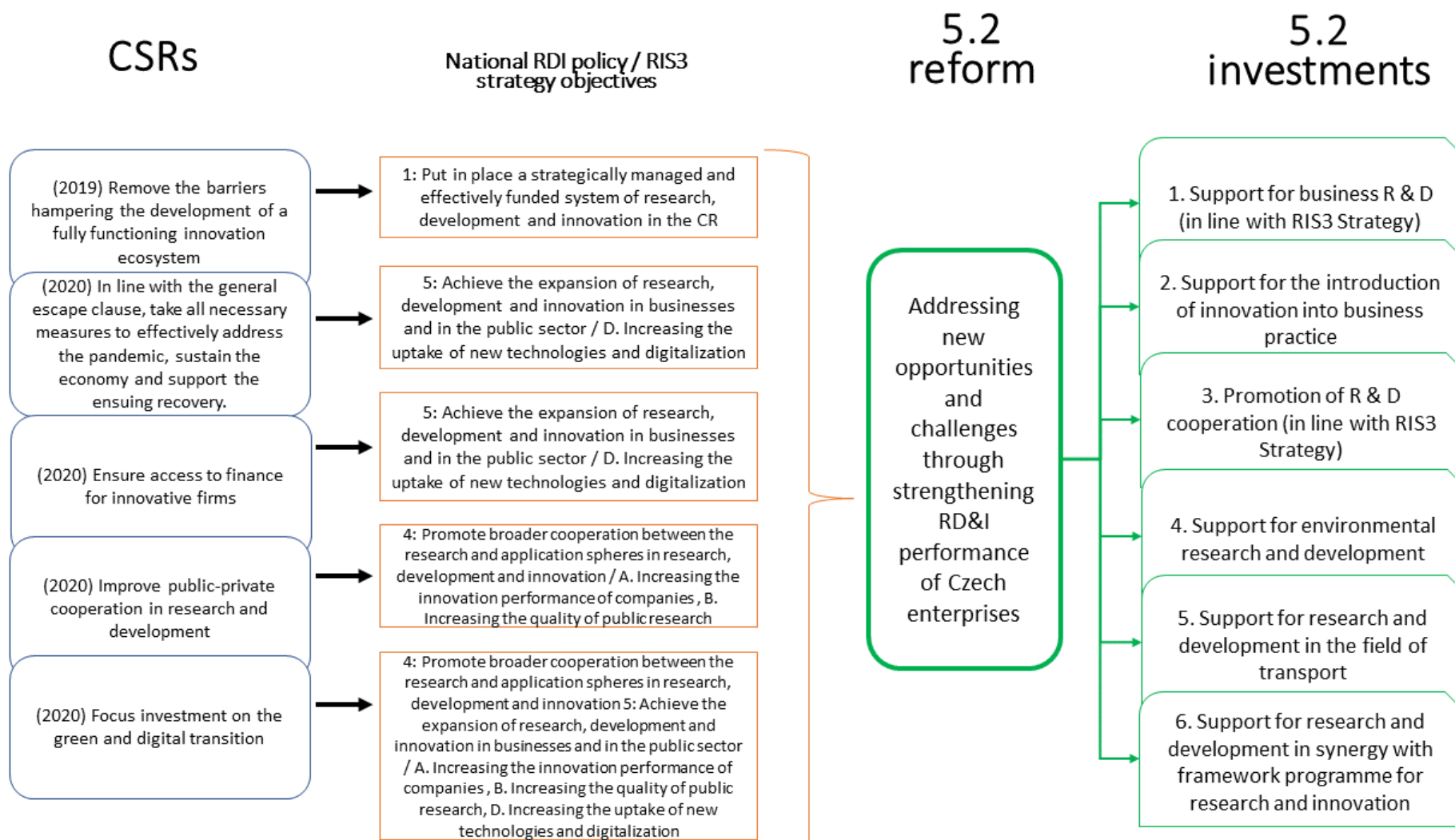
a) Popis reformem

1. Řešení nových příležitostí a výzev prostřednictvím posilování výkonnosti českých podniků v oblasti výzkumu, vývoje a inovací (VaVal)

Výzva	Česko patří mezi země, které jsou a budou obzvláště ovlivněny technologickými změnami především díky významu jeho průmyslové základny. Podniky v ČR nicméně stále zaostávají v digitalizaci a zavádění nových technologií. České podniky musí zvýšit využívání nových technologií, výsledků výzkumu a vývoje a digitalizace, aby byly schopny využít nových příležitostí a zvýšit přidanou hodnotu své produkce prostřednictvím inovací. Pokrok v této oblasti je nutnou podmínkou pro postup do vyšších pater v globálních hodnotových řetězcích. České podniky také nejsou dostatečně zapojeny (a motivovány) do přinášení nových udržitelných a zelených řešení a inovací, které by napomohly řešit společenské výzvy a které též otevírají příležitosti na nových trzích. Spolupráce mezi akademickou obcí a podnikáním v oblasti VaVal je obecně nízká a chybějící synergie mezi těmito dvěma sférami představují jednu z překážek šíření inovací a brzdí využívání výsledků výzkumu a vývoje českých veřejných výzkumných kapacit. Částečným problémem je i roztříštěnost institucí poskytujících podporu průmyslového výzkumu a inovací a nízká míra jejich koordinace. Nízké je i zapojení českých subjektů do rámcového programu pro výzkum a inovace a obecně mezinárodní spolupráce, což je vnímáno jako jedna z bariér českého VaV a i většího rozvoje firem. ČR nevyužívá dostatečně možných synergií s unijními nástroji na podporu VaVal.

Cíl	• Zvýšit šíření inovací a technologií v podnicích (zejména v MSP) a posílit jejich inovační výkonnost. • Využít digitalizace, výsledků výzkumu a vývoje a klíčových technologií jako zásadních hybných sil rozvoje a transformace českých podniků k vyšší přidané hodnotě a (mezinárodní) konkurenceschopnosti jejich výroby. • Sjednotit přístup k podpoře aplikovaného výzkumu pro potřeby podniků prostřednictvím vzniku Národní koordinační skupiny pro podporu průmyslového výzkumu. • Zvýšit dlouhodobou spolupráci mezi podniky a veřejnou výzkumnou sférou v oblasti VaVal a eliminovat tak jednu z bariér, která brání rozvoji inovačního ekosystému. Zvýšit mezinárodní spolupráci a internacionalizaci VaVal. • Posílit odolnost české ekonomiky a společnosti prostřednictvím podpory VaVal ve specifických oblastech vedoucí k novým udržitelným a zeleným řešením a inovacím.
Implementace	Implementace reformy bude využívat rámec dvou strategií – NP VaVal 2021+, která nastiňuje systémové reformy českého VaVal, a Národní strategie RIS3 2021-2027 (Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky). Národní RIS3 strategie určuje priority pro inteligentní specializaci, včetně domén výzkumné a inovační specializace. Strategie identifikuje klíčové oblasti, které mají vysoký potenciál pro vytváření dlouhodobé konkurenční výhody ČR založené na využívání znalostí a na inovacích. Rovněž identifikuje klíčové a nově vznikající technologie, které jsou nejdůležitější pro transformaci konkrétních odvětví a pro zvýšení přidané hodnoty. Národní RIS3 strategie rovněž identifikuje prioritní témata VaVal, jejichž cílem je přinést řešení vybraných společenských výzev důležitých v kontextu České republiky. Implementace reformy proto pojme Národní RIS3 strategii jako rámec pro zaměření podpory do prioritních RIS3 oblastí. Reforma tak podpoří nejen výše uvedené cíle, ale také rozvoj inteligentní specializace České republiky. Součástí reformy bude i ustavení Národní koordinační skupiny pro podporu průmyslového výzkumu jakožto koordinačního orgánu tvůrců politik, stávajících poskytovatelů podpory VaVal a Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Tato skupina bude řízena Ministerstvem průmyslu a obchodu jako realizátorem této komponenty Národního plánu obnovy a zároveň jako orgánem odpovědným za implementaci RIS3 strategie. Skupina zabezpečí vytvoření struktury komplementárních programů podpory podléhajících RIS3 strategii a naplňujících její cíle, maximální možné sjednocení podmínek poskytování podpory a soustředění všech relevantních programů pod jeden implementační subjekt – Technologickou agenturu ČR. Reforma bude prováděna prostřednictvím pěti investic ve formě programů, které podpoří: • Rozvoj průmyslového výzkumu a vývoje vedoucího k aplikovaným výsledkům, jejichž výsledkem mohou být nové nebo inovované tržní produkty, a zavádění nových technologií. • Akcelerace zavádění inovací vzniklých v malých a středních podnicích do praxe s cílem zvýšit mezinárodní konkurenceschopnost a urychlit digitalizaci malých a středních podniků v souladu s prioritami RIS3. • Zlepšení dlouhodobé spolupráce mezi výzkumem a aplikační sférou za účelem urychlení transferu technologií a využití kvalitních výzkumných výsledků v inovacích. • Rozvoj VaVal vedoucí k novým zeleným a udržitelným řešením a inovacím, zejména v oblasti životního prostředí a environmentální udržitelnosti a odolnosti, a udržitelné, bezpečné a inteligentní dopravy.

	• Mezi tématy prolínající se RIS 3 strategií je i nízká internacionalizace VaVa, na kterou bude reagovat podpora většího zapojení českých subjektů, včetně MSP do rámcového programu pro výzkum a inovace.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Technologická agentura ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR, Ministerstvo dopravy ČR, ostatní poskytovatelé podpory aplikovaného výzkumu a inovací a Rada pro výzkum, vývoj a inovace.
Překážky a rizika	Především obecné bariéry rozvoje inovačního ekosystému identifikované ve všech strategických dokumentech – nízká míra podnikavosti a inovační ambice na straně podniků, včetně problému struktury české ekonomiky, nízká míra motivace a vysoké zatížení administrativními bariérami na straně výzkumné sféry, přetrvávající rezortismus státní správy, nízké povědomí o významu a využívání duševního vlastnictví atd.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Podniky (malé, střední i velké), výzkumné organizace.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	-
Dodržování pravidel státní podpory	Viz stanovené režimy podpory u jednotlivých investic
Uved'te dobu implementace	2020 – Q4 2026

b) Popis investic

1. Podpora výzkumu a vývoje v podnicích (v souladu s Národní RIS3 strategií)

Výzva	Investice reaguje na obecný problém ekonomiky ČR spočívající v nízké přidané hodnotě, zaměření na inovace nižších řádů, slabém endogenním podnikatelském sektoru, koncentraci ekonomiky do několika málo odvětví, nedostatečné spolupráci veřejného a soukromého sektoru a nízkém využívání výsledků veřejného výzkumu a vývoje pro potřeby firem a společnosti.
Cíl	Zvýšení počtu relevantních výsledků výzkumu a vývoje v rámci konkrétních projektů realizovaných podniky v prioritních oblastech stanovených strategií inteligentní specializace ČR, především ve spolupráci s výzkumnými organizacemi, a uplatnění takovýchto výsledků v praxi.
Implementace	Program podpory Ministerstva průmyslu a obchodu „TREND“ implementovaný Technologickou agenturou ČR od roku 2019 s financováním od roku 2020. V rámci programu jsou vyhlašovány jednotlivé veřejné soutěže na výběr projektů k podpoře podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Projekty jsou hodnoceny systémem binárních, bodovaných a bonifikačních kritérií, zajišťujících podporu nej kvalitnějšími projektům, které nejlépe plní podmínky programu a dané veřejné soutěže z hlediska svých přínosů a věcného zaměření. Pro naplňování reformy jsou poskytovány bonifikace např. za soulad s iniciativou Průmysl 4.0, 5G, příspěvní k řešení COVID krize nebo přínos projektu pro strukturálně postižené regiony. Dosud byly vyhlášeny 4 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře, následující veřejné soutěže však budou plně podřazeny pod novou Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce na zaměření veřejných soutěží probíhá se Svazem průmyslu a dopravy ČR, spolupráce na implementaci programu probíhá mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a Technologickou agenturou ČR, spolupráce na přípravě a evaluaci programu probíhá a probíhá s vládní Radou pro výzkum, vývoj a inovace. Tradičním partnerem Ministerstva průmyslu a obchodu v oblasti podpory VaVal je také Asociace výzkumných organizací.
Překážky a rizika	Předpokladem je dostatečná absorpční kapacita, tedy počet kvalitních projektů naplňujících programové priority, připravených potenciálními příjemci. Mírným rizikem je jejich nedostatek, z dosavadní implementace obdobných programů je však hlavním problémem naopak nedostatečná alokace výzev na příjem projektů k podpoře, z ní vyplývající nízká úspěšnost přihlášek a nemožnost podpořit a realizovat dostatečné množství připravených projektů. Překážkou je financování ex ante, které je potřebné ze strany MSP, ale také nezbytné dle české legislativy v této oblasti. Pro čerpání prostředků z RRF je nutné rychle nastavit předfinancování ze státního rozpočtu.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Podniky (malé, střední i velké), výzkumné organizace.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	4 650 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora podnikům je poskytována podle článku 25 GBER, dále je poskytována podpora výzkumným organizacím za dodržení podmínek Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.
Uvedte dobu implementace	2020 – Q4 2026

2. Podpora zavádění inovací do podnikové praxe

Výzva	Investice reaguje na obecný problém ekonomiky ČR spočívající v nízké přidané hodnotě, zaměření na inovace nižších řádů, slabém endogenním podnikatelském sektoru, nedostatku kapitálu na investice do inovací, zaostávání firem v oblasti digitalizace a využívání nových technologií, částečně i v nízkém využívání výsledků veřejného výzkumu a vývoje pro potřeby firem a společnosti.
Cíl	Zintenzivnění zavádění produktových, procesních a organizačních inovací v malých a středních podnicích, s důrazem na oblast digitalizace.
Implementace	Program podpory Ministerstva průmyslu a obchodu „The Country for the Future. V rámci programu jsou vyhlašovány jednotlivé veřejné soutěže na výběr projektů k podpoře podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Projekty jsou hodnoceny systémem binárních a bodovaných kritérií, zajišťujících podporu nej kvalitnějších projektů, které nejlépe plní podmínky programu a dané veřejné soutěže z hlediska svých přínosů a věcného zaměření. Pro naplňování reformy je mezi hodnotící kritéria zařazeno posuzování potenciálu navýšení mezinárodní konkurenceschopnosti uchazeče, využití digitalizace v průmyslu a službách a naplnění principů konceptu Průmysl 4.0, vazba na RIS3 strategii nebo neekonomické přínosy (přímý přínos k řešení COVID-19, univerzální design, významný přínos k environmentálním cílům EU). Dosud byly vyhlášeny 3 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře, včetně jedné speciálně zaměřené na přínos k boji proti pandemii COVID-19 a jejím důsledkům do budoucna. Následující veřejné soutěže budou plně podřazeny pod novou Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce na zaměření veřejných soutěží probíhá se Svazem průmyslu a dopravy ČR.
Překážky a rizika	Předpokladem je dostatečná absorpční kapacita, tedy počet kvalitních projektů připravených potenciálními příjemci. Rizikem je nepřipravenost cílové skupiny podniků na zavádění inovací v požadované kvalitě a zaměření, nízká inovační ambice zejména endogenních podniků, a také poměrně složitá příprava žádostí o podporu související s pravidly GBER kombinující různé způsobilé náklady pro různé typy inovací, kdy řada potřebných nákladů souvisejících se zavedením inovace není způsobilá. Překážkou je financování ex ante, které je potřebné ze strany MSP, ale také nezbytné dle české legislativy v této oblasti. Pro čerpání prostředků z RRF je nutné rychle nastavit předfinancování ze státního rozpočtu.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Podniky (malé a střední), výzkumné organizace skrze nabídku výzkumných služeb
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 000 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora je poskytována podle článků 28 a 29 GBER, dále je poskytována podpora podle Nařízení Komise č. 1407/2013 (de minimis).
Uved'te dobu implementace	2020 – Q2 2026

3. Podpora spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje (v souladu s Národní RIS3 strategií)

Výzva	Investice reaguje na problém nízké spolupráce výzkumných organizací a podniků včetně málo efektivního přenosu know-how. Rovněž reaguje na specifickou situaci ČR

	spočívající v kombinaci málo rozvinutého endogenního podnikatelského ekosystému a relativně velké přítomnosti velkých, nadnárodních společností.
Cíl	Rozvoj inovačního ekosystému ČR navazováním dlouhodobé spolupráce podnikového sektoru s výzkumnými organizacemi při řešení konkrétních výzkumných úkolů včetně zvýšení zapojení veřejného sektoru, resp. státní správy do směřování projektů
Implementace	Program podpory Technologické agentury ČR „Národní centra kompetence“. V rámci programu bude vyhlášena veřejná soutěž na výběr projektů k podpoře podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Projekty jsou hodnoceny systémem bodovaných kritérií, zajišťujících podporu nej kvalitnějšími projektům, které nejlépe plní podmínky programu a dané veřejné soutěže z hlediska svých přínosů a věcného zaměření. Dosud byla vyhlášena 1 pilotní veřejná soutěž na příjem projektů k podpoře. Následující veřejná soutěž bude plně podřazena pod novou Národní RIS3 strategii a bude tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce bude probíhat s podnikatelskými svazy (zejm. Svaz průmyslu a dopravy a Asociace malých a středních podniků), akademickou obcí a resorty (zejm. MPO, MŽP, MD, MO a MZe).
Překážky a rizika	Předpokladem je dostatečná absorpční kapacita, tedy počet kvalitních projektů naplňujících programové priority, připravených potenciálními příjemci. Rizikem je vzájemná koordinace partnerů při tvorbě konsorcií. Toto riziko je však minimalizováno pilotní výzvou v rámci níž budou podpořené projekty končit v průběhu roku 2021 a 2022. Mírným rizikem je nedostatek přihlášek projektů, z dosavadní implementace obdobných programů je však hlavním problémem nedostatečná alokace výzev na příjem projektů k podpoře, z ní vyplývající nízká úspěšnost přihlášek a nemožnost podpořit a realizovat dostatečné množství připravených projektů. Překážkou je financování ex ante, které je potřebné ze strany MSP, ale také nezbytné dle české legislativy v této oblasti. Pro čerpání prostředků z RRF je nutné rychle nastavit předfinancování ze státního rozpočtu.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Cílovou skupinou jsou zejména výzkumné organizace, které často plní funkci koordinátora a dále malé a střední podniky společně s velkými podniky
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 500 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora podnikům je poskytována v souladu s GBER, dále je poskytována podpora výzkumným organizacím za dodržení podmínek Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.
Uvedte dobu implementace	48 měsíců, dokončení 4. Q 2026

4. Podpora výzkumu a vývoje v oblasti životního prostředí

Výzva	Investice reaguje zejména na potřebu výzkumu nezbytného pro plnění závazků ČR, které na sebe v této oblasti vzala v rámci Evropské unie a mezinárodními úmluvami. Jedná se o aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a inovace zaměřené na prioritní tematické oblasti Státní politiky životního prostředí, tedy ochranu a udržitelné využívání přírodních zdrojů, ochranu klimatu a zlepšení kvality ovzduší, zlepšení nakládání s odpady a jejich využívání, ochranu přírody a krajiny a bezpečné a resilientní prostředí, zahrnující předcházení a snižování následků přírodních a antropogenních nebezpečí.

Cíl	Rozvoj inovačního ekosystému ČR navazováním dlouhodobé i ad hoc spolupráce podnikového sektoru s výzkumnými organizacemi při řešení konkrétních výzkumných úkolů včetně zvýšení zapojení veřejného sektoru, resp. státní správy do směřování projektů. Zvýšení počtu relevantních výsledků výzkumu a vývoje v rámci konkrétních projektů realizovaných podniky v prioritních oblastech stanovených strategií inteligentní specializace ČR, především ve spolupráci s výzkumnými organizacemi, a uplatnění takovýchto výsledků v praxi.
Implementace	Program podpory Ministerstva životního prostředí „Prostředí pro život“ implementovaný Technologickou agenturou ČR. V rámci programu budou vyhlašovány jednotlivé veřejné soutěže na výběr projektů k podpoře podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Projekty jsou hodnoceny systémem kritérií, zajišťujících podporu nej kvalitnějšími projektům, které nejlépe plní podmínky programu a dané veřejné soutěže z hlediska svých přínosů a věcného zaměření. Dosud byly vyhlášeny 4 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře. Následující veřejné soutěže budou reflektovat věcné zaměření cílů v oblasti životního prostředí v nové Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce bude probíhat zejména mezi resortem (MŽP) a Technologickou agenturou ČR a dále s výzkumnými organizacemi a akademickou sférou v oblasti životního prostředí a také oborovými svazy a asociacemi.
Překážky a rizika	Předpokladem je dostatečná absorpční kapacita, tedy počet kvalitních projektů naplňujících programové priority, připravených potenciálními příjemci. Mírným rizikem je nedostatek přihlášek projektů, z dosavadní implementace obdobných programů je však hlavním problémem nedostatečná alokace výzev na příjem projektů k podpoře, z ní vyplývající nízká úspěšnost přihlášek a nemožnost podpořit a realizovat dostatečné množství připravených projektů. Překážkou je financování ex ante, které je potřebné ze strany MSP, ale také nezbytné dle české legislativy v této oblasti. Pro čerpání prostředků z RRF je nutné rychle nastavit předfinancování ze státního rozpočtu.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Výzkumné organizace, malé a střední podniky a výjimečně velké podniky.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	200 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora podnikům je poskytována podle GBER, dále je poskytována podpora výzkumným organizacím za dodržení podmínek Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.
Uvedte dobu implementace	48 měsíců, dokončení Q4 2024

5. Podpora výzkumu a vývoje v oblasti dopravy

Výzva	Investice reaguje zejména na potřebu aplikovaného výzkumu pro reformy Národní politiky VaVal a cíle v oblasti dopravního VaVal, kterými jsou udržitelná doprava, interoperabilní doprava, bezpečná doprava, ekonomická doprava, inteligentní doprava a prostorová data v dopravě. Program reaguje na potřeby dopravního sektoru a v širším kontextu na související společenskoekonomické potřeby, které definuje v rámci čtyř specifických cílů Programu, a jsou prostřednictvím podpory projektů naplňovány.
Cíl	Rozvoj inovačního ekosystému ČR navazováním spolupráce podnikového sektoru s výzkumnými organizacemi při řešení konkrétních výzkumných úkolů včetně zvýšení zapojení veřejného sektoru, resp. státní správy do směřování projektů. Zvýšení počtu

	relevantních výsledků výzkumu a vývoje v rámci konkrétních projektů v prioritních oblastech stanovených strategickými dokumenty (Národní politika VaVal 21+, strategií inteligentní specializace ČR, resortní koncepcí dopravního VaVal), a především ve spolupráci podniků s výzkumnými organizacemi, a uplatnění takovýchto výsledků v praxi.
Implementace	Program podpory Ministerstva dopravy „Doprava 2020+“ implementovaný Technologickou agenturou ČR. V rámci programu budou vyhlašovány jednotlivé veřejné soutěže na výběr projektů k podpoře podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Projekty jsou odborně hodnoceny pomocí systému kritérií zajišťujících podporu nej kvalitnějšími projektům, které nejlépe plní podmínky programu a dané veřejné soutěže z hlediska svých přínosů a věcného zaměření. Dosud byly vyhlášeny 2 veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře. Následující veřejné soutěže budou reflektovat věcné zaměření cílů v oblasti dopravy v nové Národní RIS3 strategii a budou tak zcela naplňovat reformu uvedenou v této komponentě.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce bude probíhat zejména mezi resortem (MD) a Technologickou agenturou ČR, případně dalšími relevantními subjekty (oborovými svazy a asociacemi).
Překážky a rizika	Předpokladem je dostatečná absorpční kapacita, tedy počet kvalitních projektů naplňujících programové priority, připravených potenciálními příjemci, která byla prokázána předchozími veřejnými soutěžemi. Mírným rizikem je nedostatek přihlášek projektů pro konkrétní specifický cíl, z dosavadní implementace obdobných programů je však naopak hlavním problémem nedostatečná alokace výzev na příjem projektů k podpoře, z ní vyplývající nízká úspěšnost přihlášek a nemožnost podpořit a realizovat dostatečné množství připravených projektů, které byly v rámci hodnocení k podpoře doporučeny. Překážkou je financování ex ante, které je potřebné ze strany MSP, ale také nezbytné dle české legislativy v této oblasti. Pro čerpání prostředků z RRF je nutné rychle nastavit předfinancování ze státního rozpočtu.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Výzkumné organizace, malé a střední podniky a výjimečně velké podniky.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	350 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora podnikům je poskytována podle GBER, dále je poskytována podpora výzkumným organizacím za dodržení podmínek Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.
Uvedte dobu implementace	48 měsíců, dokončení Q4 2025

6. Podpora výzkumu a vývoje v synergických efektech s rámcovým programem pro výzkum a inovace

Výzva	Investice reaguje na nízkou internacionalizaci českého VaV a současně na nízké zapojení českých subjektů a týmů do rámcového programu na podporu výzkumu a inovací. V neposlední řadě se pak jedná o reakci na nedostatek kapitálu na investice do inovací u malých a středních podniků.
Cíl	Větší zapojení českých subjektů do mezinárodní spolupráce a rámcového programu pro výzkum a inovace.
Implementace	Vytyčeného cíle bude dosaženo dvěma způsoby - zapojením se do ERA NET Cofundů, resp. Evropských partnerství, která umožní českým subjektům se účastnit mezinárodních projektů v jednotlivých tématech partnerství. Účast českých subjektů bude hrazena

	z tematicky zaměřených národních programů, popř. z programu EPSILON a bude v souladu s RIS 3 strategií. V rámci tohoto cíle také bude podpořena větší účast inovativních českých malých a středních podniků v rámcovém programu, zejména v části EIC Accelerator. Úspěšné projekty, které nebudou financovány z EIC Accelerator, ale obdrží značku Seal of Excellence budou financovány z národního programu. Tak dojde k podpoře nejslibnějších českých inovátorů s velkým potenciálem globálního růstu.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Spolupráce bude probíhat zejména mezi Technologickou agenturou ČR a resorty, které budou odpovídat tematickému naplňování ERA NET Cofundů, resp. Evropských partnerství
Překážky a rizika	Překážkou a zároveň rizikem může být absorpční kapacita - zejména dostatek kvalitních projektů s českou účastí, které vzejdou z mezinárodního hodnocení. Ze zkušenosti s implementací ERA NET Cofundů vyplývá, že počet projektů s českou účastí roste. Možnost financování těchto projektů však nezávisí pouze na české straně, ale i na poskytovatelích z ostatních států a jejich finančních možnostech. U EIC Accelerator se jedná o identické riziko, kdy značka Seal of Excellence je udělena pouze těm projektům, které splní náročná kritéria. I zde je však v současné době 18 malých a středních projektů, které by mohly být podpořeny, ale z finančních důvodů nejsou. Nicméně se podmínky udělování Seal of Excellence budou v Horizontu Evropa měnit a v současné době není možné přesně odhadnout, jak velký počet projektů bude schopen značku získat.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	U ERA NET Cofundů, resp. partnerství se jedná o výzkumné organizace, malé a střední podniky, velké podniky. U Seal of Excellence EIC Accelerator se jedná výhradně o malé a střední podniky
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	500 mil. CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Veřejná podpora podnikům je poskytována podle GBER, dále je poskytována podpora výzkumným organizacím za dodržení podmínek Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.
Uvedte dobu implementace	2021 - 2026

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Komponenta má spíše nepřímý dopad na **zelenou agendu**. Podpora projektů VaVal v této komponentě nemá systémový dopad zelenou tranzici, cílem investic je primárně tvorba nových výsledků výzkumu v prioritních oblastech RIS3 strategie. V souladu s jejími prioritami budou tedy podporovány i projekty z domény specializace „Zelené technologie, bioekonomika a udržitelné potravinové zdroje“. Specificky se na tyto priority, v kontextu Státní politiky životního

prostředí, soustředí jen program „Prostředí pro život“, kde budou podpořeny projekty výzkumu řešící témata jako např. ochranu a udržitelné využívání přírodních zdrojů, ochranu klimatu a zlepšení kvality ovzduší, zlepšení nakládání s odpady a jejich využívání, ochranu přírody a krajiny a bezpečné a resilientní prostředí, zahrnující předcházení a snižování následků přírodních a antropogenních nebezpečí.

S ohledem na závazky České republiky v rámci „zelené agendy“ na evropské úrovni, které jsou implementovány do národních strategií, jako např. Státní politiky životního prostředí, je zásadní právě podpora výzkumu a inovací v těchto oblastech. Program „Prostředí pro život“ může obsahovat v rámci svých tří podprogramů i oblasti, které nemusí zcela reagovat na „zelenou agendu“ – jedná se zejména o menší projekty řešící aktuální témata identifikovaná resortem. V rámci prvních, pilotních výzev programu, je naprostá většina projektů zaměřena významně na řešení témat spadajících do „zelené agendy“.

Zaměření vybraných investic na „zelenou agendu“ lze doložit analýzou projektů podpořených TA ČR, které řeší oblasti spadající do „zelené agendy“. Mezi roky 2018 a 2020 došlo k téměř dvojnásobnému nárůstu počtu těchto projektů (75 v roce 2018 a 147 v roce 2020) a více než dvojnásobný nárůst podpory těchto projektů (227 mil. Kč v roce 2018 a 717 mil. Kč v roce 2020). Zaměření podpořených projektů je zejména na oblasti „biodiversity“, „clean energy“, „eliminating pollution“ a „sustainable industry“ z pohledu počtu podpořených projektů. Z pohledu finanční podpory převažuje „clean energy“ a „sustainable industry“, což je zcela v souladu se strukturou hospodářství ČR.

Byť nebudou projekty VaVal v ostatních programech nutně muset být zaměřeny na zelenou agendu, část z nich však standardně končí výsledky, které přispívají k ochraně životního prostředí a plnění dalších cílů „zelené agendy“.

Některé projekty podpořené v rámci synergií s rámcovým programem pro výzkum a inovace budou naplňovat zelenou agendu, a to v souladu s cíli jednotlivých Evropských partnerství a v souladu s výzvami EIC Accelerator.

Viz tabulka v příloze.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta má přímý dopad na **digitalizační agendu**, konkrétně v intervenční oblasti 2 „*Digitální investice do výzkumu a vývoje*“ a intervenční oblasti 5 „*Digitalisation of businesses*“, kde konkrétně jde o podporu *inovačních procesů v malých a středních podnicích (procesní, organizační, marketingové, inovace zaměřené na uživatele a poptávku)*.

Mezi podpořenými projekty v Programu The Country for the Future bude významná část aktivit zaměřena na digitalizaci procesů a vnitřních postupů v podnicích. V nastavení podmínek dalších vyhlašovaných soutěží bude věnována ještě vyšší pozornost příspěvku projektů k zavádění principů digitalizace a takové projekty budou dále odděleně monitorovány tak, aby příspěvek v této oblasti mohl být explicitně sledován.

Významný příspěvek k výzkumu a vývoji v oblasti digitalizace přinese program TREND, konkrétně v rámci *Intervention field 2: Digital-related investment in R&D*. Program, jeho specifické cíle a jeho jednotlivé výzvy cílí mj. na příspěvek k naplňování principů agendy Průmysl 4.0, na využívání 5G sítí a na další prvky digitální tranzice. Zaměření programu na „digitální agendu“ lze doložit z analýzy pilotních výzev, kdy přes 35 % projektů je zaměřeno na Průmysl 4.0 (což je jako bonifikační kritérium explicitně posuzováno) a společně s dalšími tématy „digitální agendy“ je na ni zaměřena velká část projektů.

Rovněž v programu Národní centra kompetence se předpokládá několik projektů center se specifickým zaměřením na témata výzkumu a vývoje spojená se zelenou a digitalizační agendou. V současné pilotní realizaci národních center kompetence jsou celkem 4 centra výrazně zaměřená na agendu digitalizace a 2 centra výrazně zaměřená na zelenou agendu.

Také v programu DOPRAVA 2020+ budou podpořeny projekty zaměřené do oblasti digitalizace, a to konkrétně v oblasti dopravy, jejího řízení a procesů a samotných technologií a jejich rozvoje včetně oblasti chytré mobility, autonomní mobility či mobility jako služby.

Digitalizace bude reflektována i v rámci synergií s rámcovým programem pro výzkum a inovace, a to specificky v relevantních výzvách jednotlivých Evropských partnerství či projektech Seal of Excellence EIC Accelerator.

Viz tabulka v příloze.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Ve všech investicích bude v procesu hodnocení návrhů projektů důsledně zajištěno dodržování principu „významně nepoškozovat“ (DNSH). Jak je podrobněji uvedeno v tabulce 1.1.1a, většina programů naplňujících investice nemá přímou souvislost s mitigací, adaptací na změnu klimatu, dopadem na vodní útvary a vodu v krajině, oběhovým hospodářstvím, znečišťováním životního prostředí ani biologickou rozmanitostí a ekosystémy. Cílem všech investic je tvorba nových výsledků výzkumu a inovací v prioritních oblastech RIS3 strategie. V programech, kde by uvedená témata projektů mohla být s ohledem na zaměření programů relevantní, bude naplňování principu DNSH ověřováno u každého jednotlivého projektu, neboť bude např. součástí binárních kritérií pro výběr projektů k podpoře.

Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Investice pro tuto komponentu byly vybrány zejména s ohledem na jejich vysoký potenciál příspěvku k naplnění reforem definovaných Národní politikou VaVal a Inovační strategií ČR 2019-2030 a tedy i Plánu obnovy. Tyto investice jsou již od roku 2020 pilotně realizovány z národních prostředků. V souladu s koncepcí Plánu obnovy a principem komplementarity se počítá s výrazným kofinancováním z národních prostředků v rámci těchto vybraných investic. Výdaje na toto kofinancování jsou plánovány podle původního návrhu výdajů státního rozpočtu ČR, resp. podle jeho aktuálních možností.

Prostředky Fondu obnovy tak budou využity na financování části projektů v rámci jednotlivých výzev, vyhlašovaných v období 2020-2022, které by nemohly být podpořeny s ohledem na vysokou absorpční kapacitu výrazně převyšující možnosti státního rozpočtu ČR. Jedná se o soutěže, do kterých se hlásí a bude hlásit velký počet návrhů projektů splňujících podmínky daného programu podpory, a tedy vhodných k podpoře. S ohledem na specifické zaměření každé z pěti vybraných investic (programů) je pak poměr mezi plánem zapojení národních prostředků a prostředků Fondu obnovy různý.

Veškeré náklady na komponentu sestávají z nákladů na podporu konkrétních projektů výzkumu, vývoje a inovací v rámci schválených programů podpory, vybraných ve veřejných soutěžích podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Odhad nákladů komponenty tedy vychází z následujících podkladů:

- **konkrétních podmínek financování uvedených v programech podpory** (odhadovaný rozpočet programu, plán vyhlašování soutěží, příjemci podpory, způsobilé náklady, maximální objem podpory na jeden projekt atd.);
- **výsledků již realizovaných veřejných soutěží** na příjem projektů k podpoře (finanční údaje za doručené a podpořené projekty, ze kterých vyplývá údaj o „průměrném projektu“);
- v případě absence výše uvedených údajů byla jako podklad využita **analýza předchozích obdobných aktivit**, tedy údaje za předchozí programy podpory.

V rámci hodnocení všech návrhů projektů doručených do veřejné soutěže jsou explicitně hodnoceny i navrhované náklady, a to z hledisek:

- **způsobilosti** podle použitých předpisů (zejména GBER),
- **věcné nezbytnosti** pro dosažení deklarovaných cílů projektu,
- **principu 3E** (Hospodárnost, Účelnost, Efektivnost).

Projekty, které uvedené body nesplňují, buď nejsou doporučeny k podpoře, nebo je jejich rozpočet v průběhu hodnocení krácen.

V případě podpory projektu je jeho realizace po celou dobu řešení monitorována a je rovněž podle uvedeného zákona prováděna na daném vzorku projektů finanční kontrola, která v případě porušení podmínek smlouvy o poskytnutí podpory, včetně případného financování nezpůsobilých nákladů, ukládá příjemci příslušný odvod neoprávněně čerpané dotace.

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče (MZČR)

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče

Oblast politiky/obor zájmu: *Social policy, Skills, Education and training, Multidisciplinary, Health Care*

Zdravotnictví se ukázalo ve světle pandemie jako jeden z nejdůležitějších sektorů hospodářství a jeho modernizace a rozvoj jsou nutné i z pohledu finanční udržitelnosti nejen s ohledem na stávající reálné hrozby, ale i s ohledem na budoucí demografický vývoj.

Pandemie COVID-19 ukázala, že je nezbytné se zaměřit na podporu a ochranu veřejného zdraví a zajistit zvýšení odolnosti systému zdravotní péče. Zdravotnictví musí být připraveno flexibilně reagovat na nově se objevující hrozby, jako je například COVID-19 nebo obdobná infekční onemocnění s pandemickým potenciálem. Kromě vlastní odborné a kapacitní připravenosti zdravotnického systému je nezbytná datová a infrastrukturní připravenost. Zvýšení odolnosti systému je nutné realizovat jak v rámci akutní péče při vypuknutí epidemie, tak v rámci péče následné, kdy velká část pacientů si nese následky tohoto onemocnění a očekává se přetížení zdravotního systému i v tomto směru.

Právě tato skutečnost ukazuje, že je nezbytné akcentovat problémy v oblasti následné nemocniční rehabilitační péče po kritických stavech, neboť včasná a dostatečná rehabilitace pacientů po odeznění kritického stavu, včetně těch zapříčiněných onemocněním COVID-19, je jedním z klíčových faktorů pro komplexní zotavení pacientů po odeznění kritického stavu a podílí se zásadním způsobem na obnovení či udržení soběstačnosti pacientů.

Další oblastí, která byla pandemií ovlivněna a která ještě vystupuje do popředí, je především personální stabilizace resortu, která je ve velké míře ovlivněna systémem vzdělávání zdravotnických pracovníků.

Navrhovaná komponenta je součástí širších snah o zvýšení odolnosti systému zdravotní péče i o zvýšení dostupnosti zdravotnických pracovníků. V rámci komponenty Národního plánu obnovy je primárně řešena oblast významných investic zdravotnické infrastruktury a zvýšení systému odolnosti zdravotní péče prostřednictvím systému vzdělávání zdravotnických pracovníků a plánování personálních kapacit, které představují hlavní předpoklady pro navýšení počtu pracovníků ve zdravotnictví.

Oblast zdravotní péče je nedílnou součástí základních strategických vládních dokumentů. Investiční aktivity jsou v souladu s Národním investičním plánem. Hlavní koncepční dokument resortu zdravotnictví pak představuje Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 (dále jen „Zdraví 2030“), přijatý usnesením vlády č. 743/2020 ze dne 13. července 2020, který byl na základě vyhodnocení jarní epidemiologické situace aktualizován, aby ji reflektoval. Zdraví 2030 plynule navazuje na Strategický rámec Česká republika 2030 přijatý vládou ČR i na dříve formulované strategické materiály, jako jsou Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí („Zdraví 2020“) a jeho příslušné akční plány; Národní strategie elektronického zdravotnictví; Strategie reformy psychiatrické péče.

Zdraví 2030 soustřeďuje specifické cíle Strategického rámce ČR 2030 do 3 strategických cílů 1) Ochrana a zlepšení zdraví obyvatel, 2) Optimalizace zdravotnického systému, 3) Podpora vědy a výzkumu. Tyto strategické cíle se pak rozpadají na 7 specifických cílů, které kopírují investiční a neinvestiční priority Ministerstva Zdravotnictví pro programové období politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU 2021+, a které budou realizovány prostřednictvím 6 navazujících implementačních plánů (Specifický cíl 3.1 Zapojení vědy a výzkumu do řešení prioritních úkolů zdravotnictví bude implementován prostřednictvím Národní koncepce zdravotnického výzkumu v gesci RVVI).

Cíl:

Rozvoj systému vzdělávání lékařského a nelékařského personálu v oblasti intenzivní medicíny,

Zvýšení dostupnosti a rozvoj komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech,

Zlepšení možností plánování personálních kapacit na národní i regionální úrovni,

Zlepšení organizace a průchodnosti postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků,

Zlepšení infrastruktury pro zajištění specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků,

Rozvoj vysoce specializované péče – vybudování centra kardiovaskulární a transplantační medicíny.

Výše uvedené cíle zcela korespondují s aktuální politikou EU, která klade velký důraz na oblast ochrany a podpory veřejného zdraví právě prostřednictvím zvýšení odolnosti a rozvoje systému zdravotní péče. Cíle jsou rovněž v souladu s Doporučeními EU pro Českou republiku, neboť Rada v doporučeních pro rok 2020 doporučuje: „Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví.“ Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče bude dosaženo podporou poskytovatelů zdravotní péče, kteří jsou klíčoví pro celé české zdravotnictví. Zvýšení průchodnosti postgraduálního vzdělávání bude mít přímou vazbu kromě posílení dostupnosti zdravotnických pracovníků i na posílení primární péče, neboť právě v případě všeobecných praktických lékařů a praktických lékařů pro děti a dorost je dostupnost těchto pracovníků v některých regionech až kritická.

Reformy a/nebo investice¹²⁷:

COFOG: Veřejné zdravotnické služby, Ambulantní zdravotní péče, Postgraduální vzdělávání

Flagship: Modernise, Reskill and Upskill

1. Reforma/investice – Vznik simulačního centra intenzivní medicíny včetně optimalizace systému vzdělávání

2. Reforma/investice – Zvýšení dostupnosti a rozvoj komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech

3. Investice – Rozvoj vysoce specializované péče – vybudování centra kardiiovaskulární a transplantační medicíny

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 4,7 mld. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 4,4 mld. Kč.

Veškeré uvedené projekty budou zasmluvněny nejpozději ve 3Q 2023.

Další popis komponenty

Zdravotní stav populace je významným ukazatelem kvality života v ČR. S ohledem na zkušenosti s řešením pandemie COVID-19 vzrůstá význam potřeby podpory a rozvoje systému veřejného zdraví, epidemiologické bdělosti a dalších komponent s tím souvisejících. Musí být kladen větší důraz na oblast ochrany a podpory veřejného zdraví a zajištění rozvoje a zvýšení odolnosti systému.

Pandemie COVID-19 ukázala nejen nezbytnost podpory péče akutní, ale i nutnost podpořit péči rehabilitační po kritických stavech, která byla dlouhodobě v rámci systému opomíjena, nicméně tvoří základní, a především zásadní předpoklad pro komplexní zotavení pacientů po odeznění kritického stavu. Stav poznání i technické prostředky moderní intenzivní péče prodělávají v posledních několika dekádách bouřlivý vývoj, a v důsledku toho je možno zachránit čím dál větší množství kriticky nemocných. Průvodním jevem tohoto pozitivního vývoje s klesající mortalitou kriticky nemocných je však nárůst počtu nemocných s následky kritických stavů, kteří nenabýli plné funkční zdatnosti, nejsou schopni návratu do zaměstnání, nejsou soběstační nebo nejsou vůbec schopni propuštění do domácí péče z důvodů různých stupňů invalidity. Důvodem nedostatečného návratu do uspokojivého zdravotního a funkčního stavu je celý komplex problémů, které sahají od motorického postižení při dekonkoci, neuropatii a myopatii kriticky nemocných včetně dysfunkce polykacích svalů znemožňující bezpečný příjem potravy, přes posttraumatickou stresovou poruchu až po kognitivní a smyslové dysfunkce a poruchy řeči.

Mimořádný nárůst nemocných s výše uvedenou problematikou je spojen s velkým množstvím kriticky nemocných v rámci pandemie COVID-19. Tito nemocní trpí mimořádně těžkými následky kritického stavu v důsledku dlouhodobé umělé plicní ventilace a současné léčby kortikosteroidy a svalovými relaxancií s obrazem těžkého neuromuskulárního postižení až

¹²⁷ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

prakticky úplné imobility včetně postižení i jiných orgánových systémů. To klade ještě vyšší nároky na systém akutní i dlouhodobé péče o tyto stavy v síti zdravotnických zařízení na celém území ČR a pravděpodobně v blízké budoucnosti povede k dosažení limitu kapacity těchto zařízení. Zásadním článkem v prevenci a včasné i dlouhodobé léčby těchto poruch je rehabilitace. Cílem tohoto zaměření/reformy je zajistit dostatečné materiální vybavení a erudované odborné vedení při rehabilitaci kriticky nemocných v síti zdravotnických zařízení v ČR, která o tyto nemocné pečují (zdravotnická zařízení poskytující akutní lůžkovou péči na jednotkách intenzivní péče).

Kromě podpory rehabilitační péče po kritických stavech je také cílem zaměřit se na modernizaci a rozvoj infrastruktury, na udržení zdravotní péče v optimálním rozsahu a na vytvoření moderního a komfortního prostředí pro pacienta. Účelem je deklarovat poskytování zdravotní péče v odpovídajícím rozsahu a kvalitě; deklarovat rozvoj kapacit zejména vysoce specializované péče, který významně přispěje ke zlepšení poskytování zdravotních služeb pacientům České republiky, a tím i k odolnosti systému včetně kýženého efektu rozvoje. Realizace významných rozvojových investic je pro české zdravotnictví klíčová. V rámci této komponenty jednou z takovýchto plánovaných strategických investic, s cílem modernizovat a rozšířit kapacity vysoce specializované péče v oblasti kardiologie, kardiochirurgie a transplantace, je vybudování centra kardiovaskulární a transplantační medicíny v Brně.

Dále se komponenta zaměřuje na vybudování systému vzdělávání pro zdravotnický personál na špičkové úrovni a posílení přípravy specialistů na urgentní péči, čímž bude zajištěna vyšší odolnost systému zdravotní péče v oblasti běžného využití urgentní péče, ale systém bude také plnohodnotně připraven na výjimečné stavy, jako je například výskyt pandemie.

Neinvestiční (měkké) aktivity se pak zaměřují na následující oblasti:

1) oblast plánovací – tato oblast zajistí data pro správné rozhodování Ministerstva zdravotnictví, krajů a dalších relevantních orgánů o tom, na jaká zdravotnická povolání a obory se má zaměřit aktuální podpora s tím, že Národní informační systém pro monitoring personálních kapacit dá možnost činit rozhodnutí i s ohledem na předpokládaný demografický vývoj a další důležité faktory nutné pro plánování zdravotní péče v jednotlivých oborech a regionech. Tato data však budou moci využívat i absolventi zdravotnických škol při rozhodování o oboru, na který se zaměří.

2) oblast vzdělávání – tato oblast jednak zajišťuje přísun nových pracovníků, ale rovněž přispívá k udržení pracovníků stávajících, pokud je celoživotní vzdělávání nastaveno motivačním a rozvojovým způsobem. Tzv. specializační vzdělávání (zjednodušeně vzdělávání v době od získání vysokoškolského titulu až po získání způsobilosti poskytovat samostatně zdravotní péči v jednotlivých oborech včetně tzv. nástavbových) je dlouhým náročným procesem a jeho složitá organizace je často považována za jednu z bariér pro přísun nových pracovníků do zdravotnictví.

K optimalizaci systému vzdělávání by měly přispět následující aktivity:

a) Elektronizace řízení specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků, která velmi zjednoduší získávání informací o specializačním vzdělávání pro samotné účastníky vzdělávání, tj. o konkrétních požadavcích kladených na lékaře, o dostupnosti školicích míst, o kvalitě vzdělávání v jednotlivých zařízeních, ale přinese i ulehčení agendy i samotným organizacím do něj zapojeným (tj. zrychlí proces udělování akreditací, umožní kontroly dodržování podmínek akreditace, zjednoduší kontrolu splnění požadavků vzdělávacích programů před připuštěním lékaře k příslušné zkoušce, případně např. může potenciálně přispět k rozvinutí sítě akreditovaných pracovišť, kterých je v některých oborech akutní nedostatek). Jedná se o vytvoření a vzájemné propojení on-line systémů, prostřednictvím kterých by bylo možné koordinovat specializační vzdělávání lékařů na všech úrovních – MZ, akreditovaná zařízení (poskytovatelé zdrav. služeb), pověřené organizace (lékařské fakulty). Díky propojení na stávající registry např. registr poskytovatelů zdrav. služeb by bylo možné některé agendy MZ plně elektronizovat (např. akreditace k zajištění specializačního vzdělávání). Součástí systému by byla i platforma pro evaluaci specializačního vzdělávání. Propojení všech subjektů současně usnadní monitoring činnosti souvisejících se zajišťováním specializačního vzdělávání a umožní sledování jejich nákladovosti/hospodárnosti.

b) Vybudování infrastruktury pro specializační a celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků – vybudování simulačního centra zejména pro intenzivní medicínu přispěje ke kvalitě vzdělávání v oblasti, která je nyní s ohledem na COVID-19 prioritní.

2. Hlavní výzvy a cíle

Cílem komponenty je posílení odolnosti systému zdravotnictví prostřednictvím investic do zdravotnické infrastruktury a optimalizace vzdělávání zdravotnických pracovníků v oblasti akutní péče, dále pak rozvoj diagnostické péče, rozvoj

nejmodernější péče a rozvoj rehabilitační péče po krizových stavech. Samotný základní výzkum v oblasti zdravotnictví je řešen v rámci komponent v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Výzkumná základna pro oblast zdravotnictví bude komplementárně podpořena komponentou 5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví.

a) Hlavní výzvy

Zdraví a kvalita zdravotnictví jsou zásadní prioritou celé ČR a mají významný ekonomický dopad, který se projevuje v míře zaměstnanosti či zatížení zdravotního a sociálního systému. Tuto provázanost s národním hospodářstvím podtrhla současná pandemie COVID-19, která si nejen vyžádala zásadní omezení ve všech aspektech života, ale ukázala i některé dílčí, ale z hlediska dopadů klíčové slabiny zdravotnického systému, mezery a určitou nedostatečnost kapacity zdravotnického systému, nutnost řešení řady jeho strukturálních problémů i nezbytnost investic do budování jeho specifických kapacit.

Hlavní výzvou této komponenty je primárně zajištění vysoce kvalifikovaného zdravotnického personálu, navýšení absorpční kapacity zdravotního systému ČR, jak do kapacity zdravotnického personálu, tak do kapacity nemocniční infrastruktury a dostatku lůžek pro akutní, ale i následnou péči v odpovídající kvalitě.

Výzva je definována současnou situací, kdy v okamžiku výskytu krize, jako je pandemie COVID-19, je české zdravotnictví zcela na hraně funkčnosti a veškeré volné kapacity jsou spotřebovány. Těmto rizikům je potřeba systémově čelit a rozvíjet a navyšovat kapacity zdravotnického systému.

b) Cíle

Mezi hlavní cíle této komponenty patří:

- Rozvoj systému vzdělávání lékařského a nelékařského personálu v oblasti intenzivní medicíny,
- Zvýšení dostupnosti a rozvoj komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech,
- Zlepšení možností plánování personálních kapacit na národní i regionální úrovni,
- Zlepšení organizace a průchodnosti postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků,
- Zlepšení infrastruktury pro zajištění specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků,
- Rozvoj vysoce specializované péče – vybudování centra kardiovaskulární a transplantační medicíny.

Parciální cíle:

Cíl 1: Parciálním cílem komponenty je zlepšení infrastruktury pro zajištění specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků (lékařů, nelékařských zdravotnických pracovníků i nezdravotnických pracovníků), které bude dosaženo splněním následujících cílů:

1. Zkvalitnění procesu vzdělávání díky využití nových postupů a výukových trendů,
2. Zlepšení technických kompetencí, komunikačních a rozhodovacích kompetencí školenců,
3. Zavedení standardů vyhodnocení práce školenců a vytvoření metodiky testování dovedností a znalostí školenců,
4. Rozvoj týmové a mezioborové spolupráce,
5. Mezinárodní spolupráce v rámci společností zabývajících se aplikací simulace v medicíně,
6. Vývoj vlastních scénářů.

Cíl 2: Parciálním cílem je zvýšení dostupnosti a rozvoj komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech, čímž se dosáhne:

1. Zlepšení organizace a odborného vedení rehabilitace specializovanými pracovníky (fyzioterapeuty),
2. Vyššího zapojení ošetřujícího personálu do rehabilitačních aktivit po jejich adekvátní edukaci, pod vedením specialistů,
3. Posílení infrastruktury (vybavení) příslušných pracovišť přístroji pro komplexní rehabilitaci všech postižených systémů a funkcí na úrovni současných technologií, jež snižují nároky na personál.

Cíl 3: Parciálním cílem komponenty je rozvoj vysoce specializované péče s nadregionální působností. Základním úkolem je poskytování specializované diagnostiky a léčby závažných kardiovaskulárních onemocnění dětí a dospělých včetně transplantační medicíny. V současné době je poskytována léčebná péče na nejvyšší úrovni a každoročně narůstá objem provedených úkonů a poskytnuté péče. Prostorová kapacita pro tuto vysoce specializovanou léčbu jsou dlouhodobě nezměněny a z tohoto důvodu je zapotřebí navýšit kapacitu pracovišť poskytujících vysoce specializovanou péči jak do kapacit operačních sálů, tak kapacit jednotek intenzivní péče a následné lůžkové péče, aby vyhovovaly dnešní době, standardům a nezbytnému rozvoji.

c) Národní strategický kontext

Komponenta a její priority vychází ze současné epidemiologické situace spojené s COVID-19 a je v souladu se Strategickým rámcem Zdraví 2030 a jeho implementačními plány. Jednotlivé aktivity vychází z relevantních dílčích cílů nebo na ně přímo navazují. Bližší informace o Zdraví 2030 jsou uvedeny v úvodní části komponenty.

Komponenta je komplementární a doplňková k aktivitám podporovaným v rámci programového období 2021-2027 v Integrovaném regionálním a operačním programu II (IROP II) a rovněž s nově vznikajícím nástrojem ReactEU, kde prioritami v oblasti zdravotnictví jsou:

IROP II

- Reforma primární péče

- cílem reformy primární péče musí být její postupná proměna a posílení tak, aby byla schopna poskytovat v maximálním rozsahu co nejširší, a přitom kvalitní péči snadno dostupnou pacientovi, např. prostřednictvím vytvoření sítě urgentních příjmů a na ně napojené lékařské pohotovostní služby. Cílem podpory IROP II v oblasti primární péče je zlepšení kvality a zvýšení dostupnosti primární péče prostřednictvím tvorby sítě urgentních příjmů, tedy vznik a modernizace urgentních příjmů. Zcela komplementárními aktivitami reformy primární péče (a systémově doplňující plánované aktivity IROP II) je rozvoj systému vzdělávání lékařského a nelékařského personálu v oblasti intenzivní medicíny formou vybudování simulačního centra a zvýšení dostupnosti a rozvoj navazující komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech.

React-EU

- Modernizace a posílení odolnosti páteřní sítě poskytovatelů zdravotní péče s ohledem na potenciální hrozby – Rozvoj a modernizace pracovišť v návaznosti na standardizovanou síť urgentních příjmů – JIP, ARO, operační sály, intervenční a diagnostická pracoviště.

Priorita je zaměřena na posílení zdravotního systému prostřednictvím rozvoje páteřních poskytovatelů zdravotní péče v oborech navazujících na urgentní příjem ať už 1. nebo 2. typu. Jedná se například o podporu lékařských oborů anesteziologie a resuscitace (včetně operačních sálů a centrální sterilizace), JIP, ARO, semiintenzivní péče aj.

- **Rozvoj a zvýšení odolnosti poskytovatelů péče o zvláště ohrožené pacienty – Rozvoj péče o zvláště ohrožené pacienty (onkologičtí pacienti, pacienti s kardiovaskulárními onemocněními a další)**

Priorita je zaměřena na rozvoj péče o pacienty, kteří jsou zvláště ohroženi pandemií Covid19, a to především z hlediska možného těžkého průběhu nemoci či dokonce fatálních následků z důvodu množství komorbidit. Podpora bude zaměřena na péči o onkologické pacienty, pacienty s vážnými kardiovaskulárními onemocněními, pacienty se zvláště závažnou obezitou, pacienty, jejichž zdravotní stav vyžaduje doléčení v lůžkovém zdravotnickém zařízení (následná péče) a osoby s duševním onemocněním. (přístrojové vybavení, stavby a rekonstrukce).

U investičních aktivit bude jednoznačně nastaveno pravidlo, že v rámci Národního plánu obnovy jsou podporovány investice dlouhodobějšího charakteru, pro které není možné využít ReactEU, a dále investice komplementární k nastavení podpory v IROP II, ze kterého není možné podpořit území Prahy nebo jen v omezeném režimu.

OPZ+

U aktivit zaměřených na vzdělávání a plánování, jsou pak reformy a investice v rámci této komponenty součástí aktivit připravovaných k realizaci v rámci Implementačního plánu 2.2 Zdraví 2030. Implementační plán se zaměřuje především na aktivity, které přímo realizuje Ministerstvo zdravotnictví, tj. není v něm přímo zahrnuta další podstatná oblast nutná pro zvýšení dostupnosti zdravotnických pracovníků – tj. pregraduální vzdělávání, které má přímo v gesci Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. V této oblasti Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) připravilo „Dlouhodobé finanční opatření k navýšení kapacit lékařských fakult ČR na období 2019-2029“. Jedná se o investici cca 7 mld. Kč do navýšení počtu absolventů studijního programu Všeobecné lékařství, dorovnání financování výuky, zvýšení mezd a posílení kapacit vyučujících, tak o vytvoření potřebných organizačních a materiálních podmínek. V případě podpory navýšení počtu nelékařských pracovníků probíhá, např. s cílem zvýšení atraktivity a prestiže zdravotnických pracovníků, motivační a náborová kampaň „Studuj zdravku“. S cílem zatraktivnit studium zdravotnických oborů pak MZ připravilo v rámci svých nemocnic stipendijní programy pro studenty středních a vysokých škol.

Komponenta je komplementární a doplňková k aktivitám podporovatelným v rámci programového období 2021-2027 v Operačním programu Zaměstnanost+, kde jednou z priorit v oblasti zdravotnictví je Podpora rozvoje personálních zdrojů ve zdravotnictví prostřednictvím zvýšení atraktivity zdravotnických povolání, podpory edukačních programů a celkového zlepšení pracovního prostředí ve zdravotnictví.

d) Předchozí snahy

Oblast rozvojových investic musí být standardně součástí agendy resortu – základní oblastí financování jsou národní investiční programy určené jak pro příspěvkové organizace MZ, tak pro regionální nemocnice. Velkým zdrojem příjmů jsou i evropské fondy – v rámci zdravotnictví byla a je standardně podporován nákup přístrojů, což umožňuje modernizaci péče, nicméně může docházet k zanedbávání technického stavu budov, případně se těžko hledají prostředky na stavbu nových budov odpovídající moderním požadavkům. Specifické zůstává postavení nemocnic na území hl. města Prahy, neboť zdravotnictví na území rozvinutého regionu je z ESIF podporováno ve významně menší míře než zdravotnictví na území ostatních krajů, nicméně pražské nemocnice poskytují v některých oborech vysoce specializovanou péči pro pacienty z celého území ČR. Navíc projekty z ESIF se většinou zaměřují jen na pořízení přístrojové techniky a nejsou z nich tedy podporovány velké strategické projekty s nadregionálním významem.

V současném programovém období je podpora specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků jednou z aktivit Operačního programu Zaměstnanost v rámci, kterého jsou však realizovány projekty na podporu jen několika málo oborů (např. dětské neurologie, dětské klinické psychologie a klinické farmacie). Nicméně se jedná vždy o v podstatě nesystémové aktivity řešící problém jen v jedné zrovna nyní kritické oblasti.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis investice

6.1.1 Vznik simulačního centra intenzivní medicíny včetně optimalizace systému vzdělávání

Výzva	Aktuální řešení koronavirové pandemie ukázalo, že náš zdravotní systém je připraven zejména kapacitně dobře a že právě obory anesteziologie a intenzivní péče hrají v léčbě těžce nemocných pacientů klíčovou roli.

	V souvislosti s optimalizací systému specializačního vzdělávání byla v roce 2021 zahájena příprava analýzy specializačního vzdělávání. K provedení analýzy systému specializačního vzdělávání se Ministerstvo zdravotnictví rozhodlo rovněž v reakci na kontrolní nálezy Nejvyššího kontrolního úřadu z kontroly č. 19/06 Peněžní prostředky poskytované k zajištění vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví. Analýza se tedy připravuje. Další zkvalitnění procesu postgraduální přípravy za použití nejmodernějších výukových prostředků, zejména v oblasti intenzivní medicíny, je tedy vysoce žádoucí, vzhledem k potřebě zvýšit úroveň znalostí a praktických návyků při diagnostice a léčbě akutních zdravotních a život ohrožujících stavů a týká se i řady dalších medicínských oborů. Nedílnou součástí je přednemocniční péče poskytovaná složkami IZS, urgentní příjem. Simulační centrum s celorepublikovou působností pro postgraduální specializační a celoživotní vzdělávání v ČR dosud neexistuje. Simulace se v poslední době stává nedílnou součástí výuky lékařských i nelékařských oborů. Tento trend vede k budování simulačních laboratoří, v nichž probíhá inovativní výuka na simulátorech věrně napodobujících reálné situace a prostředí na různých typech zdravotnických pracovištích, motivující frekventanty k samostatnosti a kritickému myšlení a umožňující získané dovednosti snadněji převést do klinické praxe také díky okamžité zpětné vazbě, které se účastníkům v rámci tréninku dostane. Výuka pomocí simulace zahrnuje široké spektrum aktivit od nácviu jednoduchých úkonů až po komplexní péči o pacienty specializovanými zdravotnickými týmy v přednemocniční péči, na oddělení ARO a JIP, na operačních či porodních sálech nebo simulaci urgentních situací v terénu či na jednotkách intenzivní péče pomocí virtuální reality. Důvodů pro zavedení simulace do medicínského vzdělávání na všech úrovních je mnoho. Jsou to jednak legální a etické požadavky zaměřené na zvýšení bezpečnosti a komfortu pacienta, ale i nižší ochota ze strany pacientů spolupracovat při výuce a podstupovat vyšetření či zákroky méně zkušeného zdravotního personálu. Díky možnosti vytvořit širokou škálu klinických situací je zabezpečen nácvik i takových situací, se kterými se školenec během praktické stáže, díky jejich nízké frekvenci výskytu, nemá možnost vždy setkat. Simulační vzdělávací program lze přizpůsobit i školencům s různou úrovní vstupních znalostí. Simulace ve výuce zdravotnického personálu používá princip „učení se z chyb“, který pohlíží na chyby jako na příležitost motivující k dalšímu vzdělávání a na rozdíl od dosavadní praktické výuky, chyby neohrožují pacienta (koncept „error free medicine“). Výrazně se tak zvyšuje bezpečnost pacientů, účinnost stanovené léčby či zavádění nejmodernějších metod do klinické praxe. Další přínosy výuky za pomoci simulátorů jsou především společná týmová školení lékařů a nelékařských profesí, která obvykle během studia nejsou zajištěna. Techniky, nástroje a strategie založené na simulaci mohou být využity jak k výuce, tak i jako hodnotící nástroj individuálních nebo týmových dovedností a kompetencí díky standardizaci postupů a scénářů.
Cíl	Hlavním cílem projektu je zlepšení infrastruktury pro zajištění specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků (lékařů, nelékařských zdravotnických pracovníků i nezdravotnických pracovníků). Cíle projektu: 1. Zkvalitnění procesu vzdělávání díky využití nových postupů a výukových trendů.

	2. Zlepšení technických kompetencí, komunikačních a rozhodovacích kompetencí školenců. 3. Zavedení standardů vyhodnocení práce školenců a vytvoření metodiky testování dovedností a znalostí školenců. 4. Rozvoj týmové a mezioborové spolupráce. 5. Mezinárodní spolupráce v rámci společností zabývajících se aplikací simulace v medicíně. 6. Vývoj vlastních scénářů. Zlepšení infrastruktury pro zajištění specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků – simulační centrum. <u>Definice simulačního centra:</u> simulační centrum je objekt, který nabízí ve speciálně vybavených prostorách, dokonale imitujících reálná klinická pracoviště, škálu mechanických i elektronických simulátorů a pomůcek včetně HW a SW vybavení, jež umožňuje navození různých simulačních scénářů s možností obrazové i zvukové registrace činností školenců, zajišťujícím efektivní průběh výuky a umožňujícím následné vyhodnocení průběhu školení odborným týmem. Hlavní přínos projektu: - nácvik řešení komplexních klinických situací a stavů v bezpečném prostředí s možností „poučit se z chyb a zkusit vše znovu“ a především získat okamžitou zpětnou vazbou školitele, - efektivní přenos získaných zkušeností a dovedností do reálné praxe - zlepšení spolupráce mezi jednotlivými obory medicíny. - standardizace postupů v případech urgentních situací - zvýšení bezpečnosti pacientů a předcházení pochybení, zlepšení klinických výsledků díky integraci výuky pomocí simulátorů do postgraduálního vzdělávání lékařů, - možnost školení celých týmů z různých zdravotnických zařízení - využití výuky na simulátorech pro všechny složky integrovaného záchranného systému. Optimalizace systému vzdělávání ve zdravotnictví bude zaměřena na subjekty, které zajišťují specializační vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, což jsou Ministerstvo zdravotnictví, lékařské fakulty, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, akreditovaná zařízení (poskytovatelé zdravotních služeb, u kterých vzdělávání probíhá) a lékaři zařazení do specializačního vzdělávání. Základním předpokladem reformy je provedení analýzy stávající situace systému specializačního vzdělávání. Hlavní kroky spočívají v umožnění okamžité výměny informací o stavu spec. vzdělávání mezi všemi subjekty. Objem a druh informací, které budou jednotlivým subjektům dostupné se budou odvíjet od jejich role v systému. Jedním z kroků je rovněž vytvoření nástroje pro evaluaci akreditovaných zařízení, díky kterému bude možné měřit kvalitu zajišťovaného vzdělávání. Budou definovány kompetence jednotlivých subjektů, propojení stávajících registrů dat, které se týkají zdravotnických pracovníků a poskytovatelů zdrav. služeb, vytvoření platformy, přes kterou bude možné data získávat a která umožní rovněž evaluaci vzdělávání zajišťovaného v akreditovaných zařízeních. Cílem této aktivity bude výměna dat o zajišťování specializačního vzdělávání na úrovni všech subjektů, a především zlepšení organizace a průchodnosti postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků a s tím související dopady, jako je zkrácení doby specializačního vzdělávání, zlepšení věkového profilu lékařů, kteří mohou samostatně vykonávat povolání lékaře, zlepšení dostupnosti péče.

Implementace	Za implementaci bude zodpovídat Institut pro postgraduální vzdělávání v případě vybudování Simulačního centra. Za další cíle spojené s optimalizací vzdělávacího systému bude za implementaci zodpovídat Ministerstvo zdravotnictví s relevantními partnery.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Návrh projektu vychází z dlouholeté zkušenosti ČR v oblasti specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků a jeho hlavním záměrem je zkvalitnění procesu dalšího vzdělávání ve zdravotnictví zejména v oborech anesteziologie a intenzivní péče prostřednictvím vybudování Školícího a simulačního centra pro anesteziologii a intenzivní medicínu. Aktuální řešení koronavirové pandemie ukázalo, že náš zdravotní systém je připraven zejména kapacitně dobře, a že právě obory anesteziologie a intenzivní péče hrají v léčbě těžce nemocných pacientů klíčovou roli. Další zkvalitnění procesu postgraduální přípravy za použití nejmodernějších výukových prostředků zejména v oblasti intenzivní medicíny je tedy vysoce žádoucí, vzhledem k potřebě zvýšit úroveň znalostí a praktických návyků při diagnostice a léčbě akutních zdravotních a život ohrožujících stavů se týká i řady dalších lékařských oborů. Na nově vzniklé centrum budou napojeny státní a fakultní nemocnice a jejich specializovaní lékaři. MZ bude zapojeno z pozice zřizovatele realizátora simulačního centra (Institut postgraduálního vzdělávání). V rámci dílčí aktivity zaměřené na optimalizaci systému postgraduálního vzdělávání se bude počet zúčastněných stran zvyšovat postupně s tím, jak bude reforma probíhat. V prvních fázích budou zapojeny stakeholdery pouze Ministerstvo zdravotnictví a tzv. pověřené organizace (8 lékařských fakult a Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví). V dalších fázích budou zahrnuty rovněž akreditovaná zařízení, kterých je několik stovek.
Překážky a rizika	Časové riziko – projekt je plánovaný na realizaci přibližně 5 let, kdy fyzickou realizaci je možné zahájit až na základě právního nároku na financování zamýšleného projektu. Stěžejní pro realizaci tohoto projektu v uvedeném rozsahu je nejpozději 3Q 2021. Personální zajištění pro následnou aktivitu simulačního centra – s realizací postgraduálního vzdělávání jsou v rámci ČR dlouholeté zkušenosti a hlavními školiteli jsou pracovníci z oborů, kteří svojí výukovou činnost realizují paralelně s praxí lékařských povolání. Tím je jednak zajištěna kvalita vyučujících pedagogů, dále je pak zajištěna jejich motivace k přípravě nového špičkově vzdělaného zdravotnického, ale i nelékařského personálu. Finanční riziko – jedná se o rozsáhlý projekt, který je vhodné řešit jako celek, parciální finanční podporou dojde ke zlepšení současného stavu, ale nedojde k takto reformnímu přístupu změny výuky anesteziologie a urgentní medicíny. Sšpatně zpracovaný projekt/projektová dokumentace – zamýšlený projekt je připravován několik let a doposud nebyla nalezena vhodná forma financování. Projekt je pečlivě připraven a v rámci realizační fáze se budou na realizaci podílet profesionálové se zkušenostmi ve svém oboru. Legislativní riziko – určitou překážkou může být nutnost legislativních úprav, neboť aktivity se mají týkat sběru a výměny dat z národních registrů a sběru a výměny dat, které zatím nejsou v žádném registru obsaženy. Rovněž zatím není detailně domluvena spolupráce s pověřenými organizacemi.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Lékaři, studenti doktorských studijních oborů, nemocniční zařízení, pacienti.

	Cílové obory a skupiny: - Anesteziologie a resuscitace (součást vzdělávacího programu specializačního vzdělávání tréninky v rámci celoživotního kontinuálního vzdělávání. - Intenzivní medicína součást vzdělávacího programu specializačního vzdělávání tréninky v rámci celoživotního kontinuálního vzdělávání. - Přednemocniční péče a sanitka – nácvik zacházení s pacientem mimo ZZ - Urgentní příjem – nácvik zvládnutí urgentních život ohrožujících stavů členy týmu. - JIP a víceúčelový operační sál – nácvik mezioborové spolupráce, zvládnutí krizových situací, team leading, kompetence. - Integrovaný záchranný systém – kooperace jednotlivých složek, nácvik krizových situací, kompetence, management (CRM). - Soft Skills – komunikace v týmu, krizová komunikace, kompetence. Prostřednictvím simulačních technologií se mohou vzdělávat všechny medicínské odbornosti a všichni ti, kteří se zúčastňují poskytování zdravotních služeb. V rámci optimalizace systému vzdělávání jsou pak cílovými skupinami: Ministerstvo zdravotnictví – digitalizace agendy akreditací a podpory rezidenčních míst, možnost ad hoc získání dat o situaci ve spec. vzdělávání Pověřené organizace – digitalizace agendy zařazování lékařů do oborů, zajišťování vzdělávání, umožnění kvalifikovaného poradenství lékařům zařazených do vzdělávání Lékaři v předatestační přípravě – lepší orientace v systému, jeho zprůchodnění, zkrácení délky spec. vzdělávání Akreditovaná zařízení (poskytovatelé zdravotních služeb) – zjednodušení administrativy při získávání akreditací, zjednodušení administrativy spojené se zaměstnáváním lékařů v předatestační přípravě
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 600 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvo zdravotnictví, tzn. poskytovatel dotace, je povinno se řídit t. č. platnými právními vztahy a pravidly dotačního titulu. Ministerstvu zdravotnictví je dále jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority. Právní vztahy související s poskytnutím dotace se budou řídit zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

	Zajištění specializačního vzdělávání a s tím spojené aktivity jsou vykonávány státem a subjekty stanovenými zákonem na základě zákonných předpisů a lze říct, že jde o výkon státní moci. Nejsou tedy naplněny všechny znaky veřejné podpory.
Uveďte dobu implementace	Harmonogram aktivity výstavba simulačního centra: 1. Přípravná „záměrová“ studie – dokončena Q4 2020 2. Vyhlášení veřejné zakázky na projekt Q3 2021 3. Uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem Q4 2021 4. Dokončení projektu (včetně ideové studie, dokumentace pro územní řízení a dokumentace pro stavební povolení, projektu pro výběr zhotovitele, dokumentace pro provedení stavby a inženýringu Q1 2023 5. Vyhlášení veřejné zakázky na dodavatele stavby Q1 2023 6. Uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem stavby Q1 2023 7. Vyhlášení veřejných zakázek na přístrojové vybavení Q 2 2023 8. Uzavření smluv s vybranými dodavateli přístrojového vybavení Q4 2023 9. Dokončení stavební části rekonstrukce Q1 2025 Kolaudace objektu, zahájení zkušebního a plného provozu simulačního centra a zprovoznění Simulačního centra Q2 2026 Aktivita optimalizace systému vzdělávání rovněž započala v roce 2020. V prvním kroku bude provedena analýza stávajícího systému spec. vzdělávání. Výsledkem by měly být informace o prováděných činnostech, jejich četnosti, objemech, počtech zapojených subjektů apod. Na základě analýzy dojde k přesnému vydefinování kompetencí všech subjektů, tvorbě metodik. Současně dojde k postupnému propojování stávajících registrů a případné tvorbě nového. V roce 2021 byla ustanovena pracovní skupina, která vypracuje podklady pro zadání veřejné zakázky na dodavatele vstupní analýzy – 3Q2021 Vytvoření požadavků na nový systém evidence vzdělávání na základě vstupní analýzy 4Q 2022 Vyhlášení VZ na zpracovatele systému 2Q2023 Uzavření smlouvy se zpracovatelem 3Q 2023 Převzetí 1. verze systému 3Q 2024 Převzetí finální verze systému po zkušebním provozu 3Q 2025

b) Popis investic

6.1.2 Zvýšení dostupnosti a rozvoj komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech

Výzva	Stav poznání i technické prostředky moderní intenzivní péče prodělávají v posledních několika dekádách bouřlivý vývoj a v důsledku toho je v silách lékařů zachránit čím dál větší množství kriticky nemocných. Průvodním jevem tohoto pozitivního vývoje s klesající mortalitou kriticky nemocných je však nárůst počtu nemocných s následky kritických stavů, kteří nenabýli plné funkční zdatnosti, nejsou schopni návratu do zaměstnání, nejsou soběstační nebo nejsou vůbec schopni propuštění do domácí péče z důvodů různých stupňů invalidity. Důvodem nedostatečného návratu do uspokojivého zdravotního a funkčního stavu je celý komplex problémů, které sahají od motorického postižení při dekonkoci, neuropatii a myopatii kriticky nemocných včetně dysfunkce polykacích svalů znemožňující bezpečný příjem potravy, přes

	posttraumatickou stresovou poruchu až po kognitivní a smyslové dysfunkce a poruchy řeči. Mimořádný nárůst nemocných s výše uvedenou problematikou je spojen s velkým množstvím kriticky nemocných v rámci pandemie Covid-19. Tito nemocní trpí mimořádně těžkými následky kritického stavu v důsledku dlouhodobé umělé plicní ventilace a současné léčby kortikosteroidy a svalovými relaxancií s obrazem těžkého neuromuskulárního postižení až prakticky úplné imobility včetně postižení i jiných orgánových systémů. To klade ještě vyšší nároky na systém akutní i dlouhodobé péče o tyto stavy v síti zdravotnických zařízení na celém území ČR a pravděpodobně v blízké budoucnosti povede k dosažení limitu kapacity těchto zařízení. Zásadním článkem v prevenci a včasné i dlouhodobé léčby těchto poruch je rehabilitace. Cílem této investice aktivity je zajistit rozvoj infrastruktury (vybavení) a erudované odborné vedení při rehabilitaci kriticky nemocných plošně ve všech zdravotnických zařízeních v ČR, která o tyto nemocné pečují. Současný stav rehabilitace na JIP v ČR byl zmapován dotazníkovou akcí mezi členy České společnosti intenzivní medicíny v r. 2017, z něhož vyplývá, že 100 % zúčastněných intenzivistů považuje rehabilitaci u svých pacientů za důležitou nebo zásadní, pouze 50 % z nich je však se stavem rehabilitace na svém oddělení spokojeno. Důvody nespokojenosti byly zejména nízká intenzita rehabilitace, dále pak problémy s její organizací a nedostatečné vybavení. Frekvence rehabilitační léčby byla omezená – pouze 1x denně, s výrazným snížením nebo úplnou absencí o víkendech, což je výrazně méně, než jsou stávající doporučení. V případě řešení tohoto neuspokojivého stavu, jenž má perspektivu se v důsledku nárůstu pacientů v souvislosti s covid-19 ještě zhoršit, bude dosaženo: 1. zlepšení organizace a odborného vedení rehabilitace specializovanými pracovníky (fyzioterapeuty) 2. vyššího zapojení ošetřujícího personálu do rehabilitačních aktivit po jejich adekvátní edukaci a pod vedením specialistů 3. rozvoje infrastruktury (vybavením) příslušných pracovišť přístroji pro komplexní rehabilitaci všech postižených systémů a funkcí na úrovni současných technologií, jež snižují nároky na personál Rehabilitační péče pacienta představuje kontinuum, které lze arbitrárně rozdělit do následujících fází: 1. rehabilitace na jednotce intenzivní péče 2. rehabilitace na odděleních akutní a postakutní péče 3. ambulantní rehabilitační program 4. domácí rehabilitace, e-rehabilitace a „outreach programy“ Každá z těchto fází má své specifické požadavky a materiálově technické vybavení a znalosti a dovednosti personálu, který se procesu rehabilitace účastní.
Cíl	Zvýšení dostupnosti a rozvoj komplexní rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech Realizace aktivity povede ke zlepšení organizace a odborného vedení rehabilitace specializovanými pracovníky (fyzioterapeuty), dále dojde k vyššímu zapojení ošetřujícího personálu do rehabilitačních aktivit po jejich adekvátní edukaci, pod vedením specialistů. S tím vším je spojena nutnost posílit vybavení příslušných pracovišť adekvátní přístrojovou technikou, která bude plně odpovídat požadavkům dnešní doby pro komplexní rehabilitaci všech postižených systémů a funkcí.
Implementace	Implementovat bude MZ ČR prostřednictvím vypsání dotačního titulu pro poskytovatele zdravotní péče (zdravotnická zařízení) poskytující akutní lůžkovou péči na jednotkách intenzivní péče.

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Zdravotnická zařízení poskytující akutní lůžkovou péči na jednotkách intenzivní péče
Překážky a rizika	Riziko spojené s realizací dotačního titulu – u plánované výzvy může docházet ke zpoždění při jejím vyhlášení, což může mít vliv na realizaci cílů v čase. Zároveň může realizaci dotačního titulu ohrozit nestabilita prostředí, kam lze zařadit legislativní změny atd. Riziko spojené s nepřipraveností žadatelů – s ohledem na aktuální epidemiologickou situaci je toto riziko spojeno především s nedostatečnou časovou a personální kapacitou potencionálních žadatelů o podporu, kteří aktuálně směřují svou pozornost nejen na boj s onemocněním COVID-19 a jeho dopady, ale i na jiné běžné činnosti. Riziko spojené s absorpční kapacitou – je spatřováno z důvodu, že poptávka po dotačním titulu může značně převyšovat alokované prostředky výzvy. V souvislosti s tím by pak nemuselo dojít k podpoře všech žadatelů, kde byla identifikována potřeba zvýšení odolnosti systému zdravotní péče, což by mohlo ohrozit stanovené cíle.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Pacienti, zdravotnický personál, systém nejmodernější péče, společnost. Primární cílovou skupinu tvoří pacienti vyžadující rehabilitaci po kritických stavech s cílem návratu co největšího počtu pacientů do uspokojivého zdravotního a funkčního stavu. Druhou cílovou skupinu tvoří zdravotnický personál, který bude poskytovat péči v odpovídajících prostorách za použití odpovídající přístrojové techniky, čímž dojde k vyšší efektivitě jejich práce a budou odstraněny každodenní překážky, se kterými se aktuálně potýkají. Cílovou skupinu tvoří také systém poskytování zdravotní péče, který dosáhne svého rozvoje a bude efektivně a hospodárně poskytovat nejmodernější péči. Poslední cílovou skupinou je společnost, která je na fungujícím zdravotním systému závislá.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 900 000 000 CZK.
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvo zdravotnictví, tzn. poskytovatel dotace, je povinno se řídit t. č. platnými právními vztahy a pravidly dotačního titulu. Ministerstvu zdravotnictví je dále jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority. Právní vztahy související s poskytnutím dotace se budou řídit zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
Uveďte dobu implementace	Zahájení dotačního titulu – vypsání výzev 3Q – 4Q 2021 Příjem žádostí 1Q 2022 Hodnocení včetně rozhodnutí o poskytnutí dotace 2Q 2022 Realizace projektů (včetně jejich ukončení) 3Q 2022 – 2Q 2025

	Ukončení/vyhodnocení dotačního titulu 4Q 2025

c) Popis investice

6.1.3 Rozvoj vysoce specializované péče – vybudování centra kardiovaskulární a transplantační medicíny

Výzva	Rozvoj vysoce specializované péče – vybudování centra kardiovaskulární a transplantační medicíny - řeší zajištění dostupnosti této péče všem pacientům při zachování regionální dostupnosti v návaznosti na rozložení ČR. Výzva je definována rozvojem kardiovaskulární a transplantační medicíny, zejména zvýšením její dostupnosti v rámci České republiky. Investice reaguje na stávající nevyhovující stav rozsahu i lokalizaci špičkových zdravotnických zařízení mimo hlavní město Prahu, kde je velká část těchto zařízení koncentrována. Cílem je při zohlednění regionální dostupnosti posílení kapacity poskytování této specializované péče. Jako optimální řešení je po stránce ekonomické i provozní vybudování nového centra kardiovaskulární a transplantační chirurgie v jihomoravském regionu s nadregionální působností, kde má tato oblast svou tradici. Za posledních dvacet let došlo k významným změnám v objemu a struktuře poskytované péče a ke změnám v technickém vybavení, dochází k zavedení nových léčebných programů, které vyžadují specifickou a náročnou péči o pacienty, výrazně prodlužující délku hospitalizace pacientů. Aktuálně schází dostatečné vybavené prostory, které by umožnily péči o pacienty, jejich počet vzrostl na více jak dvojnásobek během posledních dvaceti let. Došlo také k výraznému nárůstu počtu transplantací a začaly se rutinně provádět komplexní kombinované transplantace. Pacienti po srdečních operacích a všech transplantacích jsou v současné době soustředěni na jednu jednotku intenzivní péče nejvyššího stupně. Tento stav není vhodný jak z hlediska hygienicko-epidemiologického, tak i provozního, neboť pacienti po transplantaci orgánů nejsou odděleni od pacientů, kteří podstoupili běžnou kardiochirurgickou operaci. Současná lůžková kapacita intenzivních lůžek je zcela nedostatečná a prostor kolem lůžka neodpovídá požadavkům moderní intenzivní léčby, při níž narůstá počet nezbytných přístrojů ke sledování stavu pacienta a jeho léčbě. Z důvodu omezeného prostoru kolem lůžka je ztěžována kvalitní ošetrovatelská péče a limitován prostor pro manipulaci s pacientem, materiálem, lůžkem a přístroji. Narůstá počet ambulantně sledovaných pacientů po transplantacích téměř geometrickou řadou. Transplantační ambulance v roce 2006 celkem 1 900 pacientů, v roce 2018 celkem 6 500 pacientů. Kardiologické a kardiochirurgické ambulance v roce 2006 celkem 13 500 pacientů, v roce 2018 celkem 19 500 pacientů.
Cíl	Základním cílem je vybudovat vysoce specializované zdravotnické zařízení s nadregionální působností. Základním úkolem je poskytování specializované diagnostiky a léčby závažných kardiovaskulárních onemocnění dětí a dospělých. Naplněním tohoto cíle dojde k vytvoření nové kapacity nejmodernější péče, která zvýší dostupnost této péče potřebným pacientům a zároveň umožní zdravotnickému personálu poskytovat tuto péči v odpovídajících podmínkách. Nově vybudované a vybavené prostory pro nejmodernější péči musí být v dostupnosti jak potřebným pacientům, tak v dostatečné místní vazbě na existující zdravotnickou infrastrukturu, jak nemocniční, tak vědeckovýzkumnou, tak výukovou.

Implementace	Investici bude implementovat Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie v Brně.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Na nově vzniklé centrum budou napojeny stávající státní a fakultní nemocnice, vědeckovýzkumná základna z fakultní nemocnice a z lékařských vysokých škol a Akademie věd ČR a její specializované ústavy. Subjekty aplikační sféry a podniky zabývající se výzkumem a vývojem.
Překážky a rizika	Riziko spojené s realizací stavby – navržené řešení vyhoví všem požadavkům obecně závazných předpisů, které se vztahují na stavebně-technické řešení, hygienické požadavky, jakost materiálů a požadavky související se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Riziko spojené s nedostatkem financí – záměr je předkládaný jako celek, není tedy možné realizovat pouze část projektu. V případě nezískání potřebných financí bude projekt odložen do doby, kdy tyto finance budou zajištěny.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Pacienti, zdravotnický personál, systém nejmodernější péče, společnost. Primární cílovou skupinu tvoří pacienti vyžadující transplantaci. Paralelně s touto skupinou bude podpořena i skupina dalších pacientů, kteří například vyžadují péči na jednotce intenzivní péče, kde dojde k uvolnění kapacity předáním pacientů po transplantaci na nové kapacity. Druhou cílovou skupinu tvoří zdravotnický personál, který bude poskytovat péči v odpovídajících prostorách a nejmodernějších technologiích, čímž dojde k vyšší efektivitě jejich práce a budou odstraněny každodenní překážky, se kterými se aktuálně potýkají. Cílovou skupinu tvoří také systém poskytování zdravotní péče, který dosáhne svého rozvoje a bude efektivně a hospodárně poskytovat nejmodernější péči. Poslední cílovou skupinou je společnost, která je na fungujícím zdravotním systému závislá.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 200 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvo zdravotnictví, tzn. poskytovatel dotace, je povinno se řídit t. č. platnými právními vztahy a pravidly dotačního titulu. Ministerstvu zdravotnictví je dále jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority. Právní vztahy související s poskytnutím dotace se budou řídit zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
Uveďte dobu implementace	Zadávací řízení na studii + realizace studie 3Q – 4Q 2021 Zadání projektu 4Q 2021 – 1Q 2022 Zpracování DUR 1Q – 2Q 2022

	Oblastní vyjádření DOSS 2Q – 3Q 2022 ÚŘ 3Q2022 Zpracování DPS 3Q – 4Q 2022 Obstarání vyjádření DOSS 4Q 2022 – 1Q 2023 SŘ 1Q 2023 Zpracování DPS 1Q – 3Q 2023 Zadání stavebních prací 3Q – 4Q 2023 Provádění stavebních prací 1Q 2024 – 3Q 2026 Uvedení do provozu 4Q 2026

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Komponenta není primárně zaměřena na tyto oblast, nicméně realizace plánovaných staveb bude probíhat plně s ohledem na životní prostředí. V rámci stavebních částí budou využívány nejmodernější technologie a materiály šetrné k životnímu prostředí.

Řada technologií funguje na bázi digitální komunikace, je tedy přeneseně možné snížit mobilitu obyvatelstva, což má pozitivní vliv na životní prostředí. Aktivita vytvoření nového systému postgraduálního vzdělávání bude zaměřena na vytvoření nového virtuálního prostoru pro evidenci systému vzdělávání lékařů. Tato aktivita by měla vést ke zpřehlednění stávajícího systému evidence, který bude přenesen do virtuálního prostředí, které bude lehce dostupné a uživatelsky přístupné.

Zelený rozměr komponenty je dále popsán v tabulce v příloze.

7. Digitální rozměr komponenty

Digitální rozměr komponenty je dále popsán v tabulce v příloze.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Respektování zásady „významně nepoškozovat“ bude zajištěno tím, že v případě nezbytnosti investic do úprav staveb a budov, bude v souladu s národní legislativou striktně vyžadována studie proveditelnosti a studie dopadů na životní prostředí. V rámci vybavenosti budou vybírány nejmodernější technologie, které jsou neutrální vůči životnímu prostředí.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče

1. Popis komponenty

Souhrnný box pro komponentu 6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče

Oblast politiky/obor zájmu: *Healthcare, Social policy, Multidisciplinary,*

Každoročně v ČR onemocní rakovinou více než 85 000 občanů a přibližně 27 000 v důsledku ní umírá. U každého třetího občana ČR je tak v průběhu života diagnostikováno nádorové onemocnění. V příčinách úmrtí jsou zhoubné nádory na druhém místě. Již nyní je incidence nádorů, která stále narůstá, i míra úmrtí na onkologická onemocnění v ČR vyšší než průměr EU28. Do roku 2035 bude rakovina hlavní příčinou úmrtí obyvatel v EU. Tento vývoj je zejména v důsledku stárnutí populace, klesající zdravotní gramotnosti a nezdravého životního stylu. Česká populace je přitom více zatížena rizikovými faktory, vykazuje nižší úroveň zdravotní gramotnosti a vyšší míru rezistence části obyvatel k preventivním programům. I přes významné zlepšení zdravotní péče v této oblasti je zátěž české populace zhoubnými nádory velmi vysoká i z mezinárodního hlediska a v čase setrvale narůstá (roční nárůst v prevalenci + 3 až 4 %). I relativně konzervativní prediktivní modely ukazují, že do roku 2030 by se roční počet nově diagnostikovaných nádorových onemocnění mohl zvýšit až na 110 000 a v prevalenci lze očekávat až 790 000 osob. Dostupná data dokládají, že vedle rostoucí celkové epidemiologické zátěže populace zhoubnými nádory je v ČR dalším problémem pozdní záchyt těchto onemocnění. Stále je vysoké procento nádorů (a to i u diagnóz s organizovaným screeningem) zachytáváno v pokročilém stavu, kdy je léčba velmi nákladná a pravděpodobnost vyléčení významně snížena.

Českou republiku významně zasáhla pandemie COVID-19. Během pandemie probíhala pouze neodkladná zdravotní péče a došlo k omezení preventivních prohlídek a kontrol onkologických pacientů. Prioritizace řešení následků pandemie způsobuje prodloužení diagnostiky nádorů. Protiepidemická opatření u významné části obyvatelstva negativně ovlivňují životní styl a zvyšují stresovou zátěž. To se může později promítnout do vzestupu incidence nádorů, jejich pokročilosti a vyšších nákladů na léčbu.

Cíl: Cílem komponenty 6.2. je pomocí reforem a investic přispět ke zvýšení odolnosti systému onkologické prevence a péče, který bude dlouhodobě zatížen negativními dopady pandemie COVID-19, a adaptovat tento systém na budoucí krize a očekávatelný nárůst incidence nádorů a jejich pokročilých forem. Cíle komponenty jsou v souladu s národními strategiemi (Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030) i prioritami Evropské komise (Europe's Beating Cancer Plan, Mission on Cancer).

Reformy a/nebo investice¹²⁸:

1. Národní onkologický program ČR – NOP ČR 2030 (reforma: Zdraví 07.6.0)
2. Vybudování Českého onkologického institutu (investice: Zdraví 07.2.2., 07.3.2, 07.4.0, 07.5.0)
3. Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů (reforma: Zdraví 07.6.0)
4. Rozvoj vysoce specializované hematoonkologické a onkologické péče (investice: Zdraví 07.2.2, 07.3.2, 07.5.0)
5. Vznik a rozvoj Centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči v MOÚ (investice: Zdraví 07.2.2, 07.3.2, 07.4.0, 07.5.0, 07.6.0)

Realizací komponenty dojde k vytvoření nového Národního onkologického programu ČR pro léta 2022 – 2030, který bude reflektovat priority Evropské komise v oblasti onkologie stanovené v Europe's Beating Cancer Plan. Vybudování Českého onkologického institutu a rozvoj dalších poskytovatelů vysoce specializované péče pacientům se solidními a krevními nádory, napojených na plánovaný Národní ústav pro výzkum rakoviny (komponenta 5.1. NPO), zvýší odolnost systému onkologické péče a zajistí efektivní přenos poznatků a inovací do klinické praxe. Tím se naplní základní předpoklad pro řešení budoucích výzev ve zdravotnictví. Onkologická prevence bude posílena skrze podporu screeningových programů a vybudování Centra onkologické prevence, které bude zajišťovat další rozvoj primární, sekundární a terciární onkologické prevence. Centrum se stane ideovým vzorem pro aplikace moderních komunikačních nástrojů (mHealth, eHealth) a pro vznik dalších center preventivní medicíny v ČR. Realizace komponenty by se měla později odrazit v hlavních epidemiologických ukazatelích a ušetřit peníze za nákladnou léčbu pokročilých stádií nádorových onemocnění.

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 10,25 mld. Kč

Celkové investiční výdaje na komponentu lze odhadnout na úrovni 9,85 mld. Kč.

¹²⁸ Včetně klasifikace COFOG (výdaje vládního sektoru podle funkce).

a) Detail komponenty

Zdravotnictví se ukázalo ve světle pandemie jako jeden z nejdůležitějších sektorů hospodářství a jeho modernizace a rozvoj jsou nutné i z pohledu finanční udržitelnosti nejen s ohledem na stávající reálné hrozby, ale i s ohledem na budoucí demografický vývoj.

Každoročně v zemích EU umírá předčasně více než 1,2 milionu osob¹²⁹. ČR má přitom míru úmrtí na preventabilní onemocnění zřetelně vyšší (285 na 100 000 obyvatel) než je průměr EU28 (216 na 100 000 obyvatel), a to včetně specifické úmrtnosti na nádorová onemocnění¹³⁰. Každoročně v ČR onemocní rakovinou více než 85 000 občanů a přibližně 27 000 v důsledku ní umírá, což jí řadí na druhé místo v příčinách úmrtí našich obyvatel. Do roku 2035 bude rakovina hlavní příčinou úmrtí obyvatel v EU, a to zejména v důsledku stárnutí populace a nezdravého životního stylu^{131,132}.

Této významné hrozbě lze čelit pouze tehdy, pokud se nám podaří posílit programy onkologické prevence a zapojit do nich více občanů, vybudovat nové kapacity pro poskytování onkologické péče a vytvořit podmínky pro špičkový výzkum a kvalitní vzdělávání odborníků.

Tato komponenta je primárně zaměřena na oblast prevence a léčby nádorových onemocnění. Zátěž české populace zhoubnými nádory je velmi vysoká i z mezinárodního hlediska a v čase setrvale narůstá (roční nárůst v prevalenci + 3 až 4 %)¹³³. I relativně konzervativní prediktivní modely ukazují, že do roku 2030 by se roční počet nově diagnostikovaných nádorových onemocnění mohl zvýšit až na 110 000 a v prevalenci lze očekávat až 790 000 osob. Dostupná data dokládají, že vedle rostoucí celkové epidemiologické zátěže populace zhoubnými nádory je v ČR dalším problémem pozdní záchyt těchto onemocnění. Stále je vysoké procento nádorů (a to i u diagnóz s organizovaným screeningem) zachytáváno v pokročilém stavu, kdy je léčba velmi nákladná a pravděpodobnost vyléčení významně snížena.

Zhoubné nádory přitom patří mezi preventabilní onemocnění. Světová zdravotnická organizace (WHO) odhaduje, že přibližně polovina všech případů zhoubných nádorů vzniká z ovlivnitelných rizikových faktorů nebo může být zjištěna jako prekursorová léze před vývojem nemoci s metastatickým potenciálem. Z hlediska významu prevence ve vztahu k úmrtnosti na onkologická onemocnění lze konstatovat, že více než 60 % úmrtí lze zabránit prevencí. Preventivní a screeningové programy jsou účinným nástrojem pro snížení morbidit i mortality nádorových onemocnění, šetří náklady na velmi nákladnou léčbu pokročilých stádií onemocnění a zvyšují délku a kvalitu života lidí¹³⁴. Je tedy zásadní zajistit jejich podporu, zvyšování kvality a dostupnosti v návaznosti na důkazy o jejich přínosech. Tento fakt je velkou výzvou k posílení preventivních onkologických programů a povědomí obyvatelstva o významu prevence. Česká republika v rámci EU zaostává nejen v celkové zdravotní gramotnosti, ale také v jednotlivých oblastech zdravotní gramotnosti. Zvláště nepříznivá situace je v oblasti prevence nemocí a podpory zdraví, tedy ve schopnosti získat informace týkající se chování posilujícího zdraví, schopnosti vyhodnotit je, interpretovat je a chovat se v intencích těchto informací.

¹²⁹ Couespel, N., et al., Strengthening Europe in the fight against cancer, study for the committee on Environment, Public Health and Food Safety, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, European Parliament, Luxembourg, 2020.

¹³⁰ OECD/European Union (2018), "Foreword", in Health at a Glance: Europe 2018: State of Health in the EU Cycle, OECD Publishing, Paris/European Union, Brussels.

¹³¹ Ageing Europe – Looking at the lives of older people in the EU (2019 Edition). Publications Office of the European Union, Theme: Population and social conditions Collection: Statistical books. Luxembourg, European Union, 2019.

¹³² Wild CP, Weiderpass E, Stewart BW, editors (2020). World Cancer Report: Cancer Research for Cancer Prevention. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer. Available from: <http://publications.iarc.fr/586>. Licence: CC BY-NC-ND 3.0 IGO

¹³³ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Novotvary 2017 ČR (Cancer Incidence in the Czech Republic 2017). Praha 2020, pp. 350.

¹³⁴ WHO report on cancer: setting priorities, investing wisely and providing care for all. Geneva: World Health Organization; 2020. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

Z posledního oficiálního šetření vyplynulo, že úroveň zdravotní gramotnosti je hodnocena jako problematická až neadekvátní u více než 50 % občanů ČR, v případě dimenze „podpora zdraví“ dokonce u více než 60 %¹³⁵.

Onkologická prevence je v ČR zúžena zejména na problematiku sekundární prevence. Je realizována především formou tří centrálně řízených screeningových programů (screening karcinomu prsu, screening kolorektálního karcinomu a screening nádorů hrdla a čípku děložního) a preventivními prohlídkami u lékařů primární péče (praktičtí lékaři pro děti a dospělé a praktičtí gynekologové, stomatologové). Bohužel, účast občanů v preventivních programech nedosahuje potřebné výše, a to i přes realizaci projektu adresného zvaní občanů. V předepsaných intervalech chodí na screening karcinomu prsu asi 60 %, karcinomu tlustého střeva a konečníku asi 30 % a hrdla děložního asi 60 % občanů z cílových skupin těchto screeningových programů¹³⁶. V České republice není standardizovaná preventivní péče o občany s geneticky podmíněným zvýšeným rizikem vzniku malignit (tzv. hereditární nádorové syndromy). Tato preventivní péče probíhá pouze v několika onkologických centrech, a to vysloveně na základě entuziasmu konkrétních lékařů.

Z pohledu primární prevence onkologických onemocnění je situace rovněž nepříznivá, což se odráží v narůstající incidenci řady z nich. V české populaci bylo v roce 2019 24,9 % denních i příležitostných kuřáků starších 15 let¹³⁷. Incidence nádorů plic u žen je na prudkém vzestupu. Obezita ohrožuje 18,5 % Čechů, z toho téměř 20 % mužů a 18 % žen, mírnou nadváhou trpí 47 % mužů a 33 % žen¹³⁸. Na straně druhé v ČR existuje dobře organizovaný program očkování adolescentů proti HPV a rizikových skupin proti HBV.

Organizace onkologické péče v ČR je popsána ve Věstníku MZ č. 13/2017¹³⁹. Aktuálně platný seznam center vysoce specializované hematologické péče (HOC) a center vysoce specializované onkologické péče (KOC) v ČR je pak uveden ve Věstníku MZ č. 7/2020, resp. 8/2020¹⁴⁰. Centra vysoce specializované péče jsou rovněž zapojena do pre- a postgraduálního vzdělávání zdravotníků a do klinického výzkumu. Onkologická péče je v ČR organizována v systému center vysoce specializované péče, která řeší problematiku solidních nebo krevních nádorů. V rámci těchto center jsou vždy dvě dedikována pro péči o dětské onkologické pacienty. Specifické postavení v síti onkologických center má Masarykův onkologický ústav. Vzhledem k vysoké incidenci solidních nádorů se významná část onkologické péče odehrává i v regionálních onkologických skupinách. Péče o vzácná nádorová onemocnění je metodicky vedena zdravotnickými zařízeními zapojenými do Evropské referenční sítě pro vzácné onemocnění (European Reference Networks for Rare Diseases).

První Národní onkologický program ČR (NOP ČR) byl formulován Českou onkologickou společností ČLS JEP (ČOS) v roce 2004, následně byl schválen a doporučen k realizaci Vědeckou radou Ministerstva zdravotnictví. V roce 2007 se stal NOP obsahem vyhlášky Ministerstva zdravotnictví a řídily se jím odborné společnosti ČLS JEP i další zainteresované subjekty v organizaci a poskytování onkologické péče. Poslední aktualizace NOP ČR byla provedena Českou onkologickou společností ČLS JEP dne 14.4.2013¹⁴¹. Tento stav je neudržitelný, a to zejména poté, co Evropská komise dne 3.2.2021 zveřejnila své priority v oblasti onkologie. Kromě akceptace priorit Evropské komise a zahrnutí prvků z nového modelu onkologické péče orientované na pacienta je dalším důvodem pro aktualizaci NOP ČR i absence uceleného programu péče o pacienty dlouhodobě přežívající po kurativní onkologické léčbě, tzv. péče o onkologické přeživší (Cancer Survivorship).

Až na výjimky jsou všechna onkologická centra součástí fakultních nebo velkých regionálních nemocnic, což v případě kritické zátěže zdravotního systému, jako např. v době pandemie COVID-19, může nepříznivě ovlivnit jejich činnost.

¹³⁵ Kučera Z., Pelikan J, Šteflová A. Časopis lékařů českých 2016; 155: 233-241. / Sørensen et al. European Journal of Public Health 2015; 25(6): 1053–1058.

¹³⁶ Dušek L. Jak zvýšit zájem občanů o účast v onkologickém screeningu? [online]. Medical Tribune 1/2020. Zveřejněno 20.01.2020 13:27. [cit. 19.5.2021]. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/clanek/45280-jak-zvysit-zajem-obcanu-o-ucast-v-onkologickem-screeningu>.

¹³⁷ Csémy L, Dvořáková Z, Fialová A et al. Užívání tabáku a alkoholu v České republice - 2019. Státní zdravotní ústav, Praha, 2020, pp. 57.

¹³⁸ Příjmy a životní podmínky domácností – 2017 [online]. Praha: Český statistický úřad. Zveřejněno dne: 10.04.2018. [cit. 19.5.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-rn2to6gtkz>.

¹³⁹ Organizace a hodnocení kvality onkologické péče v ČR. Věstník č.13/2017. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR. Zveřejněno dne: 20.12.2017. [cit. 19.5.2021]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/vestnik/vestnik-c-13-2017/>.

¹⁴⁰ Seznam center vysoce specializované hematologické péče a center vysoce specializované onkologické péče v ČR. Věstník MZ 7/2020. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/vestnik/vestnik-c-13-2017/>

¹⁴¹ Národní onkologický program ČR. Zveřejněno dne: 12.4.2013. [cit. 19.5.2021]. Dostupné z: <https://www.onconet.cz/index.php?pg=narodni-onkologicky-program--plne-zneni>

Během pandemie COVID-19 bylo poskytování zdravotní péče omezeno pouze na nezbytné úkony. To vedlo ke snížení počtu preventivních onkologických prohlídek a kontrol onkologických pacientů, kteří se řadí mezi skupiny nejvíce ohrožené nemocí COVID-19. Prioritizace řešení následků pandemie, která ČR významně zasáhla, dále způsobuje prodloužení diagnostiky nových i recidivujících onkologických onemocnění. Dle dat Národního registru zdravotních služeb ČR bylo provedeno v prvním pololetí roku 2020 (v porovnání s prvním pololetím roku 2019) až o 20 % méně screeningových vyšetření. Největší vlna COVID-19 přitom ČR zasáhla ve druhé polovině roku 2020, proto se dá předpokládat, že tento pokles bude ještě větší. Protiepidemická opatření navíc u významné části obyvatelstva způsobují nepříznivé změny životního stylu a zvýšenou stresovou zátěž, což se může později promítnout do vyšší incidence nádorů. S těmito dopady stárnutí a nepříznivých změn životního stylu obyvatelstva, stejně tak i následků pandemie COVID-19, se bude nutné vyrovnat a systém onkologické prevence a péče adaptovat na případné budoucí krize a očekávatelný nárůst počtu nádorových onemocnění i jejich vyšší pokročilosti.

Komponenta se zaměřuje na všechna nádorová onemocnění, včetně hematoonkologie a nádorů u dětí a adolescentů, přestože tyto představují méně než 5 % nově diagnostikovaných nádorových onemocnění. Nové poznatky a způsoby léčby vzácných nádorových onemocnění mnohdy pomáhají k vývoji nových, zcela revolučních metod onkologické diagnostiky a léčby.

V souladu s první zdravotnickou komponentou by i zde byla podpora směřována také na území hl. města Prahy, které s ohledem na počet fakultních nemocnic fakticky představuje centrum specializované a vysoce specializované péče. Na území hl. města Prahy se nachází 3 z 15 specializovaných komplexních onkologických center (KOC), která jsou koordinátory a organizátory onkologické péče ve svých spádových regionech. Je do nich soustředěna zejména vysoce specializovaná péče, edukační aktivity i hodnocení kvality a výsledků péče. Komponenta se explicitně zaměřuje také na oblast hematoonkologie, jelikož počty nemocných s nádorovou hematologickou chorobou se trvale v ČR zvyšují. Nové poznatky a způsoby léčby hematoonkologických onemocnění mnohdy pomáhají k vývoji nových, zcela revolučních metod diagnostiky a léčby a tyto metody byly potom široce zavedeny i do jiných oblastí medicíny, nejenom do onkologie.

Realizací komponenty dojde k vytvoření nového Národního onkologického programu ČR pro léta 2022 – 2030, který bude reflektovat priority Evropské komise v oblasti onkologie stanovené v Europe's Beating Cancer Plan a povede k posílení kultury péče orientované na potřeby onkologického pacienta (Patient Centered Cancer Care Culture). Vybudování Českého onkologického institutu v Praze a rozvoj Masarykova onkologického ústavu a dalších poskytovatelů vysoce specializované péče pacientům se solidními a krevními nádory napojených na plánovaný Národní ústav pro výzkum rakoviny (komponenta NPO MŠMT 5.1.), zvýší odolnost systému onkologické péče a zajistí efektivní přenos poznatků a inovací do klinické praxe. Tím se naplní základní předpoklad pro řešení budoucích výzev ve zdravotnictví. Onkologická prevence bude posílena skrze podporu screeningových programů a vybudování Centra onkologické prevence, které bude zajišťovat další rozvoj primární, sekundární a terciární onkologické prevence. Centrum se stane ideovým vzorem pro aplikace moderních komunikačních nástrojů v onkologické prevenci (mHealth, eHealth) a pro vznik dalších center preventivní medicíny v ČR. Realizace komponenty by se měla později odrazit v hlavních epidemiologických ukazatelích i ušetřit peníze za nákladnou léčbu pokročilých malignit.

Realizace aktivit komponenty rovněž přispěje k zvýšení/zlepšení indikace nádorových onemocnění u pacientů v rané fázi onemocnění, což přispěje k odlehčení zdravotnického systému, který by se jinak musel vyrovnávat s nákladnou a náročnou léčbou těchto onemocnění a také ke zlepšení efektivity péče o onkologické pacienty.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Každoročně v ČR onemocní rakovinou více než 85 000 občanů a přibližně 27 000 v důsledku ní umírá. U každého třetího občana ČR je tak v průběhu života diagnostikováno nádorové onemocnění. V příčinách úmrtí jsou zhoubné nádory na druhém místě. Již nyní je incidence nádorů, která stále narůstá, i míra úmrtí na onkologická onemocnění v ČR vyšší než průměr EU28. Do roku 2035 bude rakovina hlavní příčinou úmrtí obyvatel v EU, a to zejména v důsledku stárnutí populace, klesající zdravotní gramotnosti a nezdravého životního stylu. Česká populace je přitom více zatížena rizikovými faktory, vykazuje nižší úroveň zdravotní gramotnosti a vyšší míru rezistence části obyvatel k preventivním programům. Onkologická onemocnění tak představují závažnou zdravotní hrozbu pro občany České republiky.

Českou republiku významně zasáhla pandemie COVID-19. Prioritizace řešení následků pandemie vedla ke snížení počtu preventivních onkologických prohlídek a kontrol onkologických pacientů, a tím způsobila prodloužení diagnostiky nových

i recidivujících onkologických onemocnění. To se může projevit v nárůstu pokročilých stádií nádorů s horší prognózou a nákladnější léčbou. Protiepidemická opatření u významné části obyvatelstva způsobují nepříznivé změny životního stylu a zvýšenou stresovou zátěž, což se může později promítnout do vyšší incidence nádorů.

Této významné hrozbě lze čelit pouze tehdy, pokud se nám podaří posílit programy onkologické prevence a zapojit do nich více občanů, vybudovat nové kapacity pro poskytování onkologické péče a vytvořit podmínky pro špičkový klinický výzkum, rychlý transfer inovací do praxe a kvalitní vzdělávání odborníků zabývajících se onkologickou problematikou.

b) Cíle

Hlavní cíle komponenty jsou:

- Národní onkologický program ČR – NOP ČR 2030
- Vybudování Českého onkologického institutu
- Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů
- Rozvoj vysoce specializované hematoonkologické a onkologické péče
- Vznik a rozvoj Centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči v Masarykově onkologickém ústavu

Realizací komponenty dojde k vytvoření Národního onkologického programu ČR pro léta 2022–2030, který bude reflektovat priority Evropské komise v oblasti onkologie stanovené v Europe's Beating Cancer Plan a povede k posílení kultury péče orientované na potřeby onkologického pacienta (Patient Centered Cancer Care Culture).

Dále dojde k vybudování Českého onkologického institutu v Praze a k rozvoji Masarykova onkologického ústavu a dalších poskytovatelů vysoce specializované péče pacientům se solidními a krevními nádory zapojených v síti onkologických center.

Onkologická prevence bude posílena skrze podporu populačních screeningových programů řízených Národním screeningovým centrem (NSC), které je součástí Ústavu zdravotnických informací a statistiky MZ, a vybudování Centra onkologické prevence. Obě centra budou spolupracovat na dalším rozvoji primární, sekundární a terciární onkologické prevence. Centrum onkologické prevence se stane ideovým vzorem pro vznik dalších center preventivní medicíny v ČR. Díky časnému zachytu nádorů tak bude možné zabránit fatálním následkům, ale i ušetřit peníze za nákladnou léčbu pokročilých stádií onemocnění.

Cíle komponenty jsou v souladu s národními strategiemi (Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030) i prioritami Evropské komise, které byly v onkologii zformovány do Europe's Beating Cancer Plan, jenž Evropská komise představila 3. 2. 2021. Tento plán ve svých dvanácti hlavních bodech klade velký důraz na rozvoj a trvalou udržitelnost onkologické prevence (Sustainable Cancer Prevention), zlepšení časného zachytu nádorů (Improving Early Detection), vysoký standard onkologické péče, včetně péče o přeživší (High Standards in Care, Cancer Survivorship). Součástí této politiky je i rozvoj národní sítě center vysoce specializované onkologické a hematoonkologické péče (National Comprehensive Cancer Centers), která by měla zajistit efektivní přenos poznatků a inovací do klinické praxe (Research and Innovation at the service of the patient), a to zejména v oblasti precizní a personalizované medicíny (Precision and Personalized Medicine).

c) Národní strategický kontext

Oblast zdravotní péče je nedílnou součástí základních strategických vládních dokumentů. Hlavní koncepční dokument resortu zdravotnictví představuje Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030 (Zdraví 2030), přijatý usnesením vlády č. 743/2020 ze dne 13. července 2020, který byl na základě vyhodnocení jarní epidemiologické situace aktualizován, aby reflektoval epidemickou situaci. Zdraví 2030 plynule navazuje na Strategický rámec Česká republika 2030 přijatý vládou ČR i na dříve formulované strategické materiály, jako jsou Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (Zdraví 2020) a jeho příslušné akční plány; Národní strategie elektronického zdravotnictví; atp.

Zdraví 2030 soustřeďuje specifické cíle Strategického rámce ČR 2030 do 3 strategických cílů 1) Ochrana a zlepšení zdraví obyvatel, 2) Optimalizace zdravotnického systému, 3) Podpora vědy a výzkumu. Tyto strategické cíle se pak rozpadají na

7 specifických cílů, které kopírují investiční a neinvestiční priority MZ pro programové období politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU 2021+ a které budou realizovány prostřednictvím 6 navazujících implementačních plánů.

Komponenta vychází z výše zmiňovaného Strategického rámce Zdraví 2030 a jeho implementačních plánů, kde je oblast onkologie reflektována v několika specifických cílech, např. v rámci specifického cíle 1.2 Prevence nemocí, podpora a ochrana zdraví; zvyšování zdravotní gramotnosti, který je zaměřen právě na oblast předcházení nemocem, dále ve specifickém cíli 2.2 Implementace modelů integrované péče, integrace zdravotní a sociální péče, reforma péče o duševní zdraví, který pojednává mimo jiné o integrované onkologické péči. Specifický cíl 3.1 Zapojení vědy a výzkumu do řešení prioritních úkolů zdravotnictví bude implementován v souladu s Národní koncepcí zdravotnického výzkumu. Translační onkologický výzkum bude synergicky podpořen komponentou 5.1. „Excelentní výzkum“ NPO, spravovanou MŠMT, v rámci které je plánován vznik Národního ústavu pro výzkum rakoviny, jako zastřešující instituce pro onkologický výzkum v České republice. Implementační plány Zdraví 2030 byly schváleny vládou dne 11. ledna 2021 usnesením č. 27.

Komponenta reflektuje priority Národního onkologického programu České onkologické společnosti ČLS JEP, který byl přijat v roce 2004 a aktualizován v roce 2013. Komponenta je v souladu s Evropským plánem boje proti rakovině (Europe's Beating Cancer Plan), jenž Evropská komise představila 3. 2. 2021. Tento plán klade velký důraz na oblast rozvoje a trvalou udržitelnost onkologické prevence (Sustainable Cancer Prevention), zlepšení časného záchytu nádorů (Improving Early Detection), vysoký standard onkologické péče (High Standards in Care) a efektivní přenos poznatků a inovací do klinické praxe, a to zejména v oblasti precizní a personalizované medicíny (Precision and Personalized Medicine).

Komponenta je komplementární a doplňková k některým z aktivit podporovatelných v rámci programového období 2021-2027 v Integrovaném regionálním a operačním programu II (IROP II) a v operačním programu Zaměstnanost+ (OPZ+) a rovněž s nově vznikajícím nástrojem ReactEU.

IROP II

- Integrovaná péče, integrace zdravotních a sociálních služeb
 - integrovaná onkologická, perinatologická a gerontologická péče ve všeobecných nemocnicích (rozvoj přístrojového vybavení). V rámci IROP II bude podporován především rozvoj Regionálních onkologických skupin.

OPZ+

- Realizace programů prevence se zaměřením na rizikové skupiny obyvatel, v oblastech primární a sekundární prevenci, ale i ve specifických oblastech
 - Podpora primární prevence prostřednictvím zvyšování zdravotní gramotnosti populace se zaměřením na ohrožené skupiny populace, jako jsou děti a dospívající či obyvatelé sociálně vyloučených lokalit. Součástí bude také rozvoj center prevence v páteřních nemocnicích, kde by měly vzniknout jednotky či týmy zaměřené na edukaci pacientů, screening rizikových faktorů, primárně-preventivní intervence s důrazem na lokální podmínky.
 - Podpora nastavení a zvyšování kvality preventivních programů a samotná realizace programů zaměřených na zvyšování zdravotní gramotnosti a motivaci občanů k vlastnímu zdraví zaměřených zejména na určité sociální skupiny obyvatel, a prevenci v oblasti duševního zdraví. Zvyšování kvality a zavádění nových programů včasného záchytu nemocí.

ReactEU

- Rozvoj a zvýšení odolnosti poskytovatelů péče o zvláště ohrožené skupiny pacientů
 - Priorita je zaměřena na rozvoj péče o pacienty, kteří jsou zvláště ohroženi pandemií Covid19, a to především z hlediska možného těžkého průběhu nemoci či dokonce fatálních následků z důvodu množství komorbidit. Podpora bude zaměřena na péči o onkologické pacienty, pacienty s vážnými kardiovaskulárními onemocněními, pacienty se zvláště závažnou obezitou, pacienty, jejichž zdravotní stav vyžaduje doléčení v lůžkovém zdravotnickém zařízení (následná péče) a osoby s duševním onemocněním (přístrojové vybavení, stavby a rekonstrukce). V oblasti péče o onkologické pacienty bude podporován rozvoj

Komplexních onkologických center a vysoce specializovaných hematoonkologických center, tak aby byla zajištěna jednotná úroveň poskytované péče odpovídající standardu.

U investičních aktivit bude jednoznačně nastaveno pravidlo, že v rámci Národního plánu obnovy jsou podporovány investice dlouhodobějšího charakteru, pro které není možné využít ReactEU, a dále investice komplementární k nastavení podpory v IROP II, ze kterého není možné podpořit území Prahy.

d) Předchozí snahy

Priority České republiky v oblasti onkologické prevence a péče jsou stručně formulovány v Národním onkologickém programu (NOP) ČR z roku 2004, resp. v jeho poslední aktualizaci z roku 2013.

Oblast onkologické péče byla podpořena v rámci Integrovaného operačního programu v programovém období 2007-2013, nicméně od té doby byl v léčbě onkologických onemocnění učiněn značný pokrok.

V ČR probíhá adresné zvaní občanů, tj. zdravotní pojišťovny zvou dopisem své klienty, u kterých vědí, že se prevence neúčastní. Pokud klient nereaguje, jsou pozvánky posílány opakovaně. Adresné zvaní do screeningů bylo zahájeno v lednu 2014 a participují na něm všechny zdravotní pojišťovny. Na první pozvánku reaguje cca 22 % pozvaných, ale s opakovaným zvaním účast klesá na cca 15 % (3. pozvánka) nebo 9 % (4. pozvánka). V oblasti screeningových programů je v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ) 2014-2020 realizováno několik projektů. Příprava datové základny, monitoring a evaluace screeningových programů a inovace existujících populačních screeningových programů probíhá v rámci realizace činnosti Národního screeningového centra, v projektu Datová základna realizace screeningových programů (CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007216), který je spolufinancován z OPZ. Dále je v rámci OPZ realizován projekt Národní koordinační centrum programů časného zachytu onemocnění I (CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0006904) a projekt Optimalizace programu screeningu karcinomu děložního hrdla zavedením detekce genomu lidského papilomaviru pomocí samoodběrových sad u žen dlouhodobě se neúčastnících stávajícího screeningu (CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0008171). Adresné zvaní probíhá v rámci projektu Zvýšení efektivity adresného zvaní občanů ke screeningům karcinomu tlustého střeva a konečníku, prsu a děložního hrdla, který je rovněž spolufinancován z OPZ.

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reformy

Reformní potenciál pro české zdravotnictví:

- 1) Restrukturalizace české onkologie – koncentrace většího objemu péče do menšího počtu specializovaných center s lepší efektivitou poskytování péče; poskytování péče nikoli na principu základních oborů, ale na principu mezioborových týmů; poskytování komplexní péče, včetně prevence, diagnostiky a všech léčebných modalit, na jednom pracovišti.
- 2) Restrukturalizace poskytování nemocniční péče v regionu Prahy a Středních Čech – zajištění dostatečné kapacity pro pokrytí zvyšujících se nároků na péči v onkologii vzhledem k rostoucí incidenci a prevalenci zhoubných nádorů v populaci; centralizace specializované péče do ČOI
- 3) Nové možnosti v poskytování péče a ve spolupráci v regionu Střední a Východní Evropy – vytvoření kapacit pro poskytování úzce specializovaných segmentů onkologické péče i pro sousední země a pro klienty z jiných regionů.

Reforma č. 1. Národní onkologický program ČR – NOP ČR 2030

Výzva	Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje Národní onkologický program (NOP) jako „program veřejného zdraví určený ke snížení výskytu a úmrtnosti na rakovinu a ke zlepšení kvality života pacientů s rakovinou, a to prostřednictvím systematického a spravedlivého provádění strategií založených na důkazech pro prevenci, včasnou

	detekci, diagnostiku, protinádorovou, podpůrnou i paliativní léčbu, a maximálního využití dostupných zdrojů“. Národní onkologické programy (národní plány pro kontrolu rakoviny) jsou klíčovými dokumenty, ve kterých je formována národní strategie boje s rakovinou, zohledňující specifika dané země ve výskytu a mortalitě na nádorová onemocnění a zejména v nástrojích a prostředcích, kterými disponuje. V roce 2009 Evropská komise vyzvala všechny členské státy, aby do roku 2013 přijaly národní plány proti rakovině. První Národní onkologický program ČR byl formulován Českou onkologickou společností ČLS JEP (ČOS) v roce 2004, následně byl schválen a doporučen k realizaci Vědeckou radou Ministerstva zdravotnictví ČR. V roce 2007 se stal NOP obsahem vyhlášky MZ ČR a řídily se jím odborné společnosti ČLS JEP i další zainteresované subjekty v organizaci a poskytování onkologické péče. Poslední aktualizace Národního onkologického programu ČR byla provedena Českou onkologickou společností ČLS JEP dne 14.4.2013. Tento stav je neudržitelný, a to zejména poté, co Evropská komise dne 3.2.2021 zveřejnila své priority v oblasti onkologie. Česká republika rovněž participovala na vzniku nového modelu onkologické péče orientované na potřeby pacienta (Patient Centered Cancer Care Model - PCCCM), který byl publikován mezinárodním konsorciem INTENT dne 6.6.2020. Realizací komponenty dojde k vytvoření Národního onkologického programu ČR pro léta 2022 – 2030, který bude reflektovat priority Evropské komise v oblasti onkologie stanovené v Europe's Beating Cancer Plan a povede k posílení kultury péče orientované na potřeby onkologického pacienta (Patient Centered Cancer Care Culture).
Cíl	Vytvořit Národní onkologický program ČR pro období 2022 – 2030 (NOP ČR 2030).
Implementace	Příprava NOP ČR 2030 je v gesci České onkologické společnosti ČLS JEP, která vytvořila i předchozí verze NOP. S ohledem na meziresortní a mezioborový charakter Národního onkologického programu ČR, je zajištění finančních prostředků k dosažení jeho dílčích cílů a plnění vytyčených činností v gesci jednotlivých orgánů a subjektů zapojených do NOP. Ministerstvo zdravotnictví, jako hlavní orgán NOP ČR 2030, zřídí Národní radu pro implementaci NOP (NRI NOP), která bude plnit koordinační roli při přípravě, implementaci a hodnocení úspěšnosti NOP a další specifické činnosti, jež často přesahují rámce jednotlivých odborností a působnosti subjektů zapojených do NOP.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Při přípravě a implementaci NOP ČR 2030 se předpokládá spolupráce celé řady subjektů, které mají pravomoci, nástroje nebo prostředky pro vykonávání činností vycházejících z NOP ČR 2030. Patří mezi ně zejména tyto subjekty: Ministerstvo zdravotnictví, národní onkologická centra, centra vysoce specializované onkologické a hematoonkologické péče, Ústav zdravotnických informací a statistiky, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Česká správa sociálního zabezpečení, regionální onkologické skupiny, poskytovatelé hospicové a domácí péče, poskytovatelé primární zdravotní péče, Všeobecná zdravotní pojišťovna, Sdružení zdravotních pojišťoven, odborné společnosti ČLS JEP, vzdělávací organizace, onkologičtí pacienti a jejich organizace, Agentura pro zdravotnický výzkum ČR, Asociace inovativního farmaceutického průmyslu, Česká asociace farmaceutických firem, případně další.
Překážky a rizika	Jako hlavní riziko může být v nepochopení důležitosti a významu NOP ČR 2030 a NRI NOP ze strany zúčastněných subjektů.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Projekt cílí primárně na orgány výkonné a zákonodárné moci, odborné společnosti, poskytovatele zdravotní a sociální péče, vzdělávací a výzkumné instituce, odbornou i laickou veřejnost.

Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	0 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Příprava NOP ČR 2030 negeneruje žádné náklady. S ohledem na meziresortní a mezioborový charakter Národního onkologického programu ČR, je zajištění finančních prostředků k dosažení jeho dílčích cílů a plnění vytyčených činností v gesci jednotlivých orgánů a subjektů zapojených do NOP. Jejich vynaložení a kontrola se řídí platnými zákony ČR.
Uveďte dobu implementace	Příprava pracovní verze NOP ČR 2030: 3Q/2021 Připomínkové řízení a zapracování změn: 4Q/2021 Zveřejnění: do 31.12.2021.

Reforma č. 2. Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů

Výzva	Preventivní a screeningové programy jsou účinným nástrojem pro snížení morbidity i mortality nádorových onemocnění, šetří náklady na velmi nákladnou léčbu pokročilých stádií onemocnění a zvyšují délku a kvalitu života lidí. Je tedy zásadní zajistit jejich podporu, zvyšování kvality a dostupnosti v návaznosti na důkazy o jejich přínosech. Mezi významné rizikové faktory, které vedou k rozvoji mnohých onkologických onemocnění, patří nevhodný životní styl (obezita, kouření, konzumace alkoholu, nedostatek pohybu, stres apod.), který je však na druhé straně faktorem modifikovatelným. Zhruba jedna třetina úmrtí na onkologická onemocnění je zapříčiněna právě nevhodným životním stylem. Aktivita se zaměří na zavedení cílených programů časného zachytu zaměřujících se právě na jedince se zvýšeným rizikem příslušného zhoubného onemocnění. Česká republika v rámci EU zaostává nejen v celkové zdravotní gramotnosti, ale také v jednotlivých oblastech zdravotní gramotnosti: prevence nemocí a podpory zdraví. To má nepříznivý dopad na incidenci a mortalitu nádorových onemocnění. Onkologická prevence je v ČR zúžena zejména na problematiku sekundární prevence. Bohužel, účast občanů v preventivních programech nedosahuje potřebné výše, a to i přes zavedení adresného zvaní. Národní screeningové centrum (NSC), které je součástí Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS ČR), vybudovalo metodické a personální zázemí pro zavádění, realizaci a hodnocení screeningových programů v ČR a bude zajišťovat v rámci zmíněné subkomponenty NPO činnosti ve třech dimenzích. 1. Screening rizikových faktorů vzniku nádorových onemocnění, vyhledávání rizikových osob a podpora zdraví (primární prevence). 2. Screening a časný zachyt onkologických onemocnění, zavádění nových programů časného zachytu a zajištění realizace stávajících populačních screeningových programů a jejich optimalizace, inovace a zvyšování kvality včetně podpory adresného zvaní v podobě, která bude mít největší dopad na cílovou populaci (sekundární prevence). 3. Screening nežádoucích dopadů onkologického onemocnění a hodnocení výsledků léčby z pohledu pacienta, které ve svém důsledku vedou ke zkvalitnění života jedince (terciární prevence). Výzvy zaměřené do této oblasti zahrnou: a) posílení již běžících screeningů (zejména onkologické screeniny, programy zaměřené na pacienty s diabetem, kardiovaskulárními problémy apod.)

	b) na pilotování a zavádění nových programů zaměřených na rizikové skupiny obyvatel (např. nově medicínou založenou na důkazech podpořený screening karcinomu plic u kuřáků) c) na posilování kvality a výkonnosti programů screeningu, zvyšování jejich dostupnosti pro cílové skupiny obyvatel d) na podporu zdravotní gramotnosti a zvyšování účasti obyvatel v těchto programech.
Cíl	1) Institucionální ukotvení činnosti Národního screeningového centra, které bude mít jasně definovanou činnost a působnost v oblasti programů časného zachytu. 2) Podpora center onkologické prevence a screeningových center v zajištění efektivních nástrojů centrální koordinace a hodnocení efektivity. 3) Vývoj nástrojů pro identifikaci a management rizikových faktorů a příznaků onemocnění, např. za pomoci skórovacích rizikových schémat pro lékaře, zapojení moderních nástrojů eHealth, implementace nástrojů PROM/PREM a garantovaných edukačních nástrojů. 4) Vývoj a kultivace datové a informační základny screeningových programů nádorových onemocnění, jehož cílem je rozšiřovat systém evaluace programů časného zachytu nádorových onemocnění u rizikových skupin osob tak, aby byl zajištěn jejich maximální dopad na zdraví obyvatel a jejich nákladová efektivita. Bude probíhat ověření efektivity, účinnosti a ekvity stávajících realizovaných screeningových programů. Posílení výkonnosti a kontroly kvality u běžících screeningových onkologických programů se opírá především o nutnost zvýšení pokrytí cílové populace screeningovými vyšetřeními. 5) Optimalizace a inovace již existujících populačních screeningových programů a podporovat zavádění nových screeningových programů onkologických onemocnění založených na důkazech prostřednictvím pilotních projektů (implementační výzkum). Navrhování a zavádění nových programů, zavádění inovativních screeningových metod, nahrazování již neúčinných screeningových nástrojů a zavádění individualizovaného přístupu ke screeningu bude realizováno ve spolupráci s dalšími zúčastněnými stranami. Preventivní screeningové programy jsou velmi zásadní aktivitou moderních systémů zdravotní péče, neboť jsou zaměřeny na včasný zachyt závažných onemocnění. Jejich dopad je významný jak v oblasti veřejného zdraví (snížení nemoci a mortality) tak v oblasti ekonomické (časná stadia onemocnění jsou léčitelná za řádově nižších nákladů). Screeningové programy představují plošnou zdravotnickou intervenci zahrnující diagnostické metody nabízené široké populaci, která ještě nemá symptomy hledaného onemocnění. Hlavními cíli aktivity je: 1. Posílit stávající funkční programy screeningu ve smyslu zvýšit jejich výkon, dostupnost a dopad na veřejné zdraví. 2. Vybudovat ekonomický prediktivní systém umožňující plánovat nové programy prevence a odhadovat jejich nákladovou efektivitu a dopad do systému veřejného zdravotního pojištění. 3. Iniciovat (forma pilotu, nebo počáteční implementace) nové programy screeningu, včetně jejich verifikace formou schválených populačních a klinických studií. 4. Vybudovat moderní datovou základnu pro plošnou monitoraci a kontrolu programů screeningu, včetně širokého panelu indikátorů kvality.
Implementace	Implementovat a realizovat projekt bude Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS). Výzvy pokryjí konkrétní navržené screeningové programy, jejichž posílení a implementace má oporu v medicíně založené na důkazech. Plánované reformy tak proběhnou formou dílčích projektů zaměřených do různých oblastí medicíny. Programy

	zaměřené na zdravotní gramotnost populace a na její compliance k programům screeningu. Populační nebo klinické studie pilotující nebo verifikující proveditelnost a efekt nových programů sekundární prevence. Zavádění personalizovaných screeningových programů zaměřených na rizikové skupiny obyvatel.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Hlavním realizátorem bude ÚZIS prostřednictvím Národního screeningového centra. Postupně dojde k zapojení relevantních stakeholderů do adresného zvaní. Při pilotování nových preventivních programů se předpokládá spolupráce s Centrem onkologické prevence MOÚ, jehož vybudování je jedním z cílů této komponenty.
Překážky a rizika	Jako hlavní riziko se jeví neochota občanů podílet se na screeningových programech.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Projekt cílí primárně na praktické lékaře pro dospělé a jejich pacienty.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	400 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvo zdravotnictví, tzn. poskytovatel dotace, je povinno se řídit t. č. platnými právními vztahy a pravidly dotačního titulu. Ministerstvu zdravotnictví je dále jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority. Právní vztahy související s poskytnutím dotace se budou řídit zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
Uvedte dobu implementace	Vypsání a příprava výzev, příprava projektů: 2021 Realizace projektů a implementačních programů: 2022–2026, Termín pro dílčí plnění a hodnocení: ročně Celkové zhodnocení: 2026

b) Popis investic

Vybudování Českého onkologického institutu (ČOI)

Výzva	1) Absence komplexního onkologického centra zaměřeného na prevenci, diagnostiku i léčbu všech onkologických diagnóz v Čechách Onkologická péče je v ČR fragmentovaná do příliš vysokého počtu center (15 KOC na 10 mil. obyvatel). Onkologická péče je ve fakultních nemocnicích (výjimkou Masarykův onkologický ústav v Brně) poskytována roztržštěně v rámci mnoha oddělení. Výsledkem je malý objem poskytované péče, nedostatečná centralizace specializované péče, malý počet probíhajících klinických studií, limitovaná možnost přístupu pacientů k inovativní léčbě, nižší efektivita využití vybavení, ale i nedostatek specializovaného personálu. Nutnost restrukturalizace poskytování onkologické péče v regionu hl. města Prahy a Středních Čech. Potřeba zajištění dostatečné kapacity pro pokrytí zvyšujících se nároků na léčebně preventivní péči v onkologii vzhledem k rostoucí incidenci a prevalenci zhoubných nádorů v populaci; centralizace poskytování komplexní a specializované péče, tj. včetně prevence, diagnostiky a všech léčebných modalit, na jednom pracovišti. 2) Absence onkologického centra s mezinárodním přesahem v regionu střední a východní Evropy Účinný boj s nádorovými onemocněními představuje globální výzvu, kterou nelze řešit bez mezinárodní spolupráce. V regionu střední a východní Evropy není pracoviště, které by splňovalo kritéria pro moderní onkologické centrum, poskytovalo kompletní spektrum diagnostických a léčebných metod a bylo otevřené zahraničním klientům. Vybudování moderního komplexního onkologického centra disponujícím nejmodernějšími diagnostickými a léčebnými metodami by posílilo i mezinárodní spolupráci se špičkovými odborníky ve všech oborech.
Cíl	1) Vybudování samostatného centra zaměřeného na prevenci, diagnostiku a léčbu onkologických onemocnění ve všech léčebných modalitách, na jednom pracovišti. 2) Integrace Centra personalizované onkologické péče. 3) Integrace Centra preventivní onkologie pro zdravé klienty i onkologické pacienty s komplexním preventivním programem, centry pro screening, prehabilitaci, rehabilitaci, zdravý životní styl. 4) Koncentrace velkého objemu onkologické péče, který je klíčovou podmínkou pro kvalitu všech oblastí činnosti (spektrum péče, bezpečnost péče, kvalifikace personálu, efektivita využití prostor i vybavení, objem klinických zkoušení nových léků, objem i kvalita výzkumu, praktická výuka mediků i zdravotníků, využití vícezdrojového financování). 5) Organizace centra na principech: a) mezioborových týmů, b) centrálního postavení pacienta a jeho potřeb (informovanost, vzdělávání, zapojení do léčby), včetně vývoje standardizovaných algoritmů při poskytování péče o jednotlivé skupiny pacientů. 6) Dosažení indikátorů kvality pro členství v mezinárodních organizacích sdružujících komplexní onkologická centra (OEI – Organisation of European Cancer Institutes) a špičkové výzkumné instituce v onkologii (Cancer Core Europe).
Implementace	Organizace v přímé řídicí působnosti Ministerstva zdravotnictví se sídlem na území hl. města Prahy (podpořen bude vznik jednoho centra, které bude poskytovatel lůžkové zdravotní péče v souladu se zákonem č. 372/2011 Sb.)

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Na nově vzniklý institut budou napojeny stávající státní a fakultní nemocnice. MZ bude zapojeno z pozice zřizovatele institutu.
Překážky a rizika	Finanční riziko – jedná se o rozsáhlý projekt, který je vhodné řešit jako celek a není možné realizovat jen část zamýšleného projektu. Jedná se o reformní postoj k péči o onkologické pacienty, který je svým finančním objemem zásadní, a doposud nebyly nalezeny dostatečné prostředky pro vznik tohoto institutu. Financování vzniku centra prostřednictvím RRF je významná příležitost a je proto institut hlavní prioritou celé komponenty. Další riziko představuje ekonomická otázka zahájení činnosti institutu a jeho následný provoz – toto riziko je eliminováno důležitostí existence tohoto institutu, přínosem pro onkologické pacienty, a tedy o občany českého státu a s financováním provozu centra je počítáno nejprve ze státního rozpočtu a následně kapitačními platbami pojišťoven za provedené výkony. Časové riziko – projekt je plánovaný na realizaci přibližně 5,5 let. Na realizaci projektu se budou podílet přední odborníci jak z oblasti onkologických specialistů garantujících odbornou stránku projektu, tak vrcholoví manažeři, včetně specialistů na stavební a provozní otázky celého projektu. Personální riziko – Personální zajištění pro následnou činnost Českého onkologického institutu – v případě realizace projektu dojde k zásadní změně struktury působení špičkových onkologů v rámci českého zdravotnictví. Český onkologický institut bude koncentrovat přední špičkové onkology ze stávajících nemocničních zařízení. Zároveň dojde ke zvýšení atraktivity oboru onkologie, což bude mít za následek většího zájmu o tento obor, dále budou využívány přední onkologické kapacity ze zahraniční, předpokládáme snížení odchodu českých onkologů do zahraničí.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Onkologičtí pacienti, lékaři, studenti lékařských oborů pregraduálního a postgraduálního studia, kraje.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	6 850 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvo zdravotnictví, tzn. poskytovatel dotace, je povinno se řídit t. č. platnými právními vztahy a pravidly dotačního titulu. Ministerstvu zdravotnictví je dále jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní autority. Právní vztahy související s poskytnutím dotace se budou řídit zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
Uveďte dobu implementace	1) Příprava a schválení investičního záměru (4Q2021). 2) Příprava kompletní dokumentace o provedení stavby (3Q 2022). 3) Realizace projektu (2023–2026) 4) Dokončení stavebních prací (2Q2026)

	5) Instalace technologií, testování a zahájení provozu (4Q2026)

Investice č. 2.1.2 Rozvoj vysoce specializované hematoonkologické a onkologické péče

Výzva	Klinická onkologie v České republice je organizována v systému Komplexních onkologických center, stejně jako hematoonkologie je organizována v systému Center vysoce specializované hematoonkologické péče. Komplexní onkologická centra organizují ve svých spádových regionech tzv. Regionální onkologické skupiny, v rámci nichž vzájemně spolupracují zejména poskytovatelé lůžkové protinádorové péče. Onkologická péče je tedy značně decentralizovaná a úroveň poskytované péče je rozdílná. Komplexní onkologická centra sice dosahují jistého standardu péče, nicméně tento zdaleka nedostačuje např. na diagnostiku a léčbu vzácných druhů onkologických onemocnění. Z toho důvodu je v RRF plánována podpora technologií včetně těch špičkových, které zajistí péči právě o tyto pacienty. Základním předpokladem pro řešení budoucích výzev ve zdravotnictví a schopnost systému onkologické péče reagovat na krizi je rozvoj národní stěžejní sítě (core network) inovativních center vysoce specializované hematoonkologické a onkologické péče, která skrze napojení na plánovaný Národní ústav pro výzkum rakoviny, zajistí efektivní přenos poznatků a inovací do klinické praxe. Toto je důležité zejména v oblasti precizní a personalizované medicíny (Precision and Personalized Medicine), zahrnující včasnou diagnostiku, cílenou léčbu a personalizovanou podpůrnou péči. Do konceptu precizní medicíny spadá zejména teranostika, pokročilé zobrazovací metody, individualizované buněčné a genové terapie a moderní radioterapeutické přístupy. Aplikace principů precizní medicíny je rovněž podmínkou efektivního vynakládání finančních prostředků na inovativní diagnostiku a léčbu a vede ke snížení zátěže pacientů nežádoucími účinky necílené indikované terapie.
Cíl	Cílem aktivity je rozvoj vysoce specializované péče v Komplexních onkologických centrech a Centrech vysoce specializované hematoonkologické péče prostřednictvím podpory rozvoje diagnostiky a léčby specifických typů onkologických diagnóz za pomoci špičkových technologií. V ČR by pak následně měla vzniknout síť poskytovatelů péče o onkologické pacienty, kteří nejeze plní podmínky a indikátory stanovené Ministerstvem zdravotnictví pro Komplexní onkologická centra a Centra vysoce specializované onkologické péče, ale budou tyto standardy převyšovat. Rozvoj špičkových technologií podpořených subjektů pak umožní diagnostiku a léčbu pacientů s onkologickými onemocněními s nízkou prevalencí a povede ke zvýšení úrovně jak oblasti onkologie, tak celého českého zdravotnictví. Rozvoj špičkových technologií podpořených subjektů pak umožní diagnostiku a protinádorovou i podpůrnou léčbu pacientů s nádorovými onemocněními na principech precizní a personalizované medicíny, což povede ke zvýšení úrovně jak oblasti onkologie, tak celého českého zdravotnictví. Stěžejní síť inovativních center vysoce specializované onkologické a hematoonkologické péče bude svou koordinovanou spoluprací s akademickými pracovišti garantem dalšího rozvoje oborů zapojených do péče onkologické pacienty, včetně vzdělávání a přípravy příslušných specialistů a spolupráce s neziskovým sektorem a patientskými organizacemi.
Implementace	MZ vypíše dotační program, na jehož základě budou jednotlivé projekty realizovat přímo Komplexní onkologická centra a Centra vysoce specializované hematoonkologické péče.

Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MZ vypíše dotační program, v jehož rámci budou poskytovatelé realizovat projekty
Překážky a rizika	Riziko spojené s realizací dotačního titulu – u plánovaných výzev může docházet ke zpoždění při jejich vyhlášení, což bude mít vliv na realizaci cílů v čase. Zároveň může realizaci dotačního titulu ohrozit nestabilita prostředí, kam lze zařadit legislativní změny atd. Riziko spojené s nepřípraveností žadatelů – s ohledem na aktuální epidemiologickou situaci je toto riziko spojeno především s nedostatečnou časovou a personální kapacitou potencionálních žadatelů o podporu, kteří aktuálně směřují svou pozornost nejen na boj s onemocněním COVID-19 a jeho dopady, ale i na jiné běžné činnosti. Riziko spojené s absorpční kapacitou – je spatřováno z důvodu, že poptávka po dotačním titulu může značně převyšovat alokované prostředky výzvy. V souvislosti s tím by pak nemuselo dojít k podpoře všech žadatelů, kde byla identifikována potřeba zvýšení odolnosti systému zdravotní péče, což by mohlo ohrozit stanovené cíle. Další rizika: implementace bude v době, kdy probíhá realizace dalších finančních nástrojů zaměřených na oblast onkologie, proto je rizikem omezená administrativní kapacita poskytovatelů a případně také omezená kapacita výrobců požadovaných technologií.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Onkologičtí pacienti, lékaři, studenti lékařských oborů pregraduálního a postgraduálního studia, kraje.
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	2 000 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvo zdravotnictví, tzn. poskytovatel dotace, je povinno se řídit t. č. platnými právními vztahy a pravidly dotačního titulu. Ministerstvu zdravotnictví je dále jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní authority. Právní vztahy související s poskytnutím dotace se budou řídit zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
Uvedte dobu implementace	Zahájení dotačního titulu – vypsání výzev 3Q – 4Q 2021 Příjem žádostí 2Q 2022 Hodnocení včetně rozhodnutí o poskytnutí dotace 2Q – 3Q 2022 Realizace projektů (včetně jejich ukončení) 3Q 2022 – 4Q 2025 Ukončení/vyhodnocení dotačního titulu 2Q – 3Q 2026

Investice č. 3. Vznik a rozvoj Centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči Masarykova onkologického institutu

Výzva	1. Onkologická onemocnění dlouhodobě představují závažnou zdravotní hrozbu pro občany ČR a dalších zemí EU. Řešení onkologické problematiky je prioritou Evropské komise i ČR. U každého třetího občana ČR je v průběhu života diagnostikováno nádorové onemocnění. Jejich incidence a prevalence stále narůstá. Do roku 2035 bude rakovina hlavní příčinou úmrtí obyvatel v EU. 2. Onkologická prevence je nejúčinnější a nejefektivnější strategií boje proti rakovině, ale současně je i nejvíce ohrožena v době krize a nadměrné zátěže zdravotního systému. Dle dat Národního registru zdravotních služeb ČR bylo provedeno v prvním pololetí roku 2020 (v porovnání s 2019) až o 20 % méně screeningových vyšetření. Celoroční pokles bude významně větší, neboť největší vlna COVID-19 zasáhla ČR ve druhé polovině roku 2020. 3. Rozvoj Masarykova onkologického ústavu jako poskytovatele vysoce specializované onkologické péče významně zvýší odolnost systému onkologické prevence a péče a jeho připravenost na krize. V důsledku stárnutí a nepříznivých změn životního stylu obyvatelstva, stejně tak i následků pandemie COVID-19, bude nutné systém onkologické prevence a péče adaptovat na očekávatelný nárůst počtu nádorových onemocnění i jejich vyšší pokročilosti. Specifické postavení v síti onkologických center má Masarykův onkologický ústav (MOÚ). MOÚ je největší, co do počtu primárně léčených dospělých pacientů s nádory a poskytování preventivní onkologické, a dosud i jediný samostatně působící onkologický ústav v ČR. MOÚ má také statut národního onkologického centra. Při svém postavení navíc soustřeďuje pacienty s pokročilejšími formami nádorů, vyžadujícími náročnější a dlouhodobou léčbu. V době pandemie COVID-19 se úzká profilace MOÚ ukázala jako výhoda. Provoz MOÚ nebyl pandemií tolik ovlivněn a ústav mohl dokonce dočasně převzít onkologické pacienty z jiných nemocnic a realizovat i preventivní péči. Bohužel, prostorové kapacity MOÚ jsou již natolik omezené, že neumožňují reagovat na krize ani nové výzvy. Současně se jako důležité protiepidemické opatření ukázala potřeba oddělit onkologicky nemocné, ohrožené COVID-19, od osob v preventivní péči, jež mohou být bezpříznakovými přenašeči infekcí. 4. Efektivní přenos poznatků z výzkumu a inovací do klinické praxe, jako základní předpoklad pro řešení budoucích výzev v onkologii. Výzkum rakoviny a jeho převedení do každodenní klinické praxe je zásadní pro zajištění neustálého zlepšování prevence rakoviny, diagnostiky, léčby a následné péče o přeživší. Toto konstatuje i základní koncepční dokument Evropského parlamentu „Strengthening Europe in the fight against cancer“ z července 2020. MOÚ disponuje základnou translačního onkologického výzkumu. Realizace inovativní onkologické péče (minimálně 10 % léčených pacientů zařazených do klinických hodnocení a minimálně 75 klinických hodnocení s aktivním nábořem) je i podmínkou Organisation of European Cancer Institutes k udělení statutu Comprehensive Cancer Centre v rámci jejich akreditace. V MOÚ je v současnosti zařazeno do klinických hodnocení necelých 11 % pacientů, každoročně probíhá cca 50 klinických studií s aktivním nábořem. MOÚ chce v oblasti inovací a klinického výzkumu patřit mezi přední evropská pracoviště. K dosažení výše uvedených parametrů brání zejména prostorové kapacity, nízká parametrizace zdravotnických dat a nedostatečná podpora akademických klinických studií v ČR. 5. Multidisciplinárně řízená onkologická péče orientovaná na potřeby pacienta vede ke zlepšení výsledků léčby a kvality života onkologicky nemocných.

	V MOÚ působí 16 multidisciplinárních týmů pro prevenci, diagnostiku a léčbu nádorových onemocnění. V letech 2017-2020 MOÚ vedl mezinárodní konsorcium INTENT, které vytvořilo nový model onkologické péče orientované na potřeby pacienta (Patient Centered Cancer Care Model - PCCC). Požadavkem OECl na onkologická pracoviště je, aby každý nový onkologický pacient nebo stav, kde je zvažována multimodální léčba, byl projednán na multidisciplinárním týmu. Rovněž, aby u každého nového pacienta byl proveden screening jeho rizik a individuálních potřeb. Do MOÚ je každoročně referováno více než 4 000 nových pacientů. Při tomto počtu brání úplné implementaci PCCC modelu a naplnění požadavků OECl zejména roztržitost pracovišť podpůrné péče a nedostatečná elektronizace a digitalizace procesů, včetně nízké strukturovanosti zdravotnické dokumentace. MOÚ bude do roku 2024 implementovat nový nemocniční informační systém. Ani ten však situaci nevyřeší, pokud nebude existovat centrum prvního kontaktu, které zajistí úplnost a kvalitu získávaných dat již od prvního kontaktu pacienta s MOÚ. 6. Absence programů péče o pacienty po kurativní onkologické léčbě (cancer survivors) v ČR. Screeningové programy a časná detekce nádorů společně s rozšiřujícími se možnostmi protinádorové léčby přispívají k narůstajícímu počtu vyléčených onkologických pacientů, tzv. „onkologických přeživších“. Přestože jsou do klinické praxe zaváděny šetrnější způsoby, stále existují její dlouhodobé a pozdní nežádoucí účinky. Jejich výskyt může mít zásadní dopad nejenom na fyzickou výkonnost a kvalitu života, ale i jeho délku. Péče o pacienty po kurativní onkologické léčbě v ČR je přitom nejčastěji omezena pouze na problematiku včasného zachytu rekurence původního nádorového onemocnění. Péče o onkologické přeživší (Cancer Survivorship) je i hlavním bodem Europe's Cancer Beating Plan. MOÚ chce vybudovat centrum podpůrné péče, kde bude integrována multidisciplinární podpůrná péče a pilotovány modely péče o onkologické přeživší. Pro tento cíl MOÚ využije zkušeností svých zahraničních partnerů v rámci OECl. 7. Potřeba rozvoje preventivní péče v MOÚ V ČR není standardizovaná preventivní péče o občany s geneticky podmíněným zvýšeným rizikem vzniku malignit (tzv. hereditární nádorové syndromy). Tato preventivní péče probíhá pouze v několika onkologických centrech, a to vysloveně na základě entuziasmu konkrétních lékařů. Jediné centrum, kde probíhá organizovaný komplexní program preventivní onkologické péče, zahrnující i problematiku dědičných nádorových syndromů, je MOÚ. V roce 2019 bylo v rámci tohoto programu provedeno cca 35 000 preventivních vyšetření. Nicméně, prostorové kapacity MOÚ neumožňují další rozvoj onkologické prevence.
Cíl	1. Vybudování Centra onkologické prevence MOÚ a rozvoj preventivních programů. Cílem vybudování nového objektu Centra onkologické prevence je výrazně navýšit kapacity MOÚ pro realizaci a rozvoj všech programů onkologické prevence (primární, sekundární i terciární) a soustředit preventivní péči do samostatných prostor, oddělených od provozů poskytování péče onkologickým pacientům (protiepidemické a psychosociální aspekty). Centrum se stane se ideovým a metodickým vzorem pro aplikace moderních komunikačních nástrojů (např. mHealth, eHealth) v oblasti onkologické prevence a pro případná další centra preventivní medicíny v ČR. Realizace této aktivity přispěje k implementaci nových programů onkologické prevence, ke zvýšení podílu občanů, kteří se účastní programů časného zachytu nádorových onemocnění, včetně screeningových vyšetření, a ke standardizaci programů primární prevence a péče o osoby s genetickým rizikem vzniku malignit. To by se mělo později odrazit v hlavních epidemiologických ukazatelích i ušetřit peníze za nákladnou léčbu pokročilých onemocnění. Ve spolupráci s Masarykovou univerzitou bude centrum rovněž plnit roli ve vzdělávání odborníků v oblasti prevence. Centrum přispěje ke zvýšení zdravotní gramotnosti občanů ČR.

	2. Rozvoj infrastruktury MOÚ pro inovativní onkologickou a podpůrnou péči a vznik a implementace programů péče o onkologické přeživší (Cancer Survivors). Přístup k inovacím a kvalitní podpůrná péče jsou základními předpoklady pro úspěšnost onkologické léčby a snížení dopadů její nežádoucích účinků, které negativně ovlivňují kvalitu života i možnost plného návratu vyléčených pacientů do běžného života. Cílem je dostavba stávajícího objektu Švejdova pavilonu, kde budou vytvořeny nové prostorové kapacity pro Centrum prvního kontaktu, Centrum klinického hodnocení, Centrum podpůrné péče a Edukační centrum. Centrum prvního kontaktu zajistí úplnost a kvalitu patientských dat v nemocničním informačním systému již od prvního kontaktu pacienta s MOÚ. Tento postup je nezbytný pro efektivní získávání a parametrizaci patientských dat a umožní provádění plošného screeningu potřeb pacientů, což je základní předpoklad pro personalizaci péče. Centrum podpůrné péče vytvoří podmínky pro integraci a rozšíření kapacit i spektra poskytované podpůrné péče v MOÚ. To umožní vznik a realizaci programu podpůrné péče o onkologické přeživší. Po pilotování tohoto programu v MOÚ bude získané know-how poskytnuto dalším onkologickým centrům v ČR. Edukační centrum přispěje k rozšíření povědomí občanů o významu inovativní a podpůrné onkologické péči a pomůže implementovat model onkologické péče orientované na potřeby pacienta. Edukační centrum bude poskytovat individualizované i skupinové vzdělávání pacientů a jejich blízkých, a to i za využití fyzických i virtuálních elektronických modelů, a bude provozovat bezplatnou onkologickou telefonní linku a emailové poradenství. 3. Zvýšení bezpečnosti onkologických pacientů. Vybudováním samostatného Centra prevence dojde k oddělení preventivních programů, které jsou poskytovány zdravým osobám od onkologických pacientů. Tím dojde ke zvýšení bezpečnosti péče o onkologicky nemocné, jakožto ohrožené skupiny obyvatelstva. Pandemie COVID-19 prokázala, že zatímco zdraví jedinci mohou být bezpříznakovými přenašeči infekčních onemocnění, tak naopak onkologičtí pacienti jsou ohroženou skupinou z hlediska závažnosti průběhu infekcí. 4. Posílení odolnosti systému onkologické prevence a péče v ČR. Realizací této investice dojde k vytvoření nových kapacit pro rozvoj onkologické prevence, inovativní a podpůrné péče v instituci s významným nadregionálním přesahem.
Implementace	Projekt bude realizovat Masarykův onkologický ústav
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Projekt bude realizovat Masarykův onkologický ústav. MZ bude zapojeno z pozice zřizovatele nemocnice zaštiťující toto nové centrum. V oblasti prevence se předpokládá spolupráce s Národním screeningovým centrem, relevantními poskytovateli primární péče, onkologické péče a dále s fakultními a významnými regionálními nemocnicemi. V oblasti vzdělávání odborníků pro prevenci se předpokládá spolupráce s jednotlivými fakultami a centry Masarykovy univerzity, Institutem postgraduálního vzdělávání a s Národním centrem ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů.
Překážky a rizika	Riziko spojené s realizací staveb – navržené řešení vyhoví všem požadavkům obecně závazných předpisů, které se vztahují na stavebně-technické řešení, hygienické požadavky, jakost materiálů a požadavky související se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Riziko rovněž představují nedodržení plánovaného harmonogramu stavebních prací. Personální zajištění nově vzniklé zdravotnické kapacity – realizací projektu dojde k vytvoření nových pracovních míst. Nově vytvořené centrum bude koncentrovat přední špičkové onkology ze stávajících nemocničních zařízení. Část pracovních pozic pak bude zajištěna novými zaměstnanci. Centrum prevence nabídne i příležitosti stáží, a to v rámci přípravy budoucích odborníků na problematiku pohybu, zdraví a prevence. Časové riziko – riziko představuje nedodržení plánovaného harmonogramu celého projektu, jehož realizace je plánována přibližně na 5,5 let. Na realizaci projektu se budou

	podílet přední odborníci jak z oblasti onkologických specialistů garantujících odbornou stránku projektu, tak vrcholoví manažeři, včetně specialistů na stavební a provozní otázky celého projektu.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Projekt svým zaměřením bude cílit na širokou skupinu obyvatelstva a řadu ekonomických subjektů. V první řadě se bude jednat o občany, kteří se budou účastnit screeningových a preventivních programů. Dále bude zaměřen na onkologické pacienty a jejich příbuzné a blízké. Současně bude poskytovat příležitosti pro vzdělávání a výchovu nových odborníků. Stran ekonomických subjektů bude projekt cílit na poskytovatele zdravotní péče a vzdělávací a výzkumné instituce. Předpokládá se, že vyvolá zájem i subjektů podnikajících v oblasti vývoje nových léčiv a zdravotnických prostředků
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	1 000 000 000 CZK
Dodržování pravidel státní podpory	Ministerstvo zdravotnictví, tzn. poskytovatel dotace, je povinno se řídit t. č. platnými právními vztahy a pravidly dotačního titulu. Ministerstvu zdravotnictví je dále jako poskytovateli podpory uložena zákonná povinnost kontrolovat dodržování pravidel veřejné podpory u každého z podpořených projektů, správné vynakládání prostředků i vlastní čerpání podpory. U každého z podpořených projektů si lze vyžádat nezávislý audit. V ČR jsou zajištěny další zákonné kontrolní mechanismy v gesci místně příslušných finančních úřadů nebo v gesci Nejvyššího kontrolního úřadu či Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako národní authority. Právní vztahy související s poskytnutím dotace se budou řídit zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vyhláškou č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
Uvedte dobu implementace	Implementace bude probíhat ve dvou fázích: 1. fáze – Rozvoj infrastruktury MOÚ pro inovativní onkologickou a podpůrnou péči (vybudování Centra klinického hodnocení, Centra podpůrné péče, Centra prvního kontaktu a Edukačního centra v dostavbě pavilonu A za 400 mil. Kč) a 2. fáze – vybudování Centra onkologické prevence (600 mil. Kč). Uvedení obou center do provozu bude nejpozději do konce roku 2026. Příprava investice probíhá podle harmonogramu. Pro obě centra existují objemové studie. Pro dostavbu pavilonu A již probíhá příprava projektové dokumentace a předpokládáme oblastní vyjádření DOSS 4Q2021 a zpracování DSP do 3Q2022 a zpracování DPS do konce 1Q2023. Do konce 2Q2023 předpokládáme zadání stavebních prací a zazávazkování finančních prostředků. V případě Centra onkologické prevence předpokládáme oblastní vyjádření DOSS nejpozději ve 3Q2022 a zpracování DSP ve 4Q2022. SŘ v 1Q2022 a zpracování DPS do 3Q2023. Zadání stavebních prací a zazávazkování finančních prostředků proběhne nejpozději do 4Q2023.

4. Strategická autonomie a bezpečnostní problematika

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

5. Přeshraniční a mezinárodní projekty

Tato kapitola není pro danou komponentu relevantní.

6. Zelený rozměr komponenty

Komponenta není primárně zaměřena na tuto oblast, nicméně použití nástrojů mHealth a eHealth může vést ke snížení mobility obyvatelstva, což má pozitivní vliv na životní prostředí.

7. Digitální rozměr komponenty

Komponenta není primárně zaměřena na tuto oblast. Nicméně digitalizace procesů a využití moderních komunikačních nástrojů (mHealth, eHealth, klientské/pacientské portály, vzdělávací materiály) se předpokládá ve všech reformách a investicích této komponenty. Stejně tak při poskytování preventivní a léčebné péče budou využity nejmodernější technologie pro digitalizaci a parametrizaci obrazových a textových formátů výstupů jednotlivých vyšetření, včetně prvků umělé inteligence (např. při hodnocení vyšetření zobrazovacími metodami). To bude klást nároky na kvalitní výpočetní techniku a informační infrastrukturu.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

V této komponentě se počítá se stavebními investicemi. Jejich realizace bude probíhat s ohledem na životní prostředí. Respektování zásady „významně nepoškozovat“ je zajištěno národní legislativou, která vyžaduje studie proveditelnosti a studie dopadů na životní prostředí. Pro stavbu a její vybavení budou upřednostňovány nejmodernější technologie, které jsou šetrné či neutrální vůči životnímu prostředí. Princip DNSH je popsán v příloze v tabulce T1a_DNSH.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze.

ČÁST III. DOPLŇKOVOST A PROVÁDĚNÍ PLÁNU

1 ŽÁDOST O PŘEDFINANCOVÁNÍ

[S ohledem na předpokládané úpravy některých milníků a cílů a potřebu projednání s Evropskou komisí, bude žádost o předfinancování doplněna v rámci průběhu připomínkového řízení].

2 KONZISTENCE PLÁNU S DALŠÍMI INICIATIVAMI

Plán je v souladu s Národním klimaticko-energetickým plánem, Dohodou o partnerství, implementačním plánem programu Záruky pro mladé.

2.1 Soulad s Národním klimaticko-energetickým plánem

Soulad Národního plánu obnovy s Národním klimaticko-energetickým plánem je demonstrován na uvedení konkrétních investic v Národním plánu obnovy.

Komponenta 2.2 Snižování spotřeby energie se dělí na dvě investiční oblasti: i) renovace veřejných budov a ii) renovace veřejného osvětlení. Obě investiční oblasti mají přímý dopad na zvyšování energetické účinnosti a jako takové jsou plně v souladu s třetím rozměrem energetické účinnosti energetické unie.

V rámci komponenty dojde ke snížení spotřeby energie ve státních budovách a snížení spotřeby energie o 216,64 TJ, dále dojde ke zvýšení počtu kvalitních středně hlubokých a hlubokých renovací ve státních budovách a ke snížení konečné spotřeby energie díky renovaci veřejného osvětlení ve výši 286,76 TJ.

Hlavním cílem této složky je zvýšit energetickou účinnost v celém národním hospodářství ve vztahu k cílům stanoveným v revidované směrnici o energetické účinnosti. Nejprve je cílem podpořit plnění národního příspěvku energetické účinnosti 0,157 MJ / Kč energetické náročnosti HDP, což by mělo zajistit splnění cíle energetické účinnosti EU do roku 2030 ve výši 32,5%. Investiční oblast obnovy veřejných budov by navíc měla pomoci zvýšit ambice dlouhodobé strategie obnovy.

Obě investiční oblasti jsou nepřímo sladěny s dimenzí energetické unie zaměřenou na snižování emisí skleníkových plynů a zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie dané souborem podmínek pro použití financování, aby co nejvíce přispěly k zmírňování změny klimatu. Obě investiční oblasti přispějí ke zlepšení energetické účinnosti, což vede ke snížení konečné spotřeby energie, a tedy ke snížení emisí skleníkových plynů, přičemž se vezme v úvahu, že nejčistší energie se nevyrábí. Kromě toho se místní zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů považují za způsobilé opatření při renovaci veřejných budov i při rekonstrukci veřejného osvětlení. Tato složka proto přispěje také ke zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie.

Kromě toho budou prostřednictvím praktického provádění komponent provedeny reformy, jako je širší používání metody EPC. Obě složky přispějí k digitalizaci a automatizaci, např. prostřednictvím aplikace inteligentních prvků, systémů automatizace budov a Building Information Modeling (BIM) a celkového propojení zvyšující se energetické účinnosti s tématy, jako jsou inteligentní města a propojení veřejného osvětlení s nabíjecí infrastrukturou a instalacemi obnovitelné energie

Investice navíc přispějí k přizpůsobení budov změně klimatu, zejména v důsledku provádění opatření, jako jsou zelené střechy a fasády, a dalších opatření proti přehřátí budov.

Komponenta 2.3 Přechod na čistší zdroje energie je rozdělena do dvou investičních oblastí: i) stavba nových fotovoltaických zdrojů energie; ii) modernizace distribuce tepla v systémech dálkového vytápění.

Stavba nových fotovoltaických zdrojů energie by měla být plně v souladu s první dimenzí energetické unie snižování emisí skleníkových plynů nebo konkrétněji se zvyšováním OZE. Národní energetický a klimatický plán ČR (NECP CZ) stanovil cíl 22,0% OZE (na konečné spotřebě energie) do roku 2030. Podíl OZE v energetice by se měl do roku 2030 zvýšit na 16,9% (z cca 14,0% v roce 2019). Pokud jde o fotovoltaické zdroje, NECP CZ předpokládal zvýšení instalovaného výkonu na cca. 3 975 MWe do roku 2030 (z přibližně 2 086 MWe). Jak je vysvětleno v NECP CZ, nárůst může být větší než rozdíl kvůli možnému uzavření některých současných fotovoltaických zdrojů. Prostřednictvím této komponenty by mělo být realizováno cca 270 MW instalovaného výkonu fotovoltaických zdrojů. Tento výstup přispěje k překročení cíle

stanoveného v Národním energetickém a klimatickém plánu České republiky. Tento instalovaný výkon dalších fotovoltaických zdrojů odpovídá cca. 972 TJ konečné spotřeby z obnovitelných zdrojů energie a to by mělo vést (za jinak stejných předpokladů) ke zvýšení cíleného podílu OZE v energetice v roce 2030 ze 16,92% na 17,28% a ke zvýšení cíleného celkového podílu OZE z 22,00% na 22,09%. ČR plánuje v tomto ohledu zahrnout podrobné informace do pololetních monitorovacích zpráv základny pokroku OZE podle nařízení EU 2018/1999 a potenciálně zvýšit celkový cíl v aktualizaci NECP CZ (pokud by bylo rozhodnuto o přípravě této aktualizace na národní úrovni).

Modernizace distribuce tepla by měla být plně v souladu s druhou dimenzí energetické unie zvýšení energetické účinnosti. Investice by měly být primárně použity na rekonstrukci parních rozvodů tepla na systémy založené na horké vodě, což souvisí s podstatnými úsporami primární energie. Úspory primární energie by rovněž měly vést ke snížení emisí skleníkových plynů (a dalších znečišťujících látek). V České republice stále existuje 1 385 km parovodů. Investice prostřednictvím nástroje pro obnovu a odolnost by měla vést k rekonstrukci aplikace. 11,2% (115 km) současných parních systémů (úspory primární energie by byly také kvantifikovány v souladu s doporučením pro Evropskou komisi a použity jako hlavní indikátor pro monitorování). Rekonstrukce rozvodů tepla je součástí větší transformace soustavy dálkového vytápění ČR, která je stále převážně založena na spalování fosilních paliv. Další zdroje veřejných financí by se věnovaly modernizaci zdrojů CPH (dle našeho názoru není nutné dále velmi zvyšovat pozitivní přínos KVET pro hlavní dimenzi energetické unie), respektive nahrazení KVET výrazně nižší uhlíkovou stopou (včetně pokud možno Zdroje OZE, které by rovněž měly přispět k cíli průměrného ročního přírůstku OZE v sektoru vytápění a chlazení, který je rovněž stanoven v NECP CZ). Modernizaci distribuce tepla lze považovat za předpoklad celkové transformace sektoru dálkového vytápění. Je nutné zajistit, aby nová kogenerace byla dimenzována na vysoce účinný systém distribuce tepla. Celková strategie modernizace systému dálkového vytápění je k dispozici. Tato strategie zohledňuje také doporučení Uhlé komise ČR.

2.2 Soulad s Dohodou o partnerství a komplementarita plánu

Všechny komponenty Národního plánu obnovy byly koncipovány v úzké spolupráci s útvary odpovědnými za přípravu kohezního financování a přípravu programů Modernizačního fondu a Fondu spravedlivé transformace.

Na úrovni implementace bude prováděna důsledná kontrola dvojího financování, viz další kapitoly. V rámci jednotlivých aktivit jsou iniciativy financované z NPO odlišeny od ostatních zdrojů financování buď věcnou odlišností nebo časovým hlediskem.

Komplementaritu a doplňkovost jednotlivých opatření prezentujeme na úrovni věcné přehledem uvedeným v příloze a rovněž níže přehledem financování jednotlivých oblastí dle oblastí intervence (metodiky pro sledování klimatu a digitalizace dle Nařízení).

Přehledová matice komponent je projednávána v rámci samostatného, souběžně probíhajícího, meziresortního připomínkového řízení k materiálu Dohoda o partnerství.

2.3 Soulad s implementačním plánem Záruky pro mladé

Bude doplněno v průběhu připomínkového řízení.

3 ÚROVNĚ IMPLEMENTACE NÁSTROJE PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST

Samotná implementace NPO bude zajištěna prostřednictvím vlastníků komponent, nebo jimi řízenými subjekty. Úroveň vlastníků nebo nositelů komponent je označovaná jako „úroveň komponent, reform a investic“. Vlastníky komponent jsou zpravidla řídicí orgány resortních ministerstev.

Pro zajištění koordinace, udržování jednotných standardů vykazování, monitoringu a kontrol je dále nad úrovní vlastníků komponent zřízena centrální úroveň, kterou představuje koordinační subjekt – Odbor koordinace NPO zřízený přímo na Ministerstvu průmyslu a obchodu. Tento odbor plní funkci tzv. „Delivery unit“ bude koordinačním subjektem a zároveň bude jednotným komunikačním a styčným subjektem ve vztahu k Evropské komisi.

3.1 Status subjektů implementace

Status vlastníků komponent vyplývá přímo z Národního plánu obnovy, kde jsou jednotlivé reformy či investice přiřazeny vč. milníků a cílů vlastníkům komponent. Vlastníci komponent jsou zpravidla řídicí orgány či osoby mající přímé kompetence k výkonu jednotlivých komponent. Vlastník komponenty může část svých činností spojených s realizací reformy a investic písemně/smluvně delegovat na jiný subjekt, jež bude implementaci vykonávat. Delivery unit má svůj status určen usnesením vlády (číslo usnesení bude doplněno). Přímo v tomto usnesení je zakotvena koordinační role Ministerstva průmyslu a obchodu a vznik nového Odboru koordinace NPO (Delivery unit), jež bude vykonávat koordinační a dohledovou činnost nad plněním Národního plánu obnovy.

Vztahy mezi vlastníky komponent a subjekty zajišťující implementaci jsou dány delegačními dohodami, případně jinými písemnými usneseními, která vymezují práva a povinnosti jednotlivých stran. Procesy probíhající mezi vlastníky komponent a Odborem koordinace NPO (Delivery unit) jsou stanoveny v písemných smlouvách, které uzavírá Ministerstvo průmyslu a obchodu právě s jednotlivými vlastníky komponent.

3.2 Úroveň implementačních subjektů – Vlastníků komponent

Vlastník komponenty je subjekt provádějící faktickou implementaci NPO. Vlastníci komponent (VK) jsou povinni odpovídajícím způsobem zajistit personální kapacity pro implementaci NPO a jejich fyzickou realizaci. Organizační zajištění musí být definováno organizační strukturou a musí zajišťovat vymezení úkolů a odpovědností v implementaci NPO. VK jsou nositelem odpovědnosti za implementaci NPO. VK mohou dle svého interního nastavení písemně delegovat část svých činností na ostatní subjekty implementační struktury či subjekty jim podřízené. Za samotné plnění nastavených implementačních procesů, dosahování cílů, milníků a dalších požadavků vč. konečného vyplacení prostředků konečným příjemcům jsou vždy odpovědni samotní VK.

Pilíř	Komponenta	Vlastník
1. Digitální transformace (36 017 mil. Kč)	1.1 Digitální služby občanům a firmám	Ministerstvo vnitra
	1.2 Digitální systémy státní správy	Ministerstvo vnitra
	1.3 Digitální vysokorychlostní sítě	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	1.5 Digitální transformace podniků	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	1.6 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	Ministerstvo kultury
	1.7 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení	Ministerstvo pro místní rozvoj
	1.8 Digitální přístup k justici	Ministerstvo spravedlnosti
	1.9 Digitální přístup k archiváliím	Ministerstvo vnitra

2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice (78 709 mil. Kč)	2.1 Udržitelná a bezpečná doprava	Ministerstvo dopravy
	2.2 Snižování spotřeby energie	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	2.3 Transformace průmyslu a přechod na čistší zdroje energie	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	2.4 Rozvoj čisté mobility	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší	Ministerstvo životního prostředí
	2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu	Ministerstvo zemědělství
	2.7 Cirkulární ekonomika a recyklace a průmyslová voda	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	2.8 Regenerace brownfieldů	Ministerstvo pro místní rozvoj
3. Vzdělávání a trh práce (25 851 mil. Kč)	3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
	3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
	3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce	Ministerstvo práce a sociálních věcí
4. Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19 (6 490 mil. Kč)	4.1 Systematická podpora veřejných investic	Ministerstvo pro místní rozvoj
	4.2 Podpora investic v průmyslu a podnikání	Českomoravská záruční a rozvojová banka
5. Výzkum, vývoj a inovace (12 500 mil. Kč)	5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
	5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe	Ministerstvo průmyslu a obchodu
6. Zdraví a odolnost obyvatel (15 370 mil. Kč)	6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče	Ministerstvo zdravotnictví
	6.2 Prevence onkologických onemocnění	Ministerstvo zdravotnictví

Tabulka 1 Přehled vlastníků komponent odpovědných za implementaci

3.3 Úroveň koordinačního subjektu – Odbor koordinace NPO (Delivery unit)

S ohledem na různorodost obsahu NPO, zapojení velkého množství řešitelů (VK) a resortů, nutnost národní koordinace a zajištění jednotného komunikačního kanálu směrem k Evropské Komisi, bude v rámci systemizace k 1. 5. 2021 na Ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO) zřízen nový Odbor koordinace NPO (Delivery unit), který bude zajišťovat funkce dále popsané. Odbor koordinace NPO (Delivery unit) bude zaštitěn usnesením vlády, které bude definovat jeho činnost a

povinnosti. Usnesením vlády získá ukotvení v implementační struktuře a mandát k výkonu definovaných činností. Činnosti VK a DU budou od sebe organizačně, kompetenčně i kontrolně odděleny.

Marketingovou, personální, technickou a informační podporu DU zajišťují interní útvarů MPO. Komunikace s těmito útvarů se řídí interními předpisy MPO. Veškeré náklady související s výkonem DU budou hrazeny ze státního rozpočtu. Personálně bude tento odbor pokryt jednak zaměstnanci z odborných sekcí MPO pracujících s kohezními fondy a dále také osobami na nově zřízených neobsazených místech.

3.4 Úroveň odborných útvarů zapojených do provádění Nástroje

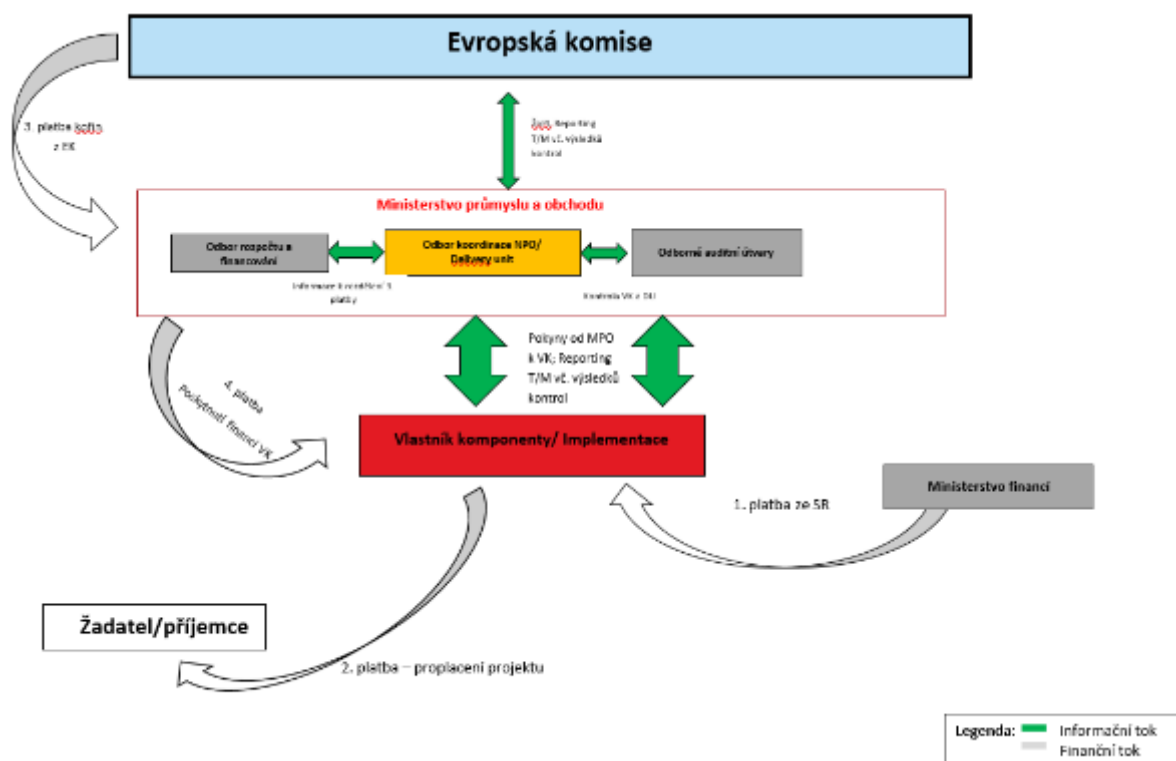
Kromě koordinačního útvaru NPO budou do implementace NPO zapojeny také další odborné útvarů Ministerstva průmyslu a obchodu. Odborné útvarů budou zajišťovat činnosti související s finančními toky a kontrolními a auditními činnostmi (nad úrovní VK). Jedná se zejména o **Odbor rozpočtu a financování**, který bude mít pod správou účet cizích prostředků a jejich využití, plynoucí z Rozhodnutí Ministerstva financí¹⁴². **Oddělení kontrol a auditu NPO** bude v kooperaci s Odborem koordinace NPO (Delivery unit) zajišťovat a auditní a dohledové činnosti vůči VK.

3.5 Úroveň externích subjektů

Do činností souvisejících s NPO mohou zasáhnout další externí orgány, které budou poskytovat nezávislé vstupy. Např. Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti (DG ECFIN), Nejvyšší kontrolní úřad dle zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšší kontrolním úřadu, či Ministerstvo financí ČR (MF) a jemu podřízení místně příslušní správci, v souladu se zákonem 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). Dohled nad zadáváním veřejných zakázek provádí Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) na základě zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. ÚOHS je ve svých činnostech oprávněn zejména přezkoumávat úkony zadavatelů veřejných zakázek. V případě zjištění pochybení je oprávněn zrušit zadávací řízení, případně stanovit finanční sankci za porušení zákona. Výše popsané subjekty a orgány nejsou standardní součástí implementační struktury, ale z titulu svých funkcí mohou vstupovat do implementace případně plnit poradní funkci.

4 FINANČNÍ A INFORMAČNÍ TOKY IMPLEMENTACE NÁSTROJE PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST (NPO)

¹⁴² Toto je předmětem dalšího jednání mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem financí.

Obrázek 1 Popis finančních a informačních toků v NPO

Informační toky budou realizovány mezi EK, MPO a jednotlivými VK. Informační toky směrem od VK budou založeny na sběru dat potřebných pro kompletaci souhrnných žádostí o platbu (vč. provedených auditních a kontrolních činností). Opačným směrem budou informační toky zahrnovat zejména metodické pokyny a úpravy pro VK zpracované Odborem koordinace NPO (Delivery unit).

Finanční toky budou realizovány mezi EK, MF, MPO – Odborem rozpočtu a financování a jednotlivými VK. Finanční tok směrem od EK bude probíhat následovně:

EK bude na základě schválené žádosti o platbu po částech zasílat nárokové finanční prostředky na předem ustanovený účet cizích prostředků spravovaný Odborem rozpočtu a financování MPO. Následně na základě pokynu příkazce operace, kterým je Odbor koordinace NPO (Delivery unit), budou finanční prostředky přerozděleny mezi jednotlivé VK, a to vždy v návaznosti na splněné milníky a cíle. Odbor rozpočtu a financování MPO provede platby v rámci kapitoly MPO na základě příslušných dokumentů předložených správci rozpočtu a příkazcem operací.

Harmonogram plateb je následující:

1. Platba

= předfinancování ze SR (příkazem operace je MF) do rozpočtů jednotlivých VK

EU podíl (RRF)	Národní podíl		Celkem	Poměr EU:SR
	Státní rozpočet	Příjemce		
100%	0%	0%	100%	100:0

2. Platba

= proplacení podpory konečnému příjemci
- Kontrolní činnost je prováděna VK

3. Platba

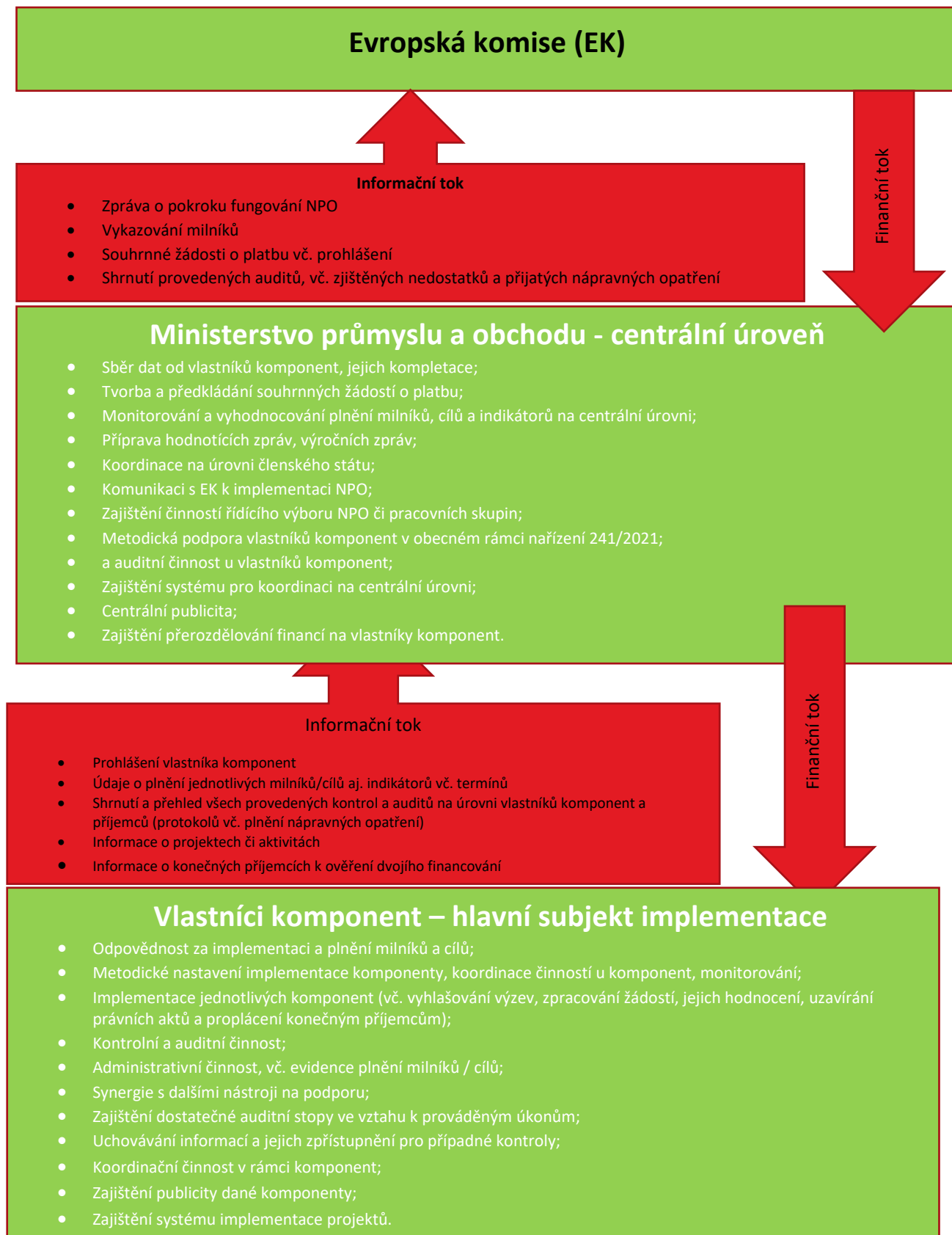
= kofinancování EK, bude vypláceno EK etapizovaně

- Po kontrole žádosti o vyplacení finančního příspěvku včetně všech povinných příloh, budou na základě plnění pokroku, tj. milníků a cílů, odeslány finanční prostředky na účet cizích prostředků spravovaný Odborem rozpočtu a financování (MPO)

4. Platba

= rozdělení finančních prostředků, které byly převedeny EK na účet cizích prostředků spravovaný Odborem rozpočtu a financování MPO, mezi VK na základě pokynů Odboru koordinace NPO (Delivery unit).

Po přijetí plateb na účty VK se prostředky vrací zpět do státního rozpočtu.

5 MONITORING A IMPLEMENTACE NÁSTROJE PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST (NPO)

5.1 Úrovně monitoringu a implementace a jejich propojení

Implementace NPO bude zajištěna prostřednictvím vlastníků komponent, případně prostřednictvím nositelů komponent jim podřízeným. Úroveň vlastníků nebo nositelů komponent je označovaná jako úroveň komponent, reforem a investic.

Koordinaci, monitoring, vykazování a platby řídí centrálně Delivery unit. Pro zajištění koordinace, udržování jednotných standardů vykazování, monitoringu a kontrol/auditů je dále nad úrovní vlastníků komponent zřízena centrální úroveň, kterou představuje koordinační subjekt – Odbor koordinace NPO (Delivery unit).

VK a Odbor koordinace NPO (Delivery unit) budou propojeni skrze finanční a informační toky¹⁴³. Sběr dat se bude týkat zejména plnění milníků, indikátorů a cílů, ale i dat potřebných k vyhodnocování plnění obecných principů uplatňovaných v rámci NPO. VK budou na povinni poskytnout Odboru koordinace NPO (Delivery unit) veškerá data nezbytná pro činnost odboru. Při stanovení rozsahu potřebných dat bude ze strany Odboru koordinace NPO (Delivery unit) respektována zásada přiměřenosti (i ve vztahu k odpovídající administrativní zátěži). Detailně bude popsáno v delegačních dohodách.

Propojení obou úrovní implementace (VK a DU) bude zajištěno prostřednictvím informačního systému. Informační a monitorovací systém využívaný VK bude v kompetenci jednotlivých VK. V případě VK, který nebude disponovat informačním systémem pro implementaci, administraci a sběr dat, bude na jeho zodpovědnosti zajistit sběr a přenos těchto dat do centrálního informačního systému Odboru koordinace NPO (Delivery unit) jiným odpovídajícím způsobem. VK jsou povinni přenášet data, a to v 6týdenním intervalu, z interního implementačního systému do centrálního informačního systému Odboru koordinace NPO (Delivery unit), a to v předem dané formě¹⁴⁴.

Přenášená data¹⁴⁵ budou zahrnovat zejména údaje o:

- Plnění cílů, milníků a pokroku a dosažených cílech, údaje o vybraných indikátorech;
- Prohlášení VK, že finanční prostředky byly využity k zamýšlenému účelu, že informace předložené spolu se žádostí o platbu jsou úplné, přesné a spolehlivé a že zavedené kontrolní systémy poskytují nezbytnou záruku, že finanční prostředky byly spravovány v souladu se všemi platnými pravidly, zejména pravidly o střetu zájmů a předcházení podvodům, korupci, jiným trestným činům a dvojímu financování z RRF a z jiných programů EU v souladu se zásadou řádného finančního řízení;
- Údaje nutné pro hodnocení rizik;
- Údaje potřebné pro sestavení souhrnné žádosti o platbu
- Údaje o zamezení střetu zájmů;
- Údaje o zamezení dvojího financování;
- Údaje o předcházení podvodům, korupci a jiným trestným činnostem;
- Plán kontrol a auditů pro oblasti NPO;

¹⁴³ Systém pro informační toky, sběr dat bude upřesněn u jednotné metodice, která bude vytvořena.

¹⁴⁴ forma bude předmětem jednání a bude se odvíjet od systému EK, který je dle EK ve vývoji.

¹⁴⁵ Výčet bude ještě rozšířen a doplněn.

- Údaje o provedených kontrolách, auditech, vč. zjištěných nedostatků, nápravných opatřeních a jejich plnění;
- Aktuální souhrnnou výši svých skutečných rozpočtových výdajů opatření NPO, které byly označeny jako klimaticky relevantní - tj. pozitivním (nenulovým) klimatickým koeficientem dle příslušné metodiky pro sledování klimatu.
- Údaje o konečných příjemcích finančních prostředků a o aktivitách (investice/reforma), tj. základní identifikace;
- Údaje o zhotovitelích, dodavatelích a subdodavatelích, je-li konečným příjemcem veřejný zadavatel;
- Údaje o skutečných majitelích ve smyslu čl. 3 bodu 6 směrnice 2015/849 příjemce finančních prostředků nebo zhotovitele, dodavatele či poskytovatele.

Pro monitoring, administraci a implementaci u jednotlivých VK jsou závazná obecná metodická stanoviska vedená pod správou na úrovni členského státu a dále interní postupy, manuály, které každý VK samostatně zpracovává.¹⁴⁶ Za tvorbu obecně platných metodických nastavení je na centrální úrovni zodpovědný DU, případně Oddělení metodické podpory na úrovni DU, které v rámci členského státu nastaví základní pravidla a postupy pro VK. Za implementační dokumenty na úrovni VK jsou zodpovědní jednotliví VK, kteří jsou oprávněni konzultovat nastavení interních metodik se zástupci Oddělení metodické podpory DU.

Povinnosti VK vůči koordinačnímu subjektu DU vč. delegovaných činností budou blíže popsány ve Veřejnoprávní smlouvě o výkonu působnosti vlastníka komponent a o výkonu některých úkolů v rámci implementace Nástroje pro oživení a odolnost 2021-2023 (delegační dohoda), která bude uzavřena mezi jednotlivými VK a Odborem koordinace NPO na Ministerstvu průmyslu a obchodu (Delivery unit). V delegační dohodě bude na VK přenesena odpovědnost zejména za tyto skutečnosti:

- Odpovědnost za fakt, že finanční prostředky byly použity k zamýšlenému účelu, jak je definováno v konkrétním ustanovení dohody mezi členskými státy a EK (Evropskou komisí).
- Informace o výkonnosti předložené podle dohody mezi EK a ČR (dále jen „dohoda“) za dané období byly řádně uvedeny, jsou úplné, přesné a spolehlivé; prokazující, že příslušných milníků nebo cílů bylo dosaženo.
- Prokázání plnění cílů a milníků bude podpořeno posudky nezávislých odborníků, které si VK pro tyto účely bude zajišťovat, v případě, že to charakter milníku/cíle umožní takového posouzení.
- Zavedené kontrolní systémy poskytují nezbytnou záruku, že s prostředky bylo nakládáno v souladu s ustanoveními dohody, konkrétněji s respektováním zásady řádného finančního řízení a nedocházelo k žádným porušením, pokud jde o podvody, korupci nebo střet zájmů.
- Činnosti prováděné za účelem dosažení milníků a cílů v rámci RRF v žádosti o platbu nebo žádosti o finanční prostředky nejsou financovány žádným jiným programem ani nástrojem EU.
- Nejsou známy žádné nezveřejněné záležitosti, které by mohly poškodit zájmy EU.
- Vlastníci komponent prováděly činnosti v souladu s povinnostmi stanovenými v dohodě mezi ČR a EU a při těchto činnostech uplatňovaly řádné vedení účetnictví, vnitřní kontroly, auditní systémy a postupy uvedené v dohodě mezi členským státem a EK. Toto budou VK dokládat souhrn provedených

¹⁴⁶ V případě nesouladu mezi obecnými metodickými, koordinačními stanovisky a interní metodikou VK mají přednost obecná nadřazená metodická stanoviska a doporučení.

auditů a / nebo kontrol s analýzou zjištěných souvisejících nedostatků a přijatých nebo plánovaných nápravných opatření.

- Jelikož informace doprovázející žádost o vyplacení prostředků vůči EK obsahuje pouze údaje, které se nevztahují k jednotlivým aktivitám, musí VK uchovávat podrobnější informace (např. Soupis konečných příjemců, dokumentace finančního řízení investic/reforem, na které se vztahují cíle/milníky v NPO) pro účely auditu.

5.2 Implementace na centrální úrovni - Odbor koordinace NPO (Delivery unit)

Odbor koordinace NPO (Delivery unit), jakožto základní koordinační a zastřešující orgán bude zajišťovat:

- sběr dat od VK;
- monitorování a vyhodnocování plnění milníků, cílů a indikátorů;
- přípravu zpráv dle požadavků EK;
- kontrolní činnost na milnících a cílech;
- zajištění koordinace publicity na úrovni členského státu;
- kompletace podkladů od jednotlivých VK a předkládání souhrnné žádosti o platbu včetně všech povinných příloh EK;
- zpracování výroční zprávy;
- komunikaci s EK k implementaci NPO;
- zajištění činností řídicího výboru NPO;
- zajištění konání a činností Pracovní skupiny pro monitorování NPO;
- komunikace s Odborem rozpočtu a financování MPO spravujícím účet cizích prostředků;
- tvorba pokynu pro Odbor rozpočtu a financování MPO, k převodu příslušných finančních prostředků na účty VK;
- pořádání pracovních skupin (metodika, koordinace, souhrnné činnosti na úrovni odboru);
- metodickou podporu VK v obecném rámci NPO.

Zaměstnanci Odboru koordinace NPO (Delivery unit) budou získané údaje zpracovávat v samostatném informačním systému, do kterého budou VK zadávat data¹⁴⁷. Vedle tohoto sběrného systému bude Odbor koordinace NPO (Delivery unit) zadávat data do "integrovaného a interoperabilního informačního a monitorovacího systému" (citace ze nařízení 2021/241). Tento nástroj bude obsahovat funkcionality pro vytěžování dat, hodnocení rizik s cílem umožnit přístup k příslušným údajům a jejich analýzu.

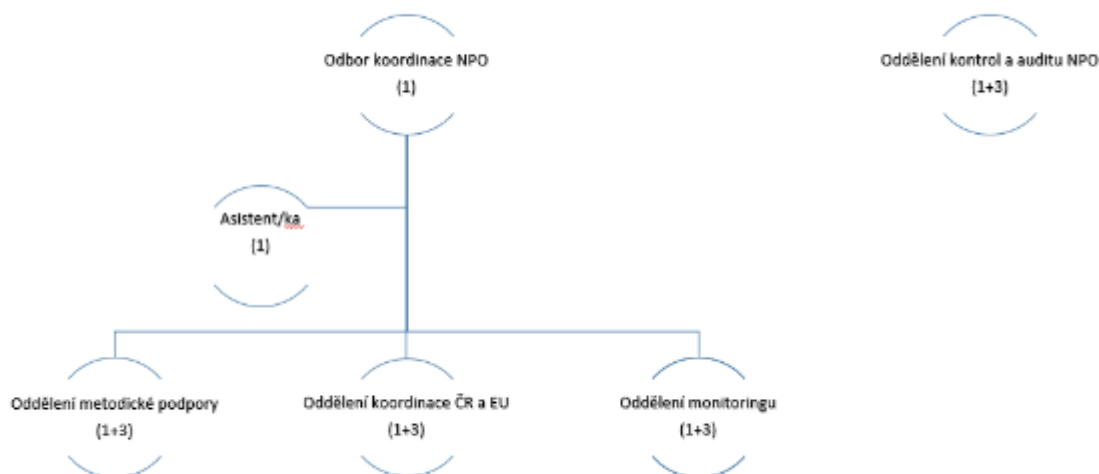
Dále bude vytvořena komplexní databáze aktivit a intervencí až do úrovně koncových příjemců podpory, ze které bude možno vytěžovat a obohacovat data. Tato data budou v průběhu implementace NPO pravidelně aktualizována a zároveň srovnávána s daty v obdobných databázích příjemců podpory ze strukturálních fondů či v CEDR148 (zamezení rizika dvojího financování) a v seznamu veřejných funkcionářů dle § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů a v případě nutnosti také se sankčními seznamy EU či dalšími pro

¹⁴⁷ forma přenosu dat bude upřesněna, a to vzhledem k podobě informačního/sběrného systému odboru Koordinace NPO

¹⁴⁸ Od 1.7.2021 bude CEDR nahrazen systémem RED (Registr dotací)

zajištění souladu s pravidly proti praní špinavých peněz, financování drog a terorismu Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/843.

Na obrázku 3 je popsána struktura Odboru koordinace NPO (Delivery unit) v jeho plánovaném stavu k 1.5.2021. Tento stav se bude dle potřeb dále rozšiřovat dle schválených systemizací služebních míst.

Obrázek 3 Organizační struktura Odboru koordinace NPO (Delivery unit) – stavy k 1.5.2021

V základním nastavení koordinační úrovně DU jsou definovány tyto role:

- **Koordinace a monitoring** – tyto role bude společně zajišťovat Oddělení koordinace ČR a EU a Oddělení monitoringu. Oddělení budou provádět koordinační a monitorovací činnosti vůči jednotlivým VK tak, aby byl zajištěn dohled nad plněním cílů a milníků. Bude s jednotlivými VK úzce komunikovat a zajišťovat přehled o úrovni plnění milníků a cílů reforem a investic stanovených v NPO. Tento přehled dále centralizovat a komprimovat do souhrnných údajů tak, aby bylo zajištěno výkaznictví pro podávání žádostí o platbu. Po vypracování žádostí o platbu vč. všech příloh budou oddělení odpovědná za zadávání údajů do centrálního systému EK ve vztahu k plnění cílových hodnot. Žádost o platbu bude primárně zpracovávána Oddělením monitoringu.
- **Kontrola plnění milníků/cílů a dalších indikátorů** – primární kontrola bude probíhat na úrovni VK, jejichž hlavním cílem a odpovědností je zajistit naplnění stanovených milníků. DU bude dohlížet nad rovnoměrným naplňováním a pokrokem při dosahování milníků a jejich vykazováním ze strany VK. Bude upozorňovat na případné výkyvy vůči plánovaným hodnotám a termínům a centrálně bude udržovat komplexní přehled o skutečné naplněnosti jednotlivých milníků v čase. Do této koordinační a monitorovací činnosti plnění milníků budou primárně zapojena Oddělení koordinace ČR a EU a Oddělení monitoringu.
- **Metodická podpora** – zastřešující pro VK na centrální úrovni. Hlavní agendou je nastavení a popsání centrálních procesů po ověření klíčových oblastí (předcházení podvodům, korupci, jiným trestným

činností, souladu s pravidly kontroly střetu zájmů, zamezení dvojímu financování), správa a aktualizace připravených implementačních metodik, zajištění souladu s dalšími zákony a předpisy. Tvorba obecných metodických postupů.

- Auditní a dohledová činnost vůči VK bude vykonávat odborný útvar Ministerstva průmyslu a obchodu, tj. Oddělení kontrol a auditu NPO. Jedná se o auditní a dohledovou činnost ve smyslu nastavení systému a jeho účinnosti u VK, předcházení rizik a dostatečnému ujištění o prováděných procesech, soulad s předkládanými daty, vč. realizace ad hoc auditních a dohledových činností dle nutnosti. Tato činnost je detailně popsána níže.

Odbor koordinace EU (Delivery unit) zajišťuje z pohledu zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) roli příkazce operace v rámci přerozdělování finančních prostředků z RRF jednotlivých komponent a striktně se řídí nastaveným a schváleným rozlišením nákladů v rámci jednotlivých milníků, na tomto základě a také na základě doložených plnění určuje výši zasílaných finančních prostředků VK. Pro tyto účely bude na MPO zřízen účet cizích prostředků a role správce rozpočtu a hlavního účetního bude zajišťována Odborem rozpočtu a financování na MPO. „Nultá“ platba ve výši 13 % celkových finančních prostředků, bude dle pokynu Odboru koordinace NPO (Delivery unit) přerozdělena mezi jednotlivé VK.

5.3 Implementace na úrovni vlastníků komponent

VK budou odpovědní za plnění a vykazování milníků a cílů směrem k Odboru koordinace NPO (Delivery unit), za nastavení kontrolních systémů, synergií a komplementarit svých komponent. VK budou zajišťovat implementaci v jimi určeném a pro RRF způsobilém systému, a to v souladu s vlastním nastavením a požadavky, jak bylo popsáno výše. VK budou poskytovat závazná a ověřená data DU, který je bude dále zpracovávat.

Implementační subjekty jsou povinny plnit interně nadefinované úkoly ve stanovených lhůtách. Procesy nastavené u VK¹⁴⁹ (týkající se realizace reforem i investic) musí splňovat základní kontrolní mechanismy a zajišťovat prevenci, odhalování a nápravu korupce, podvodů, jiných trestných činů a také střetu zájmů při využívání finančních prostředků získaných v rámci NPO, resp. RRF. Dále je nutné na úrovni VK implementovat opatření, jejichž cílem je zabránit dvojímu financování z tohoto nástroje a jiných programů EU. VK jsou při využívání finančních prostředků z RRF odpovědní za to, že jejich nastavené procesy jsou v souladu s platným unijním a vnitrostátním právem. Za tímto účelem zajistí efektivní a účinný systém vnitřní kontroly a zpětného získávání neoprávněně vyplacených nebo nesprávně použitých částek v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. o Rozpočtových pravidlech.

V případě implementace investic u VK musí interní popisy zahrnovat např. i procesy příjmu projektů či jiných aktivit, jejich hodnocení, zpracování právních aktů, monitoring a zejména nastavení řídicího a kontrolního systému, popis procesních činností při zjištění pochybení, nesrovnalostí apod. Kromě zmiňovaného musí mít každý VK nastaveny interní mechanismy využití opravných prostředků při administraci vlastních procesů (možnost odvolání, přezkumu

¹⁴⁹ Na jednotlivé VK odeslány matice zjišťující systém implementace u VK.

rozhodnutí¹⁵⁰). Celý popsaný proces musí u VK zaštiťovat i další činnosti jako je archivace, propagace (povinné publicity) aj.

5.4 Zpracování souhrnné Žádosti o platbu

Základní činností Odboru koordinace NPO (Delivery unit) bude kompletace přijatých údajů od jednotlivých VK (milníky/cíle, indikátory aj). Zmíněné údaje v minimálním povinném rozsahu budou příslušným oddělením DU zpracovávány tak, aby na jejich základě byla vytvořena souhrnná žádost o platbu směrem k EK. Zpracování a kontrola obsahu souhrnné žádosti o platbu k EK včetně všech povinných příloh stanovených nařízením k RRF je v kompetenci Odboru koordinace NPO (Delivery unit). Žádost o platbu bude zpracovávána vždy 2x ročně a odesílána EK nejpozději k 31. 3. a 30. 9. (vyjma tzv. “nulté žádosti o platbu” předfinancované v roce 2021). Ke každé žádosti o platbu bude předloženo:

- Prohlášení koordinačního subjektu
- Shrnutí provedených auditů, vč. zjištěných nedostatků, přijatých nápravných opatření

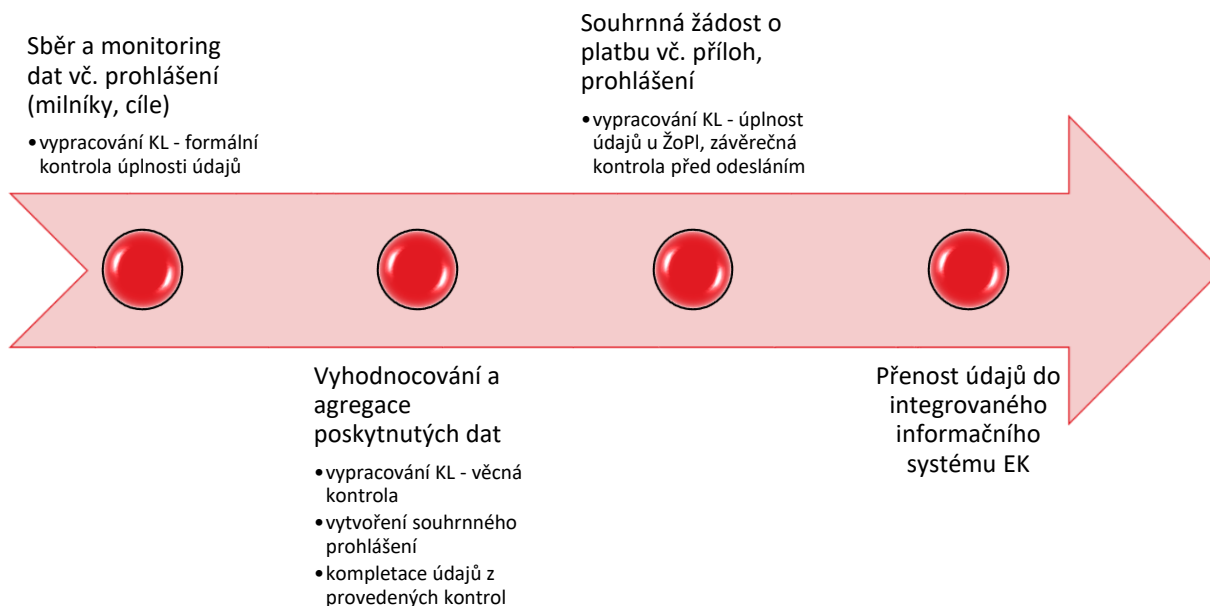
Za přípravu žádostí o platbu ve vztahu k EK bude odpovídat Oddělení monitoringu v kooperaci s Oddělením koordinace ČR a EU.

DU či VK může rozhodnout o nenárokování financí v žádosti o platbu/žádosti o platbu k EK. Toto je komunikováno vždy s VK a podléhá schválení Odboru koordinace NPO (Delivery unit). Příslušné Oddělení kontrol a auditu NPO bude Odboru koordinace NPO poskytovat součinnost při tvorbě podkladů k žádostem o platbu.

5.5 Monitoring

Další činností Odboru koordinace NPO (Delivery unit) je průběžný monitoring plnění milníků a cílů. VK jsou povinny průběžně vkládat údaje o vývoji milníků a cílů do centrálního sběrného systému, který bude pod správou DU, a to v přesně daném intervalu. DU může na základě těchto údajů od VK požadovat další dodatečná vysvětlení k plnění milníků/cílů a indikátorů (zejména pokud indikátory budou signalizovat zpoždění v plnění milníků – preventivní charakter.) Se získanými údaji o cílech/milnících bude dále pracovat a bude je kompletovat na jednotnou úroveň. Vykazování splněných milníků a cílů bude součástí reportu ke každé souhrnné žádosti o platbu EK. Zároveň bude v reportu shrnuto, jaký je aktuální pokrok v plnění celého NPO a jaké jsou výhledy pro další období. Výše popsaný systém monitoringu a vykazování milníků přispěje k plynulé koordinaci plnění plánu napříč všemi VK. Tyto údaje budou mimo jiné sloužit pro případné návrhy úprav NPO a budou v případě potřeby předloženy EK a řídicímu výboru.

¹⁵⁰ nastavení platí pouze pro implementaci prostřednictvím otevřených výzev

Obrázek 4 Procesy Oddělení koordinace NPO (Delivery unit) při administraci žádostí o platbu

5.6 Kontrolní a auditní činnost implementace Nástroje pro oživení a odolnost (NPO)

Kontrolní a auditní činnost spojená s implementací NPO je primárně v odpovědnosti VK. VK v rámci vlastních činností zajišťuje rovněž kontroly a audity vnitřních procesů a dále kontroly u příjemců podpory, případně u dalších zapojených subjektů. Tyto kontrolní a auditní činnosti jsou zásadním ověřovacím bodem, který VK zajistí svými interními odbornými útvary.

Oddělení kontrol a auditu NPO pak provádí nadstavbu nad výše uvedenou kontrolní a auditní činností VK a také dohlíží na nastavení vnitřních procesů VK na základě ověřování podkladů, které příslušný VK zaslal. V případě potřeby je Oddělení kontrol a auditu NPO schopno provést a zajistit auditní a dohledovou činnost u jednotlivých VK.

Na implementaci jsou navázány další specifické formy kontroly při zacházení s veřejnými prostředky, jako je kontrola obchodních společností založených či zřízených státem či územně samosprávním celkem (v rámci soukromoprávních vztahů). Dále veřejná kontrola spočívající v uveřejňování soukromoprávním i veřejnoprávních smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv). A v neposlední řadě se jedná o prověřování podezření ze spáchání trestného činu a případně rozhodnutí o trestu, ze strany orgánů činných v trestním řízení (PČR, státní zastupitelství, soudy).

5.7 Popis kontrol na centrální úrovni (mezi Odborem koordinace NPO/Delivery unit a vlastníkem komponenty)

V rámci realizace samotných aktivit VK budou ze strany Odboru koordinace NPO (Delivery unit), kontrolovány podklady od VK v definovaném rozsahu v rámci vypracovávané souhrnné žádosti o platbu. Kontrolovány budou celé komponenty a plnění jejich cílů a milníků. Dohled nad jednotlivými aktivitami musí zajistit vlastník komponenty. Dále bude auditní činnost nad úrovní vlastníků komponent zajištěna odborným útvarům MPO, tj. Oddělením kontrol a auditu NPO u jednotlivých VK, který oblast zahrne do pravidelného intervalu auditu, a to na základě předložených informací ze strany VK (zejména: výsledky šetření podnětů, výsledky analýzy rizik, výsledky kontrol/auditů, protikorupční opatření).

Při ověřování činností vlastníků komponent se bude jednat zejména o:

- Zda dochází k plnění cílů a milníků ve stanoveném harmonogramu
- Zda jsou předloženy doklady a procesy v souladu s nastavenou metodikou, externími závaznými předpisy a principy 3E;
- Zda jsou předloženy doklady v souladu s předpokládanými výsledky, resp. popisem a charakteristikou komponenty;
- Zda nedošlo ke vzniku nových rizikových oblastí z pohledu, střetu zájmů, dvojího financování, korupce a jiných trestných činností;
- Zda jsou dodržovány stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování nákladů;
- Zda jsou plněna stanovená nápravná opatření;

Doložení aktivit správnými a úplnými podklady, vč. dodržení případných lhůt. Tyto oblasti budou posuzovány na základě předložených dokumentů, zejména:

- Vyhodnocení stavu komponenty a její účinnost v rámci systému;
- Monitorovacími zprávami;
- Plány auditů a kontrol VK vztahující se k dané komponentě;
- Aktualizovanou analýzu rizik;
- Zprávy z auditů a protokoly z kontrol VK;
- Stav plnění nápravných opatření vč. způsobu plnění;
- Podněty k šetření vč. výsledku a způsobu šetření vztahující se ke komponentě nebo konečným příjemcům podpory.

Ověření těchto oblastí bude deklarovat VK v rámci kontrolního listu, na němž musí být uskutečněna tzv. „kontrola 4 očí“. Tzn., že u jednotlivých částí procesu administrace (kde je potvrzována/verifikována správnost údajů) je zajištěna kontrola druhou zmocněnou osobou (tj. zaměstnancem VK). Ověření, zda kontrola

proběhla, je buď v písemné formě (podpis dvou zmocněných osob (tj. zaměstnanci VK), např. na kontrolním listu), nebo v elektronické prostřednictvím systému (přechod stavu kontroly). Proces kontroly 4 očí musí být proveden v souladu s dodržением lhůt stanovených interními metodikami pro jednotlivé úkony. Jedná se o tzv. kontrolu od stolu, tzn. je veřejnosprávní kontrola a její průběh se řídí zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), tzn. kontrolující je oprávněn vyžadovat od kontrolované osoby součinnost.

V případě zjištění nedostatků bude VK vyzván Oddělením kontrol a auditu NPO/Odborem koordinace NPO (Delivery unit) k bezodkladné nápravě. V případě nečinnosti či neodstranění těchto nedostatků, a to i přes výzvy Oddělení kontrol a auditu NPO/Odboru koordinace NPO (Delivery unit), je Oddělení kontrol a auditu NPO oprávněno zrealizovat dohledovou, auditní činnost u VK.

V případě zjištění nesplnění milníku nebo neplnění cíle bude Oddělení kontrol a auditu NPO informovat Odbor koordinace NPO (Delivery unit), který dále informuje Řídící výbor Národního plánu obnovy. Řídící výbor Národního plánu obnovy rozhodne a vydá další pokyny k řešení neplnění milníků či cílů u VK. V krajním případě může dojít (v případě dlouhodobé nezdědání nápravy, či objektivních důvodů neplnění) k podání požadavku změny NPO na EK.

Výběr vzorku (VK) pro dohledovou a auditní činnost není pevně stanoven a provádí ho v případě potřeby útvar k tomu určený. Vzorek se uplatní v souladu s interní dokumentací Oddělení kontrol a auditu NPO. Základní východisko pro stanovení vzorku je počet milníků/cílů event. počet aktivit.

Audit činností Odboru koordinace NPO (Delivery unit)

Samostatné nezávislé ujištění o nastavení činností na úrovni Odboru koordinace NPO (Delivery unit) bude zajištěna prostřednictvím Oddělení kontrol a auditu NPO, které bude zřízeno pod Odborem kontrol na MPO. V rámci nezávislého postavení bude nedílnou součástí vnitřního kontrolního systému i Odbor interního auditu a bude tak podávat další ujištění o funkčnosti a účinnosti nastavených kontrolních mechanismů v Odboru koordinace NPO (Delivery unit).

5.8 Popis kontrol na úrovni komponent (mezi VK k žadateli/příjemci podpory)

V rámci realizace samotných aktivit ve vztahu VK a žadatel/ příjemce podpory budou vyžadovány kontrolní mechanismy a principy související s vnitřním kontrolním systémem, tak aby VK byl schopen ověřit:

- Soulad předložené aktivity ze strany žadatele se stanovenými milníky a cíli v rámci komponenty;
- Zda jsou předložené doklady a procesy v souladu s nastavenou metodikou, externími závaznými předpisy a principy 3E;
- Zda jsou předložené doklady v souladu s předpokládanými výsledky, resp. žádostí o podporu; zda jsou doklady úplné a předložené v dané lhůtě

- Zda nedošlo ke vzniku nových rizikových oblastí z pohledu, střetu zájmů, dvojího financování a korupce;
- Přijetí opatření k vyloučení nebo zmírnění provozních, finančních, právních a jiných rizik, které by v rámci realizovaných aktivit mohli vyvstat;
- Zda jsou plněna stanovená nápravná opatření;
- Přijetí opatření k vyloučení nebo zmírnění rizikových oblastí z pohledu, střetu zájmů, dvojího financování a korupce;

V rámci kontroly VK vůči příjemci musí být prověřeno, že procesy spojené s financováním z prostředků EK jsou v souladu se všemi zákonnými národními i unijními postupy (např. vč. správného postupu výběru dodavatele). Součástí kontroly vůči konečnému příjemci je i průběžně sledování a vyhodnocování cílů/milníků/indikátorů či jiných ukazatelů.

Ověření těchto oblastí bude VK deklarovat v rámci kontrolního listu, na němž musí být uskutečněna tzv. „kontrola 4 očí“. Tzn., že u jednotlivých částí procesu administrace (kde je potvrzována/verifikována správnost údajů) je zajištěna kontrola druhou zmocněnou osobou (tj. zaměstnancem VK). Ověření, zda kontrola proběhla, je buď v písemné formě (podpis dvou zmocněných osob (zaměstnanců VK), např. na kontrolním listu), nebo v elektronické prostřednictvím systému (přechod stavu kontroly). Proces kontroly 4 očí musí být provedeny v souladu s dodržáním lhůt stanovených interními metodikami pro jednotlivé úkony. Jedná se o tzv. Kontrolu od stolu, tzn. je veřejnosprávní kontrola a její průběh se řídí zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), tzn. kontrolující je oprávněn vyžadovat od kontrolované osoby součinnost.

V případě zjištění nedostatků musí konečný příjemce podpory bez odkladu tyto nedostatky odstranit. V případě nečinnosti i přes výzvy VK, je oprávněn (nikoliv povinen) vlastník komponent zrealizovat tzv. kontrolu na místě u příjemce podpory, kterou se ověří skutečný stav aktivity (investice/reformy).

Kontrola na místě je veřejnosprávní kontrola a její průběh se řídí zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), tzn. kontrolující je oprávněn vyžadovat od kontrolované osoby součinnost. A tato kontrola bude zakončena protokolem z kontroly ze strany kontrolujícího subjektu. V případě zjištění nesrovnalosti (skutečný stav aktivity – investice/reformy neodpovídá předložené dokumentaci) bude VK postupovat dle § 14f zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). V případě, že příjemce nebude reagovat na výzvu VK, bude případ nahlášen na příslušný Finančnímu úřadu k dalšímu řešení. Obecně platí, že při nesplnění výzev poskytovatele k nápravě je zahájeno řízení směřující k vyměření odvodu za porušení rozpočtové kázně ze strany orgánů finanční správy, jejichž případné rozhodnutí o odvodu je právně vymahatelné.

Interní audit VK

Samostatné nezávislé ujištění musí dále VK zajistit prostřednictvím vlastního útvaru interního auditu. V rámci jeho postavení dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), je nedílnou součástí vnitřního kontrolního systému a bude tak podávat další ujištění o funkčnosti a účinnosti nastavených kontrolních mechanismů u VK. Interní audit VK či jiné obdobné oddělení bude mít povinnost realizovat min. 1x za rok audit systému každého milníku a výsledky budou předány Oddělení kontrol a auditu NPO k dalšímu zpracování.

Prokázání plnění milníků bude podpořeno posudky nezávislých odborníků, které si VK pro tyto účely bude zajišťovat. Tyto posudky budou doprovodnou přílohou ke každému splněnému milníku vykázanému v rámci NPO při žádosti o platbu.

5.9 Popis externích kontrol (mezi EK a MPO)

Kontrolní procesy ze strany EK dosud nejsou popsány. Z dostupných informací bude zaměřeno na snížení rizika dvojího financování, střetu zájmů či korupce. Rozsah kontrol ze strany EK bude dále popsán a upřesněn po přesnějším definování kontrolních procesů na straně EU.

5.10 Kontrola ochrany finančních zájmů Unie (významných bodů ve vztahu k implementaci)

Ochrana finančních zájmů Unie je jedním ze základních předpokladů úspěšné implementace NPO a je ukotvena v samotném Nařízení, zejména v Článku 22. bodech 1. a 2. Při provádění NPO budou nastavena opatření tak aby využívání finančních prostředků bylo v souladu s platným unijním a vnitrostátním právem, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci, střetu zájmů a o jejich odhalování a nápravu. Na jednotlivé implementační subjekty i koordinační subjekt to klade vysoké nároky a z tohoto důvodu budou při monitoringu a implementaci NPO využívány softwarové nástroje pro rozkrývání a sledování majetkových, personálních a obchodních vazeb a také nástroje pokročilé analýzy a monitoringu rizik. Tyto nástroje zvýší účinnost kontrol a přispějí ke snížení administrativní náročnosti a zátěže.

Kombinace kontrol na několika úrovních s využitím podpůrných SW nástrojů přispěje k:

- Ověřování koncových majitelů společností – konečných příjemců podpory;
- Sledování a prověřování vazeb odběratel – dodavatel – subdodavatel u zakázek veřejných zadavatelů;
- Předcházení rizika dvojího financování, podvodů, korupce a jiných trestních činností;
- Předcházení rizika střetu zájmů.

Ke kontrole je vhodné využívat zejména nástroje typu Arachne (EK) či další soukromé systémy sledující a vyhodnocující rizikové vazby.

5.10.1 Doplnkovost a koordinace NPO a dalších zdrojů podpory

Vztah Nástroje pro oživení a odolnost a kohezních fondů EU je založen na vzájemných synergiích a doplňování. Následující kritéria vymezují vztah způsobilosti podpor a měly by být základem pro přesné vymezení druhů a typů podpor v rámci implementace Nástroje.

- NPO se zaměřuje především na investice cílené na snížení dopadů pandemie COVID-19. Z tohoto důvodu zahrnuje NPO rozvojové cíle, jejichž dopad se projeví v krátkém časovém horizontu a kterých může být dosaženo rychle, v souladu s nařízením, kdy všech milníků a cílů v rámci NPO musí být dosaženo nejpozději do 31.8.2026. Rozvojové cíle s dlouhodobým dopadem budou dále financovány především z kohezních fondů.
- NPO v sobě zahrnuje také řadu reforem a cílů, které navazují na pravidelná doporučení EU, a z jejich povahy se jedná spíše o reformy přispívající k integraci ČR a EU. NPO tedy pokrývá spíše oblasti s přesahem do evropského měřítka, kdežto kohezní fondy se zaměřují spíše na cíle jednotlivých členských států.
- NPO je sestaven v souladu s pravidly a Nařízením, a tedy jeho komponenty povinně přispívají do průřezových cílů jako jsou zelená a digitální transformace, inteligentní a udržitelný růst, budování odolnosti, politika pro příští generaci a podobně. NPO je tedy primárně nástrojem zaměřeným na oživení hospodářství a budování odolnosti celé společnosti na rozdíl od kohezních fondů, které jsou zaměřeny na jejich jednotlivé výseky a části.

Synergie a doplňkovost při provádění NPO a kohezních fondů bude zajištěna na institucionální úrovni jednotlivých vlastníků komponent. V rámci provádění NPO a kohezních fondů je povolen souběh podpor z různých zdrojů, nikoliv však jejich překryv na totožné aktivity nebo investice tzv. dvojího financování. Koordinace využití různých zdrojů podpory je zajištěna od prvotního plánování, přípravy až po samotné využívání a čerpání zdrojů.

5.10.2 Kontrola dvojího financování

VK jsou povinni předem informovat konečné příjemce o povinnosti vyloučit možnost dvojího financování, tj. že je zakázán překryv financování totožného nákladu a jeho dvojího nárokování z několika zdrojů. Jeden projekt nebo aktivita může být financována z více zdrojů, ale vždy musí být zachována přesná evidence na straně konečného příjemce prostředků a rozlišitelnost, jaký náklad je financován a z jakého zdroje.

Následně jsou VK povinni využít dostupné prostředky pro kontrolu dvojího financování, vč. akceptace čestného prohlášení. V případě, že VK akceptuje čestné prohlášení konečného příjemce podpory, je povinen i přes to, z hlediska předcházení rizika dvojího financování z více zdrojů EU, uplatnit princip systematického oddělení zdrojů a podporovaných aktivit tak, aby v maximální míře byly odděleny jednotlivé zdroje EU a nedocházelo k překryvu podpor z několika zdrojů pro totožné aktivity.

Dvojí financování je možné sledovat na úrovni konkrétního účetního dokladu/výdaje nebo na úrovni projektu či aktivity. Pro projekty/aktivity realizované v rámci NPO bude platit povinnost označovat veškeré výdaje specifickým identifikátorem, pro jednoznačné odlišení daného výdaje při následné kontrole.

Na úrovni účetního dokladu/výdaje lze dvojímu financování zabránit požadavkem, aby byl účetní doklad opatřen identifikací operace – obvykle číslo projektu/aktivity nebo jiný vhodný identifikátor. Doplněním k požadavku na uvedení čísla aktivity na všech účetních dokladech bude čestné prohlášení příjemce ve znění:

“Příjemce prohlašuje, že na stejné způsobilé výdaje Aktivity podpořené z NPO nečerpá jinou veřejnou podporu podle článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podporu z prostředků Unie, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty Unie a která není přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států, a ani podporu v režimu de minimis. Příjemce na způsobilé výdaje Aktivity nečerpá podporu z jiného fondu nebo nástroje Unie, případně téhož fondu, ale jiného programu.”

Toto prohlášení bude VK vyžadovat v rámci každé předložené žádosti o platbu ze strany příjemce. V rámci právního aktu uvede VK povinnost ve znění:

“Na stejné způsobilé výdaje Aktivita podpořené z NPO nesmí příjemce čerpat jinou veřejnou podporu podle článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podporu z prostředků Unie, které centrálně spravují orgány, agentury, společné podniky a jiné subjekty Unie a která není přímo ani nepřímo pod kontrolou členských států, a ani podporu v režimu de minimis. Příjemce rovněž nesmí na způsobilé výdaje Aktivita čerpat podporu z jiného fondu nebo nástroje Unie, případně téhož fondu, ale jiného programu.”

U kontroly dvojího financování se bude u VK jednat o tzv. první stupeň vícevrstvé kontroly, kdy VK bude ověřovat zamezení dvojího financování na aktivitách či projektech, které jsou v jeho působnosti. Nad tímto bude nastavena centrální kontrola ze strany Odboru koordinace NPO (Delivery unit)/Oddělení kontrol a auditu NPO, která bude stanovovat a ověřovat riziko dvojího financování nad úrovní VK.

Úroveň I. - souběh podpor v rámci NPO

Na základě sestavené matice podpor a podporovaných aktivit, která bude zohledňovat veškeré VK v rámci NPO, budou identifikovány oblasti možných překryvů podpor mezi jednotlivými VK a jejich komponentami. Identifikované překryvy podpor mezi VK v rámci NPO budou řešeny implementací dodatečných kontrolních mechanismů na úrovni Odboru koordinace NPO (Delivery unit) tak, aby bylo zabráněno dvojímu financování totožných projektů či aktivit z několika komponent.

Úroveň II. souběh podpor z NPO a jiných nástrojů podpory EU

Na základě sestavené matice podpor a podporovaných aktivit, která bude zohledňovat rozdílné VK v rámci NPO a dále také ostatní Řídící orgány (poskytovatele podpory), případně další orgány implementující jiné nástroje podpory EU (například kohezní fondy), budou identifikovány další oblasti možných překryvů podpor mezi VK NPO a jinými Řídícími orgány. Identifikované překryvy podpor mezi oblastí podpory RRF a dalšími nástroji podpory EU budou řešeny implementací dodatečných kontrolních mechanismů na úrovni jednotlivých VK tak, aby bylo zabráněno dvojímu financování totožných aktivit (investic/reform) z několika programů podpory EU a tím splněna jedna ze zásadních podmínek k čerpání z NPO.

K prověřování možného překryvu podpor budou využívány informace z dostupných rejstříků typu CEDR, ReD, DotInfo aj. a dále ze seznamu příjemců v rámci koheze zveřejňovaných Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR).

5.10.3 Kontrola střetu zájmů

Dle Nařízení RRF (2021/241) je finanční čerpání z RRF podmíněno nastavením kontroly střetu zájmů dle § 4c, zákona č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů, kterým se stanovuje, že je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla nebo investiční pobídku podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky obchodní společnosti, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti.

Na základě výše uvedeného tj. § 4c, zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů a dalších metodických stanovisek bude u VK provedena revize stávajících postupů v této oblasti, které jsou povinné pro všechny implementační orgány. Kontrola střetu zájmů je v kompetenci VK.

VK je povinen:

- k okamžiku vydání právního aktu ověřit, a to s dostatečnou auditní stopou, že u žadatele/příjemce nedochází ke střetu zájmů dle § 4c, zákona č. 159/2006 Sb. o střetu zájmů.
- ke kontrole je mu doporučeno využít informací z:
 - veřejně dostupných zdrojů (OR)
 - Arachne (nástroj EK) či jiné obdobné systémy

dále pak informací z:

- Veřejných rejstříků;
- Centrálního registru oznámení (nutné požádat u Ministerstva spravedlnosti o přístup do registru) - doporučena kontrola všech 3 druhů oznámení veřejných funkcionářů (Vstupního, Průběžného a Výstupního);
- Registru skutečných majitelů (nutné zřídit přístup);
- Evidence svěřenských fondů (nutné zřídit přístup) – k využití kontroly žadatele, který podíly či akcie vložil do svěřenského fondu ve smyslu § 1448 a následujících zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“). Doplnujeme v případě nálezu či podezření, je nutné od žadatele vyžádat statut svěřenského fondu ve smyslu § 1452 NOZ, případně další doprovodné informace potřebné pro posouzení, zda žadatel nenaplní omezení stanovená v § 4c zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.

Výsledek této dvoustupňové kontroly musí být VK zaznamenán, např. v Kontrolním listě a archivován.

V případě, že VK dojde k závěru o nepřipustnosti podpory podle § 4c zákona o střetu zájmů, musí být žádost o podporu vyloučena z dalšího schvalovacího procesu.

V rámci kontroly **a ověřování rizika střetu zájmů** bude kontrolní jednotka VK:

- v případě zjištění pochybení či rizikové oblasti provádět nezávislý audit/kontrolu, a to na základě předložených informací ze strany VK (zejména: čestné prohlášení, výsledky analýzy rizik, výsledky kontrol/auditů);
- provádět průběžnou kontrolu střetu zájmů dle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, a to vedením separátní databáze subjektů, porovnáváním v informačních systémech jako např. Obchodní rejstřík, Arachne aj.

Odbor koordinace NPO (Delivery unit)/Oddělení kontrol a auditu NPO bude nad úrovní VK porovnávat u ověření střetu zájmů seznam IČ operací od VK vůči IČ ze seznamu veřejných funkcionářů.

5.10.4 Kontrola předcházení podvodů, korupce a jiných trestných činností

Podezřením na podvod se rozumí nesrovnalost, která zavdává podnět k zahájení trestního řízení na vnitrostátní úrovni s cílem určit, zda došlo k úmyslnému jednání a zejména zda došlo k podvodu podle čl. 1 písm. a) Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, vypracované na základě článku 3 Smlouvy o Evropské unii. Jde zároveň o nesrovnalost podléhající ohlašovací povinnosti dle právních předpisů

ČR, zejména z hlediska povinnosti kontrolních orgánů ohlašovat orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly.

Podvodem ze strany žadatele o dotaci se rozumí úmyslné jednání nebo opomenutí vztahující se k některé ze tří níže uvedených možností:

- a. použití nebo předložení falešných, nesprávných či neúplných prohlášení nebo dokumentů majících za následek nesprávné použití či zadržení prostředků ze všeobecného rozpočtu Evropských společenství nebo rozpočtů jimi či v jejich prospěch spravovaných;
- b. neposkytnutí informací je porušením zvláštní povinnosti se stejným následkem;
- c. použití prostředků definovaných v bodě a) v rozporu s účelem, k němuž byly určeny.

Nejčastěji jedná o trestný čin dotačního podvodu, jehož definice je uvedena v § 212 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Korupcí se rozumí zneužití postavení spojené s porušováním principu nestrannosti při rozhodování, motivované snahou po zisku.

Požadovaná kontrola:

Kontrola žadatele ze strany VK by měla probíhat ve všech fázích aktivity, a to pomocí kontrol průběžných (kontrola podmínek přijatelnosti a formálních náležitostí, ekonomické hodnocení, analýza rizik, kontrola výběrového řízení apod.) i následných.

Demonstrativní výčet doporučených kontrol, nástrojů a prevence k možnému odhalení korupčního jednání, podvodům či jiných trestních činností:

- V rámci kontroly formálních náležitostí ověřit správnost předkládaných údajů v aktivitách a povinných přílohách pomocí ověření informací v nich uvedených;
- Prověření žadatele v registru dlužníků, insolvenčním rejstříku;
- Kontrola skutečné vlastnické struktury uchazečů o VZ;
- Zavedení etických kodexů pro administrátory dotací a VZ;
- Zavedení standardní / pravidelné kontroly prováděné při kontrole veřejných zakázek s využitím indikátorů střetu zájmů dle zákona č. 159/2006, o střetu zájmů.

Ke kontrole údajů a dat je doporučeno využít informací zejména ze zdrojů typu Arachne apod.

Výstupem kontroly předcházení podvodů, korupce a jiných nezákonných činností je Čestné prohlášení VK (ČP), kterým VK svým podpisem (2. stupňová kontrola) stvrzuje, že nic nenasvědčuje tomu, že došlo ke spáchání trestného činu ve smyslu podvodu, korupce či jiné nezákonné činnosti. K ČP musí být doložen Kontrolní list, s uvedením provedených kontrol. VK má povinnost dané výstupy archivovat v použitém systému.

Upozorňujeme, že v rámci kontroly bude kontrolní jednotka VK:

- V případě zjištění pochybení či rizikové oblasti provádět audit/kontrolu, a to na základě předložených informací ze strany VK (zejména: ČP, výsledky analýzy rizik, výsledky kontrol/auditů);
- požadovat souhrnné informace v pravidelném intervalu např. ze systému CEDR agregované informace pro vyloučení dvojího financování (kohezní fondy/RRF) napříč VK.

Principiálně bude každý auditní subjekt institucionálně nezávislý. Audit a kontrola a kontrola bude ve smyslu níže popsaném probíhat na více úrovních od různých orgánů, které jsou na sobě nezávislé ani nejsou podřízeným/nadřízeným postavení.

6 KOMUNIKACE PROVÁDĚNÍ A VÝSLEDKŮ NÁSTROJE PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST (NPO)

6.1 Publicita Národního plánu obnovy

Ministerstvo průmyslu a obchodu bude zajišťovat a centralizovat činnosti související s obecnou publicitou. Publicita bude respektovat požadovat EK na publicitu RRF. Strategie související s publicitou je blíže popsána v Komunikační strategii pro nástroj pro oživení a odolnost. Ministerstvo průmyslu a obchodu bude spravovat jednotné stránky, které budou informovat a poskytovat základní přehled k NPO a k RRF. Na zastřešujících webových stránkách www.planobnovyCR.cz budou uvedeny základní informace k NPO:

- Základní cíle a principy;
- Výčet schválených komponent;
- Kontaktní údaje, FAQ;
- Povinně zveřejňované informace, vč. výročních zpráv;
- Odkazy na weby VK a EK.

Po zajištění jednotného vizuálního stylu ze strany EK bude rozsah informací na webových stránkách upraven a budou přidány požadované informace k vzorovým projektům či aktivitám apod.

Pravidla publicity pro jednotlivé VK budou součástí samostatného dokumentu a budou navazovat na jednotnou formu publicity uveřejněnou EK.

6.2 Zpracování výročních zpráv

Odbor koordinace NPO (Delivery unit) bude ve své koordinační činnosti zpracovávat výroční zprávy zachycující přehled naplňování cílů NPO a připravovat podklad pro souhrnný monitoring. Výroční zprávy budou určeny pro samotný odbor, Řídící výbor Národního plánu obnovy (viz kapitola 6.4 Řídící výbor Národního plánu obnovy), Pracovní skupinu pro monitorování NPO (PS, viz kapitola 6.3 Pracovní skupina pro monitorování NPO) a dále pro jednotlivé VK. Výroční zprávy budou zpracovávány vždy za kalendářní rok, nejpozději do 30. 6. roku následujícího. První výroční zpráva bude zpracována souhrnně k 31.12.2021. Výroční zpráva bude procházet připomínkovým kolem u všech VK a bude schvalována ze strany Řídícího výboru Národního plánu obnovy. Za správnost výroční zprávy bude odpovídat Odbor koordinace NPO (Delivery unit). Výroční zpráva bude obsahovat informace od jednotlivých VK, kteří jsou povinni poskytovat součinnost při vypracování výroční zprávy, zejména při popisu jednotlivých komponent. Odbor koordinace NPO (Delivery unit) stanoví přesný harmonogram zpracování výroční zprávy, osoby odpovědné za zpracování jednotlivých kapitol a toto zašle vlastníkům komponent nejpozději k 15.1. následujícího roku (vůči roku, za který je výroční zpráva zpracovávána).

6.3 Pracovní skupina pro monitorování NPO

Odbor koordinace NPO (Delivery unit) zajišťuje konání pracovní skupiny pro monitorování NPO na úrovni všech VK. Účastníci pracovní skupiny jsou vždy zástupci jednotlivých VK. Další osoby mohou být přizvány na jednání na základě rozhodnutí předsedy. Pracovní skupina se schází minimálně 2x ročně a dále pak dle potřeby. Předseda pracovní skupiny připravuje podklady pro jednání skupiny, organizačně toto jednání zajišťuje a připravuje zápis z jednání, který předkládá ke schválení. Zápisy z konaných pracovních skupin musí být archivovány.

6.4 Řídící výbor Národního plánu obnovy (ŘV)

V rámci NPO bude zřízen ŘV, který své fungování zaštiťuje na základě: Statutu, Jednacího řádu a Etického kodexu¹⁵¹. Kompetence a činnosti ŘV jsou uvedeny ve Statutu. Etický kodex je nedílnou částí Statutu. Statut schvaluje ministr průmyslu a obchodu ve formě opatření ministra. Jednací řád vydává předseda ŘV na základě Statutu. Jednací řád je projednán a schválen na ustavujícím zasedání ŘV, přičemž dnem zasedání nabývá Jednací řád na účinnosti. Statut a Jednací řád stanovují působnost ŘV, práva a povinnosti členů, pokud jde o přístup k datům (projektů či aktivit) a jejich ochranu, mlčenlivost členů a střet zájmů u osob členů. Statut ŘV je vyvěšen na souhrnných stránkách www.planobnovyCR.cz a www.narodniplanobnovy.cz. Předsedu ŘV jmenuje a odvolává ministr průmyslu a obchodu. ŘV se schází minimálně 1x za rok. Sekretariát, přípravu podkladů a další administrativní úkony spojené s ŘV zajišťuje Odbor koordinace NPO (Delivery unit). Zápis a další výstupy z jednání jsou vždy písemné. Jednání ŘV se řídí jednacím řádem.

7 KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE PRO NÁSTROJ PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST

Národní komunikační strategie (NKS) Nástroje pro oživení a odolnost představuje rámcovou komunikační strategii pro všechny vlastníky komponent a Odbor koordinace NPO (Delivery unit) v programovém období 2020–2023 v souladu s nařízením 2021/241, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, a definuje hlavní cíle informování, publicity, cílové skupiny, komunikační nástroje, pravidla pro monitoring a reportování v plnění stanovených milníků a cílů.

Hlavním cílem NKS je nastavení a zajištění zvýšení povědomí, pochopení finančních příspěvků z RRF a také zajištění efektivní komunikace přínosů široké veřejnosti a dalším cílovým skupinám. NKS je tzv. živým dokumentem, který bude každoročně aktualizován a zpřesňován detailními plány, v návaznosti na aktuální stav plnění milníků a cílů napříč všemi aktivitami. Roční komunikační plány pomohou naplňovat Národní komunikační strategii, obsahující konkrétní informace o plánovaných informačních a propagačních aktivitách, a to včetně monitorování pokroku v daném roce, termínů realizací a alokací na dané aktivity či projekty. Roční komunikační plán bude sestavován vždy na následující kalendářní rok, a to nejpozději k 30.11. předchozího

¹⁵¹ Návrhy dokumentů budou připraveny.

kalendářního roku. Roční komunikační plán bude v průběhu roku aktualizován dle potřeby, nejpozději však každé 3 měsíce.

Pravidla komunikace a publicity RRF:

Základní zásady uplatňované pro NK, VK i DU jsou:

- Transparentnost a otevřenost;
- „Easy to read“ (srozumitelnost, jasnost, stručnost);
- Účelnost, účinnost, úspornost;
- Neutralita a zamezení politických vlivů;
- Spolupráce napříč celou implementační strukturou RRF;
- Odpovědnost, poctivost.

Každý jednotlivý příjemce podpory, vlastník komponenty i účastník implementační struktury musí dodržovat pravidla jednotné publicity stanovená EK pro práci s prostředky z RRF, resp. Zejména musí umožnit viditelné označení spolufinancování prostředků z EU, tzv. Financování v rámci NEXT GENERATION EU¹⁵².

7.1 Cíle komunikace

Základními cíli komunikace v oblasti RRF je informovanost široké a odborné veřejnosti o NPO, jeho cílech, východiscích, alokacích, megatrendech a jejich implementaci do českého prostředí prostřednictvím 6 pilířů a seznámení s časovým harmonogramem NPO prostřednictvím komunikačních nástrojů, kterými s ohledem na provedenou mediální analýzu jsou:

- Vytvoření jednotného webového prostředí k prezentaci RRF, jeho průběžné rozšiřování a aktualizace.
- Zajištění online propagace formou cílené reklamy vč. sociálních sítí (facebook, twitter) jednotlivých vlastníků komponent
- Informování o úspěšných aktivitách či projektech VK
- Vytvoření tištěných materiálů o NPO s obsahem nabízených podpor programů (na úrovni VK)
- Uspořádání regionálních a online setkání
- Vytvoření organického obsahu formou rozhovorů napříč zpravodajskými médii (tisk + rozhlas)
- Vytvoření sady propagačních a prezentačních videí

7.2 Popis implementační struktury v oblasti publicity

Koordinační funkci nad komunikací RRF zastává Ministerstvo průmyslu obchodu, konkrétně Odbor koordinace NPO (Delivery unit). Tento odbor zodpovídá spolu s dalšími odbornými útvary MPO za celkovou koordinaci a spolupráci s vlastníky komponent při realizaci komunikačních aktivit. Stěžejní osobou, komunikačním úředníkem, pro koordinaci informační a komunikační činnosti týkající se RRF, VK, DU a plnění pokroku, je jmenován/a odpovědný pracovník Ministerstva průmyslu a obchodu. Informace o naplňování publicity budou předávány EK v rámci pravidelných reportů.

Hlavní platformou pro spolupráci mezi jednotlivými VK a DU v oblasti je Pracovní skupina pro komunikaci NPO. Pravidelné vykazování výsledků publicity je součástí jednotlivých reportů VK a souhrnného reportu DU, které

¹⁵² Konkrétní pokyny pro publicitu ze strany EK budou upřesněny. V tuto chvíli nejsou známy.

jsou zveřejňovány na webových stránkách VK a na zastřešujícím webu. Informace o naplňování komunikační strategie jsou předávány ŘV.

Za provádění komunikačních aktivit jsou zodpovědní VK. VK budou na své vlastní úrovni vytvářet komunikační strategie a plány, které musí být v souladu s celkovou komunikační strategií. Každý vlastník komponent je povinen určit osobu odpovědnou za komunikační aktivitu. Tato osoba bude základním komunikačním uzlem pro spolupráci mezi vlastníky komponent a Odborem koordinace NPO (Delivery unit).

7.3 Webové prezentace NPO

Stěžejním webem prezentujícím NPO je www.PlanobnovyCR.cz. Dále jsou registrované domény (planobnovy-cr.org; planobnovy-cr.net; planobnovy-cr.eu; planobnovy-cr.com; ceskyplanobnovy.cz; ceskyplanobnovy.org; ceskyplanobnovy.net; ceskyplanobnovy.eu; ceskyplanobnovy.com).

Na tomto webu bude komunikováno široké veřejnosti zejména:

- Základní účel NPO, vč. plného textu NPO, popisu jednotlivých komponent
- Aktuální vývoj NPO, plánované aktivity související s NPO
- Alokace
- Upozornění na předfinancování ze strany EU
- Seznam úspěšných/vzorových aktivit
- Odkaz na konkrétní weby jednotlivých vlastníků komponent
- Spolupráce s asociacemi, svazy, komorami a spolky

Za správu webů je odpovědné Ministerstvo průmyslu a obchodu – příslušný odborný útvar, který zde uveřejňuje informace v kooperaci s Odborem koordinace NPO (Delivery unit).

7.4 Cílová skupina komunikace NPO

Hlavní cílovou skupinou, i z hlediska komunikace, je široká a odborná veřejnost v rámci celé ČR, přičemž jednotliví vlastníci komponent musí v rámci vlastních komunikačních kanálů zajistit cílenou propagaci směrem k potenciálním žadatelům a účastníkům čerpání podpory z RRF. U široké veřejnosti budeme komunikovat zejména širší smysl Národního plánu obnovy, jednoduchost a zřetelnost obsahu. U odborné veřejnosti budou komunikovány zejména detailnější informace. Každý vlastník komponenty je povinen na svém webu (či na nově zřízeném webu) propagovat Národní plán obnovy (vč. loga EU a jednotného textu o financování z RRF). Vlastníci komponent jsou povinni na svém webu uveřejňovat přehled výzev (aktivních i ukončených), které jsou financovány z RRF a jsou součástí NPO.

7.5 Komunikační kanály

Základní komunikační kanály, které budou na centralizované úrovni v rámci propagace Národního plánu obnovy využívány jsou:

- Web, online, sociální sítě
 - Web – pravidelná aktualizace a rozvoj
 - Online
 - Etarget (cílená internetová reklama), předpokládaný zásah 1.200.000 unikátních uživatelů s periodikou ¼ roku.
 - Sociální sítě – Facebook
 - Placená reklama, předpokládaný zásah 165.000 unikátních uživatelů s periodikou ¼ roku.
 - Organický dosah, příspěvky na profilu MPO, využívající hashtag #NPO, #planobnovy, označování partnerů
- Rozhovory v tištěných a rozhlasových médiích, online publikacích
 - Hospodářské noviny
 - Deník Právo
 - Lidové noviny
 - Businessinfo.cz
 - cnn.iprima.cz/
 - Český rozhlas
 - + průběžné doplňování médií
- Semináře pro veřejnost/webináře představující NPO
 - prezentace NPO ve vybraném regionu, kde by kromě zástupce MPO vystoupili také zástupci podnikatelského svazu, odborů a vybraného resortu podle segmentu NPO
- Mediální kampaň k NPO
 - strategie
 - klíčový vizuál
 - dva motivy
 - tisk
 - venkovní reklama
 - Online display
 - sociální sítě (FB post)
 - TV spot
 - Pre roll video, youtube video, video post na sociální sítě
 - motion design pro video display formáty
 - radio spot
- Tiskové zprávy

7.6 Finanční a časový rámec zajištění publicity NPO

Plánovaný rozpočet Ministerstva průmyslu a obchodu na zajištění propagace Národního plánu obnovy na centrální úrovni je 1 900 000 Kč, v období duben 2020 – prosinec 2021. Jednotliví vlastníci komponent mají své vlastní rozpočty a prostředky alokované na propagaci a podporu NPO jsou v jejich kompetencích.

(Část IV. Celkové dopady je věnována zhodnocení makroekonomických a sociálních dopadů plánu a bude doplněna v průběhu připomínkového řízení).